Dr. Somogyi István: A SZABADKÕMÛVESSÉG IGAZI ARCA 1/4

DR. SOMOGYI ISTVÁN v. nemzetgyûlési képviselõ, ügyvéd

I. KÖTET: A SZABADKÕMÛVESSÉG FELELÕSSÉGE TRIANONÉRT
II. KÖTET: A FÖLDALATTI MAGYARORSZÁG

I. KÖTET: A SZABADKÕMÛVESSÉG FELELÕSSÉGE TRIANONÉRT
ELÕSZÓ
I. Mozgás a páholyokban
II. A közvélemény megtévesztése
III. A magyar szabadkõmûvesség forradalmi egyesülés
IV. A forradalmár Világszabadkõmûvesség
V. A magyar szabadkõmûvesség hazafisága
VI. A Világszabadkõmûvesség, mint Magyarország ellensége
VII A Világszabadkõmûvesség, mint a nagy háború okozója
VIII. Jótékony volt-e a magyarországi szabadkõmûvesség?
II. KÖTET. A FÖLDALATTI MAGYARORSZÁG
I. A szabadkõmûvesség története és fejlõdése
2. A SZABADKÕMÛVESSÉG TÖRTÉNETE A VALÓSÁGBAN.

Második rész
A szabadkõmíves Budapest
Keresztény papok a páholyokban
Közigazgatásunk és a szabadkõmûvesség
A tanítók a szabadkõmûvességben
A szabadkõmívesek a vezetõ állásokban.
Szabadkõmíves újságírók
Szabadkõmívesek a szabadpályákon
Igazságszolgáltatásunk és a szabadkõmûvesség
A zsidóság a szabadkõmûvességben
Az arisztokrácia és a szabadkõmûvesség
A szabadkõmíves köztisztviselõk
A magyarországi szabadkõmûvesség rövid története
Somogyi István élete
A kiadó ajánlása

I. KÖTET: A SZABADKÕMÛVESSÉG FELELÕSSÉGE TRIANONÉRT

"önök azt hitték, hogy a forradalom befejezõdött Franciaországban. Pedig a francia forradalom a Jakobinusok egy szörnyû és félelmetes szektájának csakis elsõ kísérlete volt. A szekta elhatározása szerint tehát önök annak a nagy általános forradalomnak, amely egykor feldönti majd az összes trónokat, megsemmisíti az oltárokat, eltörli a tulajdont és törvény és társadalom feloszlásával fog végzõdni, csupán elsõ állomására érkeztek." (Abbé Barruel: A Jakobinizmus Memoárjai 1796. év.)

"A dolgok sehogy sem mennek jól és azt hiszem, hogy szükségtelennek tartják az elõvigyázatot. Én Európa követeit mindennap figyelmeztetem a jövendõ veszedelmekre, melyeket a titkos társaságok készítenek elõ az alig megállapodott rend ellen és látom, hogy a legnagyobb közönnyel veszik ezt. Azt hiszik, hogy a Szentszék nagyon könnyen megijed; csodálkoznak a véleményeken, melyeket a megfontolás kelt fel bennünk." (Consalvi bíboros levele Metternich herceghez 1818 január 4.)

ELÕSZÓ

Egy könyvet vesz kezébe az olvasó, melynek tartalmát a címe megadja. Ebbõl a szempontból tehát az elõszó teljesen felesleges, magához a nagyközönséghez tehát nincs is más szavam, mint hogy kérem, olvassák el figyelmesen s ne felejtsék el az abban foglaltakat sohasem, ha magukat és ivadékaikat boldog embereknek óhajtják tudni. Nem az én megállapításaim, nem az én következtetéseim és egyéni véleményeim azok, melyek a mûben feltalálhatók, hanem a szabad-kõmûvességé és a szabadkõmûveseké, akik itt olyanoknak mutatkoznak be, amilyenek a páholymunkákon voltak.

Van azonban egy pár szavam a "volt" szabadkõmûvesek egy részéhez. Vannak köztük jó ismerõseim, vannak köztük jó barátaim, akiknek szívét, lelkét, meggyõzõdését láttam, látom és tudom. Becsületes emberek, jó magyarok és tiszta lelkûek. Ne érintse õket kellemetlenül az, amit ebben a könyvben látnak, ne tekintsék magukat általuk találva s ne higgyék, hogy abból a társadalmi és nemzetépítõ munkából, melybõl a maguk posztján

derekasan kiveszik részüket, ki szeretném õket szakítani.

Nem vád akar ez a könyv a jobb meggyõzõdésûek, a becsületes gondolkozásnak ellen lenni, hanem meggyõzés arról, hogy nincs miért búsulniok a szabadkõmûvesség feloszlatása miatt. Vagy ha úgy tetszik, tükör akar lenni ez a munka, melybe, ha belenéznek, meglátják azt az intézményt, melybe oly szép gondolatokkal telítve léptek be, a maga valóságában meglátják belõle, hogy az õ jellemük, becsületességük, feddhetetlenségük és hiszékenységük, mint vitte õket ördögi kezek irányítása mellett egy szörnyû, meredek szélére, ahonnan csak a nihilbe lehet lezuhanni.

Lehetetlen, hogy meg ne borzadjanak a látottakra, lehetetlen, hogy be ne ismerjék azt, miszerint téves utakon jártak, posvány szélén sétáltak s lehetetlen, hogy ezután egész valójukkal el ne forduljanak attól a sötét intézménytõl, mely az õ szép ideáikat, szeplõtlen egyéniségüket egy világ elpusztítására akarta felhasználni.
Én hiszem, hogy így is lesz. Gyöngyös, 1929. év január 20.
Dr. Somogyi István.

I. Mozgás a páholyokban

Három kísérlet 1928-ban a szabadkõmûvesség engedélyezése iránt. - Egy volt kúriai bíró, mint a nagypáholy h. fõmesterének röpirata a szabadkõmûvesség érdekében. - Hivatalos szabadkõmûves kiküldött az amerikai Kossuth-zarándoklat tagjai között. - A Pesti Hírlap cikke. - Lukács György volt darabont miniszter sürgeti a képviselõházban a szabadkõmûvesség újraengedélyezését. - Hírek arról, hogy a kormány ismét megnyitja a páholyokat. - A könyv tartalma.

A belügyminiszterileg feloszlatott magyarországi szabadkõmûvesség csontkamráiból az utóbbi idõben gyanús mozgolódások zaja hangzik ki. Az eltemetettek feltámadásra készülõdnek, az elnémítottak ismét beszélni próbálkoznak, a múmiák megelevenedni készülnek.

A páholyok sötétlelkû lovagjai, a méregkeverés bajnokai, az emberi rosszindulatok keltegetõi úgy találták, hogy az a nyolc esztendõ, mely a nyilvánosság elõtt hallgatásra kényszerítette õket, nem múlt el nyomtalanul a csonka ország felett. Ó, õk jól ismerik a magyar jellemet, kitûnõ szakértõi gyengeségeinknek és nemzeti sajátságainknak. Tudják, hogy nyolc év sok idõ, a magyar népnél meg különösen sok, tudják azt is, hogy milyen készek vagyunk a megbocsátásra, a feledésre, s mennyire szeretjük, ha nemesebb érzelmeinkre hivatkoznak.

Minek hallgatnának még tovább? Hol van már az a nép, mely oly világosan döbbent rá a két forradalom után a magyarországi szabadkõmûvesség hazafiatlan, sokszor hazaáruló munkájára, hol van már az elszántság és elevenség, amellyel eltökélte a becsapott és lelkiekben éppúgy, mint anyagiakban tönkretett ország, hogy egyszer és mindenkorra le fog számolni belsõ ellenségeivel, azok között is a legnagyobb és legveszedelmesebbel, a szabadkõmûvességgel, s hitet tesz azon elhatározása mellett, hogy soha, soha többé nem engedi még egyszer õket a magyar napvilágra.

Hol van már a tavalyi hó, hol van már ez az eltökélt és elszánt nemzet? Ki beszél itt ma már a szabadkõmûvességrõl, ki tartja észben azok munkáját, ki emlékszik azokra az adatokra, melyek a páholyok sötétjébõl elõkerültek, ki figyel ma már csonka hazánkban

ezekre?

Senki! A nyolc év nagy idõ, s ezt az idõt a szabad-kõmûvesek nem töltötték tétlenül. Az elsõ idõben még lapítaniuk kellett, még nem volt szabad és nem is volt tanácsos a régi trükkökkel, a bevált módszerekkel elõállani, hiszen sokkal frissebb volt a seb, sokkal elevenebb volt a tudat, sokkal nagyobb az elkeseredés is, így kockázatosabb a szokott hazugságok és tagadások, a vakmerõ ferdítések és csavarások hangoztatása. Az agyakba valósággal bepréselõdött a sötét páholymunkák minden mozzanata, a lelkekben izzott az évtizedes országrontás, nemzetveszejtés, lélek-mérgezés minden fázisának ismerete, semmi reményük sem volt tehát, hogy sikerüljön rehabilitációjuk s diadalmaskodjék megtévesztésük.

De ha valakinek, hát nekik valóban dolgozott az idõ Magyarországon, õk maguk is azon voltak, hogy ez így történjék. A sajtóban, ebben a romlott és nemzeti érdekek iránt idegen és érzéketlen magyar sajtóban, tovább is ott voltak csatlósaik, leköteleztettjeik, velük rokonlelkiségû és erkölcsiségû társaik, akik szívósan, kitartóan és fáradhatatlanul puhították a talajt, törték, zúzták a megkeményedett rossz véleményt s törekedtek egy oly világot megteremteni, amely már nem fog ellenségesen nézni a szabadkõmûvességre. Munkájuk nem volt nehéz, hiszen romlott lelkek akadnak mindig, züllött egzisztenciák, forradalmi érzületek vannak mindenütt. Aztán vannak kótyagos fejû emberek is, hiszékeny álmodozók, beugratható hazafiak, holdkóros világpolgárok és prófétai pózban tetszelgõ egyének is, akik szívesen hallgatták a mindig sûrûbben megismétlõdõ mentegetõzést és készpénznek vettek minden ferdítést és hazugságot, amit a szabadkõmûvesség mellett felvonultattak.

Szóval nagyban folyt a szerecsenmosdatás. Az újságok hozták a cikkeket, melyek a jámbor polgárokat azzal ijesztgették, hogy szörnyû elszigeteltségükben a legostobább politika és eljárás a világszabadkõmûvesség fumigálása, bizonyítgatták, hogy dõre dolog ezt a nagy hatalmat magunk ellen izgatni, mikor egy megértõ gesztussal barátainkká tehetnõk a külföldi páholyokat és a világ színpadán sztárszerepeket játszó fõmestereket. Ez szólt a hiszékeny hazafiaknak, azoknak a megijedt és kisvonalú egzisztenciáknak, akik oly tipikus karakterisztikonjai a mai korszaknak s akik el sem tudják képzelni azt, hogy a nemzeti erõ kifejlesztése a boldogulás igazi útja, nem pedig külföldi képzelt és talmi hatalmak imádása.
De volt mondanivalójuk a "szabadság", a "jogállam" fanatikusaihoz is. Ezeknek azt zúgták folyton a fülükbe, hogy nem lehet magyar feltámadás mindaddig, amíg itt szabad véleménynyilvánítás, egyesülési szabadság nincsen, mert a demokratikus és minden eszme és elv érvényesülésének szabad utat engedõ Európa a csonka országban egy, a középkorból itt felejtett feudális és abszolutisztikus állam torzóját látja, amelyet támogatni nem szabad, megérteni nem lehet, ellenkezõleg "esse delendam."

Ez is hatott! Hogyne hatott volna! Végre is a békeidõk zsidó, szabadkõmûves liberalizmusa és radikalizmusa csaknem félszázad alatt gajdolta az országnak a mûvelt nyugat imádatát s valósággal beidegzette azt a közvéleménybe. Ez a nemtelen és hazug agitáció mindent kigúnyolt és ócsárolt ami magyar, legszebb, legrégibb és legértékesebb nemzeti kincseinket szóratta szét velünk s nem volt olyan értékünk az ezeréves országlás gyümölcseként, amit ki ne kezdett, le nem csepült s hitelvesztetté ne tett volna. Ez az agitáció aztán a speciális magyar értékek helyére odaplántálta azt az áldemokratizmust, azt a sok zavaros és hazug eszmét, mely már a nyugaton is hitelét vesztette s kialakította az országban azt a gyászmagyar típust, mely itthon nem látott meg semmit, hanem egész valójával odatapadt a nyugathoz s szolgálta annak kimustrált eszméit rendületlenül.

Persze, hogy ez a típus nem halt ki a két forradalom alatt sem, amint hogy nem tért meg és nem ébredt fel a keresztény megmozdulás idején sem. A nagy ölelkezésben õ is beállott a sorba, õ is részt kívánt az újraépítés munkájából, de nem szívvel szolgálta azt, hanem érvényesülési lehetõséget látott benne. Mikor aztán az elsõ szirénhangok a sajtóban vagy egy gyûlésen ismét dicsõíteni kezdték a nyugati eszméket, ismét nyekergetni kezdték a régi verklit, ez a típus habozás nélkül recitálta a hallottakat s azonnal megbocsátott a szabadkõmûvességnek s akárhány esetben beállott azok közé, akik visszaállítását sürgették.

De hátra volt még egy réteg meggyõzése, nevezetesen a gyanakvóké. Ezek már tanultak valamit a múltból, ezek már figyeltek, nem lehetett tehát az elmondott mesékkel õket lábukról levenni.

Ez a réteg látta a bizonyítékokat a szabadkõmûvesség vétkessége mellett, ismerte, - már ahogy ismerte - munkájukat, nem volt tehát hajlandó csak úgy könnyen elhinni a feketérõl, hogy az fehér, ezek még mindig bizalmatlankodtak s ha már nem a régi határozottsággal és erõvel is, de készen állottak arra, hogy vétót kiáltsanak a páholyok megnyitásának szándékával szemben.

Erre is meg volt a recept. Sokszor bevált már, ha a szabadkõmûvesség bajban volt, miért ne vált volna be most is. Kezdetét vette tehát annak bizonyítása, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség ártatlansága nagyobb, mint a ma született bárányé.

Legelõször a velük szimpatizáló sajtót küldték a tûzbe. Feladata az volt, hogy a közvéleményt vegye kezelésbe és elhitesse mindenkivel, hogy a páholyok feloszlatása és a szabadkõmûvesség megszüntetése egy zavaros korszak erõszakos és alaptalan cselekménye volt, félrevezetett, célzatosan informált kormányközegek mûve, amit - az igazság érdekében - reparálni kell.

S a Pester Lloyd már 1921-ben megkezdette a munkát. Egymásután jelentek meg benne cikkek, amelyek cáfolni igyekeztek a magyar szabadkõmûvesség hazafiatlanságát s beadni próbálták ismét a publikumnak a régi maszlagot, hogy t. i. egy ártatlanul megrágalmazott intézmény lett halálra ítélve, amelynek semmi köze sem volt semmilyen vonatkozásban az erkölcsök lezüllesztéséhez, a hazafias érzés lerombolásához, a radikális, istentagadó társaságokhoz, lapok és folyóiratokhoz, de különösen nem volt köze a háború dicstelen befejezéséhez, a két forradalomhoz és annak erkölcsi és anyagi pusztításához.

A Pester Lloydot követték a többi liberális sajtótermékek, ezek között is fõképpen a gyanúsmúltú "Az Est", "Pesti Napló", melyek egy alkalmat sem szalasztottak el, hogy meg ne gyõzzék arról a közönséget, miszerint az emberi jogokért küzdõ, bölcselkedõ és jótékonykodó szabadkõmûvesség nem érdemelte meg a feloszlatást s egyenesen szociális érdek ennek újbóli engedélyezése.

Sajnos, a magyar kormány abban az idõben, mikor még módjában lett volna, elmulasztotta ennek a sötét szövetkezetnek nyilvános megvizsgálását s a mûködés betiltásán kívül nem tartotta szükségesnek, hogy Isten és világ elõtt bemutassa szörnyû munkásságát.
Ez is csak a szabadkõmûvességnek volt jó. Egyszerre csak õk kezdték követelni a vizsgálatot s volt merészségük már akkor azt kívánni, hogy az állam leplezze le õket, ha vannak adatai, mert tovább - úgyis mint megsértett ártatlanság - nem hajlandók gyanú és vád alatt állani.

Könnyen henceghettek, hiszen biztosak voltak abban, hogy a kormány ezt nem fogja megtenni. Sajnos, ez ült fel legelõször és legalaposabban a sok ijesztgetésnek, dehogy is mert volna határozottan nyilatkozni s a világ-szabadkõmûvességet, amelybe külföldön minduntalan beleütközött, az adatok feltárásával ingerelni.

A szabadkõmûves arcátlanság egyik keresztény lapot, a "Szózat"-ot, egyszer aztán kihozta sodrából s az is követelni kezdte a per megindítását.

Na, lett aztán erre méltatlankodás! A Pester Lloydban egymásután jelentek meg a szabadkõmûvesség védelmére írt cikkek s a páholyok vezetõségei merészen kiállottak a porondra.

Ekkor már 1922-õt írtak.

A fõmesterek és egyéb fõszabadkõmûvesek egy nyilatkozatban maguk is kérik a vizsgálatot, ártatlanságukat hangoztatják és bámulatos vakmerõséggel jelentik ki, hogy "a magyar szabadkõmûvesség sohasem vett részt hazaellenes tendenciával bíró alakulatok alapításában, szervezésében, segélyezésében és fenntartásában. Igen gyakran, szándékosan vagy tudatlanságból a "Galilei páholy" a "Galilei kör"-rel tévesztetik össze, pedig e páholynak annyi köze van a 30 évvel késõbb alapított "Galilei kör"-höz, mint pld. gróf Teleki Pálnak a Teleki-térhez. A legnagyobb határozottsággal kinyilatkoztatjuk, hogy az egész magyar szabadkõmûvesség és ennek minden egyes páholya hazafias szellemben mûködött és hogy egyetlenegy páholyban sem hódoltak hazaellenes tendenciáknak. A szabadkõmûvesség a korlátlan gondolat és lelkiismereti szabadság alapján áll... soha senki sem sértett meg nemzeti vagy vallási felfogásában a páholyokban és a legmélyebb vallási meggyõzõdéssel bíró emberek is résztvehettek és részt is vettek a magyar szabadkõmûvesség munkájában."

A "Szózat" ugyan erre a szemérmetlen hazugságmasszára sorozatos cikkekben bizonyította rá a szabad-kõmûvességre az istentagadó, lelket mérgezõ, forradalmi, hazafiatlan munkásságot, de hát akkor már messze voltunk 1918- és 1919-tõl, nem éreztük azon idõk gyalázatosságait, akkor már a "jogállam" és "a demokratikus haladás" a "konszolidáció" jegyében haladt a hivatalos és nemhivatalos magyar világ, a "Szózat" cikkei és leközölt bizonyítékai tehát nem vetettek nagyobb hullámokat sem a politikai, sem a társadalmi vizeken.

S amint múltak az esztendõk, úgy nõtt a szabadkõmûvesek bátorsága is, amely az utóbbi idõben már egészen a felelõsségrevonásig és a követelõdzésig magaslik fel. Most már elérkezettnek látják az idõt az utolsó rohamra s bizton számítanak reá, hogy rövidesen lekerülnek a hatósági pecsétek a páholyok ajtajairól, ismét kézbe kerül a kalapács s megkezdõdhetik a munka, a vakolás, az éjjelek sötétjében, a tápis árnyékában, Boáz és Jákin oszlopa alatt.

Nyílt titokként beszélik szerte az országban, hogy csak rövid idõk kérdése már, amikor a kormányzat vissza fogja vonni a feloszlató rendeletet s visszaadja a magyar szabad-kõmûvességnek régi vadászterületeit.

Ehhez képest gyorsul tehát a páholylovagok munkája is. Ez évben három olyan lépés történt a szabadkõmûvesség feltámasztására, ami valóban elhiteti az emberrel, hogy tényleg nemsokára újból megkezdhetik munkájukat.

Az elsõ lépést a magyarországi szabadkõmûvesség feje, Bakonyi Kálmán ny. kúriai bíró tette meg, aki egy röpiratot adott ki "A magyar szabadkõmûvesek igazsága" címen. Ez a kis füzet csak úgy dagad az öndicsérettõl és dicsekvéstõl, ami szép, finom és jó van a világon, eszmében, emberi tettben, azt mint vérbeli fõkõmûves mind a szabadkõmûvességre
és speciel a magyar szabadkõmûvességre malterozza rá, végsõ konklúziója az, hogy a nemzet jövõjének kiépítése a szabadkõmûvesség újraengedélyezése nélkül el sem képzelhetõ.

A második lépés az u. n. Kossuth-zarándoklat alkalmával történt, amikor is egy Balassa József nevû fõfõpáholy-vezér egyenesen mint a magyarországi szabadkõmûvesség egyik vezetõje vett részt a hivatalos magyar delegáció kebelében az ünnepségeken s ebbeli minõségében számolt be egy fõvárosi liberális lap hasábjain arról, hogy szerinte mily nagy elõnyt jelentett az ország szempontjából az, hogy õ ott Amerikában mint az itteni szabadkõmûvesség exponense forgolódhatott a magyar küldöttség soraiban. Érthetetlen ugyan, hogy a feloszlatott szervezet miként képviseltetheti magát a hivatalos körök tudatával és beleegyezésével és a hivatalos küldöttség soraiban, de hogy ez megtörtént, el kell hinnünk, hiszen Balassa mester maga dicsekszik el ezzel, nem megvetendõ büszkeséggel.

A harmadik és talán legradikálisabb lépés egy kormánypárti képviselõnek, a volt darabont Lukács Györgynek parlamenti felszólalása volt, aki minden kertelés nélkül követelte a magyar szabadkõmûvesség mûködésének újra engedélyezést és hívta fel a kormányt ezen lépés mielõbbi megtételére.

Aki ismeri a szabadkõmûvességet, az tudja, hogy mit jelent ez a három vehemens attak gyors egymásutánban. Jelenti az utolsó rohamot a biztos gyõzelem elõtt s aki Balassa szabadkõmûvesi kiküldetésébõl következtetni tud, az meg is, lehet gyõzõdve arról, hogy a Dömötör-féle rendelet napjai meg vannak számlálva s egy szép reggelen bevonul majd ez is "hatálytalanított" társai közé az irattár mélyébe.
Már pedig csak lassan a testtel, tisztelt hárompontos testvérek! Az a nyolc év tényleg nagy idõ, de még sem olyan nagy, hogy annyira betemesse a magyar szabadkõmûvesség munkáját, mint a homok az egyiptomi királysírokat. A magyarság tényleg feledékeny és mód felett meg-bocsájtó, elbolondítható, jóhiszemû, becsületes fajta ugyan, de arra még most is határozottan emlékszik, hogy a páholyok fõztje egyszer már nagyon megégette a száját s ha figyelmeztetik rá, hát tudni fogja az idevágó közmondást is.

Ennek a könyvnek pedig éppen az a célja, hogy figyelmeztesse rá! Figyelmeztessen mindenkit, hatóságot és egyes embert, illetékes faktorokat és ezen kívül álló egyéneket arra a veszélyre, amit ennek az országnak a szabadkõmûvesség engedélyezése jelentene. Másrészt rá akar mutatni annak a sok híresztelésnek az ostobaságára, amelyet ugyancsak a szabadkõmûves berkekbõl zúdítanak ki a magyar közvéleménybe s amely azt akarja elhitetni, hogy nemzeti érdek ennek a maffiának a garázdálkodás újbóli megengedése. Végül rá akar mutatni a magyarországi szabadkõmûvesség feloszlatás elõtti munkájára, az ország elé akarja tárni azt a tevékenységet, azokat az ördögi és pokoli terveket és célokat, amiket ez a szabadkõmûvesség maga elé tûzött és kíméletlen következetességgel és erõszakossággal a megvalósulás felé hajszolt. Be akarta bizonyítani, hogy mi volt ez a szabadkõmûvesség a nemzetre nézve, hogy miként kulminált munkája a trianoni békeparancsban, hogy a hiszékenyek fel ne ülhessenek ismét a páholylovagok szirénhangjainak, hanem, hogy eszükbe jusson ezek mostani minden fogadkozása mellett is az a régi igazság, hogy kutyából nem lesz szalonna s aki reggel rabló volt, az nem

változna át délutánra bíróvá.

Természetes, hogy nem tart - számot a munka eredetiségre, hiszen a szabadkõmûves tevékenység igazi ismertetése már könyvtárakat kitevõ könyv, füzet és cikkekben látott napvilágot, nem is öleli fel az összes bizonyítékokat, hiszen ahhoz kötetek kellenének, de amit ad, amit mond, azért már csak abból a szempontból is teljesen helyt áll, mert a mûben nem a szerzõ beszél, hanem a szabadkõmûvesek beszélnek. A páholyok féltve õrzött határozatait, a bizalmas társaságban elmondott tüzes dikciókat tárja az olvasóközönség elé s nem fog egyetlen mondatot leközölni, amelynek eredetét pontosan meg nem határozná, nem tár fel egyetlen tényt, amelynek születési helyét meg ne jelölné.
És még egyet! Citál ez a munka más szerzõk mûveibõl is, természetesen rámutatva az illetõ könyv pontos helyére és megemlítve a szerzõ nevét is. Az idézett munkák óriási fáradsággal, hihetetlen szorgalommal összeszedett anyagok gyûjteményei, amiknek megbízhatóságához már csak azért sem férhet kétség, mert ezek annyira igazak, hogy a mai napig sem próbálta õket megcáfolni a szabadkõmûvesség.

Legelõször azt igyekszünk majd megállapítani, hogy mi is hát valójában a szabadkõmûvesség és szorosabban véve mi volt a magyarországi szabadkõmûvesség? Olyan ideális és eszményi célért küzdõ jámbor társaság-e, amilyennek fõkorifeusai azt a közvéleménnyel elhitetni szeretnék, vagy valami "nem kívánatos elem"-e - hogy egy divatos terminológiával éljünk _ egy állam s különösen a csonka ország életében, amelyet feltámasztani nem lehet és nem szabad.

II. A közvélemény megtévesztése

Hogy mutatják be a szabadkõmûvesek ezt az intézményt a nagyközönségnek. - Balassa József, Bakonyi Kálmán, Arató Frigyes testvérek ömlengései a szabadkõmûvességrõl. - És mit mondanak, mikor maguk között vannak. - A pápák a szabadkõmûvességrõl. - õket igazolták az események. - Anglia a mai szabadkõmûvesség bölcsõje. - Wichtl Frigyes nagy feltûnést keltõ leleplezései. - A Morning Post cikkei. - A magyar páholyokban talált bizonyítékok hogyan tüntetik fel a szabadkõmûvességet.

Ha az ember egy szabadkõmûvest hall beszélni a szabadkõmûvességrõl, vagy egy szabadkõmûvesnek errõl szóló tájékoztató munkáját olvassa, egész megzavarodik szegény attól az émelygésig menõ dicsérettõl, amit egyesületükre a hárompontos testvérek ráraknak. Hogy ez mily nagyszerû intézmény, hogy annak csakis a jótékonyság és az emberi erények kifejlesztése a célja, hogy az emberiség jobb jövõjéért dolgozik, hogy a testvériség, az igazság, a béke, a szeretet uralmának diadaláért küzd... stb... stb., a jó ég tudná elsorolni azokat a hízelgõ és magasztaló tirádákat, amikkel ezt a társulást valósággal elborítják.

Így pl. Balassa József a "Szabadkõmûvesség története" címû munkájában a következõképpen jellemzi: "A szabadkõmûvesség igazi lényege, alapvetõ gondolata az egész emberi nem testvéri összetartozása. Azt vallja és hirdeti, hogy a nemzeti, faji, nyelvi, vallási különbségek szerint széttagolt emberiséget egy családban kell egyesíteni és testvérnek kell tekinteni mindenkit, akit Isten embernek teremtett.

...A szabadkõmûvesség minden egyes nemzet körében önállóan a nemzeti sajátságokhoz simulva szervezkedett, tehát lényege nem nemzetközi, hanem egyetemes emberi. Elsõ

feladata: törekvés az egyén erkölcsi tökéletesedése felé. További feladata egy magasabb, önzetlenebb s embertársaink javát tekintõ erkölcsi érzésre nevelni az emberiséget. Azért tekintette a szabadkõmûvesség minden idõben és minden országban elsõrendû feladatának a jótékonyság gyakorlását, a szegények és a gyengék, az elhagyatottak és szükséget szenvedõk gyámolítását." (Bevezetés.)

A volt kúriai bíró, dr. Bakonyi Kálmán, a Szimbolikus Nagypáholy helyettes nagymestere már említett védõiratában (A magyar szabadkõmûvesek igazsága. Budapest, 1927. 1. füzet.) semmivel sem marad Balassa szaktársának mögötte a dicsõítés terén.

"A szabadkõmûvesség célja a közerkölcsiség, mûvelõdés és felebaráti szeretet terjesztése és a jótékonyság gyakorlása - írja munkájában - majd így folytatja: A szabadkõmûvesek szövetsége kötelezi tagjait, hogy engedelmeskedjenek hazájuk törvényeinek és tartsák meg annak az országnak törvényeit, amelyben élnek. A hazaszeretet a szabadkõmûves egyik legszebb kötelessége.

... A szabadkõmûvesség arra törekedett, hogy jótékony hatással legyen a közéletre és a társadalmi kérdések tárgyalásával és megoldásával, hasznos munkát végezzen

... A szabadkõmûvesség a jótékony, az emberbaráti, a kulturális intézmény egész seregét létesíti, az emberekben megmozgatja a szívet, hogy egymásért dobogjon, hogy a gazdag a szegényért, a hatalmas a gyengéért, a tudós a tudatlanért dolgozzék." (6., 7., 10. oldalak.) Még Bakonyinál és Balassánál is több jót, több dicsõt és szépet tud azonban errõl az intézményrõl összehordani Arató Frigyes testvér a "Szabadkõmûvesség" címû és a "mûvelt közönségnek" szánt, jobban mondva annak megtévesztésére írt munkájában. Nézzünk egy pár szemelvényt belõle:

"A szabadkõmûvesség, mint filozófiai, filantropikus és progresszív intézmény, erkölcsi tartalmára nézve filozófiai, a társadalmi, vallási törekvésekkel és társulásokkal azonosítja magát. A szabadkõmûvesség története tehát lényegében véve a legelsõ öntudatosan jóra törekvõ emberrel kezdõdik s magában foglalja mindazt a munkásságot, mely bárminõ formában, bárminõ szervezetben, az értelem világosságának, a szeretet, melegének terjesztésére s az erkölcsi jónak gyakorlására irányul.

... A szabadkõmûves lelkületû emberek a természetes társulás ösztönénél fogva minden idõben kerestek rá módot és formát, amely szerint jóra irányított törekvéseiket együttes munkássággal eredményesebbé tegyék.

... Oly férfiak lépnek tehát ebbe a szövetségbe, akik érzésük melegsége és tisztasága által részvéttel vannak a szerencsétlenek iránt, s férfias akaraterejük tudatában minden nemes elhatározás, munkásság, küzdelem támogatására bármikor készek.

... A páholyok tehát kénytelenek igen magas erkölcsi mérték alá állítani mindazokat, akik bebocsátást kérnek; s ha már a gyarló emberek világában tökéletességet senkitõl sem várhatnak, az erkölcsi tisztaságot, a szívjóságot s az önzetlen jóakaratot feltétlenül megkövetelik.

... A szabadkõmûvesség folyton azon fárad, hogy a szegény, az elnyomott, a nehéz sorssal küszködõ, ne a becsület árán igyekezzék a boldogulásra; ne az isteni és emberi törvények felforgatásából remélje sorsának javulását, ne a bosszúvágyban keresse lelkének megnyugvását... hanem megértse, belássa, hogy... minél nagyobb tiszteletet tanúsít az

erkölcsi és társadalmi törvények iránt, annál nagyobb mértékben számíthat azok védelmére.

... Teljes jóakarattal és buzgósággal arra törekszik, hogy az erõs a gyengét el ne tiporja, hanem megvédelmezze, az úr a szolgát le ne nézze, hanem megbecsülje, a hatalmas az elnyomottat el ne tiporja, hanem felemelje, a gazdag a szegényt ki ne zsarolja, hanem gyámolítsa, a boldog a boldogtalant el ne kerülje, hanem megvigasztalja . . . s annál nagyobb tökéletesség tudatában törekedjék mindenki a szerencsétlen felsegítésére és megmentésére, minél magasabban áll felette tudásban, anyagi és erkölcsi erõben'" (14., 23., 31. old.)

De talán elég ennyi az idézetekbõl.

A jóhiszemû, "jóhírû, feddhetetlen jellemû" (mint õk nevezik az áldozatot) férfi egészen megszédül ily fráziszuhatag olvasására, vagy hallásakor. "Szegény Tisza, minek is bántjátok" - mondja Petõfi, "szegény szabadkõmûvesek, minek is simfelitek" - mondja a jámbor gimpli, aki lépen ragadt a "mûvelt közönség számára" megírt szabadkõmûves munkák ömlengésein.

Hát kell ennél szebb, nemesebb és altruistább intézmény, okoskodik tovább a gyanútlan halandó. Hiszen az egyenesen arra van teremtve, hogy a keresztény nagy ideálokat minél mélyebben ágyazza be az emberiség lelkületébe és gondolkozásába, hiszen ez nem egyéb, mint maradék nélküli megértése és követése Krisztus Urunk tanításának. Lám õk is minduntalan elõveszik az Üdvözítõt, citálják szavait, magukévá teszik igéit, sõt ki is mondják, hogy Öt tekintik elsõ szabadkõmûvesnek.

Hogy még az embereknek is csak a javát, a tiszta-szívû, az önzetlen jóakaratúakat veszik be maguk közé a testvéri láncba, ez a körülmény meg egyenesen elszédítõ hatással van az emberre. Ki ne akarna tetszelegni, legalább maga elõtt abban, hogy ezek az eszmények õ benne a legnagyobb mértékben megvannak, élnek, buzognak s csak egy intézményt keresnek, amelynek keretében ki is törjenek és résztvegyenek a gyönyörû cél, az emberiség boldogításának fenséges munkájában.

Hogyne lépne be tehát a megszédített férfi közéjük, mikor ez már magában is megtisztelõ reá nézve, hogyne kopogtatna a páholyok ajtaján, mikor még a szabadkõmûves kátéban is - tehát mikor már maguk között vannak - azt hirdetik, hogy Krisztus, ki a szeretet vallását alapította, a legigazibb szabadkõmûves volt, hogyne bájolná el az érdeklõdõt (szabadkõmûves nyelven "keresõt"), mikor kötelességévé teszik, hogy "szigorúan kövesse azon kötelességeket, amelyekkel istennek, embertársainak és önmagának tartozik... legyen az államnak békés polgára és mindenekfelett legyen hû és odaadó hazájához, engedelmes annak törvényeihez." Az elbûvölt egyénnek már nem tûnik fel az, hogy az "Isten" szót következetesen kis "i"-vel látja írva a kátéban, az sem tûnik fel, hogy ezek a szép dolgok csak az "inas" számára írt tudnivalókban szerepelnek, de mind kevesebb és kevesebb említést tesznek róluk a "legény" és "mester" kötelességeit tárgyazó kátékban s hogy a páholyszónoklatok és vakolások következetesen elfelejtik ezeket hangoztatni és a testvérek lelkére kötni.

Az így megszédített ember ezek olvasásakor bizonyos nehezteléssel gondol a katolicizmusra és a pápákra, akik ezt a jámbor és szerfelett becsületes jótékony intézményt, oly sokszor támadják s azokra az epés és elfogult egyénekre, akik hol itt, hol ott azt Írogatják és hirdetik, hogy a szabadkõmûvesség nem éppen fenékig tejfel

intézmény, sem a hazafiság, sem az erkölcsi tökéletesedést illetõleg s hogy nagyon a körme alá kell nézni úgy vallási mint nemzeti szempontból.

Irigység, hatalomféltés, mondja ezekre önkénytelenül a mi emberünk, alaptalan üldözése egy nemes intézménynek nagyon alacsony érdekbõl! Máris kopogtat tehát a páholy ajtaján és büszkén sillabizálja a Jákin szót a felvételkor s még büszkébben tárja ki a mellét a körzõ hegyének, hogy elnyerhesse az inasfokot s tagja legyen a "testvéri láncnak". De vájjon mit mond az az ember, az elõbb citált sok ömlengésre és dicséretre, aki ismeri a szabadkõmûvességet? Az nagy tehetetlenségében, haragjában és undorodásában bizonyára felnéz az égre és csodálkozik azon, hogy az nem szakad le ekkora szemérmetlen hazugságtenger láttára. Az elképedve kérdi magától, hogy csakugyan nincs az emberi vakmerõségnek határa s a mûveltség és az ú. n. felvilágosodás idején, az emberiség életének 21-ik századában létezhet, terjeszkedhet, mûködhet és grasszálhat egy intézmény, mely létalapját hazugságokban bírja, mely az emberi hiszékenységre, ostobaságra és rossz hajlamaira építi fel sötét terveit és több mint gyanús tevékenységét?

Hát valóban lehet egy, a világot átfogó társulat erkölcsi bázisává tenni a hazugságot, azt a hazugságot, melyet a magyar szabadkõmûvesség napilapja erénnyé magasztosított a következõ szövegezésben: "Az igazságért nem szabad mindig az igazsággal küzdeni... azok az igazi hõsök, akik a hazugságot is fegyvertárukba iktatják" '"Világ" 1911 június 4.) Valóban lehet, mert ez nemcsak elszól Is! Ugyanezen lap írja egy másik számában, hogy: "A vádlottnak szent joga a saját bõre érdekében hazudni is" (1911 augusztus 23.) s ezt a szabadkõmûves erkölcsiséget és igazságot jellemzi és példázza a hasábjain megjelent következõ vers is:

"Szeresd, szeresd a hazug szót.
Nem bûn az. Több . . . erény
Lágyabban cseng, mint az igaz,
Nem oly bántó . . . kemény.
Ragyogó, színes hazug szók által
Erõs, nagy ember - isten lehetsz."

(Közölve Magyar Kultúra 1914 I 120. 79. old.)

Így van! Ez az õ moráljuk, ez a szabadkõmûvesség alap-tanítása, ezen épül fel, ezzel dolgozik.

Mert hazugság az, hogy a szabadkõmûvesség jótékony, filozofikus, hogy a szeretet ápolásának, az emberiség testvéri egybeolvadásának a szent céljáért dolgozik, hazugság, hogy hazafias mûködést fejt ki, hogy szereti a hazát, tiszteli a törvényt.
Hazugság! Hazugság!

Ellenben igazság az, hogy a szabadkõmûvesség az emberiség megfertõzésének melegágya, a szenvedések és gyötrelmek elõkészítõié, az emberi rosszindulatok felfokozója és megduzzasztója s végül igazság az, hogy egy vért kívánó forradalmi szervezet, mely minden állam, minden ország rendjének felforgatására tör.

Tudjuk, hogy nagy szót mondtunk ki, de bizonyítani fogjuk állításainkat.

* * *

Azóta, hogy James Anderson, az anglikán lelkész 1723-ban a londoni szabadkõmûves nagypáholy alkotmányát összeállította, már több mint két évszázad telt el. S milyen évszázadok! Forradalmakból forradalmakba kergették a népeket, országok váltak polgárháborúk, felkelések, politikai tömeggyilkosságok színhelyévé, kalandorok, lelketlen akarnokok korbácsolták fel az emberekben a bosszút, a haragot, az elégedetlenséget, az ellenállást, a rombolást, az öldöklést s még napjainkban is úgy látszik, hogy a béke és egyetértés, az emberiség nyugodt fejlõdése csak vágy, csak hiú ábránd csupán. Jelszavak, követelések, izgatások rohannak végig az ismert világon s valami földalatti nagy szövetkezés hajszolja a nemzeteket bele az izgalmakba, a lázadásokba, a háborúba, a vérbe s vadítja folyton az emberiséget egymás ellen s kergeti, ûzi a föld összes halandóit kielégíthetetlen vágyak, elérhetetlen célok felé.

Az eseményeket figyelõ és mélyebben gondolkodó, hidegen vizsgálódó férfiak, már régóta szorongva nézik a világnak ezt a permanens hisztérikus állapotát, a népeknek ezt a folytonos bujtogatását, keresik ennek az okait, kutatják ezeknek az okozóit.
Mert sokan voltak és vannak, akik nem hajlandók felülni azoknak a frázisoknak, amelyek ezeket a mozgalmakat magyarázni igyekeznek. Sokan látták és látják, hogy az emberi természettõl és az emberiségtõl ma is idegen rengeteg gondolat és eszme, számos törekvés és cél, amely felé ismeretlen kezek terelik, látják, hogy a kor úgynevezett nagy eszméiének nagy része nem evolúció eredménye, alapját nem a mélységben, nem az emberiség méhében bírja, hanem üstökénél elõrángatott, a nemzetekre rátukmált, azoknak bebeszélt valami, amelyet a szokásos és divatos magyarázatokkal megfejteni, születésüket, hódításaikat és gyõzelmüket azokkal megmagyarázni nem lehet.

Különösen azóta akadtak férfiak, akik az események valódi rugóit igyekeznek felfedni, mióta XII. Kelemen pápa a szabadkõmûvességre az anatémát kimondotta s mint veszedelmes egyesülettõl, eltiltotta a katolikus egyház híveit. A saját fejükkel gondolkodó emberek ugyanis rájöttek arra, hogy nagy okának kellett lenni a pápának és azóta a pápák egész sorának, ha ezt a tilalmat kibocsátották és a katolikus egyház híveit a szabadkõmûvességtõl óvták és óvják.

Féltékenység nem vezethette a katolikus Egyház fejét ezen lépés megtételénél, hiszen az elsõ tilalom 1738-ban született meg, tehát oly idõben, midõn a szabadkõmûvesség még nem volt világot átfogó hatalom, mûködésének eredményei sem az állami, sem a vallási életben nem látszottak. A pápának tehát nem kellett sem a saját, sem a katolicizmus hatalmát és erejét attól az Angolországban csoportosuló páholytól félteni, amely csak akkor kezdte csápjait különféle államok felé kibocsájtani, azonban kétségtelenül még olyan alkotmány alapján, amely veszedelmet nem jelentett a fentemlített két hatalmi tényezõ egyikére sem. Az irigység sem lehetett a tilalom rugója, hiszen ha tényleg jótékony egyesületet jelentett a szabadkõmûvesség, ha kontemplatív társaság volt valóban, akkor semmiképpen sem hívhatta ki maga ellen azt a katolicizmust, amely szerzetesi rendjeiben soha nem látott mértékû kontemplatív társaságot kreált és istápol, jótékonysága pedig ennek a vallásnak egyenesen legfõbb parancsából folyik.
Hatalmát sem félthette tõle az Egyház, hiszen Délamerikában csaknem oly tömeget nyert meg a katolicizmusnak ebben a korban, mint amilyet a protestantizmus kebeléből kiszakított.

Másrészt meg az is kétségtelen tény, hogy a szabadkõmûvesség nem katolikus állam teremtménye. Angliában, tehát oly protestáns államban szervezkedett és gyarapodott, ahol a XVIII. század közepén katolikus alig volt. Angliából pedig ugyancsak protestáns államokba szivárgott be ez az intézmény, ott talált termékeny talajra, a Skandináv

államokban és Poroszországban tette legnagyobb hódításait egészen az uralkodó családok magasságáig, s így egyáltalán nem volt érdeke a katolikus Egyház fejének, hogy itteni hódításait féltékenységgel és irigységgel nézze.

Ugyan hol volt 1738-ban a szabadkõmûvesség a katolikus államokban, Spanyolországban, Ausztriában, Lengyelországban, vagy Magyarországon, de még a katolikus Franciaországban is? Ki tudott róluk, ki látta munkájukat, ki érezte tanaik hatását az államrendben, a társadalomban, a nép között?

Márpedig, ha a pápa megtette ismeretes lépését, mégis csak megvolt rá az oka, s ezeknek az okoknak kutatása vezetett rá sok férfit arra, hogy a pápa ismerte fel helyesen a szabadkõmûvesség igazi természetét, titkos céljait, mert a több mint 200 év óta tartó forradalmak, felfordulások és nyugtalanságok a folytonos lázas állapotok okozói a szabadkõmûvesek, illetve a szabadkõmûvesség.

Nincs terünk, hogy ennek a titkos egyesületnek történetét végignyomozzuk s felsoroljuk mindazon munkákat és mindazok neveit, akik könyvtárakra menõ könyvrengetegben leplezték le ezt a társaságot. Csak három munkáról teszünk említést, amelyek a legutóbbi idõben a szabadkõmûvesség tevékenységével foglalkoztak és ismételten lerántották róla a titkok fátyolát.

Egyik volt Wichtl Frigyes osztrák képviselõ, aki "Weltfreimauerei, Weltrevolution, Weltrepublik" címû mûvében mutatja ki, hogy az utolsó két évszázad minden zavargása, minden nyugtalansága, minden forradalma és nagy politikai gyilkossága a szabadkõmûvesség munkája.

A másik a "Morning Post" címû angol liberális világlap cikksorozata a forradalmak okairól, mely kutatásai után a Wichtlével azonos eredményre jut s amely cikksorozatot "Földalatti összeesküvõk" címen magyar nyelvre is lefordítottak.

A harmadik, amely minket legközelebbrõl érdekel, egy magyar munka. A címe: "A szabadkõmûvesség bûnei" és két kötetben került a könyvpiacra. Ez a mû a felosztás után a páholyokban talált anyagot dolgozta fel s mintegy hivatalos kiadásban (szerzõje Barcsay Adorján belügyminiszteri osztálytanácsos volt) tárta a megdöbbent magyar közönség elé a maga teljes meztelenségében a magyarországi szabadkõmûvesség munkáját.
Ezeken felül természetesen óriási anyag került a napfényre, kisebb mûvek, cikkek és elõadások alakjában, amelyek különösen Németországban a germán fajt jellemzõ alaposság és szívóssággal kutatták fel a páholyok mélyén elrejtett terveket, beszédeket stb. s valóban vátesi szóval figyelmeztették az emberiséget arra a veszedelemre, amelyet reá a szabadkõmûvesség jelent.

Ezek között a mûvek között egy sincs olyan, amely a legalaposabb kutatás után, az adatok feltárása alapján ne azt az eredményt szûrné le, hogy a szabadkõmûvesség forradalmi intézmény s az utolsó két évszázad minden forradalma és háborúja a szabadkõmûvesség átkos és sötét munkájának eredménye.

III. A magyar szabadkõmûvesség forradalmi egyesülés

Kõhalmi Lajos testvér "Szabadkõmûves Káté"-ja. - A szabadkõmûvesség már eredetileg is

forradalmi célokat szolgált. - Jónás testvér elszólása. - Sztroiny József testvér beismeri, hogy a szabadkõmûvesség forradalmakat csinált. - Az olasz szabadkõmûvesség. - A francia szabadkõmûvesség 1901. évi botránya. - A szabadkõmûves jelleg egész életre kihat. - Röpiratok a magyar kaszárnyákban 1918 elején. - Vázsonyi nyilatkozata. - Mi volt a Galilei kör? - Kik alapították a "Világ" napilapot? - A magyar szabadkõmûvesség forradalmár egyesületei és lapjai. - Hogy izgatták a földmûveseket és tisztviselõket? - A "Huszadik Század" és Scotus Viator barátkozása, a magyar történelem lebecsülése. - Destruálás a tanítókon keresztül egészen a vásári ponyvairodalomig. - "Mindent elfoglalni." - Az angol szabadkõmûvesség megtagadta a magyar szabadkõmûvességet. - A végcél kommunizmus, ateizmus, kozmopolitizmus, mondja Bíró Lajos testvér..

Annak az állításunknak bebizonyításánál, hogy a szabadkõmûvesség forradalmi intézmény, - különösen forradalmi és veszedelmes az az ú. n. latin szabadkõmûvesség, amelyhez a magyar is tartozott, - a rendelkezésünkre álló anyagot két részre osztjuk.
Az elsõ részben azt fogjuk beigazolni, hogy a magyar szabadkõmûvesség forradalmi intézmény volt, a második részében pedig azt fogjuk bizonyítani, hogy a világ-szabadkõmûvesség sem más s hogy annak hatalmasabb része az elõbb említett latin szabadkõmûvesség, az a miazmatelep, amelybõl az emberiséget megfertõzõ bacilusok a világba kirajzanak.

Mi ugyanis nagyon jól ismerjük a hárompontos testvéreket. Tudjuk, hogy mily mûvészettel tudnak csûrni-csavarni, ferdíteni és hazudni, el vagyunk tehát rá készülve, hogy az általánosságban tartott bizonyítékokra az õket jellemzõ ál-szenteskedõ szemforgatással így válaszolnának: "Mi közünk nekünk a francia, olasz, portugál, török, spanyol, szerb, stb. szabadkõmûvességhez? Az lehet, vagy lehetett forradalmi intézmény, a magyar szabadkõmûvesség azonban tényleg az a jámbor, finom, kedves és csendes társaság volt, amely a páholyokban csak azon törte a fejét, hogy miként lehetne a hazát jobban szeretni s az volt az egyetlen s legfõbb gondja, hogy enyhítse tõle telhetõleg a nyomort, csökkentse a bajokat s jótékony intézményei útján segítségére siessen az elesetteknek, a nyomorultaknak, az elhagyottaknak.

Bakonyi fõmester bizonyára tovább is fújná a régi nótát, hogy a magyar szabadkõmûvesség "nem lép fel támadólag sem állami, sem társadalmi, vagy vallási intézmények ellen.'"
Nem azért szabadkõmûves, hogy így ne beszélne! Hiszen neki arra is volt bátorsága, hogy a nyugodt lelkiismeretû polgár jámbor fejcsóválásával és csendes nehezteléssével fogadja a belügyminiszter feloszlató (1550/1920. res. sz.) rendeletét, amely szószerint így indokolta meg a feloszlatás szükségességét: "A szabadkõmûvességnek a háború felidézésében, a háború folyamán, majd pedig annak szerencsétlen országunkat balsikerrel sújtott befejeztével a defetizmus és az általános destrukciók élesztgetésében, a forradalmak és a bolsevizmus felidézésében való tartós aknamunkája köztudomású tény." Bakonyi azt mondja erre, hogy "a rendelet indokolása teljesen alaptalan és vagy tévedés, vagy elfogultság sugallta."

No jó! Lássuk hát, kinek van igaza!

Kõhalmi Lajos testvér az általa szerkesztett "Szabadkõmûves káté" harmadik füzetében, mely a mesterfokot ismerteti s amelyet minden tagnak, akit ebbe a fokba fel óhajtanak avatni, alaposan tudnia és ismernie kell, a fok eredetét a következõképpen magyarázza: "A mesterfok az összes szabadkõmûves rendszerekben a harmadik. Némelyek szerint 1650-ben létesítették és arra szolgált, hogy az e fokban felavatott I. Károly angol király

szerencsétlen halálának emlékét híven megõrizze. Célja az volt, hogy II. Károly újból való trónraemelését elõsegítse, míg a tanonc- és a legényfok arra szolgált, hogy az összeesküvés részesei e szándékot megismerjék és megszokják."

Kõhalmi testvér ugyan a szabadkõmûves mentalitáshoz híven ezt a magyarázatot nem fogadja el, azonban kétségtelen, hogy pikáns kis rész ez ebben a kátéban. Mert akár van igaza Kõhalmi testvérnek, akár nincs, azt ö maga is kénytelen felemlíteni, ha a történelmi igazságot meg akarja közelíteni, hogy a szabadkõmûvesség, illetve annak általánosan bevett tisztségeinek eredete "némelyek szerint" kivétel nélkül forradalmi bölcsõben született meg.

Ugyancsak õ a füzet 36. oldalán a különféle szabadkõmûves rendszereket magyarázva így tanít az ú. n. skót fokokról: "A skót fokok (Szent András rend) felállítása volt az elsõ és legmesszebbmenõ eltérés az eredeti és igaz szabadkõmûvességtõl. A trónjavesztett II. Jakab angol király idejében vette eredetét. Franciaországban jutott további fejlõdésre, ahol az odamenekült Stuartok terjesztették, azzal a célzattal, hogy politikai törekvéseiknek híveket szerezzenek."

Elõttünk áll tehát egy intézmény, amelynek tisztségei, hierarchiájának fokozatai forradalmi eredetûek. Nem filozofikus, nem filantropikus elme és rendszer szülte, hanem politika, hatalmi vágy, háborús terv, belsõ zavarok keltésére, forradalmak megrendezésére jött e világra. Bûnben fogant tehát! El lehet-e hinni, hogy ezt a jellegét elvesztette volna, fel lehet-e tételezni, hogy ez a szellem benne az elmúlt 200 év alatt elsorvadt volna? Hiszen a mesterfok keletkezésekor a szabadkõmûvesség már nem volt a középkori céhek gyûlõ-helye, azok akkor már megszûntek s a kakukk ismert trükkje alapján a jámbor kõmûvesek helyére forradalmárok siklottak be a páholyokba s ezek voltak a mostani rendszerek megalapozói, a mostani testvérek õsapái, legitim õsei.

Hogy pedig az ilyen forradalmár cseppet sem filantropikus lelkek gyûlõhelye lett a szabadkõmûvesség, azt Jónás János testvér is igazolja, aki "Páholy-e vagy párt" címû füzetében a szabadkõmûvesektõl megszokott tolvajnyelven ugyan, de elég érthetõen így beszél: "... E varázserejû szimbólumok és jelszavak eltanulása, mélyebb értelmük buzgó kutatása elég szép, tartalmas és nagy feladat volt a saját lelkivilâguk kifejezéséért küszködõ kedélyeknek, amelyek a szigorúan szervezett egyház s az abszolút hatalom Pántjaival összetartott állam szorító béklyóiból a páholyokban kerestek menekvést spanyolcsizmába szorított egyéniségük számára." (6. oldal.)

Hogy az "abszolút" hatalom kontemplatív, jótékony és filozofáló lelkeket nem üldözte, hiszen éppen azt szerette volna, ha minden ember a filantrópiában látta volna egyetlen életcélját, az bizonyos. Akik a páholyok sötétjébe bújtak el, hogy "egyéniségük számára" megfelelõ helyet találjanak, azok bizony nem voltak jámbor férfiak, hanem összeesküvõk és forradalmárok.

Jónás testvér be is ismeri, hogy ezek a felforgató egyéniségek eredményesen is dolgoztak a páholyokban, mert késõbb így ír: "Nem a szabadkõmûvesség tulajdonképp való hazájában, a különben elég praktikus Angliában, hanem inkább csak a vérmesebb déli népeknél találunk példát arra, hogy a szabadkõmûvesség gyökerébõl olyan szervezetek, de a páholyokon kívül már szorosan hierarchikus természetû szervezetek is sarjadtak, amelyek már határozottan programszerû politikai feladatok megoldására törekedtek." (I. m. 7. oldal.)

Talán lesznek, akik nagyot bámulnak ezen a fifikus nyelvezeten. Hja, bizony nehéz a szabadkõmûvest megérteni, mert az igen óvatos fajta.
Ennek a körmönfont mondatnak is az az értelme, hogy a páholyok szépen kidajkálták, felnevelték az összeesküvõket, forradalmárokat, anarchistákat, karbonárikat, jakobinusokat, s miután ellátták õket elmebelileg a páholyok tanaival, kieresztették a világba az egész truppot, hogy bombát, tõrt, kést, revolvert már az átelleni boltban vásároljon s "programszerû politikai feladatukat" azaz a forradalmakat, a barikádharcokat, a polgárháborúkat és egyéb ilyen filozofikus munkálkodást önállóan végezzenek. Végre is a szabadkõmûvesség nem tudja, kiben mi lakik, hátha egyik-másik elszólja magát, vagy vallani talál, akkor a páholy és a szabadkõmûvesség rámutat arra, hogy neki már régen semmi köze hozzájuk, õ nem is ismeri õket.

Gelléri Mór, egyik fõfõ szabadkõmûves "Szabadkõmûvesi reformok" címû füzetében, a címnek megfelelõ témáról értekezvén, többek között ezeket mondja: "A nyilvánosság kérdését tárgyalta Ducomun testvér egy berni páholy legutóbbi munkáján. Bár híve a haladásnak, nem kívánja, hogy a szabadkõmûvesség teljesen a nyilvánosságba olvadjon, mert miként minden egészséges magnak, bizonyos ideig a föld alatt kell tenyésznie, úgy a szabadkõmûvességnek is egyelõre el kell magát vonni a nyilvánosság elõl." (12. oldal.)

De hát mi szüksége van a titkosságra egy jótékony és filozofáló társaságnak? Erre feleljenek Bakonyiék! Hogy valami nagyon a jótékonykodást nem takargatják, azt majd késõbb be fogjuk bizonyítani. Nem olyan szerény emberek õk! Ha pedig mégis titkolódznak, ha az általuk "elvetett magot" ezután is a föld alatt akarják érlelni s azzal csak akkor lépnek a nyilvánosság elé, ha virágba borult, úgy bizonyára valami olyan magot dugdosnak el, aminek elvetését semmiféle állami hatalom meg nem tûrné. Ilyen mag pedig csak a forradalom magja.

De van még más bizonyítékunk is a szabadkõmûvesség, speciel a magyar szabadkõmûvesség forradalmisága mellett.

A Minerva páholy 1897. évben kiadott könyvében, az I. füzetben, mely ezen páholy 1896. évi mûködését fûzi csokorba, Sztroiny József értekezik "a szabadkõmûves feladata" címen s a következõket hozza a testvérek tudomására: "A bölcsesség, vagyis a fennkölt gondolkozás, a világ összes szabadkõmûveseinek egyidõben, ugyanazon egy cél felé törekvése s ezen célnak folyton szem elõtt tartása idézi elõ szövetségünk tagjaiban azt az együttérzést, azt a szellemi fluidumot, mely tudnunk engedi, hogy a távoli keleten fejlõdõ eseményekkel szemben hogy kell viselkednünk és a világ összes szabadkõmûveseinek ugyanazon idõben egyöntetû eljárása képezi azt a megdönthetetlen hatalmat, mellyel szemben gyakran a korszellem is meghátrálni kénytelen, vagy ha a korszellem már annyira elõ van készítve, hogy azt szövetségünk felhasználhatja, akkor megrázza a világot, alakít új és jobb korszakot, mint alkotá a múlt század végén a szabadság, egyenlõség és testvériség eszméjének hajnalát.

Ha valamely testület képes hatni, alkotni, ez a mi szövetségünk, mely láthatatlanul hat, zajtalanul mûködik és ott, hol anyagi ereje nem áll arányban a nagy céllal, szívesen lemond a dicsõségrõl és a kivitelt átengedi a profán köröknek, a hiúságot hasznossá teszi, dicsõséget, hírnevet oszt, de talál módot arra, hogy az intézmények vezetésére döntõ befolyást gyakoroljon." (15., 16. oldal.)

Valóságos külön szótár kell ennek a szabadkõmûves zsargonnak a megmagyarázásához. "Fordítsuk le" profán nyelvre tehát, mert megérdemli, mert a szabadkõmûves ritkán szólja

el magát oly alaposan és mindenre kiterjedõleg, mint ahogy Sztroiny testvér idézett cikkében ezt teszi. Azt jelentik ugyanis ezek a mondatok, hogy nincs magyar szabadkõmûvesség, nincs német, spanyol, francia stb. sem, hanem van világszabadkõmûvesség, egy internacionális mamutszövetség, melynek minden tagja Kamcsatkában éppúgy, mint Capetowban, Alaszkában éppúgy, mint Bombayban, Nagykõrösön éppúgy, mint Szidneyben, egy célért dolgozik, ezt a célt titkos tevékenységekkel, földalatti utakon viszik a teljesülés felé.

Hogy mi ez a cél? Ó, nem jótékonyság, nem filozofálás, nem kontempláció, hanem az, ami a XVIII. század végén lángba borította a világot, a csapás, a keservek, bajok milliárdjait záporozta az emberiség fejére, mely az áldozatok hekatombáit halmozta fel a legkisebb falú piacterére is, mely havonkint embervérrel maratta szét a gillotin erõs és nehéz tölgyfaoszlopait, mely azóta sem pihen, azóta sem jutott nyugvópontra s Törökországban éppúgy mint Kínában, Oroszországban éppúgy mint Mexikóban ma is dühöng és ezerszámra szedi emberáldozatát. Ez az eszme fertõz Japánban éppúgy mint Egyiptomban, Indiában éppúgy mint Haiti szigeten, vagy Spanyolországban és az olasz városok lámpaoszlopaiban elhelyezett bombákban, mert ezt "egyöntetû eljárás" mozgatja, duzzasztja, táplálja.

Ez a szellem, ez a cél felrúgja, megemészti, elpusztítja a természet törvénye szerint kifejlõdött korszellemet, ha neki nem kedvezõ, vagy pedig átgyúrja azt saját céljaira. Megfogni nem lehet, mert láthatatlan, hallani nem lehet, mert zajtalan, még csak elpusztulását sem lehet remélni, mert óvatos, nem kockáztatja a golyót a mellébe, a szuronyt a hasába, "a kivitelt átengedi a profán köröknek", azaz a félrevezetett, megszédített tömegnek, hadd pusztuljon az a barikádokon, a lovak patái alatt, a kardok csapásaitól, a szuronyok döfésétõl, hadd vérezzen a harcban, hadd szenvedjen, koplaljon a felfordulásban. A szabadkõmûvesség páholyból, biztos fedezékbõl nézi a harcot, irányítja a munkát, ha kudarc az eredmény, becsukják a szentély ajtaját s folyik a vakolás a légmentesen elzárt teremben a tápis árnyékában, Boáz és Jákin oszlopai tövében egy másik, jobban megszervezendõ forradalom érdekében.

De ha megvan a siker, ó akkor félre az útból tömeti, vissza az odúba canaille, akkor jön a szabadkõmûvesség lefölözni a hasznot, megragadni a hatalmat, felülni a polcra, vagy hogy is mondja Sztroiny testvér: "a szabadkõmûvesség talál módot arra, hogy az intézmények vezetésére döntõ befolyása legyen."

Szédületes és megrendítõ perspektíva.

No Bakonyi, Balassa, Arató és más testvérek, kik oly mézédesen csicseregnek a "mûvelt közönségnek" megírt könyveikben, miért nem írnak ott ezekrõl? Miért nem vették be a szabadkõmûvesség definíciójába a Sztroiny testvér fenti igéit is. Ki mondott itt igazat? önök-e, akik tücsköt-bogarat összebeszélnek a "profánok" megtévesztésére, vagy Sztroiny, aki kötényben és vakolás alkalmával magyarázza meg a testvéreknek, hogy mi is hát tulajdonképpen a szabadkõmûvesség?

Hol van Sztroinynál egy szó is a hazafiságról? Hol a szeretetrõl, a gyengék segítésérõl, a mélabús filozofálásokról, a filantropikus gõgicsélésekrõl? Hol a törvények tiszteletérõl, a tekintély elismerésérõl, a honfiúi kötelességekrõl, a nyugodt és békés haladásról, amit önök a "Világ"-ban hirdetett erkölcsi felfogás elsajátításával a közönségnek beadni akarnak? Hol van ott külön magyar, német stb. szabadkõmûvesség, mely a nemzeti sajátságokban él, azokat ápolja? Hol? Erre feleljenek?

Nehogy azt mondják, hogy ez lehet a Sztroiny vagy Minerva páholy véleménye, az õ mentalitásuk, nem az önöké, mert ez sem lesz igaz. Hiszen önök hirdetik a páholyokban mint a szubordináció alfáját, hogy a szabadkõmûves "a profán életben is kötelezve legyen szabadkõmûvesi szellemben mûködni." Sõt Gelléri Mór azt is megjegyzi, hogy "egy frankfurti páholy azonban ennél is tovább ment egy lépéssel s most azt követeli tagjaitól, hogy a profán életben kifejezett ezirányú tevékenységükrõl a páholyoknak idõrõl-idõre jelentést is tegyenek." (I. m. 15. oldal.)

Az olasz szabadkõmûvesség alkotmányában - melyhez a magyar páholyokat intim és gyöngéd szerelmi kapocs fûzte - a 23-ik cikkben már 1899-ben be lett iktatva, hogy az olasz szabadkõmûves bármely hivatalba kerül, a közélet minden kérdésében köteles a szabadkõmûvesi programot betartani. A francia szabadkõmûvesség oly szigorúan veszi tagjainak a köz- és magánéletben való viselkedését, hogy valóságos spionrendszert fejlesztett ki már a múlt század végén a testvérek megfigyelése és ellenõrzésére. 1901-ben óriási botrányt okozott a szabadkõmûves André hadügyminiszter azon titkos rendelkezése, mely a hadsereg tagjait megfigyeltette s aki magánéletében nem az õ szájuk-íze szerint viselkedett, azokat a tisztikardbojttól megfosztotta. Elég volt erre már az is, ha a tiszt a szentmisén meg mert jelenni. Két év alatt több mint 18.000 ezer árulkodó,-cédula (fisches) került a hadügyminiszter kezébe, telve a leggyalázatosabb anyaggal, amint ezt abban az idõben Guyot de Ville nevû képviselõ leleplezte s amint ezt 1915-ben Paul Tesch egy terjedelmes munkában megírta. (La Franc-Macon-nerie contre l'armee.) Mollin kapitány, a Nagyoriens titkára, cinikusan be is ismerte, mikor a Figaró ilyen feljelentõlap fényképét bemutatta, hogy szolgálati idõ, bizonyítványok, feljebbvalók elismerése teljesen mellékes volt az elõléptetést illetõleg, ha a Nagyoriens titkos minõsítõ listája a tisztre nézve nem volt kedvezõ.

Edouárd Drumont, aki hazájának állapotát igen jól ismerte, azt írta egyik könyvében, hogy "a mai szabadkõmûves bíráknak a szekta elõre lediktálja az ítéleteket és õk anélkül ítélnek, hogy a felsõ örök igazság megihletné õket. Ezzel a francia szabadkõmûvességgel pedig a magyarországi szimbólikus Nagypáholyt a gyermek és szülõ viszonya kapcsolta össze, mert hiszen a francia Nagy Orienstõl kapta alkotmányát.

Önök tehát Bakonyi fõmester és társai igenis egyek azzal a világszabadkõmûvességgel, melyet Sztroiny fentebb oly plasztikusan jellemzett, azok célja az önök célja is, azok törekvése az önök törekvése is, melytõl még akkor sem tarthatnák magukat távol, ha erre egyébként hajlandók lennének is, mert hiszen a szabadkõmûves statútum szerint a testvéri láncot csak úgy egyoldalúlag eltépni nem lehet. Ezt állapítja meg a Demokrácia páholy 1917. évi jelentése is, mely a már akkor régen kilépett Vázsonyiról írva a következõket mondja: "Vázsonyi Vilmos testvérünk, - annak nevezem, hiszen senki sem szûnhetik meg szabadkõmûves lenni, aki egyszer beállt a testvéri láncba, a szabadkõmûvesség, az igazi character indelibile - benyújtotta az új választói törvényt."

Ugyanezt az eltörölhetetlenséget vitatja a "Kelet" is, a szabadkõmûvesség hivatalos lapja, amely Polónyi Géza azon kijelentésére, hogy évtizedekkel 1906 elõtt kilépett a kötelékbõl, 1906. évfolyamának 227. oldalán szószerint így válaszol: "Kedves Polónyi Testvér! A szabadkõmûvesség olyan, mint a keresztség: eltörölhetetlen jelleg. Aki harminckét évvel ezelõtt szabadkõmûves volt, az ma is az. Legfeljebb szabálytalan testvér a neve."

Szörnyû polippal van itt dolga az áldozatnak. Aki egyszer karmai közé került, azt el nem ereszti soha, szorítja magához, kényszeríti az õ tervei szerint dolgozni, aszerint élni. A rabszolgáknak és a gályaraboknak volt valamikor ilyen megváltozhatatlan sorsuk. De míg

azok egyik-másikára rámosolygott a szerencse s volt reá mód, hogy felcseréljék a láncot a szabadsággal, a szabadkõmûves egész életére leláncolva marad az evezõs padhoz s hajtania kell annak gályáját a megmenekülhetés minden reménye nélkül annak legfõbb célja, a világforradalom, a nihil felé.

De vizsgáljuk tovább, hogy forradalmi volt-e a magyar szabadkõmûvesség ?
A század elején egymást követték a különféle radikális egyesületek megalapításai, ateista, forradalmi tanokat hirdetõ lapok és folyóiratok megteremtése. Mindezek szülõanyjukat a páholyokban bírták, ott keltették ki, ott táplálták, onnan irányították, onnan látták el eszmékkel, tervekkel, pénzzel õket.

Nem volt a társadalmi, a politikai, a közéletnek olyan ága, melybe be ne hatolt volna, nem volt foglalkozás, amelyet meghódítani s a saját céljainak megnyerni ne igyekezett volna. A tanítói karban megalapította a Tanítók Szabad Egyesületét, melyrõl a "Kelet" 1910. évi 14-ik számában azt írja, hogy "a tanító mint a demokrácia embere áll a küzdõtéren szemben a pappal, aki az elnyomó osztály érdekeit képviseli és ennek szolgálatában áll, midõn a tömegbutaságot iparkodik konzerválni. Ezt a harcot sietteti, szervezi a Szabad Egyesület, midõn a tanítóságot küzdelembe viszi az iskola... felekezetlenségéért és meggyõzi arról, hogy már a mai iskolába is be kell vinni az... embergyilkoló hazaffyság ideológiájával szemben a reális hazafiság elvét.

Ugyanezen egyesület hivatalos lapjának az "Új Korszak" címû újságot teremtette meg, mely a legpimaszabb hangon írt minden tradíció ellen. Az ifjúság számára megteremtette az átkos emlékû Galilei kört, melynek forradalmi mûködését a képviselõház 1918 február 6-iki ülésében Fényes László is a következõképpen jellemezte: "A kör ellen vizsgálat indult meg olyan cselekmények miatt, amelyeket valóban egyetlen állam sem tûrne meg. Röpiratokat osztogattak szét a kaszárnyákban, hogy a katonák tegyék le a fegyvert."

Vázsonyi, az akkori igazságügyminiszter válaszolt Fényesnek a Galilei körre vonatkozólag és pedig az alábbiakban:

"De éppen az, amit a Képviselõ Úr felhozott, hogy már odafajultak a dolgok, hogy ilyen felhívásokat osztogatnak a kaszárnyákban, - nem kívánom felolvasni ezeket, itt vannak a kezeim között, - éppen azt mutatja, hogy fokozatos óvatossággal kell eljárni. Mert én azokat a fiatalokat, akik egy orosz dumaképviselõvel, aki mint fogoly tartózkodik itt és más orosz bolseviki érzésû foglyokkal szövetkezve, gépet szereznek és ilyen proklamációkat sokszorosítanak, én ezen fiatalok bûnét nem tartom olyan nagynak, bár meg nem engedett az, amit cselekedtek. Én azokat kutatom, akik ezekben a fiatalokban a szellemet felnevelték, amely ezen propagandára vezetett. Azt a proklamációt, mely a katonáknak szólt, felolvastam... és lehetetlen, hogy ezen fiúk között olyan kiforrott irodalmi képesség legyen, mint ami ezen proklamációkban mutatkozik... Azt a szellemet, amely felneveli ezen emberekben azt, hogy a tett propagandáját követelik és a katonákat engedetlenségre csábítják, arra, hogy tegye le a fegyvert, ezt a szellemet kötelességemnek tartom, hogy azzal a felelõsséggel és hatalommal mely reám ruháztatott, megbénítsam... és ezen szellemek hátterében settenkedõk további embereket börtönbe ne juttassanak."
Kik voltak hát azok az elvetemült lelkek, akik a Galilei kört megalakították és abban a Vázsonyi által is kárhoztatott szellemet belevitték? A szabadkõmûvesek.

"A Commenius páholy története 1886-1913" címû munkában ugyanis a 107. lapon így ír Szalay Károly, a páholy krónikása: Ifjúsági egyesületek szervezése, elsõ kísérletek (1906). Legértékesebb kezdeményezése volt páholyunknak ez évben a fõiskolai ifjúság

szabadkõmûvesi szellemben való szervezésének munkábavétele."

A 119. lapon Antiklerikális propaganda, a Galilei kör címen a következõk olvashatók... Jelentette Pfeiffer fõm. testvér, hogy az egyetemi ifjúság körében egy egyesület alakult, a "Galilei kör" névvel, melynek védnökségére felkérte páholyunkat, mit ez örömmel el is vállalt... Páholyunk teljesen felfogva ezen ügynek nagy fontosságát, azonnal táblával fordult a testvérpáholyokhoz, kérve azok erkölcsi és fõleg anyagi támogatását a kezdet nehézségeivel küzdõ egyesület részére. Felszólításunknak csakhamar meg is lett az üdvös eredménye s a testvérpáholyok melegen felkarolták ez intézmény ügyét s fenntartásához máig tekintélyes összeggel járulnak."

A páholy 1913. évi mûködésérõl beszélve a 139. oldalon a következõket mondja: "Páholyunk ezen jubiláns esztendejében, kiváló gondot kívánunk fordítani a "Galilei kör" megerõsítésére, melynek ma már tetemes áldozatot kívánó fen-tartására 5000 koronát vett fel páholyunk költségvetésébe ez évre."

A "Kelet" 1911. évi 3-ik száma felsorolja azon okokat, melyek a szabadkõmûvességet a Galilei kör megalkotására vezették, örömmel hirdeti annak erõsödését és tagjainak növekedését s így kiált fel: nem kell tartanunk a harcos szabadkõmûvesség elfogyásától, mert ha elernyedünk, õk lépnek helyünkbe... a szabadkõmûvesség a Galilei kört a szentély elõcsarnokává, a kõmûvesség elõiskolájává fogja kiépíteni."

A "Kelet" 1911. évi 4. számában K. E. testvérnek az Alföld páholyban tartott elõadását közli, aki így repes a Galilei kört illetõleg: "nincs intézmény, mely jobban megfelelne a szabadkõmûvesség magasztos eszméinek és céljainak, mint éppen a Galilei kör."
A "Dél" címû szabadkõmûves hivatalos lap 1913. évi 2-ik száma közli, hogy 1912-ben a páholyok 6675 koronával támogatták a Galilei kört s ebbõl a szülõanya, a Commenius páholy egymaga 3500 koronát adott.

A Commenius páholy 1913. évi január 25-én kelt körlevele a Galilei kör részére befolyt adományokat, a kör költségvetését és munkaprogramját közli, aminek az esetben, ha a kör profán alapítás lett volna, semmi értelme.
Annyi bizonyos, hogy a Galilei kör - mint az események igazolták - teljesen bevált a szentély elõszobájának s alaposan megértette "a szabadkõmûvesség magasztos eszméit" mikor a katonákat a nemzet életének legnehezebb korszakában lázadásra buzdította. Próbálták is letagadni aztán a vele való rokonságot a páholylovagok, pl. a Nagypáholy 1918 február 1-i ülésen s megtagadta fattyat a Commenius páholy is ezen idõ óta. Bókay Árpád nagymester, nem restellte a fenti ülésen kijelenteni, hogy a Galilei kör... "sem vezetésünk, sem irányításunk, sem befolyásunk alatt nem állott." Ezt a tagadást a feloszlatott szabadkõmûvesség vezetõsége a Pester Lloydban még 1922-ben is meg merte ismételni s ezen vezetõség feje az a Bakonyi Kálmán volt, aki fentebb említett munkájában még ezután is le meri írni, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség "egyet jelentett a békés haladással" s csak a nemzet nagyságán, nemzetünk erejének fokozásán munkálkodott.
Hogyan is kodifikálja a "Világ" a szabadkõmûves erkölcsöt? "Azok az igazi hõsök, akik a hazugságot is fegyvertárukba iktatják."

De lássuk tovább a szabadkõmûves alkotásokat! 1910 október 14-én a Deák Ferenc, Demokrácia, Eötvös, Galilei, Hajnal, Haladás, Humboldt, Könyves Kálmán, Március, Martinovics, Minerva, Petõfi, Prometheus és Reform páholyok, Bókay Árpád nagymester "kalapács vezetése alatt" közös munkát tartottak, melyen az "elõadó testvérek" behatóan

ismertették:

1. A választójogi szövetség mûködését.
2. A Reform Club célját.
3. A szabad tanítás.
4. A "Társadalomtudományok Szabad Iskolájának nagy jelentõségét.
5. A Társadalomtudományi Társaság kiváló tevékenységét.
6. A Galilei Kört.
7. A Magyarországi Tanítók Szabad Egyesületét.
8. A "Világ" napilap ügyét.

Igen, igen a "Világ"! Ezt is szeretik a nagyközönség elõtt a páholyvitézek letagadni, vele a rokonságot el nem ismerni.

Pedig hát a "Világ" az "Eötvös"-páholy alapítása, mely még 1914. évben 15.000 korona szubvenciót adott a számára. Sem szeri, sem száma a páholyhatározatoknak, a körleveleknek, melyek erre a dicstelenül kimúlt újságra a testvéreik figyelmét felhívják, annak terjesztését követelik s anyagi támogatását kötelességül elõírják. Egy külön könyvet vennének azok a bizonyítékok, melyek ezen állításunkat igazolhatják, épen azért, mert nincs terünk erre, csak pár példát hozunk fel a fentiekre:

A gyõri Philantrópia Páholy 1910 április 26-iki ülésén, a válságba jutott újság megmentésérõl tárgyaltak, mikor is az elõadó a következõképpen nyugtatta meg az idegeskedõ testvéreket: "A lap sorsáért (a ,,Világ"-ért) nem aggódom, mert úgy látszik, a szabadkõmûves szövetség a lap beszüntetését nem fogja engedni."

Ugyanezen páholy 1912. évi február 12-én tartott "vakolásán", maga a "Világ" akkori szerkesztõje, Bálint Lajos fõmester informálta a páholyt a lap anyagi helyzetérõl. A jegyzõkönyv idevonatkozó része szószerint így hangzik: "Szóló fõmester és páholya (az Eötvös-páholy) újabb anyagi áldozatok árán pótolták a hiány egy részét. Azzal a kérelemmel fordultak a páholyhoz, hogy a szabadkõmûvesség sajtóorgánumát szubvencionálja anyagi erejéhez képest... Fõmester ezek után ismételten a páholy legteljesebb bizalmát fejezi ki a lap vezetése iránt."

A "Kelet" a Világ ügyét a szabadkõmûvesség becsületbeli ügyének jelentette ki s a szerkesztõ kijelentése szerint "a Világ a szabadkõmûvesség kompetens fórumának, a nagygyûlésnek elfogadott tételeit programjául lesz köteles
fogadni és követni." (Kelet 1910 jan. 22.)

A Humboldt-páholy 1912. évi páholymunkáján kijelentette, hogy a szabadkõmûvesség köteles profán intézményeit pl. a "Világot" támogatni. (Kelet 1913, 3-ik szám.)
No de nemcsak a Világ volt az egyedüli lap, amely a szabadkõmûvességnek köszöni létét. Ugyanígy támogatta ez az intézmény az elõbb említett "Új Korszak" címû heti újságot is, melyet a miniszter romboló szelleme miatt betiltani volt kénytelen s a Commenius-páholy történetének 118-119. lapján olvassuk, hogy a páholy legalább két évre biztosítani kívánta fennmaradását s a Kelet 1911. évi 2. száma szerint 2500 koronát meg is szavaztak ennek a terjesztésére, míg a László király-páholy 300 példányra fizetett elõ, "hogy a példányok profán tanítók részére küldessenek, hogy ezek is megnyerhetõk legyenek a progresszív eszméknek." (Dél 1911. 5. sz.)

A "Föld népe" címû és a földmûves osztály megmételyezésére létesült "antiklerikális profán lap" egyik számának 50.000 példányban való megjelentetésére 200 koronát szavazott meg a Commenius-páholy propaganda alapjából (története 120 lap.) Ugyancsak a szabadkõmûvesek pénzelték a "Galilei kör" hivatalos lapját, a "Szabadgondolat"-ot is, mely a páholyok mellett tehetséges instruktornak mutatkozott, mint azt az 1918. évben a kaszárnyákban szétszórt lázító röpiratok is bizonyítják. A szabadkõmûvesek pártfogása alatt állott az "Úttörõ" címû fércrevû is, mely forradalmi és destruktív eszméivel méltóan illeszkedett be a többi ilyenfajta lapok keretébe.

Végül a páholyok szelleme lebegett megalakulása óta a "Huszadik Század" címû folyóirat felett is, melynek erõsségei, a páholyok vezetõi és a magyarországi szabadkõmûvesség elitcsapata volt. Jászi Oszkár, Szende Pál, Rédei József, Szabó Ervin, Kunfi Zsigmond, Dániel Arnold, Aradi Viktor, mind-mind a szabadkõmûvesség kitermelte eszméket öltöztették tudományos mezbe ennek a sötét mentalitású folyóiratnak a hasábjain, mely egymaga többet rontott országunk tekintélyén, mint száz más destruktor. Ez a folyóirat adta ellenségeink kezébe a leghatalmasabb fegyvert, ez volt Trianon legfõbb elõkészítõje és megalapozója barátjával, Scótus Viatorral együtt, akinek ezeréves hazánkat gyalázó, annak integritása ellen törõ egyik munkáját Jászi Oszkár így dicsõítette: Scótus Viatornak ezt az új könyvét is ugyanaz a gazdag adatgyûjtés és ugyanaz az éles kritikai látás jellemzi, mint a Radical problems in Hungary c. munkáját ----A független magyar közvélemény hálás lesz az angol utazónak, mint mindenkinek, aki a magyar közélet eme legnagyobb szégyenének erkölcsi diszkreditálásához hozzájárul. (Huszadik Század 1911 okt. 382-3. lap.)

Ez a folyóirat soha egy megértõ szóval nem volt a magyar problémák, a magyar múlt, a magyar jellem iránt, ez minden számában "szolgabíróhad", "dzsentri banda", "nemzetiszínûre festett szittya vitézek", "hazafias kuruc-bitangok", "Szûz Mária lovagok", "pörgekalapos magyar tudósok", "disznótoros ihaj-tyuhaj népség", "sujtásos, dolmányos turániak" névvel illetett mindenkit, aki az õ megkergült ideáit magáévá nem tette, vagy tiltakozott az ellen, hogy tudományos álarcban az ország hitelét, presztízsét, tekintélyét és történelmét útszéli modorban és pimasz hangon gyalázzák és tönkretegyék. Ez a "Huszadik Század" lelkétõl lelkedzett édes gyermeke volt a magyarországi szabadkõmûvességnek s ennek spiritus rektora, a Martinovich-páholy fõmestere, Jászi Oszkár volt a legnagyobb eszmetermelõ a páholyvakolásokon, kinek minden indítványát tapsorkán kísérte. így volt-e Bakonyi úr? És a "hazafias" magyar szabadkõmûvességnek volt-e valaha egyetlen megbélyegzõ vagy intõ szava is ehhez a permanens hazaáruláshoz és forradalmasításhoz, fõmester úr?

Nem volt!

De talán ezzel befejezettnek lehet tekinteni a magyar szabadkõmûvesek alapításait? Szó sincs róla! Nincs olyan hely az országban, ahová be nem próbáltak férkõzni, nincs egyén és osztály, amit markukba ne igyekeztek volna keríteni. A Kelet 1911. évi 2-ik számában azt jelzi, hogy a Kassán mûködõ Resurrexit-páholy már odáig ment buzgalmában, hogy "a nép nagy tömegeinek felvilágosítása érdekében D. testvér javaslatára felvetettük azt az eszmét, hogy gondoskodjunk egy szabad-kõmûves szellemû népies naptár kiadásáról."

Tehát egészen a falusi nép naptáráig! Nem csoda tehát, ha még a levélhordók megszerzését is programjába vette ugyanaz a páholy, amint azt a Kelet fenti számában olvassuk.

Micsoda munka folyt azokban a páholyokban, teremtõ Isten! Mily tervszerûség, mennyi energia, mily ernyedetlen vizsgálódás, mily sokasága a terveknek szerepelt a vakolásokon. Ennek a borzalmas szorításnak a lélegzetet elfojtó erejétõl, nem volt mentes ebben az országban senki és semmi. A nép által választott képviselõket éppúgy kérdõre vonták, éppúgy ellátták utasításokkal, éppúgy számon kérték tõlük munkájukat, mint attól az elkeseredett falusi tanítótól, akit egy értetlen és szûkkeblû kormányzati politika és a páholyok mesterkedése a szabadkõmûvesség soraiba dobott. Nem volt ezek elõtt kicsiny és nagy, lényeges és lényegtelen semmi/Egyformán és ugyanazon szívóssággal és dühvel mentek az ezeréves Magyarország minden pillére ellen, lett légyen az annak hatalmas oszlopa, vagy pedig egy piciny ciráda vagy relief a régi alkotmányon. A nyíregyházai Szabolcs-páholy pl. 1910-ben azt jelentette a szimbólikus Nagypáholynak, hogy sikeresen harcolt az ellen, hogy az egri káptalan emberei virilis jogon bejuthassanak a megyebizottság tagjai közé. Ezt az igazán jelentéktelen és igen szûk harci területet nyújtó kérdést sem hanyagolták el, mert ez is szükséges volt ahhoz, hogy ráüljenek a vármegyére s hatalmukba kerítsék annak teljes impériumát.

Klasszikusan fejezi ezt ki a Szabolcs-páholy 1913 december 3-án dr. Popini Albert által elküldött cirkuláréja, mely ezeket mondja: "A Szabolcs-páholy csak úgy lehet a szó szoros értelmében úrrá Szabolcs megyében, ha az egész vármegyét át meg átfonja a testvérek hatalmas láncával és ha annak a láncnak minden szeme át meg át lesz hatva attól a mindennek föléje helyezett kötelességérzettõl, hogy amit a páholy a megyére, a városra és az egész magyar szabadkõmûvesség nagy kérdéseire nézve határozott, azt követnie kell a legtitkosabb szavazásnál is ingadozás nélkül, mert ha ezt nem teszi, a saját szabadkõmûvesi lelkével szemben követ el árulást." (Közölve Müller Jenõ: "Világosság a páholyokban" 53. old.)

A szimbólikus Nagypáholy 1912. évi jelentése meg is van elégedve ennek a szabadkõmûvesi munkának a közéletben végzett nagyságával s elvárja, hogy a testvérek mindig nagyobb és nagyobb odaadással fogják a páholyok határozatait hivatalaikban, mûködéseikben és különféle tisztségükben véghezvinni. "A testvérek nem elégednek meg többé - írja ez a jelentés - hogy eszméiket a páholy keretein belül elérjék, kiviszik azokat a nyilvános életbe is s arra törekszenek, hogy megfelelõ profán alkotásokkal összekötõ-kapcsot teremtsenek a szövetség és a társadalom között....
Munkáik nyomát az életben szinte mindenütt ott találjuk,----- alkotásaiknak jelentõségük van."

Hogy ez a munka, hogy ezek az "alkotások" a magyar törvényekkel ellenkeznek-e, hogy az államhatalom legitim hatóságainak a felügyelet és intézkedés jogával megbízott és azokért felelõs férfiaknak a tanításával, parancsaival ellenkeznek-e, vagy sem, azzal a magyar szabadkõmûves-ség egy percig sem törõdött. Sõt! Minél inkább ezek lerombolása, minél inkább ezek hitelének lecsökkentésére, erejüknek gyengítésére volt kilátás, annál vehemensebben dolgoztak ellenük.

Így pl. midõn 1911-ben gr. Zichy János akkori kultuszminiszter a "Magyarországi Tanítók Szabad Egyesületét", ezt a prononszírozott szabadkõmûves alapítást feloszlatta, azonnal megalakították helyébe ugyanazon céllal, ugyanazon célkitûzéssel, az "Országos Oktató Szövetség"-et, mely a Kelet 1911. évi január 10-iki száma szerint az "összes tanügyi férfiakat" egy hatalmas táborba volt hivatva összegyûjteni. Hogy munkájuk minél alaposabb legyen, a fõvárosban Somogyi Béla és Zigány Zoltán vezetése alatt Budapesti Oktatók Szövetsége" címen külön testvérintézményt létesítettek.

Íme az õ törvénytiszteletük a gyakorlatban. A miniszter feloszlatja a "tanítók" szabadkõmûves egyesületét, rajta csináljuk meg az "összes tanügyi férfiak" számára ugyanazt, hogy ne legyen a magyar közoktatás terén egyetlen fokon sem nevelõ, aki kimaradhasson a szabadkõmûvesi intézménybõl.

De nemcsak arról gondoskodtak, hogy a tanítószemélyzetet minél nagyobb arányban mételyezzék, hanem arra is volt gondjuk, hogy ahol csak lehetséges, az ifjúság lelkét is megmérgezzék. Odáig ment egyik-másik páholy, hogy "saját költségén" - errõl ugyan késõbb még beszélünk - tartott fenn iskolákat, így pl. a Szolnok-páholy. Hogy itt mit tanítottak, mily lelkiséget oltottak be a növendékekbe, arról a "Dél" címû szabadkõmûves hivatalos lap tesz tanúskodást, mely 1911 márc. 15-iki számában az említett páholy által fenntartott iskolákról így ír: "a nép lelkivilágának szabadkõmûvesi szellemmel való telítését a páholy által fenntartott polgári iskola, valamint felnõttek oktatásával szolgálják, ... majd késõbb..... teljesítik a testvérek szabadkõmûvesi kötelességüket a munkásgimnáziumban való oktatással, melyeket a páholy szervezett."

A Széchenyi-páholy is kultiválta ezt a lélekmérgezést a tapasztalatlan ifjúságnál, "munkálkodásának eredményeként, a múlt év végén alapított munkásgimnáziuma sikeresen mûködik.11 ("Dél" u. ott.) Egyik páholy sem tett egyebet, mint amit parancsképen neki a szabadkõmûvesség elõírt s amely parancsot a Kelet 1911 febr. 1-iki számában így öntött formába: "Egyaránt törekednünk kell a felnõttek és a gyermekek nevelésének irányítására."

Nehogy azt higgye valaki, hogy az elõbb említett eset egyedülálló a magyar szabadkõmûvesség történetében. Szó sincs róla! Szisztematikusan és következetesen arra törekedtek, hogy kijátsszák a magyar állam törvényes szerveinek intézkedését. így pl. mikor a kormány 1918-ban a Galilei kört hazaáruló munkálkodása és lázítási kísérletei miatt feloszlatta, azonnal kerestek más olyan helyet a hajlék nélkül maradt forradalmárok és bolsevistáknak, ahol azok zavartalanul tovább dolgozhattak. Az "Új Nemzedék" 1918 július 11-iki száma így ad errõl hírt: "A Galilei kört a hatóságok alapszabályellenes mûködése miatt becsukták, de a Galilei kör szelleme az egyetemi ifjúság körében továbbra is fennmaradt és mindenáron új alakulásban akart és akar kifejezésre jutni. Az "Intellektuális Pályák Ifjúságának Országos Szövetsége" erõtlen hírlapi mesterséges lélegeztetés után kimúlt, a "Károlyi Mihály kör" túlságosan gyorsan jelentkezett a Galilei kör után, nem engedik megszüntetni ..... Megalakították az "Országos Diákalap Egyesület"-et, mely egyelõre tisztán diákjóléti irányú. Számításuk ezzel az, hogy - miután a háború folytán tényleg sok nyomorúság, nélkülözés van - a diákság körébõl gazdasági elõnyök nyújtásával az õ politikai mozgalmaikkal szemben eddig mereven elzárkózott új elemeket nyerhetnek meg és késõbb a konjunktúrák megváltozásával óvatos körültekintéssel, nemcsak az egyesületet állíthatnák agresszív céljaik szolgálatába, hanem hozzájuk csatlakozott kollégáik naivságával és tájékozatlanságával is spekulálhatnának. Néhány jóhiszemû magyar fiú támogatása megfizethetetlen volna!"

Persze erre a szabadkõmûvesség azt mondja, hogy neki semmi köze az említett egyesülethez. Jó, jó! Ismerjük már ezt a védekezést, s nem hisszük el. Hiszen a tagok itt is a Galilei kör tagjai, a vezetõség is ugyanaz, ki hiszi el nekik, hogy most már nem vállalják a keresztapaságot. Ha a fejénél állottak a csecsemõnek, mikor az Mojse nevet kapott, akkor sem fogja megtagadni, ha azt késõbb csak úgy - miniszteri engedély nélkül - ezt Mihályra változtatja át.

De még mindig nem értünk alkotásaik végére.

A szimbólikus Nagypáholy 1913 május 24-én 2989/1913 szám alatt valamennyi szabadkõmûves páholynak egy körlevelet küldött s amelyet szigorúan bizalmasnak nevez. A jámbor egyesület ezt az óvatosságot azért ajánlja, mert - mint mondja - nem kívánatos, hogy az általunk megindított mozgalom híre - szövetségünkkel szemben ellenséges indulatú - profán körökbe jusson.

Vájjon mirõl is van ebben a körlevélben szó? Mi lehet az a titokzatos valami, ami a nagypáholy szerint nem vihetõ ki a páholyok ajtaján? Valóban nagy dolog! Egy ország jövõje függ tõle, embermilliók üdve, boldogsága van hozzákapcsolva.

A cserkészeirõl van ugyanis ebben a körlevélben szó, melyet igen melegen ajánl a testvérek figyelmébe, mert "ki kell gyomlálni a felekezeti vonatkozásokat ezekbõl a serdülõ gyermekekbõl álló testületekbõl... mert ha a konfesszionális egyoldalúság gyökeret ver az ifjak lelkében, nehezen irtható ki a késõbbi idõben."

Felhívja tehát a Nagypáholy a szabadkõmûveseket cserkészfiú-testületek alakítására "a testvérek vezetése, irányítása és ellenõrzése mellett, úgy a fõvárosban, mint az erre alkalmas vidéki helyeken, mert, amint a külföld szabadkõmûvesei is felfogták a gyermekszervezetek irányításának fontosságát a szabadkõmûvesi célok szempontjából, úgy mi is különös súlyt helyezünk a cserkészfiúk intézményének szabadkõmûves befolyás alatt leendõ továbbszervezésére és irányítására."

Jó lesz tehát az illetékeseknek átnézni a cserkészvezetõk névsorát s nem engedni meg, hogy egy-egy feléledni készülõ ci devant szabadkõmûves "emberbaráti mûködése" itt is befészkelje magát a "szabadkõmûvesi célok szempontjából."

Általában jó lesz vigyázni minden egyesületben a volt szabadkõmûvesekre, mert ezeknél aztán igazán nem tudhatja a "profán" és egyenesen gondolkozó észjárású egyén, hogy kiben mi lakik. Ezek mindenütt ott vannak, mindenhová befúrják magukat s aztán mint a szú, õrlik-õrlik az intézményt, míg régi eszményeit, régi erkölcsét, hitét, hazafiságát át nem rágták, szét nem marták a tagok lelkében. Meg is mondja ezt nyíltan a Kelet 1910 októberi száma: "Azt az alapelvet tartjuk szem elõtt, hogy a szabadkõmûvesség eszméit a profán életbe, profán szervezetek útján kell átvinni, amelyekben azonban a szabadkõmûvesség vezetõ férfiai..... tartják meg a vezetõ szerepet." Persze nem hangosan, nem férfiasan, nem magyarosan és nem nyíltan kell ezt csinálni, csak úgy suba alatt, fél szemmel, sunyin pislogva, alattomosan körülnézelõdve, óvatosan - a besurranó tolvaj módszere szerint - körültapogatva hogy el ne árulják magukat idõ elõtt. Ha így járnak el a szabadkõmûvesek, akkor mindenütt eldicsekedhetnek azzal, amivel a debreceni Haladás páholy oly büszkén dicsekedett, hogy "a páholy alkotásai, amelyeknek szabadkõmûvesi eredetérõl a profán világnak alig van fogalma, szépen fejlõdhetnek." (Nagy- 44 páholy 1910. évi jelentése.) Akkor meg lesz az az ideális állapot, amelyet a "Progresszió" c. hivatalos lapjuk 1911. évi 2. számában óhajt: "Gondoskodnunk kell arról, fõleg megfelelõ közös munkákkal a páholyokban, hogy minden fontos közéleti kérdésben egészséges és életerõs szabadkõmûves közvélemény alakuljon ki és hogy azt a már kialakult közvéleményt minden lehetõ eszközzel a profán világba is kivigyük." Tessék jól megfigyelni! Minden "lehetõ eszközzel" mondja a páholyok hivatalos lapja. Tehát nem számít, hogy az eszköz törvényes, vagy törvénytelen-e, ezen ugyan ne akadjanak fel a testvérek, az a fõ és egyetlen fontos dolog, hogy minden eszközzel a profán világba kerüljön az "egységes és erõs szabadkõmûves közvélemény."

No, hogy a páholylovagok e téren egy cseppet is finnyásak lettek volna, azt még legjobb embereik sem állíthatják. Volt is eredmény. A "Kelet" 1913. évi 11-ik száma el is dicsekszik vele, hogy "a képviselõházban 35, a székesfõváros törvényhatósági bizottságában 140 testvér ül." A páholyok igyekeztek Magyarország közoktatásügyének a szabadkõmûves szellemben való reformálására és a profán életben mutatkozó ellenkezõ törekvések legyõzésére. Legközelebb elérendõ: a tanítóképzõk államosítása, egységes modern tanterv és a vallásoktatás kiküszöbölése az iskolából és a tanítókat megnyerni e célra s azokat kellõ díjazással szabadkõmûves expozitúrákká tenni."

Bámulatos vonalú és szédületes iramú tervek és munkák ezek. Annyira át meg átfonják az emberi élet minden megnyilvánulását, hogy a nagyváradi László király páholy 1914-ben még a vásári ponyvákon árult és Jáger Marit, meg Haverdát megéneklõ ponyvairodalmat is a saját céljai szolgálatába akarta állítani. Egy Márton nevû páholylovag ugyanis azt a kérdést vetette fel, "hogy miként lehetne eszméiket a nép között a ponyvairodalom útján terjeszteni." Ennek részletes kidolgozásával meg is bízta a páholy.
Mit szól ehhez Bakonyi úr? A szabadkõmûvesség, "a jó-hírû, jószívû, mûvelt férfiak" gyülekezete, a "felvilágosodás és kultúra" sokat hangoztatott elitgárdája, így lesz a legbornírtabb népbolondítás fejlesztésének egyik protektorává, ha sötét céljai ezeket kívánatossá teszik.

Tehát ponyvairodalom és "Föld népe" díjtalanul és páholyelõfizetéssel a földmûveseknek.

Úttörõ, XX. Század, Világ a középosztálynak.
Új Korszak a tanítóságnak.
Szabadgondolat a felsõ intézetek növendékeinek.

Bevonulás a társadalmi, községi, megyei és állami életbe, a gyûléstermekbe és burokba, hogy onnan lefelé és kifelé már legitimáltan, mint törvény, rendelet, határozat ömöljön ki a szabadkõmûves tanítások, törekvések minden áradata. Becsúszni az egyesületekbe, hozzáférkõzni a gyenge gyermek szívéhez és lelkéhez is s annak ártatlanságát, ezt a viaszpuha szikrát átgyúrni sötét és felforgató tanokkal, lázadó tartalommal megtölteni egész valóját a serdülõ ifjúnak, még a cserkészetrõl is leszedni a hímport, hogy rárakodjék a páholytüzek lélekgyilkos, jellemsorvasztó, erkölcspusztító koromja, igen, ez volt a magyar szabadkõmûvesség munkája.

Hol van itt a filozofálás? Hol a bölcselkedés? Hol a kontempláció? És hol a jótékonyság? Hiszen ez permanens forradalmasítás volt minden vonalon, országpusztítás és népveszejtés, az ezeréves Magyarország sírjának folytonos és tervszerû megásása.

Úgy van! Hiszen ez volt a cél, amint alább bizonyítani fogjuk.

Tudott dolog, hogy a szabadkõmûvesség ú. n. angolszász iránya, sõt a germán szabadkõmûvesség is megszakította már régen az összeköttetést a szabadkõmûvesség ú. n. latin irányával, mely a francia Nagy Oriens vezetése alatt többek között a magyarországi szabadkõmûvességet is magába foglalta. A magyarországi szimbólikus Nagypáholy az alkotmányát is a francia Nagy Orienstõl kapta, ami annyit jelent, hogy úgy kell táncolnia, ahogy ott fütyülnek. Ez a francia irány az, mely a többi szabadkõmûvességet arra indította, hogy megtagadja vele az érintkezést, amit a latin irány egyik feje, Ouartier-La-Tente, éppen Magyarországon ismert be, midõn 1911-ben a szimbólikus Nagypáholy gyûlésen elõadást tartott.

S a barátságnak ezen rideg megtagadása, úgy látszik, nem volt ideig-óráig tartó. Az angolszász testvéri lánc csak nem akar megnyílni a latin irány elõtt s nem akarja õket befogadni s testvérekül elismerni. 1921-ben a szabadkõmûvesek "Nagyoriense" Genfben, ahol egyik nemzetközi szervezetük mûködik, szabadkõmûves nemzetközi kongresszust hívott össze. Ennek meghívóját minden nagymesternek meg-küldötték, hogy azok a képviselõk kiválogatásáról gondoskodhassanak. A meghívóra az angol szabadkõmûvesek határozott választ adtak, amelyet azonban az összehívók egész bizonyosan nem tettek ki az ablakba.

Az angolok egyszerûen visszautasították a meghívást, kimondották, hogy régi határozatukon, mely a Nagy Orienst a szabadkõmûvesség elfajulásának tartja, nincs ok változtatást eszközölni, a Nagy Orienssel, - a magyar szabadkõmûvesség természetes apjával és protektorával - ezután sem hajlandók semmiféle közösséget sem fenntartani. Vájjon miért haragszik az angol szabadkõmûvesség a francia és így a magyarra is? Vájjon miért nem ismeri el testvéregyesületnek, miért nem ül vele egy asztalhoz?

Az angolok erre is megfeleltek! Azért, mert a francia Nagy Oriens és páholyai - tehát a magyar is - a szabadkõmûvesség igazi céljától eltértek, ateista, radikális, politizáló és forradalmi egyesületek, amelyekkel az õsi eszményeket ma is féltékenyen õrzõ angol-szász szabadkõmûvesség egy gyékényen árulni, azzal együtt mutatkozni, azzal barátkozni nem hajlandó!

Így van-e, Bakonyi úr? Ha nem emlékezne erre, úgy vegye elõ a "Kelet" 1911 május 5-iki számát, ahol ezt Quartier-La-Tente testvér és vezér önöknek szakasztottan - persze szabadkõmûvesi zsargonban - így mondotta el.

Tehát a világszabadkõmûvesség hatalmas része már évtizedekkel ezelõtt a magyar szabadkõmûvességet forradalmi és istentagadó intézménynek deklarálta!
A magyar szabadkõmûvesség azonban nem sokat törõdött ezzel, híven követte a francia Nagyoriens útját s a radikális forradalmi téren oly tehetséges tanítványnak bizonyult, hogy papája, a Nagy Oriens, meg is dicsérte õt.' Hevesi József testvér 1910-ben a nemzetközi szabadkõmûves-kongresszuson magyar kiküldöttként szerepelvén, beszámolójában megjegyzi, hogy ott az angol, az amerikai és német szabadkõmûvesség közül egyik sem volt képviselve. De annyi baj legyen, kiáltott fel bizonyára Hevesi testvér, a szülõi háztól hozott õsi indulatszóval, mikor hiszen Deschamps az egyik nagymester szónok "nagy szeretettel emlékezett meg Magyarországról... mondván... nem is sejtette, milyen erõteljes, agilis, törekvõ szabadkõmûvessége van Magyarországnak. (Progresszió 1910 szept. 15.)"

Nohát! Magyarország íme mily szerelmetes gyermeke lett a forradalmi irányú Nagy Oriensnek s íme mily kedve telt annak szép hazánk páholyaiban és azok munkájában már 1910-ben.

A sötétemlékezetû Kunfi Zsigmond, a magyarországi szabadkõmûvesek egyik legkimagaslóbb és legtekintélyesebb tagja, egyik könyvében a jövõ útját így jelöli meg: "A földre-nézõ, a hajlottderekú, az alázatos ember ellen irtó hadjáratot viselni és elégedetlenné, hálátlanná, követelõdzõvé, telhetetlenné tenni öt, ez az igazi emberteremtés munkája . . . Micsoda pompás látvány, mikor egy-egy füstös korcsmaszobában, rossz világítás mellett, nem éppen formás mondatokat kiált bele valaki a több száz fõbõl álló tömegbe s visszhangképpen jönnek e drága szép szavak: Gyilkosok!... kötelet a nyakukra! Nem tûrünk tovább!... s e szavak... elõhírnökei a vajúdó, készülõ, szélestalpazatú új életnek, melynek lidércétõl, ezeket a gyûlölet-megérintette embereket eltéríteni már nem

lehet. ("A másik út." Modern könyvtár 61. szám, 23. és 29. oldalak.)"

A magyar, szabadkõmûvesség "tudományos" folyóirata és kedvence a "Huszadik Század" 1909 április havi füzetének, 383. lapján a jövõ feladatát a következõképpen körvonalazza: "A forradalmi gondolkodásra nevelt városi munkásságnak ... forradalmasítania kell a parasztságot... Lapokat, füzeteket kell néhány évig ingyen, vagy névleges áron a mezõgazdasági népesség közt terjeszteni. Az õ járulékaik befizetését nem kell erõltetni. Csak ha néhány évi intenzív beszervezés és olvasgatás után a mezei munkás elméje is felnyílt már, ha forradalmi gondolkodásra nevelõdött, szóval ha lelki szükségletté tettük nála a lap olvasását s a szervezetekhez való tartozását, akkor fogja önként fizetni a járulékokat ..."

Más helyen meg ezeket mondja: "Szükséges szervezni és talpraállítani a kisbirtokos parasztságot és a mezei munkásságot, hogy ezek gazdasági gyökerében támadják a birtokarisztokráciát; hogy állandó bérharcaikkal az aratást bizonytalanná, ezzel a föld értékét és hitelét ingadozóvá tegyék és másrészt a magasra felcsigázott bérkövetelésekkel 02 extenzív nagybirtokok profitját elvegyék."

Tyû, mint harsan fel ezekre a citátumokra a páholyfõnökök és egyéb szabadkõmûves törzsfõk kara! Hogy forgatja a szemét, hogy csóválja a fejét és hogy méltatlankodik! Hiszen nekik nincs semmi közük Kunfi Zsigmond könyvéhez! Hiszen õket csak nem lehet felelõssé tenni azért, amit valaki - mint egyéni felfogást, vélekedést, - egy füzetben, egy röpiratban világgá bocsát! És, hogy mit írnak a Huszadik Században! Lehet igazságosan õket ezért kérdõre vonni? íme, látjátok feleim profánok és testvérek, hogy mily alaptalanul és igazságtalanul bántják a világszéplelkek és jótékony szívek ezen gyûlõhelyét és azilumát?

Várjunk csak egy percre tisztelt kõmûvesek! Ugyan mit is mondottak Kunfiék és a Huszadik Század? Semmi mást, mint amit önök a páholyokban tanítottak s amit a tagoknak elõírtak!

Hát nem önök finanszírozzák a "Föld népe" címû radikális profán újságot?
Nem önök intézkedtek, hogy azok a nép, a földmûvesek kezébe kerüljenek?
Terjesztésüket nem önök forszírozták?

Hát nem akartak még a naptárak révén is közelférkõzni a falusi lakossághoz, nem önök szándékoztak még a száz-esztendõs jövendõmondó maszkjában is radikalizmust, elégedetlenséget s egyéb ilyen, a páholyokban kitermelt gyümölcsöt, a kisablakba, földes szobákba, a kukoricafosztókba becsempészni?

Nem önök nyújtották ki karmaikat a vásárok ponyváin árult "irodalmi" termékei után is, hogy a "vásárosnaményi csoda avagy a disznóvá vált zsidó" és egyéb címek alatt nénémasszonyékat megríkató, urambátyámékat megdöbbentõ füzetekbe elrejtsék, az önök "progresszív" azaz magyarul lázító és forradalmi eszméit és erkölcsét?

Kunfi testvér és a Huszadik Század sem mond mást, nem hirdet egyebet, mint amiket önök a páholyokban kalapács alá vettek, tábláikban megörökítettek, legfeljebb körúti bõbeszédûséggel és több "progresszív" epitheton ornans-sal körítik a vakolások eredményeit.

No de ne essenek kétségbe urak, hozunk mi hivatalos nyilatkozatokat is a "szentély" mélyéből.

A "Kelet" 1911. évi 9-ik számában a Dél-páholy egyik "oktató munkáján" elhangzott beszédet közöl, mely a következõképpen szólott a szabadkõmûves regrutákhoz: "Azt fogom tehát most fejtegetni, hogy mit mûvel a páholy s milyen a benne folyó élet? Bizonyára hallottátok már, hogy a páholyok "sok jót tesznek" (az eredeti szövegben is idézõjelben van). A profán világ alig is tud róluk egyebet, minthogy a páholyokban jótékonyságot gyakorolnak. Hát ebben van valami igazság, kedves Benjámin testvérek. De profánok és kõmûvesek egyaránt tévednek, ha azt gondollak, hogy ez a páholyok fõmunkája. A szabadkõmûvesség arra törekszik, hogy.... a profán társadalmi rendszert megszüntesse s helyét a szabadkõmûves állami és társadalmi rendszer foglalja el.

Kunfi Zsigmond testvér idézett munkájának 22-23. lapján ezt így formulázta meg: "Politikai jogokat védelmez a gyenge javára, nagyobb harckészséget a munkás számára.... s mindezt csak eszközül kívánja felhasználni arra, hogy kiforgathassa a mai világot sarkaiból."

Ismételjük csak még egyszer ezeket a mondatokat:

"A szabadkõmûvesség arra törekszik, hogy a profán társadalmi rendszert megszüntesse s helyét a szabadkõmûves állami és társadalmi rendszer foglalja el."
Ne te ne! Hát nem jótékonyságot gyakorol, hát nem ingyenkenyeret osztogat, ingyentejet töltöget, hát nem harisnyát rakosgat a karácsonyfákra, hanem - persze csak úgy mellékesen ráérõ idejében - ezt a társadalmi rendet, a "profán" társadalmi rendet is el akarja pusztítani, szét akarja rombolni, meg akarja semmisíteni? Hát a kontempláció és köldöknézés, a filozofálás és szeretet élesztgetése a forradalomban kulminál?

Vájjon lesz-e bátorságuk Bakonyi fõmesteréknek még ezután is a régi gitáron a régi nótákat elérzelegni a naiv, profán, "mûvelt közönség" számára?

Hát persze, hogy lesz! Ezen a téren a szabadkõmûves egy cseppet sem finnyás.
A "Dél" címû hivatalos szabadkõmûves lap 1910 dec. 30-iki számában így kiált fel: "Terjesszük az ateizmust, amely nem egy népnek, de az egész emberiségnek jövendõ irányát van hivatva megjelölni."

A "Kelet" 1911. évi december 25-iki számában pedig az alábbi bevallást teszi:
"Az antikrisztus katonái vagyunk, errõl a világról s ezért a világért."

Ugyancsak a Kelet 1911 júliusi számában olvassuk a magyar szabadkõmûvesség alábbi békességre törekvõ terveit: "Naponkint újra, meg újra szent hittel és dacos keserûséggel esküszünk össze ez ellen a társadalmi rend ellen. Igenis összeesküszünk ez ellen a rend ellen s amennyi erõt a V. E. N. É. (a világegyetem nagy építõmestere, amint a szabadkõmûvesek az Istent nevezik) belénk oltott annyi erõvel küzdünk összerombolásán".

A Kelet 1912. évi március 31-iki száma már jelzi is, hogy miként képzeli el az összeesküvés sikerét: "Elégedetlenséget kelteni azokban, akik nincsenek tudatában elnyomott helyzetüknek."

Egészen ugyanaz a terv, ugyanaz a recept, amit Kunfi munkájában szélesen tárgyal, s amit a Huszadik Század talmudszagú tudományos mezbe öltöztetve nagyképûen kikiabál. Hogy a magyarországi szabadkõmûvesség forradalmiságát egy pár tisztafejû tag is észrevette, arra az alábbi bizonyítékaink vannak:

A Hungária-páholy, 1910. évi körlevelében erõsen kikel a páholyok többségének a fõpáholy égisze alatt folytatott forradalmasító munkája ellen s nyíltan kimondja, hogy elhibázottnak tartjuk az ifjúságnak- a nemzeti iránnyal ellenkezõ .... izgatását."
A "Dél" 1911. évi március 5-iki száma pedig azt említi fel, hogy a "Nemzeti" páholy hazafiatlannak nevezi a radikális szabadkõmûves irányzatot.

Szalay Károly a Comenius-páholy története címû munkában felemlíti a "konzervatív és radikális irány összecsapása páholyunkban" címû fejezetben, hogy a Hungária páholy Mentsik Ferenc fõmester vezetésével testületileg megjelent a Szalay elõadásán, melyet az a páholyban tartott s tiltakozott a páholy vallástalan munkája ellen, mely "nem fér össze a szabadkõmûvesség alkotmányával, sem szellemével." Ugyancsak tiltakozott ekkor Mentsik a Galilei kör "internacionális" irányú mûködése ellen is.

Persze, hogy Mentsiket ledorongolták s egykettõre elintézték. Kijelentették, hogy akik Mentsik szerint gondolkoznak, azok nem igazi szabadkõmûvesek.

1917. évben a Szövetség a szabadkõmûves alkotmány megreformálásával foglalkozott. Erre már azért is szükség volt, nehogy megint akadjon egy másik Mentsik, aki szemükbe vágja a forradalmasító tagoknak, hogy az alkotmányt teljesen figyelmen kívül hagyják. Le is pocskondiázták a jó öreg alkotmányt alaposan. Kimutatták róla, hogy mennyire elaggott, hogy menthetetlenül paralízisbe esett s nem való már semmire sem, csak akadályozza az iramot, gátolja az eredményes tevékenységet.

Ezen alkotmányreform tárgyalásánál - a szövetségtanács 1917. március 31-iki ülésén - F. S. testvér kijelentette, hogy igen sok páholyban teljesen elegendõ a felvételhez, ha a keresõ, aki szabadkõmûves akar lenni, erõsen szociáldemokrata, vagy erõsen radikális."

Úgy bizony! Nem jó szív, nem résztvevõ kebel, nem emelkedett erkölcsi érzés volt az irányadó, amint azt Arató és Balassa oly farizeus képpel a közönséggel elhitetni igyekeznek. Ó nem! Radikálisnak, szociáldemokratának, a társadalmi és állami rend egyéb ilyen esküdt ellenségének és ezen. rendszer felforgatására kész és kapható férfinak kellett lenni s akkor bizonyosan kinyíltak a páholyajtók, akkor biztos volt a felvétel a testvéri láncba.

Pazar István, a miskolci "Elõre" páholy fõmestere, aki látta a szabadkõmûves forradalmi munkát, magyar szívére hallgatva, lemondott tisztségérõl s 1917 október 10-én kelt levelében, melyet a nagymesterhez intézett, lemondását a következõképpen indokolja meg: "Közismert tény, hogy a magyar szimbólikus Nagypáholy védelme alatt dolgozó páholyok tagjai közt nagy és mélyreható eltérés van, mely fõleg a politikai irányelveken csúcsosodik ki. Magukat "radikálisokénak nevezõ testvérek elméleti jelszavak hangoztatásával türelmetlen izgatást fejtenek ki minden ellen, amit õk helyesnek, demokratikusnak, nemzetközinek nem tartanak s a nemzetközi kozmopolitaság veszélyes, magyar hazánkra és nemzetünkre káros, esetleg végzetessé válható irányelveit az egyes páholyokban nemcsak nyíltan hangoztatják, hanem a páholyokat ily irányú állásfoglalásra kényszerítik".

Pazar tehát teljesen meztelenre vetkõzteti le a magyar szabadkõmûvességet s nem csinál titkot belõle, hogy mûködését az országra veszélyesnek tartja. Megállapítja, hogy izgat, hogy a nemzetre káros irányelveket követ s még ennél -s fontosabb azon megjegyzése, hogy ezeket a veszélyes izgatásokat és irányelveket azokra is rá akarja oktrojálni, akik ebben velük nem értenek egyet.

De van-e még több bizonyíték a magyar szabadkõmûvesség forradalmisága mellett? Van bizony!

Szabadkõmûveseink a múlt század elején Európa különbözõ országaiban keletkezett forradalmakat minden esetben nagy örömmel üdvözölték, aminthogy általában cikkeikben, beszédeikben és példázataikban, az emberiség történetébõl soha nem ragadtak ki és nem dicsõítettek mást, mint a forradalmakat.

így üdvözölték a portugál szabadkõmûves revolúciót, melyrõl Tuschák Ignác testvér tartott ismertetést a Haladás páholyban. Hogy egy csomó ártatlan embert megölt a forradalmárok bombája, hogy a portugál király és trónörökös is halálát lelte, ez sem Tuschák testvért, sem az egész magyar szabadkõmûvességet nem érintette. Az ártatlanul kiöntött vér "jó szívüket" nem hozta háborgásba. Fontos volt, hogy ismét gyõzött a szabadkõmûves eszme egy országban s hogy, mint Tuschák testvér kifejezte magát: "Portugáliában a szabadkõmûvesek vannak uralmon." Egyébként ennek a szabad-kõmûvességnek feje és a forradalom szervezõje Magalhaes Lima 33 pontos szabadkõmûves atyamester, maga is lerándult Budapestre, itt a Martinovich páholyban elõadást tartott a portugál szabadkõmûvességrõl és annak eszközeirõl. Hogy irigykedhettek a Martinovich-páholy tagjai erre a gyilkos és véreskezû forradalmárra, mikor az ott sikereit felsorolta!

Ugyancsak ismeretes, hogy az ifjú török néven ismert szabadkõmûves társaság a század elején mint detronizálta a szultánt s mint ragadta magához Törökország kormányzatát forradalmi úton.
A mi szabadkõmûveseink ennek is módfelett örültek. Ezek a török szabadkõmûvesek, a sikeres forradalom után Budapestet is felkeresték, ahol õket a páholyok nagy szeretettel ünnepelték. A Demokrácia páholy ennek az egész ünneplésnek lefolyását leírja, 1916. évi jelentésében, közli Bókay Árpád akkori nagymester francia nyelven tartott üdvözlõ beszédét és a török szabadkõmûvesek szónoklatait is.

Ki ne emlékezne a spanyol Ferrer kivégzésére? Ez a Ferrer hazájának legfõbb szabadkõmûvese volt, akire rábizonyosodott, hogy minduntalan forradalmak rendezésén járt az esze, hogy keze benne volt a bombamerényletekben és a Barcelonában 1909-ben kitört forradalomban. Egy lelketlen szörnyeteg, egy emberi vadállat volt tehát, aki embertársainak vérével öntözte a felforgatás útját, ártatlan életeket pusztított el, hogy sötét céljait megvalósíthassa.

Ferrert a spanyol katonai bíróság a bizonyítékok alapján halálra ítélte. Az eljárás perrendszerûségéhez szó sem férhet s ilyet a szabadkõmûvesek sem állítanak.
Mégis mit látunk a magyar páholyokban?

A magyarországi szimbólikus Nagypáholy egy tömeg szabadkõmûves egyesülettel karöltve 1909 október 17-én a budapesti városháza közgyûlési termében nagygyûlést tartott, melyet Ferrer emlékének szenteltek. A gyûlésen Váradi Antal (Demokrácia páholy), dr. Madzsar József (Neuschlosz páholy), Kunfi Zsigmond (Martinovich-páholy) tartottak Ferrert dicsõítõ beszédeket.

Váradi Zsigmond (késõbbi orszgy. képviselõ) egyenesen Spanyolország bírái, miniszterei és kormánya ellen támadt s õket mint gyilkosokat aposztrofálta.
Szabolcska Mihály a temesvári Losonczy páholy tagja, az ismert költõ, pedig egy költeményt írt erre az alkalomra, mely Ferrert az egekig magasztalja.
A bombák ártatlan áldozatairól egy szót sem szóltak. A barcelonai barrikádok sebesültjeihez, elhulltjaihoz egyetlen szavuk sem volt. A gyáva és aljas bombavetések nem lázították fel belsõjüket, nem töltötték el õket felháborodással. De Ferrer kivégzése igen! Miért? Mert a francia Nagyoriens ez ügyben megküldött tiltakozó körlevelében azt mondja: "Amit Ferrerben meggyilkolni akartak, az a szabadkõmûves eszménykép."
De megértõk - nagyon is megértõk - voltak, a hárompontos testvérek az orosz forradalom iránt is. A Demokrácia páholy 1917. évi jelentése így dicsõíti: "hadd említsem még tel az orosz forradalmat, mely határozottan az igazságos társadalmi és gazdasági viszonyok megteremtését tûzte ki feladatául és amely a legjobb úton van, hogy ezt a feladatát meg is oldja" Félreértések kikerülése végett meg kell jegyeznünk, hogy ez a forradalom már a bolseviki forradalom volt.

Ezt a bolsevizmust egyébként több esetben is megértéssel ismertették a testvérek. A Kazinczy páholy 1917. évi jelentésében olvassuk Kerezsy György beszédét, mely többek Között azt mondja: "mert ismerjük a törvényt, hogy lánggal gyújthatunk s kellõ világosságot hozhatunk, ha megvan a Trockijok és Leninek bátorsága, hogy az elõidézett tüzet uralni is tudjuk, nemcsak létrehozni."

Így lett a szabadkõmûvesek eszményképe és követendõ mintája Trockij és Lenin.
Jászi Oszkár 1911 február 3-án a Martinovich páholy fõmesterévé történt megválasztásakor mondott beszédében a szabadkõmûvesi munkát a következõképpen határozza meg: Nagyban elõsegíthetnénk küzdelmünk tempóját és chanceait, ha a merõben destruktív politika mellett egyre nagyobb mértékben igyekeznénk annak az új rendnek a képét és a körvonalait megrajzolni, mely az ú. n. agrárfeudalizmus bukása után Magyarországon be fog következni."

Május elsejének szabadkõmûves ünnepként leendõ meg-ülése a Március páholy indítványára teljesedésbe ment. 1917-ben rendezi a páholy az elsõ ilyen ünnepet, melyen Roboz Andor a szónok, aki ilyeneket mond dikciójában: "Most kezdjük el ünnepelni a proletárság májusi ünnepét? Hát nem ünnepeljük-e már régen? Nem kíséri-e már évek óta a fõmesteri kalapács ütése a Marseillaise vérforraló ütemeit, a vörös zászlót kibontó lelkes tömeg elõtt nem hajtjuk-e mi is meg lobogónkat és a mi vezéreink szava nem harsog-e azoké mellett, kik a dolgozó százezreket egy új világ eljövetelének hirdetésével bíztatják további kitartásra a nehéz harcokban, a közeli gyõzelemmel kecsegtetõ küzdelemben?"

Szóval ölelkezés a nemzetközi szociáldemokráciával! Ez nem egyedülálló jelenség a páholyok életében, mert pl. a Demokrácia páholy 1914. évi jelentésében olvassuk, hogy "ha, a szabadkõmûvesség vissza tudja állítani a nagy nemzetközi szolidaritást, ezt a vörös szabadkõmûvesség fogja megcsinálni. Minél intenzívebben küzdünk a nacionalizmus ellen ... annál közelebb jutunk ahhoz, ami a mi alapjainkat megszilárdítja."
Az Eötvös páholy 1918. évi titkári jelentésében még merészebben bontakoznak ki ennek a szerelemnek a körvonalai. Itt a 7-ik oldalon ugyanis a következõket olvassuk: "December 18-án dr. Bálint Lajos testvér, a szabadkõmûvesség iniciáló hivatásának megfelelõen azokról az eszmékrõl szólt, amelyek a ma még messze jövõben az emberek közt ellentéteket teljesen megszüntetik s így az emberiség igaz boldogságát megvalósítanák. Ezek a végcélok kozmopolitizmus, ateizmus és kommunizmus."

Végül jegyezzük ide Vészi József testvérnek az 1904. évi szabadkõmûves vándorgyûlésen elmondott beszédébõl a következõ részt a magyar szabadkõmûvesség forradalmiságának bizonyítékául: "Csak nem akarunk mi itt egy háremet alkotni, melyben elvénhedt eszmeodaliszkok járkálnak és mi vagyunk a hárem õrei? (Tetszés.) Nem, ide be kell jönni a fiatalságnak, az erõnek és a szépségnek, azon eszméknek, melyek meghódítják az emberek millióit és százmillióit és a szabadkõmûvességnek újra hozzá kell látni azon munkához, melyet el nem hanyagolhat, ha áruló nem akar lenni maga ellen, a jövendõ forradalmak békés elõkészítésének szent és dicsõ munkájához." (Élénk tetszés.)
Vészi beszéde további részében tiltakozik ugyan a forradalmiság vádja ellen, de ezt nem kell komolyan venni, mert így folytatja a beszédét: "Mi nem azért akarjuk a jövendõ forradalom elõkészítését bevinni a páholyokba, hogy barikádok legyenek, hanem hogy ne legyenek, mi nem vérontást akarunk, hanem azt akarjuk, hogy vérontás nélkül békés úton, a szeretet eszközeivel gyõzhessenek azok az eszmék (élénk tetszés); a szeretet fegyverével ha lehet, de egy erõs gyûlölség fegyverével is, ha kell." (Élénk tetszés.)

Vészi tehát beismeri, hogy a páholyok munkája a forradalmak elõkészítésében kulminál. Ezt a forradalmat biztosra veszi, valósággal "megjátssza" a páholylovagok hada. Ha lehetséges, hát szeretnék vér nélkül megcsinálni, mert mégis csak biztos a biztos, de ha nem megy másképp, hát ki fogják dobni a profán publikumnak oly sokszor feltálalt szeretetet és meggyõzést a páholyokból s elõveszik majd az "erõs gyûlölség" fegyverét.
Ez a beszéd valóban sikerült fotográfiája a magyar szabadkõmûvességnek !
Nos mégis csak eljött a várva várt forradalom, amelyért a páholyok évtizedeken át törték magukat. Még mellé a szabadkõmûves kebelnek in optima forma, nem bombával és golyóval, nem szuronnyal és karddal, hanem õszirózsával.

Beköszöntött 1918 november elseje.

Még azt az örömet, ami a páholyokat elfogta, mikor látták, hogy nem kap az elalélt országban senki fütykösre, hanem megy simán, pacifistán a dolog! Vakolás vakolást követett, gyûlés gyûlést ért s csak úgy zuhogtak a dicséretek a szabadkõmûvességre s a legbátrabb testvérekre.

A Nagypáholy szövetségtanácsa ülést tartott, melyben Bihari Mór szólalt fel, üdvözölvén a testvéreket, akik csendben, de nagyszerû munkát fejtettek eszméink megérlelése érdekében." Fekete Ignác szintén ezen a véleményen volt s 5 is üdvözlést ajánlott. A Nagypáholy külön körlevelet intézett (3051/1918. sz.) a páholyokhoz, felhívást azokat a kormány támogatására, "mert ez azoknak az eszméknek megvalósítására törekszik, melyeket mi évtizedeken át hirdettünk s melyekért harcoltunk."

Majd üdvözli Károlyi Mihályt, mint az olyan kormány tagját, mely azon eszmék szerint akar dolgozni, "amelyekért a magyar szabadkõmûvesség már évtizedek óta küzdött, amelyeket szakadatlanul érlelt és Igyekezett polgártársai gondolkozásába belevinni"
Nemsokára megcsinálják a propagandaalapot is - éppen Balassa fõmester adta le ügyében a jelentést - s erre több páholy azonnal jelentékeny összeget ajánlott fel.

A Petõfi páholy így áradozik: ‚ja testvérek közül igen sokan résztvettek a profán életben folytatott munkában s aktív részük volt az októberi forradalom elõkészítésében."
Az Archimedes páholy így számol be: "A világháború befejezését elõidézõ forradalom munkájából is kivették részüket a testvérek s különösen számottevõ eredménnyel közremûködött a forradalom elõidézésében és végrehajtásában Forgó István, dr. Polányi Károly és dr. Lóránd Jenõ testvér."

Na végre! így hát megtudjuk autentikusan, hogy kik voltak azok az országveszejtõ alakok, akik a "világháborút befejezõ forradalmat" elõkészítették. Tudjuk, hogy az elõkészítés a defetizmussal, az izgatással, a lazítással, a fegyelem meglazításával s az ország közvéleményének megfertõzésével történt, hogy ott fejezõdött be, mikor a hazaözönlõ katonákkal sikerült a fegyvert eldobáltatni s az ország határait védtelenül hagyni. Megérdemelten nyugtáztuk tehát ezt a beismerést, amelyet - reméljük - ezután nem próbálnak majd a szabadkõmûvesek letagadni.

Az Eötvös páholy nagy dicsekvéssel beismeri, hogy míg a forradalom, melynek elõidézésében az Eötvös páholynak és a "Világ"-nak az Eötvös-páholy "nagy alkotásának" jelentékeny része volt, a középosztályt, a polgárságot készületlenül találta, addig a páholy teljesen felkészülten várta annak kitörését. Tagjai már október elején megtárgyalták, hogy mi lesz a teendõ, ha beköszönt a sóvárgott reggel. Hogy kik voltak ezek az elõrelátó testvérek? Igazán érdemes a névsort leközölni: dr. Kohner Artúr, dr. Sós Béla, Perl Ernõ, dr. Biró Elek, Szabadi Adolf, Roóz Rezsõ, Wolf Sándor, Magyar Bertalan, Csató Lajos, dr. Brachfeld Hugó, dr. Bálint Lajos, dr. Nágel Ferenc, dr. Visegrádi József, dr. Földes Lajos, Decsényi Miklós, Ábel Ignác, Schiffer Miklós, dr. Vadász Aladár, Tutsek József, dr. Farkas Gyula, dr. Bánk Ernõ, Schiffer Miksa, dr. Donát József, Lakatos Oszkár, Harsányi
Jenõ.

A forradalom érdekében megalakult propagandabizottság 1918 november 15-iki kelettel körlevelet intézett a páholyokhoz, melyben pénzt kér tõlük, hogy valami gixer ne történjék az õszirózsás revolúcióval. Ebben a körlevélben a következõk foglaltatnak: "Biztosítani kell a forradalom eredményeit... Emlékezzünk csak rá, hogy minden idegszálunk, minden aggódásunk, rengeteg pénzáldozatunk, mind Magyarország újjászületéséért történt."
íme a guruló korona a forradalmi célok szolgálatában.

Nem volt-e hát igaza Szalay Károly testvérnek, aki a Nagypáholy 1916. évi május 20-ik és 21-ik napján tartott nagygyûlésen elmondott beszédében a következõket állította: "Nyíltan kimondhatjuk, hogy a szabadkõmûvesség mindig revolutionárius szellemet is jelentett." De hadd álljon itt utoljára egy idegen állampolgár szabadkõmûves tanúsága is a magyar szabadkõmûvesség forradalmisága mellett. Mikor Mussolini Olaszországban a hatalmat átvette, a szabadkõmûvesség émelygõs udvarlásba kezdett. A fasizmus vezetõi között is sok volt a szabadkõmûves, ezek szerették volna a ducet megnyerni ennek az intézménynek. Mussolini azonban nem ült fel, hanem kijelentette, hogy a fasiszta nem lehet szabadkõmûves. Dudán képviselõ ekkor azzal indokolta kilépését a páholyokból, hogy "akkor lépett be, a szabadkõmûvességbe, mikor Bécsben lakott, mert az osztrák, illetve magyar szabadkõmûves ambiensben folytathatta olasz irredentisztikus mûködését."

Tudott dolog, hogy Ausztriában tilos volt a szabadkõmûvesség, bécsi lakos tehát csak magyar páholynak lehetett tagja. S ez az olasz, itt, magyar páholyban folytathatta azt az irredentát, mely pl. Fiumét leszakította a magyar állam testérõl.

Kell-e még több bizonyíték?
Meri-e még Bakonyi, vagy bárki más azt állítani, hogy a magyar szabadkõmûvesség nem volt forradalmi intézmény?

És lehet-e, szabad-e még egyszer megengedni, hogy ez a földalatti társaság, hogy ez a titkosan mûködõ banda még-egyszer a napvilágra kerüljön s ott folytathassa, ahol a feloszlatáskor elhagyta?

ítélje meg a közölt bizonyítékok után minden normális gondolkozású ember!

IV. A forradalmár Világszabadkõmûvesség

A szabadkõmûvesség a forradalomnak szülõje. - Amirõl nem beszél a történelem. - Mi volt a célja már 1738-ban. - Az angol szabadkõmûvesség kettéválása. - A francia Nagy Oriens. - A francia forradalom okozói. - Abbé barruel könyve 1797-ben. - Már 1776-ban elhatározták a francia forradalmat. - A "Morning Post" cikkei. - Louis Blanc beismerése. - Magyar szabadkõmûvesek a francia forradalom okairól. - Az olasz szabadkõmûvesség forradalmi jellege. - Überdank merénylete I. Ferenc József ellen. - A török forradalom és a szabadkõmûvesség. - A portugál királygyilkosság a szabadkõmûvesség munkája. - A belga szabadkõmûvesség. - A spanyol szabadkõmûvesség. - Az utódállamok szabadkõmûvessége. - Ma is forradalmakat akar. - A szabadkõmûvesség és bolsevizmus. - Az amerikai szabadkõmûvesség véleménye a latin szabadkõmûvességrõl.

Gusztáv Le Bon, a híres francia gondolkodó, könyvében (A tömegek lélektana) azt állítja, hogy a jelszavak nem azért fogannak meg a tömegek lelkében, mert a tömeg értelmesen elmélyed azok vizsgálatában, hanem azért, mert a piaci szónokok s a napi sajtó gyakran elismételte õket elõttük. A tömeguszítás és izgatás gyakorlott matadorjai teljesen tisztában is vannak ezzel s jól tudják, hogyha elegendõ számú nagydob és harsona hirdeti ezt, vagy azt a tételt, tünteti fel ezt, vagy azt igazságnak, akkor a hiszékeny tömeg gondolkodás nélkül fel is ül ennek az állításnak.

Ez a tétel teljesen igaz, csak nem Le Bon vette észre elõször. Akik a tömegléleknek ezen sajátságát már régen kitapasztalták és alaposan ki is használták a maguk elõnyére, azok a szabadkõmûvesek és általában a szabadkõmûvesség volt.

Amióta ember él a földön, nem jött létre intézmény, mely igazi arculatát annyira elkendõzte, a nagyközönséget valódi céljai felõl annyira megtévesztette volna, mint a szabadkõmûvesség. Ez a világot behálózó egyesület, mint az a bizonyos történelmi vasálarcos, már évtizedek óta szédíti a világot, szédíti saját tagjainak nagy részét is s bámulatos szervezetét mutatja, hogy egyetlen pillanatra sem vetette le a tömeg elõtt álarcát s nem hagyott maga után olyan nyomot, melybõl rejtekhelyére ráakadni s igazi otthonát, berendezését s igazi arcát felderíteni sikerült volna.

Ha pedig mégis akadt egy-egy jelenség, ami a páholyok mélyének rejtelmeit megmagyarázni alkalmas lett volna, ha véletlenül akadt egy áruló nyom, akkor egyszerre megmozdult az egész monstruózus tábor, munkába fogtak az összes páholyok és összes tagok s addig nem nyugodtak, míg azt el nem tüntették s a közönséget annak tévességérõl, jelentéktelenségérõl, vagy ami a legkedvesebb szokásuk, hamisságáról meg nem gyõzték.

A nagy tömeg, magát a szabadkõmûvesség történetét is az õ beállításuk szerint ismeri és tudja. Ez a történelem szintén célzatos és hamis, mint minden, amit a szabadkõmûvesség a külvilágnak, a profánoknak tudni enged. A köztudatban õsökként a jámbor kõfaragók és kõmûvesek szerepelnek, akik a középkor folytán az õ "Bauhütte"-jükben õrizték a céh titkos jelszavait s tartották bizonyos formák szerint tagfelvételeiket. Ezek a derék iparosok, ha feltámadnának, micsoda tiltakozást dörögnének a világ fülébe annak a hazugságnak hallatára, hogy a szabadkõmûvesség az õ édes leszármazottjuk. Ebbõl ugyanis csak annyi igaz, hogy a protestantizmus fellépése után ezek az építõ céhek teljesen tönkrementek és

kipusztultak. Helyükbe beszüremkedtek az egyes korok forradalmár hajlandóságú alakjai, akik így gondolták elkerülni az akkori államhatalom nagyon is éber figyelmét. Ezek felvették a kõmûvesi õsi jelvényeket, átvették a szavak egy részét is, megtartották a céh hierarchikus fokait, mindezeket azonban csak óvatosságból tették egyrészt, hogy a nem közéjük tartozókat azonnal felismerhessék s azoknak munkájukba a betekintést megakadályozhassák, másrészt, hogy elaltassák és elámítsák a figyelõ államhatalmat, mely minden alapos vizsgálata mellett sem látott mást, mint jámbor és régi kõmûves szertartásokat és jelvényeket s így nem is gondolhatott arra, hogy azok leple alatt összeesküvõk és forradalmárok dolgoznak.

A szabadkõmûvesség úgy tanítja, hogy õ mindössze pár száz éve dolgozik, holott adatok vannak arra, hogy már elõbb is mûködött s hogy 1717-ben a londoni négy páholy összeállása Nagypáhollyá, csak a modern szabadkõmûvesség alapját képezi, de nem egyszersmind eredetét is.

Nem célunk e fejezetben a szabadkõmûvesség történetének megírása, azért fentebb csak elnagyoltan említettük meg azt, azon célból, hogy még a jóhiszemû publikum körében is hitelre talált azon tény helytelen voltára mutassunk rá, mintha a szabadkõmûvesség csak idõk, hosszú idõk folyamán hagyta volna ott a régi utat s lépett a felforgatás, a forradalmak ösvényére.

Egy körülményt óhajtunk csak olvasóink figyelmébe ajánlani fenti állításunk igazolására, amelyet a szabadkõmûvesség történetének megírói is rendszerint figyelmen kívül hagynak. 1717-ben alakul meg Londonban négy páholy összeállítása folytán az elsõ Nagypáholy, mely csak akkor bírt valami vonzást kifejteni, mikor 1723-ban James Anderson alapszabályait a régi kõmûves céh alapszabályaiból kiollózva, összeállította. Tehát 1723. év nevezhetõ a mai szabadkõmûvesség születési évének. Franciaországban pedig Balassa idézett könyve szerint 1725-ben alapítják Parisban az elsõ páholyt, de csak 1736-ban választják meg az elsõ Nagymestert Lord Derwentwater személyében. Ámde ugyancsak Balassa szerint "a francia szabadkõmûvesség is akkor kezd önállóan kibontakozni, midõn 1738-ban egy fõnemes D'Antin herceg lesz a nagymester."

Igen ám, de már 1738-ban akadunk francia szabad-kõmûves iratokra, melyek már a nagy forradalom eszméit hangoztatják s egy ezen idõben szerkesztett röpirat (Relation apologique historique de la Societé des Franc-Macons) már egyenesen ateista és forradalmi tanokat hirdet.

Az ugyancsak Franciaországban 1746-ban megjelent Xes Franc-Macons écrasés" címû szabadkõmûvesi iratban Pedig Boos tanár szerint (Geschichte der Freimaurerei) "már feltalálhatók az 1789. évi forradalmi program alapelvei."

Már most ismerve a XVIII. század közlekedési, posta-, nyomda- stb. viszonyait, ismerve az akkori állami berendezkedést, azt az éber figyelmet és kémlelõdést, amellyel a hatóságok az uralkodó rendszert körülvették, hogyan volt mégis lehetséges a szabadkõmûvességnek nem egészen két évtized alatt azt a forradalmi szellemet kifejleszteni, azon forradalmi eszméket megszülni, nagyra növelni és egy tudatos tevékenység alapjává tenni, ha a páholyok eleinte csak filozofikus, jótékony és önsegélyezésre tömörült jámbor férfiak egyesüléséből állottak?

Ennek a garnitúrának ki kellett elõbb pusztulni, hiszen azt feltenni is képtelen dolog volna, hogy ezek a férfiak csak úgy maguktól változtatták volna meg felfogásukat,

gondolkozásukat, eszméiket!

Igen ám, de a második garnitúra bevonulására a fenti egy-két évtized nem volt elegendõ! Maradt tehát a harmadik és egészen bizonyos tény, hogy a világszabadkõmûvesség történetileg felderíthetõ mûködése óta mindig forradalmi volt.

A már idézett "Les Franc-Macons écrasés" címû füzet szabadkõmûves írója azt állítja, hogy a szabadkõmûvesség tulajdonképpeni megalapítója Cromwell volt. Alapította pedig abból a célból, hogy az egész föld összes trónjait le lehessen dönteni. "Az ember kötelessége, hogy megvédelmezze magát a zsarnokok erõszakoskodása ellen és a függetlenség és egyenlõség lobogóját tûzte ki a zsarnokság romjaira."

Az 1746-ban megjelent füzet írója bizonyára elfogadható e tekintetben teljes bizonyítéknak. Már pedig ez esetben kétségtelen, hogy a szabadkõmûvesség a forradalom szülötte, forradalmár teremtménye s forradalmi célok elérése teszi ki tartalmát.
Azt kérdezhetné azonban bárki, hogy ha az Angliában született szabadkõmûvesség forradalmi célokért teremtõdött, hogyan lehetséges, hogy az angol szabadkõmûvesség és a vele kapcsolatot tartó nagypáholyok (Skandináv államok, Amerika) mégsem fejtenek ki forradalmi munkát s a szövetség legnagyobb rákfenéjét, a politikát mai napig is távoltartják mûködésüktõl.

Hát ami a forradalmiságot illeti, a szabadkõmûvesség a világon mindenütt hajlamos erre. De az bizonyos, hogy Angliában nem fejlõdött azzá a türelmetlen, gyújtogató és istentelen sötét szervezetté, mely ú. n. latin irányát jellemzi. Ennek oka a különleges angol viszonyokban, az inzuláris helyzetben rejlik, de az is nagyon elõnyére vált és válik, hogy irányító szerepet a konzervatív fõúri családok visznek benne s hogy az uralkodóház is tagjai között szerepel. Ezek figyelnek arra, hogy a szövetség munkája ne tolódjék el balra s ne mételyezze meg a latin szabadkõmûvesség lázadó szelleme.

De hogy Angliában is ezen az úton indult, arra már az is bizonyíték, hogy Cromwell alapította, de még inkább bizonyíték az a tény, hogy a londoni nagypáholy megalapítása után __ mikor a kontinentális szabadkõmûvesség már serényen élesztgette a forradalmak tüzét - néhány évtizedre 1751-ben, Londonban tömegestõl váltak ki a páholyokból a tagok azzal a céllal, hogy új nagypáholyt alapítsanak. Meg is alapították ezt Laurence Dermott vezetése alatt, azt hangoztatván, hogy õk az igazi régi szabadkõmûvesek s páholyukat is úgy nevezték, hogy "Angolország nagypáholya a régi szertartások szerint." Ez a páholy mindjobban elhomályosította a "modern" nagypáholy tekintélyét, úgyhogy az 1813-ban kénytelen volt vele megalkudni s ebbe beleolvadni.

Ez a palotaforradalom azt bizonyítja, hogy Angliában is megvolt a testvérekben a hajlam arra, hogy "modern"-ekké váljanak, ott azonban nem sikerült ez s minthogy így kikapcsolódott a nagy forradalmak irányításából és a felforgató eszmék termelésébõl az angol szabadkõmûvesség, késõbb is megtartotta különállását ezektõl.
Nemúgy azonban az ú. n. latin szabadkõmûvesség, mely hatalmát a Parisban székelõ Grandé Orient de Francé címû nagypáholyban bírja. Ez a latin szabadkõmûvesség Vatikánja, itt székelnek a legfõbb vezetõk, akik parancsának engedelmeskednek mindazon páholyok, illetve nagypáholyok, amelyek alkotmányukat a francia nagypáholytól kapták. Idetartozik az olasz, spanyol, portugál, belga, török, magyar, cseh, osztrák, szerb, román szabadkõmûvesség, melyek aztán még egy külön irodát is tartanak fenn Genfben, melynek költségéhez bizonyos arányban járulnak hozzá. Ezeket a páholyokat - magát a Nagy Orienst is beleszámítva - az angolszász szabadkõmûvesség nem tekinti

testvérintézménynek, javaslatait gyûlésein nem tárgyalja, velük összeköttetést fenn nem tart, gyûlésein magát nem képviselteti s a genfi irodát a világszabadkõmûvesség központi szervének el nem ismeri, annak fenntartásához hozzá nem járul.

Az angol-szász szabadkõmûvesség ugyanis azt mondja, hogy a francia Nagy Oriens és a felügyelete és protekciója alatt mûködõ szabadkõmûvesség eltért a régi eszménytõl, önhatalmúlag túltette magát a szabadkõmûvesség õsi tradícióin, félretette az alapalkotmányt s politizálásával, ateista és vallástalan, sõt vallást üldözõ, izgató és forradalmi tevékenységével, mint a szabadkõmûvesség elfajulása tekintendõ. 64
A világszabadkõmûvesség tehát két, egymástól meglehetõs mereven elzárkózott és elkülönült részre oszlik, az angolszász és latin szabadkõmûvességre s a kettõ között laviro-zik a mindinkább francia befolyás alá kerülõ ú. n. germán szabadkõmûvesség. Tárgyunknál fogva minket ez a forradalmi célú latin irány érdekel, ennek a testvérétõl megtagadott, az õsi házból kiközösített egyesületnek a forradalmi szerepét fogjuk az alábbiakban bebizonyítani. Természetesen amit az egészrõl mondunk, állani fog a magyar szabadkõmûvességre is, mint amely ennek az iránynak a szolgálatában dolgozik s ennek vezetése és felügyelete mellett tevékenykedik.

Lássuk tehát a bizonyítékokat!
* * *

A francia nagy forradalom okainak nyomozása igen sok férfit serkentett munkára annak kitörése óta. Az elsõ kutatók még a terror és õrjöngés pokoli zsivajában, a gillotin permanens munkája, a vésztörvényszék tömeggyilkolásának tetõpontján fogtak a nyomok kereséséhez.

Nagyon sok gyanús momentum szúrt szemet, nagyon sok esemény alapoka nem volt tisztázható azokkal a világszerte hangoztatott frázisokkal, melyeket a nagy forradalom véreskezû tömeggyilkosai dobtak be a világ közvéleményébe. A történet hátterét is vizsgáló szem megakadt egykettõre, ha valamely eset fonalát követni akarta annak eredetéig. Egy darabig csak ment a nyom, egy bizonyos mértékig csak követhetõk voltak a történés egymásutánjai, de azután hirtelen minden átmenet nélkül megszakadt a lánc s ott meredezett a vizsgálódó elõtt egy nagy ismeretlen, amely elnyelte a további lépéseket. Abbé Barruel volt az elsõ, aki a "Jakobinizmus Memo-irjai" címû mûvében kutatta a francia forradalom eredetét és pedig még annak dühöngése közben. Könyve Angolországban 1797-ben fordíttatott le angolra.

Barruel titkos társaságok útvesztõin keresztül nyomozza a francia forradalom okait s rájött arra, hogy ezt egy internacionális szabadkõmûvesség. melyhez a francia is tartozott, készítette elõ és pattantotta ki, mely titkos társaság a pénzt angol forradalmi kluboktól kapta erre a célra.

A szabadkõmûvesség szokása szerint, hogy a neki kellemetlen könyvek szerzõjét diszkreditálja, - ha azok adatokkal jönnek ki ezen titkos társaság tevékenységének bizonyítóra, érvek helyett személyeskedéssel válaszol, gúnyt gúnyra halmoz és vakmerõen tagad mindent, amit róla állítanak. Ezt aztán addig ismétli, míg a kezdetben nyugtalan és ideges közvélemény lecsillapodik, s ettõl már csak egy lépés van odáig, hogy el is higgye, miszerint a jámbor szabadkõmûvesség ellen légbõl kapott rémmeséket találnak fel neki. így cselekedtek és cselekszenek Abbé Barruellel és könyvével is. Nem cáfolják, nem bizonyítják rá adataira a valótlanságot, csak hangoztatják folyton, hogy azok nem igazak, hogy azok hazugságok, s lázálmok szüleményei.

Pedig jó lenne, ha a közönség folyton eszébe tartaná ezeket a leleplezéseket, mert ijesztõ dolgok vannak azokban.

Elmondja a szerzõ, hogy már a XVIII. század hatvanas éveiben Franciaország 282 városában voltak szabadkõmûves páholyok, ezenkívül pedig 81 páholy volt Parisban és 16 Lyonban. Ezek a páholyok a forradalom elõkészítésén dolgoztak s különösen a Parisban székelõ Coq Héron páholy, melynek mesterei La Rochefaucald herceg, Condorcet és Sieyes abbé voltak, tekinthetõ a forradalmi propaganda íõ-fészkének. Ez a páholy 1790-ben 20 millió frank, vagyis 900.000 angol font felett rendelkezett, amely szám akkor óriási összeget jelentett.

A történészek még ma is meglepõdve állanak meg a francia tisztikarnak a forradalommal szemben tanúsított magatartása felett. Nem tudják megmagyarázni, hogy a XIV. Lajos és a XV. Lajos minta hadserege, melynek fegyelme és szelleme egyenesen unikum volt az egész világon, miként tudott teljesen behódolni a forradalom demagógjainak, s miként volt képes sorsára bízni az uralkodó családot. Barruel könyve ezt is megmagyarázza. Elmondja, hogy a szabadkõmûvesség mint hálózta be a tisztikart, s mint hallgattak azok a páholyok parancsszavára. A tisztek - azok is, akik királyuk iránt hûséggel viseltettek - szabadkõmûves esküjük lapján nem tehettek errõl a forradalmi propagandáról jelentést felettes hatóságuknak, s ezt tudván a szabadkõmûvesség, minden veszély nélkül aknázhatta alá a királyságot.

A francia szabadkõmûvesség már 1776-ban elhatározta a forradalom megrendezését, s már ekkor elrendelte, hogy a testvérek készüljenek a lázadásra. A rémkorszak minden vezéralakja a páholyok tagja volt, ezen idõ legvisszataszítóbb jelleme, az örök trónkövetelõ Fülöp, orleánsi herceg, a késõbbi Egalité Fülöp pedig a Nagy Oriens fõmestere volt. Egyetlen páholyban, a Philalethes nevûben, a nagy forradalom következõ vezérei ültek együtt: Condorcet, Brissot, Danton, Saint-Martin, Savalette de Lange.

A Morning Post cikksorozatainak egyikében (magyarul megjelent "Földalatti összeesküvõk" cím alatt) felemlíti, hogy minden történelmi kézikönyv, a francia forradalom szülõokát legfõképpen a nép Ínséges helyzetében látja. Ez az inség tényleg gyötörte a népet évek hosszú során át, de alapja nem a folytonos rossz termésben, mégcsak nem is a hibás kormánypolitikában rejlett, hanem abban, hogy szabadkõmûves ügynökök állandóan összevásárolták a gabonát, s vagy kiküldték az országból, vagy elrejtegették, hogy így a nyomort állandósítsák, s a népet belekényszerítsék a lázadásba. A cikk fel is említi, hogy több francia kutató állítja ezt és pedig olyanok, akiket a szabadkõmûvesség ellenfeleinek tekinteni sem lehet. így Fantin des Odoardst, Mounier, a liberális Ma-lonet, Ferrieres és Beaulieu. (45. old.) Meg is állapítja a cikkíró az ezen korbeli francia szabadkõmûvességrõl, hogy "nem szenved kétséget, hogy ebben az idõben a francia szabadkõmûvesség nagyon veszedelmes és felforgató irányban indult. Franciaországot akkoriban tényleg átszõtte a szabadkõmûves jellegû titkos társaságok egész hálója." (43. old.)

Albert Pike, - a világszabadkõmûvesség egyik leghatalmasabb és legnagyobb tisztséget viselõ alakja - az amerikai szabadkõmûves rítust ismertetõ könyvének, a 14-ik fokot ismertetõ részében maga is megállapítja, hogy a francia szabadkõmûvesség volt a nagy forradalom megteremtõje. Azt írja errõl a szabadkõmûvességrõl: "Nemcsak megszentségtelenítették a szabadkõmûvességet, de... arra is felhasználták titkos befolyásukat, hogy mögéje rejtsék az anarchia összeesküvéseit...

Az anarchisták visszanyerték a szögmérõt, a négyszöget és a kalapácsot és rájuk írták: Szabadság, Egyenlõség, Testvériség. Ez azt jelenti, hogy szabadság a kapzsiaknak rablásra, Egyenlõség a legalacsonyabbakkal, Testvériség a rombolásban. Ugyancsak õ aztán nevén is nevezi a gyermeket, mikor megállapítja, hogy az ortodox szabadkõmûvességgel szemben egy más szabadkõmûvesség tûnt fel s ennek tulajdoníthatók a francia forradalom szerencsétlenségei." (66. oldal.)

Egy angol fõnemes, lord Acton, a francia forradalomról írt tanulmányában így ír: "Ami a legfélelmetesebb, az nem a felvert zsivaj, hanem maga a terv. Tûzön és füstön keresztül észrevehetjük a számító szervezkedést. A rendezõk gondosan elrejtõznek az álarc mögé, de jelenlétükben kezdettõl fogva nem kételkedhetünk." (I. m. 33. oldal.)
Louis Blanc, az ismert anarchico-szocialista és vérbeli forradalmár ugyancsak megírta a francia forradalom történetét. Munkájában felderíti aztán ennek eredetét is, s megállapításai annál inkább becsesek, mert hiszen maga is tagja volt a szabadkõmûvességnek s az ennek kebelében hemzsegõ titkos társulatoknak.

Blanc, miután emlékezteti olvasóit, hogy a három forradalmi szó: Szabadság, Egyenlõség, Testvériség a szabadkõmûvességnek van ajánlva, így folytatja: "Mivel a szabadkõmûvesség három foka sok olyan embert ölel fel, akik állásuknál és elveiknél fogva ellenségei minden társadalmi felfordulásnak, az újítók megsokszorozták a misztikus létra fokait, amelyeken a tagok emelkednek. Az izzó lelkek számára titkos páholyokat létesítettek. Árnyékos szentélyeket, melyeknek ajtaja csakis a próbatételek hosszú sora után nyílt meg olyan beavatottak részére, akik már tanúbizonyságot tettek a forradalmi tudományokban való elõmenetelükrõl. Condorcet ezekrõl a földalatti iskolákról beszélt, mikor "Az emberi szellem haladásának története címû mûvében - melyet halála miatt nem tudott befejezni - megígérte, hogy el fogja mondani, milyen csapásokat mértek a királyság híveire, a titkos társaságok." (I. m. 36. old.)

A Nagy Oriens 1889. április 2-án körlevelet küldött szét a Páhohlyoknak, melyben többek között a következõk foglaltatnak:
"A szabadkõmûvesség, mely felidézõje volt az 1789-iki forradalomnak, folytatni köteles ezt a munkáját."

Nahát folytatja is. Minden téren. Az államrendészet terén a forradalmakkal, a vallás terén az ateizmussal. Del-Pech szenátor, a Nagyoriens elnöke 1902 szeptember 20-án irtott beszédében a következõket mondotta: "A Galilei dia-dala kétezer évig tartott, most rajta a sor, hogy meghaljon. ^ titkos hang (Julián aposztata) mely egykor Pán halálai 68 megjósolta, most annak a csalfa istennek a halálát jósolja, aki békességet és igazságot ígért azoknak, akik hisznek benne. A szabadkõmûvesek örömmel állapítják meg, hogy nagy részük van a hamis próféták megbuktatásában."

A szabadkõmûvességnek a nagy forradalom felidézésében való bûnösségét egyébként, mint fentebb láttuk a szabadkõmûvesek nemcsak elismerik, hanem arra akárhányszor büszkén hivatkoznak is.

Persze csak akkor, ha maguk között vannak, mert különben a bolondítható és tájékozatlan közvélemény részére kötetekre menõ tényekkel, következtetésekkel és oknyomozással bizonyítgatják, hogy annak természetes okai voltak. A Konvent, a vésztörvényszékek és forradalmár páholyok tagjainak, mint politikai és forradalmi elõfutároknak minden emberi érzést megcsúfoló rémtetteit, a legszebb jelszavak leple alatt éveken keresztül folytatott tömegmészárlásokat, a szabadság nevében ûzött szemérmetlen és cinikus terrort, - melyre

madame de Steel oly szellemesen jegyezte meg, hogy ennek nevében követték el a legtöbb bûnt és gyalázatot - a napvilágon nem igen szerették soha sem elvállalni. Amint, hogy azóta is következetesen letagadják a páholyokban kitûzött tervek végrehajtásának bornírt és sötét eredményeit.

A magyar szabadkõmûvesek is igen sokszor lelkesedtek a francia szabadkõmûvesség forradalmi múltján. Horváth János testvér 1899-ben (nov. 11-én) az Árpád páholyban, majd pár héttel késõbb (dec. 6-án) a fõvárosban mûködõ Eötvös páholyban tartott errõl a témáról elõadást: "Befejezettnek tekinthetõ-e a francia forradalom" cím alatt. Ezen elõadásban a következõket mondja: "a francia forradalom elsõ és hamisítatlan eszméit a szabadkõmûvesség szolgáltatta és készítette elõ . . . Seignobos párisi tanár ... azt bizonyítja, hogy a francia forradalom elõkészítésében ép a szabadkõmûveseknek volt igen nagy része." Ugyancsak Horváth szögezi azt le, hogy Louis Blanc a francia forradalomról írt munkájában igen helyesen jegyezte meg a szabadkõmûvesség befolyását ezen "forradalmat elõkészített nagy szellemi mozgalomra."

A magyar szabadkõmûvesség 1904 október havában tartott vándorgyûlésén Goda (?) Géza, a Reform páholy tagja is elõadást tartott, s beszédét a páholy késõbb nyomtatásban is kiadta.

Qoda testvér itt többek között így morfondírozik: "A szabadkõmûvesség fejõdésének legdicsõségesebb korszaka kétségkívül az, amennyire én a szabadkõmûvesség történetét ismerem, mikor a francia forradalom élére állva a polgári osztály hatalmát igyekezett szilárdítani. Akkor ... (a szabadkõmûvesek) elmentek a barrikádokra, s küzdöttek oly eszmékért, amelyeket a programukban éjszakánkint megállapítottak."

A szabadkõmûvesek által sokszor kigúnyolt Abbé Barruch azonban nemcsak a francia forradalomban látta meg a szabadkõmûves kéz irányítását, hanem kutatásaiból azt a következtetést is levonta, hogy a szabadkõmûvesség forradalmi tevékenysége nem fog kimerülni csak ebben az egy revolúcióban, hanem tovább folytatja munkáját mindaddig, míg a mai világrendet lángba és vérbe nem fojtja, s azt szét nem rombolja. Könyvének végén utal is erre, midõn így beszél: "önök azt hitték, hogy a forradalom befejezõdött Franciaországban. Pedig a francia forradalom a jakobinusok egy szörnyû és félelmetes szektájának csakis elsõ kísérlete volt. A szekta elhatározása szerint tehát önök annak a nagy, általános forradalomnak, amely egykor feldönti majd az összes trónokat, megsemmisíti az oltárokat, eltörli a tulajdont és törvény és társadalom feloszlásával fog végzõdni, csupán elsõ állomására érkeztek."

A történelembõl ismert dolog a Napóleon bukása után megtartott bécsi kongresszus és az u. n. szentszövetség megalapításának históriája. A császárvárosban mulatozó, kurizáló és új Európát fabrikáló államférfiak a "Kis kapitányinak Szent Ilona szigetére számûzése után, a szuronyok árnyékában hozzáfogtak az országok összecsirizeléséhez, s munkájuk végeztével nyugodtan tértek vissza palotáikba. Nincs többé veszély! Európa csendben van! A forradalom mint egy rossz álom jár vissza néha kísérteni, de valósággá még egyszer nem reinkarnálódhat, hiszen ellene van a szurony és ellene vannak az ágyuk, melyeknek fegyelmezett tüzérsége Pillanatok alatt kézbe tudja venni a gyújtó kanócot.

Csak egy ember volt, akit ez a nagy csend, ez a pedáns rend, a csapatoknak merev tisztelgése, a nép elégedettsége, a béke üdvözlése nem tudott megnyugtatni. Talán nem voltak bizonyítékai sem, talán egyetlen adatot sem õrzött titkos szekrényében, csak a kifinomodott és az a bámulatos ösztön dolgozott benne, mely a vatikáni diplomáciát oly

utolérhetetlenné teszi, de tény az, hogy a pápai követ, Consalvi bíboros 1918. január 4-én így ír az akkor mindenható Metternichnek: "A dolgok sehol sem mennek jól és azt hiszem, hogy szükségtelennek tartják az elõvigyázatot. Én Európa követeit mindennap figyelmeztetem a jövendõ veszedelmekre, melyeket a titkos társaságok készítenek elõ az eddig megállapodott rend ellen és látom, hogy a legnagyobb közönnyel veszik azt. Azt hiszik, hogy a Szentszék nagyon könnyen megijed; csodálkoznak a vélemények felett, melyeket a megfontolás kelt fel bennünk. Abból, amit különbözõ oldalról kapok és amit a jövõre következtetek, azt hiszem, hogy a forradalom megváltoztatta haladását és taktikáját. Nem támadja fegyveres kézzel a trónt és az oltárt; megelégszik, hogy aláaknázza folytonos rágalommal, elveti a gyûlölet' és bizalmatlanság magvát kormányzottak és kormányok között. Aztán egy nap a legvilágiasabb monarchiák elhagyatva látják magukat védõiktõl és kiszolgáltatva magukat a cselszövõknek, akiket eddig figyelemre sem méltattak. Ha azért nem figyelnek ezekre, mert még nem jöttek napvilágra, ez azt jelenti, hogy majd eljön a késõ bánat." (Közölve "A Cél" 1925. november.) Metternich az õ elérhetetlen magasságából, az õ csalhatatlanságában bízva, bizonyára vállat vont a Consalvi bíboros "rémlátásai" fölött. S íme, nemsokára jött az 1830, 1848 és 1871 évi forradalom, s nem telt bele három évtized, mikor a nagyhatalmú miniszter császári urával és annak családjaival együtt menekülni volt kénytelen a forrongó Bécsbõl, s a monarchia védelmére nem hangzottak el Magyarországon a "vitam et sanguinem" szavai, s a dinasztiához hû nemzetiségek nyugodtan - ha nem örömmel - hallották a trón recsegését.

De nemcsak a francia páholyok fejtettek ki forradalmi tevékenységet. Történelmi tény az, hogy korának egyik legnagyobb szélhámosa és kóklerje Cagliostro, családi néven Joseph Balsamó nevû zsidó, a francia forradalom elõtt már jó pár évvel a francia királyi család egyik estélyen Mária Antoniettének megjósolta jövõjét, s nagyobb bizonyság okáért oda is varázsolta eléje levágott fejét. Cagliostro ugyanis a szabadkõmûvességnek egyik fejedelmi rangot hordó tagja volt, s mint ilyen tudta, hogy a frankfurti páholy - mely az összeesküvés központja volt - elhatározta a francia Királyi család kivégzését. A német páholyok forradalmisága egyébként abból is nyilvánvaló, hogy Weiszhaupt és társai voltak az irányítók és tervezõ alakjai, kiknek forradalmárságát minden történelmi kézikönyv tanítja.

De legeklatánsabb fenti állításunk mellett az alábbi bizonyíték: 1794-ben Ferdinánd braunschweigi herceg nagymester egyszerûen feloszlatta a páholyokat, annyira megrémítette õt azok forradalmi mûködése. Egy körlevelet intézett tehát a kormányzata alatt álló páholyokhoz, melyben a következõk foglaltatnak: "mindazon politikai és erkölcsi zavarokat, melyek most a földet elárasztják, egyletünk visszaélése és titkaink félremagyarázása szülte. Olyan rombolást szemlélünk, melyet kezeink rendezni többé nem képesek. Ezért elbocsájtjuk kõmûveseinket a munkából. Ez utolsó kalapácsütéssel ledöntjük templomunk oszlopait. Áthatlan sötétség boruljon e romokra és takarja el azokat az avatatlan kutató szemei s a rosszindulatú csalók elõtt késõ nemzedékig." (Müller Jenõ i. m. 58. Sullay: Szabadság, Egyenlõség, Testvériség 28, 31. old.)

Az olasz szabadkõmûvesség forradalmi szereplése a XVIII. és XlX-ik században szintén eléggé ismeretes minden tanult ember elõtt. Már a francia forradalom idején erõs tevékenységet fejt ki, rohamcsapatokat szervez a Carbonarikban és a gyalázatos emlékezetû Alta Venditában, ezek tagjait állandóan tanítja, izgatja és parancsokkal látja el követendõ magatartásukat illetõleg. A "Földalatti összeesküvõk" címû munkának a végén, egy levelet találunk, mely a legapróbb részletességgel leírja ezen szabadkõmûvesek által vezetett titkos társulatok munkáját, s citálja Piccoló Tigre egy szabadkõmûves zsidó fõember levelét az Alta Venditához (1822. jan. 18.), melyben az még azt is kötelességükké teszi a tagoknak, hogy az ájtatos és vallásos társulatok közé surranjanak be, hogy "ezután

lassan csepegtessétek a mérget ezekbe a megválogatott lelkekbe. Csepegtessétek kis adagokban, látszólag véletlenül. Késõbb ha rágondoltok, csodálkozni fogtok az elért siker felett."

Nagyon érdekesen jellemzõ és a szabadkõmûves testvérek figyelmébe ajánlható a levél következõ része: ..Miután becsepegtettétek egynéhány lélekbe a család és a vallás utálatát (az egyik majdnem mindig követi a másikat) ejtsetek néhány szót, mely felébreszti bennük azt a kívánságot, hogy a legközelebbi páholyokba felvételt nyerjenek. Annyira banális és általános a polgárnak, vagy a burzsoának az a hiúsága, hogy a szabadkõmûvességbe felvegyék, hogy mindig nagyon csodálkozom az emberi butaságon." (I. m. 228, 229. old.) Említettük már, hogy Mussolini elõtt az olasz szabadkõmûvesség a fasizmus gyõzelme után, mily szervilis udvarlást fejtett ki. Olaszországban a szabadkõmûvességnek két alakja volt ismeretes, mely egymást izzó gyûlölettel szemlélte. Mindkét irány a Mussolini fellépésével látta elérkezettnek azt az idõt, hogy vetélytársát megsemmisítse. Egymást tehát bevádolták a ducenél, s nincs az a két dühös kofa, aki el tud egymásról annyi szennyet, mocskot mondani, mint amit a két szabadkõmûves irány kipakolt. Egy alkalommal Torrigiani a Palazzó Qiustiniani fõmestere, egy interjút adott, melyben az olasz szabadkõmûvesség történetét imígyen rajzolja meg: "Azon naptól kezdve, amidõn Élbe szigetén Melchior Deliico 14 hazafival együtt Napóleonnak elõterjesztette az egységes Olaszország tervét, azon a napon, midõn egy század olasz szabadkõmûves Milánóban elhatározta, hogy életjelt ad az olasz harci fasionak, az olasz szabadkõmûvesség jelen volt minden olasz akciónál.

Az olasz Nagyoriens az elsõ olasz napóleoni királysággal keletkezett, azután szétszóródott, az egész félszigeten elterjedt titkos társaságokban újra felszínre került 61-ben Turinban, midõn egész más olasz királyság volt, átalakult és megerõsödött 1871-ben Rómában Olaszországgal Garibaldi vezetése és nagymestersége alatt."

Hogy az olasz titkos társaságok a XIX. század folyamán, mily lázadó szemmel voltak telítve, hogy hosszú évtizedeken keresztül, mily forradalmasító munkát végeztek, nemcsak szûkebb hazájukban, hanem pl. a szomszédos Ausztriában is, azt ennek a századnak a története élénken bizonyítja.

Ennek igazolására íme két példa: 1882-ben Ferenc József királyunk ellen Triesztben, egy Oberdank Vilmos nevû ember bombamerényletet akart elkövetni. A merénylet nem sikerült, a tettest elfogták és bírói ítélet alapján kivégezték. Az olasz szabadkõmûvesek nem szûntek meg ezt a merénylõt dicsõíteni, nevérõl Triesztben páholyt neveztek el, kivégeztetésének emlékünnepét minden évben megülték és pedig fényes programmal összeállított ünnepélyeken. A szabadkõmûves Garducci ódát írt emlékéhez, melyben - éppúgy, mint három évtizeddel késõbb Ferrert az egész szabadkõmûvesség - az egekig magasztalta. Torrigiani az elõbb már fentebb említett interjúban Oberdank gyilkossági kísérletét "idealizáció"-nak nevezi s az olasz szabadkõmûvesség forradalmi munkáját 100 évesnek mondja a következõ kijelentésekkel: "Midõn az olasz szabadkõmûvesség, mely az irredentizmus igazi szerzõje és megvalósítója, Oberdank idealizációjától, ami felett sokan ezen idõkben nevettek, Felice Venizianl, a trieszti "Alpe Gtulie" titkos páholy nagymesterének mindennapi konkrét akcióján óriási küzdelemmel az országot a háborús intervencióra rábírta, nem tett egyebet, mint, hogy folytatta a nemzeti rekonstrukció száz évvel ezelõtt megkezdett mûvét."

A másik bizonyíték egy levél, melyet Albert Pike a világ-szabadkõmûvesség feje 1871. augusztus 15-iki kelettel küldött, "a charlestoni Supreme Oriens Nagypáholy Tíz

Vénjének, segítségével Mazzinihoz. Ez a levél már 1896-ban Parisban megjelent egy Le Diable au XlX-e Siecle" címû könyvben, mely a British Múzeum állományába is fel van véve és ott katalogizálva is van. A levél utasításokat ad Mazzininek, hogy miként pusztítsa a vallást, üldözze a szeretetrendeket, miként semmisítse meg hazájában a pápaságot, s végül a következõket tartalmazza: "Ezért, amikor az autokrata orosz birodalom a pápai kereszténység erõdjévé válik, eleresztjük láncaikról a forradalmi nihilistákat és ateistákat és oly rettentõ társadalmi összeomlást fogunk elõidézni, mely a maga borzalmasságában megérteti a világgal, hogy a teljes hitetlenség véres zavart és elvadultságot idéz elõ. A forradalmárok eszeveszett kisebbségével szemben mindenütt védekezésre kényszerülnek majd a polgárok, míg ki nem irtják a civilizációnak ezeket a megsemmisítõit. A kereszténységbõl kiábrándult tömeg, melynek deista lelke iránytû nélkül hányódik, ideál után áhítozva, de nem tudva, kit imádjon, elkészül arra, hogy felvegye magába az Igaz Világosságot úgy, ahogy az a tiszta luciferi tanban elterjedt a földön, akkor végre nyilvánossá válik a luciferi tan, mely az egyidejûleg legyõzött és elpusztított ateizmus és kereszténység megsemmisülését követõ reakcióból fog eredni." (Közölve: Földalatti összeesküvõk 69. old.)

Mi ehhez a levélhez nem fûzünk kommentárt. Hamis-e, 74
nem-e, nem kutatjuk, csak arra hívjuk fel a figyelmet, hogy ha hamis, mindenesetre prófétai hamisítás, mert 1896-ban már megjósolta az orosz forradalmat és bolsevizmus! még pedig megdöbbentõ plaszticitással.
*

És most ugorjunk át néhány évtizedet, egészen a XX. század elejéig.
1908-ban nagy megrázkódtatás érte a hajdan nagyhatalmú Ozmán birodalmat. A szigorú és az ú. n. európai civilizációból, mint a danaidák ajándékától irtózó szultán, Abdul Mamid egy szép napon arra ébredt, hogy hadseregének egy része fellázadt és a török fõváros felé közeledik. Megpróbálta az ellenállást, de a török forradalom gyõzött, s az ifjú törökök - akik ennek a forradalomnak a lelkei voltak - magukhoz ragadták a hatalmat, s detronizálták a szultánt.

Kik irányították, kik pattantották ki ezt a forradalmat? Megfelel erre a francia hivatalos szabadkõmûves lap, az Acacia 1908. évi októberi száma, mely a következõket közli: A mozgalmat Szalonikibõl irányították. Legalkalmasabbnak látszott erre a célra, mivel minden európai város között Szaloniki lakosainak a legnagyobb százaléka zsidó (110.000 lakosból 70.000). Ott alakult hát meg az ifjú törökök titkos bizottsága. Ezenkívül Szalonikiben még több szabadkõmûves páholy is mûködött, melyekben a forradalmárok zavartalanul dolgozhattak. A páholyok az Európai diplomácia védelme alatt álltak, míg a szultán védtelenül állt velük szemben és bukását már nem tudta megakadályozni.

A Temps 1908. augusztus 20-iki száma egy beszélgetést közöl Refik bey-jel, az ifjú török mozgalom egyik vezetõ tagjával, aki így nyilatkozik: Igaz, hogy a szabadkõmûvességben erkölcsi támaszt találtunk. Különösen az olasz szabadkõmûvesség támogatott. A "Macedónia Risorta" és a "Labor et Lux" nevû páholyok nagy szolgálatot tettek és hajlékot adtak nekünk. Ott gyûltünk össze mint kõmûvesek, mert közülünk sokan voltak szabadkõmûvesek, valóságban azonban azért találkoztunk, hogy szervezkedjünk. Azonkívül ezekbõl a páholyokból választottuk ki társaink javarészét... Konstantinápolyban sejtették a titkos munkát, mely Szalonikiben folyt. A rendõrségnek azonban nem sikerült a páholyokat felfedeznie, melyek oltalomért az olasz Nagy Orienshez folyamodtak A Nagy Oriens válaszában megígérte az olasz nagykövet közbenjárását."

Hogy a török forradalom a szabadkõmûvesség munkája volt, azt a Demokrácia címû magyar páholy 1916. évi titkári jelentése is beismeri, mely ugyancsak azt hangoztatja, hogy a szaloniki páholyokban érlelték meg ezt a forradalmat; s megállapítását a következõ szavakkal végzi: "Ma már profán körökben is tudják, hogy az 1908-iki forradalmat a szaloniki páholyban készítették elõ."

Ugyancsak ezen jelentés beszámol a török szabadkõmûvesek budapesti szerepléséről is, akiket nagy ünnepségek között fogadtak magyarországi cinkosaik. "Láttuk a török testvéreket, - mondja a jelentés, - akik 1910-ben mintegy kétszázan jöttek Budapestre, kezet szorítani a magyarországi testvérekkel. Vezéreik ide jöttek a mi mûhelyünkbe... megtudtuk; hogy milyen intenzív és kitartó munkával készítették elõ ezek a kõmûvesek az 1908-iki forradalmat."

Bókay Árpád nagymester üdvözölte a páholyban a törököket, s beszédében többek között megállapította, hogy nagyon is jól tudjuk, hogy a török szabadkõmûvesek érdeme az, hogy Törökországban a kényuralom megszûnt." (Kelet, 1909. évi 372. old.)
Az üdvözlésekre persze a török "testvérek" hosszú dikciókban válaszoltak. Dagályos és azon a képtelenül frázisos nyelvezeten, amely a szabadkõmûves maszlagolás egyik legnagyobb fegyverét képezi. De azt mindegyik török szónok õszintén és dicsekedve emlegette, hogy a török forradalom bajosan szökkent volna valóságba, s Abdul Hamidot még bajosabban ejtették volna foglyul a Csiragan palotában, ha nincs a szabadkõmûvesség hathatós segítsége.

Kiazim Namik bey százados ezeket mondotta: "Tudjátok jól, hogy évtizedeken át sötét hályog ülte meg szemeinket. Már. már azt hittük, hogy örökös lelki vakság lett a sorsunk. És az is lett volna, ha a távol ködében a szabadkõmûvesség fényének a derengését nem vesszük észre .... Örök hálaként él szívünkben az a tudat, hogy éltetõ szabadságunk kivívásához a szabadkõmûvesség titokban pislákoló mécsétõl kaptuk az elsõ világosságot."
Riza Tevfik bej, a másik vezér sem hagyta azonban ma-Kát. ö is szónokolt, s francia nyelven megtartott beszédében a következõ kijelentéseket tette: "Az ifjú török bizottságot kezdettõl fogva minden cselekedetében a szabadkõmûves szellem lelkesítette, mely küzd az elõítéletek ellen s minden népfajban egységes aspirációkat gerjeszt. Megteremtette Törökországban a szabadgondolkodók hadseregét, mely erõs rohamot intézett a zsarnokság ellen és ki akarja irtani az obszkurantizmus bacilusait ...

... Nap-nap után hordjuk a téglákat Salamon templomához, mely a szabadság temploma."
Végül szónokolt még Sámuel Lévy testvér is egy szaloniki szabadkõmûves lap szerkesztõje, s beszédjében az alábbi megállapításokat teszi: "Világszövetségünk gyõzelmei között a legszebbek és legdicsõbbek egyike az az evolúció, mely Törökországban végbement, önök tudják, hogy az a nagy munka, mely ledöntötte a régi jármot és az alkotmányt, a Szabadság, Egyenlõség és Testvériség uralmát honosították meg Törökországban páholyainkból és nevezetesen a szaloniki páholyból indult ki." (Kelet, 1909. 373-379.)

Vájjon mit szól a világszabadkõmûvesség ezekhez a beismerésekhez? Ez is filozofálás, ez is meditáció, ez is jótékonyság? És hát tényleg igazak azok, amit Kiazim Namik bey mondott, hogy a szabadkõmûvesség megismerése már forradalmárt farag az emberbõl, s lázadóvá, a fegyelem meg-lazítójává, felettesének tett esküje megszegõjévé tesz mindenkit az a világosság, mely a páholyok hasadékain az elszédített halandó szemébe szökken? Tényleg úgy van a dolog, ahogy Risa Tevfik bey dicsekedve emlegeti, hogy a

szabadkõmûvesi szellem forradalmak-rendezésében csúcsosodik és teljesedik be, hogy ez a szellem nem a rendnek, hanem a rendetlenségnek, nem a nyugalomnak, hanem a felfordulásnak, nem a lelki csendnek, hanem a lelki lázadásnak a szelleme, mely áttör, átvág és átgázol mindenen és mindenkin az õ gyújtogató és emberi vért szomjazó, emberi nyomort kívánó diadala érdekében? Hát ennek a szellemnek a kielégülése nem a jótékonyságban, a bölcselkedésben, az erkölcsök fokozásában, az emberiség tökéletesítésében, hanem a forradalmakban van, és a "jóhírû" férfiak alatt voltaképpen felforgató és minden gazságra, minden lazításra, lázadásra kész forradalmárokat kell értenünk?

Valóban ezeket, akár Törökországban vagyunk, akár Magyarországon!
Ez a forradalmár szellem, mihelyt Törökországban a kormányzás gyeplõit kezébe kapta, még csak egyetlen tettével sem próbált jótékonykodni, hanem arra fordította minden erejét, hogy az egész országot behálózza a szabadkõmûves páholyokkal, a francia forradalom lomtárából magára szedett kosztümökben hihetetlen demagógiát zúdítson a jámbor török szép nyakára, s megalakítsa a külön "Ottomán Nagy Oriens" fõpáholyt.
Ez a nagypáholy és a körülette hemzsegõ páholyok aztán minden igyekezetükkel azon voltak, hogy a szépen csengõ "szabadság, egyenlõség és testvériség" jelszavaiból a gyakorlatban valahogy valamit meg ne valósítsanak. Mint a szabadkõmûves uralomnak mindenütt a világon egyedül fellépõ formáját, a diktatúrát, a terrort vezették be az állami és társadalmi életbe, ellenvéleményt, ellenfeleket meg nem tûrtek, s ha másképp elhallgattatni nem tudták õket, hát egészen a gyilokig elmentek szabadkõmûves eszméik érdekében.

Egy fõvárosi keresztény lap, a "Nemzeti Újság" 1928. év õszén egy diplomata cikkét közli, aki elbeszéli, hogy már ezt a forradalmat megelõzõleg, mint gyilkolták meg adott szavuk-ellenére Abdul Aziz szultánt, s mint tették el láb alól a szabadkõmûves eszméknek megnyert, de még teljesen el nem romlott kreatúrájukat Mehmed szultánt pár havi uralkodása után, mikor észrevették, hogy az megundorodott az egész páholy szemfényvesztésétõl.

A XX. század eleje bizonyára dicsõséges idõszaka a szabadkõmûves történelemnek.
A török szabadkõmûves forradalommal csaknem egy idõben Portugáliában is feljött a testvérek napja. Régóta kísérleteztek már ott a páholyok, hogy megdöntsék a királyságot, alig múlt el esztendõ, hogy ott is valami zavargás ne ütötte volna fel a fejét, ez azonban csak akkor lett eredményes, mikor egy bomba a királyt és a trónörököst darabokra szaggatta, egy nagyobb számú, s a felvonulást nézõ embertömeggel együtt.
A portugál forradalom gyõzelmének a hírét, a világszabadkõmûvesség óriási örömmel üdvözölte. Az egyik legnagyobb gonosztevõ, országának egyik legsötétebb lelkû Polgára, a szabadkõmûves uralom alatt vezetõ állami pozícióba került Magalhaes Lima 33 fokbeli testvér, a portugál szabadkõmûves Nagypáholy fõmestere, akiben már nem fért meg a büszkeség a siker felett, 1912-ben világkörútra indult s a különbözõ országok páholyainak megmagyarázta a sikeres szabadkõmûves forradalom receptjét. így jelent meg 1912 november 13-án Budapesten is, ahol a legforradalmibb és legdestruktívabb páholyban, a Jászi Oszkár szûkebb mûhelyében, a Martinovics páholyban tartott a testvérek nagy érdeklõdése közt elõadást.

Ez az elõadás Tuschák Ignác testvért annyira megihlette, hogy még évek múltán is szájában volt az íze. A Haladás páholyban 1916-ban megtartott elõadásában ugyanis a portugál forradalommal kapcsolatban a következõket mondotta:

"Portugália politikai életében a szabadkõmûvesség szintén nagy szerepet játszott. A portugál szabadkõmûvesség szerepérõl 1907-ben Magalhaes Lima testvér a párisi Cosmos és Garibaldi páholyokban elõadást tartott, amelyrõl Tourmentin abbé, aki lapjában a szabadkõmûvességet állandóan támadja, akinek azonban bámulatosan jó értesülései vannak, 1907 december 25-én a következõket írta: "A portugál király még megmenekülhet, ha országában a szabadkõmûvességet és a titkos társulatokat azonnal eltörli. De félni kell attól, hogy rövid idõ múlva Don Carlost elkergetik, vagy megölik, ami a testvérek hatalmának újabb bizonyítéka lesz." Midõn ez a jóslat beteljesedett, Tourmentin abbé a szabadkõmûveseket vádolta meg a gyilkossággal, de e vádjának visszhangja természetesen nem támadt.

Don Carlos után fia, Manuel került a trónra. Dr. Walter Hugó 1910-ben megjelent könyvében ezt írja: "A portugál monarchia soká már nem tarthatja magát és nemsokára Portugáliában is látni fogjuk, hogyan gyõz a szabadkõmûvesség a trón és az oltár felett." Hogy ez a jövendölés mennyire beteljesedett, azt mindnyájan tudjuk. Ma Portugáliában a szabadkõmûvesek vannak uralmon.

Hogy ez a szabadkõmûves uralom a terror mily korszakát nyitotta meg ennek a szerencsétlen országnak történetében, arról P. R. Sáréira jezsuita atya emlékezik meg a "Magyar Kultúra" címû folyóirat 1914. évi február 5-iki számában. Elmondja, hogy a sajtószabadság bajnokai mint fojtották bele a szót a nekik nem szimpatikus lapokba, folyóiratokba, sõt még könyvekbe is, hogy a véleményszabadság folytonos követelõi mint tették az országot a csend országává, melyben az övéktõl eltérõ véleményt nyilvánítani nem volt tanácsos s hogy a szabadkõmûvesek, mint az egyéni szabadság bajnokai, miként fogták el az emberek ezreit s tartották elzárva õket hónapokon, sõt éveken keresztül minden bírói ítélet, sõt minden kihallgatás vagy vád nélkül. Például a lisszaboni patriarchai székesegyház szertartásmesterét

1911 március 20-án elfogták, március 27-ig a lisszaboni gyûjtõfogházba internálták, itt volt közönséges gonosztevõkkel szeptember 7-ig, ekkor átszállították egy magánzárkás börtönbe, melynek minden bútorzata egy deszkadarab volt. Október 30-ig ez volt az ágya, közben szigorított fogsággal sújtották. Innen a farfariai katonabörtönbe küldték, itt volt 1912 március 30-ig. Ügyét 1912 július 12-én vették elõ, de a javára szóló vallomások aktái eltûntek. Kapott 16 hónapot. Késõbb a haditörvényszék elé állították s az külön elítélte, majd 1913 áprilisában a lisszaboni fegyházba szállították.

Vasco De Game egyik leszármazóját, egy jószívû asszonyt, ki a zsúfolt börtönöket látogatta, ezért fogságra vetették s kihallgatás nélkül hónapokig ott tartották.

Elmondja a páter többek között azt is, hogy a mostani világ legsötétebb intézményét, az útlevélkényszert is a portugál szabadkõmûves uralom alkalmazta elõször rendszeresen, bizonyára, hogy kíváncsi idegenek elõl a szabadkõmûves eszmék gyakorlati alkalmazását eltakarja.

De legeklatánsabban bizonyítja a portugál forradalom szabadkõmûves hátterét, s egyben élesen rávilágít a világszabadkõmûvesség forradalmi szerepére és mentalitására a belga Furnemontnak, a belga Nagy Oriens vezérszónokának a Nagypáholy 1011 február 12-én megtartott ülésén elmondott beszéde, melynek idevágó része a következõképpen szól: "Emlékezzenek vissza, testvéreim, a büszkeségnek arra a mély érzésére, mely mindnyájunkat elfogott akkor, midõn o portugál forradalom hírét vettük. Néhány óra alatt leomlott a trón, a nép gyõzelmében tombolt, a köztársaság ki lett kiáltva. Az eset úgy

hatott a tájékozatlan közönségre, mint a villámcsapás. De mi, szabadkõmûves testvéreim, tudjuk a dolgot. Mi ismertük lusitániai testvérünk csodálatraméltó szervezetét, pihenést nem ismerõ buzgalmát, nyakas tevékenységét. Mi ismertük ezen dicsõségteljes események titkát. Azon a napon, melyen a mi szegény országunk is felszabadul az õt nyomó zsarnokság alól, hasonló elégtétellel fogjuk elmondhatni, hogy a belga szabadkõmûvesség elsõ harcosa volt a nemzeti felszabadításnak."

Heinz Brauweiler, egy a szabadkõmûvességrõl írt alapos tanulmányában elmondja, hogy M. Lima az 1905. évi párisi szabadkõmûves kongresszuson kijelentette, hogy az 1897-ben újjászervezett szabadkõmûvességnek érdeme, hogy Portugáliában a szabadgondolat tanát minden lehetõ eszközzel elterjesztette és hogy immár 105 "szabályszerûen dolgozó" szabadkõmûves csoportot lehetett megalakítani. A szabadkõmûvesség vette át az egész forradalmi munkát és az egész kormányhatalmat kezébe tudta keríteni. Az egyház üldözése egyenlõre nem tûzetett ki a szövetség feladatául. Fõcéljuk volt a vezetõelemeknek minden befolyásos politikai és társadalmi állást kezükbe keríteni és az állami költségvetésben oly zûrzavart támasztani, mely lehetõvé tette, hogy a zavarosban halászhassanak. Minden hozott törvénynek célja pusztán az volt, hogy a humanitás cégére alatt minden meglévõt le-döntsön Portugáliában. Egy olyan házassági törvény által, melynél erkölcstelenebbet elképzelni sem lehet, amennyiben válást a felek kölcsönös megegyezése esetén két évi házasság után megengedi, megtette a kísérletet arra, hogy a családi élet megrontásával tönkretegye az utolsó társadalmi alapot is. (L. Cél: 1918 szept. 1. 552. old.)

Hogy a belga szabadkõmûvesség szintén terrorszerûen készült már a század elején a "felszabadításra", hogy ez is gyûjtögette arzenáljában a fegyvereket a mostani belga alkotmány és különösen a trón ellen, hogy tehát a belga szabadkõmûvesség is legfõbb feladatának egy forradalom megrendezését tekintette és bizonyára tekinti ma is, arra élénk tanúbizonyság az 1910 június 2-án Brüsszelben megtartott szabadkõmûves-gyûlés 3-ik pontja, mely a "belga köztársaság"-ról szólott. A belga államforma ugyanis 1910-ben is királyság volt, de a "törvénytisztelõ" szabadkõmûvesség azért nem feszélyezte magát, hogy a köztársaság felállításáról ne gyûlésezzen.

Az a tény is elevenen bizonyítja a belga szabadkõmûvesség forradalmiságát, hogy mikor a francia Nagy Oriens jeladására a Spanyolországban kivégzett forradalmár Ferrer halálán az egész világot betöltõ felháborodást és gyalázkodást hömpölygetett keresztül, a brüsszeli szabadkõmûves városi tanács volt az elsõ, mert Ferrer szobrát felállította.

A spanyol szabadkõmûvesség egy csöppet sem különb, mint elõbb felsorolt testvérei a különféle országokban. Csak gondoljunk vissza a folytonos zavarokra, a köztársasági propagandára, a tartományi lázadásokra, melyek mind a szabadkõmûves kéz irányítását mutatják. 1894-ben Antwerpenben Morayta, a spanyol Nagyoriens nagymestere elõadásában így nyilatkozott: "A nép mindenkor a királyok politikáját követte, ez az idõ elmúlt, kezdõdik a népek politikája... A népnek új szellemi tájékozódására üdvös befolyást fog gyakorolni a szabadkõmûvesség. Alkossunk mindnyájan egy nagy kõmûvesi közösséget s mialatt tanainkat elterjesztjük, megteremtettük a humanitás szerencsés állapotát. Spanyolország igaz liberális ország ... Nálunk megvan a demokrácia törvény nélkül, a köztársasági rendszer köztársaság nélkül. A köztársaság Spanyolországban szükséges és rövidesen bekövetkezõ lépcsõfoka a haladásnak."

A minket környezõ ú. n. utódállamok szabadkõmûvességének forradalmi szereplése sem marad hátra az elõbb említett államok szabadkõmûvességének országpusztító és

lélekmérgezõ forradalmi munkássága fölött. Hogyne. Hiszen ezek a szabadkõmûves páholyok teljesen a Francia Nagy Oriens protezsáltjai és vazallusai, tõle várják és kapják mindenben az irányítást, s az õ parancsaik szerint végzik sötét munkájukat. A "Magyarság" címû napilap 7927 június 2-iki számában egy párisi levelet közöl a lap vezetõhelyén, melyben a levélíró elmondja, hogy miként dajkálta és fejlesztette naggyá a Nagy Oriens a szerb és cseh páholyokat, s miként jelölte ki ezeknek a szigorúan elvégzendõ munkát. "A kis antant két államának - mondja a levélíró - kapcsolata a francia szabadkõmûvességgel a háború óta semmiben sem lazult meg. A kisantant ma is, ha valamely tervét be akarja vinni és elfogadtatni a francia politikai közvéleménnyel, akkor nem sokat habozik azon, hogy milyen utat válasszon, jól tudván, hogy a francia parlamenthez és kormányokhoz az út a páholyokon keresztül vezet. így pl. az egyik kisantant állam párisi követe, aktív diplomata létére, már tavaly (1926-ban) maga ismertette a páholyokban államának egyik fontos diplomáciai tervét: a balkáni Locarnot." Ezt a témát azonban egy másik fejezetben fogjuk részletesen fejtegetni, ahol a szabadkõmûvesség háborús szere-Pét és ennek az intézménynek Magyarországgal szemben követett eljárását fogjuk feltárni.

De hát - kérdezhetné valaki - forradalmi-e a világszabadkõmûvesség napjainkban is? Nem tért-e a világháború j után más útra, jobb belátásra, nem csökkentette-e, vagy legalább nem függesztette- e fel páholyaiban a forradalmiság vágyát?

Nem bizony! Napjainkban ugyanaz ez a földalatti összeesküvés, mint volt azelõtt, tempója cseppet sem lassúdott, elvei nem változtak, célja el nem homályosult, fegyverei ki nem cserélõdtek. Ma is benne vájkál keze azokban a nyugtalanságokban, mozgalmakban, melyek egy-egy európai vagy más állam struktúráját megrázzák, a rendet felborítják s vért és tüzet záporoznak az illetõ országra.

Pár évvel ezelõtt történt, hogy Olaszországban a fasizmus zavartalan mûködését sõt fennállását erõsen próbára tette egy szocialista képviselõnek Matteottinak a meggyilkolása. Az egész világ felháborodott a bûntetten, s különösen annak elkövetési módján. A fasizmus - látszatra - oly csúnyául kompromittálva volt ebben a bandita cselekedetben, hogy ellenségei hónapokon keresztül szinte pergõtûz alatt tartották, s barátai megdöbbenésük és elkedvetlenedésükben szinte nem találtak számára mentegetõ szavakat.

Mussolini látta, hogy mi itt a cél, mi forog kockán, tüzetesen kivizsgálta az ügyet, s ennek eredménye lett a szabadkõmûvesség és fasizmus inkompatibilitását kimondó dekrétum. A "Nemzeti Újság" tudósítója Bodrero államtitkárral, az olasz szabadkõmûvesség államellenes és forradalmi tevékenységének legalaposabb ismerõsével folytatott beszélgetésében (1927 május 5-iki szám) nagyon érdekesen mondja el Bodrero ezt az egész esetet, s mi is szükségesnek tartjuk leközölni.

"Másnap volt a fasiszta Nagytanács, tele szabadkõmûves-fasiszta vezérekkel, akik leplezetlen megdöbbenéssel vették tudomásul az új rendeletet, de nem terjesztettek be ellene vétót, abban a hitben, hogy nem emelkedik törvényerõre, csak írott betû marad. Ám a legközelebbi parlamenti ülések egyikén közvetlen a befejezés elõtt, mikor már az egész napirendet letárgyalták, anélkül, hogy bárki is sejtett volna valamit, a Duce megszólalt: "Még egy törvényjavaslat vár bemutatásra... s felolvasta az általam összeállított "ordre de jourt", mely a szabadkõmûveseket egyszer s mindenkorra feloszlatja, a páholyokat lefoglalja, a székházakat likvidálja, a titkos társaságokat s minden megalakult cs megalakulandó egyesületet a rendõrség legszigorúbb ellenõrzése alá helyez."

De nemcsak az az egy szabadkõmûves cselekedet irányult Mussolini és a fasizmus ellen. Nemsokára egy Zaniboni nevû egyén kísérelt meg merényletet Mussolini ellen, s a nyomozás és vizsgálat eredménye az volt, hogy az út a szabadkõmûvességhez vezetett, s bizonyossá vált, hogy a merényletet ez rendezte meg. Capelló tábornok, egy fõfõ szabadkõmûves volt a merénylet tervezõje, eredménye pedig, hogy Domitió Torrigianit a Palazzó Qiustinianibeli szabadkõmûvesség nagymesterét - kit már a Matteotti ügy óta õrizetben tartottak - a rendõrség letartóztatta.

Azóta is állandóan dolgozik és áskálódik a szabadkõmûvesség Olaszország mai rendje ellen. Tudott dolog az egész világon, hogy a francia páholyok mint istápolják az olasz menekült szabadkõmûveseket, mint veszik õket pártfogásukba, s mily megértést tanúsítanak azokkal az atrocitásokkal szemben, melyeket ezek, vagy a szociáldemokrata és kommunista olaszok országukkal, annak mostani alkotmányával szemben oly gyakran elkövetnek.

A spanyol szabadkõmûvesség éppoly szívósan és éppoly lelkiismeretlenül rendezi a zavargásokat és lázadásokat a mostani spanyol rendszer ellen, mint olasz kollégája a fasizmussal szemben. Hogy ez a rendszer a többség, nagy többség akaratából jött létre, hogy mily haszonnal járt az országra, hogy mennyiben javította az egyes ember kulturális és gazdasági színvonalát, tehát - a nagyközönségnek feltálalt - legfõbb szabadkõmûves törekvéseket, az ennek a lelketlen testületnek teljesen mindegy. Neki nem megelégedett ember kell, hanem lázongó kedély, nem kulturális emelkedésre van szüksége, hanem sötét, elbutítható agyvelõkre, neki nem erkölcsi fejlõdés, hanem erkölcsi posvány az életeleme, ebben virágzik, ebben terjeszkedik, itt tudja elhelyezni bombáit, tempírozni pokolgépeit, s itt tudja kitenyészteni a forradalom vérvörös virágát.

Hányszor olvassuk a lapokban, hogy Spanyolországban zavargások vannak, hányszor adnak az ügynökségek hírt zendülésekrõl, mind megannyi akadályáról a békés állami fejlõdésnek.

Legutóbb 1928. év nyarán sikerült még idejekorán leleplezni és lakat alá tenni egy hatalmas forradalmi tervet, mély épen a mostani rendszer jubileumán robbant volna ki, hogy megdöntse Primo de Rivera cseppet sem páholybarát hatalmát és az általa megteremtett rendszert. Az összeesküvés behálózta az egész országot, s csak a véletlenen múlott, hogy lángba és vérbe nem borította Spanyolországot. A kormányzat vizsgálatot indított, s a nyomok itt is a szabadkõmûves páholyokba vezettek. A letartóztatott összeesküvõk vallomása nyomán a madridi rendõrség hivatalos jelentést adott ki, melyben közli, hogy házkutatást tartott a spanyol szabadkõmûves-páholy székházában, s ennek eredményeképpen õrizetbe vették Angujanot, a páholy nagymesterét, vala* mint a páholy több alkalmazottját. A nagypáholy székházát lepecsételték, s valamennyi íróasztalra és szekrényre rányomták a zárlati pecsétet. Ugyanakkor rengeteg iratot foglaltak le a páholyban, ahol sikerült megtalálni a szabadkõmûvesek névsorát, köztük sok francia, angol és német alattvaló nevét is.
A Mexikóban évek óta tartó borzalmakat minden újságolvasó tudja és ismeri, azokkal tehát bõvebben foglalkoznunk nem kell. Az is köztudomású, hogy egy szabadkõmûves munkája az a permanens gyilkolás, amely ott hosszú idõ óta folyik. Ezek ellen a vérlázító szörnyûségek ellen, melyek a történelem legsötétebb lapjain is túltesznek, a világ-szabadkõmûvesség semmit sem tesz, ellenkezõleg, az amerikai páholyok még kezére is járnak annak a gyilkos társaságnak, mely szadista kéjelgését ártatlan emberek legyilkolásával elégíti ki.

Az emberi jogok ligája pedig ez a szabadkõmûves alakulat, melynek minden vezetõje, egy-egy fõfõ páholylovag, ez év elején kimondotta, hogy a mexikói dolgokba nem hajlandó beavatkozni, mert az szimpla belügy, s nem egyéb, mint az államhatalom védekezése a turbulens elemek zavargásaival szemben.

De leginkább bizonyítja a világszabadkõmûvesség forradalmi célját s munkáját viselkedése az orosz szovjettel szemben. Minden idõknek ezt a legborzalmasabb gaztettét nemcsak hogy elnézi, de még pajtáskodik is a véres kezû hóhérokkal.

A "Helvetischer Courir" címû lap 1926. évi június 26-iki számában a következõ cikk jelent meg: "A párisi Nagy Oriens 1925 december 20-án Corneau György nagymester elnöklete alatt titkos ülést tartott, melyen az elnök a bolsevizmus nagy jelentõségét fejtegette. Sicard de Pazoles, Oskar Bloch, Marcel Huard stb. az elnök fejtegetését lelkesen támogatták. Rámutatnak arra, hogy a bolsevizmus támogatása különbözõ páholyokban, így a "Renan" páholyban éles összeütközésre vezetett a bolsevista páholytagok között. A bolsevista akciók keresztülvitelénél tehát elõvigyázatosabbaknak
kell lenniök.

Laky testvér kifejti, hogy a Nagyoriens páholyainak az orosz bolsevizmust támogatniuk kell, mert úgy a francia Nagyoriens páholyai, mint a bolsevizmus ugyanazt akarják: a munkások emancipációját és a mielõbbi szociális forradalmat!

Dupre testvér elõadja, hogy a svájci Alpina páholy és annak vezetõi Ouartier la Tente és Recherchon abban a meggyõzõdésben vannak, hogy az egész szabadkõmûvesség-nek - természetesen feltûnés nélkül - hathatósan kell támogatnia az orosz forradalmi törekvéseket.

Vord-Cird, a francia Nagyoriens vezértitkára rámutat Magalhaes Lima portugál nagymesterre, aki legutóbbi párisi tartózkodása alkalmával határozottan kijelentette, hogy az orosz bolsevista forradalmat a szabadkõmûvességnek támogatnia kell, anélkül azonban, hogy ezt nyilvánosan beváltaná! A páholyok ilyen elõvigyázatos akciója hatásos lesz anélkül, hogy a profán világ a mozgalom valódi mozgatóit megismerné.

Ezután a tanácskozás után a titkos értekezlet határozatilag kimondta, hogy a "bolsevista elveket helyesli, de azokat csak bolsevista elméletek tanulmányozása címén terjeszti."

A Nagyoriens és a páholyainak ez a szerelme a bolsevizmus iránt egyébként nem 1925. évben keletkezett. Bájosnak és kedvesnek találta ezt a rendszert már akkor, midõn az a legvéresebb nászát ülte a szerencsétlen Oroszországgal. Mikor az egész világ minden jóérzésû embere irtózva nézte a szovjet tömegmészárlását, midõn a szociáldemokrácia is - látszólag legalább - megtagadott az õrültek, gyilkosok és rablók ezen rendszerével minden közösséget, a szabadkõmûvesség és pedig a leghatalmasabb szabadkõmûvesség, a francia, a páholyok munkájáról, a vakolásokról küldözte feléje üdvözletét. A francia Nagy Oriens 1919 december 20-án tartott konventjében Millet testvér indítványára üdvözli a bolsevista kormányt, mely egyébként a Rue cadet-beli "templom" felépítéséhez anyagilag is hozzájárult.

1924 õszén Franciaországban ú. n. baloldali kormány alakult Herriot vezetése alatt, ami annyit jelent, hogy a vad szabadkõmûvesek helyét még vadabb szabadkõmûvesek foglalták el. Ezek a kormánytagok teljesen a páholyok utasítása szerint dolgoztak, mint ahogy eszerint dolgozik a parlament is, melynek tagjai között a "Calhiers de L'ordre" címû

folyóirat szerint száznál több szenátor és 242 képviselõ a szabadkõmûves, s melynek kormányai között évtizedek óta a háború alatti Meline kormány volt leginkább mentes a szabad-kõmûvesektõl, amennyiben annak 10 tagja közül csak 7 volt a szabadkõmûves.

Ez a szabadkõmûvesség annyira hatalmába kerítette a törvényhozást, hogy a legfontosabb törvényjavaslatokat eredetileg a harminchárom tagú Legfõbb Szabadkõmûves Tanács elõterjesztésére a páholyok dolgozzák ki, és a törvényjavaslatok, amik a törvényhozás elé kerülnek, nem egyebek, mint a konvent által elfogadott tervezetek és ajánlások. Az 1911. évi szabadkõmûves nagygyûlés jelentése szerint, csak ebben az évben a Nagyoriens 1742-szer lépett fel különbözõ' javaslatokkal és követelésekkel a kormánnyal szemben, anélkül, hogy kérését csak egyetlen egyszer is elutasították volna.

Ez a minden más hatalmat abszorbeáló páholyhatalom, mely évtizedek óta, mint egy súlyos teher nehezedik a szerencsétlen Franciaországra, utasította a Herriot kormányt, hogy a diplomáciai viszonyt vegye fel a szovjettel, amit az 1924 november 28-án meg is tett, de - természetesen a Nagyoriens utasítására - megszüntette a képviseletét a Vatikánban.

Íme a "jószívû, erkölcsös férfiak jótékonykodó" társasága, mely a Vatikánnal szóba nem akar állani, de minden emberi korok leggyalázatosabb rendszerével és legborzasztóbb emberi alakot viselõ szörnyetegeivel kezet fog, azt elismeri, annak követét fogadja, s oda saját országát képviselõ diplomatát küld! Ez a francia szabadkõmûvesség a bolsevizmust akkor is megérti, eljárásra akkor is talál mentséget, mikor az már Franciaország alapjait aknázza alá, s bombákat helyez el az ottani társadalmi és állami rend ellen. 1927 tavaszán ugyanis kiderült, hogy a francia kommunista szakszervezetek vezetõ tagjai kémszolgálatokat folytattak a szovjet javára, a francia arzenáli, kikötõi és fegyvergyári munkások révén. Ugyanezen idõben az egyik kommunista vállalkozónál tartott házkutatás alkalmával nagymennyiségû muníciót talált a rendõrhatóság. Az ügyészség tehát megindította az eljárást, a parlamenttõl pedig kérte a kémkedésben és a hazaárulási cselekményekben kompromittált kommunista képviselõk kiadását.

Nos és mi történt? A mentelmi bizottság üléséről, a szavazás elõtt a szabadkõmûves u. n. jobboldali képviselõk szépen eltávoztak, az ott maradtak pedig megtagadták a kommunista képviselõk kiadását. Valóban igaza van tehát a "Magyarság" paris levelezõjének, midõn konstatálja, hogy "a francia páholyok nemcsak telítve vannak, forradalmi gondolatokkal, hanem ezeknek a gondolatoknak ápolását egyenesen hivatásuknak tartják." (Idézett hely.) Ez a forradalmiság, ez a revolucionárius szellem az, mely ezt a francia szabadkõmûvességet és a hozzátartozó nagypáholyokat, - tehát a magyarországit is - kilöki az angol-szász szabadkõmûvesség testvéri közületébõl, s kitépi a világszabadkõmûvesség testvéri láncából. Jól látják az angolszász szabadkõmûvesek, hogy kikkel van dolguk, s mikor a kitagadás okául a biblia hiányát a páholyokban és az ateizmust emlegetik - a zsiványbecsület nem engedi meg, hogy az igazat 100%-ig megmondják - egyben burkoltan azt is jelzik, hogy ez a forradalmiság, a világforradalom mint szabadkõmûves cél elérése az, ami õket a latin szabadkõmûvességtõl visszatartja.

Newyork állam nagypáholyának "templomában" -mely a 6-ik sugárút és a 23-ik utca sarkán fekszik - 1927. év elején 1300 szabadkõmûves jött össze gyûlésre. Rowan nagymester itt elõterjesztette, hogy a háború után Franciaország, Belgium és Hollandia szabadkõmûveseinek agitációjára egy nemzetközi szabadkõmûves szövetség alapításáról tárgyaltak, s az ezen tanácskozáson nem hivatalosan, csak megfigyelõként jelenlevõ amerikai szabadkõmûves vezetõ férfiút addig környékezték és puhították, míg az is aláírta

az alapítási Jegyzõkönyvet. Az amerikaiaknak sehogy sem tetszett ez a dolog, de mert "biztosíttattak az amerikai eszméknek megtelelõ eredmények", hogy nevezetesen "konzervatív és politikamentes alapon" fog az alapítandó intézmény nyugodni, azért 1923-ban "bizonyos fenntartásokkal" a newyorki nagy-Páholy tagja lett a nemzetközi szervezetnek.

Hogy a franciák és társaik, akik már az 1910. évben tartott brüsszeli szabadkõmûves kongresszuson a szabadkõmûvességet, mint a forradalmi hagyományok letéteményesét ünnepelték - miképpen váltották be az amerikaiaknak tett ígéretüket, azt azon memorandum tárja fel, melyet a fenti gyûlés eredményeképpen adtak ki, s melyben bejelentik, hogy a newyorki szabadkõmûves nagypáholy megszüntette a testvéri viszonyt a Brüsszelben székelõ nemzetközi szabadkõmûves szövetséggel. A nagymester a megszüntetés indokául felhozza, hogy a "szövetség nem vette tekintetbe azt a célt, melyre alakult, hanem olyan ügyekbe ártotta magát, melyekhez sem köze nem volt, sem joga. A szövetség tagjai így nem testvérek, hanem a mi törvényeink õs szabályaink szerint idegenek: . . . Amíg ezen az alapon állanak, idegenekül köteles õket tekinteni munkánk minden egyes tagja rangra és állásra való tekintet nélkül . . . Ezt a helyzetet nem lehet megjavítani azzal, hogy bármilyen engedményeket tegyünk nekik, amikor az idegen szabadkõmívesek aláásni igyekszenek azokat az alapokat, amelyeken a szabadkõmûvesség áll. Ahelyett, hogy keblünkre fogadnók õket, adjuk tudtul nekik, hogy mik õk, és hogy ennek folytán minden igaz szabadkõmûves távol tartja magát tõlük, mint idegenektõl."

A memorandum aztán alaposan megindokolja a kilépést, s alaposan lerántja a leplet, a francia Nagyoriens égisze alatt összeállott szabadkõmûvességrõl.

"Az adott biztosítások és Ígéretek ellenére - úgymond a memorandum - azonban semmi engedmény vagy változás nem történt, sõt épen ellenkezõleg, mind világosabb lett a jóhiszemûség hiánya és a francia uralmi politika. A törvényes német nagypáholyt kizárták, de a "Felkelõ nap" nevû páholyt, ezt a német ateista-radikális szervezetet örömmel fogadták be a szövetségbe épen úgy, mint a bukaresti Pangal páholyt a maga türelmetlen és szabályok nélkül dolgozó nacionalistáival. A szövetség ezúttal is eszköze maradt a francia és belga szabadgondolkodó politikusoknak. Nagy páholyunk vezetõ és konzervatív része türelemmel és elnézéssel megtett mindent, hogy valami változást eszközöljön ki, de mindinkább nyilvánvaló lett, hogy minél erõsebb lesz a brüsszeli szervezet, annál hatalmasabb és befolyásosabb eszköz lenne azok kezében, akik kezdettõl fogva a mozgalom élén állottak, és azt politikai, radikális soviniszta és szabadgondolkodó célokra használták ki.

"Így évekig tartó türelmes, de meddõ küzdelem után nagypáholyunk 1926 végén megszakította a viszonyt a nemzetközi szövetséggel és attól végleg visszavonult." Kell-e ennél teljesebb és nagyobb bizonyíték a francia Nagyoriens és csatlósainak a forradalmisága mellett? Hiszen egy világrész hatalmas szabadkõmûvessége irtózva hagyja ott õket, megborzadva zárja be ajtajait attól a "radikalizmus"-tól, mely az éles szemû amerikaiak megállapítása szerint nemcsak részleges eredményeket akar, nemcsak egyes országok mai rendjét vágyik összedönteni, hanem a "francia uralmat" azaz a latin szabadkõmûvesség áhított forradalmát akarja rázáporozni az "európai kontinens"-re. Hogy is mondja csak az "Egyesült Államok déli igazságszolgáltatásainak szertartáskönyvé", a vezetõ tisztségre felveendõ szabadkõmûvesnek?

"Testvér! Egy oly Rend kötelékébe óhajtasz lépni, amely ha eddig csak részleges eredményt is ért el, több mint 500 éve csendben és titokban dolgozik egyetlen cél

megvalósítása érdekében. A kötelesség, melyet most vállalsz, veszélyt is hozhat rád, mert ez a Rend a nemzetek ügyeivel foglalkozik és a jövõben világhatalomra törekszik."

Jótékony és filozofáló intézmény-e tehát a szabadkõmûvesség?

És különösen az e a francia Nagyoriens védelme alatt dolgozó rész, tehát, amelyhez a magyar szabadkõmûvesség is tartozik?

Vagy az emberiség nagy betegsége, átka, egy borzalmas és sötét kor megteremtésének konok és szívós munkása, melynek egyetlen célja a forradalmak felidézése az emberiség fejére, s a rémuralom megteremtése a világon?

A leközölt idézetek és a newyorki páholy habozás nélkül mondja a kérdésre a feleletet.

V. A magyar szabadkõmûvesség hazafisága

A latin szabadkõmûvesség egyetlen országban sem hazafias érzésû. - Adatok a francia és olasz szabadkõmûvesség hazafiatlanságához. -r A magyar szabadkõmûvesség vezetõi. - A "Huszadik század" cikkei és Magyarország. - A szabadkõmûves egyletek és lapok munkája. - A magyar történelem és magyar alkotmány állandó becsmérlése. - Idézetek a szabadkõmûves beszédekbõl, cikkekbõl és könyvekbõl. - A magyar szabadkõmûvesség és Scotus Viator barátkozása. - A nemzetiségek izgatása. - Egyes páholyok rámutatnak a hazafiatlan munkára. - A szerb szabadkõmûvesség mint a szimbólikus Nagypáholy alattvalója. - A "Vaterland" 1908. évi cikke. - Nikolajevics Szvetomir a magyar nagypáholyban. - Aknamunka a történelmi Magyarország ellen.

Ha egy jámbor - a szabadkõmûvességgel nem ismerõs - halandó egy páholytagot ezen egyesület céljai felõl megkérdez, a szebbnél-szebb eszméknek, terveknek, céloknak a láncolatát fogja az ügyes kókler a szeme elé tárni, mint amelyek a szabadkõmûvesség tartamát teszik. Micsoda jámborság a szentek jámborsága az övékhez képest, az apostolok tanítása az õ tanaikhoz viszonyítva! Micsoda az egyház jótékonysága és a lelkek kimûvelése ahhoz az izzó lelkiséghez, tûzhöz és munkához képest, amivel ezt a feladatot a hárompontos testvérek szerte a világban véghez akarják vinni. Nekik nincs más törekvésük, nincsen más céljuk", csak az, hogy a boldog és erkölcsös emberek korát varázsolják le a földre, õk mindnyájan csak jótékonyok, s nem tudnak a fájdalomtól aludni sem, míg csak egy elhagyott, egy nyomorult vagy egy szegény él a földön.

Mikor a szabadkõmûves ezeket elmondta, vagy cikkében, könyvében leírta, még nem merítette ki az ámítás egész magazinját. Áttér arra is, hogy õket a hazafiságot, a hazafias érzést illetõleg is agyon rágalmazzák az irigy és féltékeny lelkek, intézmények és vallások, pedig a szabadkõmûvesség, ennek a szent és nagy érzésnek a legilletékesebb helye. A szabadkõmûves - mondják õk - eo ipso hazafias, hû polgára hazájának s minden tettével annak fennmaradásán, annak dicsõségén és annak szebb jövõjén munkálkodik úgy a páholyokban, mint kint az életben a profán társadalomban.

Jönnek is azonnal a példákkal - ó, a szabadkõmûveseknek mindenre vannak példáik - említik az angol szabadkõmûvesség hazafiasságát, s bizonyítgatják, hogy ez a világbirodalom ennek és csakis ennek köszönheti mai hatalmát és nagyságát.
Jönnek Franciaországgal, melyet szerintük a francia szabadkõmûvesség tett a kontinens

leghatalmasabb államává, hivatkoznak a német páholyok vitám et sanguinemszerû felajánlkozására a világháború küszöbén, s büszkén mutatnak az Unita Itália páholyaira, mint, amelyekben fogant és virágba is szökkent az egységes és nagyhatalommá avanzsált Olaszország fája ...

A mi Bakonyi nagymesterünk is önérzetesen jelenti ki, védõiratában, hogy "a hazaszeretet a szabadkõmûves egyik legszentebb kötelessége."
Na hát nézzük ezt a hazaszeretetet! Lássuk, miként él és virul ez a páholyok napvilágtól félõ sötétségében, miként hatja át ennek a szövetségnek tagjait. Nézzük ezt a hazafiságot a külföldi szabadkõmûvességnél is, s vizsgáljuk aztán a feloszlatott magyarországi szabadkõmûvesség e téren végzett munkáját is.

Az angol-szász szabadkõmûvességet mindenekelõtt kapcsoljuk ki ebbõl a vizsgálatból, nem azért, mintha ez nem volna e téren kritizálható - a szabadkõmûvesség ugyanis mindenütt a széles világon olyan, mint a bizonyos danaidák ajándéka - hanem mert az - miként láttuk - energikusan tiltakozik, hogy a latin irány az õ hátuk mögé bújjon, hogy velük egy nevezõre kerüljön, hogy õket testvérnek tekintse, s az angol-szász páholyok mûködését maga mellett bizonyságul vonultassa fel.

Vegyük hát pl. a francia szabadkõmûvesség hazafiságát. Kétségtelenül úgy látszik az elsõ pillanatra, mintha itt egy dicséretes kivétellel állanának szemben. De csak elsõ pillanatra. Mert alaposabb vizsgálatnál azonnal szemünkbe tûnik, hogy ez a hazafiság nagyon gyanús, nagyon vitatható.

A hazafiság ugyanis nem ûzi bele az országot a forradalmakba lépten-nyomon. Már pedig a francia szabadkõmûvesség - a történelem tanítása szerint - csak a XIX. század folyamán háromszor vitte bele Franciaországot a forradalmak zavaraiba.

A hazafiság nem keresi az egyenetlenséget, a folytonos izgatást, a kedélyek ingerlését, a polgárok állandó lazítását, s az ország nyugalmának folytonos megzavarását. A hazafiság elfogulatlanul mérlegeli minden osztály, foglalkozás, eszme belsõ értékét, azt, hogy mit tud nyújtani a hazának, mennyiben van annak erõsítésére és megszilárdítására.

A szabadkõmûvesség erre teljességgel képtelen. Nincs, és nem volt még olyan elfogult, oly gyûlölettel tele, oly bosszúálló és az ellenvéleményt annyira üldözõ, megfojtani kívánó egyén, vagy intézmény a földön, mint a szabadkõmûvesség. Ez a vélemény, a gondolat, az egyesülés, az elvek szabadságának dühös harcosa míg hatalomra nem vergõdik, de ha megkapaszkodhat a magasban, ha sikerült neki magát feltornásznia a közönség fölé, azonnal nyakára lép minden neki nem tetszõ véleménynek, s üldözõje és kipusztítója lesz minden, szerinte reá nézve veszedelmes egyénnek és intézménynek.

Így történt és így történik ez Franciaországban is. A szabadkõmûvesség ezt a jobb sorsra érdemes államot immár több mint 200 esztendeje tartja lábai alatt. Hogy ez az idõ Franciaországra nézve mit jelentett, azt egyik napilapunk párisi levelezõje így rajzolja meg: "A francia belpolitikának . . . legégetõbb problémája az egyházpolitikai kérdés. Azt lehetne mondani, hogy a háború elõtti Franciaországnak, a harmadik köztársaságnak évtizedeken keresztül ez a kérdés, volt az uralkodó problémája. 40 éven át az egyházpolitikai harcok rombolták és pusztították a francia belpolitikát és el lehetne mondani, hogy a nemzeti erõgyûjtés szempontjából ez a 40 évi politikai küzdelem majdnem oly erkölcsi pusztítást végzett a franciák szellemi frontján, mint a német invázió Franciaország északi tartományaiban.

Ez a feldúlt, meghasonlott és kettészakadt lélek, ez volt Franciaországnak erkölcsileg elpusztított területe már jóval a háború elõtt . . . A harc . . . egészen Combes rémuralmáig 1912-ig, vagyis a háború kitöréséig, a francia belpolitika küzdelmét magának foglalta le. Ez a harc tudvalevõleg a szabadkõmûvesség és a baloldali radikálisok teljes gyõzelmével végzõdött. De a harc kegyetlen és pusztító volt és a gyõzelmes Franciaország drágán fizette meg, mert visszavonás társadalmi és erkölcsi pusztulás maradtak a romok alatt." (Magyarság, 1925. április 15.)

A világháború ugyan egy kis szünetet parancsolt a szabadkõmûvességnek, ha azt-akarta, hogy gyõzni tudjon az általa felidézett gyilkolás és pusztítás szellemén, de a békekötések után, mihelyt' a Herriot kormány képében ismét a páholyok és a Nagy Oriens korlátlan hatalma érvényesült, azonnal a legnagyobb lelkiismeretlenséggel és habozás nélkül kész volt a szabadkõmûvesség ismét folytatni ezt az állampusztító munkáját. Emlékezhetünk reá, hogy miként tette tönkre a szabadkõmûvesség Elszász és Lotharingiában a francia szimpátiát, mikor a maga szabadkõmûves terveit és célkitûzéseit ott is megvalósítani akarta, s miként idézte fel ezen új francia tartományokban azt a nemzeti erõt gyengítõ harcot, mely még napjainkban is tart, s a két tartomány és az anyaország közé egy nehezen betemethetõ árkot húzott.

Figyeljük csak meg, mily dühösen és kíméletlenül hadakozik ez a szabadkõmûvesség a kormány azon javaslata ellen, mely 5 szerzetesrend visszatérését meg akarja engedni Franciaországba. Pedig ezt az államhatalom nem vallási érzésének engedve teszi, hanem azért, mert a francia szerzetesek, a gloirénak, a francia szupremáciának ezen saját hazájuktól üldözött katonái, az összes missziókban utánpótlás híján nem tudnak több franciát a sorbaállítani, s így helyeiket idegenek foglalják el. Ezt az egyébként szabadkõmûvesekbõl álló, vagy azok járszalagján vezetett francia kormány is megállapítja, midõn törvényjavaslatát egyenesen a fentiekkel indokolja meg. Franciaországnak tehát egyenesen életérdeke, nagyhatalmi állásának egyik fontos feltétele, hogy a francia szerzetesek tovább is ott álljanak õrhelyeiken, s ott végezzék nagyszerû munkájukat hálátlan hazájuk érdekében, ahová a jóltáplált és jól szituált, dús tárcájú 94 demagóg szabadkõmûvesség még csak meg sem próbál, de nem is tud behatolni.
De mit ennek a szabadkõmûvességnek az ország jövõje? Nekik csak addig kell a glorie, addig kell a hadsereg, amíg õk egy ilyen erõ és hatalom árnyékában ráfeküdhetnek a kontinens államaira, s azokban ezen hatalom mögé húzódva destruálhatják és forradalmasíthatják a lelkeket, vagy ahogy a newyorki páholy megállapítja "az egész eszme csak ügyes és ravasz politikai terv arra, hogy a francia uralmat erõsítse az európai kontinensen."

Ennek a francia szabadkõmûvességnek a "hazafisága" lázadozik 5 szerzetesrend letelepedésének megengedésénél, de nyugszik és csendben van, mikor a kommunista propaganda, - ez a páholyokban üdvözölt borzalmas rendszer - egyre mállasztja, egyre gyöngíti az állam struktúráját, s bûnös és aljas tevékenységét már a tengerészek soraiba és a kaszárnyák szobáiba is becsempészte.

Hát lehet ezt a munkát, ezt a mentalitást, ezt a törekvést hazafiasnak mondani?
De hát mi a véleményünk az olasz szabadkõmûvesség hazafiságáról, kérdezhetnék a szabadkõmûvesek? Hiszen ez megteremtõje volt a mai Olaszországnak, létrehozója az Unita Itáliának.

Senki sem tagadja ezt! Senki sem vonja kétségbe, hogy a XIX. század olasz felkelései, forradalmai, gyilkosságai, tõrei és bombái, végre azon a bizonyos Venti Settembren

megteremtették Olaszországot. De talán valami nemes hazafiság vitte erre az olasz szabadkõmûvességet? Valami önzetlenség, valami olyan ideális érzés, ami Hoffer Andrásban élt, mikor egy nagyhatalom ellen vívta nehéz harcát, talán az a szent õrület, mely egykor Hollandiát arra bírta, hogy inkább megfulladjon a tenger vizében, mint idegen hatalomnak legyen vazallusa? Talán az a lázas vízió, mely több mint egy évszázadon keresztül termelte ki Írországban a hõsök bámulatos galériáját, s mely a hullák hegyén és a vér folyamán keresztül jutott el a szabad Irland partjaira? Szó sincs róla! Nekik a gyûlölt pápai állam felrobbantása, a még gyûlöltebb pápa hatalmának megtörése, a katolicizmus leigázása kellett. Fizetni akartak XII. Kelemen és utódjainak azokért a brévékért és intelmekért, amelyekkel a katolikus Egyház híveit a szabadkõmûvességtõl óvták, s amelyekkel ennek az intézménynek sötét céljait és törekvéseit akkor már a világ elé tárták, amikor az velük szemben a gyanúnak legkisebb árnyékát sem fedezte még fel. Fizetni akartak az 1738. április 18-iki bulláért, mely oly kiválóan ismerte fel a szabadkõmûvesség természetét és igazi céljait már annak csecsemõ korában, s mely oly hatalmas tényezõje lett annak, hogy azóta mind többen és többen lebbentik föl a fátyolt a páholyok titokzatos munkásságáról. Az az Unita Itália, melyet õk megvalósítottak, nem egy szent és nagy vágy beteljesülése volt, hanem egyik etappéja a Vatikán és a katolikus egyház ellen vezetett bosszúhadjáratnak.

Aki ismerni akarja az egyesítés után Itáliában az olasz szabadkõmûvesség munkáját, s annak az ifjú állam életerejét sorvasztó tevékenységét, az olvassa el P. Hermán Qruber-nek "Mazzini, szabadkõmûvesség és világforradalom" címû és 1901-ben megjelent munkáját. Itt adatok és megcáfolhatatlan tények bizonyítják, hogy mily igaza volt Wichtl Frigyesnek, mikor errõl a szabadkõmûvesi hazaszeretetrõl azt mondotta, hogy ez is a szabadkõmûvesség hazugságának tömegébõl a közvélemény félrevezetésére kifõzött maszlag.

Hogy mennyire nem volt köze az olasz szabadkõmûvességnek a hazaszeretethez, illetve ahhoz a szent érzéshez, melyet a nem szabadkõmûves szívében érez és lelkében táplál, arra élénk bizonyíték az olasz Nagyoriens hivatalos lapjának a "Rivista della Massonéria Itáliá"-nak 1885-ben megjelent száma, mely az olasz páholyok programját a következõképpen körvonalazza: "Szövetségünknek ma mintegy 160 jól szervezett páholya van, melyek állandó összeköttetésben vannak a Nagyorienssel . . . Mindezeket a páholyokat egy nagy, vezetõ erkölcsi eszme kapcsolja egybe, mely a következõ rövid formulába foglalható: Harc a klerikalizmus ellen! Ez az eszme, mely Rómának varázserejû neve által még hatalmasabb lesz, képezi a ml fegyelmünket és munkánknak mély pontját". Sehol tehát egy szó a hazáról, annak céljairól, annak jövõjérõl, az egész program, az egész törekvés, az egész tartalom a "klerikalizmus" értsd a vallás, közelebbrõl a katolicizmus megsemmisítése és pedig minden körülmények között, tehát még akkor is, ha ez a haza vitális érdekei ellen lenne is.

Tudott dolog, hogy Olaszországnak egy sorvasztó betegsége, baja, s teljes akciószabadságának megbénítója az u. n. római kérdés. Ez, mint az a bizonyos atra cura, ül a kormányok hátában és gátolja õket mozgási szabadságukban. Ennek a nehéz és Olaszországra életbevágó kérdésnek a mindkét felet kielégítõ megoldása állandó gondja volt és gondja ma is az egységes Olaszország vezetõ férfiainak, Róma elfoglalása óta. Ámde nem lehetett még csak egy tervet, egy eszmét sem felvetni, hogy a szabadkõmûvesség azonnal ott ne termett volna ennek a tervnek vagy eszmének már a felbukkanásánál és meg ne igyekezett volna akadályozni annak kifejlését. 1889-ben, mikor az uralkodóház és a hozzá közel álló körök éppen az ország érdekében felvetették a pápával való kibékülés gondolatát, Lemmi, az akkori nagymester a miniszterelnökhöz

intézett beadványában a "haza ellen való klerikális Összeesküvésnek" minõsíti ezt a szándékot; s nemcsak annak abbahagyását követeli, hanem követeli azt is, hogy az igazságügyi kormány lépjen fel a terv soignirozói ellen, s végül kijelenti, hogy a szabadkõmûvesség ébren õrködik afölött, hogy ez a szándék valóra ne valljon, és hogy kijelentésének nyomatékot adjon, elárulja, hogy a szabadkõmûvesség a római kérdés megoldása esetén a "nyilvánosságot is" igénybe fogja venni, ami nem szabadkõmûves nyelven szólva azt jelenti, hogy kész az országot forradalomba is belevinni.

Említettük már, hogy Mussolini és a fasizmus gyõzelme után az olasz szabadkõmûvesség, amely megérezte, hogy ezzel a férfiúval és ezzel az iránnyal nem lesz tanácsos ujjat húzni, mily udvarlások és hízelgések között igyekezett magát Mussolininak és a fasizmusnak felkínálni. Ámde ezúttal teljes kudarcot vallott. Mussolini sem bírt felfedezni benne semmilyen hazafias vonást, épen azért nem is állott vele szóba, azért szórta ki a páholyokból a tagokat, s csukta be a páholyok ajtajait. Nehéz elképzelni, hogy ez a nagytehetségû férfiú, ez a volt szociáldemokrata és forradalmár, akit múltja csakis a szabadkõmûvességgel való megértésre, a szabadkõmûvesi eszmék akceptálására kényszeríthetett, abban a helyzetben, mikor egy világ elleni küzdelmében minden emberre és minden intézményre szüksége volt, nem csak lemondott volna egy ily hatalmas testület támogatásáról, hanem azt ellenségévé is tette volna, ha abban a hazaszeretetnek csak egy parányát fedezi is fel?

Hogy arról a belga szabadkõmûvességrõl a hazaszeretetet fel lehessen tételezni, amely már 1910-ben a köztársaság megteremtését tûzte ki célul, a monarchikus államforma megsemmisítése árán, az legalább is kétséges. Egyébként ez a szabadkõmûvesség - mint területileg is legközelebb álló - oly szoros kapcsolatban áll a francia szabadkõmûvességgel, hogy abban szinte felolvad önállósága.

Vagy beszéljünk a spanyol szabadkõmûvességrõl, mely állandó megrendezõje a spanyol zavargásoknak? Beszéljünk arról, hogy önzõ céljai érdekében, mint akarta az országát a világháború alatt olasz kollégáihoz hasonlóan, francia szabadkõmûves parancsra belerántani a háborúba, beszéljünk annak a testületnek a hazaszeretetérõl, melynek fejét a hatóság törvényes eljárás alapján halálra ítélte és kivégeztette? Valóban a szabadkõmûvesség latin iránya sok mindennel dicsekedhetik, hogy feltalálható benne, de a hazaszeretet magasztos és szent érzését nem húzhatja magára palástul, mert ezen intézmény belõle teljesen hiányzik.

És most térjünk át a magyar szabadkõmûvesség hazaszeretetének megvizsgálására, amelyrõl Bakonyi és társai könyveikben oly megható tirádákat szavalnak. Lássuk, hogy legalább e téren megtették-e hát kötelességüket a páholyok azzal az országgal szemben, melyet szeretni, melyért dolgozni, melyért élni, s melynek dicsõségét és fennmaradását szolgálni - rokontalanságunk tudatában - minden magyarnak kétszeres kötelessége.
Már pedig, ha a magyar szabadkõmûvesség munkáját e téren vizsgáljuk, elsõ percre igen furcsa következtetést kell levonnunk.

Nevezetesen azt, hogy ez a hazaszeretet bajosan volt a szabadkõmûvesség szellemében, ennek nevelése, tanítása és munkája bajosan merült ki ennek a felséges eszmének a kultiválásában és öregbítésében.

Mert menjünk csak vissza hazánk történetében úgy két évtizeddel, s gondoljunk azokra az eseményekre, amelyek akkor egymást követték.

Emlékezzünk vissza arra a tervszerû és lelketlen munkásságra, melyet a nép lelkének megmérgezése, a nemzeti érzés csökkentése, a magyar történelem kigúnyolása, a magyar múlt ócsárlása körül hazánkban egyesek végeztek. Kik voltak ezek? Nem a szabadkõmûvesség vezéralakjai és hangadó egyéniségei?

Jászi Oszkár, Szende Pál, Kunfi Zsigmond, Pogány József, Magyar Lajos, Diener Dénes József, Gábor Andor, Ágoston Péter, Bálint Lajos, Rédei József, Pikler Gyula, Purjesz Lajos, Roboz Andor, Zigány Zoltán, Somogyi Béla, Somló Bódog, Veigelsberg Hugó (Ignotus), hogy csak a kimagaslóbb alakokat említsük meg, nem azon dolgoztak, nem arra törekedtek, hogy a nemzeti érzést kiöljék vagy meggyengítsék az ország lakosaiban?

A Huszadik Század cikkei éveken keresztül a magyar államot, mint a rablók szövetségét, egy az ókorból ittfelejtett s az egész világra veszedelmet jelentõ közületet tüntették fel, s nem ennek a folyóiratnak szabadkõmûves gárdája növelte a nemzetiségi bajokat, s lett megcsonkításunk jogosságának igazolására ellenségünk legfõbb bizonyítéka?

A Világ címû lapnak volt valaha egyetlen megértõ szava az ezeréves ország számára, volt egy ténye, mely mellettünk nyilatkozott volna meg, volt egy megértõ gesztusa elõnyeinkre, s volt csak egyetlen mentsége a mi hibáinkra?

Azok az egyesületek, különféle lapok és folyóiratok, melyek a páholyok oltalma alatt születtek és éltek, egyek voltak-e valamiben és valami nemzeti érzésben a magyarsággal, melléje állottak-e küzdelmében csak valamikor is?

Nem volt ilyen eset! Mind, mind, amire a szabadkõmûvesség bélyegét rányomta, valahogy ellentétbe állott a magyar aspirációkkal, magyar vágyakkal és törekvésekkel, ezek érzéketlenül, mit érzéketlenül, halálos gyûlölettel és utálattal néztek mindent, ami ezer éven át a magyar talajból fakadt, a magyar föld teremtménye volt, s fanatikusan és dühösen tépték és cibálták a nemzet nimbusát; s a maguk külön útján járva vigyáztak arra, hogy egyetlen pont ne legyen, ahol ezzel a magyar kérdéssel megértõen foglalkozhassanak.
S az talán hazaszeretetük mellett bizonyít, amit a forradalmak után Magyarországgal szemben elkövettek? Ha volt valaha gyalázatosság, ha volt valaha komisz és aljas eljárás, hát akkor az õ eljárásuk az volt. Jól ismerték õk hazánk állapotát, jól ismerik ma is. Kétségtelen, hogy az állami berendezkedés az elsõ idõkben nem az õ szájuk íze szerint történt s velük szemben ellenségesen lépett fel!

De hát micsoda hazaszeretet az, mely ezt azzal igyekszik kivédeni, hogy az országot, fennállása óta talán legnehezebb és legizoláltabb helyzetében, gyalázza az egész világ elõtt, s elvakultságában és bosszút lihegõ dühében mindent megmozgat, mindenkinek segítségére siet, ami és aki még e megmaradt magyar földnek is elpusztulására esküdött? Kell bizonyítanunk azokat a förtelmeket és ocsmányságokat, amelyeket rólunk épen a forradalmak szökevényei terjesztettek szét az egész világon?

Kell bizonyítanunk, hogy mily ártalmára volt ez hazánknak, mennyire rontotta hitelét és tekintélyét és mily sok bajt, kárt és szenvedést zúdított le az amúgy is sírja szélén pihegõ Magyarországra?

És még ha igazat mondtak volna, talán lenne mentség a számukra! De tudta mindenki és tudták õk is, hogy hazugságokkal izgatnak hazájuk ellen, hogy kitalált rémmeséket tálalnak fel a nyugati országok közönségének, hogy soha meg nem történt eseményekkel

csinálnak az ország ellen hangulatot.

Hát miféle hazafiság az olyan, mely szemrebbenés nélkül dobja koncul szomszédainknak az ország kétharmadát, s mikor a megmaradt részen a hatalma megdõl, országról-országra vándorol modern Ahasverusként s nem szûnik meg tajtékozni, s nem szûnik meg éveken, immár egy évtizeden át a rágalmak egész özönét zúdítani hazája ellen?

Van-e a most elmondottakban egy szemernyi nagyítás is Bakonyi úr? Ügye, hogy nincs? Önöknek is be kell ismerniök - akármennyire nem természetük is ez -, hogy ez a viselkedés iskolai példája a hazafiatlanságnak, sõt, több annál, egyenesen gyûlölete annak az országnak, mely ezeket az embereket felnevelte, nekik kincseit, vagyonát feltárta, azt velük megosztotta, s tehetségük érvényesítésének teret - de mennyire teret! - adott.
Még az a mentsége sem lehet meg a magyar szabadkõmûvességnek ezekre a tényekre, hogy hiszen itt egyes emberek megtévelyedéséről van szó, amiért az egész testületet nem lehet felelõssé tenni, vagy pláne elítélni.

Ezek az emberek ugyanis a szabadkõmûves páholyok vezéralakjai voltak, tizenhatpróbás mintaszabadkõmûvesek, akiknek tervei, szónoklatai, elõadásai mind, mind irányt jeleztek a szabadkõmûves munkának. Miféle hazafias szellem lehetett tehát a páholyokban, ha a Jásziak irányával az soha ott összeütközésbe nem jött, miféle hazaszeretetet ápoltak ott, ahol ilyen eredmények fakadtak ki az intézmény vezetõ alakjaiból?

Hát mutasson a magyar szabadkõmûvesség még egy intézményt, mely hazafisággal dicsekszik, s ahol ily nagyszámú megtévelyedést lehetne feltalálni a vezetõség és a tagok körében? Szó sincs róla, mindenütt akadhat olyan, aki szégyent hoz társaságára, vagy egyesületére, akinek hazafisága a próbát esetleg nem állja ki, de azon testület, melyben eleven erõ a hazafiság, kidobja az ilyet magából, számûzi körébõl, de nem ülteti fel a tanács asztalához, nem vár és nem fogad el tõle irányítást és nem megy annak eszméi után.

De nehogy azzal vádolhasson a szabadkõmûvesség, hogy csak állítunk és következtetünk, rátérünk bizonyítékaink bemutatására is, melyekbõl ki fog tûnni, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség nem volt hazafias.

Tudjuk, hogy a világháború kitörése után a francia szabadkõmûvesség mily féktelen gyûlölettel fordult a központi hatalmak ellen, tudjuk, hogy mindent megpróbált, ahová csak hatalma elért, hogy az egész világot ellenünk izgassa.

A magyarországi szabadkõmûvesség azonban mindezt nem akarta észrevenni. Legnagyobb ellenségünkkel nem szakította meg a viszonyt, csak a közvetlen érintkezést szüntette be vele, ami csak porhintés volt a profán világ szemébe, mert hiszen a neuenburgi szabadkõmûves iroda útján ezzel az uszító szabadkõmûvességgel úgy érintkezett és úgy érintkezhetett, ahogy akart. Ennek az irodának a fenntartási költségeihez minden ország nagypáholya hozzájárult, s így a magyarországi szimbólikus Nagypáholy is, mely még 1917-ben is elküldötte részére az évi 250 korona hozzájárulást, 1918-ban pedig kiutalt részére 500 korona segélyt.

Ugyanígy viselkedett az olasz szabadkõmûvességgel is, mellyel az összeköttetést csak késõbb és nem éppen a saját jószántából szakította meg, Olaszországnak a háborúba lépése után. Családok, jóismerõsök, jóbarátok vonták le az ellenségeskedés megkezdésének konzekvenciáit, úgy érezték, hogy ezzel tartoznak hazájuknak, a szabadkõmûvességnek azonban nem voltak ilyen aggályai, õ a testvéri láncot nem roppantotta össze a Nagy

Orienssel.

Nem is lehetett ezt tõle várni! Ahol már évekkel a háború elõtt a páholyokban esetleg elhangzott hazafias kijelentéseket "értelmetlen páholyhazafiságnak" gúnyolták (Progresszió 1910. év nov. 1.), ott ilyen gesztust nem lehet elvárni.

Ugyancsak a Progresszióban olvassuk az alábbi épületes kijelentést: "Nem lesz vége a páholyhazafiságnak, ennek a minden nagyobb szabadkõmûvesi akciót megölõ bolondságnak?" (1911 febr. 11.)

A Világ 1910 december 8-iki számában így ír: " a forszírozott magyar nyelvtanításnak és himnuszénekeltetésnek csak egy eredménye lehet... Ez az eredmény a zsenge gyermekkor szisztematikus elbutítása."

Nagyon érdekes a "Világ" címû napilap 1916 decemberi körlevele, melyet Purjesz szerkesztõ a páholyok fõmestereihez intézett abból a célból, hogy ezek rendeljék meg lapját minél több tanító számára. Purjesz meg is indokolja, hogy miért van szüksége ezekre a tanítókra a szabadkõmûvességnek: "A tanító - úgymond - nemcsak a gyermekek tanítómestere, õ érintkezik a néppel. Gyakran õ a falú egyetlen hírforrása és újságja is. Ha napról-napra szellemünkben nevelkedik és a mi világításunkban látja az eseményeket, semmi kétség, hogy a világosság és emberi szabadság bajnokává és harcosává válik." Egyébként pedig, amiket a magyar szabadkõmûvesség forradalmi szerepérõl és forradalmi törekvéseirõl mint bizonyítékokat felsorakoztattunk, azokból az idézetekbõl, melyeket az olvasók elé tártunk, egyben azt is bebizonyítottuk, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség egyáltalán nem volt hazafias intézmény, ezen érzés számára a páholyok tágas szentélyeiben nem volt egyetlen sarok, egyetlen pont, mert azokban minden talpalatnyi helyet a revolucionárius szellem, valami patologikus gyûlölet a történelmi Magyarország ellen, töltötte be.

Ennek az országnak nem volt egyetlen intézménye, nem volt egyetlen osztálya, alkotmányának nem volt oly fejezete, melyet durván ne szidalmaztak, ne gúnyoltak és ne támadtak volna. A parasztságot forradalmasítani akarták ugyan, s hízelegtek is neki közéjük dobott újságjaikban, de már "tudományos" cikkeikben butának, korlátolt, lusta és kegyetlen fajzatnak bélyegezték. Középosztályának udvaroltak ugyan, mert ebbõl óhajtották a naiv és becsületes embereket soraik közé szédíteni, de tanulatlan, goromba, gerinctelen, lefelé gõgös, felfelé meghunyászkodó rétegként ismertették, ha maguk között voltak. Hogy pedig arisztokráciájáról miket hirdettek, miket írtak, azt nem kell bõvebben ismertetnünk, naponta olvashattuk és hallhattuk lapjaikban és beszédeikben. A magyar történelem az õ fényképükön az Abruzzók minden legendáját megszégyenítõ rablóhistória volt, nagy alakjai, útjelzõ eseményei, egy bornírt és mindenre éhes fajta harácsolásai és bandavezéreiként szerepeltek, a magyar alkotmány pedig ezeknek a förtelmeknek évszázadokon át kiépített bástyájaként lett illusztrálva.

Ez a perfid és visszataszító tevékenység aztán nemcsak azt eredményezte, hogy az országban a társadalmi osztályok között minden társadalmi harmóniát megbontott, hogy a bizalmatlanságnak magvetõje, s így egy egységes nemzeti összefogás és érzés megakadályozója lett, hanem a külföld elõtt is teljesen hamis színben tüntette fel viszonyainkat, s egyik legfõbb okozójává vált annak a sok balvéleménynek, ami rólunk külföldön elterjedt, s annak az ellenszenvnek, amivel a világháború után minden lépésünk találkozott.

De ez még mind nem volt elég. Hogy a magyar államot teljesen legyöngítse, a szabadkõmûvesség nemcsak szimpátiával nézte a mind nagyobb arányokban kifejlõdõ nemzetiségi propagandát, hanem annak egyik legodaadóbb protektorává is szegõdött, azok aspirációinak páholyait megnyitotta és gondoskodott arról, hogy nemzetiségi panaszok és kifogások címén a külföldre jusson egy tömeg rágalom és hazugság a magyar állam felõl. A "Huszadik Század" címû folyóiratban Jászi Oszkár Bosznia és Hercegovina annexiója után így ír: "...Miként fújja fel Bécs a nagy szerb hazaárulás ostoba legendáját oly célból, hogy Bosznia-Hercegovina annektálására plauzibilis okot kovácsoljon. Valóban nem képzelhetõ izgatóbb rémregény, mint a könyvnek (Scotus Viator, Magyarország esküdt ellenségének egy könyvérõl van szó. Szerzõ.) ... ama fejezetei, melyek a nagy szerb összeesküvési pert, a Friedjung pert és a Vaszics ügyet tárgyalják. Olvasásakor borzongva érzi az ember, hogy külügyi politikánk olyan eszközökkel dolgozik, melyek nemcsak a parlamentarizmusnak, de a büntetõtörvénykönyvnek is kicsúfolását jelentik." (H. Sz. XIII. kötet 7-8 oldal.)

Ugyancsak Jászi Oszkár írja másik tanulmányában 1912-ben, hogy "A Balkán elõbb-utóbb csakugyan a balkáni népeké lesz és a Délszláv államszövetség oly biztosan létre fog jönni, mint az olasz, vagy a német birodalom egysége... a "balkáni szláv Svájc" közelsége megadja majd a kegyelemdöfést a Monarchia s különösen Magyarország feudális nemzetiségi politikájának." (Uj Balkán. H. Sz. XIII. 11-12. oldal.)

Hogy ezek a kijelentések Jászi Oszkárnak nem látnoki közlései, nem egy nagy elme, egy különleges talentum megsejtései és következtetései, nem egy vates jóslásai voltak, hanem, hogy ez a szabadkõmûves fõkorifeus nagyon is reális s elõtte ismert tények alapján merte ezeket mint a közeljövõ bizonyságait leírni, azt késõbben be fogjuk bizonyítani.
De nemcsak a mi nemzetiségeink felizgatásában dolgozott a magyar szabadkõmûvesség fáradhatatlanul, hanem Ausztria elégedetlen törzseit is pártfogásba vette, s különösen a cseh törekvésekkel szemben tanúsított nagy megértést. Mikor a koalíció idején lefolytatott nagy szerb hazaárulási perben a cseh állam összecsirízelõje, Massaryk, akkor osztrák képviselõ, nyíltan a vádlottak pártjára kelt s az egész nagyszerb mozgalmat naiv álmodozásnak igyekezett feltüntetni, Jászai, Massaryk ezen szereplését "nemes és bátor hadjáratnak" minõsítette. (H. Sz. 1912. 188. oldal.) 1910-ben pedig a szabadkõmûves alapítású Reform Clubban Massaryk, Kramarz és Klofác osztrák képviselõket, akiknek Magyarország feldarabolására és a felvidék elszakítására irányuló tervei már akkor ismertek voltak, a szabadkõmívesek Medgyes (Messinger) Simon helyettes szabadkõmûves nagymester vezetésével igen meleg és tüntetõ ünneplésben részesítették.

A szabadkõmûvességet ebben a gyalázatos munkájában, Magyarország elleni gyûlöletén kívül valószínûleg az a lépés is vezette, hogy így akarta magának megnyerni azon nemzetiségi intelligenciát, mely ezekben a mozgalmakban vezetõ szerepet vitt, vagy ennek sikere érdekében a háttérbõl munkálkodott.

Ennél a tervnél azonban alaposan elszámította magát a szabadkõmûvesség. A nemzetiségi intelligencia ugyanis nem óhajtott a testvéri láncba belépni, õk már akkor túljártak a szabadkõmûvesek kisvonalú és gyatra mesterkedésein. Az árulót megdicsérték, az általa szolgáltatott fegyvereket fel is használták Szent István birodalma ellen, segítségét szívesen vették, de közéjük keveredni már nem voltak hajlandók. Ha a magyarországi szabadkõmûvesek névsorát lapozgatjuk, ámulva fogjuk látni, hogy abban olyan férfiú, aki a nemzetiségi mozgalmakban valami részt vett, egyáltalán nem szerepel. A nem magyar vidékeken felállított nagyszámú páholyban pl. nem találunk tótot, nem találunk románt, szerbet, szászt, még németet is igen keveset. Nemzetiségi vezetõ ember, akit már akkor

nagy célok és nagy tervek foglalkoztattak, kerülte a páholyokat, amelyek pedig kéretlenül is az õ terveiknek csinálták a propagandát.
Miért volt ez? Azért, mert ezek a vezetõ férfiak tudták, hogy a fajszeretet, a nacionalista érzésnek a páholy nem élesztõje, hanem temetõje, a szabadkõmûvesség ezeknek nem kovásza, hanem elsorvasztója.

De még más baja is támadt a magyarországi szabadkõmûvességnek ezekkel a nemzetiségi vidékeken felállított páholyokkal. Nevezetesen az a baj, hogy az itt tömörült magyarság, mely a nemzetiségi mozgalmak erejét, ennek az ezeréves Magyarország céljaival ellentétes tendenciáját s mindinkább leplezetlen célját közvetlen közelbõl szemlélte, bizonyos magyar szellemet próbált bepréselni a páholyok szellemébe, a vakolások napirendjébe, s a páholyt, mint a magyarság, a magyar gondolat letéteményesét kezdte tekinteni. A nemzetiségi vidékek páholyai aztán - különösen ahol a keresztény elem többségben volt - nemcsak, hogy nem jó szemmel nézték a szimbólikus Nagypáholy és a fõvárosi, vagy a magyar gócokban felállított radikális páholyok kacérkodását a nemzetiségi aspirációkkal, hanem ez ellen ki is keltek.

Így a Déván székelõ Hunyad páholy 1917 augusztusában - mikor a szabadkõmûvesség a radikális pártot megalakította és ennek propagálását a páholyok feladatává tette - tiltakozik a hazafiatlan szabadkõmûves munkálkodás ellen, s többek között így ír: A szabadkõmûves intézményt a magyar nemzet jogrendje nem azért engedélyezi, hogy az nemzetiségi bástyává építtessék ki a nemzeti jelleget megadó és nemzeti egységet egyedül biztosítani hivatott magyar faj ellen. Minden ilyen szabadkõmûves törekvés rút visszaélés a nemzet lojális bizalmával. Pedig, fájdalom, meg kell állapítanunk, hogy a szabadkõmûvesség hajója ma már e visszaélés vizén evez. Megcáfolhatatlan és nyilvánvaló ténnyé teszik ezt azok a személyi, tárgyi és szellemi kapcsolatok, amelyek egyfelõl Jászi Oszkár és többi vezérlõ testvéreink, másfelõl a Világ, végül pedig a szabadkõmûvesség között úgy a profán világ, valamint a szabadkõmûves testvérek tudatában tagadhatatlanul fennállónak... (mi) ... magyar mivoltunkról, röviden magyaros meggyõzõdésünkrõl, errõl a Jászi szerint "bornírt és bugris" rögeszmérõl lemondani hajlandók az irántuk érzett tisztelet és nagyrabecsülés dacára sem vagyunk."

Ezt a hazafiatlanságot nemcsak a Hunyad páholy vette észre a magyarországi szabadkõmûvességben. Évekkel ezelõtt a Hungária páholy láthatott egynémely dolgot, különösen az ifjúság megmételyezésénél, s annál a mohó munkánál, amellyel a szabadkõmûvesség a tanítói és tanári kart a maga számára akarta megkaparintani. Ezek a dolgok azonban a hazafiság fogalmával nem igen egyezhetett meg, ha ez a páholy már 1910-ben a nagypáholy körlevelére adott válaszában így fakad ki: "elhibázottnak tartjuk... az ifjúságnak... a nemzeti iránnyal ellenkezõ... izgatását.

A Nemzeti páholy szintén nem nagyon lehetett megelégedve a szabadkõmûvesség hazafiságával, ha már 1910. évi jelentésében "radikális szabadkõmûvességrõl" beszél, mely "elvakultsággal viseltetik minden iránt, ami magyar."

Sajnos, azok a páholyok, amelyekben még pislákolt a hazaszeretet mécse, nem tudták a magyar szabadkõmûvességet megállítani nemzetrontó, országveszejtõ munkájában. Az ment a maga végzetes útján, s legázolta azokat a testvéreket is, leterrorizálta azokat a páholyokat is, melyek útjába akartak állani. Jászi és társai lettek a hatalom birtokosai, s az õ védelmük alatt ellepték a páholyokat azok az alakok, akik az ország tönkretételén dolgoztak.
A magyar szabadkõmûvesség forradalmiságáról szóló fejezetben már citáltunk egy részt

Pazar Istvánnak, a miskolci Elõre páholy fõmesterének 1917 okt. 10-én a nagy páholyhoz intézett levelébõl. Ez a levél szörnyû mélységeket tár fel a szabadkõmûvesség beléletében, s egy magára eszmélt, szívét és lelkét megtalált férfiúnak kétségbeesett sikoltása és önérzetes állásfoglalása. Minthogy ez mindennél jobban bizonyítja a magyarországi szabadkõmûvességnek hazafiatlanságát, sõt többet ennél, tervszerû hazaárulását, hadd közöljük le annak egy részét örök emlékezetül.

Pazar látva a szabadkõmûvesi munkálkodást, ennek határozott irányát, bejelenti kilépését, melyet így indokol meg; "A magát radikálisnak nevezõ csoport annyira türelmetlen, tõlünk, fõleg hazafias szempontból oly mélység választja el, mely áthidalhatatlannak látszik... A magyar társadalom színe-java, mely a szövetséget csak a túlzók újságcikkeibõl ismeri, nem kapható tagul, így lassankint mindenütt azok dominálnak, kik a Szövetség céljai közül csak a nemzetközi és hazafiatlan eszményekért rajonganak. A világ egyetlen államában sincs ez így, pedig nemzeti szempontból valamennyi erõsebb, türelmetlenebb, erõszakosabb, mint a magyar nemzet, amelynek kezei ebben a kérdésben egyébként is mindig meg voltak kötve. A nemzetiségi kérdést én nem olvasásból, hanem személyes tapasztalatokból ismerem. Az ország összes városait, mintegy 1300 községet utaztam be, ismerem közép Európát, engem elméleti hangzatos jelszavak nem tévesztenek meg; jól láttam a Bihar, Szatmár, Szilágymegyei stb. színmagyar református községek elolához hosodását és nem vagyok hajlandó elhinni, hogy ez az irány egyetemes emberi szempontból is progressziót jelentene. Jól láttam, hogy ezen az országon belül minden nemzetiség anyanyelvén tisztelheti Istenét, csak a magyar nemzet nem. S ezeket tudva, tapasztalva, én követellek több jogot a nemzetiségeknek, én hirdessem, hogy nemzetiségeink el vannak nyomva? Bizony semmiféle elvekért és jelszavakért nem vagyok arra kapható, hogy hazudjam és hazám és nemzetem romlását siettessem.

S mert látom, hogy a túlzó radikálisok elvei semmiben sem különböznek a csehekétõl, nemcsak a magam nézetét tolmácsolom akkor, amikor nagyon is kívánatosnak tartom, hogy a Nagypáholy foglaljon határozott állást ebben a kérdésben, haladéktalanul vonja meg védelmét mindazoktól a páholyoktól, amelyek álliberálizmussal, üres elméleti jelszavakkal nemzetellenes nemzetiségi politikát ûznek s a magyar szabadkõmûvességet lejáratják, diszkreditálják. Inkább maradjunk kevesebben - de magyarok."
(Közölve: A Szabadkõmûvesség bûnei I. rész 69. oldal.)

Jó Pazar István azt hitte, hogy az õ magyar jajszava, az õ kemény kiáltása és leplezetlen odamondogatása a Nagypáholyt és a páholyok túlnyomó részét jobb belátásra fogja bírni, s azok visszafordulnak a veszélyes útról.

Dehogy fordultak vissza. Régóta jártak már õk azon, csak nem kötötték minden fõmesternek az orrára, s míg el nem foglalták a vezéri emelvényt és meg nem szerezték a többséget, addig óvatosabbak voltak. Pazar István csak 1917-ben vette észre a magyar szabadkõmûvesség hazafiatlan munkáját, pedig az akkor már ezen a téren jókora utat tett meg, s olyan múlt állott már ekkor a háta mögött a hazaárulás terén, ami még a világszabadkõmûvesség történetében is rekordszámba megy.

Pazar István még csak a nemzetiségi mozgalmakban látja a szabadkõmûvesség kezét, még csak ennek a pártfogásával vádolja meg ezt az intézményt.

Pedig a magyarországi szabadkõmûvesség már akkor ennél sokkal messzebb járt.
Már mintegy 10 évvel azelõtt, 1908-ban a magyarországi szabadkõmûvesség együtt dolgozott azzal a szerb szabadkõmûvességgel, melynek kimondott célja a történelmi

Magyarország tönkretétele volt.

Iszonyú szavak, de be fogjuk bizonyítani. A bécsi "Vaterland" " 1908 október 29-iki keltezéssel Belgrádból a következõket jelenti: "A volt miniszterelnök, Nikolajevics Szvetomir, aki az itteni szabadkõmûves-páholy nagymestere, felhívást intézett Európa összes szabadkõmûves páholyaihoz, melyben azokat felkéri, hogy a szerbek részére az Ausztria elleni küzdelemben az összes szabadkõmûves testvérek hathatós támogatását biztosítsák. Mindenekelõtt arra kéri a testvéreket, hogy Szerbia ügye mellett szeretettel sorompóba lépjenek. Miután a belgrádi páholy a budapesti szimbólikus Nagypáholy filiáléja, melyhez... a radikális magyarság összes vezetõ emberei tartoznak, Nikolajevics Szvetomir elõször is Magyarország fõvárosába utazott, hogy az ottani páholyok vezetõ egyéniségeit Szerbia ügyének megnyerje. Onnan hasonló küldetésben Rómába és Parisba fog utazni, hogy az olasz és francia páholyokat Szerbia javára hangolja." (Brauveilernél. Közölve Cél 1919. év jan. 28. oldal.)

Hogy a szerb szabadkõmûvesség a nagyszerb ideálok gyûjtõmedencéje volt, hogy terrorszervezeteivel ennek a célnak megvalósítására tört, azt mindenki tudja. Hogy a nagyszerb propaganda és a nagyszerb álmok nemcsak Ausztriát érintették, hanem legalább annyira Magyarországot is, hogy Délmagyarország megszerzésére aspiráltak, azt is minden gyermek tudta és tudja.

És mégis ennek a szabadkõmûvességnek volt a protektora és fõnöke a magyarországi szabadkõmûvesség!

Hogy már 1908-ban a szerb és magyar-osztrák háború egy hajszálon múlott, hogy Szerbia mily feneketlen gyûlölettel viseltetett hazánk ellen, hogy 1908 óta mindent elkövetett országunk megrontására, s hogy tervszerû munkája volt okozója a szarajevói gyilkosságnak, az is történelmi tény.

És a magyar szabadkõmûvesség ismerte ezt a munkát, ismernie kellett, mert a szerb szabadkõmûvesség neki volt alárendelve.

Megakadályozta-e ezt? Dolgozott-e ellene? Felhívta-e az államhatalom figyelmét arra, hogy az ezeréves Magyarországot aláaknázták, hogy felrobbantani igyekeznek, hogy egyik szomszédunk a mi életünkre tör, s tõrrel, revolverrel, bombával halálunkat készíti elõ?

Nem akadályozta meg!
Nem tett ellene semmit!
Nem figyelmeztetett rá senkit!

Befogadta-e Nikolajevics Szvetomirt, mikor az elsõsorban ide, az õ fõnökükhöz utazott? Befogadta!

És kidobta-e, mikor ez a szerb itt országa és országának tervei mellett a magyarországi szabadkõmûvesség támogatását kérte?

Nem dobta ki! Pedig tudnia kellett, hogy az Ausztria elleni propaganda egy a Magyarország elleni propagandával, hogy a világszabadkõmûvességnek nem lehet az egyiket rombadönteni anélkül, hogy a másik is melléje ne omoljon!

És végül tett-e egyetlen lépést is a magyarországi szabadkõmûvesség, hogy Nikolajevics Szvetomir alattomos propagandája, sunyi terve, a világszabadkõmûvességnél hazánkra hátrányos ne legyen, azt ne érintse, õrködött-e a felett, hogy ha már a páholyokban, ezekben az európai ópiumbarlangokban elhangzott szavakat nem szabad a szabadkõmûves eskü szerint a profánoknak feltálalni, legalább õ elgáncsolja azt a lelketlen machinációt, mellyel a szerbek Ausztriával együtt Magyarország romlását is elõkészítették? Nem tett egy lépést sem!

Nehogy azzal próbáljanak elõállani a tagadás, rágalmazás és hazudozás verhetetlen világbajnokai, hogy hiszen a szerb páholyok berzenkedése és propagatív munkája nem jelentett semmi fontosat, s nem hozott semmi eredményt!

Mert igenis hozott! Nikolajevics Szvetomir látogatása után adta ki ugyanis Ettore Ferrari, az olasz Nagyoriens nagymestere körlevelét, melyben az olasz páholyokat teljesen a szerb aspirációk zsoldjába osztja be. Ez a körlevél így hangzik: "Ezért indítottunk mi rögtön, midõn elõre nem látható álnok rablótámadás elszakított néhány Balkánállamot természetes centrumától (ekkor történt Bosznia és Hercegovina annexiója. Szerzõ) egy pár csendes, de azért nem kevésbé buzgó és hatásos akciót. A nemzetiségi elvnek ezen erõszakos megsértését - akciónk nyomán - összes páholyaink felháborodó, fájdalmas jajkiáltása követte, nagy megnyugvásunkra szolgál, hogy hét kiváló testvérünknek már volt alkalma Itália érzületét ez irányban illetékes helyen tolmácsolni." (Rivista Massonica 1909. 77.)

Hazafias volt-e hát a magyar szabadkõmûvesség, Bakonyi Úr?
És kell-e a vizsgálat a páholyok ellen ny. Kúriai bíró Úr? Kell! Mi is ezt mondjuk. A "Vaterland" cikkének utána kell nézni, meg kell állapítani, hogy mi igaz belõle, s különösen, hogy filiálisa volt-e a magyar szabadkõmûvességnek az országunk ellen törõ szerb szabadkõmûvesség?

A Nikolajevics Szvetomir látogatásáról számolnia kell egyszer már a magyarországi szabadkõmûvességnek. Számolnia kell nemcsak Isten és a meggyalázott magyarság, nemcsak a magyar história elõtt, de iszonyú számadást kell adnia a mai országcsonk, a kifosztott magyarok ezrei, a vagonlakók hadserege, az elpusztult, tönkretett, pisztolycsöve elé állott, Dunának futott, vonatok kerekeinek szaladt hazátlan földönfutó magyarság tömegei elõtt is. Hadd jöjjön hát az a vizsgálat!

VI. A Világszabadkõmûvesség, mint Magyarország ellensége

A közvélemény megtévesztése. - Az 1848-iki szabadságharc emigránsai és a szabadkõmûvesség. - Az emigránsok csalódása. - Kossuth és a szabadkõmûvesség. - A szabadkõmûvesség a hármasszövetség ellen. - Az olasz szabadkõmûvesség izgatásai a Monarchia ellenterületén. - Az olasz szabadkõmûvesség önleleplezése. - Rudolf trónörökös öngyilkosságának oka. - A nemzetiségek fellazítása. - Izgatás a Monarchia ellen a háború alatt. - Az 1917. évi szabadkõmûves kongresszus. - Magyarország felosztása. - Trianon a szabadkõmûvesség munkája. - A háború után is ellenségünk maradt. - A nemzetek szövetsége mint szabadkõmûves alapítás. - A magyar kérdést a szabadkõmûvesség nem engedi megoldani. - Az utódállamok bátorítása a trianoni Magyarország ellen. - A francia Nagy Oriens állandó munkája ellenünk. - Az utódállamok szabadkõmûvessége.

A magyarországi szabadkõmûvesség vezérkara, ha a páholyoknak a nemzet életében elfoglalt jelentõségérõl hordja õsze érveit, nagy ágyúnak tartogatja azt a szerte híresztelt megállapítását, hogy a szabadkõmûvesség feloszlatása, annak belpolitikai és karitatív hátrányaitól eltekintve, azért is végzetes baklövés volt a kormány részérõl, mert hiszen ezen tettével az ország ellen bõszítette a világszabadkõmûvességet, ezt a nagyhatalmat, melynek pedig döntõ szava van az államok jövõjét illetõleg.

A szabadkõmûvesek azonban még tovább fûzik e témánál a gondolatot, õk azt mondják, hogy a világszabadkõmûvesség mindenkor a legnagyobb barátsággal viseltetett Magyarországgal szemben, rokonszenvesen nézte annak aspirációit, jövõje kialakulásának mikéntjéhez készségesen nyújtotta volna kezét, mert ennek a szabadkõmûvességnek soha semmi érdekellentéte nem volt hazánkkal, õ csak a Monarchia, az uralkodóház és Ausztria letörésére és megsemmisítésére vágyott és azért dolgozott, közvetve tehát Magyarország teljes önállóságának volt az elõmozdítója, mint amely a fenti tényezõk megszûnte után automatice bekövetkezett volna.

Az 1920 óta alakult kormányok a szabadkõmûvesség feloszlatásával így nem is egyszeres, de kétszeres hibát követtek el, egyrészt mert a magyar kérdés megoldásának hathatós tényezõi közül ezen feloszlatással a világszabadkõmûvességet eleve kizárták, másrészt meg egyenesen elutasítottak egy igen befolyásos barátot az oldaluk mellõl, mely pedig évtizedeken keresztül a mi pártunkon állott.

Valami pilátusi mozdulat van ezeknek a szabadkõmûveseknek a szemrehányásában, egy burkolt vád a kormányok ellen, melybõl kicsillan bizonyos kárörröm, midõn rámutat arra az egyedüliségre, arra a magánosságra, amellyel a magyar állam hivatalos vezetõsége a magyar igazság diadaláért a külföldi konferenciákon küszködik. Úgy állítják be a kérdést - persze szabadkõmûves módon, tehát igen ravaszul -, hogy a kormány, mikor merõ pletykák és elvakult gyûlölködés honorálásaképpen a páholyokat felrobbantotta, egyben az ezeréves Magyarország egyik értékes barátját is eltaszította s mikor egy elfogult vélemény elõtt meghajolt, s a szabad-kõmûvességet szétszórta, tulajdonképpen a legnagyobb vétket követte el az ország ellen, s követi el ma is és mindaddig, amíg a hárompontos testvérek elõtt ismét fel nem tárja a páholyok ajtaját.

Midõn 1928. év õszén Lukács György a képviselõházban - állítólag az amerikai út tapasztalatai alapján - a páholyok újraengedélyezését kérte, maga is olyanféléket mondott, hogy az ország jövõje érdekében szükséges minél elõbb a szabadkõmûvesség engedélyezése.
Ez az egyetlen indok, mely a legtöbb magyart megejti, ha ennek a kérdésnek tárgyalásáról van szó. A régi nóták, a szabadkõmûvességrõl hangoztatott szép frázisok, a filozofálás és jótékonyság felemlegetése, bizonyos, hogy kevés embert hangolna a szabadkõmûvesség mellett munkára. Nálunk az utóbbi évtizedekben a páholyok és a páholylovagok oly vakmerõen, oly mohón és oly elszántan törtek céljaik felé, hogy ebbeli igyekezetükben nagyon sok áruló nyomot hagytak maguk után. A nagy sietésben túlontúl kinyílottak a páholyajtók, erõsen fellibbent a tápis, s a nagyközönség akárhányszor a maga valóságában szemlélhette, hogy mit is jelentenek a fórumon hangoztatott szép elvek és igék a gyakorlatban, a páholyok mélyében. A forradalmak után tehát bajosan akadt gimpli, aki egyrészt elhiggye a tekergõs ki-magyarázkodást, másrészt a legcsekélyebb bizalmat is elõlegezte volna az alaposan levizsgázott magyarországi szabadkõmûvességnek.
A szerecsen fehérre mosdatása tehát a régi és oly sokszor bevált metódus szerint semmiképpen sem sikerült volna.

De azon az alapon, hogy a szabadkõmûvesség engedélyezésével a világszabadkõmûvességet a magyar vágyak és magyar tervek mellé tudnók állítani, határozottan lehet a csonka országban barátokat szerezni.

Hiszen ma minden magyart, akár a trianoni határokon innen, akár túl lakik, erõsen érint nemcsak hazafiságában, de kulturális, társadalmi és anyagi téren is a világháború után reánk diktált béke. Nincs közöttünk senki, aki meg volna gyõzõdve ennek igazságtalanságairól, hibáiról, aki ne látná benne a magyar végzetet jelentõ csírákat, ne venné észre egy ezeréves ország elpusztításának tendenciáját. Ez ellen küzdeni, ez ellen dolgozni, ez ellen minden jóérzésû embert mellénk állítani, számunkra megnyerni és megtartani, egyenesen létérdeke a magyarságnak.

Amikor tehát a szabadkõmûvesek bedobják ebbe a közvéleménybe, hogy egy hatalmas barátot szerezhet meg, azaz szerezhet vissza igen olcsó áron, csak a Dömötör-féle rendelet hatálytalanításával, persze, hogy sokan azt fogják mondani, hogy vissza kell állítani a szabadkõmûvességet, ezt a kisebb rosszat, mert általa nyerjük meg a világon elszórt cinkosaikat a magyar törekvéseknek.

Pedig ajánlatos dolog lenne, ha egy kicsit gondolkoznánk, mielõtt ezt a legújabb szabadkõmûves maszlagot bekapjuk. Gondolkoznánk azon, hogy hát legalább ebben az egyben tényleg igazuk van-e a páholyvitézeknek, tényleg barátunk volt-e a világszabadkõmûvesség nekünk, s tényleg azzá tehetjük-e ezt az intézményt akkor, ha magyarországi elvtársaiknak az éjszaka sötétjében a vakolást ismét megengedjük.
Mert, ha gondolkozunk, rá fogunk jönni arra, hogy a szabadkõmûveseknek ebben az egy érvelésben sincs igazuk, amennyiben a világszabadkõmûvesség Magyarországnak barátja sohasem volt, hanem mindig ellensége, az ma is, és az lenne a magyar szabadkõmûvesség engedélyezése esetén is. Ezúttal is hívek fogunk maradni azon feltett szándékunkhoz, amit a könyv elején magunk elé tûztünk, nevezetesen, hogy nem állítunk semmi olyat, amit a legteljesebben és megcáfolhatatlanul bizonyítani ne tudnánk. Bizonyítani fogjuk tehát fenti állításunkat is. A történelmi adatok szerint - a Martinovich-féle zavaros kísérletektõl eltekintve - Magyarország és magyar férfiak a szabadkõmûvességgel közelebbi nexusba az 1849-iki összeomlás után kerültek, mikor az emigráció tagjai Európa államaiban azon célból szóródtak szét, hogy minél többet meg tudjanak nyerni azok közül a magyar törekvések számára, s minél hathatósabban tudják Ausztria és az uralkodó terveit elgáncsolni. Az elképzelhetõ leghazafiasabb cél - hazájuk érdeke, annak függetlensége és szabadsága, testvéreik felszabadítása - vezette ezeknek a menekülteknek és bujdosóknak minden lépését. A megbénított és leigázott országot nem tartották képesnek arra, hogy a maga erejébõl ki tudja vívni igazságát és jogait, olyanok után néztek tehát, olyan embereket és intézményeket kerestek fel, ahol ezen tervük hathatós istápolását remélhették.

Ekkor már a második francia forradalom után volt a világ! A szabadkõmûvesség hatalmas hódításokat tett az egész földön. A protestáns államokban legitimáltan végezte munkáját s különösen Angliában és Amerikában, páholyaiban egyesítette az ország tekintélyes részét, a befolyásos egyéneket és államférfiakat, a katolikus államokban pedig a titkosság köpenyébe burkolódzva, a belõle kirajzott és általa alapított vagy irányított különféle társaságok révén már erõsen aláaknázta az állam épületét.

A magyar szabadságharc emigránsai látták és tapasztalták tehát ennek az intézménynek óriási befolyását és hatalmát, mi sem természetesebb tehát, hogy ezt is fel akarták használni céljaikra. így léptek be a különféle páholyokba. Klapka Turinban, Horváth

Mihály, Puky Miklós, Dessewffy Dénes Genfben, Vetter Antal, gróf Teleki László, Almássy Pál, Czecz János Parisban, Vukovics Sebõ, Rónai Jácint Angliában, Hajnik Pál, Bethlen Gergely s Kossuth Lajos Amerikában a szabadkõmûvesek közé. Az emigráció csaknem minden egyes tagja ugyanazon egy céltól vezéreltetve kérte felvételét Kossuth Lajos és gróf Andrássy Gyulától kezdve egészen a névtelen menekült 48-as kapitányig, hogy t. i. itt a testvéri láncban, itt azokban a boszorkánykonyhákban, ahol a hatalmas államférfiú is csak úgy kotyvasztotta a szabadkõmûves mákonyt, mint napidíjas tisztviselõje, sokat és nagyot használhatnak hazájuknak.

Valljuk be, hogy a gondolat grandiózus volt, s hazafias szempontból nem lehet ellene semmi kifogást sem tenni. Végre is egy intézmény, mely az egész világot átfogja, melynek minden tagja parancsra cselekszik, s ahol egy páholyhatározatnak a föld minden zugában megvan a végrehajtó közege, a legnagyobb reményeket kelthette csak bennük.
Hogy mennyire hazafias indok és számítás vezette ezeket a nagy embereket ezen lépésük megtételénél, az kitûnik abból a füzetbõl, amelyet a Demokrácia páholy könyvtárának XV. kötete õrzött, s mely Kossuth Lajosnak a páholyba történt felvételét mondja el egyik emigráns, László Károly elbeszélése nyomán. László közli itt, hogy egy ízben Pulszky és Kossuth késõn érkeztek haza a szállásukra, s ennek okát Hajnik Pál úgy magyarázta, hogy a szabadkõmûves páholyban ekkor történt a felvételük. Késõbb László ez irányban megkérdezte Pulszkyt, aki kijelentette, hogy õket nem együtt és egy páholyba vették fel, minthogy "bizonyos társadalompolitikai követelmények, melyek akkor a szabadkõmûvességet kétfelé osztották, azt parancsolták, hogy a magyar emigráció tagjai itt is, ott is képviselve legyenek. így Pulszky többedmagával más rítusnál és Kossuth is más rítusnál nyert felvételt."

Tehát oly elõvigyázatosak és óvatosak voltak ezek a magyar emigránsok, hogy a szabadkõmûvesség ezen kettészakadására is figyelmesek" voltak, s arra törekedtek, hogy mindkét részen egyformán elhelyezhessék embereiké*, nehogy ennek a befolyásos intézménynek valamelyik ágát kihagyják a számításból. Egyébként Kossuth felvétele alkalmával nyíltan meg is mondotta, hogy õt erre a lépésre csak hazafias lelke vitte, ezzel is csak hazájának akart szolgálatot tenni. Kossuth beszédének ezen része így hangzik: "Én a hazámért érzek. Hogy bajaiból megszabadítsam, egyedüli célja életemnek. Hogy az õ érdekében megnyerjem a világ rokonszenvét, alázattal hajlok meg minden ember elõtt, akinek érzõ szíve van."

A magyar emigránsok meg is tették kötelességüket hazájukkal szemben a páholyokban is. Intenzív részt vettek azok munkájában, s nem szûntek meg azok figyelmét Magyarország sorsára felhívni. Kossuth - már mint a szabadkõmûvesség 33 fokos tisztségre emelkedett tagja - bejárta egész Amerikát, majd Angliát, társai szintén minden követ megmozgattak, hogy a szabadkõmûvességet megnyerjék céljaiknak.

S az eredmény? Semmi! A világszabadkõmûvesség teljesen közömbösen nézte a magyarság eltiprását, nehéz küzdelmét, függetlenségének eltörlését, s sem tagjai, sem maga az intézmény hatalmát a legkevésbé sem igyekezett a magyar ügy diadala mellett latbavetni. Több mint egy évtizeden át ostromolták ezek a férfiak - a szónoklat, a mûveltség, a képzettség mindmegannyi mestere - a páholyokat, de teljesen hiába.
A kiegyezés után, mikor hazájukba visszatérhettek, vagy mikor terveiknek a viszonyok nem kedveztek, csüggedve és elkeseredve hagyták ott a páholyokat, s soha nem törõdtek többé velük. Gr. Andrássy, Rónai, Horváth, Hajnik stb., akik Magyarországra jöttek vissza, az itteni páholyoknak soha még csak feléje sem néztek, s Kossuth is megszakított a szabadkõmûvességgel a kiegyezés után minden kapcsolatot, amint azt egyik hivatalos

közlönyük késõbb fel is panaszolta.

No, de ha a világszabadkõmûvesség ebben az idõben nem is tett semmit hazánk érdekében, legalább - úgy látszik - ellene sem dolgozott.

Késõbb azonban már egyenesen ellenséges érzülettel viseltetett hazánkkal szemben. 1882-ben kötötte meg a monarchia külügyi kormánya az ú. n. hármasszövetséget, melynek tagjai Németország, Olaszország és az Osztrák-Magyar birodalom lettek. Az olasz szabadkõmûvesek, akiknek ez a szövetség teljesen tervük ellen volt, ki is jelentették egy levelükben, hogy küzdeni fognak ez ellen a szövetség ellen, s törekvésük arra fog irányulni, hogy ezt értéktelenné tegyék. Ez a levél, mely a francia páholyhoz lett 1888-ban írva, idevonatkozólag a következõket tartalmazza: "...a hazugságok nem élnek sokáig... Itália azon lesz, hogy a hazugságokkal leszámoljon és magát egy olyan kormányzati rendszertõl elszakítsa, mely õt egyidejûleg kétes helyzetbe is hozza, meg is alázza..." Egy német szabadkõmûves, Wolfgang, 1915-ben kiadott értekezésében maga is elismeri ezt a tényt. Az olasz szabad-kõmûvesség - mondja Wolfgang - azonnal a békekötés után kifogást emelt a hármasszövetség ellen és azt károsnak jelentette ki az olasz érdekekre, miután egyértelmû volt az Adriára irányuló olasz aspirációkról... való lemondással... A hármasszövetség ellen intézett támadások különösen akkor voltak a leghevesebbek, ha valamelyik testvér a miniszterelnöki állásba emelkedett.

...A hármasszövetség megújítása alkalmával (1902) az antanthoz közeledõ politika érvényesült s ez a szövetség meglazulására vezetett. A szabadkõmûves páholyok ünnepeltek és Delcassé testvér a francia kamarában teljes határozottsággal jelentette ki, hogy Itália sohasem fog harcolni Franciaország ellen. Hogy két évvel késõbb - Loubet elnök római látogatása alkalmával milyen egyezmények létesültek a két román állam között, nem tudjuk.

"...A szabadkõmûvesség a Giustiniai palotában fényes lakomát rendezett a francia vendégek tiszteletére."

A háború alatti német kormány lapja, a "Norddeutsche Alig. Zeitung' 1915 május 20-iki számában ugyanezen tárgyról cikkezik, s az olasz szabadkõmûvesség szerepét a hármas szövetséggel szemben a következõképpen jellemzi: "A múltból eredõ ellentétek tovább õrölték a jóviszonyt a hármasszövetség leple alatt is. Az olasz irredenta... mindig erõsebb lett és mindig sóvárabb pillantásokat vetett az osztrák határ felé. Ehhez járult, hogy Itáliában erõs áramlatok a radikálisok és a párisi Orienstõl függõ szabadkõmûvesség által táplálva, állottak rokonszenv nélkül, sõt ellenséges érzülettel a hármasszövetséggel szemben."

Ne tévesszen meg senkit az a körülmény, hogy az idézett részeknél mindenütt Ausztriáról van csak szó. Hiszen ezek még a monarchia idejében történtek, amikor a külföld a monarchiát csak Ausztriának" nevezte.

Hogy azonban ez a munka Magyarország ellen is irányult, az nemcsak abból bizonyos, hogy hazánk szintén tagja volt a hármasszövetségnek, hanem abból a közismert ténybõl is, hogy az olasz szabadkõmûvesség adriai aspirációi a magyar tengerpartra is értõdtek, annak megkaparintására is irányultak, hogy pedig Fiume mennyire tárgya volt az irredentának, azt bizonyítanunk felesleges.

1882-ben Triesztben a Monarchia akkori uralkodója, Ferenc József ellen egy Oberdank Vilmos nevû ember bombamerényletet akart elkövetni. A merénylet nem sikerült. A tettes bíróság elé került, mely halálra ítélte s az ítéletet rajta végre is hajtották.
Ennek az Oberdanknak a dicsõítésére az olasz szabadkõmûvesség a virágos olasz nyelven sem talált elég szavat, Ünnepelte minden páholy, megünnepelték kivégeztetésének napját, költeményekben dicsõítették, hatalmas beszédekben eszményképül állították az olasz nép elé, s teljesen a magukénak vallották úgy öt, mint gyalázatos kísérletét, mely arra enged következtetni, hogy ez a merénylet az olasz szabadkõmûvesség elõtt aligha volt meglepetés.
Az olasz szabadkõmûvesség már idézett hivatalos lapja 1914. évi decemberi számában az ismert olasz szabadkõmûves költõnek, Carduccinak egy költeményét citálta, melyet az Oberdank emlékére írt, majd így folytatja: "a poétának és hazafinak szavai ma inkább, mint valaha, kifejezik az olaszok érzelmeit, ma inkább, mint valaha, visszaidézik és dicsõítik a nagy mártíriumot, ma, amidõn - így akarván a végzet -, Itália beváltani készül a fogadalmat (Olaszország háborús beavatkozására céloz. Szerzõ.), amelyet ráhagyott Oberdank, mint a legszentebbjét minden kötelességnek. A szõke mártír képe ma a hitnek, reménynek, akarásnak a szimbóluma: nemsokára pedig - a szív legmélyébõl tör ki a vágy - lehelõje és jelvénye lesz a gyõzelemnek."

Olaszország szabadkõmûvessége ennek a merényletnek az emlékére Triesztben egyik páholyát errõl az Oberdankról nevezte el, hogy ezzel is tüntessen a monarchia ellen, s hasonló elvetemült cselekményekre másokat is hajlamossá tegyen.

Ugyancsak az olasz szabadkõmûvesség volt az, mely a monarchia, tehát úgy az osztrák, mint a magyar részek áruló olaszait Itáliában összegyûjtötte, azokat kitûnõ állá- 118 sokban elhelyezte, s ilyen szökevények számára külön páholyokat alapított.
Midõn Mussolini és a fasizmus gyõzelme után az olasz szabadkõmûvesség - élvén a gyanúperrel - a duce kegyeibe akart férkõzni, s így mindkét ága egymást túllicitálva próbálta Mussolinit a maga számára megnyerni, ennek az igyekezetnek sikere érdekében kipakolták a páholyok egész tartalmát, kirakták azokat az olasz nép elé, hogy így abban is segítõtársakra tegyenek szert. Olyan dicsekvésekbe kezdtek, úgy verték a mellüket, úgy mutogatták a "nemzet érdekében végzett" munkájukat, hogy a jobb érzésû ember valósággal rosszul lett ennek a nagy és ízléstelen kóklerségnek a láttára.

De a nagy futás egyre mindenesetre jó volt. Nevezetesen arra, hogy megtudhattuk akkor, hogy mily tervszerûen és mily ördögi módon dolgozott az olasz szabadkõmûvesség az ezeréves Magyarország és annak területi integritása ellen.

Palermi nagymester azt harsogja, hogy õk voltak az adriai aspirációk vezetõi, õk találták fel a híres adriai esküt, mely a magyar tengerpart elrablását célozta. Eldicsekszik vele, hogy Õk alapították a titkos "Alpe Giulie' páholyt, mely az irredentizmus fõfészke volt, ahonnan kiindultak a Fiuméra vonatkozó tervezgetések is. "Mi csináltuk a propagandát Fiume és Dalmáciáért, mikor ezen kérdésekkel más igazán nem törõdött, mi elevenítettük fel a figyelmet, a harcot és az értelmet a legelhanyagoltabb kérdésekre - mondja Palermi mester. - A mi röpirataink, a mi költségünkön nyomatva, a mi költségünkön tízezrenkint szétküldve, épen Fiume és Dalmáciára vonatkozólag hívták fel a figyelmet és érzelmeket:' De mi sem jellemzi jobban ennek a szabadkõmûvességnek Magyarország elleni gyûlöletét, mint az a körülmény, hogy midõn 1917-ben a világszabadkõmûvesség az ezeréves Magyarország testét szétszabdalta és a környezõ államok között felosztotta, a régi olasz államot Fiume és Dalmácia átadásával nem volt hajlandó valóra váltani, hanem azt Szerbiának, illetve az általa megtervezett Jugoszláviának ítélte oda

A hazafiságát folyton hangoztatott olasz szabadkõmûvesség, a szabadkõmûvesi fegyelem hatása alatt, még ebbe is hajlandó volt belenyugodni, csakhogy Magyarországtól elszakíthassa Fiumét és a tengerpartot.

Wichtl Frigyes híres könyvében, melynek címét már idéztük, a XIX. század egyik legnagyobb rejtélyét, Rudolf trónörökös öngyilkosságának okát is megfejti, s ebben is a világszabadkõmûvességet tartja bûnösnek.

Wichtl elmondja, hogy Rudolfot nevelõje, Brehm tanár teljesen megnyerte a szabadkõmûvességnek, s világkörüli útjában fel is vétette egyik külföldi páholy tagjai közé. Nagy szükség volt erre, mert a világszabadkõmûvesség ekkor már egy nagy tervnek a megvalósításán dolgozott, nevezetesen a monarchia szétrobbantásán, amelynek sikeréhez nélkülözhetetlen volt a trónörökös személyének megnyerése is.

Ez a világszabadkõmûvesség ugyanis a gyûlölt katolikus monarchiát és nem kevésbé gyûlölt katolikus uralkodóházat úgy akarta feldarabolni és megalázni, hogy ez utóbbi saját tagjaiból nevel ki ehhez a sötét tervéhez alkalmas férfiakat. Meg is találta õket Rudolf trónörökös és János Salvator fõherceg, a késõbbi Orth János személyében.

A terve pedig az volt, hogy a monarchiában forradalmat szitának, lázadásokat keltenek, s a zavargások közben egy váratlan pillanatban letétetik Ferenc József királyt és császárt a trónról, mikor aztán két kreatúrájukat, Rudolfot és János Salvatort fogják oda helyezni úgy, hogy az elõbbi a magyar koronát kapja, utóbbi pedig Ausztria uralkodója lesz. Pokoli terv, mely valóban csak szabadkõmûves erkölcsiség és lelkiség mellett születhetett meg! Fellázítani az apa ellen a fiút, ezt tenni meg szülõje börtönõrének, s aztán ezzel veretni szét egy négyszázéves államalakulat patinás vaspántjait, ezzel züllesztení beteggé és erõtlenné, minden elv és irány játékszerévé, minden hatalom gimplijévé a negyvenmilliós nagyhatalmat, nem is lehetett más, mint szabadkõmûves gondolat.

Hogy ez a terv megvalósulása esetén Magyarországnak csak ártott volna, az bizonyos. Forradalmak, a lakosság politizálása, belpolitikai állandó nyugtalanság lett volna az eredménye, az kétségtelen.

De, hogy mi történt volna a nemzetiségi vidékeken, mi Horvátországban, mi a tengerparton egy ilyen trónfosztás egy ilyen erõszakos terv eredményeképpen, azt is bárki könnyen kiszámíthatja. A világszabadkõmûvességnek nem a teljesen független Magyarország, nem az ezeréves magyar határ kellett, hanem egy forradalom itt, mely aztán egymás után megszülte volna azokat az eredményeket, amelyeket a szabadkõmûvesség - Rudolf öngyilkosságával kútbaesvén az egész koncepció - csak egy világháborúval tudott aztán harminc évvel késõbb elérni.

Wichtl azt állítja könyvében, hogy a trónörököst egy erdélyi vadászat után tartott lakomán - illuminált állapotban - meg is nyerte a szabadkõmûvesség ennek a forradalomnak, s egy nyilatkozatban le is kötötte õt ennek érdekében.

A boldogtalan trónörökösnek ettõl a perctõl kezdve aztán nem volt nyugalma. A szabadkõmûvesség állandóan sürgette az akció megindítását, Rudolfnak azonban nem volt erre lelkiereje. Nem volt tehát más választása, mint a golyó, s ehhez a megoldáshoz folyamodott.

Ez a titka - Wichtl szerint - a Rudolf rejtélynek, s ez a titka János Salvator fõherceg Orth Jánossá történt átváltozásának is.

Wichtl nem mendemondát dolgoz fel, mikor fenti megállapításait leírja, hanem adatokat sorol fel ennek bizonyítására. Ezek az adatok igen meggyõzõek, s leginkább az ad nekik erõt, hogy olyan tanúk is támogatják, akiknek szavahihetõségéhez nem férhet kétség, mint Larisch grófnõ, Rudolf unokatestvére.

De támogatja minden következmény, s bizonyítja maga a szabadkõmûvesség, mely ez után a kudarc után sem szûnt meg a monarchia és így Magyarország ellen dolgozni, ezek tönkretételére törekedni.

Miután az uralkodóházban nem tudott segítõtársakra szert tenni, a magyar arisztokrácia is teljesen kicsúszott a kezébõl, más szövetséges után kutatott, amelynek segítségével aztán biztosan megvalósíthassa célját.

Így jutott el a nemzetiségi aspirációk támogatásáig, így nyitotta meg a nagyszerb propagandának páholyait, s így vette pártfogásába a monarchia azon elemeit, amelyek annak szétrobbantására törekedtek.

Ez a világszabadkõmûvesség volt az, ahol minden, a monarchia ellen összeesküvõ, minden Magyarország pusztulására törõ elem tárt karokra, megértésre, s anyagi és erkölcsi támogatásra talált. Matematikailag ki lehet számítani, hogy e nagyarányú és mindig agresszívabb nemzetiségi mozgalom, egyik-másik szomszéd állam területi aspirációja, állandó mohósága és rablási vágya a Rudolf trónörökös halála utáni idõben vette kezdetét, s ettõl fogva mindig nagyobb és nagyobb méreteket kezdett ölteni.

Innen számítható az a tervszerû aknamunka, mely a világ liberális, szabadkõmûves vezetés alatt álló sajtójában az egész nyugaton megkezdette Magyarország ellen a vádak, a hazugságok és rágalmak hangoztatását, s - ismételjük - nem véletlen, hogy ezek legdurvábban, leghangosabban az ezen irányt képviselõ lapokban jelentek meg.

Pár évtized alatt sikerült is nekik az országunk mellett addig kétségtelenül mindenütt megnyilvánuló szimpátiát teljesen megsemmisíteni, s a mûvelt világot ellenünk is hangolni. Mikor így a talajt már elkészítették, egy újabb lépéssel tovább mentek. Az entente megalapításával beszorítottak bennünket egy gyûrûbe, körülvettek irigy és bizalmatlan, titkos terveket tápláló szomszédokkal, s az ország belsejében a radikalizmus és nemzetiségi mozgalmakkal teljesen legyöngítették a nemzetet.

---2. rész---

Dr. Somogyi István: A SZABADKÕMÛVESSÉG IGAZI ARCA 2/4

Említettük már, hogy a nagyszerb propaganda milyen jó talajra talált a világszabadkõmûvességnél. A Francia Nagy Oriens nemcsak megértést tanúsított iránta, de még pártfogásába is vette, vezetõségét újabb és újabb lépések megtételére ösztökélte, s ugyanazt a szerepet töltötte be ezek munkájánál, mint a portugál és ifjú török mozgalomban. Tudott dolog, s történelmi tény ma már, hogy Szerbiát nem annyira Oroszország, mint a francia Nagy Oriens és a világszabadkõmûvesség bátorítása tette meresszé és mindig merészebbé, s ugyanez volt védelmezõje és irányítója az olasz és román aspirációknak is.

Nikolajevics Szvetomir tudta, mikor az annexió után a külföldi páholyok ajtaján kopogtatott, hogy a "szentélyekben" barátokra fog találni, megértõ lelkekre fog akadni, õ biztosra ment és nem is csalódott, mert a világszabadkõmûvesség ekkor már elérkezettnek látta az idõt arra, hogy rég ápolt tervét, - a monarchia és abban Magyarország megsemmisítését - diadalra vigye.

Az annexiótól kezdve már rohamlépésben közeledett az ördögi terv megvalósulása, s a Princip bombájának robbanása után a világszabadkõmûvesség elmondhatta, hogy annyi év szívós munkája a befejezéshez közeledik.

Hogy ezt a borzalmas világégést a szabadkõmûvesség produkálta, az ma már történeti tény, s késõbben mi is bizonyítani fogjuk. Hogy ezzel a monarchiára és hazánkra akart halálos csapást mérni, azt nemcsak mi mondjuk, hanem a bizonyítékok ezrei is tanúsítják. Mikor a hadvezetõség a háború alatt a szarajevói gyilkosság tetteseit bíróság elé állíttatta, ezek vallomásairól s az egész perrõl hiteles feljegyzések alapján Berlinben egy könyvet adtak ki "Der Prozess gegen die Attentäter von Sarajevo" címen, melyhez az elõszót Josef Kohler, a berlini egyetem híres büntetõjogtanára írta. Kohler az egész esetet a legfigyelmesebben átvizsgálva, annak hátterét kutatva, az alábbi meggyõzõdésre jut: "Tudjuk, hogy nemzetközi befolyások érvényesültek, befolyások, melyek egyébként is ebben a háborúban a legáldatlanabb szerepet játszották és egyrészt Franciaországban az Elzász-Lotharingiai heccet a forrpontig izzították, másrészt a svájci francia kantonokban átkot és szitkot szórtak Németországra, s végül Itáliát a legszörnyûbb hitszegésre csábították, ami a nemzetet maradandó szégyenfolttal bélyegezte meg. A Nagy Oriens, a francia szabadkõmûves páholy volt az, amely mindenüvé kinyújtotta csápjait, ahol arról volt szó, hogy az egyházat kell megsemmisíteni, a monarchikus érzületet aláásni... ez a páholy volt az, mely az átkos szerb agitációt szorgalmazta. Tudjuk, hogy a fõ-egyesület, melyben a destruktív erõk gyülekeztek, a "Narodna Obrana" nemcsak hogy tartalmazott szabadkõmûveseket, hanem vezetõi szabadkõmûvesek voltak és az egész bûnténynek értelmi szerzõje, Tankosics mint szabadkõmûves áll elõttünk. Melléje sorakozik Kazimirovics, aki többször megfordult a párisi páholyban, ugyancsak szabadkõmûves volt Ciganovics, aki a gonosztevõknek pénzt bombát és revolvert juttatott, nemkülönben szabadkõmûves volt a fiatal gonosztevõk néhánya, habár azt elõször letagadták."

Mikor aztán a szabadkõmûvesség vetése megérett, mikor a háború lángja iszonyatos fényét az egekre vetítette, mikor a világ tûzbe és füstbe borult, s embermilliók vére öntözte a harctereket, akkor a világszabadkõmûvesség levette álarcát, sutba dobta az óvatosságot és titkosságot, s vad gyönyörrel, undorító kéjjel vetette magát a monarchiára s így hazánkra is. Ekkor már nem kellett balkáni és olasz társaságok mögé bújnia, nem volt

szükség arra, hogy csak a páholyok homályában fonja a hurkot országunk nyakára, ki lehetett állani a placcra teljes mellel, egész nyíltsággal. S a szabadkõmûvesség egy pillanatnyi habozás nélkül meg is tette ezt.

Ki ne emlékezne még arra az aljas és komisz munkára, amellyel felõlünk a hazugságok tengerét hömpölygették az egész világra. Nem volt állam, melynek sajtóját a borzalmak állandóan ne foglalkoztatták volna, s ezek a borzalmak mind rólunk feltálalt hazugságok voltak, melynek egyetlen célja volt a mûvelt emberiség megvetését ránk záporozni. Hamis jegyzõkönyvek, hamis vallomások, ostoba rémmesék, hátborzongató kegyetlenségek, lelketlen és embertelen tettek, szóban, versben, sõt még fényképekben is bejárták az egész földet, s a szabadkõmûvesség ügynökei fáradhatatlanul dolgoztak az emberiség fellazításán ellenünk. Hipokrita szemforgatással mutogattak reá az általuk kitalált esetekre, mint olyanokra, melyek minden emberi érzés kigúnyolásai, vakmerõ koholmányok özönét csempészték be minden család asztalára napi olvasmányul, hogy így ellenségünkké tegyék a világot, hogy ez aztán részvétlenül' nézze eltiprásunkat, mikor a szabadkõmûvességtõl áhított ezen pillanat elérkezik.

Hogy a háborúban álló antanthatalmak mit csináltak, milyen képet rajzoltak rólunk, mily gyûlöletet csepegtettek ellenünk még a gyermekek lelkébe is, mit tanítottak, miket hirdettek rólunk, arról nem is beszélünk.

De, hogy a semleges államokban mily lelkiismeretlenül és mily pokoli tervszerûséggel rágalmaztak agyon, az már túlment a normális emberi határon, az csak a szabadkõmûvességtõl telhetett ki.

Ezeket az államokat nemcsak ellenünk izgatták, nemcsak gyûlöletre nevelték, hanem azon mesterkedtek, hogy belesodorják õket is a háborúba az antant oldalán. Emlékezhetünk reá, hogy mily ördögi munkát végeztek Svájcban. Olaszországban, a Skandináv államokban, Amerikában és pedig úgy északon, mint délen, s mint akarták kényszeríteni a kormányokat arra, hogy a szövetséges hatalmak ellen fegyvert fogjanak. így vitték bele a háborúba Romániát, Görögországot, Portugáliát, így tették szerzõdésszegõvé Olaszországot, s így bírták reá Amerikát, hogy eltaposásunk-hoz õ szolgáltassa a jól felszerelt emberanyagot és a tankokat. A Kölnische Zeitung 1917 tavaszán egy cikkben leközli, hogy mily hallatlan erõfeszítéseket tett a szabadkõmûvesség Spanyolország háborúba lépése mellett is. "Alfonso Costa portugál miniszter - így szól a cikk - a portugál szabadkõmûvesek egyik vezéralakja, nemrégiben Madridon át Parisba utazott a nemzetközi szabadkõmûves kongresszusra. Tiszteletére Madridban lakoma volt, amelyen Romanonez miniszterelnök és a pénzügyminiszter is jelen volt. "A legfontosabb kérdés, mellyel most a szabadkõmûves világ foglalkozik, az a terv, hogy Németországban mozgalmat szítsanak a monarchikus államforma ellen. Azt remélik, hogy az orosz és a német munkások között létesítendõ összeköttetés útján Németországban forradalmi mozgalmat idéznek fel."

Természetes, hogy a német lap csak a Német birodalom szempontjából tárgyalta ezt a kérdést, amibõl nem szabad azt következtetnünk, hogy ez a terv csak Germánia ellen volt szõve. Szó sincs róla! A Világszabadkõmûvesség a monarchiát még jobban gyûlölte, mint Németországot, a forradalmasítás terve tehát vonatkozott hazánkra is legalább olyan mértékben, mint Németországra. Az események bizonyítják, hogy sikert is ért el mindkét birodalomban, mert hiszen lassan megingatta mindkét állam alapját, s mikor a fertõzött és aláaknázott rendszer összeomlott, a romjain diadalmasan átszáguldó forradalom legelsõ teendõje volt az uralkodó detronizálása és a köztársaság kikiáltása.
Nagyon helyesen tenné tehát a magyar kormány és a magyar nemzet, ha egyszer

kinyomozná teljesen azon okokat, amelyek az ú. n. õszirózsás forradalmat elõidézték, s utána nézne annak, hogy a világszabadkõmûvesség forradalmasító munkája miként és kik által fogant meg a magyar talajban is.

A világszabadkõmûvesség, mely a nagy háború folyamán a legpontosabban volt értesülve a központi hatalmak, tehát országunk viszonyáról is, 1917 elején már biztosra vette, hogy a nagy mészárlás eredménye reánk csak lesújtó lehet, õ az elsõ perctõl kezdve biztosra ment, s ha nemvárt ellenállást és szívósságot, odaadást és vitézséget tapasztalt is hazánk és a monarchia részérõl, tudatában volt annak, hogy ezzel az általa várt eredmény csak elodáztatik, de megsemmisülni nem fog.

1917 elején tehát a világszabadkõmûvesség elérkezettnek látta az idõt arra, hogy a jövõ világ térképét megrajzolja az általa kidolgozott tervek szerint, már pedig ebben a tervben Magyarországra nem várhatott semmi jó.

Az említett év tavaszán tehát Parisban szabadkõmûves kongresszust hívott össze a Nagy Oriens vezetõsége, melyen az egyes államok fõ szabadkõmûvesei vettek részt. Ez a kongresszus a legaprólékosabban kidolgozta a békeszerzõdéseket, az egyes államok határait, a gyõzteseknek juttatott koncokat, s a népszövetség tervezetét. A párisi világlap, a Temps, mely egyben a francia külügyminisztérium sugalmazott lapja is, leközölte ennek a szabadkõmûves kongresszusnak a lefolyását és határozatait, melynek reánk vonatkozó része csaknem betûrõl-betûre eszerint került be a trianoni békeszerzõdésbe.

A Temps közlése szerint a világszabadkõmûvesség ezen a kongresszuson a háború utáni Európa térképét rajzolta meg, s Magyarországra vonatkozólag az alábbiakban intézkedett :

a) Megállapította azokat az elveket, melyeket a nemzetek szövetsége címen létrehozandó szervezetnek tartalmaznia kell. Ez a rész a trianoni békeszerzõdés elsõ részét alkotja;

b) Megállapította a háború utáni Magyarország határait, éspedig - a román határt kivéve - egészen úgy, amint az a trianoni palotában reánk kényszeríttetett. A Romániával szomszédos határ az õ határozatuk szerint többet hagyott meg nekünk, mint azt a békeszerzõdés tartalmazza, s a Csúcsa-Nagybánya mentén elterülõ vonal képezte volna Magyarország határát, tehát körülbelül az a vidék, ahol a székely önkéntesek a Károlyi-kormány idején sokáig védekezõ állásban voltak.

Ugyanezen idõtájban egy másik francia lap, az Illustración közölte is ennek a háború utáni Magyarországnak pontosan megrajzolt térképét, mely az említett különbségtõl eltekintve, ugyanaz, mint a trianoni térkép.

Végül eldöntötték a monarchia megsemmisítését, az uralkodóház detronizálását, megteremtendõnek mondották nálunk és Ausztriában a köztársaságot, s kijelentették, hogy a volt monarchia területén - a wilsoni és szabadkõmûvesi elvek nagyobb dicsõségére - nem fognak népszavazást engedélyezni. A határozat idevonatkozó része eképpen szólott: »A Habsburg birodalom közigazgatási és politikai orgánumai által elnyomott nemzetiségek felszabadítása és egyesítése."

A kongresszuson Corneau György, a Francia Nagy Oriens nagymestere egyébként a francia törvényhozás szenátusának tagja, elnökölt Peigné tábornok, a francia nagypáholy nagymesterével felváltva, s az ügy elõadója Lebey András, a Seine-Oise kerület országgyûlési képviselõje volt.

Ismételjük, hogy mindezen szabadkõmûves határozatok egyben határozatai voltak a békekonferenciának is, melynek vezetõsége oly merevséggel és szigorúsággal ragaszkodott ezek keresztülviteléhez, hogy még csak disputát sem engedett meg felettük, hanem a mi delegációnkat az aláírás pillanatáig - a vendégszeretet és úri modor örök szégyenére - valósággal foglyokként kezelte, s csak akkor engedte be õket - kíséret mellett - a bizottság termébe, mikor a békeszerzõdést alá kellett írni.

Trianon tehát a szabadkõmûvesség munkája! A megcsonkított Magyarország a világszabadkõmûvesség bûne! Ez a Világszabadkõmûvesség már 1917-ben elhatározta a történelmi Magyarország felosztását, szétdarabolását, s a béketárgyaláson résztvevõ ügynökeinek nem volt szabad ezeken változtatniok.

Az erõskezûnek, sõt kíméletlennek ismert Clemenceau, aki valóban megérdemli a "Franciaország megmentõje" címet, ennek a szabadkõmûves parancsnak engedelmeskedett akkor, mikor a lázadó francia katonák holttestébõl hekatombákat emelt, ennek a parancsnak volt végrehajtója Sallandra és Sonninó, mikor az olasz hadakat szövetségeseik ellen megindították, ez kötelezte Magelhaes Lima portugál miniszterelnököt, hogy háborúba vigye meg nem támadott hazáját, ennek a pokoli szabadkõmûves tervnek az érdekében kellett szabadkõmûves parancsra Károly román királynak - igen gyanús körülmények közt - meghalnia, s Venizelosznak népét még tovább is megritkítania a csatatereken. S végül ez az ellentmondást nem tûrõ parancs kényszerítette Wilsont, hogy megüzenje a háborút nekünk, s egy álnok és farizeus, talmi erkölcsöt mutató eszme letéteményesének játssza ki magát, akinek nem volt más célja, mint a szabadkõmûves érdekek diadalra juttatása.

Micsoda förtelmes látvány volt az, amikor a világszabadkõmûvesség ezt a holdkóros professzort leghívebb és legodaadóbb rabszolgáinak egyikét minden nimbusától megfosztotta, s cinikusan belekergette a megõrülésbe, mihelyt az kötelességét megtett, s a szabadkõmûves parancsnak alázatosan engedelmeskedett, vagyis amikor a Nagy oriensnek tálcán szállította a megcsonkított Magyarországot s az uralkodó család fejét.

Mikor volt tehát Magyarországnak barátja a világszabadkõmûvesség? Akkor talán, midõn már a XIX. század nyolcvanas éveiben forradalmakba akarta belehajszolni a csak épen hogy megpihent és királyával kibékült országot? Akkor talán, mikor Rudolf trónörökös halála után a nemzetiségi aspirációk támogatásával ezek étvágyának felkeltésével és örökös felcsigázásával aláaknázta az ezeréves Magyarország szilárd épületét?

Akkor talán, midõn nagypáholyaiban elhatározta az ellenünk indítandó háborút, s a Princip kezébe nyomott bombával megindítója volt embermilliók mészárlásának, egy világ felfordulásának, ezernyi ezer ember nyomorának, züllésének, pusztulásának?
Akkor talán, midõn 1917-ben elhatározta országunk szétdarabolását, s az általa hirdetett civilizáció és erkölcsi tökéletesedés nagyobb dicsõségére kitágított Európa térképén egészen Danzigig, az ököljogot ismerõ, taliót gyakorló, vérbosszút kodifikáló és az orgyilkosságot, a bombát és revolvert a nemzeti célok közé beállított erkölcsöt és lelkiséget ennek az öreg világrésznek a szívében?

Vagy talán akkor volt barátunk, midõn a trianoni Magyarországot megteremtette, s milliónyi magyar testvérünket prédául dobta mûveletlen és vérengzõ fajoknak, s azóta is részvétlenül nézi ezeknek a világtörténelemben példátlanul álló erõszakoskodását és lelkeket és testeket gyilkoló uralmát? Mikor volt hát ez a világszabadkõmûvesség - oh, nem jóbarátunk - csak a legcsekélyebb mértékig megértõ ennek az ezeréves országnak

múltjával, eszméivel, lelkével és nemzeti aspirációival?

Mikor? Mikor?

Hozzanak csak egy példát, egyetlen egy esetet, amelybõl azt lehetne következtetni, azt lehetne megállapítani, hogy a világnak ez a földalatti titkos hatalmassága, a népek sorsának ez a lelkiismeretlen és bûnös - nagyon bûnös - intézõje, csak egyszer is Magyarország mellett állott, annak érdekeiben rakta le a kakukktojásait a kormányok programjában, s lendítõje volt bármily irányban az örök magyar nemzeti eszménynek és törekvésnek?

Nem volt ilyen alkalom soha!

De - mondhatná bárki is - talán a trianoni békediktátummal elérte célját ez a sötét és gyáva hatalom, talán maradék nélkül kihörpintette haragja és bosszúja kelyhének tartalmát. Hiszen maradék nélkül gyõzött! A Szentistváni birodalom darabokra hullottan hever Európa földjén, vérzõ csonkjai ugyan égre kiáltanak, de hát ez volt a szabadkõmûvesség vágyva vágyott, álmodva álmodott céljának eredménye. A dinasztia is megfosztva a hatalomtól, a koronás király egy mocskos ágyúnaszádon töltött kvártély után a végtelen tenger egy kis szigetén igen csöndes lett mindörökre, fia - a magyar legitimizmus reménysége - messze idegenben nézi, hogy mint dúlnak személye körül a harcok egy testében megtört, lelkében meghasonlott ivadék kebelében.
Nincs a világnak az a lélek nélküli, kõszívû hóhéra, aki azt mondaná ezekre az állapotokra, hogy jóllakott már kegyetlensége, nem kíván már több megalázást.
Ámde a szabadkõmûvesség nem ilyen érzékeny s nem abból a fából van faragva, amely valaha is megnyugodna.

Õ a nevezetes trianoni kényszerbéke aláírása óta is résen van, s mint a rossz lelkiismeret Krisztus Urunk koporsóját, úgy õrzi ma is Csonkamagyarországot, hogy valahogy fel ne tudjon támadni.

Ismeretes, hogy a XX. század legrosszabb vicce, annak az álszenteskedõ gondolkodásnak, mely a szabadkõmûvesség tulajdonsága, legsajátosabb alkotása, a hova-tovább állandó derültséget keltõ koravén intézmény, az ú. n. Nemzetek Szövetsége, a szabadkõmûvesség édes gyermeke.

Ez a szövetség megalakulása óta egyebet nem tesz, minthogy híven õrködik Magyarország felett, s olyan porkolábnak mutatta magát mindezideig, akit nem hat meg semmi fájdalom, akire nincs hatással semmi érv és egyetlen tény bizonyító ereje sem.

Nem kell az olvasóknak bõvebben bemutatnunk azt az érzéketlenséget, azt a ridegséget, amellyel a nemzetek szövetsége minden magyar kérdést fogadott és fogad napjainkban is. Legfõbb börtönõrünk és jövõnk legnagyobb ellensége az a hivatalos Franciaország, melyrõl bebizonyították már. hogy nem egyéb, mint a Nagy Oriens határozatainak gerinctelen, szolgalelkû végrehajtója. Ez a hivatalos Franciaország - készakarva ejtjük ki, hogy csak a hivatalos államról van szó - ma is ugyanazon antipátiával, ma is ugyanazon kegyetlenséggel és vaksággal utasít el magától minden magyar kérést, vágyat, mint tette azt a békekötés idején. A francia népnek nem érdeke, a francia jövõnek nem feltétele, a gloire megmaradásának nem alapja, ellenkezõleg akadálya egy csonka és béna, egy minden isteni és emberi törvény ellenére kicirkalmazott Magyarország a nagy germán eszmék és évszázados szláv vágyak találkozási pontján. De hát itt nem a nemzeti érdek a

dominál szempont, hanem a világszabadkõmûvesség parancsa, ennek pedig ma is célja, ma is törekvése, egy gyenge, egy satnya, egy erõtlen Magyarország.

Ennek az erõtlenségnek, ennek a csonkaságnak a petrifikálását célozza a világszabadkõmûvesség azon törekvése, hogy az u. n. utódállamokban, egy ellenünk ellenséges, szûkkeblû és a sovinizmus köpenyében megjelenõ erõs szabadkõmûvességet fejlesszen ki.

Folyik is a munka serényen! A páholyok alapítása egymást éri, a szabadkõmûves felfogás és elõretörés folyton erõsödik az összes szomszédos államokban. Ezek a páholyok és vezetõségük a legmelegebb támogatásra találnak a Nagy Oriensnél, mely érdekükben minden hatalmát latba veti. A világháború vége óta az utódállamok minden nagyobb kérdése a francia nagypáholyban is megvitatás alá kerül, s ha ott approbáltatik, úgy sikere biztosítva is van. Egy nagy szabadkõmûves páholynak tekinthetõk ezek az utódállamok, melyek kormányai nem egyebek, mint a Nagy Oriens végrehajtó közegei és kezes szolgái. Ezt egyébként természetesnek vehetjük. Végre is ezek az államok a Nagyoriens kreatúrái, s csak a naiv lelkek hiszik azt, hogy a nemzetiségi, a nyelvi és faji törekvések iránt fogékony, önzetlen gondolkodás szülöttei. Egyik napilapunk (A Magyarság) 1927. június 2-iki számában egy párisi levélben megdöbbentõ nyíltsággal és jól értesültséggel fenti állításunkat a következõképpen igazolja: A (francia) szabadkõmûvesség Jelentõs befolyást gyakorol a külpolitika irányítására is a kezében tartott parlament és kormányok révén. A világháború történetének legizgatóbb fejezeteit az a történetíró fogja megírni, aki elõtt feltárulnak a páholyok és konventek titkos jegyzõkönyvei. Micsoda sötét munka folyhatott ezekben a páholyokban! A katolikus Habsburg monarchia már rég halálra volt ítélve a francia és skót rítusú kalapácsok által, még mielõtt a békeszerzõdés asztalán feldarabolták volna. Itt készítették elõ az "elnyomott" népek felszabadítását, a párisi cseh nemzeti tanács megalakítását és különösen a szerb és cseh törekvések hadi céljait."

A cseh kormány kapcsolata a Nagy Orienssel már oly nyilvánvaló és oly ismeretes a világ elõtt, hogy ezt nem is igen igyekeznek tagadni. A cseh állam megalapítóinak minden lépése a szabadkõmûves páholyok felé irányult és irányul ma is, s külpolitikai sikerüknek csak a páholyok támogatása, de nem elveik abszolút igazsága az egyedüli titka. A cseh úgynevezett demokrácia, parlamentarizmus, törvények, közigazgatás mind-mind páholymunkák eredménye, mind annak a szemforgató mentalitásnak a szüleményei, amit a szabadkõmûvesség oly sikerrel ûz immár kétszáz év óta.

A régi Ausztriában - mint ismeretes - császári rendelet tiltotta a szabadkõmûves páholyok megalapítását. A testvérek tehát úgy segítettek magukon, hogy legnagyobb részben Magyarországon, részben más államokban állítottak fel osztrák páholyokat. A csehek - akikre a rendelet szintén vonatkozott, mint ausztriai állampolgárokra - ugyanígy cselekedtek. Mikor aztán a monarchia összeomlott, Csehországban is felvirradt a szabadkõmûvességnek. Gombamódra szaporodtak el a páholyok, amelyek mihamar - természetesen a Nagyoriens védnöksége alatt - mint valami hatalmas kobra, ölelték körül az ifjú államot. Ezek a páholyok egyesítik magukban a politikai, tudományos, mûvészeti élet hangadó elemeit, nem csoda tehát, ha a szabadkõmûves utasítások értelmében rendezik be az államéletet is. Természetesen a legbensõbb kontaktusban vannak az anyapáhollyal, a Nagyorienssel, amelyben legfõbb protektorukat bírják, s minden törekvésükhöz biztosíthatják a francia állam, valamint mindazon államok hatalmát, és tekintélyét, ahol a szabadkõmûvesség a domináló elem.

A fent említett cikkben olvassuk az elmondottak igazolására a következõket: "Egyik kisantant állam párisi követe, aktív diplomata létére már tavaly ismertette a (francia) páholyokban, (tehát 1926-ban. Szerzõ.) államának egyik fontos diplomáciai tervét, a balkáni Locarnót."

Tudjuk, hogy ez az állam Csehország volt, egyben megtudjuk azt" is, hogy akad állam a XX-ik században, mely nem a külügyminisztériumot, vagy a törvényhozást, hanem a szabadkõmûves páholyokat tekinti azon hatalomnak és fórumnak, ahol törekvéseinek diadalát remélheti. De tudjuk azt is, hogy ez a cseh szabadkõmûvesség még a trianoni Magyarországnak is halálos ellensége s nem szûnik meg ma sem annak teljes elpusztításán munkálkodni.

A nagy román állam szabadkõmûves kapcsolatainak jelei szintén láthatók, ha nem oly élénken is, mint a cseheknél. A páholyélet a háború után ott is mindig elevenebb, azok száma folyton szaporodik. A román diplomácia is a maga balkáni szellemének legfõbb istápolóját a Francia Nagy Oriensben látja és nem hiába látja. Ismeretesek ennek a szabadkõmûvességnek a jóindulatú támogatásai ezen állam mellett is. Egyébként pedig a Magyarország ellen irányuló szövetség, ú. n. kisantant szintén szabadkõmûves alakulat, s fennmaradásának és tevékenységének bázisát nem saját elveinek át-ütõképességében, hanem a Nagyoriens atyai gondoskodásában és pártfogásában bírja. Már pedig ennek a kisantantnak Románia is tagja.

De talán a legédesebb és legkedvencebb gyermeke a világszabadkõmûvességnek az összes utódállamok közül Szerbia, vagy ahogy a háború után elkeresztelték, Jugoszlávia. Ez az állam nem mai csirke a világszabadkõmûvesség testvéri láncában, ez már letette a vizsgát a szabadkõmûves erkölcsiségbõl és pedig eminenter tette le.

Itt már teljes fényében ragyog a szabadkõmûves mógen-dóved s a hatalom és pártok vezérei igen kipróbált és tehetséges testvérek. Egyik, a szerb viszonyokat igen jól ismerõ publicistánk a Pasics kormány bukása után imígyen rajzolja meg ezek portréját: "A Narodna Obrana nemzeti jelentõsége megszûnt, a Fehér Kéz az udvart politika szolgálatába állott, a. francia-cseh orientációt kiépítõ szabadkõmûvesség nagy befolyásra tett szert és szoros összeköttetésben a Fehér Kézzel (ez a tisztek egy titkos társasága, mely a szarajevói merényletben sem ártatlan. Szerzõ.) külpolitikailag is alátámasztotta az udvari klikk törekvéseit." (Magyarság, 1927 augusztus 13.)

Ugyancsak a cikkíró említi fel, hogy a mindent elnyomó, kíméletlen és a magyarság kiirtására, a horvátság elpusztítására, a Csonkamagyarország elleni tervekre mindig kész társaságok és politikai pártok teljesen szabadkõmûves kezekben vannak, hogy a leghatalmasabb vezérek és miniszterek, Marinkovics, Kumanudi, Sumenkovics mind szabadkõmûvesek s az engesztelhetetlenség és balkáni erkölcs alkalmazása terén elõl járó szerbek hûséges, végrehajtó közegei a szabadkõmûvességnek s végsõ következtetésképpen ezt jegyzi meg: "Az ország (t. i. Jugoszlávia,) vezetése elõreláthatólag át fog csúszni a zsidószármazású szabadkõmûves Marinkovics kezébe és Belgrád a párisi Nagy Oriens fiókja lesz."

Kérdünk ezek után a kétségbevonhatatlan tények után minden gondolkodó embert, legyen az akár Lukács György is, hogy mikor volt ez a világszabadkõmûvesség Magyarország barátja?

És kérdjük továbbá, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség garázdálkodásának újbóli engedélyezése esetén ugyan mi vinné reá az ellenünk évtizedek óta áskálódó, elpusztításunkon munkálkodó világszabadkõmûvességet, hogy egyszerre mellénk álljon, a mi barátunkká legyen, a mi segítségünkre siessen, mikor ez egyet jelentene azzal, hogy eldobja az általa elért nagy eredményeket, hogy megfojtsa kedvenc szülötteit, az utódállamokat, s ellene forduljon azoknak, akiket õ hívott a revolvergolyók és bombák, lázadások és felségsértési perek, gyilkosságok és egy véres háború áldozatai után életre? Ha van ember a kerek világon, aki elhiszi azt a bárgyúságot, hogyha nálunk a szabadkõmûvesség vérebeit egy kormányzati intézkedés ismét elereszti láncairól, az ellenünk ólálkodó, minket marcangoló dúvadak egyszerre elhúzódnak közelünkbõl, ha van, aki elhiszi, hogy az emberöltõk óta országunk gyûlöletében dolgozó világszabadkõmûvesség máról holnapra a mi protektorunk és a mi jóakarónk lesz, úgy lehet, hogy ez az ember sok minden szép jelzõre számot tarthat, de a "józan" jelzõre - soha.

VII A Világszabadkõmûvesség, mint a nagy háború okozója

Ki akar bújni a felelõsség alól. - A világ ámítása. - A katolikus Egyház és a trónok ellen. - A Habsburg-ház ellen. - Mi történt Rómában az 1912. évi szabadkõmûves kongresszuson. - A világháború elhatározása. - Madame Thebes jóslata. - Az a belga semlegesség. - A Nagy Oriens a világháborúban. - Háborúra izgat. - A német szabadkõmûvesek leleplezése. - Az olasz szabadkõmûvesség háborús uszítása. - Miért tartott a világháború négy évig? - Amerika belépése a háborúba, szabadkõmûves munka volt. - Nem a népek felszabadításáért indította meg a szabadkõmûvesség a háborút. - Wilson világcsalása és a szabadkõmûvesség. - Margaine francia képviselõ nyilatkozata a világháború okozóiról. - Kivonat a szarajevói gyilkosság tettesei felett tartott hadbírósági tárgyalás jegyzõkönyvébõl. - A szabadkõmûvesség megengedi a gyilkosságot, - mondja Csabrinovics.
Az egész világ publicistáit, történészeit, államférfiait, tudósait állandóan foglalkoztatja annak a kérdésnek a megfejtése, hogy ki, vagy kik, esetleg mi, vagy mik okozták az 1914. év nyarán kitört világháborút? Könyvtárakat töltene már meg azoknak a munkáknak a tömege, melyek a legkülönbözõbb nézõpontokból vizsgálva ezt a kérdést, a legkülönbözõbb eredményeket produkálják, amelyekkel megfejteni vélik a nagy talányt.

Hát még a diplomaták és államférfiak memoárjai? Ezek jelentenek csak nagy számot! Ahány vezéregyénisége volt az egyes államoknak a háború kitörésekor, vagy ahányat késõbb a nagy világégés felszínre vetett, mindannyian ezt a nehéz csomót bogozgatják, s mindannyian azt is hiszik, hogy sikerült kinek-kinek megoldania.

Még az u. n. hivatalos diplomácia is érezte, hogy ez a homály a háború után többé nem maradhat meg a históriában, a háború okozóját vagy bûnösét fel kell deríteni, az egész világ elõtt pellengére kell állítani, mint egy szörnyeteget, mely ennek a soha nem látott borzalomnak lelketlen okozója volt.

A gyõztes államok diktátorai, akik Brennust megszégyenítõ ridegséggel és szívtelenséggel ítélkeztek a legyõzöttek fölött, ezt a homályt úgy igyekeztek eloszlatni, hogy egyszerûen ráfogták Németországra s a volt központi hatalmakra a háború felidézésének bûnét, s hogy az késõbb letagadható ne legyen, bele is foglalták ezt a békeszerzõdésekbe.
Ámde a világ - miként már említettük - ezt a kényszer beismerést nem fogadta el feltétlen

igazságnak. A békét a gyõzõk kardjai és tankjai a szétesett és forradalmaktól legyöngített központi hatalmakra rákényszerítették ugyan, Európa térképét is megváltoztathatták hatalmuk súlyával, de arra már nem voltak képesek, hogy az emberiség meggyõzõdését is õk diktálják. A világ nem fogadta el a németek és a legyõzött államok bûnösségét, s hova tovább nem fogadják el ezt ma már a gyõztes államok gondolkodói és igazságot keresõ, kutató elméi sem. Az okok ezreit sorolják fel, mindmegannyi gyújtóanyagot, mely az egekig hatoló robbanást elõidézte, de a gyújtogató, az még mindig rejtekben lapul, az még ma is ismeretlen.

Pedig ezt egyszer meg kell találni, még pedig az igazi tettest kell leleplezni, nehogy a történelembe éppúgy hamis adatok kerüljenek be a világháború okozóját illetõleg, mint ahogy a nagy francia forradalom igazi alapját hamisan mutatják be ismeretlen kezek.

Márpedig letagadhatatlan tény, hogy az eltussolási mûvelet, az igazi tettes elrejtésére irányuló munka nagyban folyik az egész világon. A szabadkõmûves páholyok, a szabadkõmûves korifeusok és a velük egy követ fújó újságok hetet-havat összehordanak, a bizonyítékok egész arzenálját vonultatják fel, s mindezt csak azért, hogy elterelj ék a figyelmet azon tényezõrõl, mely ennek a nagy égszakadásnak elõidézõje volt.
A manõver azonban nem teljesen sikerült! Vannak ma már, akik nyitott szemmel nézik az eseményeket, minden államban akadnak a saját fejük után induló férfiak, akik nem hajlandók a sok mesét, amit a szabadkõmûvesség a háború okáról elregél, csak úgy kritika nélkül elfogadni, hanem gondolkozni és kutatni kezdenek, hogy az igazi okot megtalálják. S itt a gondolkodó embernek legelõször az tûnik föl, hogy miért a szabadkõmûvesség a legserényebb és legszorgalmasabb az okok kitalálásában? Mi célja van ezzel, és mily körülmények hatása alatt teszi ezt? Hiszen teljesen úgy fest a dolog, mint annál a bizonyos tolvajnál, aki maga kiabált a legserényebben rendõr után, abban a hitben, hogy így róla elterelõdjék a figyelem.

Csak nem így állunk talán a szabadkõmûvességgel, veti fel a kérdést az elfogulatlanul gondolkodó elme? Hiszen a szabadkõmûvesség mindig a pacifizmust, a békét hirdeti, a profánoknak szánt közleményeiben, a testvériség egyetlen patentírozott képviselõjének tünteti fel magát, emelkedettebb erkölcsileg, tisztább lelkiség után kiáltoz folytonosan a fórumokon, ugyan miként lehetne hát az az elvetemült, az a szörnyeteg, aki a világháború rémségeit rászakította az emberiségre.
Ha aztán az így elmélkedõ férfiú kutatásait tovább folytatja, ha a szabadkõmûvesek tetteit, beszédeit, terveit szépen összegyûjti, s belõlük kiformálja annak egységes képét, hát megdöbbenve fog rájönni, hogy ez a sötétben dolgozó, világosságot rejtegetõ éjjeli denevér-intézmény, nem is olyan ártatlan ebben a borzasztó bûnben, kezén mindig több és több vérnyomokat fedez fel, s mikor már adatait elrendezte, akkor látja csak, hogy tulajdonképpen fülöncsípte a valódi tettest, kezében tartja a világháborút felidézõ szörnyeteg nyakát, s hogy ez nem más, mint a világszabadkõmûvesség.
Ezt a megállapítást nem mi tesszük elõször. Híres, neves férfiak évek szorgalmas és hihetetlen energiával véghezvitt munkái szögezik le ezt a tényt. Egész könyvtárra menõ anyag gyûlt már így össze beszédekben, cikkekben, könyvekben, a megcáfolhatatlan bizonyítékok ezrei tanúskodnak arról, hogy a világháború felidézése, a szabadkõmûvesség munkája.

Mi az idevonatkozó anyaghalmazt e munkában nem közöljük le, mert az ennek a könyvnek a kereteit messze meghaladná - hiszen, amint említettük, könyvtárakra rúgnak ma már azok - inkább az elfelejtett és szétszórt, kevésbé ismert adatok összegyûjtését fogjuk ezen fejezetben adni. Sok van ezek között olyan, mely még a nyilvánosság elé nem

került, s még több, amely nyíltan fog tanúskodni azon állításunk mellett, hogy a nagy háború felidézésének bûnöse és tettese a szabadkõmûvesség. Aki az egész masszát ismerni óhajtja, az megtalálhatja Wichtl, Brauweiler, F. Gruber mûveiben és sok más kitûnõ munkában.

Bizonyítékaink felsorakoztatásánál itt is az eddigi metódus szerint fogunk eljárni. A szabadkõmûveseket fogjuk kényszeríteni, hogy leplezzék le magukat, õk ismerjék be, õk vallják ki, õk mondják meg maguk, hogy nem gazdasági, nem jogi, nem kereskedelmi kérdések, hanem a szabadkõmûvesség tervszerûen elõkészített és évtizedeken keresztül következetesen keresztülvitt munkája zúdította az emberiségre a világháború rémét. Hogy a szabadkõmûvesség - bármint akarja is ezt a tájékozatlan közvéleménnyel elhitetni - nem idegenkedik a háborúktól, azt már az eddigi fejezetekben is feltártuk. A francia háborúkon, a XIX. század forradalmain, a Törökország elleni lazításokon stb. mindenütt meglátszik a szabadkõmûvesség ujjlenyomata, mely - ha a páholyok munkáján nyilatkozik meg - épen nem békés és pacifista terveket hajszol és nem ilyen célokat követ. Idéztünk sok szabadkõmûves nyilatkozatot, hivatalos programot, melyekben csak úgy lángol a gyûlölet a mai világrend ellen, s a vágy arra, hogy egy rémséges vér és tûzözön útján ezt eltörölje a föld színérõl. Az 1746-ban megjelent és Rómában nyilvánosan elégetett "Les Franc-Macons écrasés" címû szabadkõmûves irat ezt a szabadkõmûves programot így rajzolja meg: "A szabadkõmûvesség feladata, hogy mint egy második Mózes felszabadítsa a sóhajtozó népet, kioltsa a világot emésztõ viszály fáklyáit és az összes különbözõ népcsaládokat egy testté egyesítse. Miután pedig az emberektõl nemcsak az erõszak ragadta el a szabadságot és egyenlõséget, hanem a hamis kegyesség és tudatlanság is; a szabadkõmûvesség kötelessége a babona birodalmát is szétrombolni, a tudatlanságot és tévelygést leküzdeni és a természet világosságát, vagyis az észt követni. A szabadkõmûvesség feladata ennélfogva a babona, a zsarnokság és az önkény három szörnyetegét, a vallás, a természet és az erõ eszközeivel leküzdeni és ezzel az aranykort újra visszahozni."

Boos tanár, aki maga is szabadkõmûves "Geschichte der Freimaurerei" címû munkájában beismeri, hogy már XVIII. század ötvenes éveiben a világszabadkõmûvesség programjában mindaz benne volt, ami a nagy francia forradalom alatt és után történt. Ugyancsak õ mondja, hogy az angol Cromwell, a szabadkõmûvesség tulajdonképpeni megalapítója, aki ezt az intézményt azon célból hozta létre, hogy általa az egész föld összes trónjait le lehessen dönteni.

Amely intézményt ilyen mentalitás teremt meg, amely bölcsõjében nem párnán, hanem forradalmi terveken, trónok összedöntésére és a vallás elleni küzdelemre alkalmas eszközökön nyugszik, az nem lesz pacifista soha.

Amint, hogy ezt már bizonyítottuk is. Nem lehet tehát csodálkozni azon, ha a XX. század elején azon dolgozott ez a világszabadkõmûvesség, amiért alakult, a trónok összedöntésén. Gyûlöletének tárgya a katolikus Egyház és a pápán kívül, a katolikus Habsburg ház és Monarchia, s a Hohenzollern uralkodóház volt legfõképpen. A pápánál elérte célját - legalább õ úgy gondolta, hogy igen - mikor a pápai államot bekebelezte az Unita Itália testébe és a pápát fogollyá tette a Vatikánban. A katolikus egyházzal szemben is sikeresen harcolt, hiszen a mûveltnek nevezett nyugaton mindenütt keresztülvitte a szekularizációt, a szerzetes rendek kiûzését, a vallásoktatás kiküszöbölését az iskolából, megteremtette a laikus morált és a felekezeteken kívül álló államhatalmat. Szövetségese és testvére a szociáldemokrácia, a liberalizmus, a vallástanítás terén mindig nagyobb és nagyobb területet mondhatott a magáénak, itt tehát szintén meg lehetett elégedve az eredménnyel. A

trónok döntögetése is mindig nagyobb arányokat öltött, ma Portugália, holnap Törökország teljesítette be a szabadkõmûvesi programot ezen a téren, s a többi államok is igen jó úton voltak, hogy ezeket utánuk csinálják.

Két vár azonban még sértetlenül meredt ki a nagy pusztaságban. A német Hohenzollern dinasztia, mely valamikor hûséges szabadkõmûves volt, de egyre inkább távolodott el ennek bûvkörébõl. Ez az uralkodóház nem csinált abból titkot, hogy egy új Németországot akar megteremteni, mely a gazdagságon és a fegyelmezett hadseregen nyugszik, már pedig ezek mindegyike akadálya volt a szabadkõmûves eszmék haladásának. Aztán megvolt még a katolikus monarchia is, a katolikus Habsburg házzal, mely oly sok borsot tört egyszer-másszor a szabadkõmûvesség orra alá, s nem volt hajlandó a maga uralmát annak elgondolása szerint berendezni.

Mindkettõnek pusztulnia kellett tehát, mindkettõ halálra volt ítélve már akkor, mikor a szabadkõmûvesség az antant létrehozásával körülöttük teljessé tette a blokádot, s õket abroncsok közé szorította.

A többi már csak idõ kérdése volt. A "Cél" címû folyóirat 1924. évi novemberi számában be is bizonyítja, hogy az 1912-ben Rómában tartott szabadkõmûves kongresszus már elhatározta a világháború megrendezését. Az is el volt határozva, hogy ennek megindulását a Ferenc Ferdinánd trónörökös meggyilkolása fogja bevezetni.

Madame Thebes, egy híres francia jósnõ ugyanezen idõtájban az alábbi kijelentést tette: "Az, akinek Ausztriában uralkodni kellene, nem fog uralkodni. Uralkodni egy Halai-ember fog, aki nincs még erre kiszemelve (IV. Károly király és császár). A jósnõ ezt az eseményt 1913-ra tette, s midõn ekkor nem következett be, egy cseppet sem jött zavarba, hanem újból nyilatkozott: "A megjósolt tragédia ugyan még nem következett be - mondja Mme Thebes - azonban egész bizonyosan meg fog történni a következõ év elsõ felében (1914)." Ez a jóslat aztán amint tudjuk, pontosan be is következett.

Természetesen nincs komoly ember, aki ennek a francia jósnõnek valami titkos hatalmat tulajdonítana, s azt hinné, hogy Mme Thebes tényleg a jövõbe látott, midõn fenti nyilatkozatát megtette. Nem történt egyéb, mint az, hogy ez a francia hölgy szoros érintkezésben volt azon francia szabadkõmûvességgel, mely a trónörökös meggyilkolását már 1912-ben elhatározta. Nem elõször történik a szabadkõmûvesség porondralépése óta ilyen jóslás. A híres bûvész, a Balsamó József nevû kalandor zsidó, kinek mûvészi neve gr. Cagliostro volt, a francia forradalom elõtt évekkel már, egy elõadásán Mária Antoinette királynénak eléje varázsolta saját levágott fejét. Természetes, hogy õ sem volt földöntúli hatalom birtok kában, hanem mint fõszabadkõmûves tudta már ekkor, hogy a forradalmár páholyok és a frankfurti páholy elhatározta az uralkodópár kivégzését, hogy a forradalom sikerét ne veszélyeztethessék.

Wichtl említi munkájában, hogy egy svájci szabadkõmûves már 1912. év végén azt mondotta: Ferenc Ferdinánd rendkívül kiváló egyéniség. Kár, hogy el van ítélve s még mielõtt trónra léphetne, meg fog halni."

Wandelvelde belga miniszter és szociáldemokrata vezér, egyben fõszabadkõmûves 1913 július 5-én Parisban a Nagy Oriens-termében egy elõadást tartott, melyben a többek között az alábbi nyilatkozatot tette: "A belga határ fenyegetve van. A német vasútvonalak egész sora úgy van fektetve, hogy összeütközés esetén nem lehet kétség azok rendeltetése felõl. Ha ez a lehetõség valamikor tragikus valósággá lesz, a belga haderõ hatalmas állást fog

elfoglalni a betörõ ellen Antwerpen, Namur és Lüttich között. Az angolok kijelentették, hogy Franciaország és a Német birodalom összetûzése esetén a német betöréssel szembeszállanak és a fenyegetett Belgiumot megvédik, mely egész biztosan csatatér lesz." (Brauweiler.)

Mindez szószerint így teljesedett be. A belga és francia szabadkõmûvesség tehát a világháború elõtt egy évvel már teljesen kidolgozott tervet vitatott meg a páholyokban, s a semlegesnek kikiáltott Belgiumot is belekombinálta a terveibe. És mégis volt merészségük a világot telelármázni a németek ellen annak a semlegességnek megsértésével, amelyet õk nemcsak, hogy nem akceptáltak, de amely megsértésére építették fel háborús terveiket.

Az "Itália" címû milánói újság 1915 szeptember 26-iki száma közli a belga szabadkõmûves nagymester gr. Goblet d'Alvielanak, Fera florenzi nagymesterhez intézett levelét, melyben a következõ részlet foglaltatik: "összeköttetéseink Belgium megszállott részével igen nehézkesek és korlátoltak. A páholyélet szünetel. Az okmányokat, a levéltárt, szóval mindazt, ami legfõbb tanácsunkra nézve fontos, biztonságba helyeztük,. . .! A fronton lévõ katonai páholyokon kívül csak három ideiglenes páholy volt alakítható, Londonban, Parisban és Hágában. El vagyunk telve azzal az öntudattal, hogy a jog és szabadság szabadkõmûves alapelvekért harcolunk".

Ugyan mi szüksége volt arra egy humanitárius és jótékonykodó intézménynek - ahogy a szabadkõmûvesség magát reklámozza, - hogy sietve pakolja össze okmányait, s jó, biztos helyre dugja el azokat az ellenség elõl? Hiszen egy humanitárius intézménynek csupa finom és szép elvei, s csak ártatlan okmányai lehetnek, nem pedig olyanok, amelyeket sietve el kell cipelni az idegenek szeme elõl.

A belga szabadkõmûves nagymester azonban tudta, hogy miért menti ezt az irattárt. Bizony abban nem sok öröme lehetett volna a világszabadkõmûvességnek, ha a német hadvezetõség rájuk akadt. Mert ekkor ezek az okmányok napvilágra kerültek volna, s az emberiség beláthatott volna a szabadkõmûvesség boszorkánykonyhájába, ahol a világháborút elõkészítették.

A párisi Nagypáholy 1914 nov. 20-án a szövetség összes páholyaihoz és szabadkõmûveseihez egy határozatot juttatott el, melyet mindnyájan kötelesek voltak végrehajtani. Ennek a határozatnak egyik része így hangzik: "A fegyvereket addig le nem tesszük, míg a német militarizmus végkép legyõzve nem lesz."

Németország, látván a világszabadkõmûvességnek vele szemben elfoglalt ellenséges magatartását, már a háború elején a szeg fejére ütött, mikor német szabadkõmûvesekkel bizonyította rá a szabadkõmûvesség latin irányára, hogy az a világháború okozója.
Hát ez telibe talált! Az egész Nagy Oriens hatalmasat jajdult, s egészen oda volt az ijedségtõl és félelemtõl. Mikor aztán magához tért, a legkevésbé sem francia szellemességgel, hanem valódi kocsis stílusban, egy tiltakozást szerkesztett meg a különbözõ páholyokhoz, melynek egyes fejezetei a következõképpen szólnak: ‚Miután a francia Nagy Oriens tanácsa a közleményekbõl tudomást szerzett arról, hogy egyes német szabadkõmûves hatalmak és egyes német szabadkõmûvesek azt igyekeznek kimutatni, hogy a világháborúért a hármas antant felelõs, bár feleslegesnek látszik ilyen szemtelen felfogásokra válaszolni, a francia Nagy Oriens még sem tarthatja magát vissza attól, hogy bosszús tiltakozását közzé ne tegye:
"Figyelemmel arra, hogy az ilyen szabadkõmûvesek megszégyenítik azt az egész intézményt, melynek összes tagjai az emberiség és igazságosság legtisztább érzelmeitõl

kell, hogy áthatva legyenek; figyelemmel arra, hogy õket kultúrájuk, mely speciálisan a porosz militarizmus alapján épült ki, melyet egyszer s mindenkorra le kell verni, kívül helyezi az egész szabadkõmûvesség egyetemén . . . stb."

Ámde ez a nagyon hangoztatott emberiesség és i igazságosság egy szemernyit sem akadályozta meg a legszebb eszmékkel kóklerkedõ ezen farizeusokat, hogy ugyanekkor a Bukarestben fennálló Zur Arbeit címû és teljesen németekbõl álló páholyt egy leiratban rá ne igyekezzék venni arra, hogy a központi hatalmak és saját fajtájuk ellen áruló szerepet vállaljanak. A páholy aztán alaposan odamondogat a legfõbb protektorának az alábbi válaszban:
"Igazoljuk az önök legutóbbi két körlevelének vételét, és rendkívül meg vagyunk lépetve, hogy a francia Nagy Oriens minden kõmûves alapelvvel ellentétben ebben a máris annyira szerencsétlen idõben politikai és nacionalista céloknak szenteli tevékenységét. Csupán gyöngédség lett volna önöktõl, ha egyik leány páholyuknak, mely az önök legjobb tudomása szerint majdnem kizárólag németekbõl áll, meg nem küldik ezeket az abszolúte nem szabadkõmûves irányú köriratokat, melyek legdurvább ellentétben vannak a nekünk megelõzõleg megküldött, a német-francia megértésre vonatkozó tételekkel. Azzal a kívánságukkal, hogy a fent jelzett köriratokat a sajtó kezébe juttassuk és ezáltal itt Németországgal szemben ellenséges hangulatot keltsünk, megsértettek önök bennünket, mert mi híven kötelességünkhöz, melyre megesküdtünk, ily kõmûvesellenes eljárást sohasem helyeselhetünk. (A levél kelte 1915 március 5. és 18.)

Frappáns bizonyíték ez a levél egyben annak a hazugságnak a megdöntésére is, hogy a szabadkõmûvesség a háború idején a humanitás elvének a betartásáért, a háború borzalmainak a csökkentéséért és a hadviselésben az emberies érzés felülkerekedéséért hadakozott. Ellenkezõleg! Amint ez a levél is mutatja, azon dolgozott, hogy minél nagyobb területet tudjon lángba borítani és minél nagyobbra hizlalja az öldöklés molochját és az emberek közt amúgy is tobzódó gyûlölet rémét.

Elképzelhetjük, hogyha a német páholyok sem feszélyezték ezt a vérszomjazó Nagy Orienst attól, hogy ezek tagjait is a németek elleni háború ágenseivé igyekezzék tenni, mennyivel szemérmetlenebbül és terrorisztikusan kellett azoknál a szabadkõmûves páholyoknál fellépnie, amelyekben ezeket a szempontokat agitációjánál nem kellett figyelembe vennie. Miket csinálhatott, miket írhatott és mily propagandát fejthetett ki azon államokban, melynek szabadkõmûvessége az õ alkotmányuk szerint a Nagy Oriensben nemcsak protektorát, hanem legfõbb hatóságát is látta.
Ki is fejtett ilyen lelketlen propagandát! Ma már nagyrészben összegyûjtötten láthatjuk azt a hatalmas anyagot, amely ennek egyes fázisait feltünteti, s az eredményt bizonyítja Portugália, Görögország háborúba rántása, mely teljesen szabadkõmûves hatás alatt jött létre. Az is tudjuk, hogy Spanyolországban sem kímélte a Nagy Oriens a fáradságot, éveken keresztül minden telhetõ eszközt igénybe vett, hogy azt az országot is frontba állítsa, s az csak természetes, hogy az eszköz megválogatásában abszolúte nem volt kényes. Ha az ígérgetések, a morális fenyegetéseik nem használtak, ha ezek alkalmazása mellett eredményre nem volt kilátás, hát akkor jöttek a szabadkõmûvesség arzenáljából a nehéz ütegek, az agitátorok megszerzése, az emberek lekenyerezése, a sajtó megvásárlása, s jött, mint nagy ágyú az utca felvonultatása, a lázongások felkeltése, a belsõ rend megbontása. Valóban szinte csodálatosnak mondhatjuk, hogy Spanyolország mindezek ellenére is kidobta nyalkából azt a pányvát, amelyet a Nagy Oriens neki vetett, hogy ezzel azt is a háborús nemzetek sorába vonszolja be.

Két nagyhatalom azonban akadt, mely engedte magát megfogni és a háborúba belesodorni. Az egyik volt Olaszország, a másik Amerika.

Hogy az olasz szabadkõmûvesség mindig forradalmár volt, s mindig háborús célokat hajszolt, hogy lelkiismeretlenül idézte fel a konfliktusokat a szövetséges monarchiával, melynek engesztelhetetlen gyûlölõje volt, azt egy elõzõ cikkben már igazoltuk. Arra is rámutattunk már, hogy ezt nem hazafiságból tette, hanem a Nagy Oriensnek a terveit óhajtotta ez által megvalósítani, amelytõl alkotmányát kapta, melynek a legengedelmesebb vazallusai közé tartozott mindenkor.

Hogy az olasz szabadkõmûvesség nem hazafias szempontokból óhajtott leszámolni a monarchiával, az akkor került nyilvánosságra, mikor Mussolini a hatalmat megszerezte, s r mikor az Itáliában grasszáló két szabadkõmûves irány a duce kegyének megnyeréséért versengve, jobban mondva a saját bõrét védve, egymás ellen a leleplezések egész özönét zúdította. Ezen leleplezések folyamán aztán kitûnt, hogy a világháborúba Olaszországot a szabadkõmûvesség nem olasz érdekekbõl rántotta bele, hanem tisztán francia szabadkõmûves érdekekbõl, s hogy az olasz szabadkõmûvesség ekkor Itália adriai reviszdikációit nem támogatta. Ugyancsak a szabadkõmûvesek sütötték egymásra, az olasz érdekek szempontjából azon megbocsáthatatlan bûnt, hogy az 1917. évi párisi szabadkõmûves kongresszuson, ahol a monarchiát a késõbbi ú. n. utódállamok között felosztották, az olasz szabadkõmûvesek nyugodtan hozzájárultak ahhoz, hogy Trieszt, Fiume, Isztria, Dalmácia - az olasz aspirációk régi vágya és álma, az olasz nacionalizmus legfõbb törekvése - Jugoszláviának jusson.

Midõn ez Olaszországban kitudódott, a szabadkõmûvesség csak nagy üggyel-bajjal tudta az elemi erõvel kitörõ népharagot magáról elhárítani. így is áldozata lett ennek az el-alkudásnak, Ballori, a nagymester az egyik legfõbb háborús uszító, akit meggyilkoltak, míg a másik fõszabadkõmûves, Rudini márki, öngyilkosságot követett el.

Tény azonban az, hogy Olaszország a szövetségeseit hátbatámadva, adott szavát megszegve, a háború kitörése után nem is egy esztendõre, az antant oldalára állott.

Hogy mily munkával sikerült ezt az olasz szabadkõmûvességnek elérni, arról már kötetek szólnak. Ludwig Müffelman, Leopold Wolfgang, mindketten szabadkõmûvesek, az adatok egész tömegét szedték össze ennek bizonyítására, P. Gruber Hermán jézus-társasági atya pedig a szabadkõmûvesség háborús szerepét tárgyaló értekezésében ezen adatokat még újakkal egészítette ki. (Stimmen der Zeit, 1915 szept.) Ettore Ferrari, az olasz Nagy Oriens fõmestere mindjárt a háború kitörése után két körlevelet intézett az összes olasz páholyokhoz, melyekben azokat arra hívja fel, hogy készítsék elõ a közvéleményt arra, hogy a központi hatalmak ellen a háborúba beleavatkozzon. A nagymester körlevele többek között az alábbiakat tartalmazza: "Itália eddig csak szemlélõje az összeütközésnek; ez a magatartás azonban nem jelenti azt, hogy az õ érdekeit, hogy az õ aspirációit, az 6 hagyományait és polgári és politikai életének legfényesebb alapelveit figyelmen kívül hagyja . . . A jelen pillanatban elsõ gondolatunk hazánkra irányul. És miután bizonyos idõszakok soha többé vissza nem térnek a történelemben és mert épp olyan õrült, mint kárhozatos dolog lenne azokat elszalasztani és az alkalmat meg nem ragadni, azt hisszük, hogy Itália rosszul gondolkodik magáról, ha a tragikus háborús játékból távol maradna, amely sok nemzedékre kihatólag fogja Európa sorsát eldönteni."

... "A haza vitális érdekei vannak fenyegetve; a nemzeti egységnek oly régen sóvárgott kiegészítését, ha most nem érjük el, az bizonytalan idõre lesz eltolva s talán örökre

veszélyeztetve; a jog védelme az erõszak ellen követeli tõlünk, ha hívek akarunk maradni legfényesebb tradíciónkhoz, hogy rettenhetetlenül és gyorsan avatkozzunk a háborúba.

.....A szabadkõmûvesség kötelessége, hagyományához híven a leghatározottabban folytatni a nemzeti lelkiismeret nevelésének nagy munkáját. A páholyokon belül és kívül . . . minden testvérnek terjesztenie kell azt a meggyõzõdést, hogy Itália számára ütött a legnehezebb felelõsség és a legkeményebb áldozatok órája . . .

A szabadkõmûvességnek .... ebben az órában meg kell mutatnia, hogy múltjára méltó."
Ez a háborús vágytól csepegõ körlevél, mely telve van a Németország, a Monarchia elleni gyalázkodásokkal és rágalmakkal, természetesen a francia páholyokat igen megnyugtatta s a francia hadvezetõségnek is nagy követ vett le a szívérõl. Ebbõl ugyanis nyilvánvalóvá lett, hogy az antant hatalmaknak Olaszországtól tartaniok nem kell. az szövetségesei oldalán a háborúba soha beleavatkozni nem fog. így aztán az olasz határon levõ francia haderõket onnan el lehet vonni és más helyeken felhasználni. Éppen idejében! A nagy német roham már a francia fõváros alá préselte az egész haderõt, s minden arra mutatott, hogy rövidesen megismétlõdik az 1871-iki francia katasztrófa. Az olasz határról elvont haderõket tehát gyorsan a németekre dobta a hadvezetõség, amivel megakadályozta hadseregének a katasztrófáját . . .

Katonai szakértõk szerint, ha az olasz határról a francia haderõk el nem vonatnak, ha Franciaország nem biztos abban, hogy a harmadik szövetséges nem fogja kötelességét teljesíteni, s nem fog az antant ellen háborút viselni, a világháború pár hónap alatt befejezõdik, minthogy a döntés nem az orosz, hanem a francia harctéren történhetett csak meg.

A szabadkõmûvesség volt tehát nemcsak a háború felidézésének az okozója, hanem a tettese annak a szörnyûségnek, hogy a világ több mint négy éven keresztül lángokban állott, s hogy millió és millió ember vére öntözte a földet.
Ferrari nagymester körlevele nem is maradt aztán hatás nélkül a testvérekre. Hozzáfogtak a háborús uszításhoz, s hogy azt minél szélesebb körben gyakorolhassák, Olaszország liberális és szabadkõmûves sajtójában 1914 októberében a nagymester mindkét körlevelét le is közölték. Ezek között a leghangosabb uszítók a "Messaggero" és a "Secolo" címû lapok voltak, melyekrõl mindenki tudta, hogy a francia szabadkõmûvességtõl szubvenciót húznak.

Tudjuk, hogy Németország és a Monarchia mennyit fáradozott azon, hogy Itáliát a háborútól visszatartsa. Tudjuk, hogy ez utóbbi területi engedményeket is hajlandó volt tenni, s nagyon sok olyan elõnyt biztosítani Olaszországnak, melynél többet, mint gyõzelmes állam is alig kapott.

Mindez nem használt. Nem azért, mintha az olasz irányadó tényezõk ezekkel be nem érték volna, nem azért, mintha az olasz igényeket ezekkel ki nem lehetett volna elégíteni, hanem, mert a szabadkõmûvességnek kellett a háború, s szüksége volt arra, hogy Olaszország is belépjen a hadviselõ államok sorába az antant oldalán.
Az olasz szabadkõmûvesség agitációja tehát nem csökkent, hanem - ellenkezõleg - napról-napra erõsbödött. Az ország hangulata a folytonos izgatás következményeképpen, mindig jobban szorította a kormányt a háború felé, s tekintve, hogy ennek a kormánynak tagjai között szabadkõmûvesek is voltak, ez nagyon könnyen hajlott ezen megoldás felé.

Mikor aztán a talaj már teljesen meg volt mûvelve, mikor a néplélek a szabadkõmûves agitációk hatása alatt állott, s a különféle egyesületekben egymásután rendezte a tüntetéseket az antant oldalán leendõ beavatkozás mellett az olasz Nagy-oriens is elérkezettnek látta az idõt a riadó megfúvására. 1915. áprilisában egy kiáltványt bocsátott ki, amelyben felhívja a népet, hogy követelje a kormánytól a központi hatalmak ellen azonnal a háború megindítását. Kiáltványában a következõket mondja:
"Mi követeljük a háborút a két központi hatalom ellen, amely a haladással szemben a barbárságot képviseli. Az emberiség nevében akarjuk a háborút Ausztria ellen. Szabadkõmûves! hitvallásunk nevében is követeljük a háborút."
És Olaszország megindította hadait 1915. tavaszán - szövetségesei ellen.
Bakonyi Kálmán említett füzetében a magyarországi szabadkõmûvesség érdeméül sorolja fel - és persze szabadkõmûves szokás szerint azonnal tartja is a markát jutalomért - hogy ez a szabadkõmûvesség mennyit fáradozott azon, hogy olasz testvérei vérengzõ vágyát megfékezze s õket a hitszegéstõl visszatartsa. Azt is büszkén hozza fel, hogy maga Tisza István volt az, aki erre a munkára a szabadkõmûveseket, s a 146 szimbólikus Nagypáholyt megkérte, s a diplomácia útján ennek ebbeli munkáját erõteljesen támogatta.

Hát ez lehetséges! Most az egyszer nem kételkedünk benne.
Ámde szegény Tiszának fogalma sem volt arról, hogy a világháború kitörése, tovaterjedése, kiknek a munkája, illetve õ nem gondolhatott arra, hogy ebben a világszabadkõmûvesség a bûnös, õ ezt a szabadkõmûvességet csak azon nyilatkozatok és fogadkozásokból ismerte, amit a szabadkõmûvesek az emberek félrevezetésére találtak ki és dobtak a közvéleménybe. Másrészt meg joggal hihette, hogyha valakinek, hát a magyarországi szabadkõmûvességnek csak sikerül majd az olasz testvéreket kijózanítani háborús részegségükbõl.

Nem sikerült! A magyar testvérek a legteljesebb kudarccal távoztak az olasz páholyokból, amit õk bizonyára elõre tudtak, hiszen a nagy Oriens terveit kellett ismerniök. De tetszett nekik, hogy a hatalmas Tisza is fontos személyiségeket csinál belõlük, s a játékot végig játszották.

Említettük már azt, hogy az olasz szabadkõmûvességet nem hazafias intenciók, hanem a szabadkõmûves célok diadalrajutása vitte bele a háborúba.

Ezt bizonyítjuk is!
Az olasz szabadkõmûvesség két iránya között lefolyt nagy veszekedés, melyrõl már több ízben írtunk, a fasizmus berendezkedésének elsõ idejében történt. A veszekedõ és nyelvelõ felek a két Nagypáholy nagymesterei voltak és pedig, Torrigiani a Palazzo Giustinianin székelõ és Palermi az u. n. Piazza Oesu-n vakoló nagypáholyok fõmesterei.

A két fõszabadkõmûves ugyancsak sutbadobta az óvatosságot és titkosságot, mikor egymás páholyáról leszedegette a keresztvizet. Nem hagytak azok meg egymáson egy garasára becsületet sem, s így tisztázták, jobban mondva leleplezték az olasz szabadkõmûvesség háborús uszításainak tulajdonképpeni indokait is, s ki-ki kisütötte a másik irányáról, hogy ezen indokok között a hazafiság nem szerepelt.

Palermi egyik nyilatkozatában így jellemzi Torrigianit és az általa képviselt szabadkõmûvességet: "A Palazzo Giustiniani-féle szabadkõmûvességet egy külföldi szabadkõmûvesség sem ismeri el, mert szabálytalan, vallástalan ... õk árulták el a hazát akkor, midõn a párisi szabadkõmûves kongresszuson 1917-ben lemondtak a legszentebb

nemzeti aspirációkról."

Természetes, hogy Palermi mester aztán az általa képviselt szabadkõmûves irányára húzza rá a Torrigiániékról lerángatott takarót, mikor így glorifikálja cégét: "a Raul V. Palermi nagymestersége alatt álló Piazza Qesu-beli szabadkõmûvesség nem képez egy szektát, nem vallásellenes, nem szubverzív, hanem mindenkor melegen szívén viselte a nemzeti revindikációkat és a fasizmus uralomrajutását. Ennek igazolására azonnal le is közli Thaon di Revei tengernagynak az õ páholyához intézett egy sürgönyét, melyben az olasz tengeri haderõ parancsnoka a háború befejezése elõtt így nyilatkozik: "Az olasz skót rítusú szabadkõmûvesség hazafias mûködése hozzájárult a nemzeti jogok biztosításához a szemközti partokon."

No de Torrigiani sem hagyta magát, s felvonultatta érveit, majd a fiumei szabadkõmûves fasisztákat, akik kijelentették, hogy ezen utóbbi szabadkõmûvesség a hazafias, mert "utalnak a Palazzo Qiustiniani hatalmas támogatására a fiumei és dalmáciai vállalkozásaikban".

Majd visszafordítja az 1917. évi szabadkõmûves-kongresszuson történtekért a vádat Palermire, aki szerinte elalkudta hazafiatlanságból és idegen - persze szabadkõmûves - érdekbõl Olaszország fontos aspirációit. Aztán bejelenti, hogy az õ szabadkõmûvessége volt Olaszország háborúbalépésének fõmozgató ereje, s végül így folytatta: "Midõn az olasz szabadkõmûvesség, mely az irredentizmus igazi szerzõje és megvalósítója, Oberdank idealizációjától, ami felett sokan azon idõben nevettek, Felice Veniziáni, a trieszti "Alpa Giulie" titkos páholy nagymesterének mindennapi konkrét akciójáig, óriási küzdelemmel az országot a háborús intervencióra rábírta, nem tett egyebet, minthogy folytatta a nemzeti rekonstrukció 100 évvel ezelõtt megkezdett munkáját."

Palermi azonban visszavágott. Kijelenti viszonválaszában, hogy igenis Torrigiáni és az õ szabadkõmûvessége nem hazafiságból volt a háború megindítása mellett, mert hiszen az õ 1917. évi párisi gesztusok ellen (mikor Jugoszláviának ítélte oda a szabadkõmûvesség Fiumét stb.) "azon idõben az egész olasz sajtó felhördült".

"Bírjuk - válaszolja folytatólag Palermi - a Palazzo Giustiani összes okiratainak gyûjteményét és a Rivistájuk kollekcióját, így bármikor, amikor akarjuk, illusztrálni tudjuk az õ renunciás, antiadriatikus, antifiumés akciójukat egészen a rapallói szerzõdésig és Torrigiani táviratáig, mely d'Annunziónak tanácsolja, hogy csomagoljon."

De van még Palermi nyilatkozatának egy igen érdekes része, mely aztán élénken bevilágít a szabadkõmûvesség páholyainak sötétjébe. Palermi, a Tirrigiani azon állítását, hogy az utóbbi és szabadkõmûvessége interventista volt, vagyis Olaszország háborúba lépésének okozója és sürgetõje, nem vonja kétségbe, de így kommentálja: "Torrigiani kimeli, hogy az õ organizációja intervenista volt az elsõ pillanattól kezdve. Ez teljesen igaz. De õ a demokrácia háborújáért küzdött."

Ez a kis mondat ártatlannak látszik, pedig ha kihámozzuk a szabadkõmûves zsargonból, s profán nyelvre ültetjük át, nem mond kevesebbet, minthogy a szabadkõmûvesség a világháborúval a mai társadalmi rend megdöntését célozta, s egy szabadkõmûves világrend megalapítását vélte általa elérhetõnek. Az a "demokrácia" szó, melyet az emberiség elámítására találtak fel, s melyet kifelé szép tartalommal töltöttek meg, hogy lelkesíteni tudja a naiv és megszédíthetõ embereket, bent a páholyokban azt a szabadkõmûves végcélt jelentette, amelynek eljöveteléért rendeztettek meg a forradalmak,

a lázadások, a felkelések, az utcai harcok, a különféle titkos társaságok; ez a demokrácia a szabad-kõmûveskötény árnyékában nem jelentett egyebet, mint a nagy szabadkõmûves célt, a világnak a sarkaiból való kiforgatását, s megteremtését a világszabadkõmûvesség régi vágyának és eredményét sohasem lankadó munkájának: a világköztársaságot.

Palermi tehát lerántotta a nagy titokról a leplet, s megmutatta az egész világ profánjainak, hogy 1914 nyarán nem más lõtte ki az elsõ ágyúgolyót, nem más vezette az elsõ szuronyrohamot, mint a világszabadkõmûvesség, mely elérkezettnek látta az idõt arra, hogy Cromwell vágyát s annak elgondolását - amiért ez a szabadkõmûvességet megteremtette - megvalósítsa, vagyis az összes trónok ledöntésével s a mai világrend megsemmisítése után mindkettõnek a romjain a páholyokból a szabadkõmûvességet kihozza a napvilágra s azt ennek az új világnak egyeduralkodójává tegye.

Ne felejtsük el Palerminek ezt a kijelentését soha, ha a világháború okairól szóló cikkeket olvassuk, s ne irtsuk ki emlékezetünkbõl egy pillanatra sem, hanem õrizzük meg elevenen, s gondoljunk reá, valahányszor a szabadkõmûvesség kezét mûködni látjuk.

A "demokráciának" ez a háborúja a világszabadkõmûvességnek nem hozta meg a várt diadalt s maradék nélküli gyõzelmet. Csak helyi sikereket tudott elérni. Éppen azért egészen bizonyosak lehetünk abban, hogy ez az eredmény õt nem fogja kielégíteni, hanem tovább tör a cél felé, s tovább viszi az emberiséget a bajba, a háborúkba, a forradalmakba és tovább korbácsolja az egyes államok elszédített polgárait a belsõ zavargásokba.
Hogy ez vérbe, szenvedésbe, nyomorba kerül, azzal a szabadkõmûvesség nem törõdik. Majd talál fel ismét valami frázist, amit kidob a világba, ahol ezután is szép beszédeket és nagyképû megállapításokat fog tenni az emberiség tökéletesedésérõl, az örök békérõl, a szeretetrõl, a testvériségrõl. A páholyokban pedig egész bizonyosan készülnek már az új bombák, és gazdákra találtak azok a fegyverek, melyek eldördülésével nemcsak egyes nemzeteket ítél halálra, hanem a mai egész világot akarja meggyilkolni ez a sötét intézmény.

A másik nagyhatalom, melyet a szabadkõmûvességnek sikerült a háborúba berántani, Amerika volt. Hogy mily agitáció, mily eszközök árán, az még élénk emlékezetében van a mai nemzedéknek.

A megszédítésre szánt jelszó, - amelyért a jámbor jenki a vérét ontani hajlandó volt - a nemzetek szabadsága, a fajok felszabadítása és a világháború útján a jövõ háborúinak a megsemmisítése. Akadt így egy nagyhatalmú halandó, aki kész volt ezen elveket hangoztatni, a világszabadkõmûvesség parancsát teljesíteni, a gyászos emlékû Wilson köztársasági elnök személyében.

Hogy mi lett azután azokból a megható igékbõl, szebbnél szebb kijelentésekbõl és tervekbõl, melyeket Wilson hangoztatott, midõn kivitelükre került a sor, midõn tettekre kellett volna õket váltani, azt mindenki ismeri a békeszerzõdésekbõl s Európa azon lázas állapotából, melyben ez az öreg világrész évek óta van.

Semmi! Nem került beváltásra belõlük egyetlenegy sem, s nem mi, hanem az ú. n. gyõztes államok tekintélyes tudósai és államférfiai állapítják meg, hogy szívtelenebbül és lelketlenebbül nem dobtak még sutba elveket és jelszavakat, mint a világháború végén a békeszerzõdések alkalmával.

S Wilson, aki annyit prédikált egy ideálisabb korról, egy erkölcsösebb világról, nyugodtan nézte ezt. Miért? Mert nem volt egyéb, mint a világszabadkõmûvességnek eszköze, ennek a szabadkõmûvességnek pedig a háborúval egészen más tervei voltak, mint azon elvek beváltása, amelyeket a közönség közé dobtak.

Hogy Wilson nem volt más, mint a világszabadkõmûvesség utasításainak közönséges végrehajtója, kitûnik abból is, hogy egy Aulard nevû francia szabadkõmûves államférfiú a szabadkõmûves "Le Pays"-ben, annak 1918 május 10-iki számában, nyíltan kijelentette, hogy az Egyesült Államok elnöke az egész háborúban és békeügyben, mint a nemzetközi szabadkõmûvesség ügyvivõje járt el.

1918 december 7-én az algíri szabadkõmûvesség kongresszusáról a következõ táviratot küldték Wilsonnak: "Algír négy páholyának szabadkõmûves testvérei teljes gyûlésekbõl testvéri hódolatukat és meleg szerencsekívánataikat küldik kiváló testvérüknek, Wilsonnak, ama szabadkõmûves! tevékenységhez, amelyet a háborúban a népek szabadsága és joga érdekében kifejtett."

Hát kell-e ezeknél meggyõzõbb bizonyíték, hogy a háború a szabadkõmûvesség munkája volt, s ezen továbbmenõleg, még a párisi környéki békék is a szabadkõmûvesség elveinek és céljának megfelelõleg jöttek létre? Aulard testvér ugyancsak õszintén rámutat erre a szabadkõmûvesi machinációra, s pár mondatú közleményében benne rejlik az a tengernyi gyötrelem, az a leírhatatlan fájdalomrengeteg, mely az emberiségre szakadt úgy a háborúval, mint a békékkel, csak azért, mert a világszabadkõmûvesség ezt így tervezte ki. De kell még más bizonyíték is? Jól van, szolgálni fogunk vele!

A Magyarországi szimbólikus Nagypáholy 1916. évi május hó 20. és 21-én tartott nagygyûlésén a nagypáholy évi jelentését tárgyalták a testvérek. A jelentéshez többek között ui. Hajdú Miklós testvér is hozzászólott, s a következõket mondotta: "A h. nagymester (Bakonyi Kálmán) felemlítette azt, hogy ma támadnak bennünket azért is, hogy ki az oka a háborúnak. Nem tudom, a h. nagymester testvér mára gondolt-e? Ma is olvastam egy nagyon okos és circumspectusos cikket az Alkotmányban, arról ír t. i., hogy az angol és francia szabadkõmûvesség között és egyéb szabadkõmûvesség között minõ a nexus és azt is olvasom, hogy az ír forradalom leverésében, a forradalmárok felakasztásában és agyonlövetésében a szabadkõmûvesség a bûnös. Kitchener is szabadkõmûves, Conan Doyle is szabadkõmûves, akit akarnak, mindenki szabadkõmûves. Ha így kiveszem belõle azokat az ötleteket, amelyek kidomborodnak a cikkbõl, akkor humorosnak látszik. Ne felejtsük el azonban, hogy az egész világ elõtt van az a szabadkõmûves kiadvány, amely Münchenben és Berlinben jelent meg, az a német jelentés, mely beszámolt arról, hogy az olasz szabadkõmûvesség mit csinált éhben a háborúban. Hát ha majd számon kérik azt, hogy kinek mi bûne ebben a háborúban, akkor nem leszünk egész igazságosak, ha azt mondjuk, hogy ezt a háborút, nem tudom én - mert van ilyen álláspont is - csinálták a tételes vallások és csinálták a kongregációk, hanem bizony percentuálisan ki kell egyezkednünk, mert hiszen szabadkõmûvesi dokumentumok vannak arról, hogy némely külföldi szabadkõmûvességnek is része van a háborúban".

Hajdú Miklóstól, mint szabadkõmûvestõl nem lehet megkívánni azt, hogy nyíltan és õszintén megmondja véleményét a háború okozóját illetõleg. Azt sem lehet tõle rossz néven venni, hogy csak 50 százalékig volt hajlandó a szabadkõmûvesség szerepét ebben a nagy mészárlásban beismerni. De ha már egy szabadkõmûves odáig merészkedik, hogy olyanokat mondjon, mint dr. Hajdú, ha a szabadkõmûvesi szubordináción, tettetésen, fegyelmezettségen már áttör - ha csak bizonyos percentig is - az igazságérzete, ha már

odáig merészkedik, hogy a szabadkõmûvesség részességét a világháború felidézésében - ha csak részben is - elismeri, akkor nagynak, szörnyû nagynak és félelmetes arányúnak kell ennek a részességnek lennie.

1928 novemberében a francia radikális párt - a francia szabadkõmûvesség gárdacsapata - Angersben évi nagygyûlését tartotta, melyen több felszólalás történt A francia köztársaság ezen modern jakobinusai, akikbõl csak úgy árad a páholyok szelleme, itt is a régi nótát fújták, itt is fenekedtek a klerikalizmus és egyéb, a szabadkõmûveseknek mumus eszmék és irányok vagy intézmények ellen.

A Párt jelentését Margaine képviselõ mondotta el egy hosszabb beszédben, amely igen megnyerte a testvérek tetszését, egy rész kivételével. Ez a rész a beszéd azon fejezete volt, melyben Margiane azt igyekezett igazolni, hogy a nagy kapitalizmus mily veszélyeket jelent a világ békéjére, s tovább fejtve ezt a gondolatot, megállapítja, hogy a világháború nem jöhetett volna létre a nemzetközi zsidó nagytõke és "bizonyos titkos társulatok" közremûködése nélkül. A cikkíró, aki ezt a beszédet közli, erre a kijelentésre a következõket jegyzi meg: "Az ember kétszer Is megtörli a szemét, mikor ezt a passzust olvassa, mely nem valami fasiszta, vagy royalista gyûlésen, hanem a radikális párt kongresszusán hangzott el, a francia szabadkõmûvesség mestereinek és fõ-mestereinek jelenlétében. Mondanunk sem kell, hogy a párisi baloldali lapok a jelentésnek ezt a részét nem közölték". (Magyarság, 1928 november 15.)

Utolsónak hagytuk bizonyítékaink közül a legbeszédesebbet, a legdöntõbbet, azt a bizonyítékot, mely igazolni fogja, hogy miképpen rendezte meg és készítette elõ a világ-szabadkõmûvesség a háborút, s miképpen igyekezett azt a monarchia trónörökösének meggyilkolásával kirobbantani.

A szarajevói gonosztett leírásával nem untatjuk olvasóinkat, mert azt úgyis mindenki ismeri. Azt azonban nem sokan tudják, hogy a háború alatt a katonai ügyészség az összefogott gazfickók ügyében lefolytatta a nyomozást, s õket a hadbíróság elé állította. A hadbírósági tárgyalás egész anyagát lejegyezték, a gyilkosok vallomásait megörökítették és ezt az egész processzust Pharos szarajevói tanár könyvben, ki is adta Berlinben.
A könyvnek azon részébõl, mely a vádlottak vallomásait szószerint közli, az alábbiakban adunk egyes részleteket:

Premusics (védõ): Mond csak, hiszel Istenben, vagy bármiben?
Csabrinovics: Nem.
Premusics: Szabadkõmûves vagy?
Csabrinovics (zavarba jön és hallgat. A hallgatás tart egy ideig, Premusics felé fordul és ránéz): Miért kérdi ezt tõlem? Erre nem válaszolhatok.
Premusics: Hallottad Belgrádban, hogy Ausztriával szemben azt hánytorgatják, hogy katolikus állam?
Elnök: Kérem ezek szuggesztív kérdések. (Csabrinovics felé) Tudomása volt arról, hogy a fõherceg nagyon vallásos ember?
Csabrinovics: Az itt jelenlevõ P. Puntigám volt a tanácsadója.
Elnök: De ez mégsem volt talán ok arra, hogy õt meggyilkolja?
Csabrinovics: Tudtam, hogy õ soviniszta, nem volt elõttem szimpatikus.
Elnök: Valaki lehetne elõttem is antipatikus, de azért nem ölném meg. Az ö katolicizmusa fõ- vagy mellékok volt arra, hogy ön õt megölje?
Csabrinovics: Mellékok.
Premusics: Tankosics Voja (szerb õrnagy, a merénylet egyik fõszervezõje. Szerzõ.)

szabadkõmûves?
Csabrinovics (ismét zavarba esetten hallgat): Miért kérdi ezt ön? (Egy kis hallgatás után.) Igen és Ciganovics (aki a merénylõket kiképezte. Szerzõ.) is.
Elnök: Honnan tudja ezt?
Csabrinovics: Onnan, hogy Tankosics a Piemont-ban (egy szabadkõmûves szerb lap. Szerzõ.) cikket írt a kormány ellen, amiért ez Üszkübben egy orosz anarchistát kiszolgáltatott, aki az orosz cárt meg akarta ölni.
Elnök: Ebbõl következik, hogy ön is szabadkõmûves. Csak egy szabadkõmûvesnek mondja meg egy szabadkõmûves, hogy õ is kõmûves.
Csabrinovics: Kérem, ne tessék ez irányban engem kérdezni. Nem fogok arra felelni.
Csabrinovics folytatólagos kihallgatásáról a felvett jegyzõkönyv egyes részleteit az alábbiakban közöljük:

Elnök: Mondjon meg valamit nekünk indító okairól. Mielõtt a merényletre elhatározta volna magát, ismeretes volt-e ön elõtt, hogy Tankosics és Ciganovics szabadkõmûvesek? Befolyással volt-e az Ön elhatározására az a körülmény, hogy ön és õk szabadkõmûvesek?
Csabrinovics: Igen.
Elnök: Adjon nekem felvilágosítást errõl. Kapott tõlük megbízást arra, hogy a merényletet végrehajtsa?
Csabrinovics: Senkitõl sem kaptam megbízást a merénylet elkövetésére. A szabadkõmûvesség a merénylettel annyiban van összefüggésben, amennyiben általa szándékomban megerõsítettek. A szabadkõmûvesség kötelékében meg van engedve a gyilkolás. Ciganovics mondta nekem, hogy Ferenc Ferdinándot a szabadkõmûvesek már négy évvel ezelõtt halálra ítélték.
Elnök: Nem fantázia ez? Hol ítélték halálra?
Premusics: Erre vonatkozólag a bizonyítékokat elõ fogom terjeszteni.
Elnök: Azonnal megmondták ezt önnek, vagy csak azután, hogy ön kijelentette, hogy kedve volna a merénylet elkövetésére?
Csabrinovics: Beszéltünk már elõzõleg is a szabadkõmûvességrõl, de õ (t. i. Ciganovics) semmit sem szólt errõl a halálos ítéletrõl, míg végképen el nem határoztuk magunkat a merényletre.

Már a nyomozás folyama alatt fölmerült egy dr. Radoszláv Kazimirovics neve, aki szintén a merénylet egyik megszervezõjének bizonyult. Errõl a Kazimirovicsról a fõtárgyalás folyamán is többször említés tétetett, az elnök tehát megkérdezte Csabrinovicsot a Kazimirovics viszonyairól is, amire Csabrinovics az alábbi felvilágosítást nyújtotta:
Csabrinovics: ö szabadkõmûves, bizonyos tekintetben egyike a vezetõ személyeknek. Kazimirovics ezután (t. i. ahogy a merénylet végrehajtására Csabrinovicsék fölajánlkoztak) azonnal külföldre utazott. Beutazta az egész kontinenst. Megfordult Budapesten, Oroszországban és Franciaországban. Valahányszor én Ciganovicsot kérdeztem, hogyan áll az "ügyünk", azt szokta mindig felelni: "Majd akkor, ha õ jön (t. i. Kazimirovics). Akkoriban mondta nekem Ciganovics azt is, hogy a trónörököst már két évvel ezelõtt halálra ítélték, csak nem voltak emberei, akik ezt végrehajtották volna. Mikor õ (t. i. Ciganovics) a browningot és a töltényeket átadta, így szólt: "Az az ember (Kazimirovics) tegnap este Budapestrõl megérkezett". Én tudtam, hogy Kazimirovics az utazást a mi "ügyünkkel" kapcsolatban vállalta, s hogy külföldön bizonyos körökkel tárgyalásokat folytatott.

Elnök: Nem mese az, amit Te itt elmondasz?
Csabrinovics: Tiszta igazság és százszor igazabb, mint az önök bizonyítékai a Národna Obranáról.

Ismeretes, hogy az egész pernek legundorítóbb alakja a merénylet tulajdonképpeni végrehajtója, Princip volt. aki a fõtárgyaláson is oly elvetemültségrõl tett tanúbizonyságot, hogy valósággal elképesztette vele a bûnözõk minden fajtájához hozzászokott, edzett szívû bírákat.

Ennek a Principnek a kihallgatásáról szintén készült jegyzõkönyv, amelynek tárgyunk szempontjából érdekes része a következõ:
Elnök: Vezette önt tettében más motívum is? Talán vallási álláspont? (Princip hallgat) Hisz ön valamiben?
Princip: Komikus kérdés.
Elnök: Ez nem felelet. Persze önnek jogában van a feltett kérdésekre nem válaszolni.
Princip: Erre nem akarok felelni.
Elnök: Ismeri Tankosics õrnagyot?
Princip: Tankosicsot nem.
Elnök: Beszélt valaha vele?
Princip: Én nem, de Grabezs (az egyik bombavetõ) igen. Ciganovicsot ismerem.
Elnök: Beszélt Ciganoviccsal a szabadkõmûvességrõl?
Princip: Igen. Ciganovics mondta nekem, hogy õ szabadkõmûves.
Elnök: Hogyan mondta el õ önnek, hogy õ szabadkõmûves?
Princip: Midõn én a merénylet végrehajtása céljából eszközökért hozzá fordultam, hangsúlyozottan mondotta nekem, hogy õ beszélni fog egy bizonyos emberrel, akitõl õ az eszközöket a merénylet elkövetésére meg fogja kapni. Egy másik alkalommal elmondotta, hogy az osztrák trónörököst a szabadkõmûves páholyok halálra ítélték.
Elnök: És ön? Persze szintén szabadkõmûves?
Princip: Mire való ez a kérdés? Nem fogok rá felelni! (Egy kis szünet után.) Nem.
Elnök: Csabrinovics szabadkõmûves?
Princip: Nem tudom. Valószínûleg az. Azt mondta egy alkalommal, hogy be fog lépni a páholyba.

-- -

És most ezen vallomások és jegyzõkönyvtöredékek elolvasása után álljon meg nemcsak minden magyar, de minden érzõ szívû ember a világon egy pillanatra.
Álljon meg és idézze fel a négyéves világháború szörnyét, idézze a rengeteg kiontott vért, a millió és millió elpusztított emberi életet, az anyagi veszteségeket, az erkölcsi züllést, mely ennek nyomán fakadt. Idézze maga elé a mostani beteglelkû emberiséget, a nyomorultakat, az árvákat és özvegyeket, a megkínzottakat, a kiûzötteket, a bebörtönzötteket, idézze fel a mérhetetlen arányú nyomorúságot, mely a háború szüleménye és végül, idézze meg az oroszországi infernót, a borzalmak borzalmát, a világtörténelem ezen szégyenét, idézze fel a háború fattyat, a bolsevizmust, mely rombolva száguld végig az egész világon!
És mi, magyarok, tegyük magunk elé a trianoni ország térképét, vessünk egy pillantást szent István széttört koronájára, elszakított testvéreinkre, szétszabdalt ezeréves országunkra!
És állítsuk melléjük a magyarországi szabadkõmûvessé-get vádlottként és kérdezzük tõle a következõket:
A Magyarországi szimbólikus Nagypáholy kötelékébe tartozott ez a szerb szabadkõmûvesség, melynek Nikolajevics Szvetomir nevû feje már 1908-ban megindította a világ ösz-szes páholyaiban és így Budapesten is a szabadkõmûves akciót a Monarchia ellen?
Mit keresett Nikolajevics Szvetomir a budapesti nagypáholyban 1908 õszén?

Igaz-e az, hogy a magyar szabadkõmûvességnek -- ha csak nem volt a vakok vakja, a süketek süketje - látni és hallania kellett a monarchia elleni szabadkõmûves aspirációt az egész világon?
És mivel ellensúlyozta ezt?
És felhívta-e erre a magyar kormányok figyelmét?
És figyelmeztette-e a nemzetet, hogy ezeréves léte ellen orvtámadás készül?
És kérdezzük meg továbbá ettõl a magyar szabadkõmûvességtõl:
Miért utazott a merénylet értelmi szerzõje, Kazimirovics azután Budapestre, ahogy a merénylet végrehajtóit kiválogatnia sikerült?

Mit keresett ez a szerb fõszabadkõmûves országunk fõvárosában, s volt-e a páholyokban? Miért nem volt szabad a merényletet - ahogy Csabrinovics vallotta - addig végrehajtani, amíg ez a Kazimirovics vissza nem tért?

És miért volt ennek a Kazimirovicsnak a merénylet elõtt közvetlen utolsó stációja ismét csak Budapest? Miért? És Miért?

És kérdezzük meg a megidézettek szellemeinek ennél a borzasztó tetemrehívásánál õsi magyar szokás szerint, hogy bûnös-e a világszabadkõmûvesség és a magyar szabadkõmûvesség az õ halálukban, az õ nyomorúságukban, az õ testi és lelki lezüllésükben, s mindabban a bajban, amit a háború zúdított az emberiségre?
S az elmondottak után egészen bizonyos, hogy vérük magasan fog felszökellni az ég felé, s még a kövek is kiáltani fogják:
Bûnös! Bûnös! Bûnös!

És végül kérdezzük meg az illetékeseket, a hatóságot, s mindenkit, akinek Isten kezébe adta azt a hatalmat, hogy embertársai élete, sorsa, nyugalma felett õrködjék, hogy megvizsgálta-e már a szarajevói per anyagát, s a szarajevói gonosztettben a szabadkõmûvesség - a magyart is beleszámítva - szerepét, mikor Pharos, az õ könyvében ennek munkájára vonatkozólag azt mondja, hogy "egyébként ebben az ügyben azok a bizonyítékok, melyeket a Szerbiába való bevonulás alkalmával találtak, teljes világosságot teremtettek".
Ha még nem tette volna meg, ezek után nem térhet ki
ebbeli kötelezettségének teljesítése alól!

VIII. Jótékony volt-e a magyarországi szabadkõmûvesség?

Szabadkõmûves dicsekvések. - Nem volt jótékony. - Szabadkõmûves vezérek kárhoztatják a jótékonyságot. - Bíró Lajos elmondja a szabadkõmûvesség igazi célját. - A páholyok hivatalos lapjai is lebecsülik a jótékonykodást. - Miért akarták a szabadkõmûves alkotmány revízióját 1918-ban? - Nem jó szív kellett a tagsághoz, hanem radikális lelkület. - A szimbólikus Nagypáholy 1914. évi jelentésének leközlése a jótékonyságról. - Hogy ültek be a szabadkõmûvesek a társadalmi és más egyesületekben? - Pontos számadatok a magyarországi szabadkõmûvesség jótékonyságáról. - Mire kellett a hadikórház a szabadkõmûvességnek? - Mire kellett nekik a diákmenza? - Prohászka megállapítása a szabadkõmûvességrõl.

A magyarországi szabadkõmûvesség belügyminiszterileg jóváhagyott és láttamozott alapszabályának 2. §-ban a jótékonyság gyakorlását is célul tûzte ki. Sõt! A nagy

nyilvánosságnak szánt nyilatkozatokban, könyveikben, beszédeikben, polémiájukban, mint elsõ és legfontosabb feladatot tüntetik ezt fel és hipokrita szemforgatással - éppen a jótékonyság szent nevében - állandóan méltatlankodnak azon támadások ellen, melyek õket innen vagy onnan érik.

Balassa és Arató munkáiból, a vett idézetekkel éppen azt bizonyítottuk, hogy mennyire igyekszik a szabadkõmûvesség igazi célját elleplezni olyankor, midõn a be nem avatottakhoz, vagy a kényesebb lelkiismeretû testvérekhez beszél, s hogy mily igyekezettel akarja elhitetni a világgal azt, hogy az õ mûködésének legfõbb célja az emberi jellem tökéletesítése mellett a jótékonyság gyakorlása!

Bakonyi Kálmán említett füzetében szintén slágernek tartogatja a szabadkõmûvesség igazolására a jótékonyság kijátszását. Felsorolja - külön fejezetekben - "emberbaráti tevékenységének" egyes fontosabb állomásait, pl. a hadikórházak létesítését, a hadikölcsönjegyzést, a különféle emberbaráti intézmények felállítását és fenntartását, a fõiskolai hallgatók támogatását, sõt még Mezõlaborc felépítését is, melyeket mind a szabadkõmûvesség jótékony természetének eredményeként igyekszik elkönyvelni.
Ez az! A naiv és hiszékeny közvéleményt folyton azzal traktálják, hogy az állítólag általuk alapított jótékony intézmények egész sorát vonultatják fel a szemeik elõtt, kenet-teljes szavakban kelnek a szegények és elhagyottak védelmére, s akárhányszor úgy tesznek, mintha sejtetni engednék legtitkosabb páholymunkájukat, mely természetesen csak úgy csöpög a szegények védelmezésétõl, a jótékony akcióktól s a különféle intézmények és egyéneknek nyújtott segélyektõl.

Kit ne hatna meg, mikor Arató testvér a szabadkõmûvesség feladatát a következõ szép szavakkal jellemzi: "Oly férfiak lépnek tehát ebbe a szövetségbe, akik..... érzésük melegsége és tisztasága által részvéttel vannak a szerencsétlenek iránt - vagy amikor más helyen így ömleng - a szabadkõmûves lelkületû emberek a természetes társulás ösztönénél fogva, minden idõben kerestek rá módot és formát, mely szerint jóra irányított törekvéseiket együttes munkássággal eredményesebbé tegyék."

Azok a szabadkõmûves velleitású, vagy liberális lapok is, melyek a szövetség feloszlatása óta idõnkint egy-egy cikkben azokat a bizonyos kémlelõ ballonokat fel-feleresztik a magyar horizontra, hogy megtudják és megállapítsák, vájjon alkalmas-e már az idõ a feloszlató rendelet sikeres meg-ostromlására, szintén a jótékonyságot állítják csaléteknek oda a gyanútlan közvélemény elé, s úgy tüntetik fel a szabad-kõmûvességet, mintha az az intézmény egy soha ki nem fogyó persely lenne, melybõl állandóan viszik, hordják szét a pénzeket, az adományokat és segélyeket azon helyekre, ahol a szegénység lélekgyilkos uralma terpeszkedik, ahol a betegség dominál, a nyomor az uralkodó, az elhagyatottság, az elesettség az élet egyetlen adománya.

A nagyközönség, a hiszékeny emberek legnagyobb része, mely ezeket folyton hallja és olvassa, hajlandó is lépre menni, hajlandó is ezt az intézményt, mint valami tiszteletreméltó, nemes dolgot cselekvõ emberek társaságát felfogni és elismerni. Sok férfit éppen ez téveszt meg, ez a gimplifogdosás visz be a páholyokba, ahol aztán szisztematikusan ölnek ki belõle minden olyat, ami õt csalódására figyelmeztethetné.
Ha a páholyszónokok felavatóbeszédét olvassuk, azt látjuk, hogy az új testvért ugyanilyen csalafinta módon szédítik meg. "Az anyagiasság és önzés mindig ellensége volt az idealizmusnak, pedig ha valahol, úgy a mi templomunkban honol a legtisztább idealizmus" - mondja Székely Mihály dr. az újonnan felavatottaknak, - majd így folytatja - "oázis a mi templomunk az önzés sivatagában." (Árpád-páholy könyvtára XIII. 1896 május 23-án

tartott beszéd) Sztroiny József testvér a szabadkõmûvesi kötelességeket az új tagok elé a következõkben tárja: "Keressünk befolyást ama... kifogást nem tûrõ tisztesség által, mely felkölti az emberek bizalmát, s hozzánk vonzza a tanácsot vagy segélyt keresõket, 5 míg amazoknak szabadkõmûves szellemben tõlünk telhetõ tanácsokat adjunk, a segélyt keresõnek, anyagi segélyt tehetségünk szerint nyújtsunk" (Minerva-könyvtár I. 1897. 14. oldal.)

Ennek a komédiázó, nagyképû és a jótékonyságot fitogtató, a szerencsétlenek és szegények gyámolítását mímelõ tevékenységnek klasszikus példája az a jegyzõkönyv, melyet 1917 február 21-én a szimbólikus nagypáholyban 120 testvér jelenlétében tartott értekezleten a Corvin Mátyás, Deák Ferenc, Galilei, Eötvös, Humboldt, Hungária és Progresszió páholyok közös megbeszélésének eredményeként vettek fel, melyben oly szószátyár és nagyképû modorban tárgyalják a magyar nemzet egyik igen fontos problémáját, mintha a páholyoknak más feladatuk nem is lenne, mint ennek a nagy kérdésnek a megoldása.

A rokkant ügyrõl van ugyanis szó, felkínálkoznak tehát a rokkantaknak protektorul, fel a társadalomnak, törvényhozásnak és a kormánynak egyaránt, tanácsokat adnak, eszméket termelnek, javaslatokat tesznek, természetesen csak azért, hogy a felvett jegyzõkönyvek minél szélesebb körben elterjedjenek, hogy így port hintsenek a világ szemébe, s eltereljék a figyelmet Igazi tevékenységükrõl, mely ezen idõben már csak a politizálásban, a defetizmusban és egy forradalom kirobbanásában merült ki.

Mondanunk sem kell, hogy ez a jótékonysági takaró is éppúgy lopott, a szabadkõmûvesség, mint karitatív intézménynek feltüntetése éppúgy hazug, mint általában az összes nemes eszmékkel való dobálódzása, s egyedül csak arra jó, hogy pár - igazán pár - garas árán eltakarja a valódi célt, megtévessze a közönséget és a hatóságot, szóval az egész "jótékonysági" cél csak vastag függöny, amely megakadályozza a páholyok belsejébe az avatatlanoknak a betekintést. Elleplezi a szabadkõmûvesség tényleges munkáját és igazi végcélja érdekében végzett tevékenységét, s lehetõvé teszi, hogy általa és ennek árnyékában zavartalanul vihesse diadalra igazi - romboló - elveit.

Az elõzõ fejezetekben bemutatott adatok után szinte felesleges is ennek a bizonyítása. Azok a nyilatkozatok, azok a tervek és célok, melyeket eddig az olvasók elé tártunk, minden más bizonyíték nélkül is nyilvánvalóvá tennék az emberek elõtt, hogy a szabadkõmûvesség egész más célokért alakult, egészen más eredményeket hajszol, egészen más terveket igyekszik megvalósítani, mint a jótékonyság minél intenzívebb gyakorlását. Az a lelkiség, az az erkölcsi felfogás, amelyeket valósággal lefényképezve tártunk már eddig is az olvasók elé, s amelyek a szabadkõmûvesség igazi arculatát és belsõ világát mutatják be, nem is tennék, nem is tehetnék képessé arra, hogy jótékonyságban, önzetlen karitatív munkában lelje legfõbb feladatát.

De nehogy bárki is azzal vádolhasson, hogy mi állítunk, de nem bizonyítunk ezen a fontos téren, az alábbiakban mindazt igazolni fogjuk, amit fentebb elmondottunk.
Igazolni fogjuk, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség nem volt jótékony, nem is tekintette ennek a gyakorlását feladatának, s ahol mégis van ennek valami nyoma, azt is csak önzõ célokból cselekedte ez az intézmény.

Azt is be fogjuk bizonyítani, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség nagyszámú társadalmi jótékony intézménybe egyszerûen belopta magát, hogy a közpénzen, vagy a profánok adományaiból alapított és fenntartott egyesületeket suttyomban kerített

hatalmába, hogy oda az õ kreatúráit helyezte be, aztán ezeket a szabadkõmûvesség munkájának eredményeként mutatta fel a világ elõtt és szabadkõmûves célok elérésére használta fel õket.

Hogy ez mennyire így volt, alább majd maguk a szabad-kõmûvesek fogják megmondani! Jónás János, egy - a szabadkõmûvesek számára írt - füzetében így fakad ki: "A keresõ abban a jámbor hitben kér nálunk bebocsáttatást, hogy ideális gondolkodású és törekvésû szabad emberek közösségébe lép. Mi prédikálunk is neki eleget szeretetrõl, békérõl, egyetértésrõl és más hasonló szép dolgokról. Mikor aztán már bent van a páholyban, azt akarja X. Y. páholy, hogy korábban el nem árult, minden részletében meg sem állapított programot szegezzünk neki, s ha ezt nem akarja elfogadni, nos, akkor szépen kitessékeljük". (Jónás János: "Páholy-e vagy párt?" Thököly Imre páholy kiadása.)
Jónás János testvér feljajdulása teljesen jogos. Az az intellektuell zsidóság ugyanis, mely az utolsó idõkben a páholyokat teljesen hatalmába kerítette, bizony felesleges, sõt egyenesen mellõzendõnek tartotta a szabadkõmûves testvérek és páholyok jótékonysági mûködését.

Az Unió páholy, mikor Jászi Oszkár a Marinovich páholy fõmestere lett, ennek székfoglaló beszédjére tüzetes és pontonkint csoportba foglalt "megállapításokat és határozati javaslatokat" fogadott el 1911 május 2-án tartott munkáján, amelyben a következõket mondja' "8. Jászi Oszkár helyteleníti a ma oly annyira uralkodó egyletalkotási mániát. Igaza van. Mai napság nagyon sok olyan egyesület alakul, amelyek, ha egyáltalán fejtenek ki valamelyes mûködést, csak az erõk szétforgácsolására vezetnek." A Minerva páholy 1911 március 24-én a páholyokhoz különféle kérdéseket intézett, s a beérkezett feleleteket összegyûjtve, ismét a páholyok rendelkezésére bocsátotta. Azon kérdésre, hogy miként lehetne intenzívebbé tenni a páholyok munkáját, a "Haladás" páholy vándorszónokok kiküldését javasolja oly páholyokhoz, hol még mindig "a baráti kaszinózás, alamizsnálkodó jótékonyság képezi a fõ feladatot".

A szomorú emlékû Szende Pál, mint a Martinovich páholy helyettes fõmestere "Alkotó és romboló munka a szabadkõmûvességben" címû elõadásában - minthogy a legdestruktívabb páholyban és szigorúan egymás között voltak --meg is mondja véleményét õszintén az egész jótékonysági törekvésrõl. így beszél többek között: "További vádpont ellenünk, hogy eltérítettük a szabadkõmûvességet legfõbb feladatától, a jótékonyság gyakorlásától, holott a szabadkõmûvesség lényege ebben a tevékenységben merül ki. Nem titkoljuk, hogy elvileg helytelenítjük a mai divatos jótékonyságot . . . Mi a jótékonyságot abban a formájában ismerjük el csupán jogosultnak, midõn ez szociálpolitikai tevékenységet pótol, midõn oly funkciót vállal magára, amely tulajdonképpen az állami feladatok közé tartozik."

Nagyon ismerni kell annak a halandónak a szabadkõmûvesség fifikus és dugóhúzószerû stílusát, aki ennek a mondatnak igazi értelmét ki akarja hámozni.
Mert nem mond ez mást, mint, hogy nem helyes a szegényt egyénileg istápolni, a beteget személyenkint gyógykezeltetni és ápolni, az elesettet családonkint gyámolítani, hanem mindezt tömegben és intézményszerûen kell megcselekedni, mert így nyerhetünk csapatokat a szabadkõmûves célok kivívására, így tudjuk egész osztályok lelkét megmételyezni, így kapjuk majd meg azt a lázadó lelkû, elégedetlen és mindenre alkalmas tömeget, amely a barrikádokra is kész lesz menni a páholyhatározatok diadalra juttatásáért.

Ne Tóth Jánost és Kis Imrénét segítsük, de egy egész menhelyet kaparintsunk meg, ne Kocsis Józsefet gyógykezeljük, de egész kórházakat szálljunk meg, ne Nagy János

egyetemi hallgatót juttassuk lakáshoz, vagy tandíjhoz, hanem egész deákotthonokat, menzákat, egész deákegyesületeket kaparintsunk meg, mert ezeknél a jótékonykodás nagyon jó üzlet lesz, nagyon kiadós rebahot jelent a páholyoknak és azoknak az eszméknek, amelyeket ez utóbbiakban kitermeltek és, amelyeket az államban a szabadkõmûvesség megvalósítani igyekszik.

Micsoda érzés, micsoda erkölcs és micsoda lelkiség! Sztroiny testvér a már többször idézett kis füzetben kiadott egyik beszédében így oktatja ki a páholy falához már leszögezett elvtársat a szabadkõmûvesség jótékonysága felõl: "a jótékonyság a szabadkõmûvességnek csak az alárendelt eszköze", (17. oldal Minerva-könyvtár.)

Egyébként óvatosan bár, de erre a hivatalos "rituálé" -s elõkészíti a testvéreket. A Kõhegyi Lajos által kiadott Káték, melyek a három fok (inas, legény, mester) természetrajzát írják meg, a két elsõ fokban nagyon bõbeszédûen hangoztatják a jótékonyságot, a mesterfok kátéjában azonban ezt már nem is említik.

Kõhegyi a mesterjelek tárgyalásánál felteszi az egyik kérdést:
"Miböl áll az érintés, vagy mesterfogás?
A mesterfogás öt részbõl áll: láb, lábhoz, térd, térdhez, mell, mellhez és bal karunkat a testvér nyaka köré fonjuk."

"Az elsõ jelenti a barátságot és egyetértést, a második a készséget, amellyel a testvér segítségére sietnünk kell, a harmadik a szándékot, hogy a testvér számára kegyelmet kérjünk, a negyedik az õszinteséget és együttérzést, az ötödik a gondosságot, mellyel a testvért a bukástól megóvni akarjuk."

Sehol egy betû, egy szó a jótékonyságról! Az embernek, ha ezt olvassa, a régi mesék és gyermekkorának hátborzongató olvasmányai jutnak eszébe azokról az erdõk mélyén, sziklaodúk belsejében tanyát ütött szegénylegényekrõl, akik iszonyú eskükkel veszik ki a hûséget a közéjük cseppent új tagtól, s akikre az egymás megsegítésén, azon a bizonyos zsiványbecsületen kívül semmi nem tartozik az egész nagy világból.

A Kelet 1911. évi 9-ik számában a Dél páholy egyik oktató munkáját közli le, melyben az elõadó testvér a következõket mondja: "Bizonyára hallottátok már, hogy a páholyok sok jót tesznek. A profán világ alig is tud róluk egyebet, minthogy a páholyokban jótékonyságot gyakorolnak. Hát ebben van valami igazság, kedves Benjámin testvérek . . . ? De profánok és kõmûvesek egyaránt tévednek, ha azt gondolják, hogy ez a páholyok fõmunkája. A szabadkõmûvesség arra törekszik, hogy a profán társadalmi rendszert megszüntesse, s helyét a szabadkõmûves állami és társadalmi rend* szer foglalja el." Strausz testvér a gyõri Philantróphia páholyban már 1907 február 19-én arról panaszkodik, hogy "a szabadkõmûvesség humanisztikus intézmények létesítésében látja mûködésének súlypontját."

A szimbólikus Nagypáholy 1916. évi jelentésének vitájában (1916 május 20 és 21-iki gyûlések) Fischer Gyula ezeket ; mondta: "Én, amikor szabadkõmûves lettem, azzal a véghetetlen szeretettel és idealizmussal léptem át a Galilei páholy küszöbét, amellyel egy kiváló férfiakból álló olyan társaságba akartam bemenni, ahol a külsõ társadalom hitványságain kívül állva, magasabb szempontból leszek képes magasabb munkát végezni és azzal a megdöbbenéssel álltam évrõl-évre az elvégzett munka után, hogy hiányzik kezünkbõl mindaz az erkölcsi erõ, amely ennek végrehajtásához szükséges."
Szegény Fischer Gyula, de kijózanodhatott már, mikor ezeket mondotta, ö bizonyára

komolyan vette a filozofálást, az erkölcsi tökéletesedést, a jótékonyságot, s kapott helyette forradalmi eszméket és törekvéseket, amikhez erkölcsi erõre, igazán nem volt szüksége a magyarországi szabad-kõmûvességnek.

Ám a következõ felszólaló Singer Márton testvér már nem mondott ilyen kellemetlen dolgokat. Ellenkezõleg! Õ már tudta, hogy mit akarnak a páholyok, és mit is akar tulajdonképpen a magyarországi szabadkõmûvesség. Beszéde folyamán - mondja a jegyzõkönyv - a páholyokban tapasztalt végzetes frázisok és az örökös pátosz ellen fordul, amellyel örökké a testvéri szeretetrõl és á szabadkõmûvesség örök feladatairól beszélnek. Mindenütt ott akarunk lenni, azt akarjuk, hogy mindég emlegessék a szabadkõmûvességet. Ahelyett, hogy valami pozitívet alkotnának, mindenféle jótékonykodással töltjük az idõt, és olyan kérdésekkel foglalkozunk, mint pl. a rokkant ügy, melynek megoldásához sok száz millió kellene.

1918. év elején aztán a "tudatosabb" szabadkõmûvesek igen radikálisan akartak végezni ezzel a jótékonykodással. A talaj ekkor már alaposan meg volt mûvelve, az elvetett mag gyönyörûen kikelt és sudár fába szökellett, a páholyok is szépen megteltek a testvérekkel, az õrszemek is helyeiken állottak minden hivatalban. Nem volt tehát már semmi szükség többé a tettetésre és az igazi cél elleplezésére. Csak útjukban állott a jó öreg szabadkõmûves alkotmány, amely egyik paragrafusában holmi jótékonykodási komédiákat is tartalmazott.
Elhatározták tehát ennek az alkotmánynak a revízióját, mert Szalay Károly testvér szerint "alkotmányunk nem felel meg többé a megváltozott korviszonyok s újabb eszmeáramlatok által megkívánt feltételeknek." Ekkor már nem azt nézték, hogy ki a feddhetetlen és jóhírnevû férfiú, hanem amint F. S. testvér nyíltan megmondotta, "néhol elég a felvételhez, ha a keresõ (a felveendõ tag. Szerzõ.) erõsen szociáldemokrata, vagy erõsen radikális."

G. B. testvér szintén elárulja az alkotmány reform igazi célját, t. i. a jótékonykodás kiküszöbölését, s amint mondja, ezzel szemben csak azért vannak aggályai, mert az eddigi kontemplatív és karitatív irány sürgõs leszerelése, ha ez majorizálással keresztülvitetnek, esetleg szakadásra vezethetne.

Vass Béla testvér szintén nem hajlandó helyet adni a páholyokban a jótékonykodásnak, s csak úgy csepeg beszédébõl a lenézés és lekicsinylés, mikor megállapítja, hogy célszerûtlen felolvasásokkal, jótékonykodásokkal és egyéb kisded szórakozásokkal telt el az idõ számos páholyunkban."

Õ különben már elõzõleg sem a jótékonykodásban látta a szabadkõmûvesség igazi célját, amint ezt egyik oktató munkájában nyíltan meg is mondotta. "Sokan vannak - fejti ki - akik a szabadkõmûvességben javító intézményt látnak... Ezzel vág össze az a tény is, hogy a páholyok mûködése sokáig a jótékonyságban, a karitatív tevékenységben merült ki. De meggyõzõdése és összes forrásaink tanúsága szerint ez a szabadkõmûvességnek durva félreértése." (Kelet 1911. 256. oldal.)

Bálint Lajos az Eötvös páholy 1913 december 15-iki ülésében tartott elõadásának végsõ következményeképpen a szabadkõmûvesség végcéljául a kommunizmust, ateizmust, és a kozmopolitizmust jelölte meg, nem pedig a jótékonyságot és a kontemplációt, amelyekrõl még csak említést sem tesz.

Wichtl az õ híres munkájában külföldi szabadkõmûves korifeusok írásait citálja, így a franciaországi nagy Oriens bulletinjét 1864-bõl, mely kimondja: "A jótékonyság nem

tartozik a szabadkõmûvesség feladatai közé." (I. m. 69. old.)

Grundbaum Náthán a Humanitás páholyban 1905-ben a következõket mondja: "In der Lage soll wohl der Geist durch schöne Rede ergötzt, auch soll Wohltätigkeit gefördert werden. Doch dazu brauchen wir keine Fremaurerei."

Nem is habozik Wichtl a különféle irányban tett vizsgálódások után nyíltan kijelenteni: Die Wohltätigkeit ist also nur ein Deckmantel, den man abwirft, so bald er nicht mehr nötig ist."

De ismerve szabadkõmûveseink szemérmetlen tagadási taktikáját, magának a szimbólikus Nagypáliolynak egyik jelentésébõl fogjuk beigazolni azt, hogy a szabadkõmûvesség jótékonysága közönséges porhintés a tájékozatlan publikum és a jóindulatú hatóság szemébe.

Mielõtt azonban az egyes páholyok jótékonykodását szemügyre vennõk, szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a különféle egyletalapításokat jótékonyságnak - a szó etimológiai értelmében - nem tekinthetjük. Ezek megteremtésével a szabadkõmûvességnek az a célja, hogy eszméit a profán világba a gyanútlan tömeg közé kivigye, s ezt a tömeget szisztematikusan a maga terveinek tudatos vagy öntudatlan részeseivé tegye. Hogy egy hasonlattal éljünk, mint ahogy nem tekinthetjük a legönzetlenebb vallásosságnak azt, ha pl. az egyes vallásfelekezetek templomokat állítanak fel - mert hiszen ez érdekükben áll - ép úgy nem tekinthetjük annak a szabadkõmûvesség abbeli törekvését sem, mely eszméjének népszerûsítésére különféle egyleteket és intézményeket alapít.
Nem tekinthetjük továbbá a szabadkõmûvesség jótékony mûködésének azt sem, ha ez az intézmény a társadalom, vagy a köztestületek által alapított valamely egyesületet megszáll, abba kakukk módra betelepszik, abba beszivárog, hogy aztán a kész intézményt minden anyagi áldozat nélkül egyszer csak birtokba vegye és megkezdje azokban az õ tanainak a propagálását.

A szabadkõmûvesek ugyan a közvélemény elõtt ezeket is mint az õ sajátos alkotásukat, mint a szabadkõmûvesség jótékony szellemének eredményét tüntetik fel, mikor azonban maguk között vannak, akkor elégedetten dicsekszenek el azzal, hogy a jámbor profánokat ismét sikerült megtéveszteni és egy-egy intézményt csalafinta módon tõlük elhódítani anélkül, hogy ez a szabadkõmûvességnek a kasszáját
igénybe vette volna.

A Corvin Mátyás páholy "egy szabadkõmûves özvegy otthon és egy - az intellektuális gyakorlati élet céljait szolgáló - kísérleti mûhelyt" alapít, melyet a páholy félszázados jubileumán "A magyar társadalomnak, mint a magyar szabadkõmûvesség szeretetadományát" akar felajánlani, vagyis magyarán megcsinálja a szabadkõmûves célokat szolgáló intézményt, s aztán a profán társadalom nyakába igyekszik azt varrni.

A szegedi Árpád páholyban közigazgatási bizottsági tagokból városi pártot szerveztek, ahol a páholyban kimunkált tervek számára profán közvéleményt teremtettek, ugyanannyira, hogy - miként maguk eldicsekszenek vele -- "e városi párt a páholy profán szerveként tekintendõ". Hány jóhiszemû férfiú lett így a páholyok öntudatlan szolgája.
A nagyváradi László király páholyban Lévai testvér a fiatalkorúak bíróságáról szóló törvény ismertetésénél a pártfogói tisztséget, mint szabadkõmûves alkotást üdvözli, Márton testvér pedig arról értekezik: "Hogyan lehetne eszméiket a nép között a ponyvairodalom útján terjeszteni." A páholy nem talál ebben semmi kivetnivalót,

ellenkezõleg: ezen terv-részletes kidolgozásával Márton testvért meg is bízta. íme "a felvilágosodás és kultúra" legfõbb tényezõjeként hangoztatott szabadkõmûvesség, mint a legbornírtabb népbutítási eszköz árendása!

Az Eötvös páholy (Budapest) A Villám-utcai "Leányanyák Otthon"-át, mint a nõvérek munkájának eredményét említi fel, a kolozsvári Unió páholy pedig egész sorozatát sorolja fel a különféle egyleteknek, amelyeket ugyan nem õ alapított, még csak nem is igen támogat, de, ahol szerinte a szabadkõmûves munkálkodás számára fontos tér nyílik. Az aradi összetartás páholy a városi népsegítõ irodát kaparintja meg, a kassai Resurrexit páholy jelentésében pedig Nyulászi testvér a tagok nagy tetszése között ajánlja, hogy az igazságügyi kormány által ügyvédjelöltek és joggyakornokok részére létesítendõ jogi szemináriumok elõadói közé minél több testvér kerüljön be.

A dévai Hunyad páholy a cserkészetre veti magát, s nagy örömmel jelenti, hogy "három intézetben alakult meg a cserkész szövetség, mindenütt a testvérek vezetése alatt. Ugyancsak a páholyokból indult ki az absztinens mozgalom is, szintén a testvérek vezetése mellett."

A most felsorolt adatok a szimbólikus nagypáholy 1914. évi jelentésébõl vannak véve. De nemcsak ezen jelentés, hanem a körlevelek és felszólalások egész sora bizonyítja, hogy a különféle jótékonysági intézményeket a szabadkõmûvesség nem altruista célból, hanem a legönzõbb indokokból alapította. így pl. sokat beszélnek arról a segélyezésrõl, amelyet a magyarországi szabadkõmûvesség a szegény fõiskolai hallgatók között véghezvitt. Külszínre és nagyjából így is állott a dolog, de tevékenységük és jószívûségük igazi indokát teljes õszinteséggel tárja fel a Comenius páholy 1913. január 25-én kiadott körlevele, amely szószerint a következõ leleplezéssel szolgál: "Több, mint egy évtizeden át egyre fokozódó intenzitással foglalkoztak már a páholyok azzal a kérdéssel, hogy mit kellene tenni és miképp lehetne védekezni a klerikalizmusnak az ifjúságra gyakorolt egyre növekvõ hatalmával szemben, s jelszóvá vált, az ifjúságnak szabadkõmûvesi szellemben való irányítása.

Eszme, eszme után vetõdött fel, hogy miként lehetne legalább a fõiskolai hallgatók között valamely szervezetet létesíteni, amely sikeresen szálljon szembe a klerikalizmusnak romboló munkájával. Voltak, akik ifjúsági lapot akartak alapítani, mások progresszív eszmekörbõl vett tárgyú irodalmi munkákra pályadíjak kitûzését javasolták, és a pályanyertes ifjak közül vélték megszerezhetni az alakítandó ifjúsági egyesületek alapítóit. Ismét mások nagy társadalmi akciót indítottak egy nagy ifjúsági pártfogó egyesület megalakítása végett, ismét mások a mentori intézményben keresték a cél megvalósítására alkalmas eszközt." íme a szabadkõmûves jószív! Az ifjúság iránti nagy szeretet tehát ily közönséges önzõ célokat takart, nem a szeretet és részvét vezeti tehát a testvéreket, midõn az ifjúságnak segítségére sietnek, hanem egy aljas indok, mely pénzzel akarja megvásárolni a lelkeket céljai számára.

De még visszataszítóbb formában nyilatkozik meg a magyar szabadkõmûvesség jótékony munkájának igazi célja ?abban a körlevélben, melyet a magyarországi szimbólikus nagypáholy 1913 május 24-én 2989/1913. szám alatt valamennyi szabadkõmûves páholynak megküldött, s amelyet "szigorúan bizalmasának jelez, mert "nem kívánatos, hogy az általunk megindított mozgalom híre - szövetségünkkel szemben ellenséges indulatú - profán körökbe jusson." A körlevélben a cserkészfiúk intézményét ajánlja a testvérek figyelmébe, mert "ki kell gyomlálni a felekezeti vonatkozásokat ezekbõl a serdülõ gyermekekbõl álló testületekbõl... (mert ha) a konfesszionális egyoldalúság

gyökeret ver az újak lelkében, nehezen irtható ki a késõbbi idõben."

Felhívja tehát a szabadkõmûveseket, cserkészfiú testületek alakítására, "a testvérek vezetése, irányítása és ellenõrzése mellett, úgy a fõvárosban, mint az erre alkalmas vidéki helyeken . . . mert . . . amint a külföld szabadkõmûvesei is felfogták a gyermekszervezetek irányításának fontosságát a szabadkõmûves célok szempontjából, úgy mi különös súlyt helyezünk a cserkészfiúk intézményének szabadkõmûves befolyás alatt leendõ továbbszervezésére és irányítására." Jó lesz tehát még ma is az illetékeseknek átnézni a cserkészvezetõk névsorát, s meg nem engedni, hogy esetleg "a testvérek emberbaráti" mûködése e téren is befészkelje magát ebbe a magyar jövõ szempontjából rendkívül fontos intézménybe "a szabadkõmûvesi célok szempontjából."

A szimbólikus nagypáholy 1911. október 12-én kelt 3741/1911. számú körlevele szintén kellõ világításba helyez a szabadkõmûvességi jótékonyság emberbaráti jellegét, midõn így szól: "Vannak oly újabb alkotásaink is, melyeknek segélyével progresszív törekvésünket vittük ki a profán világba. Azért alkottuk ezeket, hogy szabadabban mozoghassunk, és hogy a társadalomra szabadkõmûves szellemben' erõsebb hatást tudjunk gyakorolni."

A Kelet 1910. évi 13-ik száma azt mondja: "Azt az alap-, elvet tartjuk szem elõtt, hogy a szabadkõmûvesség eszméit a profán életbe, profán szervezetek útján kell átvinni, amelyekben azonban a szabadkõmûvesség vezetõ férfiai tartják meg a vezetõ szerepet . . . E profán intézmények szervezésénél különösen a tisztikar kijelölésénél és megválasztásánál az alapítók oda törekedtek, hogy biztosítsák a szabadkõmûvesség vezetését egyrészt intézményileg, másrészt azzal, hogy óriási többsége a vezetõknek a szabadkõmûvesség kebelébõl kerüljön ki."

A szimbólikus nagypáholy 1910. évi jelentése a debreceni Haladás páholy munkájáról szólva így dicsekszik el: "A páholy alkotásai, amelyeknek szabadkõmûvesi eredetérõl a profán világnak alig van fogalma, szépen fejlõdhetnek." s Mondanunk sem kell, hogy ezekre az alkotásokra a derék páholy minél kevesebb anyagi áldozatot fordított, mert annak minden fenntartási költségét - épen azért, mert az intézmény szabadkõmûvesi jellegét elleplezte - a profán társadalommal fizettette meg.

A gyõri Philantrópia páholy számos vakoláson eldicsekedett azzal, hogy sikerült nekik Gyõrben egy diák internátust létesíteni, amely szigorúan szabadkõmûvesi szellemben neveli az ifjúságot, olyannyira, hogy amint egyik páholymunkán Mihálkovich közjegyzõ fõmester elmondotta, - egyik osztály végzett növendékei hittanáruknak már nem voltak hajlandók az érettségi után Ígéretet tenni arra nézve, hogy a szabadkõmûves páholyokba nem fognak belépni. Hogy azonban a szabadkõmûvesek ezen diákotthonra is minél kevesebbet költöttek és ennek céljaira minél nagyobb értékeket igyekeztek megkaparintani a közvagyonból, azt a páholy 1908. évi február 25-én megtartott ülésének jegyzõkönyve dokumentálja, ahol a nappal királyi közjegyzõ, éjjel szabadkõmûves fõmester örömmel jelenti ki, "hogy a városi képviselõtestület az internátus céljaira ismét megszavazta az ingyen telket, mely ellenségeinknek oly sok fejfáját okozott." A szimbólikus nagypáholy 1916. évi elsõ munkatáblájának (gyûlésének) tanúsága szerint Bókai Árpád nagymester bejelentette az ülésen, hogy "egy igen szép szabadkõmûves eszme megvalósulásának ünnepérõl, a fõvárosi diákmenza megnyitásáról jön. E menza száz diáknak ad havi 27 koronáért ebédet és vacsorát, száznak ingyen. A polgármester hálásan köszönte meg a nyilvánosság elõtt ezt a szabadkõmûvességnek. Gondoskodás történt azonban arról, hogy a beneficiumot élvezõknek tapintatosan tudtukra adassék, hogy az õ jótevõjük a szabadkõmûvesség."

Hogy ezen diákmenza fenntartásainak költségeihez a társadalom, a székesfõváros, a kormány, stb. oly összegekkel és egyéb anyagi segítséggel járultak hozzá, ami mellett a szabadkõmûves áldozatkészség szinte a nullával egyenlõ, azt bárki megláthatja és megállapíthatja, aki a menza számadásait átnézi. Ámde a szabadkõmûvesség mégis egyedül vágta zsebre érte az ugyancsak szabadkõmûves polgármester dicséretét, és ezen túlmenõleg volt merészsége még arra is vetemedni, hogy a jótékonyságot kamatoztassa és a szegény diákok minden egyes kanál levesénél fülükbe súgja, hogy mindezt a szabadkõmûvességnek köszönhetik.

Ilyen jótékonyságra valóban csak a szabadkõmûvesség képes!

Ugyancsak a szimbólikus nagypáholy 1916. május 13-iki ülésérõl felvett jegyzõkönyv 5. pontja mondja a következõket: ‚A Debrecen keletén dolgozó Haladás páholy javaslatot terjesztett be a jótékony egyleteknek, állami felügyelet alá való helyezése és nevezett egyletek felekezeti jellegének megszüntetése tárgyában. Tekintettel arra, hogy a jótékony egyletek a törvény értelmében állami ellenõrzés alatt állanak, valamint arra, hogy a felekezetek által alapított egyesületek felekezeti jellegét megszüntetni nem lehet, a szövetségtanács azt ajánlja, hogy a Haladás páholy által megvalósítani szándékolt célt úgy érjük el, ha a páholyok oda fognak törekedni, hogy az ilyen egyesületek vezetésébe minél több testvér jusson be."

A Haladás páholy tehát nem elégszik meg azzal, hogy a vallások, és a profánok által alapított és fenntartott jótékony intézményekbe a szabadkõmûvesség alattomban szivárogjon be, neki ez a tempó igen lassú, õ egyenesen el akarja ezeket raboltatni az államhatalom ereje által, hogy aztán ezek így még könnyebben, még kevesebb fáradsággal és még kisebb kockázattal hulljanak a szabadkõmûvesség karjaiba. A szimbólikus nagypáholy, a szabadkõmûvesség magyarországi erkölcsének legfõbb õre - amely csak bizonyára ismeri a szabadkõmûvesség lelkiségét - nem háborodik fel ezen, nem utasítja rendre debreceni vazallusát, hanem ellenkezõleg, megmagyarázza neki, hogy úgy, vakmerõen és egyenesen a terve nem sikerülhet, azonban, ha a régi recept szerint járnak el, talán lassabban, talán nagyobb munkával, talán több veszéllyel, de mindenesetre elérhetik ugyanazt a célt a jótékony intézmények szabadkõmûves szellemmel való megtöltését.

A Cél címû folyóirat 1916. évi június 20-iki számában olvassuk a következõket: "A páholyok a fõváros közelében, jobban mondva a törvényhatósági bizottságokban akkor kezdtek elõször szerepelni, mikor a hajléktalanok menhelyei létesültek. Ez alkalommal ismerték fel már a fõvárost ama kitûnõ pénzforrásnak, melybõl mindég bõven lehet meríteni. A testvérek ugyanis, áthatva a nemes humanizmustól a fõváros egyes részeiben a lakástalanok részére menedékházakat építettek. Ám az építés összes költségeit az utolsó krajcárig a fõváros házi pénztára adta, a testvérek pedig úsztak az elismerésben és dicsõségben. Ez volt az elsõ lépés. Azóta már. a fõváros intézményeket létesített, tömérdek társulatot támogat és tart életben, a páholyok határozatából."
‚Maga a polgármester székfoglalója sem volt egyéb, mint a magyarországi Nagy Oriens nagymesterének, Bókay Árpádnak közgyûlési megnyitója bõ kivonatban. S hogy intézményileg is biztosítva legyen a páholyok állandó befolyása és jótékonysági akcióiknak a fõvárosra való átruházása, a testvérek céljainak megfelelõen egy polgármesteri memorandum jelent meg, mely a közjótékonyság ügyét a mai városi Segítõ Iroda szabadkõmûveseinek vezetésével koncentrálni akarja egy új nagy hivatalban." (Cél 1916. június 20. 382, 386. oldal)

A szabadkõmûvesség tehát hûen betartotta és tehetségesen sikerre vezette azt a programot, melyet a Dél 1911. évi március 15-iki számában úgy formulázott meg, hogy "iparkodjunk helyünket elfoglalni minden közéleti testületben, hol eszméinknek szóval és tettel lehetünk szolgálatára." Ugyanezt hirdeti a Kelet 1910. évi második száma is, midõn a testvérek figyelmébe ajánlja, hogy "ki kell vinnünk eszméinket a profán közönség legmesszebb és legszélesebb köreibe. Kötelességünket nem akkor teljesítjük, ha magunk részére dolgozunk, hanem csak akkor, ha átültetjük elveinket a társadalom termõ talajába."

Végül idézzük a Progresszió címû szabadkõmûves hivatalos lap 1911. évi 2-ik számából az alábbiakat: "Gondoskodnunk kell arról, hogy fõleg megfelelõ közös munkákkal a páholyokban, minden fontos közéleti kérdésben egészséges és életerõs szabadkõmûves közvélemény alakuljon ki és, hogy ezt a már kialakult közvéleményt minden lehetõ eszközzel a profán világba is kivigyük."

Mindezen idézetek - azt hisszük - teljesen világossá teszik mindenki elõtt, hogy a sokat emlegetett jótékonyság a szabadkõmûvességben nem az irgalmas szív munkája, hanem a jól felfogott érdek folyománya, a kalmár nyerészkedésre alapított spekulációja, mely tiszteletet nem érdemel.

Ha most már az érdek nélkül véghezvitt, tiszten altruista jótékonyságot vizsgáljuk, látni fogjuk, hogy az oly csekély, amivel dicsekedni igazán nem állhat érdekében a hazai szabadkõmûvességnek.

Hogy ne tagadhassanak, a legautentikusabb tanúval fogjuk ezen állításunkat bizonyítani. A szimbólikus Nagypáholy 1914. évi Jelentése -mely pár kivétellel - az összes páholyok tevékenységet jelzi, számszerûleg hozza a magyarországi szabadkõmûvesek által 1914 évben jótékonyságra fordított összegeket. Lássuk tehát, hogy az egyes páholyok mit fordítottak az igazi jótékonyságra :
1. A Széchenyi páholy 4583 kötetbõl álló népkönyvtárát a város rendelkezésére bocsátotta, természetesen azon "altruista" céllal, hogy így a nagyközönség észrevétlenül szívja magába a szabadkõmíves eszméket. Más jótékonyságról hallgat.
2. Corvin Mátyás. Háborús segítõ akcióra adott 2500 koronát, a szabadkõmíves kórház céljára 1000 koronát.
3. Humbold. A Nagypáholy kórházára adott 1800 K-t, a Nyomorék gyermekeknek 800 koronát, a Demokrácia páholy kórházát 500 koronával, a mûcsarnoki hadikórházat 100 koronával, a "Világ"-ot 1670 koronával, a Társadalomtudományok Szabad Iskoláját 100 koronával, a galíciai menekültek részére állított iskolát 50 koronával támogatta, vagyis - mint a páholy kijelenti - szabadkõmíves célokra az 1914. évben 6630 koronát fordított. A tulajdonképpen jótékonyságra persze a páholynak nem jutott pénze, legalább is nem valami sok, mert a páholy ezt a következõ titokzatos kijelentéssel intézi el: ezenfelül több közérdekû jótékony célú intézményt is kisebb-nagyobb összegekkel támogatott."
4. Az Árpád páholy a hadbavonultak családtagjainak 1500 koronát adott, a páholykórházat pedig 5000 koronával megalapította, mellyel "a testvérek ugyanazt a feladatot teljesítik, amit a fõvárosi szabadkõmíves kórházzal a szabad-kõmûvesség egyeteme." Errõl a "feladatról" még beszélünk.
5. Neuschlosz a Régi Hívek, mindössze 1000 koronával szerepel a jótékonyság terén, ezt is a Nagypáholy kórházára adja.
6. A Haladás, szabadkõmíves jótékony célra és profánoknak adott 600 koronát, progresszív célokra megszavazott 3550 koronát. (Ebbõl a "Galilei-kör" kapott 1000. a "Világ" 1500, "Új Korszak" 200, Szabadgondolkodók Egyesülete 250. Társadalomtudományok Szabad Iskolája 100 koronát.)

7. Galilei. Profán alkotásokra 4478.73 koronát utalt ki, ezenfelül 2500 szabadkõmíves szellemû olvasmányt adott a hadikórházaknak, fenntartott a Nagypáholy kórházában egy ágyat, a Demokrácia páholy kórházának adott 200, a Deák Ferenc páholy kórházának 200, a retek-utcai népkonyhának havi 50, ingyentej egyletnek havi 50, II. napközi otthonnak havi 100 koronát, összes jótékony célú kiadása tehát 6875.73 korona.
8. Hungária. A Nagypáholy kórházára adott 500 koronát, három sebesült katona ellátására havi 300 koronát, s a hadbavonult páholy tagok hozzátartozóinak 1150 koronát, jótékonykodása tehát a három katona ellátására szorítkozik évi 3600 koronával.
9. A Könyves Kálmán, 72.820 koronát számol el "segélyezésre és jótékony intézmények támogatására, de hogy ezek miben állanak, azt elhallgatja. "A háborúval kapcsolatos alkotásokra 4067 koronát, bevonultak családtagjainak 1000 koronát, segélyezésre szoruló testvéreknek 10.000 koronát ad, tulajdonképpen jótékonysága tehát - legfeljebb - 73.820 korona, mi azonban felvesszük a 4067 koronát is, s így a végösszeg 17.887 korona.
10. Hallgatagság csak annyit jegyez meg, hogy "az általános ínséggel számolva, a páholy nagyobb összegû adományokat juttatott a városi ínségakciók részére, az összeget azonban bölcsen elhallgatja, amibõl következik - ismerve dicsekvésüket -, hogy az igen kevés lehetett.
11. Haladás. Az R. I. tv. 1000 koronás adományán kívül nem említ összeget.
12. László Király. 1000 koronát adott ingyenkenyérre, az egyetemi hallgatóknak juttatott 2700 koronát, összes jótékonykodás tehát 3760 korona. A páholy kórházának felállítása és a "Világ"-nak adott 1000 korona már szabadkõmíves célokat szolgál.
13. Eötvös. A levesosztó-társaság létesítésén kívül csak -"kisebb nagyobb adományokat juttatott" a különféle jótékony intézményeknek, de hogy ezek mennyit tettek ki, azt nem közli számszerûleg. Megjegyezzük, hogy ezek az intézmények is mind szabadkõmíves alapítások. A páholy egész tevékenysége, kedvenc szülötte, a "Világ" segítésében merült ki, s ettõl nem sajnál 15.000 korona szubvenciót.
14. Felvidék. Harcbavonult katonáknak 140 koronát és 1000 koronát, kórházra havi 180 koronát, tehát évi 1960 koronát, Vöröskeresztnek 50 koronát, a 16-os honvédeknek karácsonyra 30 koronát, szegények és fõként özvegyek segélyezésére 170 koronát, az ev. gimnáziumra 100 koronát adott, összes jótékonysága tehát 3450 korona.
15. Deák Ferenc. Jótékonysága - egy a páholy által 176
alapított hadikórház - azonfelül 3300 koronát szentel a valóban jótékonynak mondható célokra.
16. Unió nem ad semmit jótékony célra, de valódi szabadkõmíves észjárás szerint a Kolozsvár város törvényhatósága részérõl munkanélkülieknek megszavazott 15.000 koronát saját "karitatív" mûködésére könyveli el.
17. Comenius. 3000 korona a jótékonykodása, ebbõl ! azonban 2000 korona a Nagypáholy kórházára lett adományozva.
18. összetartás. 650 korona segélyt osztott ki.
19. Világosság. Szabadkõmíves célokra tényleg bõkezûen ad, a valódi jótékonyságot azonban 700 koronával, majd 500 koronával, s a háborús nyomorra adott 1000 koronával, összesen tehát 2200 koronával teljesen elintézi, nem szólva arról, hogy résztvettek az újpesti patronázs-egylet újjászervezésében és hogy annak helyes irányú vezetését biztosítsák, testvéreket választottak be a vezetõ állásokba".
20. Demokrácia. 12.500 koronát könyvel el jótékony célra, bár nem sorolja fel, hogy azt mire adományozta.
21. Munka. Kórházára 2500 koronát költött, karitatív munkája pedig a vak katonáknak 100 korona, hadbavonultak családtagjainak 500 korona, egyéb jótékony célra 200 korona, összesen tehát 800 korona, mert azt a 100 koronái, amit "egy szabadkõmíves szellemben dolgozó tanítónak" juttatott, ide nem számíthatjuk.
22. Pannónia. 1000 koronás alapítványt tett szegény ifjak számára s ezen felül egyes

intézményeknek, "a szokásos évi adományokat juttatta", s végül 500 koronát adott a hadbavonultak családtagjainak, s így összes adománya 1500 korona.
23. Alföld. Tagjai belopakodtak "a helyi népjóléti bizottságba", ennek kiadásaira adott is 500 koronát, s ezzel jótékonysága ki is merült.
24. Siculia. 100 koronát említ, mint jótékony célra adott összeget.
25. Reform. Szabadkõmívesi célokra igen bõkezûen adakozott, "profánok" támogatására azonban csak 750 koronát tartott szükségesnek fordítani.
26. Minerva, "összes kiadása humanitárius, progresszív, és háborús célokra 7700 korona."
27. Losonczy. Hosszú lére eresztett öndicsérete mindenrõl beszél, de hogy jótékony célra mit fordított a hadbavonultak családjának megszavazott 1000 koronán felül, azt nem említi meg.
28. Resurrexit. A háborús nyomor enyhítésére 1150 koronát, s az ingyentejnek 100 koronát adott. Természetesen ez is birtokba vette a városi népsegélyezõ irodát.
29. Szepes. Azt a 7000 koronát, melyet "a profán körökkel együtt" gyûjtöttek, teljesen a maga vívmányaként könyveli el, pedig egész jótékonysága nem egyéb, minthogy "a testvérek mind beléptek a jóléti bizottságba, amely bizottságnak összes tisztviselõi testvérek."
30. Philantrópia. Jótékony célra semmit sem mutat ki.
31. Sirius. "Segélyezett különbözõ emberbaráti és progresszív intézményeket", hogy miket és mennyivel, azt nem említi meg.
32. Erzsébet. Megjegyzi, hogy több intézményt támogatott, s háborús jótékony célra 2500 koronát adott.
33. Madách. A hadbavonultak családtagjainak 4000 koronát adott, s segélyezett "több progresszív és jótékony egyesületet".
34. Ébredés. Jótékonysága 500 koronából áll.
35. Hajnal. Hadbavonultak családtagjainak 600 koronát, egy kórházi helyért 720 koronát fizetett, jótékonysága tehát összegben kifejezve 1320 korona.
36. Testvériség. Háborús jótékonysága 1500 korona.
37. Berzsenyi. Kulturális célokra 124 koronát, katonák karácsonyára 50 koronát, katonáknak pamutra 40 koronát adott, tehát 214 koronával az egész jótékonyságot elintézte.
38. Honszeretet. "Áldozatkészség" 344 korona értékû természetbeni adományban nyilvánul, viszont szabadkõmíves szokás szerint a város részérõl a szegényeknek adott összeget is sajátjaként könyveli el.
39. Petõfi. "Több jótékony és kulturális intézményt támogatott", de összeget nem mer közölni.
40. Szabolcs. Ez a nagyszájú vörös páholy szintén bölcsen hallgat, mikor áldozatkészségét bizonyítania kellene.
41. Kazinczy. Szintén nem közöl összeget.
42. Zsilvölgy. Szabadkõmíves célokra 1193.23 koronát, háborús segélyekre 500.42 koronát fordított.
43. Szeged. ínségesek segélyezésére 1000 koronát, az 178
Árpád páholy kórházára 720 koronát szavazott meg. aszerint 1720 korona erejéig jótékonykodott.
44. Tisza. Felsorolja az általa létesített intézményeket, s kijelenti végül, hogy profán segélyezésekre 301 koronát fordított.
45. Archimedes. Csak általános kijelentésekre szorítkozik.
46. Progresszió. Háborús segélyekre a páholy a fõmesternek 1450 koronát bocsátott rendelkezésére.
47. Sas. Segélyezésre 3200 koronát fordított.
48. Észak. "Profánok támogatására is tetemes összeget fordított", de azt számszerûleg nem

jelöli meg, csak a "Világ"-nak adott 400 koronával dicsekszik.
49. Budapest. Az Auguszta gyorssegély-alapnak adott 120 koronát.
50. Irányi Dániel. "Az özvegy persely tártaim jt 50 koronára kiegészítve az ingyentejnek adta s erre szi-ma a megvilágítás alkalmával körözött persely tartalmát is.
51. Türr István. Nem közöl összeget.
52. Elõre. Szintén nem dicsekszik jótékonykodással.
53. Pro libertate. Havonkint 100-100 koronát ad a szegényeknek, évente tehát 2400 koronát.
54. Virradat. 510 koronát juttatott a szegényeknek.
55. Phönix. Minden háborús állami vagy társadalmi alkotást megkaparintott, így a városi jóléti irodát, a kórházakat, még a polgárõrség vezetését is. A jóléti iroda költségére adott havonta 100 koronát, tehát egy évben 1200 koronát.
56. Kárpát. Segélyezésre 455 koronát, kórházra 1163.58 koronát adott ki, tehát összesen 1618.58 koronát.
57. Kölcsey Ferenc. Hadbavonultak családtagjainak juttatott 200 koronát.
58. Körösi Csorna Sándor. Csak általános öndicsekvésben merül ki.
59. Zoroaszter. Egy mozielõadás jövedelméből 2700 koronát, ezenfelül még 1689.69 koronát adott a Vöröskereszt és Vörös félholdnak, vagyis összesen 4389.69 koronát.
60. Anonymus. Nem közöl összeget, csak a szabadkõmíves célra juttatott adományokból.
Eddig a jelentés. Eszerint a szorosan vett magyarországi -szabadkõmûvesség jótékonysága páholyonkint az 1914. évben a következõ összegeket tünteti fel:

1. Széchenyi	**-**
2 Corvin Mátyás	2.500.
3. Humboldt	950 -
4. Árpád	1.500.-
5. Neuschlosz a R. H.	
6. Haladás	-600.-
7. Galilei	6.878.
8. Hungária	3.600.
9. Könyves Kálmán	17.878
10. Hallgatagság:	
II. Haladás	1.000.-
12. László Király	3.160.-
13. Eötvös	.
14. Felvidék	3.450.-
15. Deák Ferenc	3.300.-
16. Unió	
17. Comenius	1.000-.-
18. összetartás	650.-
19. Világosság	2.200 -

20. Demokrácia	12.500
21. Munka	800.-
22. Pannónia	1.500.-
23. Alföld	500-.
24. Siculia	100.-.
25. Reform	750-.
26. Minerva	7.700-.
27. Losonczy	1.000.-
28. Resurrexit	1.250,-
29. Szepes	7.000.-
30. Philantrópia	
Átvitel:	81.766.-
Athozat:	81.766.-
31. Sirius	
32. Erzsébet	2.500.
33. Madách	4.000.
34. Ébredés	500.-
35. Hajnal	1.320.
36. Testvériség	1.500.
37. Berzsenyi	214.
38. Honszeretet	344.-
39. Petõfi	
40. Szabolcs	
41. Kazinczy	
42. Zsilvölgy	500.42
43. Szeged	1.000.--
44. Tisza	301.-
45. Archimedes	-
46. Progresszió	1.450.
47. Sas	3.200 -
48. Észak	-
49. Budapest.	120-
50. Irányi Dániel	
51. Türr István	

52. Elõre	
53. Pro libertate	2.400.-
54. Virradat	510.-
55. Phönix	1.200.-
56. Kárpát	1.618.58
57. Kölcsey Ferenc	200.-
58. Körösi Csoma Sándor	
59. Zoroaszter	4.389.69
60. Anonymus	
Összesen	108 983.69

A magyarországi szabadkõmûvesség 1914. évi jótékonysága tehát számokban kifejezve 108.983.69 koronát tett ki. De vegyük figyelembe a kisebb adományokat, s tegyük jótékony adományát 150.000 koronára. Ez összegbõl azonban le kell számítanunk a profánok adományát, le kell azon összeget, melyet háborús célokra adott, mint amelyek békeidõkben nem szerepelnek s akkor látni fogjuk, hogy a magyarországi páholyok állítólagos legfõbb feladatuknak, a Jótékonyságnak évente legfeljebb 100.000 koronával tettek eleget. Ennyit tudott áldozni csak, több mint 8000 tag. Bankárok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, gyárosok, magántisztviselõk kereskedõk - és több mint 80 páholy, vagyis, egy szabadkõmíves jótékonykodása átlagban és évente legföljebb 12 korona 50 fillért tett ki.

Ne álljanak azonban elõ az általuk alapított jótékony egyesületekkel, valamint ne dicsekedjenek az oly buzgón felállított páholykórházakkal sem.
Hiszen a "Jelentés"-bõl világosan kitûnik, hogy ezeket az egyleteket mind a városok, az állam s a társadalom nyakába varrták, ezekkel tartatták el, a profán adományokból táplálták, nekik csak arra volt gondjuk, hogy azokba a testvéreket ültessék bele, s így lehetõleg ingyen - vagy csak fillérek árán -- szabadkõmûves eszmeterjesztõ intézményekké tegyék azokat.
Hogy az egyesületek tervszerû segélyezésérõl szó sem lehet, az a tény is bizonyítja, hogy egyetlen páholynak sem volt költségvetése vagy költségelõirányzata, a szabadkõmûves vagy más alapítású jótékony intézmények segélyezését illetõleg, még azoknak sem, amelyek egy-egy ilyen intézményt megalapítottak.
Nos, és a kórházak alapítása? Emlékezhetünk még arra, a botrányra, midõn a hadvezetõség észrevette, hogy az ezekbe bevezényelt sebesülteket az irgalmasság köpönyege alatt miként igyekeztek a destruktív eszmékkel megmételyezni. Nincs tehát nekik mit dicsekedniük ezen "jótékonysággal" sem.

Ki hiszi el ezek után, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség lényeges tevékenysége a karitatív munkába merült ki?

Ki hiszi el ezek után, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség a testvéreket egy nagy segítõ egyesületbe szervezi be, mint ahogy a profán világnak ezt bemagyarázni szeretnék?

Ki hiszi el nemes céljaikat, midõn az ország gazdag tõkései és bankárjai mindössze 100.000 korona, fejenkint 12.50 korona erejéig óhajtottak évente segíteni szegény és rászorult embertársaikon?

Hát van oly káplán az országban - hogy fõpapjaikról ne is szóljunk -, aki évente-békében - csak 12.50 koronát fordított volna jótékony célra?

És még õk merték a papságot szûkkeblûséggel vádolni?

A milliomos Mauthnerek a Madách páholyban 400 koronát, az egyik gelsei Quttman a "Munka" páholyban 800 koronát, Kohner Jenõ báró a munkácsi "Hegyvidék" páholyban semmit, Kohner Adolf báró az "Alföld" páholyban 500 koronát tudtak csak a többi páholytestvéreikkel együtt a jótékonyság oltárán évente feláldozni, a Madarassy Beck Gyulák, Székely Ferencek, bégavári Backok, a Bahruhok, a Kereskedelmi Bank, Hitelbank, a biztosító intézetek dús jövedelmû vezetõi és egyéb nábobok, ebbeli tevékenységükkel pedig hallgatnak.

Hát van olyan ember a világon, aki - ezt látva - elhiszi, hogy ezeket az emberszeretet, a jótékonykodás vitte be a páholyokba?

És hol vannak a páholyok jövedelmei? A tagdíjak? A felvételi díjak? Az önkéntes adományok, külföldi segélyek, a hivatalos gyûjtések, a vakolások soronkívüli "alamizsnái" stb., stb.

Nem! A szabadkõmûvesség ezzel - reméljük - urbi et orbi bebizonyította, hogy a jótékonykodás nem célja. Ezzel csak szédítik a világot, elaltatják a gyanút, s elterelik igazi tevékenységükrõl a figyelmet. Teljesen igaza van tehát Prohászka püspöknek, midõn azt mondja róluk: "Sok embernek be volt kötve a szeme, s nem látta a szabadkõmûvesség igazi ábrázatát. Azt mondták nekik, hogy ártatlan jótékonykodó gyülekezet. Most már reméljük, felnyitnak a gimplik szemei is, s látják, hogy internacionális, defetista banda, mely gyûlöli az Egyházat és tiszteli Mefisztót és Ahasvért, tárt kaput nyit a zsidó inváziónak és tapossa a keresztény nemzeti tradíciókat."

II. KÖTET. A FÖLDALATTI MAGYARORSZÁG

Elsõ rész.

I. A szabadkõmûvesség története és fejlõdése

Homály mindenütt. - Az eltüntetett nyomok. - Az adatok célzatos összeállítása.
1. A SZABADKÕMÛVESSÉG TANÍTÁSA A SZABADKÕMÛVESSÉG EREDETÉRÕL. A szabadkõmûvesség önkényes megállapításai. - õsök keresése. - Mindenki szabadkõmíves, aki az emberiség életében valamit jelentett. - A Biblia a szabadkõmûvesek érvelésében. - Az Ízisz és Ozirisz monda. - Hirám története. - A gyanús õsök elmellõzése. - Nem vállalják a templomos lovagokat. - Mik voltak ezek? - Történetük. - A "demokratikus" szabadkõmûvesség rangkórsága. - A rózsakeresztesek, a Carbonárik és az Alta Vendita sem kell a testvéreknek. - Az illuminátusok szövetsége. - Csak a középkori kõmíves céhekkel tüntet. - Mik voltak ezek a céhek? - Miként szivárogtak be közéjük a forradalmárok? - Anderson és a modern szabadkõmûvesség. - A titkok és szertartások eredete. - A szövetség kifejlõdése az egyes államokban.

2. A SZABADKÕMÛVESSÉG TÖRTÉNETE A VALÓSÁGBAN. Mi volt a szabadkõmûvesség a múltban? -Már az 1723-as alkotmány "nagyon régi"-nek mondja. - A kõmíves céhek nem voltak a mai szabadkõmûvesség õsei - Balassa "testvér" elszólása. -

Az angol parlament 1360. rendelete a szabadkõmûvesek ellen. - A mágusok.- Esszénusok- A templárisok szerepe. -A zsidóság titkos társulatai- A messianizmus. - Két párhuzamosan haladó titkos forradalmi szövetség. - Nilus tanár könyve és Cion bölcseinek jegyzõkönyvei. - Évszázados munkák a fold alatt oltár és trón ellen - Cromwell és a szabadkõmûvesség. - A két forradalmár testület egyesítése - a modern szabadkõmûvességben. A szabadkõmíves rendszerek és fokok. - A történelmi adatok végsõ eredménye.

Mi a szabadkõmûvesség? Hol ringott bölcsõje, mikor, hol és kik vetették meg alapját ennek a napjainkban az egész világot átfogó ,több mint gyanús titkos szervezetnek? Milyen utakon járt, milyen területeken munkálkodott, míg eljutott mai tökéletes szervezetéig? Kik voltak a fejei, mily célokat hajszolt s az egyes korokban mint illeszkedett be annak társadalmi, állami, erkölcsi és vallási közületébe? Hogyan fejlõdött az emberiség történelmének széles országútján, mit alkotott és mit mentett át az egyik letûnt korszakból a másik számára?

Hol vannak tevékenységének bizonyítékai, a letûnt századok avarja alól, mit kapar elõ a kutató, ha történetét megírni óhajtja, múltjának milyen bizonyítékai menekültek meg az enyészettõl, a pusztulástól, hogy a mai kor emberének beszédes tanúbizonyságai legyenek az õ történetének? . . . Az emberiség fejlõdésének milyen irányítója, vezetõje volt, s mi az, vagy mik azok, amit vagy amiket belsõ tartalmából ennek lábai elé szórt, hogy haladásában eljusson a jelen század tökéletesedéséig?

Kérdések, kérdések, amelyekre a kutató elme nem tud feleletet kapni. Nincs ugyanis még egy emberi intézmény, amelynek eredete, amelynek múltja és mûködése annyira homályba lenne burkolva, mint a szabadkõmûvességnek. A történelemelõtti korok ha kõben, fában, ha összeomlott barlangokban, ha a talaj rétegeiben, ha a tenger fenekén, de valahol feltárják történelmüket a vizsgálódó elõtt, s betekintést engednek a késõbbi korok nemzedékeinek az õ életükbe. Az ókor népei, rég eltûnt, elpusztult nemzetek, fajok, ott hagyták nyomukat, egy-egy fontos dokumentumát életüknek az elhagyott sivatagban, a bozóttal benõtt omladék között, s a mai kor gyermeke úgy megismerheti életüket, vágyaikat, törekvéseiket, intézményeiket, állami, társadalmi és vallási berendezkedésüket, mintha csak tegnap söpörte volna le õket a térképrõl valami hatalmas vihar.

De a szabadkõmûvesség eredetét és történetét kutatók számára nem állanak ilyen bizonyítékok, ilyen relikviák rendelkezésre. Itt nincs egyetlen nyom, mely biztos célhoz vezetne, nincs egyetlen jel, mely valamit megmagyarázhatna, nincs egyetlen sor írás, mely múltjából a legcsekélyebbet is felfedhetné. Homály és homály mindenütt, sehol egyetlen sugár, mely bevilágítana a kietlen sötétségbe!

A szabadkõmûvesség kétségtelenül mesterségesen tüntetett és tüntet el minden olyan nyomot, mely múltjának igazi bizonyítékaihoz vezethetne. Célja ezzel kettõs. Egyrészt, hogy a táborába gyûlt, vagy ennek felkeresésére hajlamos lelkeket már kezdetben megdöbbentse és megszédítse egy õsrégi, de eredetére és múltjára ismeretlen intézmény bemutatásával. Úgy gerálja a szövetséget, mint amely messze felette áll a sablonnak, a mindennapinak, az emberek által ismert társulások és egyesületeknek, amelyeknek múltjában tetszés szerint vájkálhat és búvárkodhat az érdeklõdõ, "íme - gondolkodik a megkörnyékezett halandó - mennyire más ez az intézmény, mint a többiek, mint az összes, amit eddig megismerhettem. Már eredete is el van takarva a kíváncsiak elõtt, egy nagy kérdõjel ágaskodik a páholyajtó küszöbén, mely egy hatalmas és dicsõ múltat, rengeteg munkát és óriási eredményeket sejtet, de titkát el nem árulja." Azon már nem gondolkozik

a "keresõ", hogy ha a szabadkõmûvesség céljai olyan nemesek, mint amilyennek azt állítják a testvérek és vezetõk, úgy igazuk mellett épen az lenne a ki nem parírozható döntõ bizonyíték, ha felkutatnák, a világ elé tárnák a szabadkõmûvesség történetét, kezdve megindulásától egészen tegnapig, hogy ezzel mutassák ki, ezzel dokumentálják, hogy hazugság, felületesség, mende-monda, pletyka mindaz, amit ellenfelei és ellenségei reájuk szórnak. Azt már nem látja az elkábított elme, hogy szerfölött gyanús dolog az, ha ez a minden lében kanál intézmény, mely a legaprólékosabb részletekig bogarászik, ha a történelemrõl, kereszténységrõl, uralkodókról stb. van szó, egyszerre teljesen analfabétának tetteti magát, ha saját történelmét tudakolja meg tõle valaki.

Mert ez a viselkedés az, mely az elfogulatlan szemlélõbõl elõször valami kellemetlen érzést vált ki, ami azt súgja neki, hogy itt azzal a "dicsõ" múlttal valami nincsen rendjén, annak eltemetett maradványaiban valami olyan fedezhetõ fel, ami nincs és nem lehet ínyére az utódoknak, s még kevésbé alkalmas arra, hogy ennek felfedésével leszármazásuk nemességét igazolja. A szabadkõmûvesség ugyanis egyébként szörnyen bõbeszédû, ha saját magának dicséretérõl van szó. Nincs az a magasztos és szép dolog, tett, eszme, elv, törekvés, amit ne sietne magára aggatni, vagy mint saját találmányát a világ elé tárni. Azt sem lehet mondani, hogy múltját illetõleg is ne igyekezne azzal a bizonyos patinával magát bevonni, csak épen, hogy azt nem hajlandó elárulni, hogy honnan jött a világra, mit csinált és mint élt addig a korig, amíg a laikus világ is vissza tudja származását eredeztetni.
Azaz, hogy ad õ történelmet, kimutatja õ az õsi táblázatot, felvonultatja õ a múltat a testvéreknek és a világnak, de hát ez a múlt szerfölött hiányos.

És ez a másik célja a szabadkõmûvességnek azzal, hogy múltját és történetét egy mesterséges ködbe és homályba burkolja be. így az igazi nyomokat eltünteti, s kényszeríti az érdeklõdõt, hogy azon a csapáson haladjon a múlt kutatásában, amelyet õ vágott és õ mutat a kutatóknak.

Természetes, hogy az így megkonstruált történelemben - legalább látszólag - nincs semmi hiba, az így kiteregetett múltban nincs semmi olyan, amit takargatni kellene, vagy amiért pirulni lenne szükséges a mostani testvéreknek. Ebben a szabadkõmûvesség által feltalált, de egy cseppet sem hû történelemben valóban mint a jámborság, a szép erények letéteményesei és birtokosai mutatkoznak be, akiknek nem volt más vágyuk és törekvésük, mind a földi élet igazságtalanságai és egyenlõtlenségeinek csökkentése, a szegények istápolása s az emberi lehetõ legnagyobb boldogság megszerzése.

Ennek a történelemnek olvastára tényleg felkiált a naiv és hiszékeny halandó, hogy ugyan mi üthetett a pápákba, a királyokba, az államokba, egyes komolynak és képzettnek ismert emberekbe, mikor ezt a jámbor intézményt kárhoztatják, s tõle az embereket óvni igyekszenek.

1. A SZABADKÕMÛVESSÉG TANÍTÁSA A SZABADKÕMÛVESSÉG EREDETÉRÕL.

A szabadkõmíves írók és vezetõk ennek az intézménynek a történetét igen megejtõ módon tárják a világ elé.

Abból indulnak ki, hogy a világ berendezkedése igen tökéletlen és igazságtalan. Vannak, akik az élet minden javát élvezik, akik elõtt ismeretlen a gond, a nélkülözés, viszont vannak, akik születésüktõl fogva sírjukig ennek az életnek és ennek a világnak csak baját,

fájdalmát, lelketlenségét és ridegségét kapják útravalóul. Hiszen, ha a jólét, boldogság, az élvezet, a gondatlanság valami nagy és fenséges munka, tevékenység eredményeképpen állana elõ, a nélkülözés pedig a tunyaság, a gonoszság, a lelki és testi elzüllés, vagy egy gonosz ember büntetése volna, a dologban meg lehetne nyugodni. Azonban nem így van. Láthatjuk, hogy sok hitvány lélek mily kitûnõ viszonyok között él, s sok nemes törekvés, szép jellem, akármit kezd, akármihez fog, csak megmarad a nélkülözésben és nyomorban. Ugyancsak így vagyunk az állami és társadalmi berendezkedés terén is. Vannak, akik teljesen érdemtelenül jutnak hatalomhoz, s tartják uralmuk alatt az emberek millióit, akiknek nincs más feladatuk, mint annak a pár hatalmon levõnek az érdekeit szolgálni, azok vágyait betölteni.

Voltak azonban minden korban férfiak, kik ezeket az igazságtalanságokat látták s feladatuknak tekintették ezek megszüntetését vagy legalább is csökkentését. Ezek a nagy és nemes lelkek a gyengék oldalára állottak, azok segítségére siettek, õket karolták fel, s életüket annak szentelték, hogy verõfényt lopjanak be azok hajlékába, boldogságot nyújtsanak ezek számára is.

Azok a férfiak, akik ilyen eszmékkel voltak telítve, s ilyen értelemben dolgoztak már szabadkõmûvesek voltak - mondják õk. Nem a szertartások, nem a ma érvényben levõ formák után lettek ennek az intézménynek a tagjai, hanem lelkük alapján lettek részesei a testvéri láncnak, bárhol és "bármilyen korban éltek és mûködtek.

Amint láthatjuk, ez igen kényelmes és kétségkívül igen eredeti módja az õsök megszerzésének. Hogy egy kissé önkényes, azzal a szabadkõmûvesség egyáltalán nem törõdik, õ - tetszik - nem tetszik az illetõknek - egyszerûen összenyalábolja minden kor nagy jellemeit és nagy egyéniségeit, s valósággal lebélyegzi azt a szabadkõmûvesség pecsétjével, így nevezik szabadkõmívesnek Sokratest, Mózest, így vindikálják magukénak Krisztus Urunkat is, s általában mindenkit, akivel csak tüntethetnek.

Arató Frigyes "A szabadkõmûvesség" címû munkájában nagyon röviden bánik el az egyes korok intézményeivel és nagy embereivel. Egyszerûen betessékeli õket a testvéri láncba, s mint a szabadkõmûvesség õseit tünteti fel õket.

"A szabadkõmíves lelkületû emberek - mondja Arató - a természetes társulás ösztönénél fogva minden idõben kerestek rá módot és formát, mely szerint jóra irányzott törekvéseiket együttes munkássággal eredményesebbé tegyék. Ilyen jellegû társulásokat találunk a régi népek vallásos csoportosulásai között is. Egyes ókori bölcselõk iskolái bízvást megtisztelhetek a szabadkõmûvesség névvel. A kereszténység a maga Krisztusi egyszerûségében tiszta szabadkõmûvesség. Ez a szellem bevonul a középkor egyes vallási, politikai, társadalmi intézményeibe is, míg végre a XVIII. században a mai szabadkõmíves szövetséget alkotja meg " (14. old.)

Amint látjuk, Arató testvér igazán nem skrupulizál, ha arról van szó, hogy társaságának históriáját bemutassa. Egyszerûen hozzácsatol minden embert és intézményt, aki és amely az emberiség életében kimagasló szerepet játszott a fent elmondott értelemben, sõt végül magát a kereszténységet is minden teketória nélkül betessékeli a páholyokba, mint azok õsszülõjét.

Hogy ezek a megállapítások teljesen nevetségesek és komolytalanok, azt bizonyítanunk sem szükséges. Valóban szabadkõmívesnek kell lennie az embernek, hogy meg ne botránkozzon azon a vakmerõségen, amivel a páholykorifeusok és szabadkõmûves

történetírók olvasóik értelmi színvonalát annyira leméretezik, hogy ilyenfajta argumentumokat tálalnak fel nekik. Hiszen ezzel a metódussal minden középiskolai önképzõkör, minden mezõváros tûzoltótestülete felviheti eredetét a világ kezdetéig, s saját egyesületének dísztagjaként hirdetheti ki az elsõ embertõl kezdve Mussolinig a világ minden nagy alakját, s történelmet formáló kimagasló jellemét. Nincs normális gondolkozású ember, aki ezen bizonyítékokra egy pillanatig is adna valamit, s ezekbõl bármit is komolyan venne, csak a szabadkõmûves - ez az egyébként cinikus, mindenben gáncsoskodó, mindent agyonkritizáló fajta - az a csodálatos teremtmény, amely készpénznek veszi azt a sok humbugot, amelyet szövetségének eredetérõl neki hivatalos szakértõk feltálalnak.

De vannak más magyarázatok is. Egyik írójuk - mint fentebb említettük - Mózest szabályos nagymesternek tekinti, s komoly képpel bizonyítgatja, hogy Józseuban helyettesét, Abatiáb és társában pedig a két felügyelõt kell a szabadkõmûvességnek tisztelni.

Mások egészen az egyiptomi Izisz és Ozirisz kultuszig viszik el eredetét, s ennek mítoszából s misztériumából vonják le azon következtetésüket, hogy a szabadkõmûvesség bölcsõjét itt kell keresnünk.

Acél Gáspár testvér a "Szabadkõmûvesség titkai" címû munkájában idevonatkozólag a következõket mondja:
"Tudjuk, hogy Egyiptomban az Ozirisz és Ízisz mítoszából - mely tulajdonképpen a nap és a hold vándorlásának volt allegorizálása - egy rendkívül elterjedt és magas fokra fejlesztett misztérium fejlõdött ki, amelynek titkaiba való felavatás rendkívül körülményes ceremóniák között ment végbe. így a különféle fokokba beosztott felavatandók szigorú vizsgálat alá vettettek, hosszas böjtökkel, lelki próbáratevésekkel gyakoroltattak, szimbolikusan máglyán kellett átmenniök, tengeren átúszniok, majd a felavatáson egybegyûlt papság elõtt mesterségesen elõidézett esõ, mennydörgés és tûzlobogások között földre vettetve, meztelen mellükre éles kard szögeztetett, s úgy kellett megesküdniük, hogy arról, amit látnak és hallanak, soha senkinek nem fognak szólni a beavatottakon kívül. Az addig bekötött szemmel vezetett jelölt akkor két oszlop közé vezettetett, az Ozirisz és Ízisz oszlopa közé, amikor szemérõl levétetett a kötés s a fõpap ajkáról meghallotta a jelszót: "amoun" (hallgass) s ugyanekkor megtaníták bizonyos kézfogásra is, melyrõl a beavatottak egymásra ismerhettek s egyidejûleg egy fehér kötényt is kapott a jelölt. A második fokon próbát kellett kiállani annak az igazolására, hogy testi szenvedélyektõl nem befolyásoltatik, s ekkor ismét más jelszót közöltek vele, s újabb jelekre is megtanították. Majd a harmadik fokon elvezették a halál kapujához, vagyis a templom azon részébe, hol felette ítéletet tartott az alvilág istene s ennek bírái, hogy aztán megszabadítva szallagjaitól, kitanítsák a balzsamozás titkaira. S ez így ment 7 fokon át, mialatt próbára tették személyes bátorságát egy barlangban elrejtett emberi szörny fejének levágásával, melyet be kellett mutatni a királynak, hogy aztán beírassék a bírák könyvébe s megtaníttassék a hieroglif írás titkaira. Végül kémiára, asztronómiára -s asztrológiára taníttatott, hogy mint próféta az istenség szobra elé vezettessék, melynek fátyola elõtte fellebbentetvén, e szavak hangzottak fülébe: "Én vagyok minden, ami volt, van és lesz." S ezzel a beavatás megtörtént s az illetõ fel lett jogosítva minden vallásos kultusz gyakorlására, s megmagyarázták neki, hogy Ozirisz és Izisz tisztelete csupán egy mítoszon alapul, s hogy mindennek csupán allegorikus értelme van."

Vannak, akik azt is igen komoly képpel tárgyalgatják, hogy már Mózest megelõzõleg megszületett a szabadkõmûvesség, s a történetileg kimutatható elsõ fõmester Noé volt, fiai

pedig a különféle, s ma is fennálló páholytisztségek betöltõi, az általuk épített bárkát pedig az elsõ páholynak kell tekintenünk. Ezt a nézetet osztja az angol alkotmánykönyv is, mely szintén azt állítja, hogy Noé és fiai szabadkõmívesek voltak, s mivel az emberiséget tõlük eredezteti, nem is mond kevesebbet, mint, hogy az emberi nem is a szabadkõmûvességnek köszönheti létezését.

A sok mese közt, melyet e téren feltálal a szabadkõmûvesség, kétségtelenül feltüntet olyan nyomokat is, melyekben már megvan a realitásnak valami kicsinyke alapja.

Így a szabadkõmíves írók mindannyian megegyeznek abban, hogy Salamon király híres építésze, a jeruzsálemi templom tervezõje Hiram, vagy Hiram Abif, vagy Adoniram története már belejátszik a szabadkõmûvesség múltjába. Az bizonyos, hogy egyes rendszerekben bizonyos tisztségek felruházásánál a jelöltet oly szertartások között avatják fel, amelyek a Hiram mondával összefüggésben vannak, s hogy a páholyok berendezésének egyes fontos tárgyai ezen a regén alapulnak.

Mi is hát a Hirám monda? Hallgassuk meg a szakemberek elõadásai alapján. Tudjuk az Ó szövetségbõl, hogy Jehova Dávidnak a jeruzsálemi templom megépítését - bûnei miatt - nem engedte meg. Fiára Salamonra hárult tehát a feladat, aki meg is akart ennek felelni. Minthogy a zsidóknak megfelelõ építészei nem voltak, Tyrus királytól kért szakembert, aki így küldötte neki erre a célra Hiram mestert. Állítólag 18000 munkás és 3300 felügyelõ vezetése és irányítása mellett folyt a nagy munka. A templom két nagy oszlopa is fel volt állítva s az egyik a fekete színû "Boáz" nevûnél fizette Hiram az inasokat, a másik a fehér színû Jakin" nevûnél fizette a legényeket.

Már csaknem készen volt a templom, mikor három segéd, névszerint Jubelas, Jubelos, és Jubelum összeesküdtek Hiram ellen, elhatározták, hogy alkalmas pillanatban megtámadják, s ha nem közli velük a mesterbér felvevésének titkos jelszavát (Mac Benac) s nem lépteti õket mesterré elõ, akkor megölik. A munkások pihenésekor, mikor Hiram egyedül volt a templomban, a három összeesküvõ elállotta annak keleti, nyugati és déli kapuját, s a kifelé tartó mestert megtámadta, s minthogy az a mesterszót elárulni nem volt hajlandó, Jubelas egy mérõléccel, Jubelos egy szögmérõvel, és Jubelum egy kalapáccsal Hiramot agyonverték. A holttestet egy törmelék alá rejtették s sírját akáccal megjelölték. Midõn Salamon a gyilkosságot megtudta, a tettesek után kutatott, s a munkásokat maga elé rendelte, akik ártatlanságuk igazolásaképpen fehér kötény és kesztyûben jelentek meg a király elõtt.

Nemsokára elfogták a gyilkosokat, akik akkor már megbánták tettüket, s így átkozódtak: Jubelas: "ó, hogy inkább vágták volna el a gégémet, tépték volna ki gyökerestõl nyelvemet, ásták volna el testemet a tengerpart homokjába, hogy huszonnégy óra alatt kétszer söpörte volna el az apály és dagály, mielõtt Hiram halálába beleegyeztem volna." Jubelos: "Oh bár tépték volna ki szívemet, mielõtt részt vettem volna a mesterem meggyilkolásában." Jubelum: "Ó, bár kettétépték volna a testemet és széthányták volna észak és dél felé, bár elégették volna beleimet és hamvukat szétszórták volna a viharban, mielõtt mesteremnek, Hirámnak halálát okoztam."

A király ugyanazon büntetést mérte a gyilkosokra, amiket ezek átkaikban önmaguknak kívántak. Jubelasnak elvágták a nyakát, Jubelosnak kitépték a szívét, Jubelumnak testét kettévágták és elégett hamvait a szélbe szórták. Három más legény, Stolkin, Zerbael, és Eligam nevûek aztán megkeresték a Hiram sírját, s az ideiglenesen elföldelt hullát körülményes szertartások mellett végleges sírjába helyezték. Testét úgy emelték ki, hogy

az ezt végzõ legény odatérdelt a halott mellé úgy, hogy lába annak lábát, térde annak térdét érintette, mutató és közép ujjával görcsösen átfogta kézcsuklóját és egészen lehajolva hozzá, hogy melle Hiram mellét érintette, bal karjával átfogta nyakát és felemelte a hullát ezen szavakat sóhajtozva: mahabone (csontig elrothadva.) A hullát arccal a föld felé helyezték sírjába, arca elé egy A alakú lemezt tettek és erre Q. betût véstek, s végül sírját akáccal jelölték meg.

Azért közöltük le ezt a mondát a lehetõ részletességgel, mert, mint késõbb látni fogjuk, a szabadkõmûvesség rituáléjában és páholymunkáin igen sok olyan momentumra akadunk, melyek a fenti mondával szoros kapcsolatban vannak s abból származnak. így pl. a páholyoknak ma is elengedhetetlen berendezési tárgyuk a két, belül üres - mert állítólag a salamoni templom két oszlopa üres volt, melyeknek belsejébe a munkások szerszámaikat tartották - oszlop, egyik fekete, a másik fehér színben. A nevük is a Hiram monda oszlopainak nevét viseli, Boáz és Jakin. A két oszlop mellett ül a két felügyelõ, a Boáz oszlop alatt egyik körül az inasok, a Jakin oszlop alatt a másik felügyelõ körül a legények állanak.

Ugyancsak nagy szerepük van a gyilkosok átkainak is a szertartásokon, mert a három fokban (mester, legény, inas) összegyûjtött tagok mindegyikének az ismertetõ jele ezeken alapszik. Fontos ceremónia az is, amivel a legény Hiramot ideiglenes sírjából kiemelte, mert bizonyos alkalmakkor ma is pontosan ilyen módon végeznek egyes szertartásokat, s végül meg kell említenünk, hogy a "mahabone" szó állítólag a szabadkõmûvesség legrégibb mesterszava. Mindezekrõl azonban késõbb még bõvebb ismertetést fogunk adni. Ismételjük tehát, hogy ennek a Hiram legendának, a szabadkõmûvesség eredõjeként való feltüntetése már nem oly légbõlkapott, mint az elõbb felsoroltak. Más kérdés természetesen az, hogy tehát a szabadkõmûvesség valóban Salamon idejéig tudja-e az eredetét visszavezetni, s hogy ez a Hiram monda - ha van ténybeli alapja - egy már akkor meglevõ szervezet kontúrjait igazolja-e, vagy, hogy ennek az eseménynek a nyomán valóban megszületett-e egy társaság, mely évezredeken keresztül átmentve, napjainkban mint szabadkõmûvesség áll elõttünk ... Erre is késõbb fogunk tüzetes választ adni.

Vannak aztán szabadkõmívesek, kik az intézmény eredetének kutatásánál a templáriusok vagy templomos lovagok rendiét is megemlítik, mint amely a szabadkõmûvesség egyik õsének tekinthetõ. Feltûnõ azonban, hogy ezt a kapcsolatot sehol sem mutatják ki, s legtöbbjük egyszerûen elveti még a gondolatát is annak, hogy ennek a hajdan nagyhatalmú és gazdag rendnek valaha is köze lett volna a szabadkõmûvességhez.

A rokonságnak ez a merev és hajthatatlan letagadása vagy fel nem derítése, igen gyanús dolog. A szabadkõmûvesség nem szokott - amint fentebb láttuk - az õsök kiválasztásában ily szigorú megrostálást tanúsítani, szívesen akasztja be tengelyét a régi idõk nagy és erõs intézményeibe, hogy azoktól való leszármazásával elõkelõ és nagy múltú szövetségnek tüntesse fel magát.

Azért is igen furcsa ez a mostoha elbánás a hajdani templárius renddel, mert hiszen tagadhatatlan, hogy ennek az emlékébe a szabadkõmûvességnek a XVIII. században egy igen hatalmas és a világon nagyon elterjedt faja ékelte be magát, mely fennen hirdette, hogy szabályzata, rendszere és szertartásai egyek és ugyanazok a templárius rend szabálya és szertartásaival, s hogy õ maga is annak törvényes és egyenes leszármazójaként tekintendõ . . .

Az is kétségtelen - s a szabadkõmívesek elõtt feltétlenül ismert dolog - hogy ma is egyes fokok a templáriusokkal vannak kapcsolatban, s igen fontos szertartások, azok életének fontos epizódjait elevenítik fel a testvérek elõtt, s végül le nem tagadható, hogy a szabadkõmíves hierarchia egyik legdíszesebb és legnagyobb rangja a templárius rend emlékének van szentelve.

Miért hát akkor" ez a mostoha elbánás - a világ elõtt
- a templomos vitézek rendjével? Azonnal megkapjuk reá a feleletet, ha ennek a rendnek történetét és a hozzáfûzõdõ - de a szabadkõmûvességben elevenen élõ - mondákat röviden ismertetjük.

A templárius rend 1118-ban alapított katonai és egyházi rend volt, melynek hivatását képezte az Egyház védelme és a Szentföldnek a pogányoktól való visszavétele. A rend különösen Palesztinában a keresztes háborúk idején rendkívül vitézen viselkedett, s más téren is nagy odaadással és igyekezettel szolgálta az Egyházat. Természetes, hogy az Idõk folyamán nagy hírnévre és nagy vagyonra tett szert, s úgy látszik ez a vagyon lett a veszte.

Az egyik verzió szerint Szép Fülöp francia király, ki folytonos háborúi miatt állandó pénzzavarral küzdött, szemet vetett a rend hatalmas vagyonára s ezt magának akarta megkaparintani. Vádakat kovácsolt tehát a rend és annak tagjai ellen, hogy Istentagadók, elhagyták á keresztény vallást, hogy a katolikus istentiszteletet és szertartásokat az u. n. fekete miséken parodizálják és meggyalázzák, hogy erkölcstelenek és hazafiatlanok. A tagokat - az akkori idõk bûnvádi eljárása szerint - tortúrák és kínzásoknak vetették alá, s bizonyára akadtak olyanok, akik, hogy ezektõl a kínzásoktól megszabaduljanak, terhelõ vallomásokat tettek. Ezeket aztán a király és a pápa elé terjesztették, s ez utóbbi a Szép Fülöp folytonos ösztönzésére, - történeti tény, hogy nem meggyõzõdése szerint - 1312-ben a rendet el is törölte (V. Kelemen). Szép Fülöp csak erre várt. Azonnal letartóztatta a rend tagjait - állítólag 231-et -, s magát a rend nagymesterét Jacques Borgognone Molayt is börtönre vetette. Az 1308-ban megindított per 1314-ben befejezõdött, s az ítélet szerint Molay nagymesterre halálbüntetés várt, melyet rajta 1314. március 11-én végre is hajtottak. A monda szerint a templáriusok egy részének sikerült magát kivonni a Szép Fülöp üldözése alól, másik résznek sikerült a börtönbõl megszökniük, s ezek Franciaországból Angliába menekültek, ahol elõször Írországban telepedtek meg, majd onnan egyszerû kõmûvesnek öltözködve Skótországba kerültek, ahol a rend nagymestere - minthogy azt õk továbbra is fenntartották maguk között - nekik megengedte a nõsülést. Itt alapították meg 7373-ban a rend káptalanját, s szövetségük titkaiba és szertartásaiba eleinte csak a tagok gyermekeit avatták be, s csak jóval - majdnem 300 évvel - késõbb nyitották meg a szervezetet mások elõtt is. Skótországban nemsokára letelepedésük után megalapították egy kis mezõvárosban Kilwinnigben a mai értelemben vett elsõ páholyt, melyben egyes írók szerint a Baphomet bálványt imádták, s a kereszténységet és Krisztus Urunkat gúnyoló szertartásaikat ûzték. Szabályaik igen szigorúak voltak, s nagymesterük az apostoli utódlás szerint foglalta el tisztségét.

Ez a szabadkõmûvesség aztán a XVIII. század derekáig igen szûk körben, csak Angliában mûködött. Mikor azonban Franciaországban az enciklopédisták és jakobinusok egyre nagyobb tért nyertek, áttette székhelyét régi hazájába is, ahol tömegesen léptek be közéjük a francia erkölcstelen és könnyelmû nemesek és arisztokraták is. Majd tovább hódított, eljutott Németországba, ahol az akkori uralkodóban Nagy Frigyesben talált hatalmas pártfogóra, aki 1762-ben, majd 1786-ban alkotmányát ki is adta. Ezen alkotmány szerint minden országban csakis egy tanács mûködhetik, melynek a kezébe a legteljesebb hatalom fut össze. A legfõbb tanács az egész szövetség fölött dirigál, s - a demokrácia nagyobb

dicsõségére - címe a "Királyi Titkok Fenséges Hercegeinek Nagy Consistoriuma." Így minden szó nagy kezdõbetûvel!

Ennek a szabadkõmûvességnek, mely magát a templárius rend folytatásának tekintette, szükségszerûleg összeütközésbe kellett kerülnie az Angliában 1717-ben rekonstruált szabadkõmûvességgel. Mint, ahogy össze is különbözött vele. Ez a templárius mondából táplálkozó irány magát tekintette a törvényes és igazi szabadkõmûvességnek, s az õ rendszerét, - minthogy a felavatott, a feltétlen engedelmességre esküt tett -a "szigorú fegyelem Strikte Observanz, Observantia Stricta" névvel illette, szemben az angol szabadkõmûvességgel, melyet "laza fegyelem" rendszerének nevezett.

Ez a szabadkõmûvesség az angolok által felállított három fokot (inas, legény, mester) átvette ugyan, de ahhoz még további fokokat is ragasztott, mindegyiket igen hangzatos és egzotikus címekkel ruházván fel. Ez a "fokmánia" egyébként általános betegsége lett a szabadkõmûvességnek, akármilyen irányt követett is az, mert ez bizonyult a legnagyobb csaléteknek a hiúk és akarnokok számára. Fel is vitték egyes rendszerek a 33 fokig, sõt ismerünk olyan rendszert is, ahol 90 fokot lehet összeszámlálni.

A sok hangzatos tisztség, a titkok, a szertartások, a lovagi cím természetesen meg is tette a hatását, s a templárius mondából élõ szabadkõmûvesség az ú- n. skót rítusú irány rohamosan terjedt el a világon, szemben az angliai iránnyal. az ú. n. János rendi szabadkõmûvességgel, mely megmaradt a három fok mellett.

Késõbb azonban ezen alakjában mind jobban vesztett hatalmából és területébõl, úgy hogy ma Európában csak a Skandináv államokban - itt is. régi jellegébõl alaposan kiforgatva - található már fel.

Amint tehát látjuk, a szabadkõmûvesség múltjában és életében a templárius rendnek nem csekély szerep jut. Rá fogunk aztán majd arra is mutatni, hogy ennek a nyoma még ma is megvan egyes szabadkõmíves szertartásokban, s hogy a szövetség igen fontos tisztségei ebbõl a szabadkõmûvességbõl vannak átvéve még napjainkban is.

S mégsem dicsekszik ezekkel a szabadkõmûvesség a nagy nyilvánosság elõtt. Mégsem hajlandó a templárius rendet, mint múltjának igen fontos tényezõjét beállítani, mikor történelmét feltárja. Balassa testvér is munkájában, mely a szabadkõmûvesség történetét adja, bár megemlíti a templomosok rendjét, mint amellyel a szabadkõmûvességet össze szokták kötni, de élénken tiltakozik az ellen, hogy a szabályos és ma elõttünk mûködõ szövetségnek ehhez a rendhez és a vele kapcsolatban kifejlõdött irányhoz bármi köze is lenne. Balassa "a szabadkõmûvesség elfajulásának" nevezi ezt az irányt s megtagad vele minden közösséget.

Ennek okát majd késõbben fogjuk az olvasók elé tárni, most tovább folytatjuk a szabadkõmûvesség magyarázatát és megállapításait szervezetük történelmérõl.
Az õsök kutatásánál megállapodnak a testvérek egy pillanatra az ú. n. rózsakeresztes lovagok egyesületénél is, de csak azért, hogy elhárítsák magukról ezzel a gyanús emlékû intézménnyel is a rokonságot. Kétségtelenül nem emelné a szabadkõmûvesség hitelét, ha ezt is bevonná az õsök sorozatába, mert ez a rend - mi tagadás - éppen eléggé kompromittálva van az utókor elõtt. Már akkor mégis csak jobb Sokratesszel, vagy Mózessel tüntetni, akinek emlékéhez nem tapadnak olyan bûnös dolgok, mint a rózsakeresztesekhez.

Nézzük csak mi volt ez az intézmény? A történelmi kutatások alapításának idejét 1600 év körül teszik, s alapítójuknak Teophrastus Paracellsust tekintik. Németországban keletkezett, de innen eljutott a környezõ államokba, sõt Angliába is, s a XVIII. században még teljes virágzásban volt. Hogy nevüket honnan vették, arra nézve megoszlanak a vélemények. Németországban egy Christián Rosenkreuz nevû mondai alaktól eredeztetik, Angliában azonban a keresztes lovagok köpenyén viselt vörös keresztrõl származtatják nevét. Hogy mi ezekbõl az igaz, azt kideríteni nem tudja a tudomány, mûködéseiket és céljaikat azonban már alaposabban fel lehetett kutatni az utódoknak.

Ezek az adatok pedig azt bizonyítják, hogy a rózsakeresztes lovagok intézménye kezdettõl fogva titkos társaság volt, melynek a világgal elhitetett célja a filozófia, alchimia kultiválása és fejlesztése volt. Az bizonyos, hogy meghatározott jelszavaik, szertartásaik voltak, valamint megvolt központi szervezettségük is. A tagok fegyelem alatt állottak és a vezetõség utasításait követni kötelesek voltak.

Hogy a XVII. században mit mûveltek, s mily elterjedésnek örvendettek, azt kikutatni nem lehet, az azonban kétségtelen, hogy a XVIII. században, különösen annak második felében igen mozgalmas munkásságot fejtettek ki, azonban éppen nem filozófiai, hanem társadalmi téren. Az is történelmi tény, hogy tagjaik ebben az idõben igen megnövekedtek, s forradalmi munkásságot fejtettek ki.

Hogy a szabadkõmûvesség és ezen intézmény között igen szerves volt valamikor a kapcsolat, hogy a mai páholyok beléletében, a rózsakeresztesek is nyomot hagytak, hogy tehát kár a szabadkõmûvességnek ezzel a rokonságot kurtán megtagadni, azt az is bizonyítja, hogy a szabadkõmûvességnek egy egészen új fajtáját, a rózsakeresztes rendet hozták létre, melyet sokáig fenn is tartottak. Ez a szabadkõmûvesség a XVIII. században elkülönítette magát a többi rendszerektõl, s tagjait, - akik legnagyobb részben valamelyik páholy kötelékében állottak - azokból kivonta, s saját fennhatósága alatt összpontosította. Hogy a rokonság mennyire plauzibilis, az is bizonyítja, hogy a rózsakeresztesek mûködésüket "királyi mûvészet"-nek nevezték, már pedig tudott dolog, hogy a mai szabadkõmûvesség szintén ezt a nem mindennapi címet aggatta magára.

Ugyanígy nem vállalja õsének" a szabadkõmûvesség a Carbonárikat és az Alta Vendita néven ismert társulást sem, pedig rokonsága ezekkel is kimutatható.

Ez a Carbonari nevû szövetség a XVIII. század második felében alakult, állítólag tagjai az elsõ idõkben jámbor hívõ katolikusok és rojalisták voltak, s csak késõbb férkõztek közéjük forradalmi jellemek, akik részben kiszorították a nekik nem megfelelõ világnézetû tagokat, részben annyira destruálták õket, hogy készséges eszközökké váltak a szabad-kõmíves vezetõség kezében. A köztudat ezt a szövetséget teljesen olasznak képzeli el, pedig az újabb idõk kutatásai beigazolták azt, hogy ez a titkos társulat Európa minden országában berendezkedett. A tagok teljesen a szabadkõmûves páholyok befolyása alatt állottak, s mindannyian szabad-kõmívesek voltak. Munkájuknak nyomát találjuk mar a francia forradalom idején is, kulminációját azonban ez inkább a XIX. század elsõ felében éri el, mikor már önállóságát elveszti, s beolvad egy másik titkos társaságba.

Ez a másik társaság Alta Vendita név alatt ismeretes a történelemben, s a gonosz és hitvány jellemek, mindenre kapható férfiak gyûjtõmedencéjeként fogható fel. Az Alta Vendita egyes okmányai az utóbbi idõkben szintén napvilágra kerültek, s ezekbõl tudjuk meg, hogy kitûnõen megszervezett és igen szigorú felügyelet alatt álló testülettel van dolgunk, mely vak engedelmességet követelt tagjaitól.

Hogy munkájuk és gyalázatos gyilkosságaik minél nehezebben vezethessenek a tettes és a felbujtó nyomára, a tagok álnevet használtak. A társaság feje egy igen képzett, de teljesen jellemtelen olasz nemes volt, akinek még valódi nevét sem tudják, mert a szövetségben csak Nubius álnév alatt szerepelt. Ez a Nubius az õ egyesületébe olvasztotta be a Carbonárikat, s úgy õ, mint testülete szabadkõmívesek voltak. Piccolo Tigre, ennek az egyesületnek egyik tekintélyes ügynöke 1822 január 18-án a piemonti Alta Venditához írt levelében meg is mondja a tagoknak, hogy be kell vinni minél több embert a páholyokba ... "Ejtsetek néhány szót - írja Piccolo Tigre - mely felébreszti bennük a kívánságot, hogy a legközelebbi páholyba felvételt nyerjenek. Annyira banális és általános a polgárnak vagy a burzsoának az a hiúsága, hogy a szabadkõmûvességbe felvegyék, hogy mindég nagyon csodálkozom, az emberi butaságon. Cseppet sem csodálkoznám, ha azt látnám, hogy az egész világ kopogtat a Tiszteletreméltók kapuján és arra kérné ezeket az urakat, engedjék meg, hogy õk is munkásai legyenek Salamon temploma felépítésének... Az a tudat, hogy tagja egy páholynak, az az érzés, hogy elszakadva a feleségétõl és gyermekeitõl, hivatva van egy titkot õrizni, melyet soha sem bíznak rá, némely emberek öröme és becsvágya.

A páholyoktól várjuk híveink szaporodását anélkül, hogy tudnák, hogy a páholyok feladata az újoncainkat elõkészíteni."

A genealógia megrajzolása közben a szabadkõmívesek megemlítik még az ú. n. illuminátusok társaságát is, mély egy idõben, a XVIII. század utolsó három tizedében igén szoros kapcsolatban állónak látszik a szabadkõmûvességgel a kutatók elõtt, de ez a megemlítés csak azért történik, hogy ezt a rokonságot is letagadhassák. Nem hatja meg õket az a gyorsiramú elterjedés sem, melyet ez a társaság közvetlenül a francia forradalom elõtt elért, nem az sem, hogy hatalmas és dús eredmény fakadt munkájuk nyomán, mindennek ellenére is kizárják a rokonság köréból s törlik az õsök sorából.

Tudják nagyon jól, hogy miért teszik ezt, tudják, hogy miért nem ajánlatos ezt a társaságot az õsök általuk önkényesen összeállított galériájába beilleszteni. Mert mi is volt csak ez az Illuminátusok társasága néven ismert intézmény?

Alapítója egy Weiszhaupt Ádám nevû ingolstadti egyetemi tanár volt, aki filozófiával foglalkozott. Ez a történelem tanúsága szerint, teljesen jellemtelen férfi, azt tanította, hogy az ember eredeti tökéletességében nem élhet a mesterséges gátló szabályok és intézmények miatt. A természet szerint szabadnak és egyenlõnek kell lennie, de a magántulajdon megsemmisítette az egyenlõséget, megölte a testvériséget, a kormányok, fejedelmek és a vallás pedig hóhéra lett a szabadságnak. Az embernek tehát joga van lerombolni ezen akadályokat, melyek õsi örökségének birtokbavevésében megakadályozták, meg kell tehát semmisíteni minden vallást, minden társadalmi rendet, és minden magántulajdont.

Ez a gyõzelem azonban nem következik be nyílt harcban, szemtõl-szembe állván az ellenfelek egymással, mert hiszen a három intézmény - vallás, magántulajdon és állam - évezredeken keresztül hatalmasan és szilárdan kiépítette a maga frontját, megerõsítette varait, úgy, hogy azok ellen nyíltan harcba menni kész pusztulás. Nem marad tehát más út, mint a titkos szervezkedés titkos társulatok alakjában, alaposan és pontosan kidolgozott szabályok szerint, s akkor idõvel meg lehet a fenti akadályokat szüntetni. "Igen - mondja Weiszhaupt - a fejedelmek és a nemzetek el fognak tûnni a föld színérõl. És eljön az az idõ, mikor az ember nem ismer el más törvényt, mint a természet nagy könyvét. Ez a forradalom titkos szervezeteink munkája lesz, és ebben rejlik egyik nagy misztériumunk."

Hozzáfogott tehát ennek a titkos társaságnak a megalapításához, s kidolgozta annak egész szervezetét és szabályait. Állítólag a jezsuita rend statútumait vette mintául, amelyet mint a rend tanítványa igen jól ismert. Hogy mennyiben igaz ez, azt eldönteni nem tudjuk, azonban kétségtelen, hogy a teljesen kiépített illuminátus társaság szervezete a Jézus-társaságétól teljesen eltért. Abban azonban egyetértenek a kutatók mindannyian, hogy bámulatos az a türelem, ravaszság, körültekintés és precizitás, amivel ennek a testületnek legkisebb részecskéjét is Weiszhaupt kidolgozta. Azt is meg kell még említenünk, mint érdekes dolgot, hogy míg a fentebb említett titkos társaságok, valamennyien a szabadkõmûvességbõl rajzottak ki, hogy azzal folyton fen-tartsák az összeköttetést, s oda bármikor visszatérhessenek, addig az illuminátusok társaságának megalapításába a szabadkõmûvesség - legalább is a jelek szerint - nem folyt bele. Ellenkezõleg, a már kifejlõdött társaság szivárgott be a szabadkõmûvességbe, s ott egy-kettõre magához ragadta a vezetést, úgy, hogy az illuminátus szektának beszivárgása a szabadkõmûvesség páholyaiba, ennek történetében határkövet képez.

Weiszhaupt a szabadkõmûvességbõl annyit vett át, hogy a társaság tagjait õ is különféle fokokba szortírozta. Némelyek szerint négy osztályt állított fel, minden osztályban 6 -6 fokkal, mások szerint csak három fokozattal dolgozott, de mindenikben több fokkal. így az elõkészítõ fokok öt lépcsõzetûek voltak, a második fokozat megtartotta a szabadkõmûvesség inas, legény és mesterfokát, hozzákapcsolván az illuminátus fokot is, míg a harmadik fokozat a minisztériumok fokaiból állott, melyet több ízben kibõvítettek. Az alapelv az volt, hogy a rend minden osztálya elõkészítõje a másik osztálynak, melybe csak bizonyos próbák után juthatott be a jelölt. Az elsõ osztály a "besúgók" osztálya volt, melynek a tagok toborzása volt a feladata. Az új tagok felvétele csak akkor volt eszközölhetõ, mikor már bebizonyították hûségüket, magyarán annyira kompromittálták magukat az államrend elõtt, hogy nem volt többé számukra visszavonulás.
Hihetetlen az a gyorsaság, amivel ez a titkos társaság szétterjedt Európában. Különösen akkor állott hatalma tetõpontján, midõn báró Knigge és Cato Zwack az alapító munkatársaiul szegõdtek.

Weiszhaupt aki - érdekes véletlen - Spartacus álnéven szerepelt, a legfõbb igazgatást állandóan a kezében tartotta. Egyébként is statútumainak legfontosabb része, az egész titkos társaság jellegének legélesebb kifejezõje az a szabály volt, hogy a szövetségben a felvett növendék csak közvetlen feljebbvalóját ismerte, s csak vele közölte megfigyeléseit, tapasztalatait, amint, hogy fordítva is, a feljebbvaló csak a közvetlen alárendelttel tudatta a parancsokat és a terveket. Így futott össze minden szál a Spartacus kezében, aki ennek alapján egy igen precíz kémhálózatot teremtett meg minden országban, ahová rendje befészkelte magát. Nemsokára megtörtént a szabadkõmíves páholyok meghódítása, vagy amint a történészek nevezik illuminálása. Weiszhaupt társasága maga is alakított ilyen páholyokat és pedig nagy számmal s ezek szaporítását a tagoknak feladatává is tette.
A központ Frankfurt volt. Innen indultak ki az utasítások minden szervezet részére s itt fõzte ki a terveket a vezetõség. Adatok vannak rá, hogy itt határozták el a francia forradalmat - mert a francia szabadkõmûvességet akkor már illuminálták - s itt határozták el a francia királyi család kivégzését is.

Hogy mily nagy volt az illuminátusok befolyása a szabadkõmûvességre, arra jellemzõ Knigge bárónak Spartacushoz a Wilhelmsbadeben 1782-ben megtartott szabadkõmíves kongresszusról írt levele, melyben jelentette, hogy a szabad-kõmívesek tömegesen kérik felvételüket az illuminátusok által kiagyalt Epope és Regent fokokba.

Weiszhaupt a siker láttára kezdett elbizakodottá válni. Valóságos államot szervezett az államban s olyan kémszervezettel vette körül az egyes kormányokat, hogy azok munkáját teljesen megbénította. Céljait - a fejedelmek kipusztítását és a forradalmakat - szintén merészebben kezdte hangoztatni, s mindenütt a rend felborításán dolgozott. Több fejedelmi udvar már annyira a kezében és a társaság hatalmában volt, hogy eltûrték a legvehemensebb támadásokat is, s szótlanul nézték az alattvalók lelkének állandó megfertõzését.

Azonban akadt egy fejedelem, aki nem ijedt meg az illuminátusok hatalmától, a bajor választó fejedelem. Ez csendben és óvatosan gyûjteni kezdte az illuminátusok ellen az adatokat, s mikor már bizonyítékod voltak a kezében ezek igazi célját illetõleg, váratlanul az illuminátusoknak rontott, helyiségeiket bezárta, irattárukat lefoglalta s az egyesületet feloszlatta.

Nagyon sokan kerültek a vezetõk közül letartóztatásba, s maga Spartacus-Weiszhaupt a vezér is csak nagy üggyel-bajjal tudott megmenekülni a választófejedelem ítélete elõl.
A feloszlatás azonban már késõn jött. Bár az egyesület látszólag szétszóródott, s azóta sem tudunk arról, hogy ismét életre kelt volna, de a megfertõzött lelkû emberek tovább is összetartva, az állami és társadalmi rend felforgatására törekedtek, s a hajlamos lelkeket azután is maguk közé vették. A szétugrasztott tagok egy része állítólag Franciaországba menekült, ahol a szabadkõmívesek között tárt karokra találtak, s egyik tényezõjévé váltak a nagy forradalomnak.

Az illuminátusok megjelenése a szabadkõmíves páholyokban ezt az intézményt is erõsen balfelé, a felforgatás és forradalmak irányába taszította el, s ebbeli munkájukat öntudatossá, és egyik legfõbb céllá tette, míg másrészt a még ott meglévõ esetleges filozofálási és karitatív irányt teljesen elsorvasztotta. A szabadkõmûvesség az illuminátus társaság szervezetébõl vette át az azóta követett azon munkáját, hogy a szövetség tagjainak el kell helyezkedniök minden pályán és minden foglalkozásban s míg egyrészt ébren kell figyelniök a laikusok tevékenységét, addig soha és sehol szem elõtt nem téveszthetik a szabadkõmíves célok megvalósításáért a munkálkodást.

Van azonban egy középkori intézmény, amelyre szívesen hivatkozik a szabadkõmûvesség mint õsre, amellyel aztán habozás nélkül vállalja rokonságát. Azaz jobban mondva csakis ezt hajlandó elõdjének elismerni, s a profán közvéleményt is abban az irányban igyekszik e tekintetben befolyásolni, hogy az ezt a leszármazást ismerje el egyedül törvényesnek. Ez az intézmény a középkori építõ és faragó szövetkezetek, jobban mondva céhek intézménye.

A szabadkõmûvesség múltjának feltárásánál ide koncentrálja minden erejét, s bizonyítékait oly meggyõzõen sorakoztatja fel az építõ céhek és a mai szabadkõmûvesség rokonságának igazolását illetõleg, hogy így valósággal eltereli a kutató figyelmét más nyomokról, s elhiteti mindenkivel, hogy õ tényleg ezen céhek leszármazottjaként tekintendõ. Elsõ tekintetre meglepõ is a hasonlatosság a kettõ között. A szabadkõmûvesség rangjai a kõmíves szakma fejlõdési fokai; a páholymunkákon használt szabadkõmíves tolvajnyelv legnagyobb része építészeti mûszó, s a jelvények túlnyomó részben a kõmíves és építõ ipar nélkülözhetetlen, fontos szerszámaiból állanak.
A kutató nagyon könnyen hajlandó tehát ebbe az okoskodásba belemenni, s a szabadkõmûvesség eredõjét a templomépítõ testületekben felismerni és megállapítani. Mielõtt tehát mi is véleményt mondanánk a szabadkõmûvesség eredetérõl, vizsgáljuk meg elõbb, hogy mik voltak ezek a kõmíves és kõfaragó egyesületek.

Tudott dolog, hogy a X. és következõ-századokban az építészet nagy fejlõdésnek indult az akkor ismert világon. A katolikus Egyház páratlan bõkezûséggel építette a templomokat, kolostorokat, egyetemeket, s példáját követték a fejedelmek és a gazdag elõkelõ családok is. A nagy és megcsodált katedrálisok, a hatalmas várak és kastélyok, a régi stílusos középületek, a masszív zárdák, fejedelmi és fõpapi paloták építése a korszellem egyik fontos következménye volt. A különféle stílusok, a rengeteg mecénás korai voltak ezek a századok, amelyek természetesen igen vonzották az építészi pályákra az embereket. Ez a testület, illetve iparág tehát hatalmasan megduzzadt, s kiváló elméket termelt ki minden emberöltõben. A bõséges munkaalkalmon kívül az is vonzotta ezen pályákra az embereket, hogy egy hatalmas székesegyház, palota vagy kastély építése, hatalmas anyagi haladást is jelentett az abban résztvevõknek, s a megbecsülésen, a tekintélyen kívül nagy vagyonokat is juttatott az építési szakmában dolgozóknak.

Ez a titka - és semmi más - az építõ és kõfaragó testületek fellendülésének, elszaporodásának és precíz kifejlõdésének, nem pedig holmi misztikus és titokzatos eljárások, a titkok és mûszavak, mint ahogy azt a szabadkõmívesek feltüntetni szeretnék. Nem voltak ezek a testületek semmiben sem mások, mint a más iparágak hasonló tömörülései, csak termesztésen nagyobbak voltak az akkori konjunktúra következtében. Ugyanazon szerepük volt, mint késõbb a XVI., XVII. és XVIIL századokban a céheknek, vagy mint ma. egy-egy iparág szakegyesületének. Céljuk sem volt más, mint ezeké. Nyilvántartották a szakmában dolgozó iparosokat, a képzett kõmíveseket és kõfaragókat, másrészt meg felügyeleti hatósága és vizsgáztató bizottsága voltak azoknak, akik ezekre a pályákra léptek.

Természetes, hogy igen vigyáztak az építészek jóhír nevére, s különféle szabályokkal tették lehetetlenné, hogy kontárok és tudatlanok soraik közé beszivárogjanak. Ebben a tekintetben is közös volt a céljuk más iparágak hasonló egyesületével.

A középkor derekán azonban ez az ellenõrzés nagy nehézségbe ütközött. Hiszen megtörténhetett, hogy egy stuttgarti kontár Rómában üti fel tanyáját, s ott furakszik be az építészek társaságába, esetleg hamis okmányok, vagy - ami azon idõtájban még lehetségesebb volt, hamis tanuk vallomása alapján.

Meg kellett tehát ezt akadályozni. Nem volt szabad megengedni, hogy mesterré, tehát vállalkozóvá, nagy anyagi érdekek kezelõjévé lehessen olyan, aki be nem bizonyította, hogy a szakmában szükséges tanulmányokat elvégezte, a testületek által elõírt képesítéseket megszerezte.

Hogyan volt ez akkor lehetséges? Csak úgy, ha a pálya minden egyes fázisát elkülönítik, s az egyik fázisból csak azt engedik a másikba, az egyik - mondjuk - inas fokból csak azt engedik a legény fokban, aki ide megfelelõ szertartások között felvétetett. Minthogy pedig minden fokozat egy külön zárt egészet képezett, ezek a fokok külön szavakkal és jelekkel rendelkeztek. Ha tehát a stuttgarti legény Rómában ugyanezen minõségben jelentkezett, akkor ott a legényi zárt fok, jobban mondva kaszt titkos szavait és jeleit be kellett mutatnia, ha azt akarta, hogy ott ily minõségben akceptáltássék. Természetes, hogy csalások még így sem lehettek kizárva, épen ezért, hogy ezek megakadályoztassanak vagy legalább is a minimumra csökkentessenek le, a céhek nagy leleményességet tanúsítottak a titkos szavak és jelek kitalálása és alkalmazásában, s idõrõl-idõre szaporították azokat, a szükségleteknek megfelelõleg.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül ennek a kérdésnek a tárgyalásánál azt a körülményt sem, hogy ezeknek az építõ és faragó szövetkezeteknek a bölcsõje Németországban ringott, legnagyobb fejlõdését is ott érte el, már pedig a német minden egyesületet bizonyos szertartásokkal és jelszavakkal vett körül, és vesz körül még napjainkban is.

Aztán voltak ezeknek a kõmíves céheknek sajátos, a szakmához fûzõdõ titkaik is. Egyik céh az egyik, másik céh a másik stílusbeli építkezésnek volt mestere, bizonyos szabályoknak, mûvészi kiviteleknek, geometriai arányok titkának volt õrzõje. Gondoljunk csak arra, hogy a mai építészet sem tud a nyomára jönni annak a keverési aránynak és anyagnak, mely a középkor épületeinek a habarcsát valami kõszerû keménységre fokozta, s a mai festészet nem képes kifürkészni azt a titkot, amivel a XIV. és XV. század festõi alkotásaikat a lepattogzástól, elszíntelenedéstõl meg tudták óvni.

Volt tehát ezeknek a testületeknek titkolni valójuk, s így csak természetes, hogy sok és különféle próbának vetették alá azt a férfiút, akit ezeknek a megismerésére rá akartak vezetni.

A szükséges óvintézkedésekhez odakapcsoltak aztán különféle misztikus jeleket és szertartásokat is, amelyeknek nem volt más céljuk, mint a lélekre hatni, amelyeknek nem volt más feladatuk, mint, hogy örök mementóként beégettessenek az emberi belsõbe. Ez a titka azoknak a komor és félelmet gerjesztõ szertartásoknak, amelyekkel a céhekben s így a kõmíves és kõfaragó céhekben is többször találkozunk, de amelyeknek magához a szakmához egyébként semmi közük sem volt.

Ismételjük, hogy a fent elmondottak nemcsak a kõmívesek és faragók ipartestületénél fordultak elõ. Minden iparág megalapította érdekeinek védelmére a maga testületét, s minden egyes testület ily módon próbálta soraiból távoltartani az idegen elemeket.
A kõmívesek társaságának a jelei és szertartásai, felvételi ceremóniái azonban - mint már említettük - azért fejlõdtek ki, s emelkedtek az összes céhek között a legnagyobb tökélyre, mert egyrészt igen népes egyesületek voltak, másrészt meg épen mûködésük alapján, foglalkozásuk révén, közelükbe jutottak a szerzetes kolostoroknak, s általában az egyházi férfiaknak és társaságoknak, s azok szabályaiból, szertartásaiból igen sokat átvettek- A X. és XI. századokban egyesületi helyiségeik - u. n. páholyaik - az épülõ kolostorok vagy templomok mellett voltak felállítva, s a kõmívesek és kõfaragók többé-kevésbé a szerzetesek vezetése alatt állottak.

Késõbb ez a viszony mindjobban vesztett erejébõl, s végül az építészek teljesen kikerültek a kolostorok befolyása alól, s állítólag a már teljesen emancipálódott testületek tagjai nevezték magukat szabadkõmíveseknek.

A kõmíves és kõfaragó céhek társasága virágzását a reformáció fellépéséig érte el. Ez a nagy mozgalom azonban halálos csapást mért reájuk. Nemcsak azért, mert a feldúlt és háborúskodó Európában az építészet azon faja, melyet õk leginkább kultiváltak, csaknem teljesen megszûnt, hanem legfõképpen azért, mert a testületek tagjai vallásilag teljesen megoszlottak, s az egyetértés közöttük megbomlott. Másrészt meg a reformáció a nagy építõ mecénások korát eltemette, s maga az építészettel nem sokat törõdött, ellenkezõleg bizonyos averzióval viseltetett vele szemben, mint amely - véleménye szerint - egyik tényezõje volt a díszes templomok, képek és szobrok révén Krisztus tanítása elhomályosulásának.

Így aztán ezek a testületek a lassú pusztulásnak néztek eléje s tényleg igen rövid idõ alatt tagjaik legnagyobb részét el is vesztették. Nemcsak jelentõségük szállott le a minimumra, de fenntartásuk is mindinkább nagy nehézségekbe ütközött, hiszen hiányoztak azok, akik tagdíjaikkal és adományaikkal segítségükre siethettek volna.

Hogy az intézményt a biztos pusztulástól megmentsék, azt találták ki, hogy egyes gazdag és tekintélyes - de nem az építészeti szakmában mûködõ - férfiakat meghívtak tiszteletbeli tagokul, akiknek aztán feladatukká tették a testület anyagi támogatását és fennmaradásának biztosítását. Hogy a meghívottat a belépésre hajlamossá tegyék és másoknak is kedvet csináljanak a csatlakozásra, a felvett tiszteletbeli tagot a régi szertartások között avatták föl és pedig fokozatosan elõször csak a legalacsonyabb fokba (inas) majd késõbb tovább a többi fokokba, míg végül is az illetõ a mester fokot - amely a végsõ fok volt - el nem érte. Ugyancsak közölték vele a régi titkokat is, melyeknek már akkor úgy sem volt sok értelmük, feldíszítették azokkal a jelvényekkel, amiket szertartásaik és szabályaik elõírtak.

A tagok kiválasztásánál természetesen vigyáztak arra, hogy olyanokat vegyenek fel, akik fogékonyak voltak ezek iránt a misztikus és akkor már szimbolikus szertartások és jelszavak iránt, akiknek imponált, hogy egy õsrégi és tökéletesen kidolgozott ceremónia után egy meghitt és zárt körbe juthatnak bele.

Jól számítottak! Rövid idõ alatt ezeknek a tiszteletbeli tagoknak a száma hatalmasan megszaporodott, úgy, hogy a tényleges kõmívesek és kõfaragók számát messze fölülhaladta. Ez utóbbiaknak azonban már teljesen mindegy volt ekkor, hogy kiszorítják-e õket õsi fészkeikbõl a jövevények vagy sem, s kisajátítják-e a maguk számára a testület régi szabályait, szertartásait, jelvényeit, jelszavait, a régi céltól eltérõ célok szolgálatára. A céh halálra volt ítélve, megölte a kor! Mindig kevesebb lett a páholyokban a tényleges kõmíves és mindig több a tiszteletbeli tag, míg aztán a XVII. század második felében beköszöntött az az idõ, mikor már csak ezen utóbbiak voltak a páholyok tagjai, akik természetesen most már maguk gondoskodtak további tagokról. A napfényre került adatok szerint a régi értelemben vett szabadkõmíves páholy utolsó mestere Sir Christopher Wren a Szent Pál templom építõje volt, a modern értelemben vett szabadkõmûvesség elsõ nagymestere pedig Sayer Antal.

Különösen a protestáns államokban örvendtek közkedveltségnek a páholyok. A katolicizmus szertartásai, nagyszerû és pompás, külsõségekben is hatalmas istentiszteletei és egyházi funkciói még nem mentek teljesen feledésbe. A protestantizmus ezek helyébe semmit sem állított, a külsõségeket egyenesen kizárta a vallási ténykedésekbõl, s csak egy-egy iránya, mint pl. az anglikanizmus hagyott meg belõlük valamit.

Valóságos lelki szükségletet elégített tehát ki a protestáns férfiaknál az az új kultusz, mely titokzatosságot lehelt, misztikus dolgokkal operált, s egy valóságos hierarchia kiépítésére törekedett. Tömegestõl keresték tehát fel a páholyokat, a melyeknek tekintélye és vonzó ereje különösen akkor emelkedett magasra, amidõn 1695-ben Orániai Vilmos fejedelem is felvétette magát egyik páholyba. Egyesek szerint ezen idõtõl kezdve nevezi magát a szabadkõmûvesség "királyi mûvészet"-nek.

Valóságos divat lett a XVII. század végén és a XVIII. században a szabadkõmûvesség tagjának lenni. A tudósok, nemesek, fõnemesek, a protestáns országokban a papság, sõt a fejedelmi családok is mind a páholyokba igyekeztek, csekély kivétellel mindnyájan szabadkõmívesek voltak. A katolikus államokban azonban csak igen rövid idõ állott a

szabad-kõmûvesség korlátlan terjeszkedésének rendelkezésre, mert XII. Kelemen pápa már 1738-ban kárhoztatta a szabadkõmûvesség elveit, a katolikus egyház híveit az abban való részvételtõl eltiltotta, s az engedetleneket egyházi átok alá vetette. Ez is egyik titka aztán a szabadkõmûvesség féktelen gyûlöletének a katolikus Egyház és a pápa iránt.
Hogy mit dolgoztak a páholyokban? A szabadkõmíves írók szerint filozofáltak, eszméket cseréltek, s arra törekedtek, hogy az emberiség boldogságát megteremtsék ezen a földön. Hogy ez így volt-e vagy sem, arra majd késõbb fogunk kiterjeszkedni, most folytatjuk tovább annak történetét.

A szabadkõmíves páholyok egészen a XVIII. század második tizedéig teljesen laza kapcsolatban voltak egymással. Minden páholy élte a maga külön életét s a többivel úgyszólván semmi érintkezést nem tartottak fenn. Központi szervezetük sem volt, az egyes páholyok vezetõinek -mestereknek, vagy páholymestereknek - hatalma és igazgatása csak saját páholyára terjedt ki.

Nagy változást hozott azonban a szabadkõmûvesség életébe az 1717. esztendõ.
Ezen év február havában Londonban az "Almafához" címzett kis korcsmában négy páholy kiküldöttei megbeszélést tartottak, melyben kimondották, hogy nagypáhollyá alakulnak. Ez az alakulás 1717 június 24-én keresztelõ Szent János napján meg is történt, változatosság kedvéért most már a "Lúdhoz és Rostélyhoz" címzett korcsmában, s elsõ nagymesternek az elõbb említett Antony Sayert választották meg. Az új nagymester azonban nem örvendhetett valami nagy tiszteletnek, mert megválasztása csak ideiglenes volt "addig, amíg egy elõkelõ nemes testvért nem állíthattak a nagypáholy élére."

Tehát 1717 június 24-tõl lehet a modern szabadkõmûvességet létrejöttnek tekinteni, ezen a napon lettek azok az alapok lerakva, melyeken az ma is nyugszik. Addigi élete homályba vész és mondák gõzkörében kavarog, azóta - minden titkolódzásuk mellett - nyitott könyv egész pályafutása, a legtöbb tette a kutatók elõtt.

Jól jegyezzük meg tehát ezt a napot, mert ekkor vetették el a magját annak a világot átfogó titkos szövetségnek, mely azóta láthatatlanul uralkodik országokon és népeken, e napon vetették el a forradalmak csiráit, ásták meg a vérpatakok medrét, s hintették el az emberi boldogság helyett a szenvedések, a gyötrelmek, az örök harc és fékevesztett gyûlölet testet és lelket pusztító spóráit.

Hogy miért oly kimagasló ez a nap a szabadkõmûvesség történetében? Hadd mondja el egy szabadkõmíves. "E megalakulás fontossága abban van - mondja az illetõ -, hogy az eddigelé szabadon, minden korlátozás és felelõsség nélkül alakult páholyok között ezáltal rendet teremtettek. A szabadkõmûvesség minden dolgában a nagypáholy lett az egyedüli elismert tekintély, s minden oly alakulatot, mely nem a nagypáholy vezetése alatt dolgozott, szabálytalannak tekintettek, s ezek lassankint elsorvadtak, megszûntek." (Balassa József dr.: "A szabadkõmûvesség története 18 oldal.)

Hogy érthetõbben fejezzük ki ezt a jelentõséget, az abban állott, hogy a szabadkõmûvesség központi vezetés alá került, az addig teljesen egyéni életet élõ páholyok önállóságukat és esetleges külön céljaikat feladták, s autonómiájukat megszüntetve, magukat a nagypáholy rendelkezésére bocsátották, melynek vezetõ és irányító szerepét úgy a célkitûzésben, mint az igazgatás terén teljesen elismerték. Ez a központi vezetés, ez az alárendeltség a nagypáholyok irányító és parancsnokló hatalmának ezen elismerése egy óriási irányú szervezetté építette ki a szabadkõmûvességet. A fegyelmezettség ez által lett teljessé, mert azt a páholyt, mely egyéni törekvések szolgálatába akart állani, vagy a maga külön életét

óhajtotta élni, vagy esetleg nem volt hajlandósága a nagypáholy utasításait követni, valósággal törvényen kívüli állapotba helyezték. Az ilyen páholy támogatásra sehol sem talált, a testvéri láncból kivettetett, s mihamar kénytelen volt mûködését beszüntetni. Csak az ily módon megszervezett szabadkõmûvesség tûzhetett aztán maga elé nagy és egyetemes célokat, csak ez tudta az egyes országokat teljesen behálózni, a kormányok és törvényhozó testületek mûködését irányítani, a közvéleményt saját törekvéseinek megnyerni. Enélkül soha meg nem rendezhette volna a nagy francia forradalmat s azon felkeléseket és lázadásokat, amelyekben a XVIII. és XIX. századokban irányító szerepe volt.

A nagy lépés után a szervezet teljes kiépítése és annak tökéletesítése csak technika dolga volt. Az angol nagypáholy már 1819-ben megválasztotta nagymesternek Desanguliers-t, egy francia protestáns lelkésznek a fiát, aki a következõ évben megnyerte ugyanezen tisztségre Jánost, Montagu hercegét, õk ketten aztán összegyûjtötték a kõmíves és kõfaragó céhek régi szabályait, szertartásait és jelszavait, s aztán az új alkotmány kidolgozását egy bizottságra bízták, melynek feje James Anderson skót protestáns lelkész volt. Anderson éveken keresztül tanulmányozta a régi céhek irattárait, szokásait és szabályzatait, s kutatásának eredményét egy alkotmánytervezetbe foglalta össze, melyet a bizottság elé terjesztett. Mikor ez jóváhagyta s a nagypáholy is elfogadta, 1723-ban kinyomatták, s minden páholynak megküldötték, kimondván, hogy az képezi a szabadkõmûvesség egyetlen törvénykönyvét, amelyet minden páholy megtartani köteles.

A központi vezetés a nagypáholy segítségével és a szabadkõmíves alkotmány aztán teljessé tették a szabadkõmûvesség szervezetét, s képesítették azt a nagy célok megvalósítására is. Ez a törvénykönyv lényegében még ma is teljesen változatlanul szabályozza igen sok szabadkõmíves páholy tevékenységét, s az angol, a skandináv, az amerikai u. n. angolszász szabadkõmûvesség oly ortodox módra ragaszkodik hozzá, hogy az u. n. latin iránnyal teljesen megszakította az érintkezést csak azért, mert az annak egyes rendelkezésein túltette magát. Igazat ad nekünk e tekintetben Balassa szabadkõmíves fõember is, aki már említett munkájában idevonatkozólag így nyilatkozik: "Két század múlt el Anderson munkájának megjelenése óta; a szabadkõmûvesség ez idõ alatt nemzetenkint külön-külön önállóan szervezkedve az egész világon elterjedt és néha sok viszontagságon ment keresztül, alapelveiben s az erkölcsi alapgondolat tekintetében ma is Anderson alkotmányának alapján áll" (I. m. 15. old.)

Nem volna teljes a szabadkõmûvesség történetének ismertetése, ha legalább nagy vonalakban be nem mutatnók az olvasóknak Anderson híres elaborátumát, a szabadkõmûvesség törvénykönyvét vagy jobban mondva kánonját, melynek változhatatlanságához annak tekintélyes része ma is ragaszkodik.

Nehogy pedig tájékozatlansággal, vagy nem autentikus adatok feltárásával vádolhassanak a szabadkõmívesek, az alábbiakat Balassa munkájából vesszük, aki, mint a magyarországi szövetség egyik legfõbb tisztviselõje, bizonyára az autentikus szöveg alapján írta meg ismertetését.

A könyv címe a következõ: "A szabadkõmûvesek alkotmánya. Tartalmazza e nagyon régi és tiszteletreméltó testvéri szövetség történetét, kötelességeit, szabályait, stb. A páholyok használatára."

A könyv legfontosabb része - Balassa szerint - a szabadkõmívesek kötelességeirõl szól. Ezt a részt Anderson a kõmíves társaságok régi szabályzatai, okiratai alapján dolgozta ki.

E rész címe: "a szabadkõmíves kötelességei, összeállítva a páholyok régi irataiból, tengerentúlról, valamint Angliából, Skóciából, Írországból a londoni páholyok használatára: felolvasandó új testvérek felvétele alkalmával és ha a mester elrendeli." Balassa ezt a részt kimerítõen tárgyalja, s így mi szó-szerint fogjuk az alábbiakban könyvének e részét idézni.

A kötelességekrõl szóló rész tartalma:
l. Istenrõl és vallásról.
II. A polgári hatóságokról.
III. A páholyokról.
IV. A mesterekrõl, felügyelõkrõl, legényekrõl és inasokról.
V. A munka vezetéséről.
VI. A testvérek magatartásáról a páholyban és a páholyokon kívül.

Az egész szabadkõmûvesség erkölcsi alapelveit, mûködésének közös irányát a két elsõ pont szabja meg.

A szabadkõmíves viszonyát istenhez és a valláshoz így állapítja meg a törvénykönyv: "A szabadkõmíves kötelessége, hivatásánál fogva engedelmeskedni az erkölcsi törvénynek; és ha helyesen érti a Mûvészetet, sohasem lehet sem ostoba, sem vallástalan libertinus. De noha a régebbi idõkben a szabadkõmívesek kötelesek voltak minden országban az illetõ ország vagy nemzet vallását követni, akármilyen volt az, most mégis célszerûbbnek tartjuk, õket arra a vallásra kötelezni, amelyben minden ember megegyezik; vagyis, hogy jó és hû emberek legyenek, a tisztesség és becsület emberei, bármilyen felekezet vagy meggyõzõdés szerint különböznek is egymástól; ezáltal a szabadkõmûvesség az egyesülés középpontja és az igaz barátság létrehozásának eszköze lesz olyan egyének között, akik különben mindig távol maradtak volna egymástól."
A törvénykönyv második szakasza megszabja a szabad-kõmíves kötelességét hazájával és a hatóságokkal szemben: "A szabadkõmûves békés alattvalója a polgári hatóságoknak, bárhol él és dolgozik, s nem szabad résztvennie a béke vagy a nép jóléte ellen intézett felkelésekben és az összeesküvésekben s ne legyen engedetlen az alsóbb hatóságokkal szemben."

A páholy - e törvénykönyv szerint - az a hely, ahol a szabadkõmívesek összejönnek és dolgoznak; minden testvérnek valamely páholyhoz kell tartoznia s alá kell vetnie magát a páholy külön törvényeinek és általános szabályainak. Azok az egyének, akik a páholy tagjai akarnak lenni, jó és hû férfiak legyenek, akik szabadon születtek, érett és értelmes korúak, nem lehetnek jobbágyok, sem nõk, sem erkölcstelen vagy rosszhírû férfiak, hanem jóhírûek. A szabadkõmívesek közt a kiválóság csakis az igazi értéken és z& egyén saját érdemén alapszik. Tehát a fõmestert vagy felügyelõt nem életkora, hanem érdeme szerint választják.

A törvénykönyv további részeiben a páholyok belsõ életét szabályozza és többek közt ezeket a fontos rendelkezéseket tartalmazza: "Nem szabad behozni a páholy ajtaján semmiféle személyes civódást, vagy veszekedést, még kevésbé vitatkozásokat a vallásról, a népekrõl vagy az államkormányzásról (quarrels about Religion, or Nations, or State Policy), mert mi mint kõmívesek, csakis az elõbb említett általános valláshoz tartozunk; mi mindenféle néphez, rokonsághoz és nyelvhez tartozunk és határozottan ellene vagyunk mindenféle politikának, mert ez még sohasem szolgált a páholy jólétének elõmozdítására és sohasem is fog szolgálni."

A nagy mû tehát be volt fejezve. A hatalmas gépezet megindulhatott kiszabott pályáján a központi szervezet és alkotmánykönyv gondoskodott róla, hogy külön utakra ne tévedhessen. Nagypáholy ugyanis csak egy már elismert nagypáholy placetje alapján keletkezhetett, ettõl kapta engedélyét, vagy szabadkõmíves nyelven alkotmányát. Viszont a nagypáholyok ugyanígy jártak el a jurisdikciójuk alatt megszületett páholyokkal szemben, törvényesnek csak azt tekintették, amely a mûködésre tõlük kért engedélyt s amelyet így körzetükbe belajstromoztak.

Az ily módon megalakult nagypáholyokat és páholyokat "törvényes"-eknek nevezték, szemben azokkal a páholyok, esetleg nagypáholyokkal, melyek vagy nem kértek a mûködésre engedélyt, vagy nem kaptak ilyet egy már mûködõ törvényes nagypáholytól, s ennek ellenére is élni akartak. Ezeket aztán "törvénytelen" páholyoknak neveztek és tekintették, velük semmiféle kapcsolatot fenn nem tartottak, sõt még az érintkezés is meg volt tiltva az ilyen páhollyal, azoknak indítványait a törvényes páholyokban nem tárgyalták, nekik választ nem adtak, õket a szövetség tagjainak, s a bennük mûködõ férfiakat a testvéri láncban bentlévõknek el nem ismerték. Úgy tekintették õket, mint a szakadárokat, vagy ha egy törvényes páholyból váltak ki, mint eretnekeket, s elpusztításuk és - ha be nem hódoltak - megszüntetésükre mindent elkövettek.

Nagyon csalódnánk azonban, ha azt hinnõk, hogy most már minden úgy ment, mint a karikacsapás s a szabadkõmûvesség egysége pillanatok alatt megszületett. A szabadkõmûvesség a XVIII. századra méltán tekinthet büszkén vissza, mint az õ aranykorára, amikor mindenki be akart jutni a páholyokba, s nagyurak, hatalmas férfiak, fejedelmi családok versenyeztek azért, hogy a testvérek soraiba felvétessenek, s mint "inasok" a beszegetlen köténnyel magukat körülövezzék. Ez a nagy tolongás a páholyajtók küszöbénél óriási káoszt teremtett a szövetség életében, különösen az elsõ korszakokban, amelyet csak a XIX. század elsõ felében sikerült végleg megszüntetni.

Az alkotmány ugyanis hiába hangoztatta, hogy a páholyok tagjai csak jóhírû, szabad, jó és hû férfiak lehetnek, az akkori testvéreknek névsora mindenkit meggyõzhet arról, hogy rengeteg kalandor, fezõr, iparlovag, üreslelkû de könyöklõ akarnok húzódott meg a páholyok "szentélyeiben." Ezen nem is lehet csodálkozni, mert hiszen a szabadkõmívesi jelleg már ebben az idõben nemcsak nimbuszt jelentett, de bizonyos szilárdságot is nyújtott a testvérek anyagi elõrehaladását illetõleg. A testvérek egymást tolták, egymást segítették, s arra törekedtek, hogy lehetõleg minél több pozíciót foglalhassanak el.
Az elõhaladás, a vagyonosodás, a tekintély természetesen annál jobban volt biztosítva, minél nagyobb tisztséget kapott az illetõ a páholyokban, minél nagyobb befolyásra tett azokban szert. Minden igényt azonban nem lehetett kielégíteni, s így történt, hogy a mellõzöttek, a sértõdöttek bizony nem egyszer pártütõkké váltak, s konkurenciát igyekeztek támasztani a törvényes nagypáholyok és páholyoknak rivális páholyok felállítása által.

Ámde a páholyokhoz tagok is kellettek, már pedig az ilyen kiátkozott testületnek nem igen akart tagja lenni senki. Gondoskodni kellett tehát olyan eszközökrõl, amelyek nagyobb vonzerõt gyakorolnak a habozó emberre, mint amilyen félelmet keltett bennük a törvényes nagypáholy anatémája. Ezt pedig a tisztségek fokozásával, a misztikumok gyarapításával, a jelvények szaporításával és a titokzatosság, a rejtelmesség növelésével érték el. A régi - még céhbeli - három fok, az inas, legény és mesterfok fölé excentrikus nevû és több mint gyanús jellegû fokokat állítottak fel, különféle jelvényeket gondoltak ki s hihetetlen tökélyre vitték a szertartások megsokasítását. A sok tisztség és a nagy titokzatosság meg is tette a magáét. Hiába volt a törvényes páholyok minden dörgedelmes átka, ezek a

fattyúpáholyok éltek és virultak s akárhányszor homályba borították a törvényes páholyok jelentõségét.

Már magában Angliában, a szabadkõmívesek ígéretföldjén is nemsokára felléptek a zavarok. A nagypáholy irányításával szemben, a már említett kilwinnigi páholy lépett fel trónkövetelõként, azt hangoztatván, hogy õt még a templáriusok alapították franciaországi üldözésük alatt, tehát a XIV. század közepén, s így mint legrégibb páholyt õt illeti az elsõség, a hatalom és a parancsnoklás, nem pedig a pár éves londoni nagypáholyt.
Ez utóbbi persze nem volt hajlandó Kilvvinignek deferálni, mire az kijelentette, hogy megtartja önállóságát, nem helyezi magát a londoni nagypáholy fennhatósága alá. Meg is õrizte azt csaknem egy évszázadon keresztül, míg 1807-ben végre sikerült elsõbbségét elismertetnie.

Volt azonban még más baj is. 1750-ben Londonban több szabadkõmíves mozgolódni kezdett, s a meglevõ nagypáhollyal szemben egy új nagypáholy megalapításának szükségességét hangoztatta. A mozgalom célját egy Laurence Dennoit nevû szabadkõmíves fejtette ki, s ez abban kulminált, hogy az 1717-ben megalakult nagypáholy nem jogutóda, leszármazója és örököse a régi szabadkõmívesek páholyainak, olyan kakukk- féle valami, amely csak elfoglalta ezt a díszes helyet, anélkül, hogy jogcíme lenne rá. A pártütés sikerrel járt, mert sokan kiváltak, s megalakították az új nagypáholyt. "Angolország nagypáholya a régi szertartások szerint" címmel. A tagok száma folyton gyarapodott, úgy, hogy állandóan fölötte volt az 1717-es nagypáholy tagjainak. 1813-ban aztán sikerült a két nagypáholyt közös nevezõre hozni "Angolország Egyesült Nagypáholya" címen, s azóta az angol szabadkõmûvesség egységét - nagyjában és egészében - nem bontotta meg új mozgalom. Franciaországban azonban már komolyabb bajok támadtak. A szabadkõmûvesség ide is természetesen Angliából szivárgott be, s 1725-ben alapították meg Parisban az elsõ páholyt, mely alkotmányát a londoni nagypáholytól kapta, vagyis ennek fennhatósága alá tartozott.

De nemsokáig. A francia páholyok teljesen önálló életei kezdtek élni, s bár Anderson alkotmányára õk is esküdtek, ennek egyes részeit tágítani kezdték. így nem elégedtek meg csak a három fokozattal, hanem ezek fölé még új fokokat kreáltak, rendeket, káptalanokat szerveztek, s megalapítói lettek az u. n. skót rítusnak, mely ma is ketté szeli a szabadkõmûvesség világszövetségét, s azt a most említett és u. n. Jánosrendi részre osztja. A skót rítus nemcsak az inas, legény és mesterfokot ismeri, hanem megszülte az u. n. közép és magas fokokat is és óriási találékonysággal teremtette meg a szabadkõmûvesség kebelében a különféle tisztségeket. Hogy hány ilyen fokot állítottak fel, azt el sem lehet sorolni. Van olyan szabadkõmûvesség, amelyik 7, van amelyik 9, sõt olyan is, amelyik a fokokat egészen 90-ig viszi fel. Ezek mind a francia szabadkõmûvességekbõl rajzottak ki. Volt is baja a sok szabadkõmíves fõmesternek azzal a kaotikus állapottal, ami így Franciaországban a páholyok életében elõállott. Különféle terveket vetettek fel, majd itt, majd ott tettek engedményeket a törvény rovására, de nyugvópontra nem jutott a dolog. A zavar folyton nõtt, mert a fokokat és káptalanokat folyton szaporították. 1762-ben valamelyes békét mégis sikerült elérni s egy egységes rendet behozni a francia szabadkõmûvességbe, ez azonban még ma sem alapos, mert az egyesülés és kibékülés után megalakult Grandé Oriens de Francé címre keresztelt nagypáholy protektorátusa alatt igen tarka tisztviselõi karral dolgozó páholy és nagypáholy tartozott, s maga a Nagy Oriens is saját statútuma értelmében nem a régi három fokban, hanem ezek fölé emelt további négy, összesen hét fokban dolgozott.

Ámde rendrõl a páholyok között nem lehetett aztán sem beszélni. A különféle rítusok tarka összevisszasága csak megmaradt tovább, s ez annál nagyobb baj lett a szabadkõmûvesség egységére, mert a francia Nagy Oriens mindinkább emancipálta magát az angol befolyástól s egészen más irányban kezdett dolgozni, mint a szigetország nagypáholya.

A XIX. század közepe táján a francia skót rítusú páholyok megalapítják a legfõbb tanácsot (Supreme Conseil), mely aztán 1895-ben a Nagy Oriens riválisaként egy új nagypáholyt létesített Grandé Loge de Francé cím alatt. A két szabadkõmíves irány azóta is egymás mellett fut, s bár kifelé nagyban tüntetnek a barátsággal, maguk között kárhoztatják ezt a kettõsséget, s ma is mindent elkövetnek, hogy a két irányt valami közös platformon összehozzák és ezzel a francia szabadkõmíves egységét megteremtsék.
A francia szabadkõmûvesség nemcsak saját országában tagolta részekre a testvéreket, hanem magát a Nemzetközi szabadkõmûvességet, mint világszövetséget is részekre bontotta.

A francia páholyok ugyanis már a XVIII. század közepe táján bevitték a páholyokba a politizálást, az ateizmust, szabadgondolkodást s radikalizmusukkal a felforgató tanok és forradalmár lelkületû egyének pártfogói és támaszai lettek. Sõt maguk a páholyok állottak ezen felforgató eszmék élére s propagálták azokat minden rendelkezésükre álló eszközzel. Az angol szabadkõmûvesség, amely az Anderson-féle alkotmányhoz szigorúan ragaszkodni akart, nem helyeselte a szabadkõmûvességnek erre a veszélyes térre való átcsúszását s több ízben felemelte ellene szavát, de hiába. A Nagy Oriens páholyai, akármilyen rítusnak hódoltak, tovább mentek ezen az úton, míg végre 1877-ben a bibliát levétették a páholyok asztaláról s "törölték az alkotmányból az Isten létében és a lélek halhatatlanságában való hit kötelezõ voltát" (Balassa i. m. 64. oldal). Ez aztán végleges szakadásra vezetett az angolok és velük tartó páholyok, így a skót, ír, amerikai páholyok, valamint a francia Nagy Oriens és ennek fennhatósága alatt összegyûlt páholyok között. Az elõbbiek az utóbbit és páholyait törvénytelennek nyilvánították, velük az érintkezést megszakították s õket a testvéri láncba tartozóknak nem tekintették. Ez a határozat ma is érvényben van, s azóta gyakran meg is ismételtetik az angol és amerikai páholyok által. Ezzel a szakadással véglegesen kettényílt a szabadkõmûvesség, s megalakult annak angol-szász és latin vagy román ága.

Az elõbbiekhez tartoznak az angol, ír, skót, nagyszámú amerikai páholy, s bár nem jogilag, de ténylegesen velük tart a germán és svéd irányú szabadkõmûvesség is.
A latin vagy román irányhoz pedig tartoznak azok a nagypáholyok, melyek a francia Nagy Oriens protektorátusa alatt állanak.

Ez a francia szabadkõmûvesség ugyanis már a XIX. század elején igyekezett minél több páholyt az õ érdekkörébe vonni, s hatalmát az egyes európai országokra, ezek nagypáholyaira is kiterjeszteni. Bár ezen idõben már minden államban fellépett a szabadkõmûvesség és pedig angol alapítás s az angol nagypáholytól kapott alkotmány alapján, a Nagy Oriens még sem nyugodott. Az volt a célja, hogy a kontinentális páholyokat elszakítsa Angliától, s azokat saját hatalma és irányítása alatt egyesítse. Nagy elõnye volt Anglia inzuláris helyzete, de méginkább az, hogy a francia szabadkõmûvesség a leglelketlenebb demagógiát ûzte s nemcsak tûrte, hanem még pártolta is a forradalmi eszméket. Ez a kontinentális szabadkõmûvesség egyébként is jó úton volt már, hogy a forradalmak és felforgatások protektora legyen, s csak ímmel-ámmal akceptálta, úgy-ahogy a jó öreg Anderson keservesen kiagyalt alkotmányát. A filozofálás ebben a szabadkõmûvességben az elsõ perctõl kezdve nem volt meg, éppúgy hiányzott a meditálás és jótékonyság is belõle, forradalmi lángoktól égett az már bölcsõjében. Kapóra

jött tehát neki a francia szabadkõmûvesség fesztelen színvallása ezen irányzat mellett, odasodródott tehát a Nagy Oriens mellé és ennek vazallusává lett.
így tartozik aztán a szabadkõmûvesség latin irányhoz, tehát a forradalmár irányhoz Belgium, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Románia, Oroszország, Szerbia, Csehország, Ausztria, Horvátország, Magyarország szabadkõmûvessége.

Nehogy azt higgyük azonban, hogy a Nagy Oriens hatalmi területén teljes az egység és stabil a rend. Szó sincs róla! Van ott baj elég. Az egyes államok szabadkõmûvessége igen megoszlik nemcsak rítusok, de világnézet szerint is, s nem egy ország van, ahol még ma is dühösen marakszik az egyik nagypáholy a másikkal.

Így pl. Olaszországban két nagypáholy harcolt a hegemóniáért egészen addig, míg Mussolini a szabadkõmûvességet Itáliában meg nem szüntette.
A szétválás 1906-ban történt, mikor az olasz szabad-kõmûvesség az alkotmány 1. §-át a következõképpen módosította: "A szabadkõmûvesség Olaszországban a demokrata eszméket követi úgy társadalmi, mint politikai szempontból."

Az alkotmánymódosítás több szabadkõmívesnek nem volt ínyére, ezek Fera Saverio protestáns lelkész vezetése alatt kiváltak a legfõbb Tanácsból s új Legfõbb Tanácsot alapítottak. Ezt az angol és amerikai szabadkõmûvesség - mely a francia irányon szívesen üt egyet, ha mód adatik rá, - azonnal felismerte, mert tisztában volt azzal, hogy a politika bevitele a páholyokba s az alkotmánymódosítás, a francia radikális szabadkõmûvesség utasítására történt, s így a disszidenseket a konzervatív irány képviselõinek tekintette. A hivatalos elismerés az 1912. évi washingtoni konferencián szintén a disszidenseknek kedvezett, mert ezek Legfõbb Tanácsa lett a szövetség részérõl Olaszország törvényes szabadkõmíves képviselõjének elismerve.

Így aztán megkezdõdött a harc a két irány között, mely rítusában is különbözött egymástól. A disszidensek, vagy "Piazza del Qesu"-beli szabadkõmûvesség (nagymestere Raul Palermi volt legutoljára) a 33 fokú skót rítust kultiválja, mely azonban nem bír az 1-3 fokkal (inas, legény, mester), de 4-tõl 33-ig összes fokai egyedül vannak elismerve a szabadkõmûvesség világszövetsége által.

A másik szabadkõmûvesség, melyet "Palazzo Qiustiniai"-félének neveznek, melynek hivatalos neve "Massoneria Italiana" s legfõbb szerve a "Grandé Oriente d' Itália", a két rítus egyesülésébõl származik, (legutolsó nagymestere Torrigiani Domizio volt) a két rítust egyesíti magában, vagyis a János rendû szabadkõmûvesség 1-3 fokát s a skót rítus 1-3 fokát. A skót 4-33 fokai - melyek nincsenek a világ-szabadkõmûvesség által elismerve, a Souverain nagy Parancsnok, Ettore Ferrari alatt állottak. A két irány feneketlen gyûlölettel dolgozott egymás ellen, s odáig mentek e téren, hogy még a páholyok jegyzõkönyveit is egymás fejéhez vagdosták, ha azokkal egyik a másikat kompromittálhatta. A nagy veszekedésnek csak Mussolini vetett véget, ki mindkettõt elnémította.

Belgium szintén sokáig nem mutatott egységes képet a szabadkõmûvesség terén, s végül is kénytelen volt a kérdést úgy, ahogy, olyképpen megoldani, hogy megalakította a Jánosrendi fokok számára a Nagy Orienst, de tûri ma is, hogy mellette szerepeljen egy Nagy Tanács, mely külön-külön mûködik a magas fokokban.

Portugáliában még 1841-ben is négy egymástól teljesen elkülönített Nagy Oriens mûködött, s csak 1869-ben tudta a portugál szabadkõmûvesség a portugál Nagy Oriens létesítésével az egységet valahogyan megteremteni.

Spanyolországban sem más a helyzet. Folytonos rivalizálás tapasztalható a nagypáholyok között, s bár a XIX. század 70-es éveiben megalakult Spanyolország Nemzeti Páholya, ezzel a bajt megszüntetni s az egységet létrehozni nem lehetett. Balassa rezignáltan jegyzi meg a szabadkõmûvesség ottani állapotának ismertetésére, "hogy egymás mellett keletkeztek versengõ fõhatóságok, melyek különbözõ rítusokat követtek. Az elismert Nagypáholy a Grandé Loge Espagnole Barcelonában; azonkívül Madridban volt egy Nagy Oriens, ez azonban 1922-ben hét önálló nagypáhollyá bomlott szét, úgy, hogy Spanyolországban még ma is a legzavarosabb a szabadkõmûvesség helyzete". (I. m. 71. old.)

Németországban a két elõbb említett iránytól sokban eltérõ utat vett a szabadkõmûvesség, úgy, hogy ennek a birodalomnak a szabadkõmûvességet a harmadik iránynak, a szabadkõmûvesség ú. n. germán irányának szokták nevezni.

A német szabadkõmûvesség kétségtelenül az angol hatása alatt és annak mintájára keletkezett, s a francia irány radikalizmusa csak az utóbbi idõben tudott ott egyes - igen hangos - páholyokban gyökeret verni.

A német szellem azonban ezt az angol szabadkõmûvességet is átgyúrta a maga sajátos természetének megfelelõleg, -s így alakította ki annak germán irányát. Az elsõ átalakításokat Zinzendorff tette rajta, s az õ tervezetét fogadta el alaptörvénynek 1770-ben a porosz Nagypáholy, mely még napjainkban is ennek az alapján mûködik. Frankfurtban is mûködött egy Nagypáholy, mely a XVIII.. század utolsó negyedében megalapította az ú. n. eklektikus szövetséget, s az ebbõl alakult nagypáholy az angol nagypáholy védelme alatt dolgozott 1823-ig, midõn önállóságát kimondotta. Ugyanígy önállósította magát 1811-ben a hamburgi Nagypáholy is, s ezen évben született meg Szászország Nagypáholya, a drezdai.

Van nagypáholy ezen felül Bajorországban, de van öt olyan páholy is, mely egyikhez sem csatlakozott a nagypáholyok közül, hanem 1883-ban szabad egyesületté alakult át egy elnök vezetése alatt.

A német nagypáholyok két irányban mûködnek. Az ú. n-porosz Nagypáholyok szigorúan ragaszkodnak a konzervativizmushoz és a keresztény alaphoz, szemben a radikális és forradalmi szellemû páholyokkal, melyek erre nem adnak semmit, s a porosz nagypáholyokat reakciósaknak bélyegzik-A páholyok között ezen ellentétek után is volt valami laza kapcsolat az 1839-ben megalakult "nagymesterek szövetsége"V melyet a XIX. század 70-es éveiben egy újabb lépés is követett az egység felé.

Arról a német szabadkõmûvesség már rég letett, hogy a különféle páholyokat egy tetõ alá építse be, úgy gondolta,, hogyha megteremti a "német Nagypáholyok szövetségét"V legalább az egység illúzióját tudja kelteni. Ez meg is történt a fent említett idõpontban, de csak 1892-ig tartott.

A porosz páholyok ugyanis ezután sem voltak hajlandók-mást mint kereszténye ket felvenni, s mikor egyik Nagymesterük Settegast ez irányban alkotmányosítást ajánlott, leszavazták. Settegast erre kilépett a Nagypáholyból s új páholyt alapított. A három konzervatív páholy ezután sem engedett^ s mind hevesebb harcokban hûségesen kitartott régi irányelvei mellett. A háború után azonban a forradalmár nagypáholyok annyira kiélesítették az ellentéteket, hogy a porosz Nagypáholyok kiléptek a Nagypáholyok szövetségébõl, & ezóta a német szabadkõmûvesség két iránya erõsen elkülönült

egymástól.
Azaz, hogy három iránya, mert a XIX. század elsõ évtizedében Nürnbergben is alakult egy nagypáholy "A felkelõ Naphoz" címmel, mely - bár egyetlen német nagypáholy sem ismeri el - azóta is dolgozik és járja a maga extra tour-ját.

A germán irány csak a Német birodalom területén belül maradt mind a mai napig, s ebben a tekintetben sem követte az angol és francia irányt, mely mindkettõ tudvalevõleg hatalmát minél több állam területére igyekezett kiterjeszteni.

Végül beszélhetünk még a szabadkõmûvesség kebelében egy negyedik irányról, az ú. n. svéd irányról is, mely Svédország, Dánia, Norvégia és Finnországban talált talajra.
- A svéd rendszer abban különbözik az angol és a skót rítustól, hogy a kettõt összegyúrja, s ebbõl egy harmadik rendszert formál ki. Ennek a veleje az, hogy a három szimbolikus fokon kívül még további kilenc fokot fejlesztett ki, s ezekben dolgozik. Ez a rítus III. Gusztáv svéd király idejében alakult ki és Swedenborg Manó állította össze. Igen érdekes körülmény, hogy Svédországban és Dániában egy királyi rendelet alapján (XIII. Károly rendelete) a mindenkori király egyben az ottani szabadkõmûvesség nagymestere is, az uralkodóház hercegei pedig a magasabb fokok tagjai.

Felsoroltuk nagyjában azon adatokat, melyeket a szabadkõmûvesség történetét illetõleg szabadkõmíves részrõl feltárni szoktak. Láthatjuk belõlük, hogy nem egységes szervezettel állunk szemben, hogy a páholyok belsejében ádáz tülekedések dúlnak, hogy mindegyik irány a maga igazságát vitatja, s magát tartja mindegyik a valódi szabadkõmûvességnek. Az újabb történeti rész taglalására nem térünk ki, hiszen azt az olvasó a könyv I. kötetébõl teljesen megismerhette.

2. A SZABADKÕMÛVESSÉG TÖRTÉNETE A VALÓSÁGBAN.

Az-e tehát a szabadkõmûvesség története, amit arról a szabadkõmívesek tanítanak és elõadnak a közönségnek, kérdezhetné valaki? Felül tudnak-e legalább ebben az egy esetben a páholyok és a testvérek emelkedni azon a sötét mentalitáson, mely a szabadkõmûvességnek általános és tényleges jellemvonása, s mely abban foglalható össze; szemrebbenés nélkül elkenni, eltüntetni, letagadni olyan dolgokat, amelyek kompromittálók lehetnek, s következetesen ámítással traktálni a világot, hogy az mindent, s így a szabadkõmûvesség történetét is csak tendenciózusan ismerhesse meg, s a hivatalos páholytanítás szemüvegén keresztül láthassa azt.

Hiszen - így gondolkozik az ép erkölcsi érzékekkel rendelkezõ halandó - a história rég letûnt idõk fotográfiája, amelynél nem lehet érdeke a kutatónak a célzatosság. A megsárgult akták, a régi írások, a régi események tanúságot rejtenek magukban, azokért a mai kor gyermeke nem felelõs, s õseink hibái, vétkei és nagy emberi gyarlóságai, az intézmények fogyatékossága, vagy csorbasága, nem ok arra, hogy elfedjük azokat a világ elõtt, s az események egymásutánjának tárgyilagos felsorakoztatása helyett, hõsöket teremtsünk ott is, ahol csak alacsony lelkeket találhatunk, s nagy jellemeket rajzoljunk fel a történelem lapjaira ott is, ahol csak törpe egyéniségek állanak elõttünk.

A szabadkõmûvesség azonban itt is kivételt képez az általános szabály alól. õ akkor sem tud igazat mondani, mikor saját múltját ismerteti, õ akkor sem tud felemelkedni arra az eszményi magaslatra, mely a múlt avarja alól egyforma buzgalommal és igazságérzettel

kaparja a felszínre az adatokat, s úgy mutatja meg azt a mai kor gyermekének, amilyen az a valóságban volt.

A szabadkõmûvesség itt is azt a taktikát követi, hogy port hintsen a közönség szemébe, s vakságban hagyja azt az õ múltját illetõleg is, aminthogy vakságban akarja tartani jelenének munkájával szemben is. A páholyok és a testvérek a múlt nagy csarnokába sem lépnek be tiszta érzéssel, a sírok felforgatásához is hátsó gondolatokkal telten fognak hozzá, azzal a gondolattal, hogy csak azt mutassák meg, csak azt tárják fel, amit õk akarnak s örökre feledésbe borítsák azokat a dokumentumokat, amelyek az õ szempontjukból, az õ céljaikból nem kedvezõek, s alkalmasak lehetnének arra, hogy a világ szemét a szabadkõmûvesség lényegét illetõen kinyithassák.

Mert nem igaz az, hogy a szabadkõmûvesség a régmúlt idõkben a testvériség ápolásának meleg és meghitt fészke volt.
Nem igaz az, hogy valamikor is jámbor férfiak csendes szemlélõdésének gyülekezõhelyeként szerepelt.
Nem igaz az, hogy egyetlen korban is az emberi boldogság fokozásán munkálkodott.
Nem igaz az, hogy jámbor és Istenfélõ társulatok keveredésének szülötte.
Nem igaz az, hogy a kõmíves és kõfaragó céhek törvényes leszármazottja és legitim örököse.
Nem igaz az, hogy fatális félreértés és kolosszális tévedés volt a pápák részérõl kárhoztatása és tanainak elvetése.
Nem igaz az, hogy múltjában nincs szeplõ, nincs takargatni, leplezni való.
Nem igaz az, hogy voltak korok, mikor az ideális lelkek, a nagy jellemek, a kimagasló alakok csak itt találtak eszméik számára megfelelõ helyet.
Nem igaz az, hogy az emberiség fejlõdésének, haladásának emeltyûje, a szegények istápolója, a jogtalanok joghoz juttatója volt valamikor is.

Nem igaz! Nem igaz! Nem igaz! Ellenben igaz az, hogy ha kihámozzuk abból a mesterséges ködbõl, melybe a szabadkõmûvesség az utolsó kétszáz esztendõ alatt burkolta, ha megtisztítjuk azoktól a sallangoktól, melyeket az utódok rájuk aggattak, s amelyek azt meg nem illetik és soha meg nem illették, akkor arra a megdöbbentõ felfedezésre fogunk jutni, hogy a szabadkõmûvesség mindenkor forradalmárok egyesülete volt, a lázongások, az 44
izgatások, a felforgatások melegágyú és kitenyésztõjeként szerepelt.

Már könyvünk elején kijelentettük, hogy egyetlen állítást sem fogunk megkockáztatni, melyet azonnal be nem fogunk bizonyítani, még pedig - ha csak van rá mód - egyenesen a szabadkõmívesekkel. Ezt az állításunkat fenntartjuk most is, mikor az alábbiakban be fogjuk bizonyítani, hogy a szabadkõmûvesség mi is volt tényleg a múltban, azokban a homályba veszõ századokban, amelyrõl csak a múzeumok beszélnek ma már s elfakult írások elmosódott sorai regélnek néha.

Idézzük meg tehát a régi idõk szellemét, nyissuk fel a poros fóliánsokat, temetkezzünk beléjük, hogy életre keltsük a mai kor leggyanúsabb intézményének, a szabadkõmûvességnek õsét.

- - -
A szabadkõmûvesség módszerének egyik kutatója a "Cél" címû folyóiratban közreadott cikkét a következõképpen vezeti be: "A XVIII. század elején Európát a keresztény szellem jellemezte, habár az nem volt egységes; a reformáció megosztotta. *

De a katolicizmusnak nagy tradíciói voltak, míg a protestantizmus ilyenekkel nem bírt. Tehát azokra, kik küzdeni kívántak a keresztény világfelfogás és erkölcs ellen, a katolicizmus volt a veszedelmesebb; ha ezt legyõzték, könnyebb volt végezni a protestantizmussal.

A kereszténység megmutatta, hogy lehetséges egy közvéleményt megsemmisíteni, s helyébe egy másikat tenni.

Az antik világot irányító hellén kultúrát úgy félre tudta tolni, hogy az csak a reneszánszban éledt újra életre. A szabadkõmûvesség ezt akarta utánozni.
Természetesen ehhez a szabadkõmûvességnek idõre volt szüksége, s kezdetben csak titkosan, elrejtve dolgozhatott

Ha tehát a szabadkõmûvesség irányítói a keresztény felfogással szemben sikereket akartak elérni, akkor hosszú, következetes, elrejtett munkásságot kellett kifejteniük.
Mikor a szabadkõmûvesség dolgozni kezdett, kellett, hogy legyen valami célja; kellett, hogy ezt titkolja és semmi esetre sem állott hatalom rendelkezésére. Érvényesülésének a meglevõ keresztény közvélemény volt az akadálya, s ezt kellett átalakítani.

Azt tudjuk, hogy a szabadkõmûvesség két század óta dolgozik. De ki állíthatja, hogy nem dolgozott elõbb is? (Cél-1925 november. 329. old. Albancelli Copin: Zsidó összeesküvés címû mûve alapján közli egy kálvinista magyar.)

Valóban ez az elsõ kérdés, mely elénk mered. Kétszáz év történetét csak fel tudták deríteni a kíváncsiak, ezt az idõi rekonstruálni tudja a történelem, de még mindig kérdés marad, hogy mi volt azelõtt? Hol volt ezt megelõzõleg a szabadkõmûvesség, a középkor, a reformáció, a nagy háborúk, az angol forradalmak és vallási felfordulások terhes korszakaiban megvolt-e már, ha megvolt, mit csinált? Hol bújt meg a zivataros századok méhében, s hol hagyta nyomát a rég-letûnt idõk rétegeiben, melyekrõl ép úgy reá ismerhetünk, mint az õskor nagy emlõseire a szénbe taposott nyomokról, s tovább követhetjük-e lépteit a még homályosabb századok évtizedeiben?

Mert abból, mit róla az utolsó kétszáz esztendõben megismertünk, kétségtelenül következtetjük, hogy azelõtt is élt, azelõtt is dolgozott.

Ezt különben a szabadkõmívesek sem tagadják, de hiába is tagadnák. Hiszen a XVIII. század elsõ felének szabadkõmûvessége, - mely alapvonalaiban és lényegében a maival teljesen megegyezik, - oly kifejlett és annyira tökéletesen megkonstruált szervezetet, oly stabil szokásokat, szertárosokat tüntet fel, hogy abból csak azt lehet megállapítanunk, hogy ezeknek hosszú, hosszú századokkal ezelõtt már meg volt az alapjuk.

De, hogy a szabadkõmûvesség nem 1717-ben keletkezett, sõt, hogy akkor már nem is gyermekkorát érte, bizonyítja Anderson alkotmányának a címe is, melyben a szerzõ kijelenti, hogy "tartalmazza a nagyon régi és tiszteletreméltó testvéri szövetség történetét".

Anderson tehát már 1723-ban nagyon réginek nevezte a szabadkõmûvességet, de ilyennek tudták ezt társai is, akik bizonyára tiltakoztak volna ezen kifejezése ellen, ha Andersonnak ebben nem lett volna igaza. Ne feledjük el, hogy az 1723-ban megszövegezett alkotmányt éveken keresztül szerkesztették, s maga Anderson az emberileg elérhetõ minden adatot fel is kutatott, mielõtt a végleges szöveget elõterjesztette volna. Balassa már említett könyvében azt is elmondja, hogy ezt az alkotmányt a tervezet teljes elkészülte után 46

"tizennégy tanult testvérbõl álló testületre bízták", s csak, mikor ezek pótlások és javítások után helybenhagyták, nyomatták azt ki.

Az is figyelemreméltó, hogy az alkotmány egyik címe ugyancsak a fenti alapos átvizsgálás után a következõképpen hangzik; "A szabadkõmíves kötelességei, összeállítva á páholyok régi irataiból, tengerentúlról, valamint Angliából, Skóciából, Írországból".

Úgy a "nagyon régi", mint a most idézett rész szavai azt bizonyítják, hogy az 1723. évet megelõzõleg már több századnak elõtte kellett a szabadkõmûvességnek mûködnie, s már ekkor kész szabályzatokkal rendelkeznie. És még milyen szabályokkal! Az Anderson-féle alkotmány - mely ezen régi szabályok kompilációja - a bizonyíték reá, hogy a legaprólékosabb részletekre is kiterjedõ intézkedésekkel, ami azt mutatja, hogy a XVIII. századot megelõzõleg már jó egypár századdal virágzott és teljes mûködésben volt.
De ad ez az alkotmány még egy fontos bizonyítékot is kezünkbe. Nevezetesen megcáfolja a szabadkõmívesek azon állítását, hogy ez az intézmény tulajdonképpen csak Angliában mûködött, s csak a XVIII- században terjedt onnan szét a világon.

Anderson azonban nem ezt mondja, õ az anyagot nemcsak Angliából, s az ezzel szomszédos országokból gyûjtötte össze, hanem tengerentúlról is, mely kifejezés alatt semmi esetre sem Amerikát kell érteni, mert hiszen 1723-ban ott még fejlett állami és társadalmi életet nem találunk, még kevésbé ezt megelõzõleg, legkevésbé pedig építõ szövetkezeteket, vagy kõfaragó céheket. A "tengerentúl" szó tehát csak azt jelenti, hogy Anderson Európa olyan országait is felkutatta, melyeket Angliától, mint szigetországtól tenger választ el. Ebbõl pedig az következik, hogy a szabadkõmûvesség nemcsak Angliában volt már 1723-ban "nagyon régi" intézmény, hanem Európa más országaiban is ez idõtájt már oly utat futott be, amelynek nyomait Anderson, alkotmánya összeállításánál figyelembe vette és felhasználta.

De mindezektõl eltekintve is, a szabadkõmûvesség ú. n-skót rítusa egyenesen dicsekszik azzal, hogy az õ eredete teljesen összefügg a templomos-rend történetével, s alapítását olyan idõsnek mondja, mint maga a rend. Vagyis á akót rítus a X-ik századig viszi vissza a szabadkõmûvesség eredetét, azt hirdeti, hogy õ továbbfolytatója annak a rendszernek, melyet a templáriusok alapítottak és pedig ugyanazon szellemben, ugyanazon szabályzattal és szertartásokkal. De találunk még más adatot is. Fentebb említettük, hogy az angol szabadkõmûvesség Anderson alkotmányának elfogadása után nemsokáig volt egységes, hanem két szektára szakadt. Ezen szakadás oka épen abban nyilvánult meg, hogy az angol szabadkõmíves páholyok egy része az 1723-as alkotmánnyal szentesített, de már 1717-ben megalakult londoni nagypáholyt valami új szabadkõmûvességnek tekintette és deklarálta, amellyel szemben szükségesnek tartotta oly páholyok megalapítását, amelyek a régi szabadkõmûvesség folytatásaként szerepelnek. Ugyanakkor felhoztuk azt is, hogy a kilwinnigi páholy a londoni nagypáholy elsõbbségét nem volt hajlandó elfogadni, hanem ezt a pozíciót magának követelte, épen az õsiség alapján.

A londoni nagypáhollyal a vita aztán csaknem egy századon keresztül tartott ezen õsiség felett, míg végül 1807-ben az angolok a kilwinnigi páholynak ezt az elsõbbséget épen annak érvelése elismeréséül, tehát az õsiség jogán megadták. Már pedig a kilwinnigi páholy azt vitatta, s ezt okmányokkal is bizonyította, hogy õ már a XIV. században, a templáriusok feloszlatása után azonnal megkezdette mûködését, s azóta szakadatlanul dolgozik is. A kilwinnigi páholy ezen elsõbbségét különben a mai szabadkõmûvesség is fenntartás nélkül elismeri, s azt sem vonja kétségbe, hogy az már a XIV. században fennállott.

Végül még egy bizonyíték! A szabadkõmíves hierarchia egyik legmagasabb foka és leghatalmasabb tisztsége a Kados lovag foka, melynek felvételénél a felavatandóhoz - a lovagok katekizmusa szerint - a következõ szavakat intézik: "Testvérem! Csatlakozni kívánsz egy Rendhez, mely több mint ötszáz éve csendben, titokban dolgozik ugyanegy céllal és eddig csak részleges eredménnyel,"

Ezek a szavak nem újak, nem most, vagy évtizedekkel ezelõtt formuláztattak meg, hanem már századokkal ezelõtt használt mondatai a Kados lovag felavatásának, s így fontos bizonyítékok amellett, hogy a szabadkõmûvesség már a középkor egész folyamán mûködött.

Mindezekre a bizonyítékokra azt mondja a szabadkõmûvesség, hogy teljesen fölösleges ezek összehordása és megrögzítése, mert hiszen azt sohasem állította egyetlen szabad-kõmíves sem, hogy ez a szabadkõmûvesség csak 1717-ben keletkezett, s egyszerre úgy ugrott ki a világba, mint a görög mitológiában Zeus fejébõl Pallas Athene. Persze, hogy megvolt már azelõtt is - mondják õk - hiszen épen õk hirdetik és hangoztatják ezt, miként pl. Kõhegyi Lajos az inasfok számára írt kátéjában így kezdi a drukkoló jelölt kioktatását: "Rég elmúlt századok homályában vész el egy szövetség története, melynek mûködésétõl, mert a legkevesebben ismerik és mert a titokzatosság homályával van leborítva, félnek, kigúnyolják és csak kis része az emberiségnek ismeri el s kíséri áldással mûködését. Ez a szövetség, a szabadkõmíves szövetség."

Nahát, - mondják õk, - teljesen nyitott kapukat dönget az, aki ennek eredetét az 1717. évet megelõzõleg is oly nekikeseredetten kutatja, mintha a szabadkõmûvesség létét azon idõkben a páholyok mereven tagadnák.

Nem is szükséges a nyomait kutatni, - folytatják tovább, - mikor õk maguk rámutatnak az õsökre, az eredõre, mikor maguk hangoztatják, hogy a mai szabadkõmûvesség létének alapját a régi kõmíves és kõfaragó testületekben bírta és bírja.

Rendben van! Álljunk meg tehát itt egy pillanatra, s mert az eddigiek folyamán talán még a szabadkõmûvesség is jogosnak tartja vele szemben óvatosságunkat, vizsgáljuk meg, vájjon most az egyszer - egyetlen egyszer - valóban ráhibázott-e az igazságra és tényleg egyenes folytatása és törvényes leszármazottja-e a középkorok kõmíves testületeinek? Említettük már, hogy ezek a középkori társulások a szakma védelmére alakult intézmények voltak. A kõmûvesek egyesülete tehát ezen iparág védelmére és fejlesztésére, érdekeinek megvédésére teremtõdött, s csak ez adta meg fen-állásának egyetlen alapját is. Minden szabályzat, minden rendezés és minden igazgatás is természetszerûleg ezt a célt szolgálta és szolgálhatta és semmi mást.

Mert ugyan mi indokolná, vagy indokolhatná, hogy a kõmûvesek egyesülete - a sok száz közül csakis ez az egy - valami, a foglalkozáshoz nem tartozó, azzal semmi összefüggésben nem álló, sõt a szakma tagjainak értelmi színvonalát messze felülmúló célokat is beiktasson az egyesület törekvéseibe? Végre is a X., XI., XII. századokban vagyunk, ahol még a kor legképzettebb, legtudósabb elméi sem emelkedhettek odáig, hogy filozofikus, szociológiai vagy emberbaráti intézményeket hozzanak létre, hogy altruista szövetségekbe tömörüljenek. Miért csak a kõmûvesek s a kõfaragók voltak azok az übermenschek, akik foglalkozásuk megoldásra váró kérdésein kívül más olyan célokat is hajszoltak - és pedig tudatosan -, amelyek az õ századaikban még embrióban sem voltak meg.

Hogyan juthatott volna a X-XII., de még a következõ századok kõmívese is arra a gondolatra, hogy az általa megalapított és az általa fenntartott egyesületben nagy, általános emberi szempontokat fog beágyazni, hogy a partikuláris szervezkedések ezen klasszikus idejében õ át fogja törni a világ akkori légkörét, s nem akar kevesebbet, mint az egész emberiség átölelését.

De tegyük fel, hogy azt akarta! Mi predestinálta volna épen ezt az iparágat arra, hogy õ legyen ennek a tervnek a kovácsa, s õ álljon az élén ezen törekvéseknek? Mennyivel volt különb, hatalmasabb, képzettebb, tekintélyesebb, mint azon korok más iparága, pl. az ötvösök? És ki fogadta volna el vezetõ szerepét? Kik mentek volna utána, kik ismerték volna el szellemi felsõbbségét és rátermettségét erre a vezéri állásra? Talán a kor tudósai, a teológusok, az egyetemek stb. tanárai, az államférfiak, a fejedelmek, egyszóval azok, akiknek csatlakozása nélkül ez a terv egy fabatkát nem ért volna, s egy általános részvétlenség lett volna osztályrésze már kipattanása pillanatában?

Hát van olyan épeszû ember a világon, aki el is hiszi, hogy ezek a tudósok - de más szakmák is -, a kõmûvesek irányítása után mentek volna, s ezek testületeiben kerestek volna menedéket eszméik számára?

Mutassanak a szabadkõmívesek csak egyetlen - nem bizonyítékot, de valószínûséget csak -, mely ezt a leghalványabban is támogatná és megérthetõvé tenné!

Nem tudnak ilyet felmutatni!

Balassa a szabadkõmûvesség lényegét így határozza meg: »A szabadkõmûvesség igazi lényege, alapvetõ gondolata az egész emberi nem testvéri összetartozása. Azt vallja és hirdeti, hogy a nemzeti, faji, nyelvi, vallási különbségek szerint ?széttagolt emberiséget egy családban kell egyesíteni és testvérnek kell tekinteni mindenkit, akit Isten embernek teremtett".

Hát lehetséges, hogy ez a cél egy iparos szakegyesület alapját képezhette volna - nem 700-800 évvel ezelõtt -- de képezhetné akár napjainkban is?

Itt tehát sehogyan sem klappol a dolog! Mert, hogy a kõmíves és kõfaragó testületek ezt a célt nem tették egyesületük alapjává, az kétségtelen. Ha pedig ez így van, úgy a rokonsága a mai szabadkõmûvességnek ezekkel a céhekkel, teljesen önkényes és minden alapot nélkülöz.

Harmadik megoldás el sem képzelhetõ!

Ámde - mondják õk - Anderson alkotmányának címében és fejezetében kifejezetten hangoztatja, hogy annak rendelkezéseit ezen "nagyon régi" társaság szabályzataiból vette és állította össze, s ezt az állítását azon bizottság is approbálta, mely az õ tervezetét elfogadás elõtt átvizsgálta.

Ez igaz! Ebbõl azonban nem következik az, hogy a régi kõmíves céhek az õsapái a mai szabadkõmíves páholyoknak, hanem a fent elmondottak és Anderson kijelentéseibõl egy más következtetést kell és lehet csak levonni, nevezetesen azt, hogy egy más intézmény volt az, mely a mai szabadkõmûvesség õsének tekinthetõ.

Ez az intézmény már tényleg nem szakmák érdekét védelmezte, nem azok fejlõdésének az elõmozdítója volt, hanem egy olyan testület, mely egy bizonyos célra törõ emberi sokaságot egyesített kebelében, tekintet nélkül azok foglalkozására és társadalmi állására. Ez az intézmény lehet, hogy önállóan dolgozott, lehet, hogy kalózlobogó alatt úszta át az egymást követõ századok tengerét, lehet, hogy kakukk módjára egy - egyébként - indifferens és szakcélokat hajszoló testület kebelében húzódott meg, hogy ennek háta mögött minél nagyobb biztonságban munkálhassa saját törekvéseit . . . lehet . . . lehet, de az bizonyos, hogy sem Anderson szabadkõmûvessége, még kevésbé az azt követõ szabadkõmûvesség a középkor régi kõmíves társulataival semmi összefüggésben és rokonságban nincs és nem is volt soha.

De hiszen - vethetné ellen bárki is - maga az elnevezés, a mûszavak, a szertartások, a jelek, a fokok, mind azt mutatják, hogy a szabadkõmûvesség igen szoros nexusban állott, vagy állhatott a középkor építõ céheivel.

Elsõ pillanatban tetszetõsnek is látszik ez az érvelés. De csak elsõ pillanatra. Mert, ha gondolkodunk, látni fogjuk, hogy nem állja meg a helyét. Ha ugyanis a cél nem azonos - márpedig, amint kimutattuk, nem azonos, - úgy a kevésbé jelentõs részek hasonlósága nem bizonyíték a leszármazás törvényessége mellett. Lehetséges, hogy egy intézmény meghúzódott a kõmíves testületek belsejében, különösen mikor azok már tagjaikat elvesztették, s felkendõzte magát, - hogy a hatóságokat megtévessze - ezek jelvényeivel, vagy lehet az a hasonlóság véletlen is, de bizonyíték az eredet azonosságára semmiképpen nem lehet. Igazat ad nekünk ebben Balassa testvér is, aki ezt a hasonlóságot maga sem értékeli valami sokra, midõn így beszél: "Különösen a ruházatot (kötény, kesztyû,) az ismertetõ jeleket, szavakat, továbbá a felvétel ünnepies módját, a tagoknak három fokozatba osztását (inas, legény, mester), és a titoktartás kötelezettségét tekintették olyanoknak, amelyekben hasonlóságot vagy tovább menve, közös eredetet lehetne találni. Ez a hasonlóság azonban a legtöbbször csak külsõség vagy véletlen találkozás. Hiszen minden zárt, vagy titkos társaságnak megvannak a maga ismertetõ jelei, a felvétel bizonyos formaságokhoz van kötve, s természetes az is, hogy minden zárt társaság a felvett tagoktól titoktartást követel. Tehát ilyen, a dolog természetébõl következõ véletlen hasonlóságok alapján sem közös eredetre, sem közvetlen leszármazásra következtetni nem lehet."

A mai szabadkõmûvességnek a régi kõmíves céhekkel közös eredetét tehát elfogadnunk nem lehet, s amint látjuk még szabadkõmíves is akad, aki ezt szintén nem fogadja el.
De hát akkor zsákutcába jutunk-e? Megfeneklik-e további kutatásunk?
Nem! Maradunk ezen a nyomon, s akkor felfedezzük azt, hogy a kõmíves céhek kebelében már századokkal ezelõtt felütötte fejét egy tõlük elkülönített gyanús célú titkos társaság, mely itt azért lapult meg, mert ezen szakegyesületek háta mögött érezte magát a legbiztosabban.

Ez a titkos szövetkezés a régi kõmíves páholyokban mindig nagyobb területet foglalt el, s mikor a reformáció után a szakmabeli tagok sora megritkult, az üres helyeket ellepte, majd késõbb a páholyokat teljesen kisajátította.

A hatóságok, az államhatalomtól azonban tartania kellett, õ tudta, hogy miért - s így egy ideig a tényleges kõmûvesek között lapult, azok szertartásait elleste, jelszavait magáévá tette. Egyszer azonban mégis beállott az a pillanat, amikor már a vak is láthatta, hogy a régi tagok kipusztulták s íme, mégis csak úgy hemzsegnek a páholyokban a talmi kõmívesek. Ez pedig baj volt! Az új tagok céljai és az állam célja, az õ törekvéseik és az

akkori rendszerek törekvése, valahogy nem voltak összeilleszthetõk, s az elõbbi a hatalom birtokában azon idõkben nem perrendtartások zavaros paragrafusain keresztül sújtott le, hanem közvetlenül az erõ jogán semmisítette meg ellenfelét.

Ki kellett tehát találni valamit, amivel az igen éber, és folyton gyanakvó államot félrevezethessék. Egyszerre csak hirdetni kezdték, hogy õk a jámbor filozofálás, az emberbaráti cselekedetek istápolói, s csak a régi tradíciónak áldoznak, mikor a középkori céhek szokásait és jelvényeit, mûszavait és titkosságát tovább is fenntartják az utókor számára. Fel is tálaltak nagy csomó sületlen bölcselkedést, még nagyobb adag jámbor elvet, azt kidobták a világba, így sikerült elérniök, hogy az állam lépre ment, s nem látott bennük ellenséget többé. Még az igen éleseszû Napóleont is annyira meg tudták téveszteni, hogy az a szabadkõmûvességet egy "nagy semmi"-nek titulálta, hát a kevésbé éles szemûeket hogyne vezették volna félre!

Megint csak Balassa testvérrel bizonyítjuk fenti állításainkat, õ is vallja a kõmíves céhek ezen kettõsségét, egyik oldalon a dolgozó, második oldalon a tiszteletbeli vagy felvett kõmívesekkel, mely utóbbiakat - mint megemlíti - "a dolgozó kõmívesekkel szemben elmélkedõ, filozofáló kõmûveseknek is nevezték. E társaságoknak neve Society (társaság) vagy Brotherhood (testvériség). Néha Lodge (páholy) néven is említik õket, s szertartásaik, jeleik teljesen megegyeztek az építõ kõmûvesek szertartásaival és jeleivel. Ezek a szimbolikus kõmíves testvéri társaságok voltak a legrégibb szabadkõmíves páholyok csirái s ezen a nyomon kell tovább Keresnünk a mai szabadkõmíves szövetség eredetét". (I. m-12. old.)

Helyes, Balassa testvér, helyes! Mi is ezt állítottuk a fentiekben, szakasztottan ugyanide lyukadtunk ki. Nemcsak azok vittek reá Balassával azonos konklúzióra, amiket elõbb felhoztunk, de azok a bizonyos szertartások, szavak, jelek stb., amelyeket Balassa olyan egyezõeknek említ a régi céhek szavai és szertartásaival - is gondolkozóba ejtettek. Mert igaz ugyan, hogy a mai szabadkõmûvesség beléletében sok a kõmíves mûszó, de még több a zsidó szó, misztikum és jel, amelyek a középkor kõmíves céheiben sehol nem voltak feltalálhatók. Vagyis tehát az "elmélkedõ" testvérek olyan szertartásokkal is éltek, olyan mûszavakat is használtak, olyan jeleket írtak elõ, amelyeket a szakegyesületben nem kaphattak készen, amelyek ott nem szerepeltek, amelyeket tehát nekik máshonnan kellett hozniok és munkájukba beilleszteniük.

Ennek a vizsgálatára azonban késõbb fogunk rátérni, most maradjunk csak amellett, amiben Balassával teljesen megegyezünk, hogy t. i. volt a kõmíves céheknek egy fattyú-hajtása is, az ú. n. filozofáló vagy elmélkedõ szabadkõmûvesség, és pedig már a középkor századaiban is.

Ha pedig már itt tartunk s olyan szépen megegyezünk ebben az igen fontos - és a szabadkõmûvesség történetének kutatásánál alapvetõ - kérdésben, úgy kérdezzük, vájjon kikbõl állott ez az elmélkedõ és filozofáló társaság? Jámbor, szelíd, köldöknézõ és tele szív, csupa lelek férfiakból-e, akik csak a jót akarták, csak a szeretetet hirdették és gyakorolták, csak az emberiség boldogságát munkálták, vagy pedig sötét és terhes lelkû egyénekbõl, minden kor elégedetlenjei és forradalmáraiból, a felforgatás apostolaiból és úttörõibõl-e, akiknek egyetlen vágyuk, egyetlen céljuk, egyetlen törekvésük volt a lázadások megrendezése, az izgatások gócainak kifejlesztése, az emberiség örökös piszkálása és elégedetlenné nevelése?

Lássuk, hogy az az elmélyedés mit jelentett már a régi páholyokban is, a filozofálás gyakorlati téren megmaradt-e cikornyás tézisek hirdetésében, vagy alkalmazásában a forradalmak megrendezését, az emberiség állandó izgatását s a permanens világgyújtogatást szolgálta-e?

S ha ezeket kutatjuk, rá fogunk jönni, hogy valóban ezt szolgálta, a filozofáló és álkõmûves szövetség tényleg a mindenkori államrendre veszélyes egyének gyülekezetének volt
tekinthetõ.

Ezen állításunk igazolására az alábbi tényeket hozzuk fel: Említettük már, hogy az angol szabadkõmûvesség, nem sokkal azután, hogy a négy páholy Londonban Nagypáhollyá alakult, s Anderson az egész szervezetet alkotmányával egy kalap alá vonta, 1751-ben ismét kettévált. Laurence Dermott vezetésével a disszidensek külön szervezkedtek és külön páholyokat alapítottak, indokul azt hozván föl, hogy az új Nagypáholy és annak páholyai a régi szabadkõmûvességtõl, annak elveitõl, tanaitól és céljaitól teljesen eltértek és egy új nyomot taposnak a szövetség számára. Dermott fellépése óriási eredménnyel járt, az angol szabadkõmívesek nagy része köréje csoportosult, elfogadta az õ megállapításait, s megalapította külön páholyait, melyeket a régi szabadkõmûvesség folytatásának deklarált és tekintett, míg a másikat "modern"-nek keresztelte el. Ez a különválás csaknem egy évszázadon keresztül két részre osztotta az angol szabadkõmûvességet, amelyet újból csak a XIX. század második tizedében sikerült ismét közös nevezõre hozni.

Mármost melyik irány volt az, mely a régi tradíciókat, a valódi kõmûvesség célkitûzéseit követte és melyik volt, amely az "elmélkedõ" kõmûvesség mentalitása szerint rendezte be életét?

Megállapítani nem tudjuk, de tárgyunk szempontjából nem is fontos ez! Tény az, hogy ez a kettéválás nagy eltérések és nagy elvi differenciák eredményeként állott elõ, s az egyik irány feltétlenül más szemszögbõl nézte a szabadkõmûvesség feladatát, egyik más követendõ utat olvasott ki múltjából, mint a másik.

Ne feledjük el, hogy ezen idõben Franciaországban már virágzott a szabadkõmívesi élet, s a kontinens más államaiban is hatalmas csapásokat vágott magának politikai és társadalmi téren is. Sõt, csakis ezeken! A Morning Post cikkeibõl összeállított könyvben olvassuk, hogy "annyi mindenesetre bizonyos, hogy angol arany segítette finanszírozni a francia forradalmat. De bizonyos az is - Mrs. Webster állítása szerint -, hogy ez az arany nem Pitt arany volt. III. György kormányának keze ebben az összeesküvésben nem játszott közre. Franciaországba angol forradalmár klubok küldtek segítséget". (Földalatti összeesküvõk, 35. old.)

Gömbölyítsük csak a kezünkbe vett fonalat tovább! Vajon bizonyos-e az, hogy ezek a forradalmár klubbok nem voltak egyebek, mint az angol szabadkõmíves páholyok egy része ?

Megadja erre is a feleletet Balassa testvér. Õ ugyanis a szabadkõmûvesség históriáját kutatva, midõn kifejti azt, hogy a középkori kõmíves céh két részbõl állott, tényleges kõmívesekbõl és az ú. n. felvett tagokból, egyben - szabadkõmíves nyelven ugyan - meg is mondja, hogy mily lelkületû egyénekbõl állottak ezek a felvett tagok. Halljuk tehát õt magát.

Balassa a rózsakeresztesek rendjéről értekezve, azok tagjait a következõképpen jellemzi: "A gondolat- és lelkiismeretszabadságot elnyomó középkori szellem mindenütt felkeltette a gondolkodó emberekben az ellenhatást, s mindenféle titkos csoportosulásban, akadémiákban, páholyokban igyekeztek szabad elmélkedésre és kutatásra irányuló törekvésüknek teret szerezni. Olaszországban, Franciaországban Németországban és Angliában egyaránt voltak az Egyház dogmáival szembenálló kutatók s ezeknek egy jelentékeny részét egyesíti a rózsakeresztes név ... Szimbólumaik nagy részét az építészet, különösen a templomépítés köréből vették... ily-módon kapcsolatba jutottak az építõmesterek, a kõfaragók testvéri társaságával és sokan közülük mindkét társaság tagjai voltak". (I. m. 10-11. oldal.)

Késõbb világosan is kimondja, hogy "a filozófiai, a természettudományok és a mûvészetek iránt érdeklõdõ, részben a rózsakeresztesek körébõl alakult a dolgozó kõmûvesek mellett a felvett kõmûvesek társasága, mélynek tagjai ... a tudomány, különösen a filozófia iránt érdeklõdõ, s az emberiség javáért, boldogításáért dolgozni akaró s a testvéri szeretetet ápoló egyének voltak." (12. old.)

Hámozzuk csak ki ezt a cikornyás és körmönfont szabadkõmíves stílust a maga homályából s fejtsük meg annak igazi értelmét.

Mit mond ez? Azt beszéli el, hogy már a középkor folyamán voltak turbulens és izgága emberek, akik a mindenkori állami és társadalmi rend esküdt ellenségeiként tûntek fel, s annak megsemmisítésére törtek.

Miután pedig a középkor kormányait nem lehetett holmi megtévesztõ eszmékkel elbolondítani, s mert azon idõkben a mindenáron forradalmárokra, ha kiáltottak a nyilvánosság elé, nem valami kedvezõ jövõ várt, ezek az összeesküvõk, ezek a forradalmárok szépen besurrannak egy ipari társulat helyiségeibe, ahol - miután az természete szerint csak szakdolgokkal foglalkozott, -biztonságban érezhették magukat s nyugodtan kovácsolhatták a fegyvereket az állami rend ellen, s zavartalanul tervezgethették ki a tömeg mételyezésére, a forradalmak kirobbanására alkalmas utakat és módokat. Ennek az ügyes és ravasz elhelyezkedésüknek, a kõmûves testületek naivságának és vendégszeretetének a köpenyébe takaródzva átmentették szervezetüket és elveiket az egyes korok kormányzatainak ébersége ellenére is, hogy hálából magukra kendõzzék aztán késõbb ezeknek a kõmûves testületeknek összes szabályait és formaságait, melyekhez nekik ugyan semmi közük nem volt, de arra feltétlenül alkalmasnak látszottak, hogy árnyékukban meghúzódva, állandóan tévedésben tartsák a társadalmat, Egyházat és kormányokat.

Kolosszális beismerés ez! Így már aztán megértjük, hogy Angliában már 1360-ban megjelent egy parlamenti rendelet, mely a kõmûveseknek, kõfaragóknak, ácsoknak mindennemû szövetségét feloszlatja, társulatait, gyülekezeteit, káptalanjait, rendeleteit, szabályait és esküiéit eltörli és hatálytalanítja.

Hogy ennek a tilalomnak a kívánt hatása nem igen következett be abból igazolható, hogy IV. Henrik uralkodása idején, 1425-ben ezt a rendeletet a parlament újból kiadta, s újból megtiltja a kõmûvesek gyülekezését és szervezkedését.

Az kétségtelen, hogy az iparos szakegyesület ellen az államhatalomnak nem volt és nem is lehetett kifogása. Hiszen azon korban széltében-hosszában virágzottak az egyes szakmák gyülekezetei, igen sok iparág céhe hatalmas és gazdag is volt, s nagyszámú tagot egyesített

kebelében. Már pedig a. rendelet csak a kõmûvesiek szervezetét oszlatja fel, s azoknak tiltja meg a tömörülést és a gyülekezést, a többi iparág hasonló egyesületeit békében hagyja tovább is mûködni.

Mi lehetett ennek az oka?

Nem más, minthogy ezen egyesületekben már akkor ott gubbasztottak a Balassa terminológiája szerint a "középkori szellemmel" ellenséges érzülettel viseltetõ egyének, azok az. elemek, amelyek az államélet nyugodt menetének és az emberiség békés fejlõdésének akadályai voltak, akik már akkor - az egyszerû ipari testületekben meghúzódva - kiforgatni készültek azokat igazi céljaikból, s megkaparintani kívánták õket a saját - az államra és társadalomra veszélyt és bajt jelentõ eszméik számára.

A most leközölt adatok ismeretében, tegyünk most már egy újabb lépést kutatásaink terén elõre, s hagyjuk el a valódi kõmûvesek társaságának történelmi exhumálását, s vizsgáljuk ezentúl annak a másik szabadkõmûvességnek a történetét, melynek nyomára akadtunk a kõmûves céhek jámbor testületeiben, s melyek tagjait Balassa is a tényleges kõmívesektõl való megkülönböztetésképpen "felvett" szabadkõmíveseknek nevezi.

Az bizonyos, hogy megtaláltuk az igazi nyomot, az bizonyos, hogy a mostani szabadkõmûvesség õsét ebben a másik testületben kell keresnünk, ebben a forradalmárok egyesületében, mely a fenti bizonyítékok alapján már a XIV. században megfertõzte az egyszerû iparos intézményt s szennyes kezének nyomát már akkor annyira rajtahagyta az államon, hogy az védekezni volt kénytelen vele szemben.

Itt is az a kérdés mered fel elõttünk elsõsorban, hogy mikor keletkezett ez a földalatti szövetség, a pusztítás embereinek, a rend elleni összeesküvõknek ezen összeállása, hogy tovább vihetõ-e múltja a kõmûves céhek korát megelõzõ idõkre is vagy nem?

Minden jel arra mutat, hogy igen! Azok a férfiak, akik keresik életének nyomait, nagyon különbözõ utakon haladnak, de az egyes korokban talált dokumentumokból arra következtetnek, hogy egészen az ókorba kell visszamennünk, ha eredetét fel akarjuk tárni.

Láttuk már elõbb, hogy a szabadkõmíves testvérek maguk is már a történelmi korszakok hajnalán feltalálhatónak jelzik a mai szabadkõmûvesség csíráját. Aczél Gáspár aprólékosan feltárja az Ízisz és Ozirisz kultuszt, mint a mai szabadkõmûvesség eredõjét.

Mások a mágusok tudományának boncolásából fejtik ki a szabadkõmûvesség õsét. Szerintük a mágusok is jelek, szavak, érintések útján ismerték meg egymást s ceremóniájuk nagy vonalakban a mai szabadkõmívesekével teljesen megegyezik, így õk is királyi mûvészetnek nevezték munkájukat, mint ahogy a szabadkõmûvesség saját tevékenységérõl is ugyanezt állítja.

---3. rész---

Dr. Somogyi István: A SZABADKÕMÛVESSÉG IGAZI ARCA 3/4

A mágusoknál is a négyzet volt az anyagi világ jelképe, mint a szabadkõmûvességnél. Ugyancsak ilyen jel volt a háromszög, mint a tudomány jelképe, mely a szabadkõmûvességben is feltalálható a szellemi világ ábrázolásaképpen.

Az ötágú csillag is fontos jelvénye volt a mágiának, amint elõkelõ jelvénye a szabadkõmûvességnek is, melyhez fontos szertartások fûzõdnek. így pl. a páholyház felavatásakor a felavató mester feje felett az ötágú csillag lóg, s ehhez valósággal imádkoznak. A szertartás idevonatkozó része a következõ:

"I. Felügyelõ: Mester! Az ötágú csillag ragyog legfényesebben.
Mester: (3 kalapácsütés után). Testvéreim! Hívjuk segítségül az isteni fényt!"
Erre a szóra minden szabadkõmûvesnek le kell térdelnie, a mester maga is letérdel, kezeit az ég felé emeli és ezeket mondja:
"Mester: Isteni fény! Misztikus láng! Szent tûz! A világegyetem lelke! Egyesek és világok ura! Egyedül mindenható szuverén! Világítsd meg lelkünket, munkánkat, szívünket és hintsd el lelkünkben a szabadkõmûvesség elevenítõ tüzét." "Valamennyien: Úgy legyen!"
Vannak aztán, akik az esszénusoktól, a gnosztikusoktól, a maniheusoktól találnak benne rokonvonásokra, s ezekbõl azt a következtetést vonják le, hogy életében mindezeknek fontos szerep jutott.

Mindezek azonban nagyon halvány és igen vitatható nyomok. Az kétségtelen, hogy a szabadkõmûvesség nem egységes alakulat, hanem különféle irányok és szekták vegyülete, melyek a különbözõ korszakokban hullottak beléje, de ezek még útjának biztos jelzõiül nem fogadhatók el.

Akik pozitív bizonyítékokat igyekszenek produkálni, s akik biztos nyomokat akarnak bemutatni, azok két nagy közületnek a múltját túrják fel, s az itt található adatokból igyekszenek a szabadkõmûvesség homályos eredetét a napvilágra hozni, s a mozaikszerûen összeszedett adatokból történetét teljes egésszé összeállítani.

Ez a két nagy közület, a zsidóság és a templáriusok. Vegyük õket külön-külön.

I. A zsidóság történetében nagy fordulatot jelentett a babiloni fogság. Ez megszüntette a jeruzsálemi központot, a papság vezetõ hatalmát, s így ezek szerepét az imaházak és a. próféták vették át, mint ahogy a régi istentiszteletek áldozati cselekményét is felváltotta az imádság és törvény tanulmányozása. Mindezek viszont kifejlesztették a titkos társaságokat s az történeti tény, hogy a szabadulás és a makkabeusok gyõzelme, ezen titkos társaságok munkájának eredménye volt. A makkabeusok bukása, a rómaiak hatalmának a zsidóságra való kiterjesztése, mindinkább abba az irányba tolta el a zsidóságot, hogy már csak egyedül a Messiásban bízhatott, akit így, mint politikai fejedelmet kezdtek felfogni, s hogy tõle a zsidóság mit várt, bizonyítják fennmaradt irataik, amelyek szerint a Messiás véget vet a háborúnak, a jeruzsálemi templomot megtölti arannyal és ezüsttel, s az egész világ meghódol Izrael elõtt. (Sybilla.)

Ugyanígy gondolja el a zsidóság jövõjét a mózesi könyvek "Jerusalmi" néven ismert zsidó-arám fordítása is, mely így nyilatkozik: "Oh, mily szép a Messiás-király, aki elõ fog állani Juda házából. Derekát felövezve leszáll és csatasort rendez ellenségei ellen;

királyokat öl meg hatalmasaikkal egyetemben és nem lesz király, avagy hatalmas, aki megállana elõtte. Megpirosítja a hegyeket az elesettek vérétõl, ruhája bepiszkolódik a vértõl; õ maga szõlõtaposóhoz lesz hasonlóvá. (Kmoskó Mihály. A zsidóság világuralmi törekvései. 11. old.)

Ugyanezt a felfogást tükrözteti vissza a Talmud több részlete is.

Ha ezek a fantazmagóriák csak jámbor rajongók feljegyzései lettek volna, úgy nem hagytak volna nagyobb nyomot a a zsidóság életében. Ámde - mondja Kmoskó, - "ezek az ábrándok nem voltak üres szónoki túlzások, egyes meghibbant agyú fanatikusok ártatlan fantazmagóriái, hanem oly meggyõzõdés, mely a zsidóság vérébe ment át, s végzetszerûleg irányította sorsát!"

Krisztus Urunk megtagadásának és keresztrefeszítésének is az volt az alapja, hogy õ ezeket a reményeket nem volt hajlandó beváltani, s nem akart a zsidóságnak politikai értelemben vett királya lenni. A zsidóság nem lelki uralkodót, nem olyan királyt várt, nem olyat ígértek be neki vallási vezetõi, aki kijelenti, hogy az õ uralma nem errõl a világról való, hanem harcias fejedelmet, gyõztes államfõt, aki a világ feletti hatalmat volt hivatva megszerezni a Jehova választott népének! "Ebbõl a szempontból vizsgálva az Evangéliumokat - folytatja Kmoskó, - lehetetlen észre nem vennünk, hogy az a nagypéntek, amelyen a zsidóság Jézus Krisztust két lator között felfeszítette, sorsdöntõ pillanat volt az emberiség történetében. Mert amidõn a zsidó nép a Legszentebbet, a politikai messianizmus eszméje kedvéért kivégeztette, megkezdette a harcot ezen eszme megvalósításáért és a szó szoros értelmében hadat üzent az Istennek és az egész emberiségnek." (I. m. 12. old.).

Ennek a politikai messianizmusnak az eszméje annál magasabb lánggal égett késõbbi korokban is a zsidóságban, minél nehezebb idõk szakadtak rája. Ide menekült az egész nép, itt húzódott meg a jelen sivárságában, s ebbõl a gondolatból, ennek fejlesztésébõl merített kitartást küzdelmeiben. A diadalmas római császárok által véghezvitt diaszpóra (szétszórás) után, mikor a zsidóság õsi országát elhagyni kényszerült, már csak ez az egyetlen közös gondolat, közös eszme kötötte össze õket a vér azonosságán kívül, s ezt ápolni kellett, ha csak nyomtalanul el nem akartak tûnni az idegen fajú és vallású népek tengerében.

Az kétségtelen történelmi tény, hogy a századok folyamán igen sok álmessiás lépett fel a zsidóság között, s a legutóbbi volt - Sabbataj Cevi, - aki a XVII. század hatvanas éveiben vitte bele a zsidóságot hiábavaló küzdelmekbe.

A zsidóság felkészülten várta a Messiás eljövetelét s ezért titkos társaságokat s némelyek szerint egy teljesen kifejlõdött titkos kormányzatot is tartott fenn, s tart fenn napjainkig is, mely hivatva van a zsidó nemzetet összetartani, s megõrizni azt arra az idõre, amikor majd tényleg megérkezik az, akit évezredek óta várnak, a zsidóság hatalmas királya, a világ meghódítója s népe dicsõségének megalapítója.

De szolgálták ezek az eredetileg vallásos titkos társaságok azt a politikai célt is, hogy a zsidóságot megvédjék a befogadó államok sokszor tapasztalt igazságtalanságaival szemben, amelyeknek megszüntetését csak az egyes államok rendjének felborításával, az elégületlenségek kirobbanásával lehetett elérni. Ezek a zsidó titkos társaságok annál könnyebben voltak ilyenekre kaphatók, mert hiszen a politikai messianizmus gondolatától függetlenül is, halálos gyûlölettel voltak eltelve a mindenkori kormányok iránt, amelyek

szekatúráikkal, megalázó rendelkezéseikkel a zsidóságot állandóan vérig sértették. Ezek a zsidó titkos társaságok tehát céljaik megvalósítására megnyitották egyesületeiket azoknak is, akik bár nem voltak zsidók, de vagy természetüknél, vagy valami más oknál fogva ellenségeivé váltak a mindenkori társadalmi rendnek, ezeket az egyéneket magukhoz láncolták, s így fejlesztették ki a mai szabadkõmûvességet, amely tehát nem egyéb, mint a zsidó politikai messianizmus egyik zászlóvivõje, vagy még világosabban a zsidó világuralmi törekvések készséges közege és szolgai elõkészítõje.

Rengeteg bizonyítékot és adatot hordanak aztán össze ezen tétel igazolására. Legújabban pl. Ludendorff igyekszik nagy munkájában exacte bebizonyítani, hogy a szabadkõmûvesség zsidó szervezet, szolgalelkû, romlott és elvetemült keresztények részvétele mellett.

A legfontosabb adat, mellyel állításukat támogatják egy könyv, mely a világon mint "Zion bölcseinek jegyzõkönyvei" szerepel. Szerzõje egy Serge Nilus nevû orosz tanár, aki 1903-ban adta ki õket, "A nagy a kicsiben" cím alatt, s második kiadását - melyet 1905-ben rendezett sajtó alá, - egy új fejezettel gazdagította "Az Antikrisztus, mint közeli politikai lehetõség" címûvel. A könyv Cion bölcseinek, - tehát a zsidóság legitim kormányának - 24 jegyzõkönyvét tartalmazza, melyhez - állítólag - a professzor úgy jutott hozzá, hogy 1897-ben, a Baselben tartott zsidó világkongresszus titkos jegyzõkönyveinek másolatait szerezte meg.

Ennek a megszerzésnek a története igen fantasztikus. Az orosz kormány - így szól az egyik magyarázat, - élt a gyanúperrel, hogy a zsidóság azon a kongresszuson nemcsak ártatlan témákat fog fejtegetni, s mert értesült arról, hogy tulajdonképpen egy idõben kétféle tanácskozás is fog folyni, egy porhintés végett a nyilvánosság elõtt, a tulajdonképpeni pedig azalatt titokban, kémszervezetének kötelességévé tette, hogy ezen utóbbiról kimerítõ jelentést szerezzen meg, s lehetõleg a tárgyalt anyagot jegyezze, vagy jegyeztesse le. Az orosz kémkedési osztály aztán alapos munkát is végzett. . Egyik zsidó futárt, akinek feladata volt a jegyzõkönyveknek a zsidóság párisi központi szervéhez való továbbítása, megvesztegette, s az egyes gyûlések anyagát ez aztán az orosz rendõrség rendelkezésére bocsátotta lemásolás végett.

Ennek a lemásolásnak a története is legendaszerû. A futár útközben egy kis német állomáson kiszállott a vonatból, s ott már várták az orosz rendõrség emberei, akik a táska tartalmát, a jegyzõkönyveket a másik vonat megérkezéséig sebtiben lemásolták, s aztán a következõ vonattal a futárt útjára engedték. Ezeket a jegyzõkönyvi másolatokat aztán bemutatták kormányuknak, s így jutott hozzájuk Nilus tanár, ki aztán könyvben jelentette meg azokat.

Az bizonyos, hogy ezek a jegyzõkönyvek szörnyû és sötét dolgokat tartalmaznak. Pontosan ki van bennük dolgozva a kommunizmus egész rendszere, még az idõpont is meg van határozva, s ez nagyjában összeesik a szovjet megszületésével. El van mondva, hogy miként kell megszervezni az 1914. évi világháborút, s mint kell azután úgy dolgozni, hogy az államok nyugvópontra ne juthassanak, s nép és a tömegek miként tehetõk mindig elégedetlenebbekké a világon, mily eszközökkel lesz lehetséges a lázongás és nyugtalanság állandósítása. Le van fektetve bennük a munkásmozgalom egész rendszere, s a keresztény közvélemény permanens destruálásának útja.

Megemlékezik a jegyzõkönyv a szabadkõmûvességrõl is, melyet régi ismerõsének és kedves gyermekének tekint, amelyet a zsidó világuralmi törekvések szolgálatában nagyra

értékel. Az ú. n. XVI. jegyzõkönyv beszél róluk, s szószerint a következõket adja elõ: "Szabadkõmíves páholyokat fogunk létesíteni, és szaporítani fogjuk azokat a világ minden országában, hogy felszívják magukba a közéletnek kiváltságait és mindazokat, akik kiválókká lehetnek. Ezekbe a páholyokba fog összpontosulni a legmagasabb intelligencia, a mi befolyásunk leghatásosabb eszköze. A páholyokat egy olyan központi. igazgatás alá fogjuk rendelni, melyeket bölcs Véneink vezetnek és melyeket kizárólagosan csakis mi ismerünk, és az mások elõtt teljesen ismeretlen marad. (Ez a központi igazgatás állítólag az ú. n. Bnai Brith páholyban van meg, melynek tagjai kizárólag zsidók. Szerzõ.) A páholyoknak, melyek minden liberális és forradalmi elemet összekapcsolnak, olyan képviselõik is lesznek, akik a jelszavakat és a programot beledobják a nyilvánosságba. Ezekben a páholyokban megkötjük a csomót, mely a forradalmi és liberális elemeket összetartja."

A 4-ik jegyzõkönyvnek a szabadkõmûvességre vonatkozó része így hangzik: "Ki vagy mi lenne képes arra, hogy egy láthatatlan hatalmat felborítson? És a mi erõnk épen ebben a láthatatlanságban rejlik. A szabadkõmûvességet, mely vakolj szolgál bennünket, arra használjuk fel, hogy bár hatalmún székhelye és tevékenysége elõtte rejtve marad, önmagunkat és céljainkat mögéje rejtsük."

De ha céljukat elérték, igen kurtán és igen radikálisan fognak a szabadkõmûvességgel végezni. Azt mondja a 15. számú jegyzõkönyv: "Midõn mi leszünk az általunk mindenfelé szított forradalmak segítségével az urak, mihelyt az összes feni álló kormányok megszûnte hivatalosan kijelentetett... õrködni fogunk afelett, hogy semmiféle összeesküvést ne szõjenek ellenünk; lemészárolunk irgalmatlanul mindenkit, avégbõl fog fegyvert, hogy ellenálljon uralmunknak, mind titkos társaság alapítását halállal fogjuk büntetni, a jelenleg fennálló, általunk ismert titkos társaságokat, akár értünk, akár ellenünk dolgoznak is, feloszlatjuk, tagjaikat pedig az Európától legtávolabbra esõ földrészekre számûzzük. Ugyanezt fogjuk tenni a gój szabadkõmûvesekkel is, akik nagyon sokat tudnak. Azokat a szabadkõmíveseket, akiknek bizonyos indokból megkegyelmezünk, a számûzetés örökös terrorja alatt fogjuk tartani. Törvényt fogunk kihirdetni, melynél fogva a titkos társaságok összes tagjai számûzetnek Európából, mely a mi kormányzatunk középpontja lesz. Kormányzatunk ítéletei véglegesek és felebbezhetetlenek lesznek."

Van-e még tovább a borzalmas kijelentésekbõl?

Van bizony, és pedig ugyancsak a szabadkõmûvességgel kapcsolatban, amelynek a zsidóság abszolút gyõzelme esetén, igazán semmi jövõt nem jósolhatunk.

Nézzünk tehát még egy pár idézetet.

Az 1. számú jegyzõkönyvben a többek között a következõk állanak: "A régi idõkben még mi kiabáltuk a tömegek között, a "szabadság, egyenlõség és testvériség" szavait. Ezeket a szavakat egészen az undorig ismételték a lelkiismeretlen papagájok és összefutván mindenfelõl a csalétekhez, lerontották a világ kedvezõ elõhaladását és a valódi egyéni szabadságot, mely valaha oly jól meg volt védve a köznép erõszakossága ellen."

... A földünk minden országában, a mi sorainkból rendkívül nagy tömegeket ragadtak magukkal ezen szavak: "szabadság, egyenlõség és testvériség" ügynökeink segélyével, akik lelkesedéssel hordozták zászlóinkat, - ez alatt pedig e jelszavak szú gyanánt õrölték meg a keresztények jólétét, lerombolták a békét... aláásva az államok alapját."

A 2-ik jegyzõkönyvben is találunk igen érdekes megállapításokat, így az alábbiakat: "Emlékezzetek csak vissza a francia forradalomra, amelyet "nagy"-nak nevezünk, jól ismerjük elõkészítésének titkait, mert a ml munkánk volt. Azóta vonszoljuk a tömeget csalódásból, csalódásba..."

Mindezen politikai tervek kivételére két szervezetet tartottak a jegyzõkönyvek urai alkalmasnak és pedig az utca, a tömeg részére a szociáldemokráciát, az intelligencia számára, mely egyben az elõbbi szervezet vezérkaraként is felfogható, a szabadkõmûvességet.

A 15. számú jegyzõkönyv ezeket mondja idevonatkozólag:
"..Amíg majd mi leszünk az urak, a világ minden országában létesíteni és szaporítani fogjuk a szabadkõmûves páholyokat; ide fogjuk vonzani mindazokat, akik nyilvánosan szerepelnek, vagy szerepelni akarnak, minthogy ezek a páholyok lesznek fõforrásai értesüléseinknek és befolyásunk ezekbõl fog kiáradni...
... Sokan, akik a titkos társaságokba belépnek - kalandorok, félrecsúszott emberek s rendesen érték nélküli egyének, ezek semmi nehézséget sem fognak nekünk okozni, ellenkezõleg segíteni fognak nekünk tervünk foganatosításánál.
... Nagyon természetes, hogy egyedül mi fogjuk vezetni a szabadkõmûves munkát, mert csupán csak mi tudjuk, hová megyünk, mi a célja munkánknak.
... A gojok a páholyokba rendesen egyszerû kíváncsiságból lépnek be, vagy abban a reményben, hogy részesüljenek a közjavakból, vagy azért, hogy megvalósíthassák kivihetetlen reményeiket... Azért biztosítunk nekik sikereket."

Végül még egy idézet a 11. számú jegyzõkönyvbõl: "Milyen célból találtuk fel ezt a politikát és oltottuk be a gojim lelkekbe anélkül, hogy rejtett értelmének megvizsgálására módot adtunk volna neki? Mi egyéb okból cselekedtük volna ezt, ha nem azért, hogy szétszórt törzseink részére kerülõ úton érjük el azt, ami egyenes úton elérhetetlen?
Ez volt az alapja titkos szabadkõmûves szervezetünknek, melyet a gojim barmok nem ismernek és amelynek célját nem gyanítják, miután becsaltuk õket egy külsõ szabadkõmûves hadseregbe, hogy port hintsenek társaik szemébe."

Hogy a Nilus tanár könyvében felhozott s egyes részletekben az imént citált borzalmas nyilatkozatok hamisítványok, kitalálások vagy tényleg valódiak-e, arról itt nem kezdünk vitát.

Hogy azonban az olvasók maguk döntsék el, mennyiben érdemelnek hitelt, vagy mennyiben ráfogások és a világ minden államában vezetõ szerepet játszó zsidóságnak mennyiben akarnak a megrágalmazásai lenni, az alábbiakban egy pár történelmi tényt óhajtunk tájékoztatásukra leszögezni:

Nilus tanár könyve a londoni Britisch Múzeumban már 1908-ban katalogizálva lett, tehát már ezt megelõzõleg készen volt kézirata, melyet a Morning Post 1889-1905 közötti idõre tesz. Ez azért fontos, mert - bár letagadhatatlanul megjósolja a világháborút, a kommunizmust, a Népszövetséget, a háború utáni bajokat, a valutaingadozásokat, a gazdasági kríziseket s mindezt tervszerû munka eredményének tünteti fel - ezeket oly idõben rögzíti meg, amikor semmiféle emberi tudománnyal bekövetkezésüket kiszámítani nem lehetett. Tarthatja a könyvet bárki aminek akarja, durva és gonosz rágalomnak vagy a tiszta igazságnak, egyet letagadni egyik tábor sem fog tudni, hogy a könyv már 1908-ban a világ legnagyobb könyvtárában lajstromozva lett s hogy olyan dolgokat jósol meg, amelyek nemsokára tényleg bekövetkeztek.

Ha pedig a jóslások fenti része eleven valósággá lett, nem lehet a szabadkõmûvességrõl mondottakat sem úgy egyszerûen elvetni, annál is inkább, mert hiszen igen elõkelõ szabadkõmívesek erõsítik azokat meg.

Így pl. amiket a kétféle szabadkõmûvességrõl elmond Nilus, azt Loius Blanc is megerõsíti, mikor a francia forradalom történetérõl írott munkájában a következõket állítja: "Égõ lelkek számára fenntartott, titkos páholyokat létesítettek... Árnyékos szentélyeket, melyeknek ajtajai csakis a próbák hosszú sora után nyíltak meg a beavatottaknak, mikor már bebizonyították a forradalmi nevelésben tett elõrehaladásukat.

Említettük már Albert Pikenek egy citátumát, mely az Egyesült Államok déli igazságszolgáltatásainak szertartáskönyvére utal s mely így hangzik: "Testvér! Egy olyan Rend kötelékébe óhajtasz lépni, mely ha eddig csak részleges eredményt is ért el, több mint 500 éve csendben és titokban dolgozik egyetlen cél megvalósítása érdekében. A kötelesség, melyet most vállalsz, veszélyt is hozhat rád, mert ez a Rend a nemzetek ügyeivel foglalkozik és a jövõben világhatalomra törekszik."

Végül a jegyzõkönyvek azon részére, melyek kijelentik, hogy a "szabadság, egyenlõség és testvériség" jelszavának a felkapása és a világba való kidobása, egy titkos zsidó társaság munkája volt, s melyek jelzik, hogy a francia forradalom megrendezése is ezen társaság mûve, hivatkozunk a francia Nagy Oriens 1889 április 2-án kelt körlevelére, mely á következõket mondja: "A szabadkõmûvesség, mély felidézõje az 1789-iki forradalomnak, folytatni köteles ezt a munkáját."

Döntse hát el ezek után az olvasó, hogy Nilus könyve fantazmagória szüleménye-e, vagy eleven valóság, melyet az adatok egész halmaza, a bekövetkezett események egész légiója támogat és bizonyít?

Mi pedig menjünk tovább egy lépéssel kutatásaink terén, a "felvett" szabadkõmûvesek társaságának múltját illetõleg.

A már eddig itt-ott felhozott szavakból, jelekbõl az a következtetés vonható le, hogy a szabadkõmíves szertartások, fokok, tisztségek és szimbólumok túlnyomó részben zsidó eredetûek.

Minthogy pedig a kõmíves céhekben ezen zsidó szavaknak nyomuk sem volt, azok máshonnan és pedig olyan helyekrõl kerültek bele az intézménybe, mely vagy maga is zsidó eredetû volt, vagy azzal a legszorosabb összeköttetésben állott.

Hogy ezeknek a szertartásoknak és szavaknak jelentõségérõl meggyõzõdést szerezhessünk, idézzük a Morning Post cikkeibõl az alábbi részletet:

"A szabadkõmûvesség története, habár Angliában a három fokozattal: a "tanonc", "legény" és a "mester" fokával kezdõdik, korántsem végzõdik ott. Bizonyos kontinentális és amerikai páholyok titkos jelentéseiben, az "anya-nagypáholy" szellemétõl olyannyira idegen és sötét mondatokra és szertartási formákra akadtunk, melyek titkos indító okokra utalnak és ha egyáltalában jelentenek valamit, csakis rosszat jelenthetnek. Hogy ezek az egymást követõ fokozatok a szabadkõmûvességben hierarchiát képeznek-e vagy sem, bajos meghatározni. Nem tudni, hogy az egyes fokok önálló társulatokat alkotnak-e, vagy az utánuk következõ fokból kapják-e az utasításokat? Annyi azonban említésre érdemes, hogy minél magasabb a fok, annál titokzatosabbak és nyugtalanítóbbak a szertartásai. A

szabadkõmûvességnek legalább 33 külön fokozata van, melyeknek mindegyike külön rítussal bír a rend állítólagos hagyományai alapján és mindegyik tökéletes titoktartásban vezeti tanácskozásait és szertartásait.

Az, akit a legalsó fokon avatnak be a forradalmi szabad-kõmûvességbe, csak ritkán hallja e kifejezéseket: szabadság, \ egyenlõség. Mikor azonban már megszokta e szavakat és megtanult hallgatni, akkor a Mester rangjára emelik. Akkor hallja elõször, hogy a Rendnek volt egy alapítója, akinek a halálát meg kell bosszulni. A következõ fokokban, különösen a 9. fokozattól kezdve, annyira megszokja a bosszú gondolatát, hogy végre egészen a magáévá teszi. Minden Mestert két feladat elé állítanak. Az elsõ feladat az" hogy keresse meg az elveszett szót, de csak késõbb, egy magasabb fokon értesül róla, hogy ez az elveszett szó; Jehova, vagyis a természetes vallás. A második feladat: Hirám megbosszulásában rejlik, amire õt a Mester jelvénye állandóan emlékezteti. A jel: szúrást színlelõ hüvelykujj. A 9. fokon (a kilencedik fok választott lovagja) még magasabbrendûvé lesz a szertartás. Albert Pike-nek az Egyesült Államok déli igazságszolgáltatásának szertartás-könyve (Skót rítus) címû mûve szerint, minden új felavatásnál az új beavatott és nyolcan a régi lovagok közül, félreteszik ékszereiket és szabadkõmíves ruháikat. Mindegyiket felfegyverzik karddal és tõrrel. Azután bevezetik õket egy sötét szobába, melynek padlóján magányos mécses ég. A mécses mellett falevelekbõl összehordott ágyon fekszik Abairam alvó alakja.

"Ez a gyilkos!" - szól a szertartásmester. - "Szúrjatok bátran a fejébe és a szívébe és bosszuljátok meg a Mester halálát!" A felavatandó Abairamba szúr tõrével, mialatt egy hang kiáltja: "Nekum!" (héberül - bosszú.) A szertartásmester ezután elválasztja kardjával a vérzõ fejet a törzstõl, átadja a jelöltnek, aki azt jobb kezében tartva, visszatér a gyûlésterembe."

A 9. fokozatban hagyják el a jóindulat és emberszeretet filozófiáját, melyet az alacsonyabb fokokon tanítottak és felcserélik a Tudatlanság, Zsarnokság és Fanatizmus megsemmisítésére való felszólítással. Érdekes, hogy a 9. fokon és a következõ fokokon héber nevek és vonatkozások csúsznak be a szertartásba. A 11. fok (a tizenegyedik fok magasztos lovagjai) szertartásából idézem a következõ jellemzõ részleteket:

"A tisztelendõ mester: Testvéreim! Hajlandók vagytok Izrael kormányzóinak és a nemzedék fejedelmeinek kötelességeit azzal a feltett szándékkal magatokra venni, hogy a kötelességeket híven és pártatlanul fogjátok gyakorolni?
Mindnyájan: Hajlandók vagyunk.
A tisztelendõ mester: írja meg tehát kancellárunk az okmányt, mellyel ezt a tizenkettõt kinevezzük királyi helytartóinkká, mindegyiket a saját tartományában, ahol annak rendje szerint engedelmesség jár nekik."

A következõ három fokozat szimbolikus szertartásai Salamon templomának újjáépítésével foglalkoznak. A nehezen érthetõ szertartásokat némileg megvilágítja a 15. foknak befejezõ katekizmusa (a Kelet, a Kard és Sas lovagjai):
Kérdés: Mit jelképeznek a Szentház és a város falainak romjai?
Felelet: Egy országot jelképeznek, amely elvesztette Szabadságát és egy Rendet, mely rombadõlt és számûzetett.
K.: Mit jelent a páholy 70 lámpája?
F.: A héberek fogságának 70 évét jelenti.
K.: Mit jelképeznek a foglyok láncain a háromszögletû láncszemek?
F.: Jelképei a három hatalomnak, amely minden korban bilincsekbe Verte az emberi elmét

és megláncolta a nép tagjait, jelenti a Királyokat, a Papokat és a Nemeseket - a Zsarnokságot, a Babonaságot és Kiváltságokat.
K.: Milyen mesterségeket ûztök?
F.: Szabadkõmûvességet.
K.: Mit építetek?
F.: Templomokat és szentélyeket.
K.: Hol?
F.: Az emberek lelkében és a nemzetek közt.
K.: Merre utaztok?
F.: Babilonból Jeruzsálembe."

Könnyen látható, hová céloz ez a katekizmus és szimbolizmus. Minél inkább halad a jelölt és minél jobban beavatják rendjének titkaiba és belát történetébe, annál jobban megszokja a szabadság eszméjét, mint a szabadkõmûves élet- és , gondolatvilág alapelvét; és megszokja azt a gondolatot is, hogyha szükséges, fel kell áldoznia életét:" a letiport fajok érdekében és a szabad kormányzás védelmében." Nemesnek látszik az ilyen ideál, de keressük az indító okot, mely mögötte rejtõzik. Említettük, hogy a forradalmár szabad-kõmûvességben a szabadkõmíves-mester egyik feladata megtalálni az "elveszett szót." Mire a Mester eléri a 18. fokot, - a rózsakeresztes lovagok fokát - megtanulja, hogy azon a napon veszett el Jehova neve, amelyikén Isten Fia meghalt a kereszten.

"Mihelyt a jelölt bebizonyította (mondja Abbé Barruel), hogy megértette az INRI felírás szabadkõmûves értelmét (Ez állítólag Igne Natura Renovatur Integra. Szerzõ.), a szertartásmester így kiált fel: Kedves Testvéreim! Megtaláltuk ismét a szót és az összes jelenlevõk megtapsolják a fényes felfedezést, hogy Õ, akinek halála a keresztény vallás nagy misztériumának befejezése, csak közönséges zsidó volt, kit bûneiért keresztre feszítettek... Testvérek! Az Evangéliumon és az Ember Fián kell megbosszulnunk Jehova fõpapjait."

A templárius lovagokat (27. fok) mindig az eretnek szertartások gyakorlásával vádolták. És úgy látszik csakugyan bebizonyult, hogy felvételi szertartásukban csakugyan megtagadják Krisztust és a keresztet. Lépésrõl-lépésre arra oktatják a mélyebb titkokba beavatottakat, hogy tagadják meg hitüket, de ne csak a kereszténységben ne higgyenek, hanem egyik kinyilatkoztatott vallásban sem. Tökéletesen materialistákat nevelnek belõlük. így vetik ej a jakobinusok forradalmi törvényének magvait. Mikor a jelöltet végre felveszik a 30. fokba és Kados lovagjává avatják, mikor szörnyû megpróbáltatások útján kipróbálták titoktartását és engedelmességét, csak akkor tudhatja meg, hogy immár nem Adoniram vagy Hiram halálát kell megbosszulnia. A Kados-fok annak az emlékére létesült, hogy V. Kelemen pápa és Szép Fülöp felfüggesztették a templáriusok rendjét és megölték Nagymesterét, Jaques de Molait, akit Fülöp parancsára elevenen égettek el 1314 március 11-én.

Itt már teljesen félrevetik az álarcot és nyíltan bevallják a vörös szabadkõmûvesség titkos céljait. A kereszténységnek azt a két nagy intézményét kell üldözni és megsemmisíteni, melyet V. Kelemen és Szép Fülöp képviselt, tehát: az Egyházat és az Államot. Idézzük Barruelt (II. köt. 325 old.): "az a vallás, melyet meg kell semmisítenünk, hogy megtalálhassuk az elveszett szót, vagyis az igaz tant, - nem egyéb, mint Krisztus vallása, mely a szó szorosan vett értelmében ezen a kijelentésen alapul: a szabadság és egyenlõség, melyet az oltár és trón teljes felborításával fogunk elnyeri."

Zsidó szavak, zsidó történelmi reminiszcenciák és emlékek! Maga a páholy belseje is legnagyobb részben -- kezdve a mindenhol magasan ragyogó Dávid csillagától - zsidó históriai vonatkozásokat mutat s egyik kutató szerint a Jakin és Boáz oszlopok eredeti értelmezése, hogy "Juda és Benjámin törzséből származottak felépítik a jeruzsálemi templomot, felállítják a zsidóság világuralmát és e két oszlop közé gyülekezett keresztények ennek a zsidó célnak elõmozdítását szolgálják."

Zsidó szavak a szabadkõmûvesség legtöbb titkos szavai, az egyes fokok szavai, a szertartások egyes kifejezései és Pedig minél feljebb haladunk a fokokon. A 33. fok ceremóniájának egyik fontos része az eskü, melyet a "leghatalmasabb szuverén" a következõképpen formuláz meg: "Izrael szent Enochja; Ábrahám, Izsák és Jákob Istene árasszon el benneteket áldásával most és mindörökké!"

Zsidó a Hiram monda, mely a szabadkõmûvesség közjogának igen fontos és lényeges része s a kereszténység gyûlöletét hirdetik Delpech szenátornak a francia Nagy Oriens elnökének 1902 szeptember 26-án elmondott alábbi szavai: "A Galilei diadala kétezer évig tartott, most rajta a sor, hogy meghaljon. A titkos hang (Julián aposztata), mely egykor Pán halálát megjósolta, most annak a csalfa istennek a halálát jósolja, aki békességet és igazságot ígért azoknak, akik hisznek benne. A szabadkõmívesek örömmel állapítják meg, hogy nagy részük van a hamis próféták megbuktatásában."

Ezt a gyûlöletet, ezt a dühöt a szabadkõmûvességben sem a zsidósággal, sem a zsidó vallással szemben soha és sehol nem találjuk, ellenkezõleg mindkettõ a legnagyobb tisztelet és megbecsülésnek örvend, a faji és vallásos érzést egyébként durván és cinikusan gúnyoló és támadó szabadkõmûvesség részérõl.

II. Kutatásunk során egy másik intézmény is felkeltette figyelmünket, melynek a szabadkõmûvesség múltjában igen nagy szerepe van. Ez az intézmény a templomosok lovagrendje, vagy más szóval a templáriusok intézménye.

Vannak, akik a szabadkõmûvességnek ezen renddel való rokonságát csak szabadkõmíves ámításnak és szemfényvesztésnek veszik. így "A Cél" 1922. évi november-decemberi számában, Caesarius "A szabadkõmûvesség újra engedélyeztetésének kérdése Magyarországon" címû cikkében teljesen mesének tartja ezt a kapcsolatot. Szerinte a szabadkõmûvesség a templáriusokkal nem hozható viszonyba s ezt a rokonságot a szabadkõmûvesség csak azért gondolta ki, hogy "beteges parvenü gõggel, õsöket keresve, magát mintegy a templáriusok jogutódjának kívánja feltüntetni."

Ezt az álláspontot mi nem tudjuk a magunkévá tenni. Igen sok jel mutat ugyanis arra, hogy a templomos rend feloszlatása után megtartotta tovább is szervezetét s titokban - mint az Egyház és királyság halálos ellensége - magához vonzotta a forradalmár lelkületû vagy valami okból a bosszúra éhes embereket.

A Morning Post cikkei idézik Schlégelnek "A filozófia története" címû mûvébõl azt a részt, mely szerint ez a tudós a templáriusokat és a szabadkõmûvességet összekapcsolja.

A most említett rész a következõ: "A templáriusok rendje volt az a híd, amelyen az ezoterikus szabadkõmûvesség összes misztériumai és Salamon templomának hagyományai átmentek a nyugatra... Ugyancsak a templáriusok kebelébõl váltak ki az Albigensek, a Jakobinusok és a Carbonárik is. Úgy kerültek onnan elõ, mint egy laboratóriumból, melyben a pusztulás szelleme kovácsolja fegyvereit. Egy ilyen

társaságnak nem lehet ténylegesen keresztény iránya, sem politikailag jogszerû alkotmánya. Ennek folytán nem is gyakorolhat jótékony befolyást az emberiségre." (Földalatti összeesküvõk 57. old.)

Ugyancsak a Morning Post cikkei említik, hogy a templáriusok múltjának feltárásában nagy szerepe volt Comte le Couteulx de Canteleu-nak, aki már csak azért is megbízható e tekintetben, mert a templárius rend levéltárát javarészt megszerezte és ismertetésénél ezeket használja fel. Ez a Canteleu pedig azt állítja a titkos társaságról írt könyvében, hogy a templomosok már a keresztes háborúk ideje alatt a Hachiniánusok vagy Gyilkosok rendjével szoros kapcsolatba kerültek, mely utóbbi rend a keleti izraeliták egyik ágának titkos társasága volt s a salamoni templom újbóli felépítését tûzte ki célul, tehát zsidó politikai törekvéseket szolgált.

"A templáriusok - írja Canteleu - látván, hogy a jeruzsálemi királyság feloszlásnak indul, szövetkeztek és szerzõdésre léptek a gyilkosokkal. Bizonyosnak látszik, hogy Guilleaume de Montbard volt az, akit Libanon egyik barlangjában -a Hegy Remetéje elõször avatott be a szabadkõmíves tanokba, amiket õ adott aztán tovább társainak s õket kivétel nélkül beavatta a szabadkõmûvesség titkaiba."

Az történelmi tény, hogy a templáriusok rendje a keresztes háborúk után fogatott perbe, az is tény, hogy Szép Fülöp éveken keresztül gyûjtötte össze ellenük az adatokat és hogy hatalmas masszát tudott összeszedni s a pápa elé tárni, amelyek végeredményben a pápát a feloszlatás helyes és igazságos voltáról meggyõzték. A vizsgálat egyes adatai, az összegyûjtött bizonyítékok ma is rendelkezésére állanak a történészeknek s ezek átnézése után állapította meg két szabadkõmíves író, A. Botthwell Gosse és L. I. Dickinson, hogy a templomos rend be volt avatva a szabadkõmíves titkokba.

Ismételjük, hogy a templáriusokkal igen fontos szabadkõmíves szertartások és tisztségek vannak szoros érintkezésben. így a 30-ik fok, a Kados vagy templárius lovag tisztsége, melynek felvételi szertartása igen sokatmondó és éppen ezért alább le is közöljük:
J. B. M. iniciálék díszítik a fekete páholyszoba közepére helyezett koporsót, mely elõtt három koponya fekszik. A felsõ a kivégzett Moley nagymestert jelképezi, a jobboldali - alsó fekvésû - koponya fején liliomos korona, a baloldalin tiara. A mester a felveendõ tagot a koporsó elé vezeti, ahol mindketten letérdelnek és a mester a következõket mondja:

Mester: "A szabadkõmûvességbõl eddig csak a jelvényeket láttad, most meg kell látnod a valóságot. El vagy határozva arra, hogy az elõítéleteket levetkõzöd és fenntartás nélkül engedelmeskedsz mindannak, amit a humanitás érdekében a rend megparancsol?
Jelölt: Igen.
Mester: Ha így van, akkor tedd le a következõ esküt: "Ennek a foknak titkait nem árulom el és mindannak engedelmeskedem, amit a rend szabályai elõírnak."

Ezután a Nagymester kalapácsával a koronával és a tiarával díszített két koponyára üt, amit a felveendõ jelölt megismétel.
Bizonyítékok vannak rá, de egyébként sem érdektelen megjegyezni, hogy ezt a szertartást végezték a párisi páholyokban a szabadkõmívesek a francia forradalom elõestéjén, és XVI. Lajos kivégzésének napján.

Vonjuk le most már az elmondottakból a következtetést,, hiszen a felsoroltakból most már megállapíthatjuk a szabadkõmûvesség múltját.

Láttuk, hogy a sok mese, melyet a szabadkõmíves oldalon annak eredetét illetõleg feltálalnak, teljesen légbõl kapott, adatai hamisak s csak a tájékozatlan közönség megtévesztését célozzák.

A mágia, az esszénusok, stb. tanait és kasztját kihagyhatjuk konklúziónk levonásából, mert ha tényleg vannak is a. szabadkõmûvességben belõlük egyes jelek, vagy szimbólumok, azok vagy véletlenek, vagy - ami még valószínûbb, - átvétettek belõlük a szabadkõmûvességbe anélkül, hogy ezáltal a kettõ között bármi szorosabb kapcsolat létesült volna.

Ugyanúgy vagyunk a kõmíves céhekkel is. Ezek sem õsei a mai szabadkõmûvességnek, s csak annyiban kerültek ketten össze, mert a kõmívesek helyiségei alkalmas helyek voltak egyes forradalmi érzelmû férfiaknak arra, hogy azokban századokon keresztül meghúzódhassanak, s az államhatalom éberségét ott kijátszhassak. Bebizonyítottuk, hogy mennyire nincs közük a régi céheknek ezen intézményhez, mennyire nem azonosak vele, s mennyire nem ott bírják alapjukat. Ezt a szabadkõmíves mondát és megtévesztésre szánt történelmi hamisítást egyszer és mindenkorra le kellett leplezni, s szétválasztani az ártatlan és jámbor középkori iparos testületeket attól a forradalmár intézménytõl, mely folyton vele takaródzik, s azért, mert annak a megfordított címerét a maga barlangja fölé helyezte, azt hitte, hogy sikerül majd neki idõtlen idõkig megtéveszteni a világot, s magát a kõmíves társulatok törvényes leszármazottjaként feltüntetni.

Bizonyítottuk, hogy már azért sem lehetséges ez a rokonság, mert a szabadkõmívesek maguk is vallják, hogy az õ testületük forradalmi eredetû, amit pedig a kõmíves és kõfaragó céhekrõl állítani nem lehet. Kõhegyi Lajos a mesterfok kátéjában maga is felemlíti a fok történetének tárgyalásánál, hogy némelyek szerint 1650-ben létesítették s arra szolgált, hogy az e fokban felavatott I. Károly angol király szerencsétlen halálának emlékét híven megõrizze. Célja az volt, hogy II. Károlynak újból való trónraemelését elõsegítse, míg a tanonc, és a legény fok arra szolgált, hogy az összeesküvés részesei e szándékot megismerjék és megszokják."

Marad tehát két intézmény, melybõl történetét kihámozhatjuk és múltját felfedhetjük, az egyik a zsidó titkos társaságok, a másik a templáriusok rendje.

Hogy zsidó titkos társaságok voltak, hogy azok a zsidóság szétszórása után nemcsak fennmaradtak, hanem még elevenebb mûködést is fejtettek ki, mint azelõtt, azt is kimutattuk.

Ámde ezen zsidó titkos társulatok mégsem szülték a szabadkõmûvességet, mégsem mentették azt át századokon keresztül.

Ezek a zsidó társaságok ugyanis teljesen exkluzív zsidó intézmények voltak, amelyben keresztény nem szerepelt.

Hogy politikai célokat szolgáltak, hogy zsidó érdekeket védtek, hogy a szétszórt zsidóság összetartásán s helyzetének Javításán dolgoztak, az bizonyos, de csak maguk a zsidók dolgoztak, nem pedig a kereszténnyekkel együtt. A középkorban, különösen pedig annak elején nem is volt ez lehetséges. Hiszen a zsidóság teljesen lenézett és a kereszténységtõl elszigetelt, megvetett faj volt minden államban, képtelenség volt tehát, hogy keresztények közéjük keveredtek, s velük együtt mûködtek, vagy mûködhettek volna. Ha egypár keresztény akadt volna is, aki közéjük beszüremkedett, követõkre nem talált volna, s így a

szabadkõmûvesség a hatalomra sohasem jutott volna el.

Akkor hát honnan a zsidó szavak és jelek, honnan a zsidó szimbólumok a szabadkõmûvességben? Nem jutunk-e így zsákutcába, nem mered-e fel elõttünk itt egy áthághatatlan fal, mely gátat vet a további kutatás és nyomozásnak?

Nem!

A hézagot kitöltik azok az adatok, melyeket a templáriusok levéltárában Canteleu szedett össze, s melyek feloszlatását is megmagyarázzák. A templáriusok tényleg kerültek bizonyos összeköttetésbe a szentföldi zsidó titkos társulatokkal, melyek a régi hazában csendben éltették az ott még megmaradt zsidóságban egy szebb jövõ reményét. Nem lehet meglepõdni azon, ha a szétkergetett és lenézett zsidóság épen õsei földjén megalapította azt a szervezetet, mely a régi hatalom visszaszerzését célozta, hiszen a leigázott népek mindenhol és mindenkor alapítottak és fejlesztettek ilyen titkos szövetségeket, melyekbe a megbízható egyéneket vonták be, s hogy az elárulás veszélyét kikerüljék, különféle titokzatos jeleket és szavakat létesítettek egymás felismerésére. így történt ez - hogy csak a legújabb idõkrõl beszéljünk - Lengyelországban, s így történt hazánkban is 1848 után.

A zsidóság a tagok felismerése és az érintkezés zavartalanságára tekintettel szintén kényszerült jeleket, ártatlannak látszó, idegenek elõtt semmit sem mondó meséket, szimbólumokat és szavakat feltalálni s természetszerûleg ezt múltjának dicsõséges idejébõl vette. Ki kellett domborítania a szövetkezés célját a szavakban és szertartásokban Is, s honnan vette volna ezt, ha nem históriájának legfényesebb idejébõl, Salamon korából. Ez a kor és Salamon temploma minden idõben a zsidó hatalmat, önállóságot és egységet jelentette és szimbolizálta, a legyõzetés után még inkább, mint azelõtt. A titkos társaság tagjainak emlékeznie kellett erre, emlékeztetnie kellett a tagokat a jelekben, a szavakban a szertartásokban, a szimbólumokban is arra, hogy e körül a templom körül kell forogni minden munkájának, ennek a felépítésére kell törekednie, mert ez jelenti a világon elszórt zsidóság újbóli egybekapcsolását, a felépítés után ténylegesen, addig pedig képletesen.

Ezek a jámbor mondák, azok a semmitmondónak látszó szavak, naiv jelzések, melyekben a titkos társulatok céljukat és tevékenységüket burkolták, a beavatatlannak, az idegennek fel nem tûntek, nem látott bennük mást, mint megható ragaszkodást a régi korhoz, a dicsõ múlthoz. Hogy azok izzó, fenyegetõ jelek, félelmetes parancsok és egy örökké éber munka jelei, azt észre sem vehette.

A templáriusok ezeket a szavakat ellesték, esetleg meg is kapták a zsidó társulatoktól a szervezet egész szabályzatát. Magukkal vitték aztán azokat Európába is, s hogy itt fejlesztették, rendjükbe felvették, azt a vizsgálati jegyzõkönyvek bizonyítják.

A templáriusok felosztása után meg egyenesen ezek az ellesett szertartások tették lehetõvé számukra az együtt-maradást és a további közös munkát. Mint templáriusok fenn nem maradhattak egyetlen országban sem, de együtt maradhattak, összedolgozhattak, ha lekopírozták azokat a jeleket, szavakat és szertartásokat, melyeket a Szentföldön a zsidó titkos társaságokban láttak.

Már pedig õk dolgozni akartuk! Fûtötte õket a bosszú a király és a pápa ellen, akik megsemmisítésüket kimondották, elõbb csak az ebben részes két fejedelem személye iránt, késõbb azonban azon két intézmény iránt, amelyet a királyság és a pápaság képviselt, tehát a trónok és a katolikus Egyház ellen.

Így lett a templáriusok rendje évszázadokon keresztül titkos társasága azoknak a forradalmároknak, akik a világ két hatalmas intézményének, a trónnak és az Egyháznak megsemmisítésére törtek.

Hogy mily irányú volt ez a titkos szövetség, hogy csak Angliában bújt-e meg, vagy más országokba is kinyújtotta-e csápjait, azt természetesen nem tudhatjuk. De, hogy hatalom volt - legalább is Angliában az -, melyet forradalmár célok szolgálatában nagyon jól fel lehetett használni, arra bizonyítékaink vannak.

Ez a bizonyíték pedig Cromwell forradalma, mely Angliát alapjában rázta meg. Történeti adatok tanúsítják, hogy Cromwell a titkos társaságokat használta fel céljai elérésére, s nagy részben ezeknek köszönheti sikereit. Õ aztán bizonyos rendszert honosított meg bennük, s állítólag õ lett volna, aki az ily módon összekovácsolt és eggyéolvasztott intézményt szabadkõmûvességnek nevezte.

Egy német szabadkõmíves tanár, Boos: "Geschichte der Freimaurerei" címû munkájában határozottan állítja is, hogy a szabadkõmûvesség tulajdonképpeni megalapítója Cromwell volt, aki azon célból hozta ezen intézményt életre, hogy ennek segítségével a föld összes trónjait le lehessen dönteni. Egy másik - ugyancsak a szabadkõmûvesség történetével foglalkozó munka (Mi a szabadkõmûvesség, írta Doktor Veridicus) szintén azt állítja, hogy a szabadkõmûvesség mai formájának alapját Cromwell Olivér rakta le, s hogy... a szabadkõmûvesség mai szervezetében ennek a Cromwellnek a kompozíciója... a szabadkõmûvesség mai szervezete, alkotmánya, rítusa Cromwell mûve". (16. old.)
Természetesen a fenti megállapítások nem teljes egészükben, fedik a tényeket. Boos tanár - szabadkõmíves szokás szerint - elhallgatja, hogy már Cromwell idejét megelõzõleg is megvolt ennek az intézménynek az alapja, hogy mûködött is már századokon keresztül az a templáriusok által alapított titkos társaság, melyet õk már feloszlatásuk elõtt maguk között létrehoztak, s melynek szavait és szertartásait a keleten, közelebbrõl a Szentföldön lévõ zsidó titkos társaságoktól lestek el, vagy kapták meg.

Egy zsidóból katolikussá lett, sõt katolikus papi pályára lépett francia abbé Léman József igen híressé vált könyvében (L'Entrée des israélites dans la Société francaise) maga is foglalkozik ezzel a problémával s azt állapítja meg, hogy a középkori szabadkõmíves társaságok eredetét a zsidó "Kábala"-ra kell visszavezetni. A zsidó teológiának ezen elfajzott ága Krisztusig a zsidóság filozófiája volt, s csak a szétszóródás (diaszpóra) után lett mágikus tartalmával, borzalmas fogadalmaival, sötét szimbólumaival, a középkor minden hamis és áltudományának, nagyképû tudományos szélhámosságainak s az összeesküvéseknek szülõje és atyja.

Ezeket a zsidó kabalisztikus és természetszerûleg kereszténységellenes szimbólumokat, szertartásokat tették mûködésük és társaságaik alkotmányává és szabályává azok a titkos társaságok, melyek a középkor folyamán tevékenykedtek, s melyek Cromwell idejében "szabadkõmûvesség" elnevezés alatt hozattak közös nevezõre.

Ezektõl a keresztény titkos társaságoktól függetlenül, de velük párhuzamosan élték életüket a zsidó titkos társaságok is, melyeknek célja - mint fentebb kifejtettük - a zsidóság régi hatalmának visszaszerzése és a jeruzsálemi templom újratelepítése volt.
Sõt az idõk folyásával még több ennél. A zsidó titkos társaságok a Kabala, Talmud és más könyvek és tanítások nyomán azt kezdték hirdetni, hogy a zsidóság egyenesen a világuralomra van hivatva, s a Jehovától nyert ígéret alapján uralkodnia kell a föld minden nemzetén. Ezt a fokozatos kiépítését a világuralmi célnak csak pár évvel ezelõtt fejtette ki

hatalmas forrásanyag felhasználásával és zsidó auktorokra támaszkodva Qéorges Batault: "Le Probleme Juif" címû könyvében, õ citálta többek között Isidoré Loebnek egyik munkájából az idevágó következõ sorokat: "Az összes népek egyesülni fognak, hogy hódolatukat Isten népe elé rakják. Az összes népek vagyona a zsidókra száll át, õk fognak uralkodni a népeken. A nemzetek és királyságok, melyek nem engedelmeskednek Izraelnek, le fognak rontatni. A zsidók bõségben és örömben fognak élni, utódjaik és nevük örökké fognak virágozni, a legkisebb közöttük ezerszeresen meg fog szaporítani és így lesz a legjelentéktelenebb népbõl a legnagyobb nemzet örök szövetségben Jehovával."

Ennek az eszmének szolgálata aztán matematikai pontossággal meg is mutatta a zsidóságnak az örök ellenséget a kereszténységben, s az ezzel összeforrott királyságokban, államokban, intézményekben. A zsidó titkos társaságok állandó munkája tehát a mindenkori felfordulás, a mindenkori társadalmi rend megzavarása esetleg megsemmisítésében kellett, hogy kimerüljön. Batault ezt a gyûlöletet a zsidó Spinozával is bizonyítja, aki "Tractato teológico-politicus"-ában nyíltan kijelenti, hogy "a zsidóság szeretete hazájuk iránt nem puszta szeretet volt, hanem egyúttal gyûlölete minden más népnek, az õrhelyet egy mindennapos kultusz fûtött és táplált olyan módon, hogy az végül a zsidóság valóságos természetévé vált." Batault végig vezeti olvasóit az ókori és középkori forradalmakon, lázongásokon és kutatásainak konklúzióját a következõképpen adja: "a forradalmiság szelleme a zsidóságnál õsi szokássá, történelmi örökséggé és hagyománnyá lett, amelynek mélységeiben mindig ott találhatók a zsidó exkluzivizmus és messianizmus nyomai."

Ugyanezt a forradalmi lelkületet ismeri be és próbálja megmagyarázni egy kitûnõ zsidó író Goldmann Nahum, aki a szétszóródás utáni zsidóság életét két nagy korszakra osztja, az emancipáció elõtti és utáni korszakra.

Az emancipáció elõtti kor - mondja Goldmann - elhatárolta a zsidóságot a keresztényektõl és nagyszámú foglalkozási ágtól tiltotta el õket. Ez bizonyos averziót szült a társadalmi rend ellen s annak ellenségeivé tette õket. Az emancipációk után ezek a korlátok leomlottak ugyan s a [zsidóság egy irtózatos rohammal vetette reá magát az eddigi tiltott területek kiaknázására. De mint olyanok, akik a régi társadalmi rend ellenségei gyanánt léptek be a modern államok polgárai közé, szükségképpen a baloldalra állottak, az újítók táborát keresték fel s akár a politikában, akár a gazdasági életben vagy irodalomban és mûvészetben tevékenykedtek, a legradikálisabb bírálói lettek a hagyományoknak, a múltnak, az öröklöttnek s mint legtüzesebb újítók - Oroszország a példa reá - egészen a tõrig és bombáig jutottak el. Ámde - fejti tovább Goldmann a gondolatot - a felszabadítástól a teljes társadalmi egyenjogúság, illetve egyenlõségig még hosszú az út. Ezt csak úgy lehet megrövidíteni, ha a zsidóság állandóan harcban áll a régi rend képviselõivel, mert a társadalmi egyenlõség csakis az eddigi társadalmi felfogások alapos megváltoztatásával érhetõ el. Ez magyarázza meg a zsidóság forradalmi mentalitását és radikális lelkületét az egész világon. (Von der weltkulturellen Bedeutung und Aufgabe des Judentums. München, 1916.)

Már most hol találtak egymásra ezek a forradalmár lelkületû zsidó titkos társaságok s a templáriusok alapította s keresztényekbõl összeállott hasonló intézmények? Mert hogy egymásra találtak az bizonyos és történeti tény, hiszen a szabadkõmûvesség soraiban a nagy francia forradalom idején már minden országban sok volt a zsidó, sõt a legtekintélyesebb tisztségeit az intézménynek zsidók foglalták el.

Az idõpontot illetõleg nagyon megoszlanak a kutatók nézetei. Vannak, akik a pápa kárhoztató bullája utáni idõre, tehát a XVIII. század negyvenes éveire teszik a dátumot, mások a francia forradalom elõtti évtizedet jelölik meg.

Egyik felfogás sem helytálló. A zsidóság titkos társaságainak és a szabadkõmûvességnek egymásratalálása szintén a Cromwell kormányzatának éveiben következett be, aki elõ-? szõr emancipálta a zsidóságot, s aki - mint már fentebb ki-? mutattuk, - elõször használta fel a szabadkõmûvességet céljaira, s elõször tolta azt határozott irányban a trónok és az Egyház megdöntésére. Cromwell, majd Orániai Vilmos idejében vette kezdetét Angliába a zsidóság nagyobb arányú át-vándorlása, mely aztán itt látta, hogy a kormányzati eszközök egyike a forradalmár szabadkõmûvesség, s azonnal. felismerte annak jelentõségét az örök messianikus zsidó célokra. Rögtön látta, hogy voltaképpen egyet akarnak, hiszen a zsidó messianizmus sem tehetett célja felé döntõ lépést a trónok és az egyház fennállásának ideje alatt, a szabadkõmûvesség tehát nagy tõkeerõt adott ennek az eszménynek a megvalósítását illetõleg.

Az eddigi válaszfalak leomlottak, a keresztény tagokat nem feszélyezték többé a régi felfogások, akadálytalanul bevonulhattak tehát a zsidó titkos társaságok tagjai a páholyokba, s ott aztán már csak fürgeség és ügyesség kérdése volt, hogy azokat a zsidó világuralmi célok szolgálatába állítsák. Természetesen az egyes jeleket, szimbólumokat kiegészítették a zsidó titkos társaságok hasonló szimbólumaival, s gondosan ügyeltek arra, hogy minden szertartás, minden szó, lehetõleg a zsidóság történelmébõl és múltjából legyen véve, hogy ezeket a keresztény tagok megszokják s így az örök zsidó világuralmi, vagy messianisztikus elveket is akadálytalanul és idegenkedés nélkül magukévá tegyék. A zsidóságnak pedig ezek a jelek és szavak tovább is a régi értelmet jelentették, a zsidó tagok semmi veszélynek sem voltak kitéve azáltal, hogy bevonultak a páholyokba s hogy az addig zsidó titkos társaságok exkluzivitásukat feladva, most már mint szabadkõmûvesség haladtak az eredeti cél elérése felé.

Ez a cél nem változott, legfeljebb bizonyos idõkben bizonyos jelszavak mögé bujt, mely jelszavak az egyes keresztény államok Szilárdságának mállasztására, az emberiség lelkületének megfertõzésére voltak hivatottak, hogy így egy-egy lépéssel elõbbre vigyék a zsidó világuralmi eszmét.

Elértünk fejtegetésünk végére. Aki lát, aki hall, és aki gondolkozik, s látja, hallja, vagy vizsgálja a világ-szabadkõmûvesség munkáját, az egy pillanatig sem fog kételkedni az elmondottak igazságában. Aki felüti a szabadkõmívesek névsorát, átnézi vezetõjük faji, vagy vallási hovatartozandóságát, az már igazolva is látja azt a folyamatot, melyet mi évszázadok homályos sikátorain és mesterségesen eltörölt nyomain keresztül követtünk egészen a Grand Oriens hatalmas palotájának legutóbbi vakolásáig.

Végezetül egy idézetet iktatunk Ide. Nem keresztény, zsidó férfi, dr. Isaák M. Weise mondja a Jewis Guardian 1923 október 5-iki számában: "A szabadkõmûvesség zsidó szervezet; története, fokozatai, dogmái, szimbólumai, eskü, nyilatkozatai, minden zsidó elejétõl fogva végéig."

II. A szabadkõmûvesség felavatási szertartásai

Az olvasó a könyv eddigi idézeteibõl is megláthatta, hogy a szabadkõmûvesség páholyaiban milyen szertartások között szédítik el az oda becsalogatott tagokat. Egy-egy idézetnél pillanatokra kinyíltak az ajtók, fellebbent a függöny, s láthatóvá lett az a

titokzatos munka, amely mellett a szabadkõmûvesség az õ életét éli s amelyre oly nagy súlyt helyez.

Mert a szertartások a szabadkõmûvességnek igen lényeges részei. Azok a fõmesterek és más páholytisztviselõk, akik kifelé, a világnak oly csökönyösen hangoztatják, hogy a forma semmi, az jelentéktelen cafrang és megértést, összeolvadást gátló semmiség, akik a vallási indifferentizmus elterjedése érdekében - amelytõl már csak egy lépés a teljes vallástalanság - oly szívósan és fölényesen hirdetik, hogy teljesen mindegy hol és milyen szertartás szerint imádjuk az Istent, azok a "gúnyosan mosolygó" felvilágosodottak, akik csak lenézõleg beszélnek az egyes vallási cselekményekhez tapadó szertartásokról s maró szatírával és útszéli durvasággal támadják pl. a katolikus vallási ceremóniákat, bizony egészen mások, mikor a páholyokban "munkához" fognak. Ott a legmerevebb ortodoxok, akik egyetlen gesztust, egyetlen betût el nem engednének szertartásaikból, melyek minden jelenete iránt a legodaadóbb tiszteletet kívánják és követelik a testvérektõl. Ezen szertartások szépsége, magasztossága még a legzárkózottabb szabad-kõmíves keblet is megindító dithirambok elzengésére inspirálja, s végnélküli dicsõítésekre lovalja. Beszédeik, Írásaik telve vannak ezek méltatásával, azok õsiségének, mélységének folytonos ismertetésével.

Ámde a szabadkõmíves semmit sem csinál cél nélkül, s ha ezeket a ceremóniákat olyan nagyra értékeli, akkor õ tudja, hogy ezt miért teszi.

Tudja is! A szabadkõmûvesség ugyanis, mint egyik ismertetõje írja," nem cselekvõ szervezet, hanem nevelõ. Azt a célt, hogy az uralkodó közvélemény helyébe egy másikat tegyünk, nem is lehet elérni parancs által, hanem csak nevelés által. Hosszú propaganda, új lelkiállapot létesítése által kell elõkészíteni a gyors és hirtelen cselekvés óráit..., Dresszírozza az embereket bizonyos ténykedésekre, mint a kutyákat készítik elõ a vadászatra. Agyvelejükbõl olyan szerkezetet csinál, amely önként engedelmeskedik azoknak az ösztönzéseknek, amelyek ismeretlen helyrõl jönnek s melynek célját csak a titkos hatalom ismeri. (Cél 1925. nov. 332 old.)

Ennek a nevelésnek, ennek a dresszírozásnak egyik legfontosabb eszköze a szabadkõmíves szertartások és felvételi ceremóniák.

Nem alakiságok, nem régi idõk kegyeletes relikviái tehát, melyeket becsületbõl õriz meg a szabadkõmûvesség - amint azt õk elhitetni igyekszenek - hanem az egész intézménynek a lelke, a gerince, melynek feladata, hogy mint drótháló vegye körül a szövetségbe belépett tag szívét és agyát, s ne engedje ki azt soha többé ezen a rémséges kerítésen. A szertartások nélkül a szabadkõmûvesség egy gigantikus kaszinóvá süllyed, egy monstriózus asztaltársasággá devalválódik, amelynek tagjaira ideig-óráig, egy-egy azonos ötlet vagy elv nyomán lehet hatása, de állandó és feltétlen uralmat rajtuk nem nyerhet. Ezt csak a szertartások révén tudja elérni, ezek tehát azok a bilincsek, amelyek összekötik a tagnak nemcsak a kezét, hanem a lelkét is, ezek azok a félelmetes béklyók, melyek a szabadulás reménye nélkül láncolják a boldogtalan testvéreket egy ördögi cél sziklájához. Ludendorff nemrég megjelent könyvében, mely a szabadkõmûvesség hatalmának és erejének titkát kutatja, szintén arra a következtetésre jut, hogy a szabadkõmûvesség ceremóniái azok, melyeknek mindezeket köszönheti.

Közvetlenül is nagyon egyszerûen bizonyítható ez a tény. Tessék bárkinek egy volt szabadkõmívest megkérdezni, hogy meséljen el valamit a páholy beléletébõl, mondja el az avatási szertartásokat, árulja el az egyes jelszavakat, soha ezt az illetõ - akármilyen

lelkiállapotban legyen is - megtenni nem fogja. Egyetlen fogadalom, egyetlen jel, egyetlen esküminta a volt szabadkõmívestõl más ember meg nem hallhat, a látszatra ostoba, groteszk és nevetséges gesztusok, szavak, oly mélyen vannak a szabadkõmíves belsejébe beágyazva, hogy azokat "profán" halandó napvilágra csalni nem tudja soha.

Mik hát ezek a szertartások? Mik a felvételek ceremóniái? Látszatra összeszedett, értetlen szótömegek, telve zsidó vonatkozásokkal, s körítve olyan hihetetlen tolvajnyelvvel, amely az elsõ hallásra az idegennek nemcsak, hogy nem mond semmit, de feltétlenül nevetségesnek és ostobának is tûnik fel. Ámde a szabadkõmûvesség minden mondatot, minden szót megtöltött rejtelmes és ijesztõ tartalommal s ezeket a testvérek lelkébe nemcsak beleömlesz-tette, hanem egyenesen második természetükké tette, s gondoskodott minden idõben arról, hogy ott égjenek, ott lobogjanak azok a szabadkõmíves szívében és agyában még akkor is, mikor egyébként - látszólag - semmi sem köti már a páholyokhoz. Az alábbiakban szószerint leközöljük az inasfok, legényfok és mesterfok kátéját Kõhegyi Lajos testvér könyve szerint, s kérjük az olvasókat, figyeljék azokat igen erõsen, nézzék meg bennük azt a titkos erõt, melyek annyira rabul ejtik a szabadkõmíves lelket.

1. AZ INASFOK FELVÉTELI SZERTARTÁSA ÉS KÁTÉJA.
Szab.-, kõm .-. ön?

Mester- és legénytestvéreim annak ismernek.

Sohasem felelünk e kérdésre egyszerûen "igen"-nel. A tanonc felvétele azt kívánja kifejezni, hogy errõl még saját ítélete nem lehet; azt megítélni, hogy szab.-, kõm.-.-e, csak a mesterek és a legények hivatása, mert õk a .. szab-kõm.-.-ségben már elõrehaladtak.
Mirõl ismerjem meg, hogy szab.: kõm. ?
Szó (hallható), jel (látható), és érintésrõl (érezhetõ jel), valamint felvételem sajátságos körülményeinek elmondásából.
Eljárásunk szigorúságára figyelmeztet, mellyel meg kell vizsgálnunk mindenkit, aki szab.", köm.'.-nek mondja magát. Nem elégszünk meg a szóval, a jellel, melyek elleshetõk, hanem a felvétel körülményeinek elmondását is követeljük, melyeket csak a tényleg felvett tud elsorolni.
Mondja a szót?
Mondja ön az elsõ betût, majd én megmondom a másodikat.

A szót sohasem szabad kimondanunk, csak a kérdezõvel
felváltva betûzni, stb. azután összesúgjuk J___ - A szónak
ily módon való kifejezése, illetve betûzése azt célozza, hogy az avatatlanok elõtt el ne árultassék. A régi szab.:. kõm. -. ségben (francia káté) az volt a válasz: írni, olvasni nem tudom, csak betûzni; mondja ön az elsõ betût stb.

A J-----szó azon oszlopok egyikétõl veszi eredetét,
mely Salamon templomának elõcsarnokában - a keleti oldalon jobbról - állott s amely alá a tanoncok gyûltek össze, hogy ott bérüket felvegyék. A J- szó héber és annyit jelent: felemelni. A szab.-, kõm.-.-ségben azt jelenti: az Ur fel fog emelni (t. i. a sötétségbõl a világossághoz). (A J.... Jakint jelent. Szerzõ.) A jel (nyakjel) a régi esküintából van véve: "vágják el a gégémet semmint árulója legyek a szövetségnek."
A francia kátéban "látható" jelnek nevezik, ellentétben az "érezhetõvel", mely alatt az érintés értendõ.
Az érintés, mely mint a nyakjel ismertetõül szolgál, a mutatóujj elsõ bütykére gyakorolt három nyomásból áll: OU - (tanonckopogtatás.)

Hol vétetett fel szab.: kõm.-.-nek?
T. és t.-ban (a ? páholyt az egyik t.\ = törvényes, a másik t.-. = tökéletes. Szerzõ.)
Mikor törvényes egy ? ?
Ha azon Nagypáholy, melynek védelme alá áll, törvényesen beiktatta.
Mikor tökéletes egy ? ?
Ha a testvérek kellõ számban vannak jelen.
Hogy egy ? tökéletes legyen, legalább 7 tv.-.-nek, köztük 5 mesternek kell jelen lenni.
Hol lett ön elõször szab.-, kõm.-.?
Bensõmben.
Az eklektikus szertartáskönyvben a kérdés úgy van feltéve:
"Miért lett ön szab.-, kõm.-.-sé?" - "Mert sötétben voltam és világosságot kerestem." Innen a nálunk is használatban lévõ "keresõ" szó, mellyel azt, aki a szövetségbe felvétetni óhajt, elnevezzük.

Melyek voltak felvételének körülményei?
Bekötötték szemeimet, azután bevezettek egy fekete kamrába, ahol a köteléket szemeimrõl eltávolították, azután megfosztottak érceimtõl.

Miért vezették a fekete kamrába?
Hogy magamra hagyva és csak a mulandóságot látva gondolkozhassam.
A francia rítusban a fekete kamrát "la chambre des réflexions"-nak az elõkészítõ tvr.-.-t pedig "frére terrible"-nek nevezik.

Miért fosztották meg érceitõl (kincseitõl)?
Annak jelképéül, hogy szegényen léptem a szövetségbe, és hogy tvr.'.-eimet tehetségem szerint gyámolítani fogom.
Az angol szertartáskönyv szerint azért fosztják meg a belépõt érceitõl, mivel Salamon templomának építésekor sem fejsze, sem kalapács, sem egyéb szerszám kopogása nem hallatszott.

Hová vezették a fekete kamrából?
Újra bekötötték a szemeimet és egy ajtó elé vezettek, melyen háromszor kopognom kellett, mielõtt bebocsájtást nyertem volna. (A helyiséget, melyen keresztül a fekete kamrából a templom ajtajáig eljutunk, "vesztett nyomok csarnokának" nevezzük: Értelmét a III. fok kátéjában találjuk.)

A kopogtatás után azt kérdik belül:
"Ki kopog?" "Jó hírnevû szabad férfiú, aki a szab .-. kõm.-, szövetségbe felvétetni óhajt."
A szab.-, kõm.-, legyen jó hírnevû; gondolkozásához, cselekedeteihez szenny ne tapadjon. De legyen szabad férfiú is. Legyen szabad és független elhatározásában, bírjon akaratszabadsággal a szó etnikai értelmében. - A "szabad férfiú" kifejezésben a keresõ nagykorúsága is értendõ. A nagykorúságot el nem értek csak azon esetben vétethetnek fel a szövetségbe, ha szab.-, kõm.-.-ek fiai és legalább 22 évesek. Ezeket "lufton"-oknak nevezzük (az angoloknál: "lewis".)

Mi történt a bebocsáttatása után?
Három vándorlást kellett tennem.
A vándorlások jelképezik azon nehézségeket, melyekkel meg kell küzdenünk, hogy az erény és a tökéletesedés céljához vezetõ utat megtalálhassuk. Történelmi alapját a középkor építõszövetkezeteinek szokásában találjuk, amennyiben az egyik helyrõl a másikra kellett vándorolniuk, ahol csak valamely nagyszabású építkezésrõl, különösen

templomépítésrõl yolt szó.
Hogy ezen vándorlások helyett a "régi" szab.-, kõm--.- ségben a keresõt a legkeményebb próbáknak, minõk a "veszélyes elemeken keresztül való utazás", "kalandos lépések és ugrások" stb. alá vetették volna, sehol sem találni a nyomát. Azon úgynevezett "kemény próbák"-nak, melyeket a francia szertartás szerint ma is alkalmaznak, semmi közük a szabadkõmûvességhez és csak arra valók, hogy a szab. kõm.-.-ség szép és jelentõségteljes szertartását nevetségesekké tegyék.

Miért helyezték a körzõ hegyét mellének azon pontjára, ahol a szíve dobog?
Hogy miként a körzõ hegye mellemet érinti, úgy hasson szívembe ez óra emléke.
Hogy a fogadalom, melyet felvételünk órájában tettünk, szívünkre, lelkiismeretünkre hasson.

* _ *

Ha vendégképpen idegen D-ba lépünk, a fõm.-, a következõ kérdéseket intézi hozzánk:
Honnan jön a kedv.-. tvr.? N. D-ból N. kel.'.-érõl (a ? és a város neve.)
Mit hozott nekünk? Szívélyes üdvözletet fõm.-.-emtõl és többi tvr .-.-imtõl.
Miért jött ide?
Hogy a kir. -. mûv. - .-ben tökéletesbüljek.
* * *
Mit jelent a három lépés?
A három lépés, melyeknél lábaink mindig derékszöget képeznek egymással, a tökéletesedésre való törekvésünket jelképezi. Ballábbal lépünk elõre a kel. ;. felé, ahonnan az örök világosság sugárzik felénk, jobb lábunkat utána húzzuk, jeléül annak, hogy ama törekvésünkben nemcsak szívünknek, de eszünknek is van része. (Sokan e vontatott lépéseket úgy magyarázzák, hogy a tanonc még félve, bizonytalanul halad az elõtte még ismeretlen cél felé.)

A D-ba lépve, kezünkkel a nyakjelben, tanonclépésben megyünk elõre, azután megállva elõbb a fõm. -. felé, azután az I. és II. felügyelõ felé adjuk a jelt. (Nyakjelben állunk a Q-ban mindannyiszor, ahányszor felszólalunk, továbbá akkor, mikor a kalapácsvezetõ fõm.', "rendbe tvr.-.-eim!" intéssel felállásra szólít fel bennünket.)

Hányféle világossága van a szab. köm.-.-ségnek?
Három nagy és három kis világossága.
A három nagy világosságot a régi angol szertartás szerint a biblia, a szögmérõ és a körzõ képezik. A biblia, hogy hitünket szabályozza és vezesse; a szögmérõ, hogy cselekedeteinket igazságosakká és törvényesekké tegyük; a körzõ, hogy minden emberrel, de különösen tvr .-.-einkkel szemben a kellõ határok között megmaradjunk.

A három kis világosságot a tápis körül álló három gyertya jelképezi; jelképezik a napot, a holdat és a fõm. -. .-t. A nap, hogy a nappalt, a hold, hogy az éjt, és a fõm. , hogy a D-t szabályozza. De egyúttal jelképezik azt a három oszlopot is, melyeken a szab.-, kõm.-.-ség temploma nyugszik: a bölcsességet, erõt és szépséget. Milyen alakja van a D-nak? "Hosszúkás derékszögû négyszög alakja, amely kelettõl nyugatig, észak és dél között, a földtõl az égig és a föld felületétõl középpontjáig terjed." E körülírás azt kívánja jelképileg kifejezni, hogy a szab.-, kõm. -ség általános, az egész föld területére elterjedt és, hogy a világ összes tvr.-.-ei, egy D-t képeznek.

Az óangol szertartás szerint azért fekszik kelettõl nyugat felé a Q mivel valamennyi templom úgy épül és mert keleten hirdették az evangéliumot és onnan terjedt el nyugat felé.

Az ó-francia szertartás szerint a D-nak három ablaka van: egy kelet, egy nyugat és egy dél felé. Észak felõl nincs ablaka, mert ott a nap sugarai sohasem érintik. Min nyugszik a D ? Három erõs oszlopon, melyek a bölcsességet, az erõt és a szépséget jelképezik.
A bölcsességet a fõm.-, képviseli, aki kel.-.-en ül; az erõt az I. felügyelõ (nyugaton); a szépséget a II. felügyelõ (délen). A tápis körüli gyertyákat õk gyújtják meg (megvilágítják a D-t). Fõm.-. "Bölcsesség vezesse munkánkat"; I. felügyelõ: "Erõ végezze"; II. felügyelõ: "Szépség díszítse."

Mit jelképez a szögmérõ?
Hogy amint az építészetben a pontos és helyes vonalak megrajzolására szolgál, szolgáljon nekünk figyelmeztetésül arra, hogy cselekedeteinket mindig a jog és a kötelesség szögmérõje vezesse és irányítsa.

Az angol szertartás szerint a szögmérõ, amely lehetõvé teszi az építészetnek, hogy mûvének a helyes alakot megadja, jelképileg arra tanít bennünket, minõ alakot és irányt adjunk cselekedeteinknek.

A szögmérõ a fõm. jelvénye, melyet mellén hord. Ez az õ felsõbbségének jelvénye, mert miképp egy épületnél mindent a szögmérõhöz alkalmazunk, úgy a tvr. '.-éknek is a fõm.: .-hez kell alkalmazkodniuk és neki mindenben engedelmeskedniük. És amiként a durva kõ a szögmérõ szerint csiszoltatik, úgy tanítja a fõm.-, a tvr .-.-eket az erényre.
A szögmérõ szerint történik a három tanonclépés, a szerint a nyakjel, a három gyertya elhelyezése a tápis körül stb. stb.

Mit jelképez a vízmérõ?
Az egyenlõséget. (Természetesen: nem a francia forradalom "égalité"-je értelmében.)
A vízmérõ jelképileg kifejezi azt, hogy egy és ugyanazon törzsbõl származunk mindannyian és, hogy egy és ugyanazon lényeg, ugyanazon remények képezik mindnyájunk osztályrészét. És jönni fog, mert jönni kell, egy kor - a legbölcsebb sem tudhatja, hogy mikor, - amelyben megszûnik az emberek közti minden fokozat és a halál, ama nagy nivellafor, egyenlõvé fog tenni mindnyájunkat.

A szab.*, kõm.vség templomában az egyenlõség az a sarokkõ, amely nélkül az emberek közötti barátság nem tartós; a nagy és Kicsi, a gazdag és szegény, a büszke és a szerény, sohasem lehetnek a barátság tartós kötelékével egymáshoz fûzve. Azért mindenki, midõn felvétetik, azzal a tudattal lépjen a D-ba, hogy abban különbség az egyesek közt nincs és egyik a másik fölött csak erényei által emelkedhetik ki.

Mit jelképez a függõón?
Az egyenességet cselekedeteinkben.
A függõón jelképileg arra tanít bennünket, hogy egyenesen haladjunk azon az úton, melyet számunkra a kötelesség kijelöl.

Min dolgozik a tanonc? ? A durva kövön.
A durva kõ magát a tanoncot jelképezi, akinek a szenvedélyek és elõítéletek durvaságait és szögleteit kell magáról lefaragnia, hogy mint csiszolt kocka, beilleszthetõ legyen a királyi mûvészet templomába, azaz, hogy eredményesen közremûködhessék az eszményi

emberiség templomának fölépítésén.

A durva kõ szimbóluma a templáriusoktól veszi eredetét, õk háromféle követ különböztettek meg: a durva, sima és az összezúzott követ. A durva kõ minden dolog tökéletlen kezdetét, a sima kõ (lap) a rend szerencsés helyzetét és az összezúzott kõ azokat a változásokat jelképezte, amelyeken a rend keresztülment.

A szab..-ség a durva kõ alatt a durva, mûveletlen embert érti, akit, bár belsõ tartalma becsülendõ, annyira uralják érzékisége és szenvedélyei, hogy belsõ értékét felismerni nem képes. A durva követ simára csiszolni tehát annyit tesz, mint önnemesítés által odahatni, hogy érzékisége és szenvedélyei, amelyeken uralkodni megtanuljon, lelkében kárt ne tegyenek. A tanonc az a durva kõ, akinek önnemesítés által kell magát csiszolnia. Azért mondjuk: "a tanonc durva kövön dolgozik, azaz önmagán."

Mit jelképez a rajztábla?

Alapelveinknek rendszeres tervezetét, amely szerint eszményi templomunkat bölcsességgel, erõvel és szépséggel ellátjuk.
A szögmérõ a fõm.:. jelvénye, a vízmérõ az I. felügyelõé, a függõón a II. felügyelõé és a rajztábla (a biblia, v. -. e.-.n.'.é.-.m.' .-ének rajztáblája), nyitott könyv alakjában a szónok jelvénye.

Mit jelképez a körzõ?

A körzõ nyitott száraival a jogot és kötelességet jelképezi, az általa képezett kör középpontja pedig a szeretet, amely bennünket embertársainkkal, t.v.r. .-einkkel összeköt. Hogy pedig buzgóságunk túl ne menjen a szeretet határán, a körzõ szárai - a jog és kötelesség - által képezett kör elõírja a határvonalat, amelyen belül kell maradnunk, melyen túllépnünk nem szabad.

Hogyan kopog a tanonc?

Két rövid és egy hosszú ütéssel uu -.
A két rövid ütés a buzgóságot, mellyel a munkához lát, a hosszú a munkában való kitartást jelenti. (Vagy mások szerint a gyors elhatározás és a lassú kivitelt.)
A szab. -. kõm . -. sohase tévessze szem elõl, hogy nemcsak a D-ban szab. -. kõm . -. hanem a profán életben is. Ugyanazon kötelességek, melyeknek teljesítésére felvételkor kötelezte magát, kötelezõk legyenek reá nézve a profán életben is.

Hány éves a tanonc?
Három éves.

Ez jelképileg azt kívánja kifejezni, hogy a tanonc, aki csak az imént lett felvéve a szövetségbe és mint ilyen az erkölcsi újjászületésnek a jelképe, még kiskorú. (Az angol kátéban azért három éves, mert három éven át hûen kellett dolgoznia, hogy legénnyé lehessen.)

Hogy hívják a tanoncot? (Vagy "mi a tanonc uti szava?")
T.....(Tubalkain. Szerzõ.)

Ez elnevezés onnan veszi eredetét, hogy a szentírás bizonysága szerint õ volt az elsõ, aki az érceket kidolgozta és feltalálta azon szerszámokat, amelyek az építéshez szükségesek.

Mikor kezdik a szab. - .kõm.- .-ek munkájukat?

Délben. Mivel a föld gömbölyû, a nap mindig úgy egyik, mint másik felén délben áll délkörének központjában, akkor ragyog legszebb pompájában és akkor terjeszti a legnagyobb világosságot. Ez a szabadkõmûvességnek az egész föld felületén való általánosságát jelképezi.

Mikor végzik a szab. -. kõm. - .-ek munkájukat?

Éjfélkor. Mivel akkor a sötétség teljes. (Délben férfikorában, életének delén kezdi a szab . -. kõm . -. munkáját és éjfélkor végzi, amikor szemeire a halál éjszakája borul.)

Mit jelképez a tvr. - .-i lánc?
Az egyetértést és a tvr. - .-i szeretetet. Jelképezi továbbá azt a végnélküli láncot, mellyel a szab. - .kõm. - .-ség az" egész föld kerekségét körülövezi és jelképezi fõkép azt az összetartást, amellyel eszméink megvalósításáért mint egy embernek kell munkálkodnunk.

Mit jelent a kir. -. mûv. -. ?
A magunkon való uralkodást.

A kir . -. mûv. ". kifejezés nem szab . -. kõm . - . eredetû. Angolországból származik abból az idõbõl, mikor III. Vilmos király 1693-ban szabadkõmívessé avattatott.

A 3-as szám.
Már az egyiptomiaknál is nagy szerepet játszott és mint Plutarch mondja, szerencsés számnak tartották, mert ez az elsõ páratlan és mégis tökéletes szám és mert az isteni hatalomnak legmagasztosabb nyilvánulása is hármas, t. i. a szellem, az anyag és ami a kettõbõl van összetéve: a világegyetem. Az egyiptomiak háromszöggel jelképezik a világegyetemet.

A szab. -. kõm. - .-ségben is majdnem mindenben a hármas számot látjuk szerepelni; három a ? legfontosabb tisztviselõje, fõm. -. I. és II. felügyelõ; három éves a tanonc; három fokot különböztetünk meg; van három nagy és három kis világosság; háromszor kopogunk; három a tanonclépés; három oszlopon nyugszik a ? stb.

A hármas szám jelképe az egyetértésnek és a szeretetnek. (Krause, Kunsturkunden.)

Mik képezik a szab . - . kõm. -. öltözékét?

A kötény, a fehér kesztyû, a kard és a páholyjelvény. (Ide tartozott azelõtt a kalap is, mivel a páholyban - az egyenlõség jelképéül - fedett fõvel ültek a tvr. - .-ek. Németországban és Angliában most is megvan e szokás.)
A kötény a munkát és a hasznos életet jelképezi. A tanonc köténye fehér, durva báránybõrbõl készült - hisz a tanonc durva kövön dolgozik.

A kötény szimbóluma a legmélyebb jelentõségû valamennyi szab . -. kõm . -. szimbólum között. Az ember bukása és a szemérem felismerése egy idõpontra esnek. Ezáltal vesztette el a paradicsomi életét, ezáltal süllyedt le állattá az ember. A fehér kötény jelképezi a

tisztaságot, jelképezi a munkát, jelképezi azt a fáradságot, mellyel a biblia szerint az ember arca izzadságával keresse kenyerét. Eredete nagyon régi; az újonnan felvett esseni is kötényt kapott.

Mit jelképez a fehér kesztyû?

Gondolatainknak és cselekedeteinknek tisztaságát.
A fehér kesztyû, melyet mindenki a szövetségbe való belépésekor kézhez vesz, symbolice azt kívánja kifejezni, hogy a szab. -. kõm. -. minden gondolatának és minden cselekedetének oly tisztának és oly szennynélkülinek kell lennie, mint fehér kesztyûje. A kesztyû, melyet neje vagy menyasszonya számára kap, annak ad kifejezést, hogy habár a nõk a szövetségbe be nem léphetnek, a szab. -. kõm.. ?. tiszta becsüléssel viseltetik irántuk.
A kard azt kívánja jelképezni, hogy egyik tvr. ?. mindig védelmére kel a másiknak, védelmére kel a ~nak és a szövetségnek, valahányszor veszély fenyegeti azokat. (Nem szab. -. kõm . -. eredetû és csak kevés rítusban van meg.) (A János-rendû rítus szerint még a vakolókanál is ide tartozik.)

Minden páholynak megvan a maga külön jelvénye, mely a szab. -. kõm. -. ruházatot kiegészíti és melyet minden alkalommal úgy saját páholyunkban, mint idegen páholyban viselünk. A páholyjelvény figyelmeztessen bennünket arra, hogy hívek maradjunk azon pályához, melynek kötelékébe tartozunk, hogy mûködésünk olyan legyen, melyre páholyunk oly büszke, aminõ büszkeséggel kell, hogy e jelvényt viseljük.

A tápis.
A tápis: (szõnyeg) festett szab.-.kõm.". szimbólumokkal, keretbe van foglalva, hosszúkás négyszögalakú s a templom közepét foglalja el. Körülötte áll a három gyertya. A tápis abban az alakjában, melyben a páholyokban most látható, nem régi keletû. Régebbi idõben a rajta látható alakokat krétával vagy szénnel lerajzolták a földre és a munka berekesztése elõtt letörölték. Vászonra festve és a templomban állandósítva 1766-ban jelenik meg elõször. A tápis Salamon király templomának a jelképe, szellemi temploma az igazságnak és a bölcsességnek.

A következõ alakok vannak rajta:
1. Lángoló csillag; jelképezi a legfelsõbb lényt, a v.*. e.:.n.-.é.-.m.- .-ét jelképezi az elme világosságát, melyet az örök világosság atyja lelkünkben, az õ képmásában meggyújtott. (Bõvebb magyarázat a II. fok kátéjában.)
2. A mozaik; a tápison látható mozaik színes kockákból van összerakva. Ilyenekbõl volt összeállítva Salamon templomának padozata. Jelképezi a tárgyak sokféleségét, melyek a teremtést díszítik, rámutat az adományok csodás sokszerûségére, melyekkel a teremtõ oly dúsan megáldotta legutolsó teremtményét is.
3. A szögmérõ; jelképezi az igazságot, a jogot és a kötelességet.
4. A függõón; jelképezi az egyenességet cselekedeteinkben.
5. A vízmérõ; jelképezi az egyenlõséget.
6. A durva kõ.
7. A csiszolt kõ (kocka). 8. A rajztábla.
9. A körzõ, a vakolókanál és a kalapács.
10. A nap.
11. A hold és
12. a J. és B. oszlopok,

2. A LEGÉNY FELVÉTELI SZERTARTÁSA.

Szab . -. kõm. -. legény ön ?
Mester és legény testvéreim annak ismernek és ismerem a "Q" betût.
A német szertartásban a felelet. :. "Az vagyok; vizsgálj meg". Utalás ez arra, hogy nem vagyunk többé - mint az I. fokban - bizonytalanok e kérdés megítélésében, hogy azt mstr. -. és leg. -. tvr. - .-ékre kellene bíznunk. Bizonyos tökélyre vittük már a kir. *. mûv. - .-ben, ami arra jogosít, hogy önérzetesen feleljünk: "az vagyok, aminek tartasz!"
A skót rítusban azt felelik: "Ismerem a lángoló csillagot." "Mit tud ön?" "Megtanultam az önismeretet."

Mirõl ismerjem meg, hogy ön legény tvr.-.?
Szó-, jel- és érintésrõl, valamint felvételem sajátos körülményeinek elmondásából.

Melyik a szó?
"B -.." Ezt éppúgy, mint az I- fokban a J ... szót, sohasem mondjuk ki, hanem a kérdezõvel felváltva betûzzük. Azon oszlop nevétõl veszi eredetét, amely Salamon templomának elõcsarnokában, a keleti oldalon balról állott és amely alá a legények gyûltek össze, hogy bérüket felvegyék. Héber eredetû szó és "erõt" jelent. A szk. - .-ségben azt jelenti: "Az Ür erõssé fog tenni." (Némelyek a Ruth könyvében felemlített B-tól a Dávid-ház õsétõl származtatják.)

Az uti szó "Siboleth" (héber szó, vízesést is jelent). A gileaditáknak volt jelszava az ephraimiták elleni harcban, akik selypítve Szibolethnek ejtették ki, (búzakalászt, bõséget is jelent), jelképileg azt fejezi ki, hogy amit a tanoncfokban elvetettünk, annak dús aratása legyen a legényfokban, hogy miként a kalászok békésen állanak egymás mellett és a széltõl hajtva együtt és egy irányban mozognak, egyik a másikat tartja, legyen bár egyiknek szára magasabb a másikénál, úgy álljanak a legény tvrk. * .-ek is egymás mellett az életben és fölfelé törekedve, mint a búzakalász magasan emelkedjenek ki a mindennapi élet köznapiságából.

A skót rítusban a B... az I. fok szava, a legényfoké a J ...
A jel: A régi esküminták veszi eredetét: "tépjék ki szívemet."
Az érintés: Egy hosszú és két rövid nyomás a mutatóujj elsõ bütykére - (I. legénykopogtatás).

Melyek voltak fölvételének körülményei?
Tanoncmódra kellett kopognom a szentély ajtaján, mielõtt bebocsáttatást nyertem. Azután nyitott szemekkel három vándorlást kellett tennem tv. - .-i láncban.
A legény szemeit nem kötik be a vándorlásnál: õ már odáig halad a kir. -. mûv. - .-ben, hogy önismeretre jutott, az igazság fénye nem bántja szemeit, õ már kivetkõzött az élet elõítéleteibõl és nem tévelyeg többé az ingadozások, a kétségek a tévedések sötétjében. Ahogy felvételkor a teljes világosságot megpillantotta, kell, hogy az egész életén át lássa. Tvr. -. -i láncban teszi meg vándorlásait. A legény nem egyedül magára hagyatva végzi munkáját, mint a tanonc, aki a durva kövön dolgozik. A legények munkája már együttes; a társakkal való együttmûködés szorosabbra fûzi köztük a barátságot, az összetartást.

Mit jelképez a három vándorlás?
Hogy nyitott szemekkel haladjunk életpályánkon, hogy a világosság és igazság után törekedjünk.
Hogy arra törekedjünk, hogy hû barátokkal karöltve tehessük meg ez utat.

Hogy "önismeretre" juthassunk, mert ez a bölcsesség kezdete. A francia Nagyoriens új szertartása szerint a legényfokba emelkedõ tvr. -. öt vándorlást tesz. (Az 5-ös szám a régi szab. -. kõm . - .-ségben éppúgy játszott nagy szerepet a legényfokban, mint a 3-as szám a tanoncfokban, Eredetét az öt építész-stílustól: dóriai, a jóniai, korinthusi, a toskániai és a kevert stílbõl vette. (Az elsõ vándorlásnál kalapácsot és vésõt tart kezében; a kalapácsot, hogy vele az akadályokat elhárítsák; ez egyúttal a logika szimbóluma. A másodiknál körzõt (a mûvészeteken való tökéletesedést jelképezi) és mérõlécet. A harmadiknál emelõrudat és feszítõvasat, melyeket balvállára emel (az erõ jelképe). A negyediknél szögmérõt, mely az egyenlõség jelképe. Az ötödik utazást szabadon teszi meg minden szerszám nélkül, mert elérkezett céljához.

A zenét, mely e vándorlások alatt szól, a következõképp magyarázza: "Miért a zene?" - "Hogy visszaemlékezzem Nehemiásra, aki midõn babyloni fogságából visszatért, újból kezdte felépíteni a szétrombolt falakat és egy trombitást tartott maga mellett, ki trombitájával jelt adott, ha ellenséget látott közeledni."

A jánosrendû szertartásban a legény tvr. -. tükörbe néz, ami jelképileg arra inti, hogy ismerje meg önmagát, mert az önismeret a bölcsesség kezdete. A tükör híven adja vissza képünket, benne meglátjuk azokat a foltokat, melyek hozzánk tapadnak és amelyektõl megtisztulnunk kell.

Mit jelent a lángoló csillag "G" betûvel?
A lángoló csillagnak vagy a megvilágított pentagrammának jelképi értelmezése igen sokféle. Leghelyesebben a szellem szimbólumának mondható. Némelyek szerint az örök mécstõl veszi eredetét, mely Salamon templomában égett.

A theosophikus felfogású rítusokban (az ó-angol és ó-francia) a lángoló csillag, melyben többször egy nyitott szem látható, az istenség fényességét jelképezi. Annyi bizonyos, hogy e szimbólum már az egyiptomi misztériumok között található, megteremtõjének, Irisnek (a földnek) és a nap fiának volt a jelképe.

A német szab. -. kõm. - .-ségben az elme világát jelképezi, melyet av.-.e.-.n.'.é.-.m.-, (Világegyetem a nagy építõmestere, aki alatt az Istent értik. Szerzõ.) adományozott nekünk, hogy általa megkülönböztethessük az igazat a hamisságtól, a valóságot a látszattól.
A "Q" betû az, amelynek az összes szk. :. szimbólumok között a legtöbb és legkülönfélébb magyarázata van. Már a szó maga, melynek kezdõbetûje, a legkülönfélébb. Legtöbb rítusban a "geometria" kezdõbetûje. Azonkívül Qott, Golgotha, Grösse, Gloire, Gomez ("Gomez" jelentõségteljes szó a magasabb 33° . -. (skót), 99°. -. Misraim; 95°. ?. Memphis szabad.'.kõm.-, fokokban; szépséget jelent és ez volna az elsõ szó, melyet az elsõ ember kiejtett (generáció). A skótoknál: nemzést jelent. A skót rítus t. i. azt állítja, hogy nem teremtés, hanem nemzés által keletkezett minden) stb. Ami szk. -. rítusunkban "geometriát" jelent.

A geometria, mint a tudományok elseje egyúttal legnemesebbje, a szk. - .-ségnek is alapját képezi.
A geometria tudománya az egyiptomiaktól veszi eredetét, kiket a természet kényszerített arra, hogy azt gyakorolják, hogy elejét vegyék azon nagy zavaroknak, melyeket a Nilus évenkénti áradásai a határkövek elmosása által földjeiken elõidézett. Innen ered a geometria, földmérés elnevezés, mely eleinte csak arra szolgált, hogy módot nyújtson ahhoz, hogy mindenki saját jogos területéhez juthasson. Egyiptomból Görögországba

jutott, ahol Thales, Pythagoras, Archimedes, Euklides és mások által jutott magasabb kifejlõdéshez.

Mennyivel inkább kell becsülnünk e tudományt, melynek segélyével az ember az égi testeket méri és azok pályafutását meghatározza, amely által a teremtés nagyságát és a teremtõ végtelen bölcsességét megismeri. (Krause Kunstur-kunden).
És ezért a "G" betû a munka, a tudomány és a bölcsesség jelképe.

Min dolgozik a legény?
A csiszolt kockán, mely az elme és a szív tökéletességének jelképe.
Épp úgy, mint a durva kõ a mûveletlen, tanulatlan tanonc jelképe, a csiszolt kocka szabályos alakja, egyenes, sírna lapjai és szilárdsága, a mûvelt megnemesített és szab. -. kõm. * .-ségben járatosabb legény szimbóluma.

Más rítusokban (Stricte Observanz) lapos, négyszögletû kõ a legény szimbóluma. A kövön az a fölirat olvasható: "dirigit obliqua" (kiegyenlíti az egyenlõtlenségeket).
Az eklektikus rítusban a legény mésszel, kaviccsal és kövekkel dolgozik, jelképileg: szabadsággal, buzgósággal és kitartással.

Hogyan kopog a legény?
Egy lassú és két gyors ütéssel. Az elsõ a nyugodt megfontolást, a másik kettõ a gyors kivitelt jelképezi.
A francia szertartás szerint öt kopogás van: az elsõ két rövid és a három hosszú kopogás között kis szünet van.

Minõ a legénylépés?
Jobb lábbal kezdve, egy tanonc- és két bátor-, egyenes lépés, melyek mint a kopogás, a nyugodt megfontolást és a gyors kivitelt jelképezik.

Hány éves a legény?
Öt éves. (Más rítusban, még nem egészen hét.)
Hogyan hívják a legényt?
S..... (Siboleth).
Miben különbözik a legény szab. -. kõm. *. öltözete a tanoncétól?
A legény köténye kék szalaggal van beszegve, tehát nem oly egyszerû, nem oly dísznélküli, mint a tanoncé, aki durva munkát végez, midõn a durva kövön dolgozik.

3. A MESTERFOK FELVÉTELI SZERTARTÁSA.
Szab. -. kõm. -. mstr. *. ön?
Mstr. -. tvr. - .-eim annak ismernek és ismerem az akác jelentõségét.
"Az angol rítusban a válasz: Mesterpáholyban vétettem fel." - "Hogyan készítették elõ?" "Levetették cipõimet, karjaimat és mellemet lemezteleníttették, megfosztottak érceimtõl és így vezettek a páholy ajtaja elé."
A legrégibb angol mesterkáté szerint azt kérdik a mstr. - .-tõi: "Hol voltál tvr . -. ?"
- "Nyugaton." - "Hová mentél onnan?"
- "Keletre." - "Miért hagytad el nyugatot, hogy keletre menj?" "Mert az evangélium világossága onnan indult ki." - "És mit keressz a keleten?" "Mesterpáholyt." - "Ugy te mstr. *. vagy?" "A mesterek annak ismernek."
Mirõl ismerjem meg, hogy szab. *. kõm. -. mstr.:. ?
Szó-, jel- és érintésrõl, valamint felvételem sajátos körülményeinek elmondásából.
A svéd systemában azt felelik: ismerem az akácot és a töviságat. - A franciában:

"vizsgáljon meg és utasítson el ha tud: ismerem az akácot."

Az akác (cassia) görögül akakia = ártatlanság. Némelyek szerint Krisztus keresztfája akácból készült. Az ö. -. K. - .-be (örök kelet, így nevezik a túlvilágot. Szerzõ.) költözött tvr.-. sírjára akácgallyakat szórnak a tvr.-.-ek, különösen szimbóluma a mstr. - .-foknak. A Hiram legendából veszi eredetét, mert akik a megölt mester sírját megtalálták, akácgallyal jelölték meg, hogy ismét ráakadhassanak.

A szó: M . . B . . . . (Mac Benah) Annyit jelent: a meghalt mester fia.
A phöniciaiak különösen az építészmûvészetben voltak kiválóak. Kitûnõen értették, hogyan kell mésszel, kõvel és fával építeni. Legkiválóbb volt közöttük Hiram, Tyrus királya, akit Salamon király, midõn az atyja által tervezett, Isten dicsõségére szánt templom felépítését elhatározta, megkért, küldene neki ügyes mûvészeket és munkásokat. A küldött munkások között volt Hiram-Abbif (Hiram-Abbif tyrusi volt ugyan, de származására nézve zsidó, Naphtali nemzetségébõl), a király legügyesebb építõmestere, egy özvegy fia, akit azután Salamon király meg is bízott a templom építésével. A krónikák II. 13. szerint Tyrus király így ír Salamonnak: "A mûvészetben igen járatos, tapasztalt embert küldök, Hiram-Abbif-t.

Hiram-Abbif (aki a különféle rítusokban majd egyszerûen Hiram, majd Adon-Hiram, vagy összevonva Adoniram, sõt még Anton Hyeronimus néven is szerepel) maga készítette a két ércoszlopot (a J . . . . és B . . . oszlopokat). Az eklektikus rítus szerint õ készítette azokat a Josaphat völgyében, melyben nõ sohasem volt, oroszlán sohasem ordított, kakas sohasem kukorékolt, kutya sohasem ugatott és a templom elõcsarnokának keleti részén állította fel azokat.

A munkásokat tanoncokra, legényekre és mesterekre osztotta fel. Mindegyik csoportnak megvolt a maga titokban tartandó szava, jele és érintése, melyekkel aztán idegen országok mûhelyeiben is igazolták magukat és egymást kölcsönösen felismerték.
Hiram-Abbif intézkedése szerint a tanácskozásoknál, valamint a munkabérek kifizetésénél a tanoncok a J ..... a legények a B . . . oszlopnál és a mesterek a templom belsejébe gyûltek össze. Akirõl biztosan nem tudták tanonc-, legény- vagy mester.-e, annak szó, jel és érintés által kellett magát igazolnia.

A legények közül tizenöten összeesküdtek, hogy Hiramot erõszakkal fogják kényszeríteni, hogy a mester szót velük közölje, hogy azután idegen országokban, mint mesterek felléphessenek és mesterbért kapjanak. Tizenkettõ közülük megbánta szándékát és visszalépett; három azonban elhatározta, hogy titkos tervüket végrehajtják.
A három legény neve Jubela, Jubeló és Jubelum.

Hiramnak szokása volt, hogy délben, mikor a munkások eltávozva az épületbõl, pihenõt tartottak, az úgynevezett sanctum sanctorumba, legbelsõbb szentélybe vonult, hogy atyáinak hite szerint az egy igaz Istenhez imádkozzék. A három legény ismerte e szokást. Elállották tehát a templom három bejáratát, a keletit, a délit és a nyugatit. (Az északi oldalon nem volt bejárat.)

Midõn Hiram imádságát elvégezte és távozóban a keleti kapuhoz ért, Jubela állott útjába és durván követelte a mesterszót. "Szerencsétlen! Mit kívánsz? - feleié Hiram. - Ily módon sohasem juthatsz a mesterszó birtokába. Várnod kell türelemmel és idõvel hozzájuthatsz. Nem egyedül az én hatalmamban áll ezt elõtted felfedezni, csak Salamon, Izrael királya és Hiram, Tyrus királya elõtt tehetem azt." Jubela, bosszúsan a nyert válasz fölött, egy

huszonnégy hüvelyk hosszú mérõléccel Hiram nyakára ütött.

Ekkor Hiram a templom déli kijáratához menekült, amelynél Jubelo várta, aki ugyanazon módon, mint társa a mesterszót követelte. Miután ugyanazt a feleletet kapta, pz is felingerülve a mester válaszától, a kezében tartott szögmérõvel oly erõs csapást mért Hiram mellére, hogy ez megtántorodott.

Összeszedve erejét, Hiram a nyugati kapuhoz futott, az egyedüli kijárathoz, melyen át menekülhetett. De itt meg Jubelum állotta el útját és társaihoz hasonló módon követelte a mesterszót. Felbõszülve a nyert válaszon, kalapácsával oly hatalmas csapást mért Hiram fejére, hogy az holtan összerogyott.

A három legény a meghalt mester holttestét a nyugati kapun kivitte és egy halom törmelék alá rejtette. Azután bevárták az éjt, pontban tizenkét órakor elõvonszolták az elrejtett hullát és egy domb oldalánál, ahol a sírt megásták, eltemették. (Némely rítus szerint, a legények azon a helyen, ahol Hiram meghalt, felszakították a kövezetet, ott gödröt ástak és abban temették el. Aztán visszarakták a kövezetet és hogy minden nyomot eltöröljenek, a még visszamaradt földet megfordított kötényekbe rakva, elhordták. Mivel Hiramnak ott, t. i. a templom elõcsarnokában nyoma veszett, a ? elõcsarnokát is "veszett nyomok elõcsarnokának" nevezik. Gyászmunka alatt a tvr. - .-ek megfordítják kötényüket, mely szokás a legenda azon részére vonatkozik, hogy Hiram gyilkosai megfordított kötényükben vitték el a visszamaradt földet.)

Miután Hiram a munka megkezdésekor helyén nem volt, Salamon király embereket küldött ki keresésére és mivel ezek eredménytelenül tértek vissza, holtnak tartották. Ekkor az összeesküvéstõl visszalépett legények fehér kesztyûvel és fehér köténnyel, ártatlanságuk jeleivel, Salamon király elé léptek, elmondták, amit tudtak és ajánlkoztak, hogy a három elbujdosott legényt fel fogják kutatni. Három csoportra oszlottak, úgyhogy egyik csoport dél felé, a másik kelet felé és a harmadik nyugat felé indult keresni. Egyikük, aki Joppa mellett, a tenger felé vette útját, a futásban elfáradva, pihenni egy kõre ült. De egy borzasztó kiáltás, amely a sziklaüregbõl hangzott feléje, csakhamar megzavarta pihenését. "Ó, hogy inkább vágták volna el a gégémet, kitépték volna gyökerestül nyelvemet, elásták volna testemet a tengerpart homokjába, hol huszonnégy óra alatt kétszer söpörte volna végig az apály és a dagály, mielõtt Hiram halálába beleegyeztem volna!"

"Ó - szólt jajveszékelve egy másik hang - bár tépték volna ki szívemet, mielõtt részt vettem volna mesterem meggyilkolásában."
"És én - nyöszörgött a harmadik - én erõsebben ütöttem rá, mint ti; én mértem reá a halálos csapást. Ó, bár kettétépték volna a testemet és széthányták volna észak és dél felé, bár elégették volna beleimet és hamvukat szétszórták volna a viharba, mielõtt mesteremnek, Hiramnak, halálát okoztam!"

Midõn a keresésükre indult legény ezt meghallotta, elõ-hívta társait; ezek behatoltak a sziklaüregbe, megragadták a gyilkosokat, megkötözték és Salamon király elé vitték õket. Ezek bevallották tettüket és kivégeztetésüket kérték. Az ítélet ugyanaz volt, amit a sziklaüregben önmaguk kívántak: Jubelának elvágták a nyakát, Jubelonak kitépték a szívét, Jubelumnak testét pedig kétfelé szakították és észak és dél felé a viharban szórták szét elégett beleinek hamvait.

A kivégzés után Salamon király meghagyta a 12 legénynek, hogy kutassák fel Hiram holttestét, hogy a szentély belsejében, a sanctum sanctorumban eltemethesse. Egyúttal megparancsolta, hogy mivel a mesterszó "Hagg-Sein-Agg", melyet Hiram egy ezüstlemezre vésve mellén hordott, el van : árulva, az elveszettnek tekintendõ, az elsõ szó pedig, melyet Hiram sírjánál kiejtenek, legyen az új mesterszó.

A legények tizenöt napi keresés után megtalálták a sírt (némely rítus szerint a gyilkos legények egy akácgallyat dugtak a sírra. Errõl és a frissen felhantolt földrõl akadtak rá a keresõk.), melyben a meggyilkolt mesternek már a rothadt hullája feküdt. Amint Hiram holttestét megpillantották, néma fájdalmukban összefont kezeiket fejük fölé emelték. (A régi angol rítus itt hozzáteszi a következõket: E látványtól megrémülve, ijedten emelek kezüket fejük fölé és így kiáltanak: "Adonaj elohim!" (Oh uram, oh Istenem.) Ez volt azután szerintük az új mesterszó. A mi rítusunk szerint ez a csodálkozási jelt képezi.)
Midõn a holttestet felemelni akarták, az egyik fájdalmában és félelmében a halottnak csak egyik ujját fogta meg, de az kisiklott kezébõl. Erre lehajolt a másik és a kéz két középsõ ujját fogta meg, de a hús levált a csontról és õ sem volt képes a hullát felemelni. Ekkor a harmadik odatérdelt a halott mester mellé, úgyhogy lába annak lábát, térde térdét érintette, mutató- és közép-ujjával görcsösen átfonta kézcsuklóját és egészen lehajolva hozzá, hogy melle Hiram mellét érintse, bal karjával átfogta nyakát és felemelte.
Mikor aztán a holt mester feje lehanyatlott vállára, gyászában és fájdalmában így sóhajtott fel: M . . B . . . .! (a meghalt mester fia vagyok). Akik, mint az elõszóban említve van, a mesterfokot II. Károly angol királlyal hozzák összefüggésbe, felemlítik, hogy a M . . szó a skótban "fiút", a B . . . . pedig özvegyet jelent és hogy ez elnevezést a trónkövetelõ használta, mivel õ is az özvegy fia volt. (A M . . B . . . . = Mac Benac. Szerzõ.)

A legrégibb mesterszó: "Mahabone" és annyit jelent: a csontig elrothadva. (Az elrontott "macha" - csatasík és "boné" - vég - ir szavakból ered.) A M . . B . . . . szókat majd az arabsból, majd a héberbõl származtatják. Állítólag öt héber szó kezdõbetûibõl van képezve, mely szók össze; függésükben azt jelentik: "a halál a testnek vége, de a lélek örökké él.")

A bayreuthi nagypáholy rítusa szerint "Menschengeist-Gottesgeist" a mesterszó; az ó-francia kátéban: "Jehova" és betûzve ejtik ki. A svéd szisztémában (Zinnendorf-féle) ma is ezt használják.

A legenda a szab. -. kõm. -. mstr. -. erényeit: a kötelességtudást és az állhatatosságot szimbolizálja.

Hányféle mstr. ?- .-jel van?
Háromféle: a közönséges mstr. -.-jel, a csodálkozási jel és a vészjel.
Mindhárom jel a Hiram legendából veszi eredetét. Az elsõ kötelességre, a második a részvétre figyelmeztet; a harmadikat csak nagy veszély idején használjuk.
A mstr. - .-jel ép úgy mint a tanonc- és legény-jel a régi esküminták veszi eredetét: "Szakítsák ki beleimet."

A svéd szisztémában a mstr. - .-jel az úgynevezett "lábjel" (pedestre), mely a mesterek abbeli gyakorlottságát jelenti, hogy lábait derékszögbe állítsa (azaz, Hogy mindenkor helyesen cselekedjék). Jelképezi még a becsületességet és az óvatosságot, mik a mestertõl megköveteltetnek.

A skót rítusban a mstr. - .-jel négy részbõl áll: az elsõnél kinyújtják a kezet olymódon, mintha az evangéliumra tennék, ami a szövetség biztosságát, szilárdságát jelképezi; a második abból áll, hogy a kezet a mell bal oldalára teszik; a harmadiknál kinyújtják a jobb kezet, ami szimbolikusan azt fejezi ki, hogy a megszorult tvr. - .-nek segítségére legyünk. Ezen jelnél ég felé fordítják szemeiket, hogy az égboltozat csodás teremtményei iránt tiszteletüknek és csodálatuknak kifejezést adjanak. A negyedik jel végre abból áll, hogy a jobb kéz mutatóujjával a földre mutatnak annak jelképéül, hogy belõle származott és hozzá fog visszatérni minden ember.

Mibõl áll az érintés vagy a mstr.?- .-fogás?
A mstr. -.-fogás öt részbõl áll: kéz kézben, láb lábhoz, térd térdhez, mell mellhez és bal karunkat a tvr nyaka köré fonjuk.

Az elsõ jelenti a barátságot és egyetértést, a második a készséget, mellyel a tvr. -. segélyére sietnünk kell, a harmadik a szándékot, hogy a tvr. -. számára kegyelmet kérjünk, a negyedik az õszinteséget és együttérzést, az ötödik a gondosságot, mellyel a tvr.-.-t a bukástól megóvni akarjuk.

Rendesen a mstr. - .-fogásnak csak elsõ részét alkalmazzuk, az úgynevezett "oroszlánfogást." Mikor az egész mstr. - .-fogást alkalmazzák, egymás fülébe súgják: M.. B..
Az eklektikus (frankfurti) szertartás szerint a mstr. - .-fogás ötödik része: "archoz", míg a francia rítusban azt békecsók" helyettesíti.
A mstr. - .-fogás mind az öt része a Hiram-legendából veszi eredetét (midõn a holttestet felemelni akarták).

Mi a mstr. -. uti szava?
C..... (l. fentebb az akác jelentõségét).

Melyek voltak felvételinek körülményei?
Háttal vezettek a páholyba és így elõre haladva keletig értem. Menetközben a felügyelõk és a fõm. :. a halálra figyelmeztettek. Aztán megfordulva a nyitott koporsót láttam, melyben az akácgally feküdt. Azután megismertették velem Hiram Abif történetét. (A János-rendû rítus szerint a beemelendõt lefektetik a koporsóba és így mutatják meg az öt mstr. - .-fogást.)

A háttal való bevezetés symbolice azért történik, hogy a beemelendõ legény tvr. ?. hirtelen meg ne lepõdjék a halál szimbólumaitól, éppúgy, amint Hiram sem sejthette, mikor a templomba lépett, hogy ez utolsó útja, mely a sírhoz vezet. Azért legyen a szab. -. kõm. -. élete olyan, hogy bármily váratlanul végzõdjék is, az öt szab. -. kõm. -. erénynek, melyek: a szív tisztasága, az elõvigyázat cselekedeteinkben, a bátorság a veszély közepette és a jó és a nemes gyakorlásában való fáradhatatlan buzgalom birtokában találja õt a halál.

Az új francia kátéban azt kérdik: "Hol vették fel önt?" "A középsõ kamarában." - "Hogy jutott oda?" - "Egy csigalépcsõn, amelyre hárommal, öttel és héttel feljutottam." - "Mit jelentenek e számok?" "Hogy három évre van szükség, hogy tanonccá, ötre, hogy legénnyé, és hétre, hogy mesterré lehessünk." - "Mit látott ott?" "Borzalmat, gyászt és fájdalmat." - "Egyebet nem látott?" - Komor világosságot, mely nemes mesterünk sírját megvilágosította, de mit sem volt szabad látnom és csak sírást és jajgatást hallottam." - "Aztán mi történt Önnel?" - "Egy borzasztó bûnténnyel vádoltak." - És mi mentette meg?" - "Ártatlanságom."

A mstr. -. nem végez három vándorlást, mint a tanonc és a legény, hanem csak egyet szimbolikusan azért, mivel a mstr. -. elhatározása gyorsabb, hamarébb jut célhoz, mert tudata érett, bátorsága megacélozott.

Az eklektikus rítusban a vándorlásnál azt kérdezik: Honnan jön? Keletrõl. - Hová megy? Nyugatra. - Mit mûvel ott? Keresem, ami elveszett és újra feltaláltatott: a mesterszót. - Hogyan veszejt az el? Hiram halálával.

Miért figyelmeztették a halálra?
Hogy bölcs legyek életem világos nappalán és ne feledjem a halál sötét éjszakáját, mely gyakran hirtelen és váratlanul bekövetkezik;
hogy, mert a halál az élet természetes ellensége, mint erõs harcos, bátran nézzek elébe;
hogy vándorlásunk, születésünktõl kezdve, egész halálunkig, a lehetõ legnagyobb tökéletesedés céljához vezetõ vándorlás legyen.

A szt.-galleni páholyban a halálra való figyelmeztetés a hazáért, a meggyõzõdésért és az emberiségért való halálra int, s Winkelried, Sokrates és a keleten függõ Jézusnak a keresztfáról való levételét ábrázoló képe által van szimbolikusan kifejezve.

Mit jelképez a nyitott koporsó?
Hiram Abbifnak, a meggyilkolt mesternek a sírját, melyre a felkeresésére kiküldött legények akácgallyat tûztek, hogy ismét ráakadhassanak.
A felvétel körülményeinek elbeszélése az úgynevezett "masonry dissected"-ben: "Hogy lett ön mesterré?" - "Isten segítségével, a szögmérõvel és saját szorgalmammal."
A "Stricte Observanz"-ban: "Hogy vették Önt fel?" - "Leütöttek és azután a semmibõl kiemeltek."
Mi a mstr. -. kopogás?
Három lassú, melyek közül az utolsó erõsebb. (Az utolsó ütés okozta Hiram halálát.)
Jelképezik azt a három csapást, melyet az összeesküvõ legények Hiramra mértek.

A svéd szisztémában a mstr. - .-kopogás háromszoros tanonc-kopogásból áll; visszaemlékezésül arra a visszhangra, mely a Sión- és Mória-hegyekrõl hallatszott, midõn a tanoncok a Josaphat völgyében a munkánál kopogtak.
Mi a mstr .:-lépés?
Három egyenes lépés.
Jelképezik a születést, az életet és a halált.
A freiburgi rituálé szerint az elsõ lépés a koporsón át, a második nyugat és a harmadik kelet felé történik.

Mit jelentenek a csodálkozás és vészjel?
A csodálkozás jele alig jõ alkalmazásba. A Hiram legendából van véve, midõn a meggyilkolt mestert keresõ legények a holttestet megpillantják.
Vészjelt csak a legnagyobb veszély esetén adunk. Hogy sötétben is észrevehetõ legyen, hozzáadjuk: "felém az özvegy árvái". (E mondás onnan venné eredetét, hogy Hiram, az "özvegye árvája", úgy nevelkedett, hogy Tyrus királyának építõmesterei segélyezték az özvegyet is, az árvát is.) Mások szerint titkos jelszava volt ez II. Károly híveinek. A tvr. - .-ek özvegyeinek és árváinak segélyezése különben is a szab.'. kõm. -. legfõbb kötelességei közé tartozik. Erre figyelmeztet bennünket mindenkor a munka befejezése elõtt körözött "özvegy persely" és a fõm. felhívása; "Tvr. - .-eim, emlékezzünk meg az özvegyrõl."
A skót rítusban: "Elái bpé almanáh!" (szintén: felém az özvegy árvái).

Hány éves a mstr. -.?
Hét éves.
Hét évig kellett a legénynek híven dolgozni, hogy mtr. - .-ré lehessen.

Melyek a mstr. -, erények?
A szív tisztasága.
Szavainak igazsága.
Az elõvigyázat cselekedeteiben.
A bátorság a veszély közepette.
A fáradhatatlan buzgalom a jó és nemes gyakorlásában.

Min dolgoznak a mstr. - .-ek?
A rajztáblán, hogy az igaznak mértékével, az igazság szögmérõjével és a kötelesség körzõjével készítsék el azokat a terveket, melyek szerint az eszményi emberiség temploma fölépül.
Az "Observantia Stricta"-ban azt kérdezik: "Tud ön írni?« _ "igen, körzõvel." -

"Hol dolgoznak a mesterek?" -
A templom belsejében." " * - *
Más kátékban még a következõ kérdések fordulnak elõ:

"Mi a mstr. -. szimbóluma?
"Hajó, mely elvesztette árbocát és vitorláit, amely csöndes tengeren lebeg azzal a felirattal: "Hallgatni és remélni az én erõsségem." (Observantia Stricta.)

"Hány éves ön?"
"Hét és több, mivel hét évig tartott Salamon templomának felépítése." (Uj francia káté).

"Mi a mstr. -. neve?"
"Gabaon."

Második rész

A szabadkõmíves Budapest

Az utolsó évtizedben hírlapok és folyóiratok hasábjain a nemzet jövõjét féltõ és ideális lelkületû férfiak igen sokszor kutatták annak a szomorú ténynek az okát, hogy miként tudott a nyolcvanas években még konzervatív és erõsen magyar érzésû Budapest aránylag rövid idõ alatt a nemzetellenes radikalizmus fõfészke lenni.

Nem tudták ennek más okát adni, mint azt, hogy a kilencvenes években vette kezdetét az emancipáció óta intellektuális pályára lépett fiatal zsidó generáció térhódítása, mely teljesen megszállotta a kereskedelmi, magán-hivatali és szabad pályákat, s az ugyanezen idõben nagy tömegben a fõvárosba törekvõ zsidósággal együtt teljes erejével a destrukció szolgálatába állott.

Ez a megállapítás - ha egészében igaz is -, csak az egyik - és nem is a legfontosabb - okot tünteti fel.

A zsidóság destruálása csakugyan a zsidó természet ösztönszerû munkája. Nem kisebb ember, mint Sombart bizonyítja ezt be, de maguk a zsidók is igen sok esetben elismerik, természetesen haladásnak tüntetve fel népet és országot züllesztõ terveiket, eszméiket és törekvéseiket.

Ámde az uralkodó fajnak megrontása, egy csaknem húsz milliós állam fõvárosának erkölcsi lesüllyesztése, csak ezzel az ösztönszerû munkával nem történhetik meg 10-15 év alatt, mint ahogy ezt Budapestnél tapasztalhattuk.

Itt egy rendszeres, apró részletekig kidolgozott és következetesen keresztülvitt programnak kellett lennie, egy oly grandiózus tervnek, mely a legnagyobb körültekintéssel és a legprecízebb munkamegosztással vont érdekkörébe és mételyezett meg a fõvárosban minden intézményt, legelsõsorban annak hatóságát.

Ezt a tervszerû munkát pedig semmi más nem végezte cl, mint a szabadkõmûvesség.
Ha a Barcsay Adorján által megírt munkát lapozgatjuk, az ott közölt névsorból azt fogjuk látni, hogy 1900-tól kezdõdõleg a magyarországi szabadkõmûvesség beléletében lényeges változás történt. Ez idõben ugyanis a régi, legalább még keresztény testvérek már nagyobbrészt kihaltak, a megmaradtak pedig - akik nem zsidó hatalmi célok diadaláért öltötték fel a köténYt - a mindjobban betóduló zsidó radikális fiataloktól és törekvéseiktõl megundorodva, egymás után lépnek ki, - azaz fedeztetik vagy töröltetik magukat - a páholyokból.

A jobbérzésû keresztény elemeknek ezen visszavonulása csak megkönnyítette a munkát a "progresszív" név alatt csoportosuló, ateista, nemzetellenes, internacionális felfogású zsidóknak, akik nem is késtek birtokbavenni a páholyokat s meghonosítani azokban a nemzet- és erkölcszüllesztõ munkálkodást.

Hogy azonban meglepetéseknek ne legyenek kitéve, elõször a fõvárost kellett meghódítaniuk. Egymásután állítják fel tehát a páholyokat, úgy, hogy a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy 1914. évi jelentésében leközölt 101 magyarországi páholyból 31 a fõvárosra esett. (A 101 magyarországi páholyból azonban 20 külföldi (osztrák és horvát) páholy volt, s így tulajdonképpen 81 magyar páholyból volt 31 páholy a fõvárosban, tehát csaknem az összes páholy fele.)

A szabadkõmûvesség fõvárosi térhódítását legszembetûnõbben mutatja az, hogy annak 1868 május 21-én történt megalakulásától 1919-ig létesített 32 fõvárosi páholy (1918-ban alakult a "Világ"-páholy) közül:

1868-tól 1890-ig 11 páholy szerveztetett; 1890-tõl 1919-ig pedig 21 páholyt létesítettek a "testvérek".

Elég egy pillantást vetnünk az 1896 óta alakult budapesti páholyok névsorára, hogy tisztában legyünk a legújabb idõk szabadkõmíveseinek mentalitásával, s a páholytestvérek faji hovátartozandóságával.
1890 óta alakult páholyok Budapesten:
1. Anonymus alakult 1914. Fõmester Dénes Lajos zsidó.
2. Archimedes alakult 1911. Fõmester Illés Marcell zsidó. 108
3. Budapest alakult 1912. Fõmester dr. Szmetán László (törvényszéki bíró); helyettes fõmester Tibor Róbert, Szántó: Jenõ zsidók.
4. Erzsébet alakult 1902. Fõmester dr. Lobmayer Géza (egye. temi tanár); helyettes

fõmester Székely Izsó zsidó.
5. Fáklya alakult 1914. Fõmester Gaár Vilmos kúriai bíró; he-; lyettes fõmester dr. Gál Jenõ, dr. Wéber Adolf zsidók.
6. Kazinczy alakult 1909. Fõmester dr. Körmöczi Zoltán zsidó.
7. Madách alakult 1902. Fõmester dr. Makai Endre zsidó.
8. Martinovich alakult 1908. Fõmester dr. Jászi Oszkár, majd Vermes Károly zsidók.
9. Március alakult 1909. Fõmester Ranschburg Viktor zsidó.
10. Minerva alakult 1894. Fõmester dr. Ráskai Dezsõ (egyetemi m. tanár) zsidó.
11. Nemzeti alakult 1902. Fõmester dr. Dingha Béla (a legkeresztényebb páholy).
12. Pátria alakult 1898. Fõmester Glück Frigyes (keresztény).
13. Petõfi alakult 1906. Fõmester Goda (Grünfeld) Géza zsidó. t
14. Progresszív alakult 1911. Fõmester Zboray János (fõv. mérn.); helyettes fõmester Égly Sándor (kiugrott premontrei szerzetes) és Hajós Arthur zsidó.
15. Promentheus alakult 1907. Fõmester dr. Kódosa Marcell zsidó.
16. Reform alakult 1892. Fõmester Róna Sándor zsidó; helyettes fõmester Komor Gyula, Szirtes Arthur zsidók.
17. Sas alakult 1911. Fõmester Haypál Benõ ref. lelkész; helyettes fõmester dr. Franki Sándor, dr. Béldi Izor zsidók.
18. Szilágyi Dezsõ alakult 1913. Fõmester (?) adatok nincsenek.
19. Türr István alakult 1913. Fõmester Bódy János (fõv. mérnök).
20. Világ alakult 1917. Fõmester dr. Ságody Gyula; helyettes fõmester Zárai Samu zsidó.
21 Hajnal (Budán) alakult 1902. Fõmester Bukovszky Viktor tv. tanácsos; helyettes fõmester Édes Endre, Lieber Endre fv. tanácsos.

(Tehát a 21 páholy 35 ismert vezetõje közül annak kétharmadrésze, vagyis 22 zsidó szerepel, nem is szólva a többi "tisztségekrõl", amelyet szintén legnagyobb részben õk töltenek be.)

Az összeállításból az is szembetûnik, hogy az iram 1906-tól gyorsabb lesz, mert ezen idõtõl - tehát jó 10 év alatt - 14 páholyt létesítettek a fõvárosban, s ezen 14 páholyból nyolcat meg pláne 1910-tõl állítottak fel.

1868-tól 1890-ig, tehát 22 év alatt alakult a fõvárosban 11 páholy. - 1890-tõl 1906-ig, tehát 16 év alatt alakult a fõvárosban 7 páholy. 1906-tól 1918-ig, tehát 12 év alatt alakult a fõvárosban 14 páholy.
Vagyis a legutóbbi 16 év alatt mindössze négy páhollyal alakult kevesebb, mint 1868-tól 1906. évig, tehát 38 év alatt.

Ezeknek a páholyoknak bölcsesség vezette, erõ végezte, "szépség-díszítette" munkáit - no és munkásait - lesz még alkalmunk más helyen bemutatni, itt csak azt óhajtjuk egy példával illusztrálni, hogy melyik faj volt az, mely a fõvárosi páholyokba az utóbbi évtizedekben hatalmas rajokban nyert bebocsáttatást.

A "Minerva" 1894-ben alakult fõvárosi páholy egyik kiadványában közli a tagok 1897-es névsorát. ("Páholyunk mûködése az 1896. évben". A "Minerva"-páholy könyvtára.)
Íme a névsor:

Hoffmann János kereskedõ Sztroiny József fõvárosi tisztviselõ Ehrenstein Sándor kereskedõ Hatschek Adolf lapszerkesztõ Neumayer Ede nyomdász Friedmann Mór kereskedõ Dr. Qrósz Sándor orvos Qrünfeld Adolf kereskedõ Hirsch Jakab nagytõzsde tulajd. Haaz Ignác kereskedõ Breuer Albert gyárigazgató Goldmann Mihály kereskedõ

Bloch W, Arthur kereskedõ

Rapaport H. Izidor kereskedõ Litzmann Ignác kereskedõ Balabán Adolf kereskedõ Pollák Theodor gyáros Fuchsz Gyula bornagykereskedõ Semler I. Ede kereskedõ Ormos Félix bizt. int. igazgató Hoffmann Sándor magánhivatalnok Kövesdy Árpád bank fõtiszt Schannen Ernõ mûépítész Dr. Tomka Samu orvos Dr. Reah Dezsõ orvos Dr. Politzer József ügyvéd

A páholy tisztikara pedig azon évben a következõképpen választatott meg:
fõmester: Friedmann Mór, h. fõmester: Sztroiny József,
I. felügyelõ: Breuer Albert,
II. felügyelõ: Goldmann Mihály, titkár: Balabán Adolf,
szónok: dr. Grossz Sándor,
kincstáros: Neumayer Ede, alamizsnás: Huchsz József, szertartásmester és gazda: Semler Ede, elõkészítõ mester: Grünfeld Adolf templomõr: Stein Ármin.
Wichtl a híres munkájában a magyarországi szabadkõmívesekrõl a következõket mondja: "In Ungarn... schon um die Mitte der siebziger Jahre besassen die jüdischen Freimaurer die Führung, die Christen jedoch verliessen massenhaft die Logen und zwar ohne jeden Kampf. Heute bilden die Juden in der ungarischen Freimaurerei die entschiedene Mehrheit, wie auch nahezu ausschliesslich Juden an ihrer Spitze stehen" (S. Weltfrei-maurerei, Weltrevolution, Weltrepublik 35-56. old.)

Csoda-e hát ez után a névsor után, ha 1907-ben azt látjuk, hogy a Minerva-páholy az, mely pökhendi hangú körlevélben rója meg azokat a páholyokat, amelyek legfõképpen "jótékonykodást és filozófiai mûködést" fejtettek ki, csoda-e, ha ez a páholy követelte a politika bevitelét a páholyokba a "progresszív" eszmék fokozott terjesztése mellett?

Ez a miniatûr a fõvárosi szabadkõmûvesség újabbkori képe.

Ez a szabadkõmûvesség fészkelte be magát ott minden hová, s ez hódította meg teljesen a városházát közgyûlésével és tisztviselõivel együtt.

A Barcsay Adorján által közölt névsor, mintegy 13.000 szabadkõmíves nevét (összeolvasásunk szerint 13.367) tartalmazza. Ebbõl cirka 3000-et más országbeliekre leszámítva, 1000 duplán elõforduló nevet véve (Barcsay sok szabadkõmívesnek régi és magyarosított nevét is közli), mintegy 9000 a magyarországi szabadkõmívesek száma 1918-ban.
Ebbõl a 8000-bõl:
budapesti gyáros..... 177
bankár és bankigazgató . . 205
biztosító-intézeti igazgató . 41
egyéb magántársulati igazgató . 50 volt szabadkõmíves.
Az egész névsorban elõforduló 6487 szabad pályán élõ szabadkõmívesbõl külföldire leszámítva 1800-at, a maradéknak legalább 40 %-át Budapestre tehetjük.
Az 1273 szabadkõmíves ügyvéd,
Az 1600 " orvos,
Az 1600 " köztisztviselõ,
Az 1450 " tanító,
A 310 " újságírónak szintén legalább
40 %-a Budapesten rombolta a keresztény erkölcsöt és a magyar állameszmét.
Rombolták pedig nemcsak a páholyokban, hanem a közéletben, kiváltképpen a

közgyûléseken s hivatalokban.

Nem akartunk a szemünknek hinni, mikor Barcsay könyvében a szabadkõmíves testvérek nevei között ott láttuk pompázni a székesfõvárosi államrendõrség legmagasabb tisztviselõi karából is 18 egyént:
3 fõkapitányt, 2 rendõrkapitányt, 5 rendõrtanácsost,
3 kerületi rendõrfelügyelõt és még sok kisebb rendõrtisztviselõt.

Igaz, hogy egyesek idõközben kiléptek, de ez nem változtat azon a tényen, hogy a fõvárosi szabadkõmûvesség mûködésének legutóbbi éveiben még a hozzáférhetetlen és törvénytisztelõ államrendõrséghez is be tudott férkõzni.

Hát akkor mit várhattunk a városházától és a fõváros hivatalnokaitól, akik a szabadkõmívesektõl függtek, ezektõl kaphattak elõléptetést, nyugalmas, jól dotált állásokat és nagy jövedelmeket?

Bizony nem sok jót! Az emberi meghunyászkodás, a stréberség, ezeket a függõ állásban lévõ hivatalnokokat önkénytelenül is behajtotta a közgyûlés leghangosabb, egyben leghatalmasabb szervezetének, a- szabadkõmûveseknek a karjába, mint akiknek társaságában jövõt alapozhat a hivatalnokember, míg az õ körükön kívül állva, a mellõztetés, sõt igen sokszor a szekatúra réme fenyegette a dacolót.
A gombamódra szaporodó páholyok, ahol a fõvárosi hivatalnok együtt "vakolhatott" a hatalmas városatyával, mindenesetre vonzerõt gyakoroltak rájuk s talán hiúságuknak is hízelgett ez, az elõhaladás reményét azonban feltétlenül beleplántálta a "keresõ" tisztviselõbe.

Ha a szabadkõmíves tisztviselõk névsorát nézzük, azt fogjuk látni, hogy azok elenyészõ csekély kivétellel mindnyájan 1900-tól kezdve kopogtatnak a páholyok ajtaján.
A háború kitörésekor a fõváros tisztviselõinek s a közgyûlés tagjainak nagy része szabadkõmíves volt, úgyhogy joggal büszkélkedett a Kelet 1913. évi 11. száma (289 old.) azzal: "A székesfõváros törvényhatósági bizottságában 140 testvér ül."

Hogy mennyire a szabadkõmívesek hatalmában állott a forradalom kitörésekor a fõváros, bizonyítják az alábbi adatok.

Szabadkõmíves tisztviselõk:

1	**fõpolgármester**	**6**	**tanácsnok**
2	polgármester	6	elöljáró
3	alpolgármester	19	tanácsjegyzõ
1	fõvárosi pénzügyigazgató	23	fogalmazó
1	fõvárosi tanfelügyelõ	2	fõügyész
2	fõszámvevõ	3	ügyész
1	fõszámvevõ helyettes	7	számtanácsos
1	számvevõségi osztályvezetõ	7	fõmérnök
1	számvevõségi igazgató	9	árvaszéki ülnök

2 fõorvos	49 tanító
11 orvos	24 hivatalnok
11 mérnök	2 pénztárnok
1 tûzoltófõparancsnok	1 népopera-karmester
1 könyvtárnok	2 kertész
2 levéltáros	10 kereskedelmi tanár
5 mûszaki tanácsos	9 reáliskolai tanár
2 állatvásári tisztviselõ	27 polgári iskolai tanár
4 adóhivatali tiszt	5 Ipariskolai tanár
2 mûépítész	3 különféle.
3 állatorvos	

vagyis összesen 268 fõvárosi hivatalnok.

Ez azonban még nem az egész szám. A szabadkõmívesek állandóan követett taktikája az, hogy ahová be tudnak furakodni, ott a rést folyton tágítják s legfõbb törekvésük, hogy a vezetõ állásokat a maguk számára megkaparinthassák.

Ez nagyon természetes is. A hivatalfõnök nemcsak ura és parancsolója az alárendelteknek, nemcsak vezetõje az illetõ hivatalnak, hanem az õ világnézetének, jellemének bélyegét is nyomja arra a reszortra, amelynek élén áll. A szabadkõmûveseknek azért volt fontos a fõnöki állások megkaparintása, mert így a "testvér" elöljáró egyenesen vak eszköze lett a páholyok utasításának s ami ezzel egy, maga a hivatal is úgy tisztviselõiben, mint tényked ésében csak szabadkõmíves célok megvalósítására törekedett.

A szigorúan vett városi hivatalokon kívül tehát a fõváros vállalatainak, intézményeinek vezetését is teljesen magukhoz ragadták s a fõnöki állásokban nem tûrtek meg mást, mint szabadkõmívest.

Hogy ez így van, az alábbi összeállítás mutatja. Szabadkõmíves volt a fõvárosnál:

29 elemi iskolai igazgató	**1 fõvárosi nyomdaigazgató**
7 polgári Iskolai igazgató	1 közvágóhídi igazgató
5 villanygyári és vili. igazgató	1 állatkerti igazgató
2 szakfelügyelõ	1 temetõ igazgató
1 szeretetházigazgató	1 állatvásár pénztári igazgató
2 árvaházi igazgató	

összesen tehát ezen minõségben 51, az elõbbi 268-al együtt végeredményben 319 a fõvárosi szabadkõmíves alkalmazottak száma.

Megjegyezni kívánjuk, hogy ide a Barcsay-féle névsorból csakis azokat vettük be, akik kifejezetten mint székesfõvárosi alkalmazottak vannak megnevezve s mindegyiket olyan

állásban, amilyent a névsor feltüntet.

Természetes, hogy az ország 1450 szabadkõmíves tanítójából, 1600 szabadkõmíves köztisztviselõjébõl még tekintélyes percent az, amely a felsoroltakon kívül a fõvárosi alkalmazottakra esik; nem is szólva a más pályákon lévõ, de a fõvárossal nexusban álló szabadkõmívesekrõl, úgyhogy nem nagyítunk, ha azt mondjuk, hogy a fõvárosi szabadkõmûvesség Budapest hivatalnokaiból nem egészen két évtized alatt mintegy ezer embert kaparintott meg.

Ne mondja senki, hogy ez kevés! Sok, elképesztõen sok! Ezer ember, aki mind páholyutasításra dolgozik, aki mind napról-napra szívja be magába a radikalizmus eszméit, aki mind összetart és valósággal taktusra dolgozik a páholy érdekében, aki mind úgy van elhelyezve, hogy bárhová fordulsz, mindenütt beléjük ütközõi, roppant veszedelem és óriási fekély annak a városnak a testén. A nagy világvárosok - kivéve Londont és Parist - nem mutatnak fel ily nagyszámú szabadkõmíves alkalmazottat.
Hogy a fõváros vezetõsége mily készséges eszköze volt a szabadkõmûvességnek, azt egy példával illusztráljuk.

A "Cél" címû folyóirat 1916. évi (VII. évf.) 6. számában a fõváros egyik közgyûlésével foglalkozva, a többi között a következõket mondja: "S hogy intézményileg is biztosítva legyen a páholyok állandó befolyása és jótékonysági akciójuknak a fõvárosra való átruházása, a . -. pontos testvérek céljának megfelelõen egy polgármesteri memorandum jelent meg, mely a közjótékonyság ügyét a mai városi Segítõ Iroda szabadkõmíveseinek vezetésével koncentrálni akarja egy új, nagy hivatalban s a honosság és illetõség oly megállapítására törekszik, hogy a lengyel földrõl ide özönlõ naplopók nálunk biztos otthonra és szeretõ keblekre találjanak." (368 old.)

1916-ban a páholyoknak már a politika, a felfordulás elõkészítése volt a legfontosabb feladatuk, nem pedig a jótékonyság, miként azt a "Haladás" páholy nyíltan meg is mondja a Minerva páholy körkérdésére adott feleletében, midõn kijelenti, hogy kis vidéki páholyokhoz vándorszónokok kiküldését véli szükségesnek, oly páholyokhoz, "ahol még mindig a baráti kaszinózás, alamizsnálkodó jótékonyság képezi a feladatot."

A szabadkõmûvesség azonban hûtlen lenne tradícióihoz, ha befolyását a fõvárosi politikára s általában a fõváros vezetésére le nem tagadná. Kezünkben van azonban egy körlevél, a "Commenius" páholy 259/1909. számú 1909 december 17-én kelt s a fõvárosi páholyokhoz intézett "táblája", mely £ következõket mondja: "A különbözõ felekezetek által templomok és részben iskola építésére kért segélyek ellen szövetségünkben megindult mozgalom sajnálatunkra sikert nem ért el, mert a fõváros törvényhatósági bizottsága, a kért segélyeket megszavazta. Ezen sajnálatos eredménnyel szemben azonban megnyugtat bennünket testvéreink azon felvilágosítása, hogy a törvényhatósági tagok körében az a megállapodás létesült, hogy a már elõterjesztett segélyek megszavaztassanak, de jövõre minden hasonló kérelem elutasíttassék."

Majd így végzi:

"Szeretettel kérünk Benneteket, hogy e táblánkat munkáitokon kalapács alá venni, azt elfogadni és odahatni szíveskedjetek, hogy páholyotok azon tagjai, akik a fõváros törvényhatósági bizottságában helyet foglalnak, ezen irányban foglaljanak állást a felekezetek segélykérései ellen."

Maga ez az egy idézet mindenkit meggyõzhet arról, hogy a fõváros politikáját az utóbbi évtizedekben miként dirigálták a szabadkõmívesek.

Az õ munkájuk lett a "bûnös Budapest" megteremtése, az õ destruktív tevékenységük folyománya volt, hogy a beteg - centrum a vidéket is állandóan fertõzte s az az örök szégyen, hogy az ezeréves integer Magyarország szétdarabolásánál közremûködtek. Hogy az ú. n. népkormányt mennyire a páholyok irányították, megdöbbentõ nyíltsággal tárja fel dr. Horovitz Alfréd az "Akác" páholy h. fõmesterének (Gyöngyös) 1918. nov. 29-én Káló Miklós egri törvényszéki bíró h. fõmesterhez írt levele. Ebben a következõk vannak: "Kívánjuk.....hogy a mai állapotok, helyesebben a mai kormányforma megszilárduljon s azon eszmék, amelyeket mûhelyeinkben évek hosszú során át hirdettünk s amelyek ma legnagyobb részben megvalósultak, állandók is maradjanak. Testvéreink közül .... miniszter és államtitkári rangban 13 testvérünk van . . . A minisztertanács megbízásából, egyik testvér hetenkint elmegy a budapesti páholyok közös munkájára s ott közli azon kívánalmakat, melyek teljesítését szövetségünktõl elvárja .... így történhetett aztán meg, hogy egy nemzet nehéz napjaiban, mélységes gyászában, ennek a nemzetnek fõvárosa tobzódva ünnepelte a hitvány és hazug,; minden magyar vágyat, magyar múltat megtagadó szabad kõmíves eszméknek diadalát.

Keresztény papok a páholyokban

Dömötör Mihály m. kir. belügyminiszter 1920 május 18-án kelt 1550/1920. számú rendeletével a magyarországi szabadkõmûvességet feloszlatta s közegei útján a szimbólikus Nagypáholy és a többi páholyok iratait és könyvtárait lefoglalta. A feloszlatás indokául többek között a miniszter azt hozta fel, hogy "a szabadkõmûvességnek a háború felidézésében, majd pedig a defetizmus és az általános destrukció élesztgetésében, a forradalmak és a bolsevizmus felidézésében való tartós aknamunkája köztudomású tény." Az összegyûjtött anyagot - pedig a fontosabbakat kétségtelenül már a feloszlatás elõtt eltüntették - a minisztérium fel is dolgozta s ennek az eredményeképpen Barcsay Adorján min. tanácsos két kötetben a magyarországi szabad-kõmûvesség munkájából bõ szemelvényeket mutatott be s a leközölt anyag konklúziójaképpen a következõ vádat emelte a magyarországi szabadkõmûvesség ellen:

"1. Vétkesnek tartom a magyarországi szabadkõmûvességet abban, hogy két évtized öntudatos munkájával fáradozott az ifjúság, a jövendõ Magyarország reménysége fogékony lelkületének világfelforgató tévtanaival való megmételyezésén.
2. Hogy az ugyanazon idõpont óta felvetett és fentebb részletesen letárgyalt világboldogító téveszmék magjának elvetésével segített elhinteni a közéletben a destrukció gombáit; az elvetett magot, hosszas, tudatos, fáradságot nem ismerõ munkássággal megérlelte és ezzel a munkásságával hathatósan hozzájárult a királyság, a képviselõház, a fõrendiház, egyszóval az ezeréves magyar állam összes talpköveinek megdöntéséhez.
3. Hogy mindezt egy észnélküli forradalommal valósította meg, egy intésre felbomlasztotta a világháború ezer poklában helyét mindenkor dicsõségesen megállott hadseregünket; ezzel és még esztelenebb nemzetiségi politikájukkal tették lehetõvé, hogy nemzetiségeink nevetségesen csekélyszámú, rongyos, felszereletlen, kisded csapataikkal országunk legértékesebb részeit megszállani merészeljék.
4. Hogy ezzel a megszállással kész helyzetet teremtve, hazánkat megölõ békeszerzõdés kigondolására, illetve keresztülvitelére lehetõséget teremtettek.
5. Hogy elhirtelenkedve mindent, a már általuk életrekeltett forradalomban tanúsított

fejvesztett kapkodásukkal a hatalom gyeplõit gyenge kezeikbõl kiejtve, lehetõvé tették a vörös rémuralom életrekeltét, annak fékevesztett rombolásait és pusztításait.
6. Hogy végül mindezekkel hazájuk sírját megásták, végveszedelmét elõidézték."

Majd így folytatja: "A vörös rémuralom minden áldozatához, a megcsonkított Magyarország vérzõ teteméhez én elsõsorban önöket hívom tetemre! önöket, az "emberi jogok terjesztõit," a "progresszív haladás" elõharcosait, a "világosság terjesztõit," a karitász és humanizmus jelszavaival szédelgõ "királyi mûvészeket" mint a mindent elsöprõ, romboló árvíz zsilipjeinek felszakításával elõidézõit a mérhetetlen rombolásnak és pusztításnak, mint mindeme bûnökért elsõsorban felelõs értelmi szerzõket, felbujtókat és részben bûntársakat is."

Viczián István országgyûlési képviselõ, aki a feloszlatás idejében belügyminiszteri államtitkár volt s így közvetlenül szerezte tapasztalatait, 1927 november 13-án a "Magyarság" napilapban nyilt levelet intézett Baltazár Dezsõ református szuperintendenshez, aki egy liberális újságban a szabad-kõmûvesség védelmére kelt s ebben a levelében idézetekkel támogatva, nyíltan kijelenti, hogy a szabadkõmûvesség végcélja az ateizmus és kommunizmus s a "Kelet" egyes cikkeibõl, valamint a páholyok jegyzõkönyveibõl bizonyítja be, hogy a szabadkõmûvesség mily féktelen gyûlölettel tört a kereszténység és a keresztény vallások papsága ellen, akiket "az igazság örökös ellenségei és a butaság és a népelnyomás híveinek, a reakció lovagjainak, a butaság és hazugságok bajnokainak, a felvilágosodás halálos ellenségeinek" nevez.

Hangsúlyozza a református Viczián, hogy ez a gyûlölet és rágalom nemcsak a katolikus Egyház és a katolikus papság ellen ömlött ki a páholyok mélyébõl, hanem általában minden keresztény vallás és minden keresztény vallás lelkésze ellen.

Szörnyû vádak ezek, de aki ismeri a szabadkõmûvességet s betekintést nyert csak némileg is abba a boszorkánykonyhába, ahol eszméiket kifõzték, nem fogja õket sem túlzottaknak, sem elhamarkodottaknak tartani.

Olvasóink - akiket eddig is már nem egy idézetben tájékoztattunk a szabadkõmûvesség gondolkodásáról a vallást illetõleg - már a közöltekbõl is bátran levonhatják azt a következtetést, hogy a szabadkõmûvesség - különösen a latin irányú - határozottan vallásellenes.

De mi hívek maradunk feltett szándékunkhoz s bebizonyítjuk, - ismét a szabadkõmívesek által szolgáltatott adatokkal, - hogy ez a vallásellenesség a Nagy Oriens vezetése alatt álló páholyoknak egyik legfõbb ismertetõ jele és lényege, hogy ezt az intézményt valóságos õrjöngés fogja el, ha kereszténységrõl, keresztény vallásról hall s gyûlöletét nagy általánosságban minden pozitív vallásra kiterjesztette.

Ezt a tényt nem mi, hanem a szabadkõmûvesség angolszász iránya állapította meg a latin irányról már évtizedekkel ezelõtt. Anderson alkotmánya szerint ugyanis "a szabadkõmíves kötelessége hivatásánál fogva engedelmeskedni az erkölcsi törvénynek és ha helyesen érti a Mûvészetet, sohasem lehet sem ostoba ateista, sem vallástalan libertinus." Az alkotmány elsõ fejezete, egyenesen az "Istenhez és valláshoz" való viszonyát szabályozza a testvéreknek s nemcsak a Bibliát helyezi el a páholyok asztalán s teszi meg annak nélkülözhetetlen díszévé, hanem miként láttuk - Krisztust is a tisztelet több jelével veszi körül.

Az angol és skandináv páholyok ma is ragaszkodnak ezekhez az elvekhez, éppen úgy az amerikai és német páholyok tekintélyes része is, a latin irány azonban mindkettõt régóta számûzte a "testvéri lánc"-ból s a páholyok tiszteletet parancsoló díszei közül. Brauweiler említi, hogy "már az 1738-ból és 1746-ból eredõ francia szabadkõmíves iratokban a szabadkõmûvesség eszméiként azokat a gondolatokat találjuk kifejlesztve, melyek a nagy forradalom eszméi lettek; a demokráciát és "lelkiismereti" szabadságot, az ellenséges állásfoglalást minden szigorú hitvallással, különösen a katolikus egyházzal és a papsággal szemben." (Közölve a "Cél" 1918 VIII. 1.502 old.) A két nagy szabadkõmíves irány különválásának idejét Brauweiler már abban az idõben megtörténtnek tartja, midõn a ..Relation apologique et historique de la Societé des Franc-Macons par I. G. L. M. F. M. címû munka Franciaországban a XVIII. század 40-es éveiben megjelent s ezt az állítását Schiffmannal igazolja, aki az idézett mûvet, mint a szabadkõmûvesség francia irányának elsõ kísérletét tekinti s a következõképpen jellemzi: "Ha a régi kötelességek a vallásossághoz ragaszkodtak, úgy a Relation apologique a pateizmus és a materializmus ápolását és terjesztését tartja a szabadkõmûvesség tulajdonképpeni céljának . . . A Relation teljesen feloldja a szabadkõmûvességet a vallási kötelezettségek alól és behelyezi azt az akkori kultúrmozgalom sorába, mely-nem tartotta a vallást az erkölcsi élet lényeges részének.., a vallásosságot feleslegesnek, sõt a szellemi haladás olyan akadályának tekintette, melyeket le kell gyõzni. Ennek az irányzatnak az volt a meggyõzõdése, hogy csak a pantheista és materialista tanokkal lehet az emberiség részére a boldogság templomát felépíteni."

A párisi Nagy Oriens ugyanis már 1877. évi alkotmányában megszüntette az új tagokra nézve ezt a szükségességet, hogy Istenben higgyenek. Ezt az amerikai és angol páholyok kifejezetten így állapítják meg s ennek folyományaképpen mondják ki, hogy a Nagy Oriens és az õ parancsnoksága alatt álló páholyok a szabadkõmûvesség szakadárjai és eretnekjei, akiket a testvéri láncba tartozóknak nem tekinthetnek és nem is tekintenek. Ez a szabadkõmíves "egyházi átok" ezt az irányt teljesen kitolja a szabadkõmûvesség egyetemébõl és nem hajlandó vele e gyanús célok elérése érdekében a. közös munkálkodásra összejönni immár csaknem fél század óta. A latin irány ateizmusa és kereszténységellenessége okozta aztán azt, hogy a nemzetközi szabadkõmûvesség az úgyszólván évenkint felbukkanó világszövetség tervét - mely a föld összes páholyait egyesíthetné - mai napig sem tudja megvalósítani.

Ezt állapítja meg a svájci Neuenburgban székelõ szabadkõmíves világügynökség (Freimaurische Weltgeschäftstelle) 1918 elején kiadott emlékirata is, melyet a szabadkõmûvesség" lényegérõl és feladatáról azon célból dolgozott ki, hogy a világ különbözõ szabadkõmíves "hatalmasságai" között az egyetértést és testvériséget fejlessze. Ez a memorandum is megállapítja, hogy a francia Nagy Oriens nem ismerhetõ el szabályszerû nagypáholy gyanánt, mert 1877-ben felállított alkotmányban megszüntette a tagokra nézve a kötelességet, hogy Istenben higgyenek. Ugyanezen okból - mondja az emlékirat tovább - azonban a svájci Alpina nagypáholy és a magyarországi szimbólikus Nagypáholy sem ismerhetõk el, ez utóbbi még azért sem, mert a bibliát nem tekinti többé szabadkõmíves szimbólumnak.

A kiátkozással a Nagy Oriens nem sokat törõdött. Vezetõi mentek a maguk külön útján, mely mindinkább a kereszténység gyûlöletében csúcsosodott ki s legpregnánsabb rajzát Delpech szenátor a francia Nagy Oriens fõmesterének 1902 szeptember 20-án tett következõ kijelentésében kapta meg: "A Galilei diadala 2000 évig tartott, most rajta a sor, hogy meghaljon. A titkos hang (Julián apostata), mely egykor Pán halálát megjósolja, most annak a csalfa istennek halálát jósolja, aki békességet és igazságot ígért azoknak,

akik hisznek benne. A szabadkõmívesek örömmel állapítják meg, hogy nagy részük van a hamis próféták megbuktatásában."

Ha tehát a francia Nagy Oriens a latin irány legfõbb feje és parancsnoka ily mentalitással dolgozott, nem maradhatott el e téren mögötte egyik legkedvesebb alattvalója és szülötte, a magyar szabadkõmûvesség sem.

Aminthogy nem is maradt el! Ugyanazzal a dühvel, ugyanazzal a gyûlölettel rontott neki évtizedeken keresztül a kereszténységnek, amivel protektora Franciaországban egy állandó belháborút idézett fel s ha eredményében nem is jutott el odáig, hogy a likvidátorok panamái folytán templomok bérbeadassanak, a kolostorok dobra kerüljenek s a vallásoktatás kiküszöböltessék az iskolákból, az bizonyos, hogy az erkölcsök lezüllesztése és a vallásos érzés csökkenése terén igen eredményes munkának a múltjára tekinthet vissza. Egy pár példával mindjárt bizonyítani is fogjuk ezen állításunkat.

A "Kelet" 1911. évi február 1-iki számában Fülöp Zsigmond a "Petõfi páholy nevében és megbízásából" a következõket írja: "vannak köztünk szerencsére mind nagyobb számban szabadgondolkodó testvérek, akik a tételes vallásokat igenis primitív és meghaladott metafizikának, dogmáikat és ceremóniáikat a nép felvilágosodását akadályozó narkotikumnak tekintik s mint ilyent támadják is."

Kovács Samu a szegedi Árpád páholy tagja és 140 társa már ezen idõben állást foglalt a magyarországi szabadkõmûvesség keresztény gyûlölete ellen, mikor is a fõmesterhez többek között így ír: "egész nyíltsággal a vallás és speciel a római katolikus vallás ellen foglal az új szabadkõmûves irányzat állást, amikor a vallás dogmáit, liturgiáit, beléletét támadja. (Kelet 1911 január 1.) Kovács - aki nem keresztény - azt mondja tovább "én magam elmegyek a klerikalizmus elleni védekezés határvonaláig, de semmi esetre sem követem a katolicizmus elleni küzdelemben az újítókat."

Jó Kovács Samu testvér, de magára maradt az egész szabadkõmûvességben fenti véleményével! Nemcsak hogy visszhangja nem támadt felszólalásának, de még ki is gúnyolták, meg is támadták társai, mint pl. Kõhegyi Lajos, egyik beszédében áperte kijelenti, hogy a Kovács páholyát õ és társai éppen Samu "maradi" felfogása miatt hagyták A "Kelet" 1913. évi 11. számának 288. oldalán így "A népmûveltség elsõ és legfontosabb eszköze: az álla felekezetnélküli népoktatás. Legközelebb elérendõ a tan képzõk államosítása egységes modern tanterv és a vallásoktatás kiküszöbölése az iskolából és a tanítókat megnyer, e célra és azokat kellõ díjazással szabadkõmíves expozitúrákká tenni." A "Dél" címû hivatalos lap 1910 december 30-iki számban olvassuk a testvérekhez intézett alábbi buzdító sorokat mint a magyarországi szabadkõmûvesség hivatalos programját: "Terjesszük az ateizmust, mely nem egy népnek, de az egész emberiségnek jövendõ irányát van hivatva kijelölni." A "Kelet" sem hagyja magát az ilyen lendületes jelentések után s 1911. évi december 25-iki számában kivágja "Az antikrisztus katonái vagyunk errõl a világról és ezért világért." Ugyanezen évfolyam 8-ik számában pedig fenn hangoztatja: "minden vallás klérusával szembenállónak vall magát a szabadkõmûvesség s nyíltan felveszi a harcot ellett s folytatni fogja addig, míg gyõznie sikerül."

Szalay Károly budapesti fõgimnáziumi tanár, a Coméni" páholy egyik vezéralakja, 1913-ban - természetesen szigorúan a testvérek részére - egy kis füzetet adott ki, amely fenti páholynak a történetét írja meg, alapításának évé 1886-tól 1913-ig.

Ebben a kis munkában megdöbbentõ nyíltsággal és cinizmussal vonultatja fel Szalay a páholy több mint három évtizedes életét s ebben azt a kitartó és szívós munkát, amelyet nemcsak ez a páholy, hanem általában a magyarországi szabadkõmûvesség a keresztény vallások ellen tervszerûen imponáló szívóssággal végzett. Itt említi meg Szalay, hogy a Galilei kör miért alakult, hogy annak egyedüli célja volt az ifjúság lelkébõl a vallásos nevelés kiölése és besorozása abba szomorú csapatba, amely hihetetlen dühvel fordult a kereszténység ellen.

Megemlíti Szalay többek között azt is, hogy a páholyok radikális és vallásellenes iránya a Hungária páholyt és annak tagjait felszólalásra késztette s ezek nevében Mentsik fõmester fel is szólalt, hogy a páholyt figyelmeztesse arra, hogy az a felfogás, melyet Szalay Károly testvér a pozitív vallásokkal szemben kifejtett, nem fér össze a szabadkõmûvesség alkotmányával, sem a szövetség szellemével.

Mentsik fõmester berzenkedését természetesen lemosolyogta Szalay, aminthogy lemosolyogta azt a szabadkõmûvesek többsége is, amit Szalay könyvében örvendezve említ meg.

Bár ezért a vallástalan munkáért a Nagypáholy is megrótta a radikális páholyokat, ezek minderre nem adtak semmit, hanem folytatták tovább is a kereszténység elleni támadásaikat. Veres Ármin elpusztítandónak véli a vallási és egyházi hierarchiát, az iskolát, elkonfiskálandónak követeli a vagyont és megszüntetendõnek tartja a felekezetek politikai befolyását.

Pfeifer Ignác fõmester, dr. Laufer József, Kunfi Zsigmond, Meggyes Simon, a vakolások egész sorozatán fejtik ki a vallás elleni terveket, egyiken a szekularizációt tárgyalják, másikon az állandó propagandát a vallások ellen, harmadikon a tanítóképzés államosítását szorgalmazzák és annyira mennek vak dühükben, hogy egyenesen kötelességükké tették a testvéreknek, hogy az antiklerikális mozgalomra vonatkozó profán eseményekrõl a páholyban hétrõl-hétre jelentést tegyenek.

Hogy a magyarországi szabadkõmûvesség mily lelkiséggel nézte a keresztény vallásokat, arra igen jellemzõ Szalaynak említett könyvében tett azon kijelentése, hogy "mivel filozofikus intézmény vagyunk, akár az ateizmus is több joggal hirdethetõ itt, mint bölcsészeti rendszer, mintsem a dogmatizmuson felépülõ pozitív vallások."
Ha tehát egyszer elkövetkezik a nagy leszámolás, a nagy kérdõrevonás a magyarországi szabadkõmûvesség nemzetgyilkos és lélekpusztító munkájáért, nemcsak az egyént kell a vádlottak padjára ültetni, aki ennek a sötét célnak odaadta magát, hanem meg kell vizsgálnunk, hogy a keresztény vallások elkövettek-e minden tõlük telhetõt, hogy híveiket az e testületbe való belépéstõl visszatartsák s harcbavetették-e minden erejüket, hogy a páholyok istentelen és hazafiatlan munkáját megakadályozzák.

Álljon tehát elõ a katolicizmus is, a protestantizmus is, a csonka ország teteme elé, álljanak elõ a katolikus és protestáns fõpapok és papok, hogy megvizsgáljuk, teljesítették-e kötelességüket a vallásra, a lélekre és a magyar hazára egyaránt veszedelmet jelentõ szabadkõmûvességgel szemben.

Különösen a papság, katolikusok és protestánsok, álljanak az elsõ sorba, mint az isteni ige hirdetõi, vallásuk õrei s adjanak számot e téren sáfárkodásukról, arról, hogy miként védték, óvták és figyelmeztették híveiket a veszedelemre, miként igyekeztek vallásukat megóvni a mételytõl, a lelkeket megõrizni attól a kárhozattól, mely a szabadkõmûvesség

Isten elleni lázadásának büntetését képezi s miként teljesítették kötelességüket mint magyar emberek hazájuk iránt ezzel a nemzetrontó mozgalommal szemben. Mert a civil keresztény számára, ki ennek a pusztító áradatnak sodrába került, még lehet mentséget, lehet enyhítõ körülményt találni, de a keresztény vallások papjai számára - különösen ha akadtak olyanok, akik maguk is tagjai voltak a szabadkõmûvességnek
- nincs mentség, nincs felmentés sem Isten, sem a haza elõtt.

*

Hogy a katolicizmus már régen felismerte a szabadkõmûvességben rejlõ veszedelmet, történeti tény. 1717-ben alakult meg az elsõ modernnek nevezhetõ nagypáholy Angliában, 1723-ban adta ki annak alkotmányát, Anderson skót protestáns lelkész, az intézmény egyik vezetõje s már 1738 április 18-án XII. Kelemen pápa kárhoztatta munkájukat s eltiltott minden katolikus hívõt attól, hogy a páholyokba belépjen. Azóta a pápák egész sora újította meg ezt a tilalmat, így XIV. Benedek 1751 március 18-án, VII. Pius 1821 szeptember 13-án, XII. Leó 1826 március 13-án, XVI. Gergely 1832 augusztus 15-én kelt enciklikájukban. Különösen kárhoztatta IX. Pius pápa, aki több ízben is figyelmeztette a katolikus hívõket, a szabadkõmûvesség veszedelmességére, így 1846 november 9-iki "Qui pluribus", 1848 április 20-iki "Quibus Sanctisque", 1849 december 8-iki "Noscitis et nobis-cum", 1854 december 9-iki "Singulari quadam", 1863 augusztus 10-iki "Ouanto conficiamur moerore" címû enciklikáival és allokucióval. XIII. Leó, e nagy pápa figyelmét szintén nem kerülte el ez a veszedelem s 1884-ben így jellemzi a szabadkõmûvességet: "Ügy a ravaszságot, mint a merészséget egyesítve, a szabadkõmûvesség a szociális hierarchia összes fokait ellepte és a modern államokban a szuverenitáshoz hasonló hatalmat kezd gyakorolni."

Látjuk tehát, hogy a katolikus Egyházat s a pápákat nem lehetett sem megtéveszteni, sem elnémítani ama frázisokkal, amiket a szabadkõmûvesség a tájékozatlan publikum számára oly nagy mennyiségben tart raktáron. A katolikus Egyház a modern szabadkõmûvesség megalakulása után azonnal szembeszállt ennek a földalatti szervezetnek céljával, törekvéseivel és nem késett híveit erre figyelmeztetni, sõt nem habozott a parancsának ellenszegülõt a legnagyobb bünta-téssel sújtani. Pedig az a szabadkõmûvesség még korántsem volt olyan destruktív, mint a XX. század szabadkõmûvessége. Még akkor nagyon szõrmentén dolgozott, nagyon óvatos lépéseket tett s alkotmányában megkövetelte a hazafiasságot, megkövetelte az Istenben való hitet s kizárta tagjai sorából, akiknél ezek valamelyike hiányzott. És a katolicizmus mégsem hitt neki már ekkor sem s helyesen ismerte fel természetét még bölcsõjében.

A katolicizmus tehát megtette és megteszi kötelességét e téren is, mert ma is éppúgy kárhoztatja a szabadkõmûvességet, mint a XVIII. század közepén kárhoztatta s éppúgy védi híveit ennek az intézménynek mérgezésétõl s az államot a szétzüllesztéstõl ma is, mint védte századok óta más, hasonló veszélyektõl.

De hát vájjon a magyar katolicizmus és a magyar katolikus papság nem tért-e el az Egyház fejének parancsaitól?

Büszkén mondhatjuk, hogy nem és ezt bizonyítjuk is.

Barcsay Adorján könyvének II. kötetében leközli a magyarországi szabadkõmívesek névsorát, mely mintegy 13.000 nevet tartalmaz.

Hogy ebbõl mennyi a katolikus, megállapítani természetesen nem lehet, de nem is az a célunk. Szófogadatlan gyermek minden családban akad, züllött lélek minden vallásúak között találkozik, ingatag, befolyásolható, tudatlan és igen gyarló hívõ sok van a katolikusok között is. Minket itt az érdekel, hogy a papság mily viselkedést tanúsított a szabadkõmûvességgel szemben, mereven elzárkózott törekvései elõl, vagy pedig odaadta magát - mint tag - istentelen és nemzetietlen munkájuk eszközéül. Másodsorban 124 pedig kutatni fogjuk azt, hogy az ú. n. felekezeti intézmények, nevezetesen a felekezeti iskolák tanárai mennyiben maradtak mentesek a szabadkõmûvességtõl és annak törekvéseitõl.

A névsorban összesen két katolikus pap szerepel. Egyik Hock János, ki Balog Károly néven vétette fel magát 1890-ben a Demokrácia páholyba, ahol a mesterfokot elnyerte s 1891, 1892, 1893-ban páholyszónok volt. 1894-ben azon-ban Hock a páholy engedelmével már kilépett a szabad-kõmûvességbõl (fedezve) s azóta nem volt aktív tagja az intézménynek.
A másik katolikus pap Halász (Fischer) Antal néven, mint miszkolai plébános van bevezetve s Kassán vétetett fel 1918-ban a Resurrexit páholyban inasnak. Itt azonban nem tartjuk kizártnak a tévedést. Egyrészt, mert Miszkola község nem volt Nagymagyarországon (talán Miszlóka?) másrészt, mert a könyv a magyar név után a régi nevet is zárójelben közli, amit csak zsidó rabbinusoknál vagy zsidó tagoknál tesz meg.
A katolikus papság tehát nem hódolt a páholyok csábításainak s megtartotta e tekintetben az Egyház fejének parancsát.

Itt kell kitérnünk arra a szabadkõmívesek által többször hangoztatott hazugságra, hogy a katolikus klérus fõpapjai\ között is többen voltak a XIX. század második felében szabadkõmívesek. így fel szokták említeni Haynald bíborost és másokat, sõt Prohászkát is. Hát ez vakmerõ valótlanság! Magyar katolikus fõpap nem volt tagja soha a páholyoknak. Azt is hangoztatják, hogy Horváth Mihály püspök és Rónay Jáczint bencés tanár szintén aktív tagok voltak. A nyomát ennek a magyarországi szabadkõmûvességben nem találjuk, vagyis a magyar szabadkõmûvességhez õk sem tartoztak, magyar páholy tagjai soha nem voltak.

Arató Frigyes említi "A szabadkõmûvesség" címû munkájában, hogy Horváth és Rónay a szabadságharc leverése; után külföldön lettek szabadkõmívesek. Az emigránsok' ugyanis minden eszközt felhasználni igyekeztek letiport országuk javára, s midõn kint látták a szabadkõmûvesség; erejét, ezt is (helytelenül) céljaik szolgálatába akarták állítani. Valósággal felosztották maguk közt a szerepet, hogy ki melyik páholyba lépjen be, hogy minden ország szabadkõmíveseit megnyerhessék terveiknek. így léptek be Arató szerint - Klapka Turinban, Horváth Mihály, Puky Miklós, Dessewffy Dénes Genfben, Vetter Antal, gróf Teleki László, Almássy Pál, Czecz János Parisban, Vukovits Sebõ, Rónay Jácint Angliában, Hajnik Pál, Bethlen Gergely és Kossuth Lajos Amerikában.

Horváth és Rónay ezen lépése tehát egy nagy eszme érdekében történt, ami ugyan helytelen és nem menti õket, de megérthetõvé teszi eljárásukat. Hogy az egész szabadkõmûvességgel nem éreztek valami nagy közösséget, az is bizonyítja, hogy mihelyt nem volt reá szükségük, többé nem is törõdtek vele.

Ami már most a katolikus intézményeket, különösen a katolikus iskolákat illeti, azok sem tántorodtak meg egy percre sem.

Szerzetesi iskoláinkban egyetlen szabadkõmûves nem volt.

Sem az egri, sem a pécsi katolikus jogakadémiákon egyetlen szabadkõmûves tanár nem akadt.
A nagyváradi kir. kat. címû, de teljesen az állam kezelése alatt álló jogakadémián egy szabadkõmûves volt, Ágoston Péter; több ott sem akadt.

Ha már most a magyarországi kereszténység protestáns részét vizsgáljuk, illetve ha a lelkészi karnak viszonyát a szabadkõmûvességgel tesszük kutatás tárgyává, arra a megkapó felfedezésre fogunk jutni, hogy ezek nem is voltak egymásra nézve annyira idegenek, ellenkezõleg, a protestáns lelkészek és protestáns felekezeti intézmények tisztviselõinek jelentõs része tagja volt a páholyoknak.

Nem tárgya ennek a munkának, hogy ezen meglehetõsen érthetetlen lépés hátterét vizsgálja és magyarázza s így - bármily háládatos téma lenne is, - ezekkel az okokkal itt foglalkozni nem fogunk. Maradunk csak a tényéknél, ezek pedig azt mutatják, hogy:
I. Református részen
67 aktív lelkész,
11 református teológiatanár
éspedig
Debrecenben 5,
Sárospatakon 2,
Budapesten 2, és
Kolozsváron 2 helyezkedett el a páholyokban.

Nem lesz érdektelen megemlítenünk, hogy a református lelkészek közül
3 szuperintendens volt szabadkõmûves, akik közül kettõ megszállott területen, 1 pedig csonka Magyarországon tartózkodik.

A református felekezeti jogakadémiákon és lyceumokban, összesen 22 szabadkõmûves tanár akadt, és pedig:
Mármarosszigeten 9,
Debrecenben 6,
Kecskeméten 5,
Pápán 1,
Sárospatakon 1.

II. Az ágostai evangélikus lelkészek közül a különféle szabadkõmûves páholyokon helyet foglalt
23 aktív lelkész.
A teológiai fakultáson szabadkõmûves volt 4 evangélikus teológiai tanár, és pedig
Eperjesen 2,
Soproniban 1,
Pozsonyban 1.
Az evangélikus jogakadémiákon és lyceumokban, szóval az evangélikus fõiskolákon összesen
17 tanár volt szabadkõmûves.
Ezek közül
Eperjesen mûködött 7,
Pozsonyban mûködött 5,
Selmecbányán mûködött 4,
Sopronban mûködött 1.
Az evangélikus lelkészek között is találunk oly lelkipásztort, aki ma aktív szuperintendens,

s aki valamikor nemcsak egyszerû tagja volt a páholynak, hanem egyik hírhedt páholyunk alapítójaként is szerepelt.

III. Az unitáriusok között szabadkõmûves volt összesen 8 lelkész. Szabadkõmûves volt ezenfelül egyetlen teológiájuknak a
dékánja is. Az unitáriusoknak sem jogakadémiájuk, sem lyceumuk nem volt és így ezen intézetek megvizsgálása tárgytalan.
IV. A zsidó hitfelekezet, amely pedig - miként több ízben igazoltuk, - valami nagy averzióval, a szabadkõmûvességgel szemben nem viseltetett sohasem;
16 rabbival volt képviselve a szabadkõmûves páholyokban, hogy ezenkívül egyéb felekezeti intézményei miként voltak megfertõzve, azt megállapítani nem tudjuk, de már csak azért sem lehetett ez nagy szám, mert hittudományi intézeteikben szabadkõmûves tanár nem akadt, egyéb felsõiskoláik pedig nekik nem voltak.

Közigazgatásunk és a szabadkõmûvesség

A szabadkõmûvességnek az egész világon egyik legcéltudatosabb tevékenysége arra irányul, hogy az állami és társadalmi élet minél több tagját megnyerje eszméi számára s belajstromozza a testvéri láncba. A szabadkõmûves ember nemcsak egy intézmény tagja, hanem annak agitátora is, akinek elemi kötelességét képezi, hogy saját miliõjében terjessze a fertõzést s minél több tagot szerezzen meg a szövetségnek.

Nem is tudnók másképpen elképzelni a szabadkõmûvesség hatalmát és az emberiségre gyakorolt óriási befolyását, mint csak úgy, hogy tagjai minden pályán, foglalkozási ágban el vannak helyezkedve, s ezek a tagok a saját hatáskörükben aztán mindent megtesznek - Igen sokszor foglalkozásuk rovására Is, - hogy a páholyok parancsának eleget tegyenek. Többször hivatkoztunk már eddig az egyes fõszabadkõmûvesek beszédére, nyilatkozatára s tanításaira, melyekben a testvéreket állandóan figyelmeztetik, hogy szabadkõmûvesi kötelességeiket sohasem szabad szem elõl téveszteniük, s a testvér állása vagy közéleti mûködése soha ellentétbe nem jöhet a páholyok és a szövetség intézkedéseivel s ha ez mégis megtörténnék, úgy a szabadkõmûves elsõsorban szabadkõmûves s csak aztán hivatalnoka, köztisztviselõje az államnak vagy egyes intézménynek.

Az a büszke kijelentés> melyet a nagypáholy hivatalos lapja a koalíció idejében Polonyi Gézának figyelmébe ajánlott, hogy t. i. a szabadkõmûvesség éppen olyan eltörölhetetlen nyomot hagy, mint a keresztség, a testvéreknek unos-untalan hangsúlyoztatik a páholyok munkáin, beszédekben és a szabadkõmûves folyóiratok hasábjain, míg végül is ez a tudat valósággal második természetükké válik, mely aztán minden munkájukat determinálja. Hányszor lát a jámbor profán halandó megfejthetetlen dolgokat, elképesztõ intézkedéseket, kijelentéseket és utasításokat egyik-másik hatóságnál vagy azok fejeinél, hányszor látja egy nagyszerûen klappoló intézkedés és tevékenység kontúrjait az államélet egyik vagy másik ágában, vagy a társadalmi téren s képtelen ezt a precíz összjátékot, ezt az aprólékosan kidolgozott tervet alapjáig követni, s kiagyalóját felderíteni. Ha azonban a fentieket szem elõtt tartja, azonnal látni fogja, hogy az intézkedõ egyén szabadkõmíves, s ekkor már nagyon egyszerû a talány megfejtése.

Hogy csak egyetlen példát említsünk az elmondottak igazolására, élénk emlékezetükben élhet még olvasóinknak az 1918-as õszi forradalom sikerének egyik legnagyobb talánya. Mindenkit meglepett ugyanis a székesfõváros államrendõrségének máról-holnapra történt

engedelmesség megtagadása törvényes feljebbvalóival szemben, s az a teljes odaadás, amellyel a forradalom szolgálatába állott. Lehet mondani, hogy ennek a revolúciónak a sikerét egyedül a fõvárosi államrendõrség megingása okozta, enélkül ez soha diadalmaskodni nem tudott volna.

Tudta ezt minden magyar polgár. Tudta, hogy ez az államrendõrség a külföldi államoknak is mintául szolgált, hogy Nagymagyarországnak egyik legnagyobb büszkeségét képezte s a polgárság nyugalmának legbiztosabb õreként volt tekinthetõ.

És mégis megtántorodott, mégis dezertált és pedig egyik napról a másikra.

Hogy mi volt ennek az oka? Nagyon megértjük, ha vezetõik névsorát a kézbe vesszük s a szabadkõmívesek regiszterét átböngésszük. Akkor aztán arra a felfedezésre fogunk jutni, hogy mi sem lehetett természetesebb, mint ez az engedetlenség és fegyelmezetlenség, hiszen a fõtisztek igen tekintélyes része akkor már régen a páholyok mélyen vakolgatott azzal a radikális szabadkõmíves társasággal, mely már évekkel azelõtt kidolgozta egy forradalom teljes tervezetét, s következetesen ebbe az irányba vitte az országot s tolta el az állami és társadalmi életet.

Hogy a szabadkõmûvesség a maga destruktív munkájának zavartalanságát biztosíthassa, ahhoz szüksége volt a közigazgatás behálózására és megfertõzésére is.

A közigazgatás ugyanis az állami élet vérkeringése. Legfontosabb szerve annak a hatalmas testnek, melyet modern államnak nevezünk. Ez a közigazgatás a maga kötetlenségével, gyorsaságával és - igen sokszor - felelõtlen kezdeményezésével óriási akadálya lehetett a magyarországi szabadkõmûvesség terjeszkedésének, nem is szólva arról, hogy csendõreivel, hatalmas tömegû közegeivel, akkor és úgy fojthatta volna meg a páholyok sötétjébõl kilopakodott eszméket, amikor és ahogyan akarta.

Ennek a közigazgatásnak a megkaparintása, ennek a hatalmas apparátusnak nemcsak megszelídítése, de egyenesen a szabadkõmívesi célok szolgálatába állítása, akkora sikerrel járhatott a három pontos testvérek táborára, hogy azért igen sokat volt érdemes megreszkírozni.

Amint, hogy meg is tettek a szabadkõmívesek mindent, amivel aztán elérték, hogy nem volt a magyar közigazgatásnak olyan ága, ahol az õ embereik már pozíciót ne foglaltak volna el, nem volt az országnak olyan vidéke, ahol egészen a községháza jegyzõi szobájáig le ne eresztették volna gyökerüket. A városok, a rendezett tanácsú és törvényhatósága városok rendõrsége, az egyes hivatalok tisztviselõi kara kisebb-nagyobb tömegben szabadkõmíves volt és hûségesen szolgálta a páholyok utasításait közhivatalnoki minõségében is, s kezes közeg volt a vakolásokon kigondolt tervek végrehajtására.
Volt idõ, mikor az ország csaknem minden nagyobb városának az élén szabadkõmíves polgármester állott, akik tisztviselõiket is bekényszerítették aztán a páholyokba.
A fõváros kívül - melynek adatait már közöltük, - szabadkõmíves vezetõje volt Nyíregyházának, Marosvásárhelynek, Kolozsvárnak, Temesvárnak, Ungvárnak, Kecskemétnek, Bajának, Szombathelynek, Beregszásznak, Komáromnak, Mármarosszigetnek, Munkácsnak, Zilahnak, stb., stb.

A szabadkõmíves névsor szerint:
35 polgármester volt szabadkõmíves Nagymagyarországon.

A megyéknél már úgy látszik nem tudott a szabadkõmûvesség ilyen sikeresen hódítani, mert mindössze 4 aktív alispán volt szabadkõmíves.

A fõispánokról - akik folyton változtak, - statisztikát nem készítettünk.
Már a szolgabírák nem állottak oly keményen ellene a csábításoknak, amennyiben közülük 54, míg a községi jegyzõk közül
46 volt összesen szabadkõmíves, ami a régi Magyarország viszonyait tekintve, a szabadkõmûvességre nem nagy eredmény.

A rendõrségnél azonban dicsekedhetnek eredménnyel. Hazánkban ugyanis a békében kétféle rendõrség volt. Egyik a székesfõváros rendõrsége, melyet államrendõrségnek hívtak, s a belügyminiszter közvetlen parancsnoksága alá tartozott. Ez a rendõrség azonban csak a fõváros területén mûködött, és semmi összeköttetésben nem volt az egyes városokban megszervezett rendõrséggel, melyet - némi államsegély mellett - csak az illetõ városok tartottak fenn. Ennek a rendõrségnek aztán

8 fõkapitánya, 23 kapitánya,
5 fogalmazója volt szabadkõmíves.
Budapesten az államrendõrség kebelében pedig
3 fõkapitány,
2 rendõrkapitány,
3 fogalmazó,
3 felügyelõ,
1 detektív és a tisztviselõi karnak még egypár tagja lépett be a páholyok kötelékébe.
Még a határrendõrséget is megkörnyékezték a testvérek, pedig ez az intézmény csak e század elsõ éveiben született meg. Itt is tudtak 2 határrendõrségi fogalmazót a testvéri láncba becsalogatni.

A szabadkõmûvesség - ha csak tehette, - szerette sejtetni, hogy az õ soraiban a régi osztrák-magyar haderõnek is számos magasrangú tagja búvóhelyet talált. Bár mindenki tudta a Monarchiában, hogy I. Ferenc József a legszigorúbban megtiltotta a tisztikarnak, hogy a szabadkõmívesek közé belépjen bárki is közülük, azért akadtak, akik ezt a szabadkõmíves dajkamesét hajlandók voltak elhinni.

Meg kell védenünk ezt a hadsereget ettõl a ráfogástól. Sem a tengeri, sem a szárazföldi haderõ tagjai között nem akadt csak egypár megtévedt egyén, aki szabadkõmíves lett volna.
A monarchia tisztikara, úgy látszik annyira tisztában volt a szabadkõmûvesség céljaival, vagy oly elevenen élt benne legfõbb hadurának parancsa, hogy nem ült fel a csábítgatásoknak, s minden jel szerint oly merev magatartást tanúsított a szabadkõmûvességgel és a szabadkõmíves eszmékkel szemben, hogy a páholylovagok nem látták tanácsosnak a tisztikart beinvitálni a páholyokba.

Ez a tisztikar ma már a múlté, a történelemé. De kriptája fölé kötelességünk odatûzni az elismerés szerény virágát, mely azt beszéli el, hogy akkor, midõn oly sokan megtántorodtak, oly sokan hûtlenek lettek esküjükhöz, a monarchia hadserege szeplõtlenül õrizte meg e tekintetben is a kardbojtot és felavatásakor letett esküjét. - Mindössze
2 tábornok,
1 ezredes,
2 honvéd százados,
1 õrnagy hadbíró,

2 ezredorvos
szerepel a szabadkõmívesek névsorában.
Találkozunk ezeken kívül még
5 tengerészkapitány nevével is, akik azonban nem a hadi, hanem a monarchia kereskedelmi tengerészetének a létszámában szerepelnek.*
* A tábornokok, Türr és Klapka, az ezredes, egy nem magyar állampolgár, a két százados, tartalékos, a hadbíró és ezredorvos pedig zsidó.

A tanítók a szabadkõmûvességben

A modern államok trubadúrjai és regõsei a tanítók, õk azok, akik az ifjúság lelkét, ezt az Istensóhajt dalra tudják hangolni s kicsiholni képesek belõle azon melódiákat, melyek egy nemzet jövõjét vagy pusztulását vannak hivatva zengeni.

Sokszor a szülõi ház sem képes megbirkózni az iskolák szellemével, a szülõk példája és tanításai sem képesek versenyre kelni a tanítók ezirányú munkájával. A gyermek, az ifjú viaszpuha és minden példa és tanítás befogadására reagáló lelke, az iskola padjaiban telik meg egész életére való tartalommal, innen viszi magával - túlnyomó részben, - azt az erkölcsi és világnézeti útravalót, mely e földi vándorlásán táplálékát képezi. A történelem szinte ordítja lapjain a tanítóság nemzeti fontosságát s munkájának egy-egy ország jövõjére kiható eredményét. A régi Görögország nagysága és hatalma, pedagógusai tanításának eredménye; a középkor szerzetes iskolái vetették el magvát a lovagi erényeknek és az egyházért és a hazáért önfeláldozásra kész lelkületû hõsöknek. Az egész mûvelt világon szállóigévé vált, hogy Németország nagyságát és népének fegyelmezett lelkületét tanítóinak köszönheti, s hogy az 1870-es német-francia háborút nem Moltke és Bismarck, hanem az iskolamesterek hadjáratának lehet nevezni.

A tanítóság lelkületének és eszméinek másolatát látjuk Franciaország mai generációjánál, mely meddõvé teszi a gloire földjét s radikális és ateista eszmékkel szaturáltan kerülve ki szabadkõmíves és szocialista oktatóinak kezei közül, egész életén csak gondot jelent államának, s még több gondot és dolgot jelent a büntetõ bíróságoknak, akiknek statisztikája ijesztõ mérvben emelkedik évrõl-évre a laikus oktatás, a vallástalan nevelés, az Isten nélküli erkölcs és a szabadkõmûvesség irányítása nyomán.

Károlyi Sándor mondotta valamikor, hogy akié a föld, azé az ország. Lehet ez az axióma találó, de mi azt hisszük, hogy még nagyobb igazsága van annak, aki azt állítja, hogy akié az ifjúság lelke, azé az ország jövõje. Ha ezt a lelket a felforgatások, az elégedetlenség, a társadalmi egyenlõtlenség tudatával töltjük meg, ha számûzzük belõle a valláserkölcsi fogalmakat, ha kimossuk belõlük a hit bázisát és elsorvasztjuk bennük a nemzeti eszmények gyenge palántáit, egy sötét lelkû, lázongó kedélyû és minden forradalomra kapható generációt adunk az országnak, s izzó gyûlölettel telt szívû emberekkel népesítjük be az államot. Hogy mit képes a gyermekbõl és az ifjúból az iskola faragni, hogy mennyire sikerül neki a családi ellenhatás leküzdése mellett az istenképmást letörölni az ember arcáról és valami természeti szörnnyé gyúrni át, azt bizonyítják Szovjetoroszország adatai, s azok a statisztikák, melyek az ottani ifjúságról a világlapokban minduntalan megjelennek.

Az ifjúság nevelése tehát minden szervezetnek, rendszernek, iránynak és vallásnak legfõbb feladatát és törekvését képezte a történelmi idõk minden korszakában.

Hosszú évszázadokon keresztül csak az Egyház létesített iskolákat és csak az adott ezeknek tanítókat. A kereszténység megoszlása után minden felekezet ezt a területet õrizte a legféltékenyebben, mert arról, hogy híveit saját erkölcsisége szerint vezesse be az életbe, egyetlen vallás le nem mondott, de nem is mondhat le soha.

Mikor pedig az állam a XVIII. században rájött arra, hogy egyik legfõbb érdeke neki is az iskolák felállítása, s azokban a felügyelet gyakorlása, ez a törekvés, mint a legeminensebb állami feladatok egyike szerepel a modern kormányok programjában. A szovjet ezt a nevelést oly nagyra értékelte, hogy propagandájának és agitációjának legnagyobb apparátusát erre a térre koncentrálta, az ú. n. utódállamok is, a trianoni szerzõdés megtarthatása egyik legfontosabb eszközének ezen iskolai nevelést tartják, mint ahogy Mussolini is teljesen az ifjúság vállaira rakta az õ rendszerét, s az iskolák padjaiban készíti az alapot annak szilárdsága és jövõje alá.

Nagyon természetes, hogy a szabadkõmûvesség is tisztában volt és tisztában van azzal, hogy hatalmának csak akkor vethet biztos és megingathatatlan alapot, gyõzelmét és uralmát csak azon esetben tudja vitathatatlanná és maradandóvá tenni, ha a gyermekek és az ifjúság lelke minden táplálékát nem a templomokból és nem a nemzet múltjából, hanem a páholyok lázongó elveibõl, forradalmár eszméibõl fogja kapni. Míg az iskola nem az övék, míg a katedrán más tanítások, míg az okiratok seregében más példaképek is találhatók, mint amiket a szabadkõmûvesség hirdet és mutat, addig részleges eredményrõl, ideig-óráig tartó betörésrõl és pozíció foglalásról talán lehet beszélni, de maradandó sikert aratni képtelenség. Már a XVIII. század második felében az volt tehát - különösen a latin irány - programja, hogy megkaparinthassa az iskolákat, s azokból kiszoríthassa mindazon tanokat, melyek az õ magyarázatait keresztezik vagy cáfolják, és az örök szabadkõmíves eszmény diadalának útjában állanak. Hogy ezt elérhesse, ahhoz szükséges volt a tanító-személyzet megszervezése és a páholyokba való becsalogatása, mert ezzel egy csapásra két legyet lehetett ütni. Egyrészt kézben tarthatták a szabadkõmívesek az iskolát, ellenõrizhették annak munkáját, másrészt a testvéri láncba behúzott tanító kulit munkába lehetett fogni s átalakítani lelkét a szabadkõmíves tanok és eszmék számára és szolgálatára. Az ilyen "testvér" tanító egy-egy hatalmas agitátor lett a páholyok kezében s tehetséges destruálónak bizonyult az ifjúság között.

A szabadkõmûvesség tehát két hatalmas fronton küzdött az ifjúság lelkének megszerzéséért. Az egyik fronton minden erejét latbavetette, hogy az iskolákat a felekezetek kezébõl kivehesse. Ezért zengett az egész XIX. század folyamán megszakítás nélkül a kultúrvilágon a jelszó, hogy meg kell fosztani a vallásokat az iskolák felállításának jogától, s ezért lett ez minden páholy legfõbb törekvése és minden szabadkõmíves legelsõ programpontja.

Hogy a közönséget gyanakvóvá ne tegyék, hogy a szülõk figyelmét az ezen jelszó mögött meghúzódó szabadkõmíves törekvésre fel ne hívják, igen óvatosan dolgozták meg a talajt. Azt hirdették, hogy õket egy magasabb cél vezeti ezen munkájukban, nevezetesen vissza akarják adni az államnak a nevelés jogát, melyet a felekezetek évszázadokon keresztül maguknak foglaltak le, holott a nevelés szervezése és irányítása ex professo állami feladat. Nem haza beszélnek - hangoztatták folyton, - nem õk akarnak a felekezetek helyére lépni, hanem az államot akarják ott behelyettesíteni, ami ellen senkinek sem lehet kifogása, hiszen fel sem tehetõ, hogy az állam, erkölcstelen, istentelen tanokat terjesszen, vagy ilyenek propagálását megengedje. Nincs tehát veszélyben a jövõ nemzedék lelke, mert az államban bízni lehet és bízni Kell, az nem adhatja oda magát a felforgató tanoknak, s saját érdekében sem tûrheti, hogy iskoláiban a hazafias és valláserkölcsi nevelést mellõzzék,

vagy elsorvasszák.

Arról természetesen nem beszéltek, hogy ha a felekezetek kezébõl kicsavarták az ifjúság vezetésének lehetõségét, akkor nekik már többé-kevésbé nyert ügyük is volt Hiszen az állam és õk egyek voltak, Franciaország és Olaszország kormányzata pl. csak szolgalelkû végrehajtója volt a páholyok parancsának és intézkedésének. Az ilyen államtól a szabad-kõmûvességnek igazán semmit sem kellett tartania, ez az állam az õ szabadkõmûves vezetõsége és kormányai lévén nem is volt más, mint egy monstruózus nagypáholy, amely simán fakasztotta eredményekbe a vakolások határozatait.
A másik frontot az a tervszerû és szívós agitáció képezte, amivel a tanítói kart a páholyokba való belépésre akarták csábítani. A hízelgések, az ígéretek egész özönét záporozták rájuk, emberi gyengeségeket, jogos igényeket, állami balfogásokat, társadalmi ferdeségeket, mindent felkaptak, kihasználtak, hogy a tanítóság hajlamát megnyerhessék. Legfõképpen pedig megcsillogtatták elõttük az anyagi elõrehaladás fényes és sóvárgott perspektíváját, s a mellõzés, a gúny, a kellemetlenkedések tüskéit helyezték kilátásba annak, aki szirénhangjaikat érzéketlenül bocsájtotta el füle mellett.
A munka nem is volt meddõ. Alább látni fogjuk, hogy hazánkban is tanítóságunk hatalmas rajokban szakadt le a nemzeti és vallási eszmény fájáról s hullott bele a páholyok belsejébe s lett végrehajtó közege, szomorú eszköze a szabadkõmûvesség pokoli törekvéseinek.

A szabadkõmûvességnek ezt a hõ szerelmét a tanítóság iránt, nagyon természetesen a magyarországi páholyok is felfedezték magukban. Nem volt egyetlen társadalmi osztály, egyetlen foglalkozási ág, amelyet oly kitartó tolakodással környékeztek volna meg, mint az ország oktató személyzetét Egymásután agyalták ki a páholymunkákon a legkülönfélébb terveket, amelyek mind azt a célt szolgálták, hogy a tanítóságot beterejék szövetségük karámjába.

A Kelet 1911. évi február 20-iki száma ki is adja a jelszót, hogy "akié az iskola, azé a jövõ, nagy hatalmi kérdés annak birtoklása". Az általuk már elõbb megalapított "Tanítók Szabad Egyesülete" útján vélik céljukat elérni, amely egyesület mûködése elõtt - mint Somogyi Béla egyik beszédében mondotta, - már nincs meg a régi akadály, megbukott az a miniszter, aki ennek a mételyezõ intézménynek megteremtését gátolta (Apponyi). Most elérkezett egy átmeneti pillanat - folytatja késõbb Somogyi, - amikor nem reakcionárius ember ül a közoktatásügyi miniszter hivatalában, hanem Székely Ferenc (ez az õ emberük volt. Szerzõ). Ezt a pillanatot gyorsan felhasználva... siettünk az egyesületet újra megalakítani, alapszabályainkat beterjeszteni és az ideiglenes közoktatásügyi miniszter ezeket jóváhagyta,"

Íme a klasszikus példája annak, hogy mit jelent egy 4 pozícióba szabadkõmívest ültetni.

Rendkívül érdekesen indokolja meg Somogyi fenti elõadásában azt a jelentõséget, amit a tanítóság megszervezése a szabadkõmûvességnek jelent. Leközöljük szószerint, mert szeretnõk, ha ezek a szavak az illetékesek fülében állandóan ott zsonganának. "Akik meg vannak már nyerve - mondja Somogyi Béla, - úgyis a mi eszméinket hirdetik, terjesztik, terjeszthetik is, mert hiszen a tanárok és tanítók ma is olyan szellemben taníthatnak az iskolában, amilyenben akarnak... Huszonegy esztendõ óta a falusi elemi iskolában... mindig azt tanítottam, amit én akartam és mindenki azt taníthatja, mert zsandárt mégsem lehet a tanító mögé állítani. Azért akarunk tanítókat megnyerni, mert akkor a mai rendszer mellett ; és annak ellenére is, csak a mi szellemünkben fognak tanítani."

A Kelet 1911. évi 5. számában olvassuk annak magyarázatát is, hogy miért harcolt a szabadkõmûvesség a felekezeti iskolák és a felekezetek oktatása ellen, az állami iskolák javára. Azért, mert "az állami iskolák szabadabb szellemû mozgása, tágasabb tért nyit a tanítónak szabadkõmûves irányú tevékenységre". Hátha még a feljebbvalók között is sok már a testvér! Akkor van csak szabadság, s akkor lehet aztán nyakló nélkül a szabadkõmûves eszméket terjeszteni s kinevelni végül is azt a tanítótípust, mely egy napon nyíltan kijelenti, hogy "nem nevelünk többé az elnyomó osztály történelmi dicsõségével elkábított, álhazafisággal maszlagolt népet A történelmi igazságot fogjuk tanítani, hogy ezer esztendõ óta a nagybirtokos osztály folyton nyúzta a dolgozó népet... Ilyeneket fogunk mondani, tanítani." (Új Korszak.)

S tartozunk az igazságnak annak kijelentésével, hogy a , szabadkõmûvességnek a tanítósággal szemben tanúsított szerelme nem volt platonikus, nem maradt meg protezsálása csak ,, az ígérgetéseknél. Ha nemes indokból fakadt volna, kétségkívül méltóvá válik minden magyar ember elismerésére. Mert határozott hozzáértéssel, szigorú körültekintéssel, a nagy vonalakban éppúgy, mint a kis részletekben való teljes elmélyedéssel tárta fel a tanítóság ferde és abszurd helyzetét s vitán kívül igazságos követelményekkel lépett fel az állam életében oly nagy szerepet játszó ezen foglalkozási ágnak nemcsak anyagi, hanem erkölcsi gyarapítását illetõleg is. A határozottan mostoha elbánásban részesített oktató személyzet egyetlen sérelme sem kerülte el figyelmét, iskoláink lehetetlen helyzete, elmaradottsága, a tanítási rendszer hiányai és avultságai, megcsökönyösödött elvek és nézetek, mind a páholyok munkatábláján szerepeltek és úgy ezek megszüntetése, mint a tanítóság elõhaladása, állandó témája volt a szabadkõmûvességnek.

Tessék ezek figyelembevétele után bárkinek is elképzelni, hogy mily húrokat érintettek ezek a hangos, sokszor durva és kíméletlen szabadkõmûves követelések és megállapítások a mostoha sorsban magára hagyott tanítóság körében. Ez az elhagyott osztály, melyet egy szûk látókörû állam és egy süket és vak társadalom semmi méltánylásban nem részesített s elismeréséből a legkevesebbet éppen ezeknek juttatta, nagyon, de nagyon felfigyelt ezekre a szavakra.

Az ílymódon megfogott tanítóság aztán már kész préda volt a szabadkõmûvesség kezében. Hogy jobb belátásra ne juthasson, hogy az önzetlen jóindulat éppen nem önzetlen rugóit fel ne fedezhesse, arról a páholyok gondoskodtak. Különféle egyesületekbe tömörítették az elcsábított tanerõket, részükre lapokat és folyóiratokat szerkesztettek, melyeket vagy ingyen vagy nevetségesen olcsó áron árusítottak.

Így alakították meg a Magyarországi Tanítók Szabad Egyesületét, majd ennek feloszlatása után más néven ugyan, de tovább is fenntartották. A fõvárosi tanítóság számára külön egyesületük volt, melyben igen eleven élet folyt.

Idéztük már a munka I. kötetében azokat a terveket, melyet felvetettek a tanítóságnak lapokkal és folyóiratokkal való ellátását illetõleg. Páholyok vették meg és különféle címekre küldték a "Világot", mint tiszteletpéldányt, az egyszerû falusi tanítónak, aki majdnem oda lett a nagy meghatottságtól, hogy õt egyszerre ilyen nagyra értékelik a "neves pesti tudósok és szociológusok". Ugyancsak a tanítók számára készült az "Új Korszak" címû hetilap is, mely már leplezetlenül forradalmasított. De olcsón és készségesen küldték a szabadkõmûvesség "hochelegant" folyóiratát, a XX. Századot is, vagy a Fényes 138
Samu szennylapját, az "Úttörõt". Ezenfelül elárasztották az országot részletfizetésre kínált

"tudományos" könyveikkel, melyek végérvényesen befejezni voltak hivatottak azt az átalakítási folyamatot, mely egy derék és becsületes tanférfiúból gõzölgõ fejû forradalmárt teremtett.

Így aztán megérthetõ, ha már 1914-ben a fõvárosi tanítók egy gyûlésén, a többség határozattá emelte a tanítóság azon követelését, hogy a vallásoktatást az iskolákból ki kell tiltani s a tanító- és tanítónõképzést a felekezetek kezébõl feltétlenül ki kell venni.
így aztán az is érthetõ és valószínûen igaza is van Somogyi Bélának, ha már 1911-ben eldicsekedett vele, hogy hiába a kormány ellenõrzése, hiába a Tanítók Szabad Egyesületének feloszlatása, "mert fontos tünet, hogy pontosan ugyanakkor (t. i. mikor a felfüggesztés megtörtént), szinte tüntetõ számban keresték fel a tanítók, mint keresõk szövetségünket." (Kelet, 1911. 5. szám.)

Ugyanily módon vetették ki a hálót a középiskolák tanárai után is. Itt a régi egyesületekbe lopakodtak bele, s aztán ezeket próbálták radikális irányba vinni. 1913, 1914-ben már ezekben is megvolt a többségük s csak kegyeletbõl és a kormányzat felfigyelését elkerülendõ, tartották meg a régi - nem szabadkõmíves - elnököt, de körülötte már a tisztségek a páholylovagok kezében voltak.

Mételyezõ munkájuk az egyetemet sem kímélte meg, azok tanárait is nagy szakaszokban hódította meg a szabadkõmûvességnek. Ezek az egyetemi tanárok vagy beteges hiúság, vagy kiszámított törtetési alkalom, vagy egy rosszul értelmezett eszme hatása alatt kérték felvételüket, s akkor egészen biztosak lehettek abban, hogy igen rövid idõ múlva tehetségük és tudományos felkészültségük az egész országban ki lesz kiabálva, folyton ismételve, minden mondatukból a mély és ragyogó elme csodás bölcsessége lesz kimutatva, ha pedig a páholyokba be nem lépnek, vagy agyonhallgatás lesz a sorsuk - ami még a jobbik eset volt, - vagy egyenesen kaján gúny és ízléstelen, habzószájú kritika és talmudízû átkozódás és szellemeskedés fogja kísérni minden tudományos lépésüket.
Ha valaki az olvasóink közül azt hinné, hogy a most elmondottakba talán némi túlzás is vegyül, annak azt feleljük, hogy szíveskedjék a múzeumok polcain, a könyvtárak mélyén meghúzódó s az 1900-1916. évek között megjelent folyóira-
139
tokát, lapokat, beszédeket böngészgetni, s rá fog jönni arra, hogy a fentiekben egy csepp túlzás sincsen. A szabadkõmûvesség hatalmának és terjedésének éppen abban volt legnagyobb titka - általában egész mái okokban, mint az elveik nagyszerûségében, - hogy a nekik behódolt egyének érvényesülését elõsegítette, sokszor lehetõvé tette. Ezek az egyének ugyan erre legtöbbször semmi tekintetben rá nem szolgáltak, de mert szabadkõmûvesek voltak, egyszerre híresek lettek.
Ezzel szemben a nem szabadkõmíves, vagy ennek eszméivel éppen ellentétes elveket valló egyetemi professzor a permanens lesajnálás pergõtüzében állott, tõle megtagadtatott minden tehetség, minden tudomány.
Hát bizony az ilyen állapot elviseléséhez kellett bizonyos lelkierõ, s akiben ez nem volt meg, - az elment szabad-kõmívesnek.
Ennek a munkának, ennek a tervszerû agitációnak, ennek a szívós lélekmérgezésnek aztán meg is volt a fényes eredménye, amit az alábbiakban mutatunk be:
Szabadkõmíves tanító volt Magyarországon összesen 1450.
Ebbe a számba az egyetemi tanárok nincsenek beszámítva.

Ez az 1450 szabadkõmíves tanerõ az egyes iskolák fõ-típusai szerint a következõképpen oszlott meg:

elemi iskolai tanító volt	**352**
polgári iskolai tanító	173
reáliskolai tanár	86
gimnáziumi tanár	346
kereskedelmi iskolai tanár	138
más típusú iskolában	355
összesen:	1450

Hogy ebbõl a számból mennyi esett a fõvárosra, nem tudjuk. Különösen nem tudjuk az elemi iskolai tanítóknál, de hogy tekintélyes részt foglaltak el, az bizonyos.
A fõváros tulajdonát képezõ intézetekben imigyen helyezkedtek el:

Szabadkõmíves volt 10 kereskedelmi iskolai tanár
9 fõvárosi reáliskolai tanár
27 fõvárosi polgári iskolai tanító
5 ipariskolai tanító
15 különféle fõvárosi intézetben mûködõ tanerõ.

Megdöbbentõ képet kapunk akkor is, ha az egyetemi és a fõiskolai szabadkõmíves tanárok grafikonját vetítjük e könyv lapjaira.

Összesen 179 egyetemi és fõiskolai tanár volt szabadkõmíves. Ennyi pedagógus volt hivatva arra, hogy a szabad- '< kõmûvesség szellemét, a páholyok sötét határozatait a katedrákon foganatba vigye, hogy a vakolásokon kimondott szavakat, mint izzó, egy életen át égetõ valóságot ágyazza be az ifjúság lelkébe.

Ne értessünk félre. Nem állítjuk - hiszen könyvünk elõszavában is alludáltunk már reá - hogy minden szabadkõmíves fõiskolai és egyetemi tanár égõ kanóccal járó kommunard volt, hogy csak azt tekintette feladatának, miszerint lelkileg minél jobban lezüllessze az ifjúságot. A nevek és az illetõk tettei és jellemei után tényleg nem lehet azt a sötét és vigasztalan diagnózist kimondani. De azt nekik is be kell vallaniok, hogy erejük meggyöngült, hogy azzal a lelkiséggel épen a szabadkõmûvesség ballasztja miatt nem tudták a kezükbe kapott ifjúság lelkében az ideálokat úgy kiformálni, ahogyan egyébként tehették volna. Másrészt meg aktív agitátor tanártársaik és szabadkõmíves testvéreik tényleges lélekrombolását ezen minõségük akadályozta meg, hogy elgáncsolják, vagy ellenük határozottan és teljes lelkiséggel küzdhessenek.

A 179 szabadkõmíves fõiskolai tanár így oszlott meg:

Budapesten egyetemi rendes tanár	**24**
Budapesten egyetemi magántanár	55
Vidéken egyetemi rendes tanár	13
Vidéken egyetemi magántanár	7

A budapesti egyetemen tehát összesen tanított 79 szabadkõmíves rendes-, rendkívüli- és magántanár. A vidéken egyetemen tanított összesen 20 szabadkõmíves tanár.

A különféle fõiskolákon az alábbi számoszlop tünteti fel a szabadkõmíves tanerõket:
Szabadkõmíves jogakadémiai tanár volt összesen 28.
Állami jogakadémia kettõ volt a kassai és a nagyváradi, ezen utóbbin volt ... 1 szabadkõmíves tanár.
Felekezeti jogakadémiák voltak.
a) Katolikusok Pécsen és Egerben, egyiken sem volt szabadkõmíves tanerõ.
b) Református jogakadémia volt Debrecenben, Kecskeméten, Mármarosszigeten és Sárospatakon.
Ezen jogakadémiákon összesen 27 szabadkõmûves tanár tanított.
c) Evangélikus jogakadémia volt Eperjesen és ezen 6 szabadkõmíves tanerõ mûködött.
A teológiákon a szabadkõmíves sikert az alábbi statisztika mutatja:
a) róm. és görög, szert. kat. teológia volt minden egyházmegye székvárosában, ezenfelül Budapesten, voltak továbbá az egyes szerzetesrendeknek a tartományfõnökség székhelyén. Ezek tanárai között nem volt szabadkõmíves.
b) Református teológia szintén több volt, ezek tanárai között azonban már // tanár volt szabadkõmíves. (Debrecenben 5, Sárospatakon 2, Budapesten 2, Kolozsváron 2.)
c)Az evangélikus teológiákon 4 szabadkõmíves tanár tanított. (Eperjes 2, Sopron 1, Pozsony 1.)
d) Az unitáriusok egyetlen kolozsvári teológiáján 7 szabadkõmíves tanerõ helyezkedett el.
e) A görögkeleti teológiákon nem volt szabadkõmíves tanár.
f) a zsidó hittudományi fõiskola tanárai között sem volt szabadkõmíves.
Gazdasági akadémia tanár 8 volt szabadkõmíves.
Kereskedelmi akadémiai tanár 8 volt szabadkõmíves.
A Lyceumokban (Mármarossziget, Sopron, Selmecbánya, stb.) 72 szabadkõmíves tanerõ tudott érvényesülni.
A képzõmûvészeti akadémián 1.
A zeneakadémián 6.
A színmûvészeti akadémián 1 szabadkõmíves tanár tanított.
A végösszesítés tehát a következõ:

Szabadkõmíves volt:.

Budapesten	79 egyetemi tanár
Vidéken	20 " ,,
Jogakadémiákon	28 tanár
Gazdasági akadémiákon	8 "
Kereskedelmi akadémiákon	8 "
Protestáns fõiskolákon	16 "
Lyceumokban	12 "
Zeneakadémián	6 "
Képzõmûvészeti akadémián	1 "
Színmûvészeti akadémián	1 "
Összesen:	179 tanár.

Az ország legfõbb nevelõintézeteinek ezen nagyfokú elfertõzöttsége természetesen nem maradt, amint, hogy nem is maradhatott hatástalanul a pedagógia széles mezejének más és más részében munkálkodó oktatókra sem. A szabadkõmûvességnek volt gondja reá, hogy

erre a figyelmet felhívja, s a netalán habozok és vonakodók amúgy is nagyon lecsökkentett intenzitású ellenállását megtörje. Látták maguk elõtt a, példákat, látták, hogy a szabadkõmûvességbe történt benevezésnél nem következett el a felettes hatóság megtorlása, ellenkezõleg, mihelyt a felavatás megtörtént, egyszerre csak megindul országos útjára az új testvér hírneve, amely abban az irányban növekedett és erõsödött, amilyen erõvel az magát a szabadkõmûvességnek átadta, s a páholyok intencióinak propagálójává vált.

A fertõzés mérvét mutatja az is, hogy volt idõ Magyarországon, mikor 32 tanfelügyelõ volt szabadkõmûves. Miskolc, Szolnok, Nyíregyháza, Beregszász, Arad, Eperjes, Szeged, Besztercebánya, Eger, Lõcse, Debrecen, Ungvár, Kolozsvár, Brassó, Pécs, Sopron stb. stb. városok, illetve megyék, tehát olyan legfõbb tanügyi vezetõk kezében voltak, akik a páholyok parancsa szerint voltak kötelesek a népoktatás félelmetesen fontos ügyét kezelni. Nem állítjuk mi azt, hogy ezek a szabadkõmûves tanfelügyelõk dühödt forradalmárok és ateisták voltak, de az bizonyos, hogy sem agyukat, sem lelküket, tehát sem értelmi, sem érzelmi világukat nem hagyták fertõzetlenül a páholyok bizalmas tervei, a testvérek forradalmi szónoklatai, a szabadkõmûves könyvek és a hivatalos páholyfolyóiratok Istent és vallást, nemzeti eszményt és hazafiságot becsmérlõ és cinikusan gúnyoló cikkei. Fel sem lehet tételezni, hogy egy szabadkõmûves ember igaz és meggyõzõdéses híve lehessen pl. a kötelezõ vallásoktatásnak, hogy belássa ennek nagy nemzeti fontosságát és a polgárok lelkületére és , jellemére gyakorolt üdvös hatását. Bármily elfogulatlannak , és igazságosnak mutatkozott is az a szabadkõmûves tanfelügyelõ, kétségtelen, hogy egy-egy megjegyzése, odavetett mondata a páholymentalitás visszhangja volt. Ha aztán kedvét találta ennek a szabadkõmûves szellemnek a propagálásában, úgy nemzedékekre megmérgezte egy vagy több vármegye népének a lelkét.

Megdöbbentõ szám ez, amely azt mutatja, hogy Nagymagyarország összes tanfelügyelõinek csaknem a fele szabadkõmíves volt s minthogy - nyers statisztikával élve - ugyanezen rész az ország ugyanolyan részének elemi és polgári iskolái felett gyakorolta a felügyeleti jogot és irányította az alsó intézetek oktatásának mikéntjét; elmondhatjuk, hogy Nagymagyarország elemi és polgári iskoláinak csaknem felénél szabadkõmûves szellem és irányítás grasszált.

Mindez csak a tanfelügyelõkre áll. Hát hol vannak még a különféle szakiskolák vezetõi? Hány volt ezek között a szabadkõmûves? Belesápad a gondolkodó elme, ha látja azt a határnélküliséget, amelyen a szabadkõmûvesség minden ellenakció, minden versenytárs nélkül kénye-kedve szerint dúlhatott és pusztíthatott, irthatta és sorvaszthatta a nemzefiak azon csemetéit, melyek sudárbaszökésétõl vagy elsatnyulásától egy nemzet nyugodt jövõje vagy biztos pusztulása függ.

Ámde még mindig nem tekintettük végig a magyar pedagógiai tartomány egész területét. Az egyetemek és a tanfelügyelõk, valamint a különféle intézetek tanítói mellett más rétegre is kiterjeszthette hatalmát a szabadkõmûvesség. Mint általában szokása volt, nem elégedett meg csak a közkatonák besorozásával, hanem a vezetõséget is meg akarta kaparintani magának. Tudta jól, hogy egy-egy hivatalfõnök sokkal többet tehet az õ terveinek kivitelét illetõleg, mint a névtelen és szûk határok között mozgó oktatószemélyzet, tisztában volt azzal, hogy az igazgatók azok, akik a kezükre bízott intézet szellemi irányításában a legfõbb tényezõk, hogy tehát ezek megszerzése a szabadkõmûvességnek nem egy embert, nem egy testvért, hanem egy egész iskolát jelent.

Minden erejével arra törekedett tehát, hogy ezeket a páholyokba csalogassa, vagy úgy, hogy a már igazgatói pozícióban levõ tanerõt nyeri meg magának, vagy úgy, hogy az egyes intézet részére az általa kinevelt, saját eszméivel és vágyaival megtöltött egyént neveztet ki, vagy választat meg. Így egy csapásra két legyet üt, mert - mint fentebb említettük - az iskola vezetõjének megnyerésével többet kapott, mint egyetlen testvért, másrészt mert szert tett egy kitûnõ agitátorra, aki ha mással nem, de a hivatali felsõbbség presztízsével és hatalmával a vezetése alatt álló tanerõkbõl igen alkalmas volt új tagok szállítására.

Az bizonyos, hogy e téren is kitûnõ eredményt ért el a szabadkõmûvesség. Az intézetek vezetõsége nagy tömegben lépett be a páholyokba, s lett hûséges végrehajtója azok határozatainak.

Szabadkõmíves igazgatók voltak:

elemi iskolai	118
polgári iskolai	38
kereskedelmi iskolai	26
árva- és szeretetházi	18
ipariskolai	13
vakok és siketnémák	12
reáliskolai	5
gimnáziumi	17
tanári és tanítóképzõ	12
felsõbb leányiskolái	3
fém- és faipari szakiskola	5
zeneiskola és konzervatórium	5
gyógypedagógiai	1
szakfelügyelõ fõigazgató	7
lyceumi	2
gazdasági akadémia	5
jogakadémiai	3
teológiai	2
kórház	14

színmûvészeti akadémiai keleti keresk. akadémia nemzeti színházi gyûjtõfogházi iparmûvészeti társulati társadalmi múzeumi iparmúzeumi közigazgatási tanfolyami gyorsíró iskolai vincelléri skolái
összesen: 316

Akik tehát a magyar nép lelkének megroppanása, a nemzeti érzés csökkenése és a két forradalom sikere fölött meditálnak és vitatkoznak, nézzék meg a most közölt adatokat, s magyarázatot fognak találni bennük mindazon kérdésekre, amelyeket eddig tengernyi

cikk, bombaszt és beszéd sem tudott megoldani.

A szabadkõmívesek a vezetõ állásokban.

Említettük már, hogy a szabadkõmûvesség törekvésének a csúcspontját az képezte, hogy lehetõleg egy-egy intézmény, vállalat vagy iskola, esetleg hivatal fejét nyerje meg a szövetség számára.

A szabadkõmûvesség nem fektette a fõsúlyt sohasem arra, hogy minél nagyobb számú egyént fogjon be s hatalmas tömegével tudjon hatást elérni s céljait a kebelébe tartozó végeláthatatlan Sorok erejével tudja elérni, õ nem a kvantitást, hanem a kvalitást nézte és nézi ma is. Neki olyan emberekre volt és van szüksége, akiknek hatáskörük van, akiknek kezében hatalom érvényesül, vagy akik a társadalmi téren bizonyos vonzóerõvel rendelkeznek. Nem jelenti ez azt, hogy csak a jellemileg, erkölcsileg, vagy más kiválóság folytán a tucaton felülemelkedõ férfit akar a szövetség kebelébe bevonni, mert e tekintetben nem válogatós. Neki csak a kiemelkedés a fontos, hogy ezt mily eszközökkel érte el az illetõ, akire hálóját kivetette s aki épen akkor vezetõ pozíciót foglal el, az õt nem érdekelte. Az õ elve valóban az volt és az ma is, amit évszázadok óta leginkább õ és az õ emberei akarnak a jezsuitákra kenni, hogy a cél szentesíti az eszközt. Ha a felveendõ testvér hatalmat jelentõ állásához vér, könny, nyomor, halál tapadt is, az nyugodtan és tapsok között foglalhatott helyet az oszlopok alatt, ezért ugyan õt a szabadkõmûvesség meg nem vetette, s ki nem közösítette.

A szabadkõmûvesség ugyanis mindig úgy okoskodott, hogy a sikerhez nem feltétlenül szükséges nagy tömeg, a páholyok határozatainak foganatosításához nincs szükség a mobra, a teljesen jelentéktelen plebsre. Sõt ez igen sok esetten még gátolja az eredmény elérését, mert rendkívül nehéz, néha meg egyenesen lehetetlen heterogén tömegben egységes akaratot, egységes munkaprogramot és egységes kivitelhez szükséges lelkületet megteremteni, feltétlenül helyesebb és célravezetõbb ennél az egyének egy kisebb, szûkebb körét összehozni. Ezt organizálni, dresszírozni, kimûvelni is jobban és alaposabban lehet, mint az ezer és ezer fejõ tömeget. A szabadkõmûvesség kitûnõ pszichológiával dolgozott mindenkor, s nagyon helyesen ismerte fel, hogy egy szûk köre az intelligens, de egyetlen célra törekvõ embereknek a legbiztosabb eszköz a szabadkõmíves tervek kivitelére. Ennek a szûkebb társaságnak a feladata aztán jelszavak, felkapott eszmék, tetszetõs teóriák, a tömegeket hirtelen magukkal ragadó programok útján megszervezni a mindent kritika nélkül fogadó tömeget, amely esküszik vezetõire, megy vakon és elszántan azok útmutatása szerint s visz diadalra oly eszméket, amelyeket neki meg nem magyaráztak, vele nem közöltek.

Igen ám, de azt is nagyon jól tudta és tudja a szabadkõmûvesség, hogy a tömeg szeszélyes és kiszámíthatatlan természetû valami. Biztosra ezzel sohasem lehet menni, mert hátha akad egy más szövetség, mely még tetszetõsebb jelszavakkal operál, mint a szabadkõmûvesség, amikor is egy pillanat alatt kihúzza a nép a nyakát abból a pórázból, amelyet a páholyok oly szépen és oly nagy remények között akasztottak reá.

Ezért volt és van szükségük a páholyoknak arra, hogy a vezetõ állásokban levõ férfiakat magukhoz láncolják s szövetségük tagjává avassák. Ezek a vezetõk ugyanis emberek és vagyonok felett rendelkeznek, s pozíciójukból kifolyólag képesek mindkettõt szállítani a szabadkõmûvességnek anélkül, hogy a páholy kapuit a névtelen kulik, a tucattisztviselõk

és alkalmazottak elõtt meg kellene nyitni, s a nagyjában homogén testvéri láncot egy heterogén elemmel megtoldani.

Vegyünk pl. egy szabadkõmíves bankigazgatót. Õ nemcsak arra alkalmas, hogy tisztviselõi és alkalmazottainak csapatát a szabadkõmûvesség szolgálatába állítsa pl. egy-egy választásnál, tüntetésnél, gyûlésnél stb. szóval, ahol a numerus hatalmat és többé-kevésbé már egymagában sikert is jelent, de a szabadkõmíves folyóiratok, könyvek oktrojálásával meg is tudja azok lelkét mérgezni s meggyõzõdéses rabszolgákat tud belõlük nevelni a szabadkõmûvesség számára. A szabadkõmíves bankigazgató nemcsak arra alkalmas, hogy a páholyoknak szállítson újabb és újabb testvéreket, hogy intézményének minden munkájára rányomja a szabadkõmíves bélyeget, hanem arra is képes, hogy anyagilag támogassa a szabadkõmûvesség törekvéseit. Még azt sem kell megtennie, hogy saját pénztárcáját nyissa meg, ott a Bank pénze, ott azok betétje, akik nem szabadkõmívesek, akik esetleg ennek ellenségei, de akiknek a pénze ilyen módon a szabadkõmíves törekvések sikerét hatalmas arányokban fogja elõbbre vinni a beteljesülés felé.

A szabadkõmíves iskolaigazgató tanítása útján, a kórházigazgató, az õ rendelkezésére álló sajátos eszközök révén, a gyárigazgató hitelezés, a munkások fertõzése, stb. stb. révén tud hihetetlen sikereket szállítani a páholyoknak. Hiszen szinte beláthatatlan az a terület, ahová egy vezetõ állásban levõ egyén keze és hatalma, befolyása és akarata elér. Ez a hatalom, ez a befolyás és ez az akarat pedig csak egyetlen feladatot ismer, egyetlen kötelességet tud, azt amit a felvétel óta unos-untalan hangoztattak elõtte, hogy õ nappal és éjjel, a hetek, a hónapok, s az évek és egész élete minden percében elsõsorban szabadkõmíves, hogy ezt neki szem elõl tévesztenie nem lehet és nem szabad; úgy kell tehát dolgoznia, mûködnie, hogy ez a szabadkõmûvesség, mint a nemes fém próbája, be legyen égetve minden tettébe, a leglényegtelenebbtõl a legfontosabbig, hogy minden lépésnél hallani kell annak a béklyónak idegizgató csörömpölését, amelyet avatásánál vertek a lábára.

Hányszor tûnõdünk azon, hogy a szent és nemes eszmék miért nem tudnak behatolni egy-egy intézmény kapuján, miért van az, hogy az emberiség egy része nem is akar mást hallani, nem is kíváncsi másra, mint bomlasztó, istentagadó, forradalmi jelszavakra.
A most elmondottakban ennek magyarázatát is megtaláljuk. A szabadkõmíves fõnök, aki intézetét és alantasait köteles a szabadkõmûvességnek szállítani, annak rendelkezésére bocsájtani, egyben arra is kötelezve van, hogy a szabadkõmûvesség ellenfeleit távoltartsa intézetétõl és tisztviselõitõl. Meg kell neki akadályoznia, hogy ott más vélemény is elhangozzék, más kritika is megszólaljon, mint az, ami a szabadkõmíves páholyok szellemének másolata és hû kifejezõje. A szabadkõmûvesség mindig is félt a szabadságtól, mert jól tudta, hogy ez az õ halálát jelenti. Õ csak úgy tud korlátlan úr lenni, csak akkor tud egy-egy talajban gyökeret verni, ha nincs ellenszél, mely belekapaszkodik, s megcibálja törzsét.

Most már könnyen elképzelheti mindenki, hogy ez az egyöntetû munka száz és száz intézmény és vállalat, iskola stb. kebelében mit jelent a szabadkõmûvességnek! Jelenti azt a roppant potenciális energiát, melyet nem képes más eszmeáramlat megteremteni, s így jelenti ezen elõny folytán az állandóan növekvõ sikereket is.

A statisztika szerint a világszabadkõmûvességnek csaknem fele Amerikában él. S mégis alig vannak 3 millión felül a 100 milliós államban. Angliában szintén csak pár százaléka a lakosságnak szabadkõmíves. Franciaországban sem teszik számukat többre 40.000-nél,

tehát a lakosság 1/1000-nél. Ugyanígy vagyunk számukkal más államokban is, Magyarországon pl. számuk alig haladta felül a 13.000-et.

S az államok lakosságának ez az elenyészõen csekély - s még mellé abszolúte nem legértékesebb - része mégis mily hatalmat tud kezében egyesíteni. Az õ kedvüket keresik a kormányok, az õ intencióik szerint mûködnek a közhivatalok, az õ terveiket iktatják be törvény alakjában az államok Corpus Jurisaikba, õk az urak a sajtóban, õk harsogják elveiket a katedrák nagy részén s el tudják hitetni, hogy csak az a tudomány, amit õk annak lestempliztek, ítélkeznek emberek, családok, társaságok, egyesületek fölött, s ítéletük ellen nincs apelláta, s szennyes kezük, alantas és meghibbant erkölcsiségük ott feketéllik és ott vigyorog a félreesõ község rozoga iskolapadján elhelyezett olvasókönyvben éppúgy, mint az egyetemi polgárság jegyzeteiben és a könyvtárak "tudományos" feliratú traktusában.

Franciaországban a nagy forradalom elõtt nem volt 40.000 szabadkõmíves, ennek a fele is csak amatõrnek volt nevezhetõ, s ez a kis kör megcsinálta a roppant gyilkolást, vágóhídra vitt száz és százezer embert, s végig tudta hordozni minden államban levõ csekély számú testvérei segítségével a forradalom csóváját. A 30 milliós Olaszországban nem volt több, mint 20-25.000 szabadkõmíves, de a 900-as évek elején fõmesterük, Ernesto Náthán, az örök város zsidó polgármestere minden baj és következmény nélkül megreszkírozhatta, hogy a városháza erkélyérõl megfenyegette a Vatikánt s az abban fogolyként élõ, azon kor egyik legnagyobb szociális gondolkozású alakját, XIII. Leó pápát, 350 millió katolikus fejét. Combes, a francia miniszterelnök a 25- 30.000 páholylovaggal a háta mögött, véghezvitte a teljesen katolikus Franciaországban a szekularizációt, a templomok elrablását, a katolikus egyház teljes kifosztását, -az iskolák elkonfiskálását, a hittan eltörlését, a vallásoktatás tilalmát, a szerzetesek kiûzését, s most napjainkban látjuk, hogy az ugyancsak teljesen katolikus Mexikóban Calles és társai, a lakosság elenyészõ csekély részét kitevõ szabadkõmívesek, mint állandósítják már évek óta a rémuralmat, egy oly nép között, mely hitéhez való ragaszkodásának oly példáit adja ezer és ezerszámra, amilyenhez foghatót csak a Néró és társai uralma alatt találhattunk fel.

Mi hát ennek a titka?

A Cél 1925. évi novemberi számának 336 oldalán - a már közölteken kívül - megtalálhatjuk reá a feleletet egy francia szabadkõmívestõl, aki így nyilatkozik a cikk írójának: "Láthatja, hogy milyen hatalommal rendelkezik a szabadkõmûvesség. Mondhatjuk, hogy kezünkben tartjuk Franciaországot. Nem a számunk folytán, hiszen nem vagyunk többen 25.000-nél. Nem az intelligenciánk folytán, mert önmaga megítélheti e 25.000 szabadkõmíves nagy részének kis intelligenciáját Mi kezünkben tartjuk Franciaországot, mert mi szervezve vagyunk és egyedül mi vagyunk szervezve, és különösen azért tartjuk kezünkben, mert nekünk van egy célunk; mert nem ismerik ezt a célt és nem ismervén, nem emelhetnek ellene akadályokat és végül, mivel nem emelhetnek akadályokat, elõttünk van a széles és szabad út."

Ennek a szervezetnek a csapatfõnökségeit töltik be az egyes intézmények szabadkõmíves vezetõi, akik összekötõ kapcsot képeznek a páholyok és a folytonos destruálás vagy a függõség miatt a szabadkõmíves célok megvalósításához hajlamossá lett tisztviselõk és alkalmazottak között, akik mint a régi rendi Magyarország zászlós urai, úgy állítják ki bandériumaikat, valahányszor a szabadkõmûvesség ezt tõlük megköveteli. Nagymagyarországon 842 olyan intézmény, jogi személy stb. volt, melynek a vezetõje szabadkõmíves volt. Ebbe a 842-be természetesen a tanítóságnál tárgyalt igazgatókat nem

számítjuk bele, valamint a közintézmények vagy közhivatalok vezetõit sem.
Ez a 842 szabadkõmíves vezetõ tisztviselõ a következõképpen helyezkedett el:

Budapesti gyárigazgató volt	**177**
Vidéki gyárigazgató volt	129
Budapesti bankigazgató volt	205
Vidéki bankigazgató volt	157
Malomigazgató volt	44
Színházigazgató volt	22
Biztosító intézeti igazgató	41
Vasútigazgató (nem Máv.)	6
Betegsegélyzõ igazgató	7
Cukorgyári igazgató	4
Egyéb igazgató	50
összesen:	842

Ha most ehhez a számhoz hozzáadjuk a pedagógiai intézetek 179, a fõvárosnál annak üzemei és intézeteiben elhelyezkedett 51 szabadkõmíves vezetõt, akkor látni fogjuk, hogy összesen 1072, azaz Egyezerhetvenkettõ volt a régi Nagymagyarországon azon intézmények száma, melyekben a nem szabadkõmívesek pénzén szabadkõmíves vezetõség parancsnokolt, intézkedett, irányított és vezetett, s csaknem 1100' olyan közület szolgálta a szabadkõmíves célt, azt a célt, mely ellentéte volt az ezeréves Magyarország jövõjéért kitûzött célnak, s mely végül is forradalmakhoz, az ország szétdarabolásához s Trianonhoz juttatta Európa egyik legrégibb s. egyik legpatinásabb alkotmányú és berendezettségû országát.

Szabadkõmíves újságírók

A hatodik nagyhatalom, a sajtónak a megkaparintását a szabadkõmûvesség mindenkor elsõdleges feladatának tekintette. Az iskola és a tanítók megszerzésével egyenrangú, sõt még fontosabb segítõtársnak tudta és látta, hiszen a sajtó a modern világnak az a tankja, amely elõtt nincs akadály, amely behatol mindenhová s a fekete betûk szagát és szellemét bepréseli minden ember lakásába és lelkébe. Akié a sajtó, azé a közvélemény! Nem versenyezhet vele hatás tekintetében semmiféle szervezet, nem a katedrák, nem a szószékek, nem közelítik meg eredményeit a gyûlések, a szónoklatok ezrei sem. A betû a legfertõzõbb bacilus, mely észrevétlenül fúrja be magát az olvasó agyába és lelkébe s nincs hatalom, nincs orvosság, mely azt maradék nélkül kiölhesse onnan. Lehet, hogy intenzitása csökken, virulenciája hanyatlik, el-tokosodik valahol a tudat alatt, de sokszor vissza-vissza jár egy pillanatra, hogy figyelmeztesse az embert, hogy él, hogy ott van fészke a lélek legmélyén.

A sajtónak ezt a hihetetlen hatalmát a szabadkõmûvesség ez elsõ perctõl kezdve felismerte és a maga céljaira, a maga terjeszkedésére, hatalmának megerõsödésére használta fel.

Könyvünk eddigi fejezeteiben számos esetben bemutattuk már, hogy a páholymunkák mily sokat vártak a betûtõl, a sajtótól, s mily áldozatkészséggel igyekeztek azt megteremteni, annak közönséget szerezni s azt erõsíteni. Az elõadások ezrei, a határozatok végeláthatatlan sorai, mind oda tendálnak, hogy ezt a sajtót kell elsõsorban a tûzbe küldeni, ezzel a talajt megpuhítani, az emberi lelkeket a szabadkõmíves colok megértésére és befogadására alkalmassá tenni, s végül ennek kell soha nem lankadva, egy pillanatra nem szünetelve dolgozni a végcél érdekében s kiaknázni az utolsó unciáig azt a befolyást és azt a hatást, melyet a betû erejével a közönségre gyakorolni tud.

S itt is leszögezhetjük, hogy a szabadkõmûvességnek e téren is számottevõ pozícióelõnye van a nemzeti és valláserkölcsi világszemlélettel szemben. Száz és száz orgánum csepegteti be a páholyok mérgét a gyanútlan olvasóba, könyvek, folyóiratok ezrei harsogják egyetlen és egyedül boldogító célnak a világszabadkõmûvesség célját. Féltõ gonddal kenik el hibáit, takarják el hiányait, csûrik, csavarják elveit s szolgálják fel tetszetõs alakban a megszédített és elbolondított publikumnak halált és borzalmakat jelentõ törekvéseit.

Tessék bárkinek is ezen betûrengetegen áttörni, ezt a félelmetes és soha nem hátráló hadsereget csak egyszer is visszavonulásra bírni vagy megsemmisíteni! Ez a szabadkõmíves vagy szabadkõmíves által szerkesztett sajtó nemcsak a pionír szerepét tölti be a szabadkõmûvességnél, nemcsak a közvélemény kolosszális méretû destruálásának fáradhatatlan munkása s szerepe nemcsak az, hogy az emberiség lelkét és agyát a szabadkõmíves eszmék befogadására hajlamossá tegye, hanem az is kötelessége és tiszte, hogy támadásba menjen azon egyénekkel, intézményekkel szemben, akik vagy, amelyek a szabadkõmûvesség antipódeseiként tekinthetõk s a páholyok hatalmának megtörésére igyekszenek. Ezeket lehetetlenné kell a szabadkõmíves sajtónak tenni, le kell szerelni, fegyverzetüktõl megfosztani, nimbuszuktól megrabolni, presztízsüket tönkre kell tenni, seregeiket szét kell züllesztení. Legtöbbször ezek ellen a szabadkõmíves sajtónak nincs érve, a szabadkõmûvességgel szemben álló félnek abszolút igaza annyira ragyogó és kihívó, hogy ezzel kikezdeni a biztos bukás kilátása nélkül nem lenne tanácsos. Mit tesz ilyenkor a szabadkõmívesek sajtója? Rágalmaz, vádol, undok, csúnya történeteket kohol és tálal fel a közönségnek, megdobálja az utca sarával, leköpi egy-egy hitvány lelkületû redakció nyálával a vakmerõt, aki szembe mer szállani a páholyok gyanús munkájával s fel próbálja kelteni a közönséget abból a mákonyos állapotból, amelybe a szabadkõmíves sajtó szisztematikusan szédítette. Mikor aztán látja, hogy a rágalom, a hazugságom, az egyén vagy intézmény arculatán szeplõket hagytak, ha látja, hogy annak tapadási felülete csökken, akkor jön a gúny, a kíméletlen és ostoba élcek egész légiója, a nevetségessé tétel, komolynak látszó cikkben és tréfás krokikban, versben, hírben és tárcákban, regényekben és szerkesztõi üzenetekben egyaránt.

Ó, ennek a sajtónak az arzenálja kimeríthetetlen. Nem is takargatja ezt, hanem még maga dicsekszik el hatalmas fegyvertársával, hogy így félelmet keltsen azokban, akik szembeszállani akarnak vele.

Ezt az arzenált kapja a szabadkõmûvesség a sajtótól és annak szabadkõmíves munkásaitól, anélkül, hogy neki magának a porondra kellene lépni. Ebbõl az arzenálból kerülnek ki a vallások gyalázása, kipellengérezése, kicsúfolása, ízléstelen és komisz kifigurázása, mesék és mocskos történetek és szállóigék, melyeket folyton hangoztatnak mindenki ellen, aki a szabadkõmíves veszedelemre a figyelmet felhívni elszánja magát.

Magyarországon is hû és odaadó katonának mutatkozott a sajtó a szabadkõmûvesség számára. Az egész ú. n. liberális front egységesen állott mögötte, s hihetetlen kitartással és kíméletlenséggel hadakozott érdekében - az eszközöket persze sohasem válogatva, sõt különösen az erkölcstelen és hazug fegyvereket kultiválva, - ha a páholyokat megtámadva látta.

Még a feloszlatás után is ez a szabadkõmíves sajtó a berkeiben megbújt ci devant testvérek útján a legnagyobb vakmerõséggel védelmezte a páholyok országpusztító munkáját s a régi recept szerint a ferdítések és hazugságok folytonos feltálalásával próbálkozott meg azzal, hogy a közvéleménybe a forradalmak után meggyökeresedett és hatalmas anyag és bizonyíték megismerése után kialakult lesújtó véleményt enyhítse és megváltoztassa.

Ezt a munkát 310 szabadkõmíves újságíró végezte és végzi ma is, mert ezeknek a szabadkõmíves újságíróknak csak jelentéktelen töredéke esett a megszállott területre, s általában a vidékre, miután nálunk Nagymagyarországon sem volt a vidéki sajtó olyan fejlett, hogy a redakció nagyobb számú újságírót foglalkoztatni tudott volna.

Ez a 310 szabadkõmíves újságíró tehát csaknem teljesen a fõvárosban garázdálkodott, s a páholyok munkája mellett, egyik legfõbb okozója volt annak, hogy a "bûnös Budapest" megszülethetett.

Szabadkõmívesek a szabadpályákon

Arató Frigyes testvér már több ízben idézett munkájában a "tauglich" keresõ ideálját és fontosabb kellékeit az alábbi módon definiálja: "A szabadkõmûvesség jó hírnevû, szabad férfiaknak az egész emberiségre kiterjedõ, s az összes anyagi és erkölcsi javak védelmére és gyarapítására alakult szövetsége". (I. m. 32. old.)

Hogy tehát a keresõ bejuthasson a szentélybe s inasvándorlását ott megkezdhesse, meg kellett felelnie annak a két fõ feltételnek, melyet a szabadkõmûvesség mindenkor szem elõtt tartott s a testvéri lánc kibõvítésénél állandóan alkalmazott is, vagyis:

a) a tagnak jóhírûnek,
b) szabadnak kellett lennie.
Akinek beszédes múltja volt, akinek folt volt eddigi életén, lángolhatott bár lelkében a fellegekig a szabadkõmíves ideálok tüze, s zúghatott ajkán a legszebb mondatokba öntve az örök szabadkõmíves cél dicsõítése, a páholyba be nem léphetett, a szövetség tagjává - jobban mondva ú. n. bekebelezett tagjává - nem lehetett. Nehogy azt higgyük, hogy ez a finnyásság, a hírnév tisztaságának ezen megkövetelése a szabadkõmûvesség emelkedett erkölcsi világára mutat.

Szó sincs róla! Bánta is õ az erkölcsöt, ha érdekének megvédésérõl vagy biztosításáról volt szó. õ nem abból a szempontból perhorreszkálta a szeplõs múltat, amivel pl. egy tiszta jellem a szeplõs lelket távol tartja magától, hanem, mert az ilyen "megbélyegzett" férfiúval nem tudott mit kezdeni.

Láttuk az eddigiekbõl, hogy a szabadkõmíves nemcsak egy szövetség tagja, egy monstruózus egyesület egy paránya, hanem egyben annak ügynöke, agitátora, felhajtója is. Az nem rója le kötelességét azzal, hogy tagdíját vagy egyéb adományát befizeti a páholy

kincstárába, hogy szépen eljár a gyûlésekre, meghallgatja azok egyes programpontjait, tudomásul veszi az ott elmondottakat, ezeket lehetõleg meg is jegyzi magának, s aztán . . . egyébként eleget tett a tagsággal járó feladatoknak.

A szabadkõmívesnek mindig nyitva kell lenni a szemének és fülének, látnia, hallania kell minden kicsiny dolgot, minden suttogást, mert az õ élete örökös spionázs a profán világban és társadalomban, állandó figyelés, hogy valami meglepetés ne érje a szövetséget. Emellett folytonos agitáció, nem ezen szó köznapi értelmében, hanem azon a hihetetlenül rafinált és körmönfont módon, melyet a szabadkõmíves páholyok fejlesztettek bámulatos tökélyre. Ez az agitáció a páholyok nézõpontjait gyomrozza be a gyanútlan profánba a legfontosabb állami és társadalmi kérdésekre nézve, megtûrtté, majd késõbb kedvessé tesz elõtte eszméket, világfelfogásokat, amelyek a szabadkõmíves lelkiségét sugározzák ki magukból, politikai téren a páholy törekvéseket hinti szét a világban, s nem utolsó sorban vég nélkül dicséretekkel halmozna el az egyes jelentõsebb pozícióban levõ testvéreket, hogy így minden szabadkõmíves tekintélyét a profánok elõtt a maximumra fokozza, s ahol nincs, ott megteremtse.

Már pedig az ilyen munkára a rosszhírû, vagy gyanús hírû férfi, igazán nem volt alkalmas. Ugyan kinek imponált volna a széles gesztussal ágáló páholylovag, aki vizet prédikál, holott mindenki tudja róla, hogy bort iszik, vagy valamikor legalább is bort ivott. Esetleg nem kis mértékben. Az ilyen egyén toborozni nem tudott, miután nem indult utána intakt hírû férfi, meggyõzni nem volt képes, mert múltja tönkretette presztízsét, a meggyõzés, a vonzás egyetlen hatalmas kellékét.

Ezenfelül pedig nem igen volt kívánatos elem a páholyokban az a férfi, akinek folt volt a múltjában, hiszen könnyen rájöhetett volna a tömeg, hogy amint a madarat a tolláról, úgy a szabadkõmûvességet tagjairól kell valójában és a maga meztelenségében megismerni. Ha pedig ez a felfogás nagyobb csapást tudott volna magának a profán világban taposni, a sok szép jelszó, elv és szemforgató szamaritanizmus, amit a szabadkõmûvesség, ez a vén ripacs a világ színpadán eljátszik, nem meghatottságot és elismerést, hanem hatalmas kacajt fakasztott volna a profánok körében.

No de jóhírû férfiakban sem volt hiány, azok között is sok volt, aki ott tolongott a "vesztett nyomok" csarnoka környékén, mindentõl eltekintve is tehát, nem volt sok értelme, 156 hogy a szabadkõmûvesség jellembeli ballaszttal megterhelt férfiakkal lépjen frigyre, mikor a szeplõtlen múltúakban is dúskálódhatott.

De míg az egyik fõ feltételnek sokan megfeleltek, a másik jegyet, hogy t. i. a felveendõ testvér "szabad" legyen, már kevesebben tudták kimutatni. Már pedig a szabadkõmûvességben csak az volt a "telivér", aki mindkét követelménynek meg tudott felelni.

A közhivatalnok pl. lehetett jóhírû, de szabad embernek csak nagy jóakarattal volt mondható. Hiszen rengeteg más tisztviselõtársa befolyása, felügyelete és ellenõrzése alatt állott munkája, ezek utasításait, parancsait és rendelkezéseit követni volt köteles, s bizony ezek a rendelkezõ közegek nem tréfáltak, ha látták, hogy az alantas közeg más úton haladt, más elveket plántál be munkakörébe, mint amiket neki elõírtak. Hányszor megtörténhetett és meg is történt egy állam életében, hogy rendszerváltozás következett be, igen gyakran oly gyökeresen, hogy a nagy gépezetbe más világnézetet próbált az uralmon levõ rezsim bepréselni, mint amilyen eddig annak tartalmát képezte. Ha aztán az a világszemlélet nem volt simulékony a szabadkõmûvességhez, vagy ha éppen ezzel ellentétes alapokon

nyugodott, úgy a "jóhírû" testvér, aki oly odaadóan szolgálta munkakörében a szabadkõmíves célokat és érdekeket, egyszerre igen rossz napokat látott, s lépten-nyomon rájött nemcsak õ, hanem a páholy is, hogy bizony baj van azzal a szabadsággal. Nagyon ravaszul, nagyon óvatosan és igen szõrmentén lehetett az ilyen esetben a hivatalnok szabadkõmûvesnek a páholy-ukázok szerint eljárni, s nagyon sok esetben a felettes hatóság ébersége megakadályozta, hogy a szabadkõmíves miazmákat a hivatalos intézkedésbe becsempészhesse.

Sokkal értékesebbnek tartotta tehát a szabadkõmûvesség azt a társadalmi réteget, mely az ú. n. szabadpályákon helyezkedett el. Ezek megnyerését elsõrendû fontosságúnak tartotta, ?ezt a réteget annak az elitcsapatnak, annak a testõrségnek nézte, mely nem félve senkitõl, nem tartva egy tisztviselõstátus hierarchiájának összes fölötteseitõl, egész mellel és teljes odaadással mer és tud felvonulni s hirdetni az örök szabadkõmívesi célokat. Ezt a szabad pályákról páholyba csalogatott réteget tekintette és tekinti a szabadkõmûvesség mindenütt a világon annak a veterángárdának, mely meghal esetleg -(persze csak úgy metaphorice), de magát meg nem adja soha.

Magyarországon is innen szedte, a szabadpályák nagy mezejérõl sorozta a szabadkõmûvesség legelszántabb, legszájasabb, leglármásabb és legvisszataszítóbb tagjait a szövetségnek.

Nagyon természetes is ez! Az ügyvéd, orvos, t mérnök, kereskedõ, gyáros, iparosnak nincs a háta mögött oly felettes hatóság, aki sorsát kezében tarthatná, aki elõhaladását megakadályozhatná s folytonos áthelyezésekkel megrémíthetné és elnémíthatná. Ezek a pályák és ezen pályák élvezõi az államhatalomtól nem függenek, csak az általános állampolgári jogok és kötelességek betartása az irányadó reájuk, egyébként pedig velük nem rendelkezik felsõbbség, mert még saját felettes hatóságuk is csak fegyelmi jogokat gyakorolni van hivatva, de másként semmiféle beleszólása a tag magánéletébe, különösen elveibe, eszméibe nincsen.

Jól tudja ezt a szabadkõmûvesség is, s innen van az, hogy a legnagyobb páholytisztségek, a legtitkosabb megbízások és legkényesebb feladatok, mindenütt túlnyomó részben a szabadpályán élõ testvérekre vannak bízva és ruházva. A francia páholyokban a nagy forradalom idején, a padlásszobában lakó zugfiskális, Danton és a vidéki tyúkprókátor Barnave, nagyobb tisztséget és bizalmasabb pozíciókat töltöttek be a páholyokban, mint a világhírû csillagász Bailly, aki pedig Paris polgármestere volt.

Ha a szabadkõmívesek mûködését szemléljük, ezt a képet fogjuk látni mindenhol, s ezt látjuk a magyarországi szabadkõmûvesség életében is. A rohamok élén mindig a szabadpályán levõ testvérek vonulnak fel, ahol merni muszáj, ott állanak, ahol kíméletlenül, vakmerõen kell a szabadkõmíves morált a társadalomba alkalmazni, azt a szabadpályákon élõ páholylovagok alkalmazzák.

Éppen azért, mert ezeknek a szabadpályán élõknek nincs óvatosságra és körültekintésre szükségük, mert õket szabadkõmûvességükért kérdõre senki sem vonhatja, ellenkezõleg, ez az állapot a jövedelem fokozása terén - a testvérek gondoskodása folytán, akik egyszerre kórusban hirdetik, hogy az illetõ pályájának mily fenomenális egyede - örvendetes gyarapodást jelent a nagyon hangos és nagyon szemtelen páholyvitéznek ; a szabadkõmíves páholyok nagy többségét és a szabadkõmíves tagok legnagyobb részét a szabadpályákon élõk teszik ki. Óriási rajokban húznak a páholyházak felé s hatalmas csapatokban kérik felvételüket a szövetségbe, hogy ott aztán rátermettségüket, fenegyerek

mivoltjukat mielõbb bemutathassák a drukkoló és beijedt, de meredt szemmel figyelõ és ezt a makkabeusi hõsiességet leplezetlenül méltányoló és csodáló köztisztviselõ testvérek és a páholy kacikák elõtt.

Ezután már gyorsan bontakozik ki a tüneményes karrier a fiskális, orvos, mérnök stb. elõtt. Egyszerre kiváló szónok, a szegények gyámola, a hatalmasok ostorozója, foglalkozásának ragyogó fenoménje, és noch nie dagewesen-je lesz, s halad fel a szabadkõmûvesség vállán mindig magasabbra, mint korának egyik legnagyobb elméje, tudósa, államférfia. Igy segítik egymást, a szabadkõmûvesség a folyton handabandázó testvért, ez meg a szabadkõmûvességet, melynek törekvéseit magasan ívelõ pályáján mindenütt megvalósítani igyekszik.

Példákat közöljünk le? Felesleges. Tessék bárkinek Magyarország legutolsó évtizedeit átvizsgálni s kiszedni belõle az ismeretlenség homályából a csúcspontra feljutott férfiakat, s tessék aztán az illetõ nevét a Barcsay Adorján könyvében a szabadkõmívesek névsorában megkeresni, feltétlenül reá fog akadni a kíváncsi halandó.

Hányszor állunk meg tûnõdve egy-egy hatalmas karrier elõtt s kérdezzük magunktól, hogy ugyan miféle egyéni, testi, vagy lelki kiválóságok indokolják meg ennek vagy annak a férfinak tüneményes elõhaladását. Nem szükséges tûnõdni, nem kell kutatni, megfejt mindent az a tény, hogy az illetõ szabadkõmíves, még pedig tizenhárompróbás szabadkõmíves volt. Ez mindenütt a világon - s így nálunk is - elég jogcím és elég tõke volt arra, hogy ezer és ezer okosabb komolyabb, tartalmasabb, szebb jellemû embertársa fejére hágjon a szerencsés testvér s felemelkedjék a földrõl egy-egy állam horizontjára. Magyarország mintegy 13.000 szabadkõmívese közül a zöm szintén a szabad pályákon élõ testvérekbõl került ki. Volt közöttük:

Kereskedõ	**6487**
ügyvéd	1273
orvos	1336
újságíró	310
gyáros és gyárigazgató	522
összesen tehát	9928

Megjegyezni kívánjuk, hogy a kereskedõi oszlopba soroztuk be a bankárokat, valamint a mérnököket is, s csak a két nagy szabadfoglalkozási ágat, az ügyvédi és orvosit vettük külön, mely utóbbihoz a gyógyszerész szabadkõmûveseket is hozzászámítottuk.

Csaknem 10.000 olyan szabadkõmíves volt tehát Nagymagyarországon, akik szabad pályán éltek. Ezen hatalmas szám részére nem a kenyeret, hanem a kalácsot az a keresztény nép adta, amelynek semmi köze nem volt a páholyokhoz, sõt azok szellemétõl teljesen távol állott. Ez a 10.000, egy célra törõ, egyet akaró, egy parancsot teljesítõ szervezett tömeg természetesen hihetetlen eredményeket tudott felmutatni a páholyok elõtt, a szervezetlen, gyanútlan és elbolondít-ható profánok milliói között. Ezeket fertõzte, mételyezte éveken, évtizedeken keresztül, régi példaképeit, elveit, apái tanításait unottá, nevetségessé és elavulttá tette elõttük, s cipelte õket oda, ahol 1918-ban iszonyú zuhanással felborult az ország szekere, hogy romjain, aztán a szabadkõmûvesség megalapozhassa a maga uralmát.
Kovács Alajos statisztikája szerint 1910-ben Magyarországon 6743 ügyvéd mûködött. A

fenti kimutatás értelmében ebbõl 1273 volt szabadkõmíves, tehát az összes ügyvédeknek csaknem 20 százaléka.

Az orvosok létszáma ugyancsak a Kovács-féle statisztika szerint 1910-ben 5565-öt tett, melyhez 1285 állatorvos és 1949 gyógyszerész járult. Minthogy a mi statisztikánk az orvosok gyûjtõneve alá foglalta az utóbbi két foglalkozási ágat is, összesen tehát 8799 orvos, állatorvos és gyógyszerész volt 1910-ben Nagymagyarországon. Ezek közül pedig szabadkõmíves volt 1336, vagyis alig valamivel több, mint 15 százalék.
A kereskedõknél még kisebb a szabadkõmívesek százaléka. Kovács szerint több mint 150.000 volt ezek száma Nagymagyarországon, beleszámítva a kereskedelmi tisztviselõket is. Ezt azonban számítási alapul vennünk nem lehet, mert a kereskedõi pályán szereplõ 150.000 egyénnek legalább 80 százaléka olyan kis szatócs és súlytalan állampolgár volt, akiket a páholyok be nem fogadtak volna. Marad tehát körülbelül 40.000 olyan "kereskedõ", akikbõl a szabadkõmûvesség az õ tagjait verbuválta. Ezek között akadt aztán 6487, aki tagja is lett a páholyoknak. Ezt a számot százalékban kifejezve, mondhatjuk, hogy szabadkõmûvesség szempontjából számbajöhetõ kereskedõknek kb. 17 százaléka volt szabadkõmíves, amivel statisztikánk aztán a következõképpen állítható fel: 160 Szabadkõmûves ügyvéd volt az ország ügyvédeinek 20%-a. Szabadkõmûves orvos, (gyógyszerész és állatorvos volt) 15%-a.

Szabadkõmûves kereskedõ volt az országnak e tekintetben számbajöhetõ kereskedõinek 17%-a.

Hogy aztán ezek a szabadkõmûves orvosok, ügyvédek és kereskedõk fajilag, vagy felekezetileg miként oszlottak meg, azt egy másik fejezetben fogjuk bemutatni.

Igazságszolgáltatásunk és a szabadkõmûvesség

Ritkán találta el még ember a históriai idõk folyamában oly kiválóan az igazságot, mint néhai jó Berzsenyi Dániel azon mondásával, hogy minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs. Ámde az állam szerkezete rendkívül komplikált mechanizmus, amelynek igen fontos és nélkülözhetetlen részei vannak, s ezen részek feladata, a tiszta erkölcs fenntartása és az eljövendõ újabb generáció számára épségben átadása.

Ez a szerve az államnak a bíróság. Nem lehet egy szûk fejezet keretében még nagyobb vonalakban sem vázolni, hogy mily elsõrendû fontosságú szerepe van a bíróságnak minden állam életében, hogy mennyire össze van ennek léte az utóbbi létével kapcsolódva. A hivatása magaslatán álló bíróság még egy amorális közvéleménnyel, egy erkölcstelen kormányzati rendszerrel szemben is diadalmasan tudja megvédeni az emberileg elérhetõ abszolút igazságot, s ily esetekben egyedüli megmentõje a nemzetnek. Az állampolgárok csalódhatnak életükben lépten-nyomon, bizalmatlanok lehetnek minden és mindenkivel szemben, de ha az államnak oly bírósága van, hogy ehhez az egy fórumhoz sem tudnak bizalommal járulni, úgy az állam gyökerében beteg már s feltartózhatatlanul halad sírja felé.

A bíróság intaktsága és csorbítatlan tekintélye minden államnak féltõ gondja és törekvése. Ennek a testületnek - ha azt akarja, amiért teremtve van - felül kell emelkednie a napi tülekedéseken, a politikai és társadalmi küzdelmeken, s tagjainak nemcsak a hivatalos helyiségben kell az emberi méltóság legdíszesebb és legfényesebb példáját mutatni, hanem

egész magánéletét is ennek a tudatnak kell szabályoznia. A bírói tisztség nem egyszerû pálya, hanem küldetés, megvalósítása és gyakorlása e földi élet egyetlen nagy szabályozó erejének, az igazságnak.

Minden állam, épen ezen szempontok hatása alatt a bírói tisztséget a más közhivatali állásoktól elkülönítve, mint speciális pályát kezeli és annak védelmére az általános szabályokon kívül külön törvényes intézkedéseket tesz. Bár a bíró egy állam tisztviselõje, de minden állam elismeri azt a jogát, hogy ítélõszékében az államot érintõ határozatokat is hozhat s annak végrehajtására az elmarasztalt állam erejével kényszerítõ eszközöket is igénybe vehet.

Természetes, hogy egy pályának ily magas piedesztálra emelése az államot arra kényszeríti, hogy a bíró társadalmi és magánéletébe is erõsebben nyúljon bele, s olyan tiltó rendszabályokat írjon elõ számára, amelyet az állás méltósága, önállósága és fontossága megkövetel.

A magyar állam egész csomó törvényben szabályozza a bíró állását, legelõször az 1869. évi IV. tc.-ben, melynek 8. §. sorolja fel azon tilalmakat, amelyeket - mint a bírói méltóság megvédésére felállítottakat - a bírónak fegyelmi vétség terhe mellett kötelessége követni. Ennek a 8. §-nak e) pontja kimondja, hogy a bíró nem folytathat "bármi oly foglalkozást, mely a bírói hivatal függetlenségével össze nem fér, vagy mely által hivatali kötelességében gátoltatnék." Az f) pont szerint még politikai folyóiratnak sem lehet a tulajdonosa, kiadója vagy szerkesztõje.
Az idézett törvény 11. §-a szerint pedig "a bíró nem lehet tagja valamely politikai vagy munkás egyesületnek, illetõleg gyülekezetnek; nem vehet részt azok gyûléseiben; nem folyhat be sem közvetve, sem közvetlenül azok mûködésébe, s nem járulhat az ilyen egylet vagy gyülekezet határozataihoz, vagy kérvényéhez."

Ezt a tilalmat az 1871. évi XXXIII. te. a kir. ügyészség tagjaira; az 1896. évi XXVI. te. a közigazgatási bíróságra, az 1895. évi XXXVII. te. a szabadalmi bíróságra terjeszti ki. Mindezen intézkedés, minden törvényes rendelkezés a bírói pálya függetlensége, önállósága és megközelíthetetlensége érdekében történik.

Ezt a megközelíthetetlenséget azóta is újabb és újabb törvények igyekszenek biztosítani, egyik legutóbbi ilyen rendelkezés pl. az, mely a bíróságok informálását is büntetés terhe alatt tiltja meg, mert még a látszatát is meg akarja szüntetni annak, hogy az ítélkezõ bíróhoz bármelyik ügyfél is ellenõrzés és a hivatalos tárgyalás vagy beadványok keretén kívül hozzáférkõzhessen.

Ugyanennek az önállóság és függetlenségnek minél nagyobb teljességét van hivatva biztosítani azon törvényes intézkedés is, mely a bíróság tagjait a mûködési hely tekintetében sem szolgáltatja ki a kormányzatnak, hanem kimondja, hogy a bíró szolgálati helyérõl - csak olyan okok miatt, mint más közhivatalnok - saját beleegyezése nélkül át nem helyezhetõ.

A mi bíróságunk az erkölcsi intaktság és hivatásának felismerését illetõleg az egész civilizált világnak mintául szolgálhatott volna s szolgálhatna ma is. Ez a bíróság tudja, hogy egyetlen tagja sem teheti meg, hogy közékeveredjen a nép közé, s politikai szerepet játszón ott, nem teheti meg, hogy belépjen egyesületekbe, melyek más egyesületek pusztulására törnek, hogy támogasson, vagy pláne aktív tagságával segítsen olyan intézményeket hatalomhoz, amelyek az erkölcs, a nemzeti érzés, a tradíciók megvetése és

kigúnyolására keletkeztek s ezt tekintik fõfeladatuknak. Hiszen minden bírónak éreznie kell azt, hogy az õ mûködése, melynek minden atomja erkölcsi tartalomtól duzzad, minden intézkedése és határozata bázisát a tekintélytiszteletben, szinte vallási jellegében bírja, azon pillanatban semmivé válik, üres és talmi formasággá, nagyképû paragrafusrágássá és hiú hatalmi hencegéssé süllyed, mihelyt a vallás és erkölcsellenes testület tagjává lesz s annak támogatásával lerontani készül saját tisztségének alapját és intézkedésének létjogosultságát.

Nem lehet tehát egyetlen bíró sem szabadkõmûves, nem lehet egyetlen páholy tagja anélkül, hogy nemcsak esküjét és a törvény kifejezett tilalmát át ne lépje, hanem azért sem, mert ezzel erkölcsi integritását, pártok, intézmények és politikai kavarodások fölött lebegõ magasztos hivatását rántja le a sárba, s viszi oda, ahol ezt minden díszétõl, s minden tekintélyétõl megfosztják.

Azaz, hogy fentebb rosszul is fejeztük ki magunkat. Minden politikai egyesület vagy más társaság tagja inkább lehet a bíró, mint szabadkõmûves.

Miért? Az eddigiekben bõven bizonyítottuk és adatokkal igazoltuk, hogy a szabadkõmûvesség a kebelében tartozó tagot, soha egész életében karmából ki nem engedi, annak, önállóságát többé vissza nem adja. Lehetnek esetek mikor u. n. "fedezéssel" a tagot a páholy kibocsájtja a kötelékébõl, illetve felmenti a páholymunkák alól, de ilyenkor is mindig hangoztatják a fedezett testvér elõtt, hogy õ tovább is szabad-kõmíves maradt, ezen minõsége eldobhatatlan és eltörölhetetlen, csak annyi könnyítést kapott a "kilépéssel", hogy páholyon kívül lehet élnie és szabadkõmíves kötelességét teljesítenie. A szabadkõmûvességbõl tehát nincs kilépés, s mikor arról beszél egyik másik testvér, hogy õ ott hagyta a szövetséget, õ felbontotta frigyét a szabadkõmûvességgel, akkor egyszerûen nem mond igazat, mert azt minden inasfokban dolgozó testvér tudja, hogy az õ számára, ha egyszer felvétele megtörtént, nincs többé menekülés, rabszolgája marad egész életére a szabadkõmûvesség egyetemének.

Volt már rá eset, hogy egyik másik tag, egyszerûen fumigálta a páholyok határozatait, s nem volt hajlandó a szabadkõmíves utasítások szerint dolgozni. Ezek a szövetség legmerészebb alakjai, akik azt hitték, hogyha õk eltépik a kötelékeket, mely eddig a páholyokhoz fûzte õket, a szabadkõmûvesség sem fog többé tudomást venni róluk. Ezek is tévednek, s igen sokszor - Wichtl könyvében számos példával bizonyítja - rájönnek arra, hogy a páholyok hatalma tovább is összeláncolva tartja kezüket, s mint "szabálytalan testvért" tartja õket szemmel.

Arra is volt eset, hogy valamelyik tagot a szabadkõmûvesség kiközösít s töröl a szövetség testvéri láncából. De még az ilyen kicsapott tag sem szabadul meg a szabadkõmûvesség terhétõl, mert fogadalmai, esküi azután is kötelezik õt arra, hogy amit ott látott, hallott, tapasztalt, még akkor sem szabad nyilvánosságra hoznia, ha egyébként maga a szövetség volt is az, mely õt kebelébõl kizárta.

Tudjuk azt is a citált káték hiteles szövegébõl, hogy a szabadkõmûvesség tagjai számára legfõbb feladatként a szabadkõmíves célok propagálását tûzi ki. Tudjuk azt is, hogy a testvérnek bajba jutott testvérén segíteni, annak menekülésén dolgozni, azt megvédeni elemi kötelessége, amelyet soha és semmi körülmények között figyelmen kívül hagynia nem szabad. Tudjuk azt is, hogy a vészjelet adó testvért megmenteni a másik testvérnek esküvel megerõsített fogadalmát képezi, s ennek egyetlen esetben is tudatos elnézése vagy elhanyagolása a legnagyobb szabadkõmíves bûnök egyike. Hogyan lehet tehát egy bíró

ilyen intézménynek tagja? ' Hogyan teheti meg, hogy leköti magát egész életére egy szövetség érdekében, s csak úgy látatlanban fogadalmat tesz arra, hogy úgy ennek, mint ezen szövetség tagjainak egy életen keresztül az elõre nem tudott, ki nem számítható esetek mindegyikében feltétlenül segítségére fog sietni?

Tûrheti az állam a bírójának ilyen elkötelezését, mely pedig éppen a függetlenség minél teljesebb kiépítése érdekében még a szociális egyesületek tagságától is eltiltja?
Tûrheti az állam, hogy homályos világítású páholyok utasításai égettessenek be a bíró lelkébe, s tüzet vessenek minden munkájánál és minden ítélkezésénél?
Tûrheti az állam, mely azt hirdeti, hogy egyedül neki van ítélkezési, igazságosztási joga, hogy egy vagy több bírája olyan egyesületben foglaljon helyet, mely - mint a szabadkõmûvesség, - egyenesen megtiltja tagjainak, hogy vitájukat, nézeteltéréseiket, máshol intézzék el, mint a szabadkõmûvesség kebelében, s mely e célra külön bíróságot állít fel nagypáholya keretében s ennek határozatait kötelezõnek jelenti ki szövetsége minden tagjára?

Lehetséges, hogy egy bíró az õ páholyának értékét maga is annyira lebecsülje, hogy annak egyedüli alapját már azzal is problematikussá tegye, hogy ügyeiben egy zugbíróság és fércparagrafusok hatalmát és jogosultságát ismerje el?

A bírónak legfõbb fegyvere egyéni érintetlensége és függetlensége. Ha az nincs meg, úgy az állam ugyan érvényt szerez határozatainak, s hatalmával biztosítja is a bíró számára látszólag a tekintélyt, de hogy ez a jogkeresõ közönség lelkében is visszhangra találhasson, azt még az állam sem tudja elérni.

Már pedig, ugyan mily bizalommal áll egy profán a szabadkõmíves bíró elé, ha történetesen szabadkõmíves az õ ellenfele s véletlenül többé-kevésbé ismerõs a szabadkõmûvesség lényegével és ennek a maffiának mentalitásával? Vájjon nem fog-e átvillanni az agyán az a gondolat, hogy õ itt hátrányban van, õ itt védelem nélkül áll, míg ellenfelének a szabadkõmûvesség szigorú szabálya kivételes helyzetet biztosít a bíró elõtt? Szabad ilyen esetek felidézését egyetlen bírónak is megkísérlem?

Szabad a bíróság tekintélyét megingatni, s ezzel az állam fennmaradásának alapját aláásni s az állampolgárokban a bíróságba vetett hitet, az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett bizalmat problematikussá tenni?

A szabadkõmíves Franciaországban az általános erkölcsi lezüllést s a bûnözés folytonos növekedését, az is igen elõsegítette, hogy a bíróság hatalmas tömegben lepte el a szabad-kõmíves páholyokat, ami a bizalmat a bíróság függetlensége és pártatlanságába megingatta. A híres francia antiszemita író Drumond, egyik könyvében nyíltan megvádolja a bíróságot pártoskodással, s szemébe vágja, hogy nem a nagy célt, az igazságszolgáltatást, hanem a páholyok utasításait tartja szem elõtt. "A zsidó hódítás csupán abban különbözik az elõzõektõl - mondja Drumond, - hogy a nyílt erõszak helyett, a közszolgálatban elhelyezett zsidók, valamint a zsidó vezetõknek engedelmeskedõ szabadkõmûvesek vagy egyszerûen a pénzzel megvett bírák vagy tisztviselõk révén, a kormányzat minden ágazata rendelkezésükre áll." (Idézve Elõõrs I. évf. 107.) Ugyancsak Drumond mondja más helyen, hogy "a francia bíróság teljesen zsidóvá lett... A mai szabadkõmûves bíráknak a szekta elõre lediktálta az Ítéleteket és õk anélkül ítélkeznek, hogy a felsõ örök igazság megihletné õket." (U. o.) Magyar könyvet is olvastunk már olyant, melyben a szerzõ elmondja: "Láttam már szabadkõmûves vádlottat, akt a vésziéit megadta az ú. n. keresztyén, de szabadkõmûves bírónak és ez a bíró szabadkõmûves kötelességének tartotta

azt, hogy a vádlott javára minden eszközt megmozgasson és a vádlottat a csávából kihúzza." (Mi a szabadkõmûvesség? MOVE kiadása, 1920.)

Mi lesz az olyan bíróságból, amelyrõl így írnak, s mi lesz az olyan államból, ahol az igazságszolgáltatás közegei és õrei a bírák felõl ilyen vélemények repülnek szét az országon?

S mi lesz abból az államból, melynek bírái - ha a fenti citátumoknak a legparányibb mértékben bár, de igazuk van, - annyira elfeledkeznek magasztos feladatukról, hogy igazságszolgáltatás helyett a páholyok utasításai szerint járnak el, s mi lesz az olyan államból, melynek bírái, ahelyett, hogy függetlenségükre büszkék lennének, azt féltékenyen õriznék, bevonulnak a szabadkõmûvességbe és egész életükre megkötik testüket és lelküket, s lesznek ennek a sötét intézménynek rabszolgái?
Arról nem is beszélünk, hogy el lehet-e nézni egy bírónak azt az erkölcsrontó, nemzetpusztító munkát szó nélkül, mely a páholyokban folyt?
Azt nem is taglaljuk, hogy miféle bíró az, aki a forradalmasító törekvéseket, az ezeréves ország aláaknázását nemcsak nyugodtan tûri - holott mint bírónak kötelessége az általa tapasztalt büntetendõ cselekmény megtorlása iránt intézkedni, - hanem maga, ha mással nem, hát aktív tagságával, egyikévé válik ezen hóhérmunka tettesének?

Hja, régi szabály az, hogy csak az elsõ bûn elkövetése nehéz, az szokott a lélekben nagyobb hullámveréseket okozni. A második és következõ már mindig könnyebb, egészen addig, amíg a szabadkõmíves bíró tényleg nem az igazságot nézi ítéleteiben, hanem a szabadkõmûves álláspontot tartja egyedül szem elõtt.

Nem csoda tehát, ha az ilyen bíró iránt meginog a bizalom a közönség körében, ha jogszolgáltatását gyanús szemmel nézik s intézkedéseit megnyugvással nem igen fogadják. Természetes, hogy a publikum igen hajlamos az általánosításra, s a szabadkõmûves bírók elleni bizalmatlanságát hovatovább átviszi magára az egész intézményre s az egyes embert a testülettel identifikálja.

Sajnos, hazánkban is akadtak bírák és ügyvédek, akik az elmondott szempontokat nem vették figyelembe, s odadobtuk magukat prédául a szabadkõmûvességnek. S ehhez a szomorú jelenséghez járul az a másik is, hogy a bíróság nem szabadkõmûves tagjai ezt a megfertõzést nyugodtan nézték s nem emelték fel szavukat társaik eltévelyedésével szemben. Szinte érthetetlen, hogy az állam testének ez az egyébként legizmosabb és legegészségesebb tagja, soha nem igyekezett ezt az üszkösödést megszüntetni, vagy meggátolni terjedését, ha más módon nem, hát a legradikálisabb eljárás, a beteg részek amputációja árán is. Az egészséges gondolkozású tagok is fenntartás nélkül elfogadták azt az ostoba dajkamesét, amelyet a szabadkõmûvesség - az emberi korlátoltságra és lustaságra spekulálva, - immár kétszáz éve terjeszt el profánok között, hogy t. i. a szabadkõmûvesség valami igen jámbor, istenes, ásatag eszméken csámcsogó társaság, s nem látták, vagy nem akarták meglátni állam és társadalmat züllesztõ munkáját azon rengeteg esetbõl sem, mely ítélkezésük alá került, s mely minden esetben a szabadkõmûvességet tüntette fel tettestárs vagy felbujtóként.

A Barcsay által közölt névsor adatai szerint ugyanis szabadkõmûves volt összesen 387 bíró Nagy-Magyarországon.

Ezek a bírák az igazságszolgáltatás egyes ágaiban eloszolva a következõképpen helyezkedtek el:

95 szabadkõmûves járásbíró
133 szabadkõmûves törvényszéki bíró
14 szabadkõmíves ítélõtáblai bíró
5 szabadkõmíves kúriai bíró
44 szabadkõmíves közjegyzõ
4 szabadkõmíves közigazgatási bíró
54 szabadkõmíves szolgabíró
37 szabadkõmíves ügyész és fõügyész
1 szabadkõmíves szabadalmi bíró.

Meg kell még jegyeznünk, hogy egyes bírák nemcsak egyszerû tagok voltak, hanem - a közjegyzõk egy részével együtt - vezetõ szerepet is vittek a magyarországi szabadkõmûvesség életében, hogy a felsõ bíróságok tagjai képezték a külön szabadkõmíves legfõbb bíróságot, s hogy a Magyar királyi Kúria egyik tanácselnöke volt a magyarországi szabadkõmûvesség legfõbb feje, a Szimbolikus Nagypáholy nagymestere, aki ezen tisztsége mellett éveken keresztül volt aktív bíró s ítélkezett igen súlyos és kényes büntetõ ügyekben.

A zsidóság a szabadkõmûvességben

Ha a tájékozatlan halandó egy szabadkõmíves definícióját olvassa a szabadkõmûvességrõl, s annak törekvéseit egy-egy testvér munkája után kívánja megismerni, egyenesen elbámul azokon a fenomenális és szép kijelentéseken, amiket ezek errõl a világcégrõl elmondogatnak. Nemcsak abban kifogyhatatlanok, hogy ami jó és szép van a világon, azt mind szövetségükre vakolgatják, hanem azt is valódi keleti bõbeszédû-seggel hirdetik, hogy a szabadkõmûvesség túl van, sõt már századokkal ezelõtt túl volt azon a szûk és kicsinyes látókörön, mely az embereket fajuk vagy vallásuk szerint szortírozza és különbözteti meg. Nincs különbség ember és ember között - rikoltja el magát Balassa, - testvérek vagyunk mindnyájan, akiket Isten embereknek teremtett, nincs hát helye sem nemzeti, sem faji, sem nyelvi, sem pedig vallási széttagoltságnak.

Arató testvér is ezen a nyomon halad, s még Krisztus Urunkat is felvonultatja bizonyítéknak azon tétele igazolására, hogy a faji és nyelvi különbségek szerint az embereket megbírálni, õket eszerint értékelni, amennyire nem szép és nem helyes dolog. "Krisztus szeretetében - mondja Arató egy szabadkõmívestõl már megszokott álpátosszal és képmutatással, - már nincsen zsidó és nem zsidó". Ettõl szédül a magyar - gondolja magában Arató, - s bölcsen elhallgatja, hogy Krisztus Urunk ugyan nem tett különbséget a szeretet terén a fajok között, de a zsidó nép csökönyösségét és szörnyû eltévelyedését több ízben megrótta, s arról sem beszél, hogy Üdvözítõnk mint bánt el igen radikálisan a templomból üzleti helyiséget készítõ kufárok ellen.

A Kõhegyi testvér által elõállított és a keresõnek bemagolására szánt inaskáté is valami hihetetlenül émelygõs, néhai önképzõköri zsengéink bombasztjára és cikornyáira emlékeztetõ nyálkás stílusban így elmélkedik: "... Nem egyszer találkozunk a legkülönbözõbb állású emberek között olyanokkal, kiket szívük megnemesített, akik nem szabadkõmívesek és mégis gondolkozásukkal és cselekedetükkel sok szabadkõmûvest

túlszárnyalnak. Azért testvérem, ha utadba lép egy férfi, akinek van szíve és esze, ki önmagában nagy, kit a szerencse el nem vakít, kiben van érzék az emberi jogok, szánalom az ember gyöngéi iránt, ki szeretettel szabadítja fel az elõítéletek rabszolgáit, jót tesz, csöndben és nem a világ dicséretéért, de mert érzése így parancsolja, s kötelességét teljesíteni neki öröm; ki nem kérdezi, hogy ez keresztény, avagy pogány, muzulmán-e vagy zsidó... ha olyan ember jõ elétek, ki mint a mindenségben isten, áldást hozó saját hatáskörében s az õ kis világát megvilágítja, mint a nap s melengeti; ne kérdezzétek, hogy van-e pátense, melyen a nagypecsét díszeleg, ne kérdjétek, magát, hogy igazolja, s hogy tudja-e a nagyvilágosságok jelképe micsoda? öleljétek szívetekre." (Inaskáté 13- 15. old.) Na ugye szép! Hát még ha az egészet leközöltük volna! A magyarsággal és a szórenddel lenne ugyan egy kis baj, de hát - ha minden jól megy, - egy önképzõköri gyûlésen még: a II. fokig is felsrófolható lett volna ez a kis tökéletlen és groteszk elmeizzadmány. No de a testvéreknek bizonyára szörnyen tetszett, s ha valami, hát ezek a keleties szóvirágok bizonyára hozzájárultak ahhoz, hogy jóhírüket a szabadkõmûvesség, úgyis mint elmecsiszoló intézmény rendelkezésére bocsássák.

No de Kõhegyi testvérnél is kilátszik azért a lóláb. Ezt a sok - idézett - zagyvalékot nem hiába tálalta õ fel a testvéreknek és a drukkoló keresõnek. Az volt ezzel a célja, hogy becsempéssze és pedig kellõ körítés mellett csempéssze be a tagoknak azt a legfõbb szabadkõmíves elvet, hogy ne kutassák egymás keresztlevelét, vallását vagy faját. Miután pedig a szabadkõmûvesség semmit sem tesz ok és cél nélkül, ezzel is csak azt akarja elérni, hogy a testvérek figyelmét elvonja a szabadkõmûvességben mindenütt az egész világon tapasztalható azon rikító jelenségtõl, hogy nemcsak szertartásai, kifejezései és titkai zsidó eredetûek, hanem a tagok legnagyobb része is a zsidó fajhoz, vagy ha úgy tetszik, a zsidó felekezethez tartozik. A keresztény tag talán az elsõ alkalmakkor úgy magában felhorkan, ha azt látja, hogy egy-egy vakolás bátran hitközségi közgyûlésének is be-illene - persze nem keresztény felekezetnél, - de annyit beszélnek neki a testvériségrõl, no meg arról, hogy addig nem lehet jó szabadkõmíves, addig nem is érti meg a szövetség "fenséges és magasztos" célját, míg ilyenfajta csúnya gondolatok motoszkálnak az agyvelejében, hogy a keresztény testvér végül is teljesen elhiszi, hogy neki ezekre gondolni sem szabad, s lassan-lassan eltompul ezen megfigyelése, s már nem lát a páholyokban zsidókat, csak "testvéreket", akik "mindnyájan Isten gyermekei."

Ha aztán egy profán meg meri reszkírozni azt a kérdést, hogy ugyan miféle általános emberi céljai, ugyan miféle magasztos feladatai lehetnek annak a szövetségnek, mely tagjait túlnyomó részben zsidókból sorozza, ha hangot mer adni azon gyanújának, hogy ez a sok zsidó hátha nem ok nélkül tolong a szentélyekben, no akkor készen van a lesajnálás és a megvetés, az ilyen "maradi", az ilyen "elõítéletes" egyén ellen. Akkor a szabadkõmûvesség rögtön gyöpre kap és egy emelkedettebb világszemlélet tulajdonosaként nem késik a testvéreket ismét figyelmeztetni, hogy ne legyenek olyan sötét és középkori felfogásúak, mint az a kíváncsi profán, aki nem átallja ezeket a jelentéktelen különbségeket kihegyezni, holott egy "felvilágosodott" elme, egy valódi szabadkõmíves ezeken nem akad s nem is akadhat fenn, ha ad valamit arra, hogy a páholy "elõítélettõl mentesnek" bélyegezze le.

A szabadkõmûvességnek azon sajátsága, hogy tagjai között a legtöbb zsidó, hogy a páholytisztségek és kényes megbízások legnagyobb részt ezeknek jutnak, hogy a szabadkõmûvesség céljai között ex professo zsidó világuralmi célok is szerepelnek, a magyar szabadkõmûvességben is teljes mértékben megvolt.

Nehogy bárki is azzal vádolhasson, hogy megjegyzéseinket minden bizonyíték nélkül, csak úgy odavetjük, az alábbiakban befogjuk bizonyítani fenti állításunkat.
A bizonyítást pedig a következõképpen fogjuk eszközölni: Kézbe vesszük a szabadkõmíveseknek Barcsay Adorján által kiadott névsorát, mely névsor hiteles, hiszen a páholyokban találták meg, a kifejezetten zsidó neveket fogjuk belõle kiszedni s megállapítani, hogy egy-egy ilyen vezetéknév alatt hány szabadkõmíves húzódott meg. Ismételjük, nem a német neveket soroljuk fel, hanem azokat, amelyeket Magyarországon mindenki, még a zsidók is csak zsidó névnek ismernek.

Lássuk tehát a bizonyítást:

Abelesz vezetéknevû testvér van	10
Adler vezetéknevû testvér van	29
Altmann vezetéknevû testvér van	7
Auer vezetéknevû testvér van	7
Ausländer vezetéknevü testvér van	3
Augenstein vezetéknevû testvér van	3
Back vezetéknevû testvér van	4
Baum vezetéknevû testvér van	3
Baumann vezetéknevû testvér van	7
Baumgarten vezetéknevû testvér van	8
Beck vezetéknevû testvér van	27
Beér vezetéknevû testvér van	16
Berger vezetéknevû testvér van	36
Bettelheim vezetéknevû testvér van	6
Bing vezetéknevû testvér van	10
Blau vezetéknevû testvér van	9
Bleuer vezetéknevû testvér van	9
Bloch vezetéknevû testvér van	7
Blum, Blumenfeld, Blumberger, Blumenstock	10
Brachfeld vezetéknevû testvér van	4
Böhm vezetéknevû testvér van	11
Braun vezetéknevû testvér van	22
Breitner vezetéknevû testvér van	5
Breuer vezetéknevü testvér van	9
Bródy vezetéknevû testvér van	9
Bruckner vezetéknevû testvér van	5
Brück vezetéknevû testvér van	3

Brüll vezetéknevü testvér van	14
Büchler vezetéknevû testvér van	7
Deutsch vezetéknevû testvér van	57
Eckstein vezetéknevû testvér van	6
Ehrenfeld vezetéknevû testvér van	4
Ehrlich vezetéknevû testvér van	6
Eisner, Eisler'vezetéknevû testvér van	17
Engel vezetéknevû testvér van	27
Englender, Epstein, Eppinger vez. nevû testvér	16
Feigl vezetéknevû testvér van	5
Fein, Feiner vezetéknevû testvér van	5
Feldmann vezetéknevû testvér van	iö
Fellner vezetéknevû testvér van	5
Fischer, Fischel, Fischl, Fischoff nev. test. van	84
Fleischer, Fleischl, Fleischmann, Fleissig nev. testv.	21
Frank, Franki, Frankéi vezetéknevû testvér van	41
Freund vezetéknevû testvér van	19
Fried vezetéknevû testvér van	25
Friedmann vezetéknevû testvér van	30
Fuchs vezetéknevü testvér van	33
Fröchlich vezetéknevû testvér van	10
Fürst vezetéknevü testvér van	9
Glas, Qlaser, Qlatter vezetéknevû testvér van	11
Glück vezetéknevû testvér van	14
Glücksthal vezetéknevû testvér van	5
Goitein, Gold, Ooldberger, Goldmann nevû testvér	23
Goldstein vezetéknevû testvér van	5
Grossz, Grosszmann, Gruber nevû testvér van	62
Grünwald, Grün, Grünbaum, Grünfeld, Grünhut	51
Guttmann (köztük öt báró) vezetéknevû testv. van	31
Haas vezetéknevû testvér van	12
Hahn vezetéknevû testvér van	11
Heller vezetéknevû testvér van	22
Heinmann, Heimler vezetéknevû testvér van	6

Herz, Herczfeld, Herzog vezetéknevû testv. van	26
Hirsch, Hirschfeld vezetéknevü testvér van	28
Hoffmann vezetéknevû testvér van	40
Holländer vezetéknevû testvér van	13
Holzer vezetéknevû testvér van	5
Horovitz vezetéknevû testvér van	7
Jakobovits vezetéknevû testvér van	7
Jellinek vezetéknevû testvér van	12
Jusztus, Just vezetéknevû testvér van	9
Kanitz vezetéknevû testvér van	9
Kann vezetéknevû testvér van	5
Kaufmann vezetéknevû testvér van	9
Kelen vezetéknevû testvér van	5
Keller veztéknevû testvér van	13
Klár vezetéknevû testvér van	6
Klein vezetéknevû testvér van	63
Kohn vezetéknevû testvér van	42
Kohner (báró) vezetéknevû testvér van	4
Kraemer, Kramer, Krammer vez. nevû testvér van	11
Krausz vezetéknevû testvér van	47
Landau, Landesberg, Landesmann vez. nevû testv.	11
Laufer nevû szabadkõmíves volt	7
Lederer nevû szabadkõmíves volt	14
Léwy, Lõwy, Löyw, Löwenstein nevû szab.-kõm. volt	50
Löbl nevû szabadkõmíves volt	6
Löwinger nevû szabadkõmíves volt	6
Lustig nevû szabadkõmíves volt	6
Mandel, Mandl nevû szabadkõmíves volt	17
Mauthner nevû szabadkõmíves volt	9
Mayer, Meyer nevû szabadkõmíves volt	40
Messinger (Medgyes) nevû szabadkõmíves volt	10
Meller nevû szabadkõmíves volt	9
Moravetz, Morbitzer, Morgenstern nevû volt	11
Moskovits nevû szabadkõmíves volt	5

Neuberger nevû szabadkõmíves volt	7
Neumann nevû szabadkõmíves volt	38
ösztreicher, Opel, Oppelheim, Oppler nevû volt	15
Perl nevû szabadkõmíves volt	7
Pfeifer nevû szabadkõmíves volt	12
Pick nevû szabadkõmíves volt '	12
Politzer nevû szabadkõmíves volt	13
Polacsek nevû szabadkõmûves volt	1
Pollák nevû szabadkõmûves volt	44
Popper nevû szabadkõmûves volt	22
Raab nevû szabadkõmûves volt	4
Rapaport nevû szabadkõmûves volt	4
Reich nevû szabadkõmûves volt	23
Reiner, Reinitz, Reis, Reismann nevû szabadk. volt	28
Rochlitz, Roheim nevû szabadkõmûves volt	9
Rosenbaum, Rosenberg, Rosenfeld, Rosenthal nevû	65
Róth nevû szabadkõmûves volt	33
Rotschild, Rotter, Rottenberg nevû szabadk. volt	11
Scheer nevû szabadkõmûves volt	4
Schiffer, Schiff nevû szabadkõmûves volt	10
Schlesinger nevû szabadkõmûves volt	28
Schõn, Schossberger, Schõnberger, Schõnfeld nevû	28
Schwartz nevû szabdakõmíves volt	73
Schweiger nevû szabadkõmûves volt	7
Seligmann nevû szabadkõmûves volt	4
Silberstein, Silbiger nevû szabadkõm. volt	5
Singer nevû szabadkõmûves volt	31
Sommer nevû szabadkõmûves volt	6
Sonnenfeld, Sonnenschein nevû szabadkõm. volt	12
Spitz, Spitzer nevû szabadkõmûves volt	41
Stark nevû szabadkõmûves volt	5
Stein, Steinberger nevû szabadkõmûves volt	18
Steiner nevû szabadkõmûves volt	45
Stern nevû szabadkõmûves volt	41

Strasszer nevû szabadkõmûves volt	11
Strausz nevû szabadkõmûves volt	9
Stricker nevû szabadkõmûves volt	4
Tauber nevû szabadkõmûves volt	7
Taussig nevû szabadkõmûves volt -	13
Ullmann nevû szabadkõmûves volt	7
Ungár nevû szabadkõmûves volt	16
Waschmann nevû szabadkõmûves volt	4
Wahl, Waldmann, Waldner nevû szabadkõm. volt	10
Wallesz, Wahlfisch nevû szabadkõmûves volt	4
Wassermann, Wéber, Wechsler, Weigl, Weil	29
Weinberger, Weiner nevû szabadkõmûves volt	24
Weiss, Weisz, Weiszberger, Wellisch	101
Wender nevû szabadkõmûves volt	6
Wiener, Wiesner, Wilheim, Wilhelm	26
Wertheim, Wertheimer nevû szabadkõmûves volt	8
Widder nevû szabadkõmûves volt	5
Wimmer, Winkler, Winter, Winternitz	35
Wolfner, Wollák, Wottitz nevû szabadkõm, volt	14
összesen:	2613.

Eddig azon szabadkõmûvesek névsora, akiket nevük után zsidóknak kell tartanunk. Lehet, sõt valószínû is, hogy közöttük akad pár keresztény, de, hogy ez legfeljebb 1 százalékát teszi ki az elsorolt vezetékneveken élõ szabadkõmíveseknek, az több, mint valószínû.

Ámde, hol vannak még azok a zsidó szabadkõmûvesek, akik más - idegen - hangzású vezetéknevek alatt húzódtak meg? Ezek számát is bátran tehetjük 400-ra, s akkor megállapíthatjuk, hogy a nem magyar nevek alatt szereplõ zsidó szabadkõmûvesek a magyarországi szövetségben legalább 3000-en voltak.

Ámde ezzel még nem vagyunk készen statisztikánkkal.

---4. rész---

Dr. Somogyi István: A SZABADKÕMÛVESSÉG IGAZI ARCA 4/4

Tudjuk azt - s ebben a zsidóság igazat fog nekünk adni, - hogy a zsidó állampolgárok túlnyomó része, különösen az az intellektuel réteg, mely a szabadkõmûvességben oly hatalmas tömegben verõdött össze, a liberális kormányzat idején megmagyarosította nevét. Vannak vezetéknevek, amelyekrõl, magyar hangzásuk ellenére is egész bátran állíthatjuk, hogy csak zsidót rejtettek el, keresztény ezen neveken, vagy csak elenyészõ kis mennyiségben fordult elõ. Az Aczél, Ágai, Ágoston, Áldor, Arányi, Arató, Ardó, Bán, Bakonyi, Balassa, Balázs, Bálint, Balkányi, Ballá, Balog, Bánó, Bárdos, Barna, Bársony, Barta, Bartók, Bartos, Bedõ. Békés, Benedek, Beregi Berényi, Bernát, Bihari, Biró, Bodnár Bodor, Bokor, Bolgár, Bondy, Boros, Csillag, Dános, Darvas, Deák, Dénes, Déri, Dózsa, Erdélyi, Erdõs, Fábián, Faludi, Faragó, Farkas, Fazekas, Fehér, Fekete, Fodor, Forbát, Fónagy, Forgács, Földes, Földi, Fülöp, Gál, Gábor, Gara, Garai, Gárdonyi, Gárdos, Gáspár, Geller, Gellért, Gelléri, Gergely, Gerõ, Gombos, Gonda, Gömöri, Gyõri, Hajdú, Hajnal, Hajós, Halász, Harsányi, Havas, Hegedûs, Herczeg, Hevesi, Hollós, Horvát, Hûvös, Illés, Irsai, Jakab, Jónás, Kádár, Káldor, Kallós, Kálmán, Kalmár, Karcag, Kardos, Katona, Kelemen, Keleti, Kemény, Kende, Képes, Kertész, Kis, Komlós, Kondor, Kovács, Kozma, Kun, Kürti, Ladányi, Lakatos, Lakos, Láng, Lányi, László, Lázár, Lénárd, Lénárt, Lendvai, Lengyel, Lóránt, Lukács, Magyar, Márkus, Márton, Martos, Mátrai, Medgyes, Mezei, Miklós, Molnár, Nádor, Nándas, Nagy, Nemes, Nyári, Oláh, Orbán, Ormos, Orova, Pajor, Pál, Pap, Pálos, Pártos, Pásztor, Pataki, Patai, Perényi, Petõ, Pogány, Polgár, Pór, Rácz, Radó, Rajna, Révai, Révész, Robóz, Róna, Rózsa, Sajó, Salamon, Salgó, Sándor, Sarkadi, Sárkány, Sebestyén, Sebõ, Sebõk, Selymes, Sipos, Soltész, Somló, Somogyi, Sugár, Surányi, Szabados, Szabó, Szabolcsi, Szálai, Szántó, Szászi, Szatmári, Szécsi, Szegõ, Székely, Szende, Szenes, Szigeti, Sziklai, Szilágyi, Szirmai, Szirtes, Szõke, Szõllõs, Szõllõsi, Szõnyi, Szûcs, Takács, Tihanyi, Timár, Tolnai, Tót, Török, Újlaki, Vadász, Vágó, Vajda, Vámos, Vándor, Váradi, Varga, Vas, Vécsei, Veres, Vermes, Verõ, Vértes, Vida, Vidor, Vig, Virág, Zádor, Zoltán nevek alatt, több mint kétszer annyi szabadkõmíves szerepel, mint amennyit mi az elõbb felsorolt német és idegen nevek alatt kimutattunk s egészen bizonyos, hogy ezeknek túlnyomó többsége zsidó.

Ha tehát a közölt adatok alapján, azt a következtetést vonjuk le, hogy a magyarországi szabadkõmûvesség tagjainak fele, mintegy 7000 férfi a zsidósághoz tartozik, akkor igen nagyjából és a zsidóságra igen kedvezõen csináltuk a számítást.

Már most vegyük össze ezt az adatot azon másikkal, hogy a zsidóság Nagy-Magyarországon a lakosság 5 százalékát képezte csak, akkor fog a fenti adat jelentõsége a maga teljes egészében kidomborodni.

Ez a jelentõség pedig abban kulminál, hogy a zsidó többség teljesen a zsidóság törekvésének irányába tolta el a szabadkõmívesi tevékenységet s - csekély kivételtõl eltekintve - saját faja vagy felekezetének tagjaival foglaltatta el az egész ország minden páholyában a befolyásos páholytisztségeket.

A szabadkõmûvességen kívül álló férfi - nem kell antiszemitának lennie - egyenesen megdöbbenve áll meg az elõtt a jelenség elõtt s bámulja azt a vakságot és együgyûséget, azt a hihetetlen inferioritást, a súlytalanságnak azt a hangos beismerését, amivel a keresztény szabadkõmívesek ezt az állapotot nemcsak nyugodtan szemlélték, de még elõ is mozdították. Megelégedtek ezek - egyébként a világban büszke és kényes urak - a

tömegstatisztika, a kellékes szerepével s egyetlen mozdulatuk nem volt, amivel ezen a lehetetlen és õket fumigáló helyzeten változtatni akartak volna. Megrendülten áll meg az elfogulatlan szemlélõ az elõtt a borzalmas jelenség elõtt és szédülten néz arra az ördögi munkára és intézményre, mely jóravaló, derék keresztény emberekbõl, nemcsak az egyházuk, hazájuk, fajtájuk iránti szeretetet lúgozta ki, de még saját egyéni értékük tudatát is elsorvasztotta bennüli: s volt bátorsága ezt a keresztény réteget a páholyproletariátus vigasztalan és reménytelen soraiba dobni, az engedelmeskedõk falanxába sorozni s magát a parancsolok díszes és kényelmes piedesztáljára emelni.

Példák kellenek? Fogunk azokkal is szolgálni.
Kezdjük mindjárt a nagypáholyon, melynek fejévé kereszténytt tettek ugyan, de csak azért, hogy a helyettesek közé már két zsidót bejuttassanak. A fõtisztviselõk közül zsidó volt a II. felügyelõ és helyettese, két fõszónok, a fõtitkárok, a fõkincstáros, a föalamizsnás, fõgazda, háznagy, fõ-templomõr, fõkönyvtáros, fõzászlótartó, fõkardhordó, fõ-levéltáros. A nagypáholy tisztviselõsége tehát így oszlott meg:

Keresztények betöltöttek 7 tisztséget

Zsidók betöltöttek 14 tisztséget.

De nézzük talán a "szövetségi tanácsosokat", magyarán ennek a mamut részvénytársaságnak igazgatósági tagjait. Ez annyira érdekes, hogy kénytelenek vagyunk - már csak a bizonyítás precizitása kedvéért is - szószerint lehozni, íme a névsor: Adorján Dezsõ, Baracs Károly, dr. Bálint Lajos, Csukássy Jenõ, dr. Dénes Lajos, Fekete Ignác, Fischer János, Károly, Fónagy Béla, Frey Ernõ, Fraenkel Sándor, Gerõ Ödön, Gertter Béla, Goda Géza, Gold Simon, Havas Miksa, Jászi Oszkár, Kafka László, Katona Béla, Lánczi Jenõ. Meller Mór, Pálfy József, Popini Albert, Purjesz Lajos, Ranschburg Viktor, Roboz Andor, Róz Jenõ, Rózsavölgyi Manó, Ságody Gyula, Szende Pál, Vámos Henrik. E szerint tehát helyet foglalt a szövetség tanácsában

keresztény 8

zsidó 21

Ez a szövetségtanács, melynek zsidó tagjai a keresztényeknek csaknem háromszorosát tették ki, volt a magyarországi gépezet kezelõje, az iram diktálója, a menet irányának kidolgozója s párezer önmagáról megfeledkezett, sajnálatraméltó intelligens keresztény magyar úrnak kíméletet nem ismerõ parancsnoka és hajcsárja.

Valóban megrendítõ kép!
De pergessük tovább a filmet. A "Nagypáholy Ítélõszéke" a szabadkõmíves testvérek egyetlen törvényes és kötelezõ bírósága, a két elnökségbe beültette ugyan a kir. Kúria és a Szabadalmi bíróság - tehát a független magyar bíróság - egy-egy tagját, de már a második elnökhelyettességet zsidóval töltötte be, a bíróság 30 tagja pedig így oszlott meg fajilag vagy mondjuk vallásilag:

keresztény volt 6

zsidó volt 24

A budapesti páholyok vezetõi közül zsidó volt: Az Anonymus, Archimedes, Comenius, Deák Ferenc, Demokrácia, Eötvös, Fáklya, Haladás, Humboldt, Kazinczy, Könyves Kálmán, Madách, Martinovich, Március, Minerva, Neuschlosz a régi hívek, Petõfi, Prometheus, Reform, Galilei, összesen tehát 20 páholy fõmestere,

keresztény volt 11 páholy fõmestere.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezen 11 páholynál, a helyettes fõmester mindenütt kivétel nélkül zsidó volt.

A vidéki páholyok közül zsidók voltak a következõ páholyok fõmesterei: a bajai, beregszászi, brassói Pannónia, eperjesi, fiumei, gyöngyösi, gyõri, kaposvári, kassai, losonci, lugosi, miskolci, munkácsi, nagyváradi László Király, nagyváradi Bihar, pancsovai, pécsi, sátoraljaújhelyi, soproni, szegedi Árpád, szolnoki, temesvári, újpesti, ungvári, verseci, zombori, tehát 26 páholy fõmesterei, ahol pedig ezek keresztények voltak, ott munkatársait állították ki csaknem csupa zsidóból.

A magyarországi szabadkõmûvesség ezen elzsidósodását észrevette már Wichtl is, aki többször említett munkájában idevonatkozólag a következõképpen nyilatkozik: "In Ungarn .... schon um die mitte der ziebzigen Jahre besassen die jüdischen Freimaurer die Führung, die Christen jedoch verhessen massenhaft die Logen und zwar ohne jeden Kampf. Heute bilden die Juden in der ungarischen Freimaurerei die entschiedene Mehrheit, wie auch nachezu ausschliesslich Juden an ihrer Spitze stehen. (I. m. 35-36 old.)

A zsidóságnak a magyarországi szabadkõmûvességben elfoglalt ezen numerikus és pozícióbeli fölénye és többsége aztán egy igen érdekes helyzetet teremtett a szövetség kebelében. Nevezetesen megteremtette azt az állapotot, hogy a szabadkõmûvesség teljesen a kereszténység és a keresztény vallások ellen fordult s egész programját az ezek elleni küzdelemre állította össze. Á páholyok radikalizmusa, kultúr- és kultusztevékenysége, a társadalom megnyeréséért folytatott munkája, mind-mind abban csúcsosodott ki, hogy a keresztény erkölcsöt gyöngítse, vagy ha lehet, elsorvassza az ország lakosságában. A keresztény vallások - természetes elsõ vonalban a katolikus vallás - ellen a legdrasztikusabb eszközökkel hadakoztak, ezek pozícióját úgy az állami és társadalmi, mint lelki téren, bámulatos szívóssággal és tervszerûséggel akarták meggyöngíteni vagy megsemmisíteni. A keresztény tagokban meggyõzõdéssé érlelték azt az elvet, hogy nem lehet jó szabadkõmíves, aki vallásos, vagy a vallás védelmére kel s a szabadkõmûvesség alapjává tették a voltairei elvet "tapossátok el a gyalázatost." S a keresztény páholytagok készségesen asszisztáltak ehhez az ördögi munkához. Nem vették észre azt, hogy a vakolásokon minden harc, minden terv, minden kampány, minden hadjárat csak a keresztény egyházak ellen van kidolgozva, de egyetlen szava sincs a hivatalos magyar szabadkõmûvességnek a zsidó vallás ellen. Sõt! Míg egy kereszténynél lesajnálták, kigúnyolták, ha vallásával egy parányit is törõdni, mert egyenesen inkompatibilisnek mondották ki a katolikus vagy protestáns tagra, hogy a vallásához ragaszkodhassak s annak életében bármi szerepet is vállaljon, addig ezt a zsidó tagoknak nemcsak elnézték, de õket ezen a téren véghezvitt munkájukért meg is dicsérték.

Hozunk erre is példákat!

1918-ban meghalt Szegeden Rósa Izsó ügyvéd, aki a szegedi Árpád páholynak volt oszlopos és régi tagja (még 1891 elõtt lett felvéve). A kereszténységet állandóan támadó, a keresztény vallásosságot a bóheriskolák szellemességében kritizáló és gúnyoló szabadkõmíves hivatalos lap (hogy mennyire az volt, az I. kötetben bebizonyítottuk), a Világ ezt az elhalt öreg izraelitát a következõképpen parentálja el: "Rósa Izsó meghalt . ... Az elhunyt igen jelentõs szerepet vitt Szeged társadalmi életében és személyét köztisztelet övezte, aminek egyik külsõ jele abban is megnyilvánult, hogy az ügyvédi kamarának is elnöke volt. Felekezete ügyének buzgó ápolását pedig azzal jutalmazta a szegedi zsidóság,

hogy hitközségi és kerületi elnökké választotta meg, amely minõségben igen sokat tett hitsorsosa! érdekében. A politikában a szabadelvû hagyományoknak volt törhetetlen harcosa."

Kérdünk ezután az idézet után minden keresztény szabadkõmívest, hogy volt-e csak egyetlen eset is a magyarországi szabadkõmûvesség történetében, mikor annak orgánuma egy testvért, aki történetesen keresztény volt és egyházának életében valami szerepet játszott, akár életében, akár halála után oly modorban és olyan megértéssel bírált volna, mint tette azt Rósa Izsóval a "Világ?" .

Sõt tovább megyünk! Egyáltalán el lehet-e képzelni, hogy egy agyonagitált keresztény páholytag oly vakmerõ lett volna, oly bátorságot szedett volna magába, hogy dacoljon a szabadkõmíves felfogással s egyházának beléletében valamelyes - ha még oly jelentéktelen - szerepet vállalni merészelt volna? Csak a zsidó testvéreknek volt meg az a privilégiumuk, õk megtehették ezt anélkül, hogy ezeknek reájuk nézve kedvezõtlen konzekvenciái lettek volna.

1918 tavaszán a pesti Chevre Kadisa tagavatási ünnepet rendezett. Ezen ünnepen - mint egyik zsidó felekezeti lap írja - "egész gárdája jelent meg a magyar irodalom és újságírás kitûnõségeinek, hogy a szent egylet kötelékébe lépjen." A .lap aztán félájult meghatottsággal írja le az ünnepély lefolyását s sorolja fel a felavatottak névsorát. "A szentegylet dísztermét - mondja az ujjongó tudósítás - erre az alkalomra látványosság számba menõ évszázados porochesek-kel és tóradíszekkel ékesítették fel valóságos templommá." Adler Illés után Winterberg Gyula, a szentegylet elnöke mondott beszédet - mint általában szokás volt német nyelven - s "ünnepi hangulatot varázsolt a szívekbe, mintha a középkori zsidó poézis legszebb darabját hallottuk volna." A beszédek után elõléptek a felavatandó tagok, akik között a következõ egyébként prononszírozott - progresszív, radikális és kereszténységellenes újságírók voltak: Biró Lajos (Világ), dr. Deutsch Ernõ szerkesztõ (Pester Lloyd), Kecskeméti Vilmos szerkesztõ (Budapest), Kácser Romulusz (Pester Lloyd), Lorsy Ernõ (Pester Lloyd), Salusinszky Imre (Az Est), Szomaházi István, Tarján Vilmos (Az Est).

A tudósítás aztán megjegyzi, hogy a felavatandó kitûnõségek, irodalmi és zsurnalisztikái hallhatatlanok bevonulása a szentegyletbe ezzel a sorral még nem ért véget, hanem követni fogják õket mások is, ugyanolyan "felvilágosult és radikális" mentalitású egyének, akik lapjaikban és regényeikben a vallásosságot teljesen elavult, sajnálatos csökevénynek tartották s a "modern és progresszív, elõítélettõl mentes egyén" ismertetõjelei között felsorolhatónak nem tekintették. Nem minden malícia nélkül jegyzi meg, erre az esetre célozva az "Új Nemzedék" (IV. évfolyam 8. szám) "ha - úgymond - a radikális politikai és társadalmi haladás oly merész és szabadszellemû harcosai, mint Biró Lajos és Magyar Lajos a Világ munkatársai, ily szépen össze tudják egyeztetni a forradalmi világnézetet és a szabadgondolatot a vallási és felekezeti kultusz ápolásával, ha Szomaházi István, akit oly sokszor vádoltak irodalmi frivolitással, a középkori zsidó poézis áhítatába így el tud merülni, ha Salusinszky Imre Az Est szerkesztõje, vagy Tarján Vilmos Az Est rendõri riportere, a brutális közélet és a bûnügyi világ iszonyú élményeivel szemben ugyanide menekültek, ha a Pester Lloyd egész szabadszellemû és felvilágosult redakciója az "évszázados porochesek és tóradíszek" árnyékában keres üdülést és lelki enyhülést, akkor valóban nem lehet kétségünk iránta, hogy itt az általános valláserkölcsi ellágyulásnak olyan kortörténeti jelenségével állunk szemben, amelyet nem lehet eléggé méltányolni."

Az a pár lap vagy folyóirat, amely ebben az idõben a páholyok nemzetzüllesztõ munkáját figyelte s igyekezett olvasóinak megmutatni azt a kettõs arcot, amelyet a zsidó páholyvezérek s felvilágosult újságírók viselnek, ezt a szent-egyleti per schub felvonulást persze, hogy felkapta és a keresztény közvélemény elé tárta. Az új szentegyleti tagok némelyikének különösen a fõradikális és forradalmár Biró Lajosnak jött ez a leleplezés kellemetlenül, aki mint a szabadkõmíves hivatalos lap, a Világ szerkesztõje, folyton verklizte a vallásos érzés tudománytalan és maradi jellegét s aki büszkén vágta oda a keresztény páholytestvéreknek, hogy a szabadkõmûvesség célja az ateizmus, kozmopolitizmus és kommunizmus. Meg is próbált mosakodni és eljárását megmagyarázni igyekezett - természetesen a "Világ"-ban s erre a magyarázatra a következõket jegyzi meg a Magyar Kultúra 1918. évi (IV. évf.) 7. száma:

"Biró Lajos nem tudván sehogy sem kimenekülni az eV és gyakorlat, az ige és a test ellentétességébõl fejlõdött szorítóból, egy ünnepélyes gesztussal feltûzi a mellére a sárga foltot ily szónoklás kíséretében: "Ami engem illet, nem kínálgathat engem semmiféle újságcikk vagy prédikáció akkora sárga folttal, hogy én egy még egyszer akkorát a magam akaratából fel ne tûzzek a mellemre." Ezt szeretjük - folytatja a Magyar Kultúra -, ez bátor beszéd, csak, hogy ennek az önérzetes gesztusnak le kell aztán az összes konzekvenciáját vonni, fõképpen pedig ezt: el kell dobni a szabadgondolkodás, szabadkõmûvesség, humanizmus álarcát s tessék mindenütt, mindenkor, mint hajthatatlan zsidó felvenni a harcot a keresztény magyarság ellen. Hadd lássa világosan az utolsó keresztény magyar zsellér is, hogy Krisztus megfeszítõinek utódai állanak vele szemben. Elszomorító, fájdalmas harc lesz ez is, de legalább nyílt, férfias karakterû" .... Lássuk az ellenfeleket nemcsak személy szerint, hanem úgy is, hogy valójában, meghamisítás nélkül micsoda kollektív közösség nevében hadakoznak ellenünk. Lássuk nemzetiség, felekezet szerint azt a sokat emlegetett népet, amelynek útjában áll a keresztény Egyház és a keresztény iskola."

Sajnos, a magyar szabadkõmûvesség Janus arcát a keresztény testvérek csapata vagy nem látta, vagy nem akarta meglátni. Annyira önérzetvesztett, annyira gerincnélküli és. annyira meghunyászkodó volt ez a réteg, szemlélõdését,, vizsgálódását és kritikáját annyira egy irányba hajtotta és egy irányba kényszerítette az a szabadkõmíves nevelés, amelynek szisztematikusan alávetették, a páholyok már keresõ korától kezdve, hogy soha egyetlen szóval és egyetlen esetben nem merte felvetni a kérdést, hogyha a zsidó testvéreknek nem bûn, nem hiba és a szabadkõmûvesség örök céljával és törekvésével nem ellentétes a különféle zsidó szentegyletekben és vallási társulatokban vagy a hitközségi, szóval a vallásos életben való aktív és igen sokszor buzgó, részvétel, vájjon miért van ez megtiltva a keresztény tagoknak, miért vannak mindezen tevékenységtõl csak a keresztények eltiltva s miért van csak a keresztény erkölcs a keresztény vallás gyakorlása, a keresztény elvek megvallása, vagy a keresztény vallásos életben való részvétel - nem is beszélve az elmélyedésrõl és a buzgóságról - indexre téve, miért csak ezen utóbbi az állandó páholy téma, miért csak ez az elpusztítandó és kiirtandó az emberiség lelkébõl, miért: csak a keresztény vallások vannak halálra ítélve s mindezen a sok miérten túl, végül is miért kivétel mindezek elõl a zsidóság, a zsidó vallás és a zsidó tagok, valamint ezek vallási meggyõzõdése és vallásos élete?

Azt sem merték ezek a keresztény páholyrabszolgák, egyetlen esetben sem megkérdezni, hogy miért talált a magyarországi szabadkõmûvesség csak két oly szabadkõmívest az egyik legnagyobb szabadkõmíves kitüntetésre alkalmasnak s miért csak két oly szabadkõmíves emlékét tartotta az utókor számára megörökítendõnek olyképpen, hogy róluk szabadkõmíves plakettet készíttetett és pedig a zsidó Gold Simon és az ugyancsak

zsidó Gelléri Mórt, illetve ezek emlékét?

Az sem tûnt fel soha egyetlen keresztény tagnak sem, hogy Ágoston Péter helyettes fõmesternek, "A zsidók útja" címû munkáját a nagyváradi Társadalomtudományi Társaság, a szabadkõmûvességnek ezen melléküzlete és fiókja a következõ levélben ajánlotta megvételre minden testvérnek: "A magyar szabadkõmûvesség és zsidóság összeforrt, mert amikor Magyarországon a kor a szabadelvûséget követelte, akkor a zsidóság állott melléje a legnagyobb tömegekben... Ha tehát magyar ember a zsidóságról ír és a magyar zsidóság sorsát tárgyalja, akkor a szabadkõmûvesség külsõ történetét is írja meg vele. Ezért a zsidóságról írt könyve Ágoston Péternek, a szabadkõmûvességet is kell, hogy érdekelje. A magyar progresszió kérdése, a magyar kultúra kérdése, azért összefügg a magyar zsidósággal és annak magatartásával. A szabadkõmûvességnek a zsidóságot és a zsidó magyarokat egyaránt nevelnie kell."

Ez a levél amilyen cinikusan és leplezetlenül identifikálja a zsidóságot a magyar szabadkõmûvességgel, amilyen világosan és pregnánsan tárja fel mindenki elõtt azt a viszonyt, azt a szoros és belsõ összeköttetést, mely a magyarországi zsidóság és a magyar szabadkõmûvesség között volt s amelyet - a levélbõl kitûnõleg is - ez a zsidóság nem is igen igyekezett titkolni; egyben elszomorító és megdöbbentõ realitású fényképét adja annak a gyatra és minden lelki kincsébõl kivetkõzött keresztény elemnek, mely a páholyok belsejében se nem látott, se nem hallott semmit s mely a maga hihetetlen vakságában szótlanul tûrte és nézte, hogy mint gyalázzák azokat a nemzeti és vallásos eszményeket, amelyeket szülõi házában, gyermekkorában, mint szent és magasztos dolgokat mutattak be neki s melynek nemcsak nem volt egy szava sem a szabadkõmûvesség elõbb részletezett kettõssége ellen, hanem valami eszeveszett pipogyasággal és a reménytelen sorsú páriákat jellemzõ szellemi csök-kentséggel maga állt be abba a sorba, a zsidóság azon rohamcsapatába, mely, míg a saját faját, nemzeti érzését és vallási meggyõzõdését a szabadkõmíves destrukciók tárgyai közül kivette és szentnek deklarálta, ugyanakkor a keleti népet jellemzõ hihetetlen dühvel és elszántsággal, zúzta, törte és marta a keresztény erkölcsöt és a keresztény vallást.

Ez a fénykép egyben azt is feltárja elõttünk, hogy a szabadkõmûvesség zsidó része annyira semmibe nem veszi a keresztény tagokat, annyira lecsökkent szellemi és lelki képességûeknek tartja õket, hogy meg sem kísérli elkendõzni, vagy enyhíteni azt a lelkiséget és azt a törekvést, amely valósággal ordítja a világnak, hogy a szabadkõmûvességnek a forradalmak megrendezése mellett a keresztény erkölcs és a keresztény vallások megsemmisítése képezi legfõbb célját

Az arisztokrácia és a szabadkõmûvesség

Ha egy - a páholyokon kívül álló - halandó azt akarja bebizonyítani tények és adatok segítségével, hogy a szabadkõmûvesség destruáló társaság, ha azt óhajtja igazolni, hogy a lelkek megmérgezésére alakult intézmény, hogy célja nem az emberiség boldogítása, hanem elzüllesztése, hogy a világba kidobott eszméi és nemes törekvései mögött pokoli és sötét vágyak és törekvések húzódnak meg s ezek képezik magát a tulajdonképpeni célját, hogy az államok ellen tör, az oltárok lerombolásán, a hitetlenség elterjesztésén, a forradalmak megrendezésén dolgozik; a szabadkõmûvesség egyszerre felölti a megsértett ártatlanság álarcát s kézzel-lábbal tiltakozik a vádak ellen.

Felemlíti elsõsorban, hogy ez már csak azért sem lehetséges, mert hiszen mindenütt a világon bemutatja alapszabályait a törvényes államhatalomnak, mely mindenkor approbálta azokat. Már pedig - érvelnek a testvérek - olyan korlátolt államhatalmat, olyan kiskorú és agyalágyult államrendet nem ismer a világ, mely egy olyan egyesület mûködését engedélyezné, amely az õ élete ellen tör s az õ fennmaradásának alappilléreit rombolja. Az állam - érvelnek tovább - csak tudja, hogy mikor és mi által van veszélyeztetve az õ alapja s nagyon is ébren vigyáz arra, hogy olyan testületek az õ uralma terén ne létesülhessenek, amelyek céljaival ellentétesek és fennmaradására törnek. Ha tehát az államhatalom nem lát mûködésében semmi kárhoztatni valót, nem fedez fel céljaiban és eszközeiben az õ uralmát veszélyeztetõ egyetlen elemet sem, akkor egyenesen rosszindulatú rágalom,, gyermekes pletyka és rosszmájú emberek rémlátása mindaz, amit veszélyességére és forradalmiságára egyesek, vagy vele ellentétes célokat hajszoló intézmények felhoznak.

Az bizonyos, hogy az ilyen érvelés nagyon megkapó és látszatra teljesen kiparírozhatatlan. Kétségtelenül elaltatja sok ember nyugtalanságát és megszünteti idegességét, mert hiszen valóban úgy áll a dolog, hogy az állam csak tudja, hogy mi a hasznos és mi a káros reá nézve, ennek a körülménynek felderítéséhez és kinyomozásához rendelkezik is a megfelelõ apparátussal s ha õ nem talál kivetnivalót a szabadkõmûvességben, akkor nem is lehet az veszedelmes, nem lehet destruktív. Az ezen érveléssel meggyõzött, halandó aztán hajlamos is arra, hogy a szabadkõmûvesség elleni támadásokat vagy bizonyítékokat túlzottaknak, esetleg rémlátásoknak s olyan emberek munkájának tekintse, akik pápábbak akarnak lenni a pápánál, akik mindenáron az állam megmentésének babérját akarják fejükre illeszteni olyan téren is, ahol ennek alapfeltételei hiányoznak.

Ámde azt már nem mondják a szabadkõmívesek - lehet, hogy egy részük maga sem tudja -, hogy a szövetség nem a teljes alapszabályt mutatja be az államhatalomnak, hanem csak egy - az általános - részét. Ez a kormányoknak bemutatott alapszabály nem egyéb, mint az öreg Anderson-féle alkotmány egy része, mely oly szépen elbeszéli, hogy a szabadkõmíves kötelessége jó állampolgárnak lenni, hogy hinnie kell Istenben, hogy tisztelnie kell a törvényeket és élni, halnia kell a holdkóros filozofálásért s tökéletesedésért, a felebaráti szeretetért, a békességért és azért a vágyért, hogy minél több jótékonyságot gyakorolhasson erre rászoruló embertársaival szemben s hogy szabadkõmíves társának valóban minél édesebb testvére lehessen.

Ezt az általuk már régen sutbadobott és komolytalannak tartott szöveget egy kissé átfésülik, egy pár modern vonatkozással s az egyes államokra vonatkozó speciális frázissal átszövik, hangsúlyozzák, hogy nem politizálnak, hogy a páholyból leendõ eltávolítás terhe alatt meghagyják a testvéreknek a törvény tiszteletét - s aztán az egészet leírják, vagy már legépelik négy példányban, amint azt a miniszteri rendelet elõírja s beadják a belügyminiszternek.

Hát persze, hogy ott jóváhagyják! Ezt a limonádét ne hagynák jóvá? Nincs ezekben a világon semmi a csattogó és puffanó frázisokon kívül, nincs egy komoly mondat és egy nagyvonalú törekvés, nem különbek ezek, mint egy budai korcsma törzsvendégei asztaltársaságának a szabályzata, hát miért és mi címen ne hagyná jóvá az államhatalom? Egyébként is ez az ú. n. államhatalom, illetve annak jóváhagyása ma már nem döntõ bizonyíték, hiszen az állami hivatalok is tömve vannak szabadkõmívesekkel és a testvérek akárhányszor feljutnak a fõpozíciókba, sokszor a miniszteri székbe, akik aztán ezeket az alapszabályokat nem az állam, hanem a szabadkõmûvesség szempontjából vizsgálják s jóváhagyják, ha ennek a szabadkõmûvességnek szolgálatot tehetnek vele akkor is, ha

egyes pontjai tényleg veszélyt jelentenek az államra.

Ámde - ismételjük - nem is errõl az esetrõl van szó. A szabadkõmûvesség óvatos volt mindig, igazi céljaiból csak végsõ szükség esetén árult el - idõnap elõtt - valamit a világnak s csak annyit, amennyire éppen szükség volt. Még kevésbé bízta ezeket az államra, arra a legnagyobb földi hatalomra, mely ma talán az övé volt, az õ intencióinak megvalósítására használta fel egész erejét, de holnap - egy rendszerváltozás esetén - éppen ellenkezõleg, az õ elpusztítására fordíthatja esetleg egész hatalmát, esetleg éppen az általa elõbb szolgáltatott adatokra támaszkodva. Ezt tehát nem volt tanácsos megreszkírozni, éppen azért csak az alapszabályok azon részét tárták a páholyok a kormányok elé, amikben forradalmi velleitásokat, lélekmérgezõ terveket, csakugyan nem lehetett felfedezni.

Így cselekedett a magyarországi szabadkõmûvesség is. 1913-ban kiadott és 119 oldalra terjedõ alkotmányának 12 alaptörvényébõl ugyanis csak az 1-3 oldalnyi alaptörvény van kormányhatóságilag jóváhagyva, a 116 oldalnyi terjedelmû 11 lap törvény azonban kormányhatósági jóváhagyás alá beterjesztve soha nem volt s azt beterjeszteni - ha a szabadkõmûvesség mûködni akart - nem is lett volna tanácsos.

Hogy mily szemérmetlenül csapta be ezzel az alapszabállyal a szabadkõmûvesség a kormányzatot, azt magával a beterjesztett és jóváhagyott szöveggel bizonyítjuk, úgy amint azt Bakonyi Kálmán már idézett kis füzetében leközli:

"A szabadkõmûvesség filozofikus, filantrópikus és progresszív intézmény.
Célja a közerkölcsiség, mûvelõdés és felebaráti szeretet terjesztése és a jótékonyság gyakorlása.

A szabadkõmûvesség kizár körébõl minden politikai és vallási kérdést és tagjait a hazai törvények tiszteletben tartására kötelezi."

Az alapszabályok módot adtak a kormánynak és az egyes közigazgatási hatóságoknak, hogy a szabad-kõmíves páholyoknak és az ezek összességét alkotó Magyarországi szimbólikus Nagypáholynak mûködését ellenõrizze. A páholyalakításokat a Nagypáholyhoz s a páholyok elnökét a belügyminiszterhez, illetve a hatóságokhoz be kellett jelenteni.

A szabadkõmíves szövetség alapelvei is meg voltak állapítva. Ezek a következõk:
"A szabadkõmívesek szövetsége a felvilágosodás terjesztésére és a humanizmus megõrzésére és ápolására alakult testület, melynek tagjai egymást testvéreknek tekintik és nevezik.

A szabadkõmívesek és a páholyok magatartásának legfõbb zsinórmértéke a tisztán emberi erkölcsi törvény.

A szabadkõmíves szövetség jó hírnevû, független férfiakat fogad be tagjaiul, akik testvériesen egyesülnek a szellemi és erkölcsi nemesbülésre irányzott törekvésükben, minden tekintet nélkül fajra, nemzetiségre, vallásra, társadalmi helyzetre vagy politikai pártállásra.

A szabadkõmíves minden igaz meggyõzõdést tisztel és ezért a szabadkõmívesek szabadon követhetik meggyõzõdésüket és azt az alkotmány korlátai közt nyíltan kifejezhetik; a szabadkõmívesek szövetsége megkívánja tagjaitól, hogyha nézeteik és állásaik

különböznek is, egymást testvérekül tiszteljék és becsüljék.

A szabadkõmívesek szövetsége a lelkiismereti, a vallási és a szellemi szabadság erkölcsi alapelveinek hódol és kárhoztat minden rendszert, mely ezt a szabadságot veszélyezteti, bármely meggyõzõdésnek, hitnek vagy gondolkozásnak minden üldözését, valamint a felebaráti szeretettel ellenkezõ minden törekvést.

A szabadkõmívesek szövetsége tagjaitól hitvallást nem kíván; tiszteli tagjainak vallási és politikái meggyõzõdését és kizár gyülekezeteibõl minden vallási és politikai vitatkozást.
A szabadkõmívesek szövetsége kötelezi tagjait, hogy engedelmeskedjenek hazájuk törvényeinek és tartsák meg annak az országnak törvényeit, amelyben élnek.
A szabadkõmívesek szövetsége a szövetség tagjait az emberszeretet gyakorlására serkenti.
A hazaszeretet a szabadkõmíves egyik legszentebb kötelessége.

A szabadkõmívesek szövetsége, ennek története, elvei és céljai nem titkosak; a szabadkõmíves titok, melynek megtartására a szabadkõmívesek szövetsége a szabadkõmíveseket kötelezi, csak arra való, hogy a kölcsönös felismerést lehetõvé tegye.
A szabadkõmívesek szövetsége megkívánja tagjaitól, hogy saját nemesbülésükön munkálkodjanak, egymásnak ebbeli törekvéseit támogassák, a Nagypáholy alkotmányát és a páholy szabályait híven megtartsák.

A szabadkõmívesek szövetsége az emberi nem egyetemlegességén alapulván, az egész emberiségre iparkodik kiterjeszteni a testvéri köteléket, amely a szabadkõmíveseket a föld színén egyesíti és ezért tagjait a testvéri érzésnek szóval és jó példával való terjesztésére buzdítja."

A Nagypáholynak és a páholyoknak a vezetõsége szigorúan õrködött afölött, hogy a tagok az alapszabályok és az alapelvek rendelkezéseihez tartsák magukat, azok szerint éljenek és cselekedjenek. Akik a szabályok ellen vetnek, azokat büntetéssel sújtotta s esetleg kizárta a szövetség kötelékébõl a páholyok elsõfokú, illetve a Nagypáholy másodfokú ítélõszéke.
Eddig terjed és mindössze ennyi az alapszabály, melyet a belügyminiszter - ugyancsak Bakonyi szerint - 1886 január 20-án 2223-1886. szám alatt láttamozott.
Ezzel a semmitmondó és émelygõ bombasztokkal teljes alapszabállyal szemben állott és áll a szabadkõmûvesség szabályzatának legnagyobb része, melyet semmiféle belügyminiszter soha nem látott.

Ezt a tulajdonképpeni alapszabályt terjedelménél fogva nem tudjuk közölni, de egypár §-ra s ezeknek a bemutatott szabályzattal ellentétes rendelkezéseire az alábbiakban mutatunk rá.

A kormányzat elámítására szánt alapszabályzatban a szabadkõmûvesség azt magyarázza, hogy elvei, céljai nem titkosak s ami titok van, az csak egymás felismerését van hivatva szolgálni. (Egyik szellemes írónk szerint erre már csak azért sincs szükség, mert a szabadkõmíves az az egyedüli emberfajta, mely egymást már a szagról ismeri.)
Ámde a be nem mutatott szabályzat 13. §-a (II. Alaptörvény) a következõket mondja: "A beavatatlan sajtó útján általában, különösen pedig beavatatlan hírlapokban tilos közölni mindazt, ami a szabadkõmûves szertartásra, ismertetõjelekre, szavakra és érintésre, a szabadkõmûves Írásmódra, és a nagypáholy és a védelme állott álló páholyok beléletére vonatkozik. Valakinek szabadkõmûves voltát, ha csak õ maga nem kívánja, vagy meg nem engedi, még a szabadkõmûves sajtóban sem szabad közölni."

Nem fûzünk magyarázatot ehhez a két szakaszhoz, mert annyira nyilvánvaló, hogy az utóbbi teljesen megcáfolja az elsõt. Egy újabb láncszem ez abban a hosszú, hosszú láncban, melyet eddig az olvasóknak bemutattunk, s mely a szabadkõmûvesség ravaszságaiból van összeforrasztva.

De bemutatunk egy második esetet is. A belügyminiszternek átadott alapszabály azt mondja, hogy a páholy törvényszéke csak olyan színházi igazságszolgáltatás féle, melynek az a célja, hogy a jóváhagyott alapszabály ellen vétõt a szövetség büntetéseivel sújtsa. Persze, hogy ebben sem találhatott a kormányközeg kivetni valót.

Abban azonban már talált volna, amit a VI. alaptörvény 8. §-a elõír, de amelyet a szabadkõmûvesség óvakodott a hatóság tudomására hozni, minthogy ezen §. egyenesen az állam szuverenitását fumigálja s ez alól akarja a szabadkõmûvessé-get és a tagokat kivenni. Szól pedig ez a §. a következõképpen: "A szabadkõmûvesek között páholyösszejöveteleken történt, vagy szabadkõmûves ügyekre vonatkozó összekülönbözéseket békebíróság által kell elintézni, ily ügyekben az állami bíróság vagy hatóság jogsegélyének keresése szabadkõmûves vétség."

A 9. §. meg azt ajánlja a testvéreknek, hogy profán ügyekben elõforduló viszályoknál is a szabadkõmûves bíróságot keressék fel.

Mily óriási különbség van tehát a két §. között, s mennyire nem fedi az egyik a másikat. Ebben az utóbbiban még csak szó sincs arról, hogy az állam törvényeinek nem engedelmeskedõ testvért a szövetség részérõl bármi baj is érheti - mint ahogy az államhatalommal elhitetik, - hanem egészen inas, a szabadkõmíves ügyek ellen vétõ, tehát ex offó szabadkõmûves deliktumokat elkövetõ testvérek megrendszabályozását célozza. Államot alkot tehát ez a szövetség az államban, s a hivatalos hatalomnak jurisdikcióját sem hajlandó saját tagjaival szemben elismerni.

Ha tehát akad valaki, aki a szabadkõmûvesség említett érvelésére a fenti értelemben a választ megadja, akkor ezen a téren nem igen kísérleteznek tovább, hanem elõveszik a 2-ik számú érvet, hogy t. i. a katolikus Egyház igen neves fõpapjai is, egykoron a szövetséghez tartoztak, a testvéri láncban vakolgattak, már pedig õk - akik közvetlenül látták a szabadkõmûvesség munkáját, - egyetlen pillanatig sem lettek volna ennek az intézménynek tagjai, ha az állam és egyházellenes lett volna. E sorok írójának is több igen becsületes és konzervatív gondolkozású keresztény szabadkõmûves ezt az érvet hozta fel, s fel is sorolt több világhírû egyházi fõméltóságot, sõt Prohászka Ottokárt is, mint akik az utolsó percig aktív tagjai voltak a szabadkõmûvességnek; amibõl meg az sül ki, hogy a józan és a nemzeti és vallási gondolkozástól elszakadni nem akaró tagokat a szabadkõmûvesség hivatalosan ámítja ezen mesékkel, hogy a keresztény elem fel-feltörõ lelkiismeretfurdalását lecsendesítse.

Mi e munka I. kötetében ezt az érvelést is a kellõ értékére szállítottuk le. Beigazoltuk, hogy a katolikus klérus csak kél megtévedt tagjával szerepel a szabadkõmûves névsorban, hogy katolikus fõpapok tagjai sohasem voltak, hogy Horváth Mihály és Rónay Jácint az 1848-as szabadságharc neves alakjai az emigrációban és kifejezetten politikai okokból léptek be az egyes külföldi páholyokba, magyarországi páholy tagjai azonban egyetlen pillanatig sem voltak s a magyarországi szabad-kõmûvességgel éppúgy nem törõdtek, mint ahogy nem törõdtek a külföldiekkel sem, mihelyt a kiegyezés létrejött és hazájukba visszatérhettek. A magyarországi szabadkõmûvességnek a katolikus fõpapsággal való tüntetése tehát közönséges hazugság, melynek csak az a célja, hogy a nagyközönséget

félrevezesse, a nyugtalankodó - jobbérzésû - keresõt, vagy a páholyok összetételén bajusz alatt zúgolódó testvéreket lecsillapítsa s velük elhitesse, hogy mily elõkelõ és mily exkluzív katolikus társaságban, neves fõpapok testvéri, szövetségében sikerült nekik elhelyezkedniök.
Ha aztán ezzel az érveléssel is kudarcot vallottak, akkor jönnek az öreg ágyúval, a 3. számú érveléssel, amivel rendszerint teletalálatra számítanak, s amit legtöbbször el is érnek.

Ez a hármas számú érv pedig szól imígyen: A szabadkõmûvesség ellenségeinek és kritizálóinak már csak azért sincs igazuk, mert hiszen ennek a szövetségnek tagjai között királyok, fejedelmek, hercegek, grófok és az arisztokrácia igen számos tagja helyet foglalt és helyet foglal ma is, akik bizonyára nem tennék ezt meg, ha a szabadkõmûvesség az õ létük és hatalmuk ellen törne, s a forradalmak felidézésén dolgozna. Sõt még tovább is mennek. Azt hangoztatják, hogy ennek a társadalmi osztálynak a páholyokban való részvételei egyenesen garancia is arra, hogy a szabadkõmûvesség nem léphet a destrukció és felforgatás útjára, mert a páholymunkákon ezek az arisztokraták befolyásukkal ezt határozottan megakadályozzák.

Fel is sorolják az angol szabadkõmûvességet, melynek a királyi család évszázadok óta tagja s a páholyok tisztségének elõkelõ reprezentánsa maga a koronás angol király, fõmestere pedig az uralkodóház egyik hercege. Felemlíti, hogy Svédországban egyenesen királyi rendelet kötelezi az uralkodóház tagjait arra, hogy a szabadkõmûvességbe belépjenek s a mindenkori király fenntartja magának a nagypáholy fõmesteri tisztségét, hogy a többi Skandináv államok uralkodói és királyi hercegei is aktív szabadkõmívesek, hogy szabadkõmíves volt az olasz király, a német császár, stb., stb. Büszkén hangoztatják, hogy még a katolikus Habsburg-ház is sok tagjával érdekelve volt a szabadkõmûvességben, hogy a testvéri láncba tartozott Lotharingiai Ferenc, Mária Terézia férje, sõt egyik uralkodónk, II. Lipót király is. Felvonultatják a francia páholyokban nyüzsgõ hercegeket, s végül felsorolják azon történelmi nevek tulajdonosait, az arisztokrácia egyébként büszke és hozzáférhetetlen tagjait, akik a páholyokban hûségesen és odaadással vakolgattak a polgári származású testvérekkel együtt.

Mindezekben a szabadkõmíveseknek igazuk van! Tényleg, a protestáns államok fejedelmei és uralkodói, minden idõben nagy szimpátiával nézték a szabadkõmûvesség munkáját, s annak vakolásaiban maguk is családukkal egyetemben aktív részt vettek s nagyobbára - Németország kivételével, - részt vesznek azokban napjainkban is. Tény az is, hogy a francia arisztokrácia és a királyi család egyik ága a nagy forradalom elõtt szabadkõmíves volt, tény végül, hogy Umbertó és Viktor Emánuel olasz, II. Lipót magyar király, valamint Lotharingiai Ferenc szabadkõmívesek voltak.

Ámde - s ez az ámde az, ami a Szabadkõmûvesség érvelését a kellõ világításba helyezi, - az ezen ténybõl levont következtetése a szabadkõmûvességnek már nem fedi a tényeket és nem fedi a valóságot. Nem fedi pedig azért, mert az angol, a svéd, szóval az angol-szász és a skandináv államok szabadkõmûvessége, és a francia Nagy-Oriens szabadkõmûvessége, vagyis a latin irány között megmérhetetlen a különbség, s áthidalhatatlanok az ellentétek. Hogy ez az angol-szász szabadkõmûvesség mily véleménnyel van a latin irányról, bizonyítottuk azon határozatokkal, amelyekkel ezen utóbbit a szabadkõmûvesség egyetemébõl kizárták s vele semmiféle összeköttetést fenntartani nem hajlandók. Az angolszász irány konzervativizmusát, nemzeti érzését és a vallással szemben elfoglalt megértõ vagy legalább is türelmes álláspontját éppen az a helyzet determinálja, hogy tagjai között az uralkodóház és az arisztokrácia is sûrû sorokban foglal helyet, s távol igyekszik

tartani a szövetség munkájából azt az izgató, lázító és forradalmasító, azt az ateista és kozmopolita hangot és mentalitást, mely a szabadkõmûvesség latin irányát jellemzi. Ez az angol és skandináv szabadkõmûvesség, mint példa, igen gyenge és veszélyes bizonyíték a latin irány kezében a maga igazságának a bizonyítására, mert a maga valóságában és megdöbbentõ realitásában mutatja be azt a hatalmas elkanyarodást, amelyet a Nagy Oriens és páholyai a közös eszmék és elvektõl kétszáz év alatt megtettek, s amelyek arra indították á világszabadkõmûvesség legtekintélyesebb részét, hogy a lezüllött és elvetemült, rossz útra tért és tilos utakon járó, gyanús munkákat végzõ testvérekkel a rokonságot tagadják meg s kizárják azt a szövetség egyetemébõl, s becsukják elõtte a szülõi ház kapuját.

Aki csak egy parányit is tisztában van azzal, hogy a szabadkõmûvesség a testvériség és az összetartozás ápolását mennyire legfõbb feladatának tekintette és tekinti ma is, az minden további bizonyítás nélkül beigazolva látja azt, hogy a szabadkõmûvesség latin irányának nagy bûnöket kellett elkövetnie, nagy bûnökben kellett élnie és téves utakon kell járnia, ha fél Európa páholyai megtagadják vele az érintkezést, s inkább megakadályozzák egy nemzetközi iroda létesítését, semhogy a francia Nagy Orienssel és társaival együtt kelljen ülniök.

Ezek a tények azonban nem változtatnak azon a másik tényen, hogy a szabadkõmíves páholyokban, különösen a XVIII. században, egészen a XIX. század végéig sok fejedelem és arisztokrata szerepelt.

Ennek azonban nem a szabadkõmûvesség elveinek magasztossága, nem eszméinek mélysége és tisztasága volt az oka, hanem egészen más.

Szembeötlõ jelenség mindenekelõtt az, hogy a szabadkõmûves uralkodók és uralkodóházak elenyészõ csekély kivételt leszámítva, a protestáns államokból, illetve annak uralkodóiból regrutálódtak. A protestantizmus a vallást nemzetivé igyekezett tenni, s mihelyt a kereszténységet elszakította eddigi központi vezetõségétõl, a pápaságtól, természetesen más támasztékot keresett a protestáns felekezet számára, amely közül a központi kormányzás nélkül maradt egyház csoportosulhasson. Ezt a természetes központot az államfõben találta meg, ezt, valamint ennek családját olyan cezaropapizmus-félével ruházta fel, s az új vallás protektorává tette. Láttuk a történelembõl, hogy így cselekedett Luther, a szász és más fejedelmeket illetõleg, akiknek egyenesen felajánlotta az evangélikus egyház protektorátusát, sõt ezen túlmenõleg, kötelességükké tette nekik az új vallás megvédését. Ugyanezt tette Kálvin Genfben, aki ennek elöljáróságát kérte fel a kálvinizmus megvédésére, s Blandrata, aki János Zsigmond oltalma alá helyezte az unitárius felekezetet.

Másrészt meg azt is tanítja a történelem, hogy a világi fejedelmek Nagy Konstantin óta mindig hajlamosak voltak arra, hogy az egyházi élet terén is irányadó befolyást küzdjenek ki maguk számára, s bizonyos fejedelmi jogokat vindikáltak maguknak a lelkiélet terén is. Az egész középkor története tulajdonképpen annak a végeláthatatlan küzdelemnek a regisztrálása, amelyet a világi fejedelmek a pápákkal folytattak, az egyház életében elnyerhetõ befolyásért vagy hegemóniáért.

Ez a hegemónia a protestantizmus fellépésével - az új vallásokat illetõleg - a világi fejedelmeknek valósággal az ölükbe hullott, s ha a katolicizmus feletti uralmat nem tudták megszerezni, megszerezhették azt a protestáns felekezetek felett. VIII. Henrik, Gusztáv Adolf, Fülöp János Albert s más német fejedelmek nem is késtek uralmukat kiterjeszteni

az új vallás felett, s a protektorátuson, a támogatáson túlmenõleg e téren is tényleges hatalmat gyakorolni. Ez az uralom aztán jellemzõje lesz a protestáns államok uralkodóházainak, akik a szabadkõmûvesség nagyobb arányú terjeszkedésekor abban bizonyos vallási vonatkozásokat is fedezvén fel, ennek az életében és ténykedésében is vindikálták maguknak a hatalmat. Annál inkább tetszésükkel találkozott ez az intézmény, minél több misztikumot, titkot és ceremóniát rejtett méhében, s minél nagyobb hatáskörrel és parancsnoksággal ruházta fel az egyes páholy fõmestereit, illetve a nagypáholy nagymesterét; A szabadkõmíves vakolások, a maguk precíz és kidolgozott szertartásaival, melyeknek vezetése a nagymester kezében volt, ezt a nagymestert, mint egy fõpapot tüntették fel, az uralkodók, vagy az uralkodóház tagjai tehát ezen tisztségek megszerzésével ilyen fõpapoknak érezték magukat s a körülményes szertartások tényleg azt a díszt és méltóságot is nyújtották nekik, amit a külsõségekkel nem törõdõ protestantizmus nekik nyújtani soha nem tudott.

Az is lehetséges, hogy a fejedelmi családok betekintést nyervén a szabadkõmûvesség beléletébe s tapasztalván annak terjedését, s látván benne a hatalom megszerzésének lehetõségét, saját érdekükben sem voltak hajlandók ezt a testületet többé magára hagyni, hanem arra törekedtek, hogy annak egész belélete az õ szemük elõtt és az õ ellenõrzésük és felügyeletük mellett folyjon le, s ha van rá mód, az õ hatalmi érdekeiket is szolgálja. A filozofálási vágy, a tökéletesedés, a jótékonyság, szóval a szabadkõmûvesség által verklizett szólamok, ezekre a realitások között élõ, csak azokkal számoló uralkodókra semmi hatással nem voltak és nem is lehettek. Uralkodásuk története bárkit meggyõzhet arról, hogy nem voltak ilyen szentimentális allûrjeik, õket tehát más célok vitték be a páholyokba, s pl. XIII. Károly, svéd király és VII. Krisztián, dán király, de maga Nagy Frigyes is egészen bizonyos, hogy nem holmi holdkóros eszmék és jótékonysági ellágyulások hatása alatt állottak az élére, hanem nagyon is reális, nagyon is politikai és dinasztikus okok vitték rá õket arra, hogy a páholyok mûködését állandóan õk irányítsák s ezen irányítást és felügyeletet utódaik számára is kötelességgé tegyék.
A katolikus országok fejedelmei között Umbertó és Viktor Emánuel szabadkõmûvessége a pápák állam megszüntetésének s annak a viszonynak a következménye volt, amely a szavojai házat a szabadkõmûvesség - az Unita Itália egyik legfõbb protektora - lekötelezettjévé tette. Lotharingiai Ferencen és II. Lipóton kívül - kiknek ezen lépését alább fejtjük meg, - katolikus uralkodó nem volt a szabadkõmûvességben.
Ha pedig a fentieket megfejtettük, egyben félig-meddig magyarázatát adtuk annak is, hogy miért volt a XVIIL században és a XIX. század elsõ három negyedében oly sok arisztokrata a páholyokban.

Tudjuk és tapasztaljuk, hogy a fõurak és a fõnemesek készséges utánzói a fejedelmi családok szokásainak. Ez mindenkor és minden országban így is volt, sõt az uralkodóház egyenesen el is várta ezt az utánzást a fõnemességtõl és a fõuraktól. Már most, ha az uralkodó szabadkõmíves volt, ha az uralkodóház ott vakolgatott a páholyokban, csapatostul tódult be nyomukban a lojalitásáról híres fõnemesség is, s nagy reverenciával övezte magát fel a köténnyel, ha uralkodóját is ilyen ruhadarabban látta díszelegni a vakolásokon.

A XVIII. században, különösen annak második felétõl kezdve éppúgy divat volt a fõúri körökben szabadkõmívesnek lenni, mint amilyen divat volt a púder vagy az allonge paróka, a térdnadrág és a csatos cipõ, a barett és a csipkés mellû ing. Ennek és a következõ korszaknak züllött lelkû és erkölcstelen felsõ tízezerjét még a szabadkõmûvesség sem tüntetheti ki azzal, hogy úgy állítsa be õket, mint akiket nemes szívük és finom lelkük, a szép és magasztos eszmék, a felséges végcél vitt volna be a testvéri láncba. Egy pillantás

ezen kor történetébe mindenkit meggyõz arról, hogy az a léha, cinikus, komoly gondolatokra nem képes arisztokrácia, a páholyokat nemes célokkal és nagy elhatározásokkal nem, hanem csak divatból, feltûnésbõl és nyegleségbõl kereshette fel. A mi II. Lipótunk és Lotharingiai Ferencünk talán valami szépet és jót felfedezni véltek a szabadkõmûvességben, de hogy belépésüknek legfõbb irányítója a többi uralkodók hasonló lépése és a divat volt, az is kétségtelen.

A magyarországi szabadkõmûvességben szereplõ arisztokrácia a XVIII. században szintén utánzási ösztönének engedve, lépett be a páholyokba. Megállapítható, hogy számuk úgy nõtt, vagy fogyott, amint az uralkodó vagy uralkodóház szimpátiával vagy ellenszenvvel nézte a szabadkõmûvesség mûködését. A XIX. században a politikai viszonyok duzzasztották meg úgy, - ahogy a páholyokat arisztokratákkal, de a kiegyezés után a mágnások szintén kivétel nélkül elkerülték a szabadkõmíves Scylla és Charibdist, s a 90-es évektõl meg már egyáltalán nem találunk új arisztokrata tagokat. Az a pár gróf vagy báró, aki a névsorban szerepel, teljesen vagyontalan kis- vagy középhivatalnok volt, aki mint hivatalnok vétette fel magát a szabadkõmûvességbe.

A Barcsay könyve összesen 34 arisztokratát tüntet fel, akik között azonban öt idegen állampolgár van, s így magyar állampolgár arisztokrata 29 volt a páholyok tagja. Ezek közül azonban 14 zsidó báró volt, s így csak 15 keresztény arisztokrata marad. Ezen 18-ból hivatalnok volt 9, végeredményben tehát csak 9 önálló és függetlennek mondható magyar arisztokrata akadt körülbelül 40 esztendõ alatt, akik a szabadkõmûvesség karjaiba dobták magukat.

Meg kell még említeni, ezen téma tárgyalásánál, egy igen érdekes körülményt. Arisztokráciánk ugyanis a szabadkõmíves páholyokban a XVIII. század végétõl kezdve rohamosan fogyott és még a szabadságharc mozgalmai alatt, vagy mozgalmai után sem gyarapodott. 1909-ben kérte felvételét a legutolsó magyar arisztokrata s azóta mágnásaink új taggal abszolúte nem növelték a szabadkõmûvesség testvéri láncát.

A zöm, majdnem kilenc-tized rész 1900-tól 1910-ig egymásután kérte elbocsáttatását a páholyokból, úgy, hogy 1910-ben a szimbólikus nagypáholy kötelékébe tartozó összes páholyban nem volt 12 gróf és bárónál több, ezeknek is legnagyobb része - miként fentebb mondottuk, - hivatalnok volt. Abban az arányban, amint a keresztény arisztokraták hátat fordítottak a szabadkõmûvességnek, vonul be oda a zsidó bárók csapata, akiknek felvétele csaknem összeesik azzal az idõvel, amikor a keresztény arisztokrata elem nemcsak nem kívánt a páholyok tagja lenni, hanem a meglévõk is mindenképpen szabadulni óhajtottak ezen intézménybõl.

Nem fejezhetjük be ezt a fejezetet anélkül, hogy a szabad-kõmíveseknek a fejedelmek és az arisztokráciával való tüntetését még az alábbiakkal is le ne szállítsuk a kellõ értékre: A fejedelmek és arisztokraták csak bábok voltak a szabadkõmûvesség kezében s eszközök azon keveseknél, akik tudatában voltak annak, hogy mi is a tulajdonképpen szabadkõmíves végcél s mily utakon kell és lehet azt elérni. A fejedelmek és mágnások látták a jelvényeket, hallották a szavakat és ismerték a szimbólumokat, de mindezek mint egy nagy múlt kegyeletes emlékei és relikviái voltak elõttük bemutatva, a lenyûgözõ szertartások, mint jelentõség nélküli maradványai egy régmúlt korszaknak, voltak nekik magyarázva.
Ámde minden szimbólum kétféle tartalommal bírt az úgynevezett látens és manifeszt tartalommal. Ezen utóbbit a páholyok vezetõsége készséggel közölte a tucattagokkal, fûszerezte is különféle mendemondákkal, ellenõrizhetetlen történetekkel és mesékkel, a

szimbólumok tulajdonképpeni valódi értelmét az ú. n. latens tartalmat azonban csak a bennfentesekkel közölte, ezeknek magyarázták meg, hogy a különféle kõmíves eszközök és hókuszpókuszok mit jelentenek. Ez a latens tartalom magyarázta meg a végcélt, a trónok és az oltárok összezúzását, a forradalmak elõkészítését és felidézését s a szabadkõmûves világuralom megteremtését.

Ennek igazolására Pachtler 1870-ben megjelent mûvében (Der stille Krieg, der Freimaurerei gegen Thron und Altar) egy szabadkõmûves irataiból idézi a következõ részt: "Hogy minden kellemetlenségnek, mely rendünk terveit nyilvánosságra hozhatná, elejét vegyük, minden felveendõt esküvel és a legtitkosabb s legiszonyúbb büntetés félelmével kell törhetetlen hallgatásra kötelezünk; azonfelül pedig és az eskütõl eltekintve, tanaink lényegét allegóriáink segítségével mindenkor el kell rejtenünk, s minden felveendõnek megbízhatóságához képest kell alkalmaznunk a morál azon részét, melyet vele elõnyösen közölhetünk."

Louis Blanc az I. kötetben említett munkájában a legnagyobb nyíltsággal jelenti ki, hogy a fejedelmek és arisztokraták felvétele csak szemfényvesztés és arra jó, hogy ezeknek a hatalmasoknak a figyelmét a lényegrõl és a szabadkõmûvesség igazi munkájáról elterelje. Hála berendezésünk ügyes mechanizmusának - mondja Louis Blanc - a szabadkõmûvesség a fejedelmek és a nemesség körében több védõre, mint ellenõrre talált. Fejedelmek méltóztattak kezükbe venni a vakoló-kanalat és bõrköténnyel körülövezték magukat. De ugyan miért is nem ? Hisz a magasabb fokok, léte elõttük gondosan eltitkoltatok és a szabadkõmûvességrõl õk is csak annyit tudtak, mint amennyit veszély nélkül tudomásukra lehetett hozni. (Idézi Müller Jenõ i. m. 88. oldal.)

Ugyancsak Louis Blanc írja könyvében, hogy "mivel a szabadkõmûvesség három foka sok olyan embert ölel fel, akik állásuknál és elveiknél fogva ellenségei minden társadalmi felfordulásnak, az újítók megsokszorozták a misztikus létra fokait, amelyen a tagok emelkedhetnek. Az izzó lelkek számára titkos páholyokat létesítettek. Árnyékos szentélyeket, melyeknek ajtaja csakis a próbatételek hosszú sora után nyílt meg oly beavatottak részére, akik már tanúbizonyságot tettek a forradalmi tudományokban való elõmenetelükrõl."

Márpedig a fejedelmek ezen utóbbi feltételnek egyetlen esetben sem feleltek meg, s így csak mint kirakatdarabok szerepeltek a szabadkõmívesek nagy áruházában, akiket, mint a gyermekeket, különféle nevetséges "titok" megsúgásával és egzotikus jelvény és szó mutogatásával vagy betanításával szórakoztattak, de azokba az "arriére loges"-okba, amelyekben a titkok tulajdonképpeni jelentését, a látens tartalmat ismerték és õrizték, nekik bejárásuk vagy bejuthatásuk nem volt.

A szabadkõmíves köztisztviselõk

A szabadkõmûvesség hódító útjában és tagjainak toborzásánál nemcsak a köztisztviselõi pályák egyikét vagy másikát igyekezett meghódítani, nemcsak a céljai érdekében elsõrendû fontossággal bíró hivatalok után nyújtotta ki karmait, hanem általában az államélet minden ágazatában mûködõ tisztviselõt meg szeretett volna kaparintani a testvéri lánc számára.

A XIX. század végén és a XX. század elsõ két tizedében a talaj rendkívül alkalmas volt

erre a célra. Nemcsak a liberalizmus volt az állam vezéreszméje, amely liberalizmusról maguk a szabadkõmívesek állapították meg, hogy az a szabadkõmûvesség elõfutárjának és nagy rezervoárjának tekintendõ, hanem maga a kor is zavaros eszméivel igen hálás talaj volt a szabadkõmíves magok számára. A szabadkõmûvesség kulminációját ebben az idõszakban érte el, természetes tehát, hogy nem került nagy fáradságába az államigazgatás minden reszortjából a páholyok számára tagokat toborozni, busza annyira szétterült a régi monarchián, hogy alattvalói

Ha a szabadkõmívesek névsorát és a szabadkõmívesek foglalkozását átvizsgáljuk, azt látjuk, hogy a legkülönfélébb köztisztviselõi pályákon mindenütt el voltak helyezkedve a szabadkõmíves õrszemek, akik nemcsak a páholyok mentalitását vitték be hivatali munkájukba, hanem figyelemmel is kísérték tisztviselõtársaik életét és lelkületét és az arra alkalmasakat megkörnyékezték és tagokul megszerezték. Természetesen, a legmagasabb polctól kezdve a legalacsonyabbig mindenütt találkozunk szabadkõmívessel, úgyhogy az államigazgatás egyetlen lépése sem kerülhette el a szabadkõmûvesség figyelmét és nem volt oly exkluzív vagy eldugott reszort, amelynek mûködését ne figyelte és az ott elhelyezkedve lévõ tag útján ne irányította volna.

A kiegyezés óta a miniszteri állásokban is megfordult 10 szabadkõmíves és 12 államtitkár. A miniszteri tanácsosok száma kereken 40 volt, a kisebb miniszteriális tisztviselõk úgy a fogalmazási, mint a kezelési szakban 38 szabadkõmûvest foglaltak magukban.
Az elõzõ fejezetekben külön tárgyalt foglalkozásokat leszámítva, de a fent említett számokat az alábbiakban betudva, összesen - 1600 köztisztviselõ volt szabadkõmíves. Ehhez a számhoz hozzáadva az elõbbi fejezetekben tárgyalt 4500 szabadkõmíves tanítót és igazgatót, 390 bírót, 179 egyetemi tanerõt, végeredményben az összes szabadkõmíves köztisztviselõk száma 3619-et tett ki.

A 20 milliós Magyarország életfunkcióinak hatalmas arányú és tömegû irányítói között, ha numerikusan vesszük a dolgot, ez a szám valóban eltörpül. Ámde - miként elõbb említettük - a szabadkõmûvesség nem törekedett sohasem tagjainak nagyarányú megduzzasztására, hanem inkább azt tartotta szem elõtt, hogy kevesebb, de feltétlenül megbízható testvéri láncot tudjon létrehozni, melynek nemcsak szervezését és egy célra való mûködését biztosíthatta a szabadkõmíves elvek számára, hanem, amelyet minden lehetõ pályán tudott elosztani, hogy azok egyike sem kerülhesse el a páholyok felügyeletét és ne legyen foglalkozási ág, amelynek életére a szabadkõmûvesség a maga lelkületét rá ne nyomja. Ha pedig ebbõl a nézõpontból vizsgáljuk a fenti számokat, akkor megdöbbenve meredünk rá arra a hatalmas seregre, mely hivatali esküje és az állampolgárok, valamint az állam által beléjük helyezett bizalommal ellentétben, nem a pártatlan és befolyástól mentes, elfogulatlan mûködést, nem az állampolgárok összeségének a javát tartotta szem elõtt és vitte be hivatali munkájukba, hanem mint a páholyok engedelmes tagja, a destruáló és romboló szabadkõmíves szellemnek voltak igen sokszor önkénytelenül is propagálója.

A magyarországi szabadkõmûvesség rövid története

Nem lenne teljes a szabadkõmûvességrõl írt munkánk, ha abban a magyarországi szabadkõmûvesség történetét, ha röviden is, de ne vázolnánk és ne tájékoztatnánk az olvasót arról a múltról és ne rajzolnánk meg nagy vonalakban azt az utat, amelyeken a szabadkõmûvesség Magyarországon eddig elhaladt.

Nem nagyvonalú ez a história. Nincsenek benne nagy emelkedések és hatalmas mélységek, mint amilyeneket pl. a francia szabadkõmûvesség történetében láthatunk, nagyhorizontú eszmék, hatalmas megmozdulások ezt a szabad-kõmûvességet nem érintették, a világszabadkõmûvesség nagy munkájához és kimagasló eseményeihez viszonyítva a magyarországi páholyok története sohasem vert fel nagyobb hullámokat a szövetség vizein.

Általános jellemzõje ennek a históriának az, hogy csaknem egy századon keresztül aszerint mûködött a magyarországi szabadkõmûvesség, amint az uralkodóház elnézte vagy kárhoztatta ennek a szövetségnek a munkáját. Bár - a már említett pár kivételtõl eltekintve - a katolikus Habsburg ház minden idõben nemcsak távol tartotta magát a szabadkõmûvességtõl, hanem azt kezdettõl fogva lehetõ legnagyobb bizalmatlansággal nézte, mégis presztízse vagy nimbusza annyira szétterült a Monarchián, hogy alattvalói a szabadkõmûvességgel szemben elfoglalt álláspontjukat mindig ennek az uralkodóháznak a szövetséggel szemben tanúsított viselkedéséhez mérték.

A szabadkõmûvesség el szokott dicsekedni azzal, hogy neki Magyarországon is mily hatalmas és szép múltja van, és hogy tagjai között a történelmi nevek, a nagy államférfiak, a zárkózott és büszke nemesség egész galériáját tudja a kíváncsiaknak megmutogatni. Sietnek is felsorolni azoknak a neveit, akik egy vagy más idõben a páholyok tagjai voltak, büszkén hivatkoznak az Eszterházyakra, a Reviczkyekre, a Draskovicsokra, a Pálffyakra, Bánffyakra, Széchényiekre, Orczyakra, Podmaniczkyakra, Rádayakra, Csákyakra és Telekiekre - hogy csak a legpatinásabb neveket említsük -, azt azonban már elhallgatják, hogy ezek szereplését nem lehet annak a magyarországi szabadkõmûvességnek a szereplésével összehasonlítani és nem lehet annak mértékéhez mérni, amely a századvég utolsó tizedében és a XX-ik század elsõ 20 évében ráfeküdt erre az országra és hihetetlen mohósággal és lelketlenséggel vetette magát az ország minden értékére. Amidõn ennek a magyarországi szabadkõmûvességnek az õ szemszögébõl is érdemleges munkásságához érünk, amidõn ez teljes egészében elömlesztette itt a páholylelkiséget, akkor ezek a történelmi nevek a testvérek láncában már régen nem szerepeltek, mert vagy kihaltak, vagy félrehúzódtak, vagy egyáltalán nem törõdtek a szabadkõmûvességgel és helyüket egészen más zsánerû és más mentalitású tagok foglalták el. Azt is elfelejtik a szabadkõmívesek felemlíteni, hogy ezek a mágnások és elõkelõ államférfiak nagyon kormányozható szabadkõmíves lelkülettel bírtak mindenkor, mert még az ú. n. emigráns frakciót is beleszámítva, félszemmel állandóan a királyi udvar felé pislogtak és nagyobb számmal csak akkor töltötték meg a páholyokat, amikor biztosak voltak afelõl, hogy az uralkodó vagy az uralkodóház ezen lépésüket nem fogja tõlük rossznéven venni és abban a pillanatban lelohadt minden lelkesedésük a szabadkõmíves eszméket illetõleg, mihelyt azt vették észre, hogy az" arisztokrácia vakolását a bécsi udvar nem tekinti fair dolognak, mikor is egykettõre eltûntek a páholyok életébõl.

Az a szélvész gyorsaságával rohanó mozgalom, mely a XVIII. század derekán az egész világot befutotta, s mely a szabadkõmûvességre annyira kedvezõ volt, természetesen Magyarországot, jobban mondva a Monarchiát sem mellõzte el. Ez az idõ Mária Terézia uralkodásának a másik felére esik. A Monarchia területen is megveti tehát "a lábát a szabadkõmûvesség, de nem országonként külön szervezkedve, hanem incidentaliter, egy-egy tartomány nagyobb városa--bán alakulva meg. Az elsõ páholy már 1723-ban megnyílt Prágában gróf Spork buzgólkodása folytán, Bécsben pedig gróf Hoditz 1742-ben alapította az elsõ páholyt, a második 1754-ben, a harmadik pedig 1772-ben született meg. Magyarországon ebben az idõben még páholyok nem voltak, az önálló .Erdély 1750-ben nyitotta meg az elsõ páholyt Brassóban, amit 1767-ben a második páholy megnyitása

követett Nagyszebenben.

A történelmileg kimutatható elsõ páholy Magyarországon 1770-ben Eperjesen alakult meg és állítólag lengyel emigránsok alapították, amibõl kitûnik, hogy az inkább politikai egyesülés volt, mint humanitárius intézmény. A következõ páholy Pozsonyban alakult meg 1774-ben, a Bécsben lajstromozott magyar honos szabadkõmívesek összegyûjtése útján.

Horvátországot sem hagyta érintetlenül ez a szellem, és Zágrábban 1770-ben már megalakult egy páholy, amit gyors egymásutánban követett a varasdi és eszéki páholy megteremtése is. Ennek a horvátországi szabadkõmûvességnek nagyon érdekes jellemzõje volt az, hogy tagjai legnagyobbrészt katonákból regrutálódtak, és rendszere az ú. n. Draskovics-rendszer, az összes addig ismert rendszerektõl különbözött.

Mária Terézia a szabadkõmûvesség terjedését sohasem nézte jó szemmel, s minthogy az akkori páholyokat leginkább az arisztokrácia töltötte meg, ezek a páholyok úgyszólván semmiféle tevékenységet nem fejtettek ki. A királynõnek azon szándékát azonban, hogy a szabadkõmûvességgel radikálisan végezzen, férje Lotharingiai Ferenc - aki maga is szabadkõmûves volt-,majd ennek halála után veje: Albert Kázmér szász herceg megakadályozták, úgyhogy csak kisebb-nagyobb gátló rendelkezésekben nyilvánult meg a szabadkõmûvességgel szemben az uralkodó antipátiája.

Mária Terézia halála után II. József természetesen egész más szemmel nézte a szabadkõmûvességet, mint édesanyja. .A történelem ezt a korszakot a felvilágosult abszolutizmus korának nevezi, amikor az enciklopédisták és Voltaire züllesztõ, ateista és vallásellenes szelleme, nemcsak az elõkelõbbek lelkét fogta meg és nemcsak divat lett az irányadó körök részére ennek a szellemnek elsajátítása és fitogtatása, hanem bizonyos tekintetben, pl. II. Józsefnél és Nagy Frigyesnél, mint kormányzati alapprincípium is érvényesült.

Azonban még a szabadkõmûvességgel kacérkodó és körülbelül annak mentalitásával élõ II. József császárnak sem volt tartós a szimpátiája a szabadkõmûvességgel szemben.

Tény az, hogy 1785 végén egy rendelettel igen erõsen korlátozta annak mûködését és olyan feltételekhez kötötte a páholyéletet, amelynek megfelelni sok tekintetben szinte lehetetlen volt. A rendelet nevezetesen a szabadkõmûvességet mint csak egyesületet kezeli, amelynek minden mûködése csak az államhatalom ellenõrzése és felügyelete mellett történhetik. A rendészet közegei a gyûléseken megjelenhettek, a vakolások jegyzõkönyvei a politikai hatósághoz felterjesztendõk voltak,- a tárgysorozatot a rendõrhatóság tudomására kellett hozni, s aki a XVIII. század ezen korszakát nem téveszti össze a mostani idõvel, az tudni fogja, hogy felvilágosodás ide, felvilágosodás oda, a monarchia abszolutisztikus kormányzata nem tûrte volna el azt, hogy a szabadkõmûvesség mûködésébõl bármit is elhallgasson, vagy hogy a jegyzõkönyveknek csak egy részét mutassa be a hatóságnak, mint tette azt 1886-ban az alapszabályaival. Abban is megszorítja a rendelet a szabadkõmûvesség mûködését, hogy máshol mint a fõvárosban, vagy a tartományok fõvárosaiban nem engedi meg a páholyok alapítását és bekívánja minden páholytól a tagok pontos névsorát, amelyet ugyancsak a rendõrhatóság tartott nyilván.

Mi volt az oka II. József részérõl ennek a bizalmatlanságnak? Mi indította arra, hogy rendszerének ezen kiegészítõ részét, világnézetének ezen szinte testet öltõ egyesületét

egyszerre ekkora bizalmatlansággal kezelje és tõle vonzalmát megvonja?
Ma már ezt a kérdést nem tudjuk eldönteni, de egész bizonyos, hogy nagy oka volt rá. 1785-ben a szabadkõmûvesség már Európa egyes államaiban teljes gõzzel a forradalom vizein hajózott. Franciaországban már lázasan készültek a forradalom kipattantására és a páholyokba behúzódott felforgató klubok tagjai, már hatalmas arányokban illuminál-ták a szabadkõmûvességet és mindig bátrabban hirdetni kezdték annak igazi célját, a fejedelmek kipusztítását és a monarchikus államok rombadöntését. Ausztriának ebben az idõben nagyarányú és kitûnõen képzett titkos rendõrsége volt, megszervezett kémhálózata, amely Európa minden részébõl megküldte jelentéseit az uralkodónak. Valószínû, hogy ezek a jelentések voltak azok az okok, amelyek arra kényszerítették II. Józsefet, hogy a Monarchiában akkor még csak gügyögõ és leginkább gutgesinnt elemekbõl álló szabadkõmûvesség mûködését, a lehetõ legrövidebb pórázra fogja, munkájukat ellenõrizze és a tagok névsorának a beszolgáltatásával az államban rendezett esetleges zavaroknál a testvéreket mint felbujtókat, vagy tetteseket nyakoncsípje.

A szabadkõmûvesség történetének szabadkõmíves írói mindezt természetesen nem mondják el, hanem szokásuk szerint a császár rendeletének indító okait elkendõzik és igen tetszetõs mezbe öltöztetik. Ámde, hogy a fent elmondottakkal a dolgok velejét érintettük, arra bizonyíték Balassa Józsefnek azon megjegyzése, hogy a páholyokba gyülekezni kezdtek a titkos tudományok, a legkülönbözõbb magas fokokkal és új rendszerekkel dolgozó tagok, csalók és szélhámosok, akik a "naiv, hiszékeny embereket" a helyes iránytól eltéríteni igyekeztek. Balassa szerint aztán maga a rend nagymestere és elõkelõ tagjai fordultak volna a császárhoz, akinél védelmet kerestek ezeknek a turbulens elemeknek a beözönlése ellen s ezen védelmet célozta volna II. Józsefnek most ismertetett rendelete.

Az bizonyos, hogy ez a magyarázat erõsen sántít és sehogysem vall rá a szabadkõmûvességre. Amióta a szabadkõmûvesség fennáll, az ennyire a kormánynak és az uralkodó rendszernek soha magát ki nem szolgáltatta, mert hiszen beléletében önmaga is mindig rendet tudott csinálni, legfõképpen pedig nem árulta el soha a profán világnak azt, hogy kebelében és beléletében mily változások következtek be és mûködése mily irányban tolódott el. Az lehetséges, hogy a páholyokban tömörült arisztokrácia, amely nem volt hajlandó semmiféle rendbontásért a kormányzat vagy éppen a császár elõtt a felelõsséget vállalni, maga hívta fel az uralkodó figyelmét erre a körülményre, hogy magát egy esetleg bekövetkezendõ zavargás esetén szalválja, de az bizonyos - és Balassa is elismeri -, hogy II. Józsefnek a bizalma a szabadkõmûvességben megrendült és hogy erre az oka is megvolt.
Ezután a rendelet után a Monarchia területén szabadkõmíves életrõl beszélni sem lehet. A tagok legnagyobb része, különösen a vezetõk, teljesen visszavonultak, más részük pedig belehullott a felforgató titkos társaságok karjaiba, akik ezután már a páholyokon kívül igyekeztek eszméiket a valósulásig kitermelni. Alig egypár páholy maradt meg az egész Monarchia területén, Balassa felsorolása szerint mindössze kilenc, amelyek - ismételjük - semmi érdemleges mûködést nem fejtettek ki.

II. József halála után a Habsburg ház egyetlen szabadkõmíves uralkodója, II. Lipót lépett a trónra, akinek pár éves uralkodása alatt a páholyok élete ismét szabadabb levegõben mozoghatott. Nagyobb hullámokat ekkor a Monarchia szabadkõmûvességének magyar része vert fel a páholyvizeken, amely magyar rész Mária Terézia testõreinek egy részébõl és az udvar körül szolgálatot teljesítõ mágnásokból, valamint a Magyarországon élõ költõk és írók nagyobbarányú szervezkedéséből állott.

A szabadkõmûvesség ezt a korszakot mint életének fénykorát szokta feltüntetni és büszkén hangoztatja, hogy a magyar aspiráció, a magyar függetlenségi gondolat, a magyar mûvelõdés, a magyar nyelv és magyar irodalom megteremtése speciális szabadkõmíves munka. Gróf Festetich György, gróf Széchényi Ferenc és a többi mágnások mozgalmát, a magyar Tudományos Akadémia, a Nemzeti Múzeum, a Georgikon, stb. stb. megalapításának a gondolatát mind a szabadkõmûvességtõl eredeztetik, éppúgy, mint ahogy a magyar belletrisztika, a magyar tudományos élet, a magyar lapok és folyóiratok megszületését is a szabadkõmûvesség számlájára írják.

Midõn ezt teszi a szabadkõmûvesség, akkor csak hû marad állandóan követett azon taktikájához, hogy minden nemzet életében kipattant nemesebb és nagyobb mozgalmat a sajátjaként könyvel el és ennek minden eredményét és dicsõségét saját magára rakja. Kétségtelen tény az, hogy a testõríróknak tömörülése, hogy gróf Széchényi és gróf Festetich és társainak kezdeményezése a magyar nemzet érdekében történt és annak egyik fényes korszakát alkotja. Az is kétségtelen, hogy ezek a testõrírók a szabadkõmíves páholyokban helyezkedtek el és ott vetették meg alapját annak a magyar irodalmi nyelvnek, amely aztán a XIX. században oly csodás eredményeket produkált.
Ámde ebbõl a körülménybõl nem lehet azt a következtetést levonni, hogy Bessenyei és társai a szabadkõmíveseknek ugyanazon típusát képezték, mint amilyent a páholyokba a XIX. század végén és a XX. század elején betolongott entellektüel zsidóság képezett. Ezek az írók és költök a szabadkõmûvességet és a páholyt olyan kaszinófélének, társaskörnek, vagy magyar irodalmi egyesületnek nézték, ahol zavartalanul összejöhetnek, ahol elsõ ízben szervezkedhettek és ahol eszméket cserélhettek és a szervezkedés adta erõvel egységes program alapján, egységesen léphettek fel a magyar jövõrõl kitervezett eszméik diadalát illetõleg.

Nem hevítette ezeket az elõkelõ származású férfiakat semmi forradalmi lelkület, még csak az a kozmopolita emberboldogítási vágy sem, amit a szabadkõmûvesség oly szívesen dob ki a világba, mint az intézménynek egyik alaptörekvését, ízig-vérig magyarok voltak ezek s egyetlen gondolatuk és egyetlen törekvésük volt csak, hogy a magyar nemzetet abból az inferióris helyzetbõl, amelyben a XVIII. század második felében élt, kiemeljék és hogy a magyar Géniusznak, a magyar függetlenségi törekvéseknek, egy önálló magyar állami berendezkedésnek és egy irodalomra elkészített és kicsiszolt magyar nyelvnek az alapját megvessék és diadalmas jövõjét elõkészítsék. Kár tehát a szabad-kõmûvességnek Bessenyeyt, Kazonczyt, Kölcseyt stb. úgy tüntetni fel, mintha ezek ugyanazon eszmékért rajongtak volna, mint amiket pl. Jászi Oszkár propagált, s mintha lelki berendezettségük ugyanolyan lett volna, mint Kunfi Zsigmondé, Szende Pálé vagy más radikális páholylovagé. A magyar históriának ezen nagy alakjai bizonyára elsõk volnának, akik tiltakoznának ezen rokonság ellen és kategorikusan megtagadnának minden közösséget a nemzetköziség vizén evezõ XX. századbeli magyar szabadkõmûvességgel.
II. Lipót halála után a magyar szabadkõmûvesség amúgy is zsenge vetését teljesen elsorvasztotta I. Ferenc császár és király 1794-ben kiadott rendelete, amely a Monarchia egész területén betiltott minden szabadkõmíves mozgolódást és mint Martinovich példája mutatja, igen radikálisan bánt el a szabadkõmíveseknek már akkor világszerte elterjedt azon típusával, amely a francia példa nyomán a lelkek forradalmasítására törekedett.

Jellemzõ erre a XX. századbeli magyar szabadkõmûvességre az az eljárás, amivel Martinovichot kezeli s ezt a Fraknói által kellõ világításba helyezett silány jellemet, mint a magyar szabadkõmûvesség kimagasló alakját kezeli és dicsõíti. Hogy az akkori szabadkõmûvességnek azon nemesebb gondolkozású rétege, amelyet Balassa, Arató, Bakonyi és mások oly büszkén mutogatnak az elbódított testvéreknek, mennyire semmi

közösséget nem vállalt Martinovichal és ennek nagyobbrészt megkótyagosodott fejû társaságával, hogy az akkori ú. n. hivatalos szabadkõmûvesség mennyire nem tekintette ezt a társaságot saját kebelébe tartozónak, azt természetesen elhallgatják. Nekik mártír kell, és ezt a mártírt felfedezték Martinovichban, akinek személyét több mint egy századon keresztül valóságos glóriával fonták körül s ennek jellemérõl teljesen hamis és hazug felfogást csempésztek be a magyar históriába is, amely csak a legutóbbi idõkben próbálja revideálni e tekintetben eddig elfoglalt álláspontját.

I. Ferenc feloszlató rendelete után, egész az 1848-iki idõkig, tehát félszázadon keresztül, a magyar szabadkõmûvesség egyáltalán nem adott életjelt magáról. Még csak nyomait sem látjuk a XIX. század elsõ felében, úgy látszik, hogy teljesen elnémult és oly kevés tagot tudott összeszedni, hogy azokkal nyomot hagyó mûködést kifejteni képtelen volt. A felosztás után legutóbbi életnyilvánulása abban a hazaáruló és komisz eljárásban merült ki, hogy a francia csapatok által megszállt Bécsben azonnal megpróbálkozott újra életre kelni - természetesen a történelmi nevû és elõkelõ testvérek részvétele nélkül - és a gyõztes napóleoni fegyverek védelme alatt páholyokat alapítani. Persze az egész csak pünkösdi királyság volt és a franciák kivonulása után teljes lett a csend a szabadkõmíves berkekben a monarchia egész területén.

1848 és annak levegõje sem tudott a magyar szabadkõmûvesség életében maradandó nyomot hagyni. Valami Thoma nevû pesti könyvkereskedõ próbálkozott páholyok alapításával, de csak egyet tudott létrehozni, annak is csak 32 tagja volt, köztük mindössze 14 magyar állampolgárral. Az 1848 és 1849 radikálisainak a rehabilitálására kell felemlítenünk, hogy ezek a világforradalmak, a világköztársaságok, az általános emberi szabadságjogokat hirdetõ és követelõ ú. n. flamingók, nem gondoltak arra, hogy szabadkõmíves páholyba tömörüljenek, vagy ilyeneket alapítsanak.

Az abszolutizmus ideje alatt természetesen még vigasztalanabb volt a szabadkõmûvesség helyzete Magyarországon, mint azelõtt. A bécsi udvar kémhálózata minden ily irányú lépést felderített volna, de dicséretükre kell megemlítenünk apáinknak, hogy kétségbeesésükben és valóban jogos elkeseredésükben sem gondoltak arra, hogy az önkényuralom ellen a páholyok titkos hatalmát és forradalmi munkáját szegezzék. A szabadságharc úgynevezett emigráns része - miként már eddig kimutattuk - a különbözõ országokban felvétette ugyan magát a páholyokba, azonban nem azért, mintha a szabadkõmûvesség eszméjével mindenben egyetértett volna, hanem politikai okokból. Midõn 1861-ben minden jel arra mutatott, hogy a magyar alkotmányos élet és a nemzet függetlensége vissza fog állíttatni és az ország és a király között a kibékülés meg fog történni, ismét történtek lépések a szabadkõmûvesség felélesztésére. Gróf Csáky Tivadar kezdeményezésével meg is alakult a "Szent István" páholy, majd pedig Léwis Lajos tanár közremûködésével a "Szent József" páholy. (Micsoda különbség ennek a két páholynak a neve a 90-es években megalapított Galilei, Martinovich, stb. páholyoktól. Ez a különbség jellemzi a tagok lelkülete közötti különbséget is.) Azonban, amint a kibékülés reménye sorvadt, úgy sorvadt a két páholy élete is, amelynek egyike sem tudott mûködésre kormányhatósági jóváhagyást kapni.

Fordulópontot jelent azonban a magyarországi szabadkõmûvesség életében a kiegyezés. Uralkodó és nemzet kibékültek és a magyar nemzet megkezdhette zavartalan életmûködését alkotmányos tényezõi és berendezkedései útján. Bár I. Ferenc József a szabadkõmûvességet soha nem szerette s annak mûködését Ausztriában mindvégig megtiltotta, Magyarországon éppen az alkotmányosságnál fogva ily tilalom kiadása nem történhetett meg, éppen ezért 1868 június 26-án meg is alapítják Budapesten az "Egyezség

a hazában" címû páholyt, amelyet még ugyanezen év októberében a belügyminiszter is tudomásul vett. Az elismerést és a páholyalkotmányt ezen páholy 1869 május havában Anglia nagypáholyától kapta. Rövid idõ alatt terjeszkedni kezdett, s az ország különbözõ gócpontjain alapította meg a páholyokat, amelyek - összesen 7 páholy - 1870 január 30-án "Magyarországi Jánosrendû szimbólikus Nagypáholy" címen megalakítják a vezetõ páholyt s ennek nagymesterévé Pulszky Ferencet választják meg. Az új nagypáholy csak az elsõ három fokban dolgozott és alkotmányát a bayreuthi Zur Sonne nagypáholytól kapta.

Amint az elmondottakból láthatjuk, ez a nagypáholy az angol-szász szabadkõmûvesség érdekkörébe tartozott, tehát az ezen irányt jellemzõ mérsékletet tanúsította mûködésében. Ámde a francia vezetés alatt álló forradalmár irány szintén felütötte a fejét az országban. Ugyanazon idõtájban, amikor az angol égisz alatt mûködõ szabadkõmûvesség terjeszkedni kezdett, Türr István vezetésével legnagyobbrészt az emigrációból visszatért szabadkõmívesek hozzáfogtak a magasabb fokokban is dolgozó ú. n. skót rítusú páholyok megalapításához. 1869-ben meg is született a "Corvin Mátyás az igazságoshoz" nevû páholy, melynek alapszabályait a belügyminiszter 1870 február havában erõsítette meg s mely alkotmányát a francia Nagy Orienstõl kapta. Ez az irány is terjeszkedni kezdett és páholyokat alapított Aradon, Kassán és Temesváron, amely páholyok 1871 május végén megalapították nagypáholyukat a .Magyarországi Nagy Oriens" néven s ennek nagymesterévé Joannovics György közoktatásügyi államtitkárt választották meg.

A két irány csaknem két évtizeden keresztül teljesen önállóan és egymástól függetlenül dolgozott és igyekezett szervezeteit minél jobban kiépíteni. Természetesen elmaradhatatlanok voltak a súrlódások, a bizalmatlanságok, valamint a féltékenység is aszerint, amint egyik vagy másik irány elõretört. Ez pedig a fiatal magyar szabadkõmûvességet pusztulással fenyegette. Belátták ezt az egyes vezetõk, és minduntalan megpróbálták a két irányt közös nevezõre hozni és egyesíteni. Ez azonban 1886-ban sikerült, amikor is március 21-én mindkét testület kimondotta az egyesülést és együttesen megalapították a "Magyarországi szimbólikus Nagypáholyt". Ekkor 25 Jánosrendû és 12 skót rítusú páholy mûködött Magyarországon.

Ettõl az idõponttól kezdve a magyar szabadkõmûvesség egységét nem zavarta semmi. A nagypáholy vezetése alatt élte életét mindaddig, míg a Dömötör-féle rendelet meg nem szüntette mûködését. Ennek az utolsó periódusnak a történetét könyvünk eddigi fejezeteiben ismertettük, s így azokra visszatérni újból nem szükséges. Csak pro memóriám jegyezzük még fel, hogy az így egyesült szabadkõmûvesség elsõ nagymestere Pulszky Ferenc volt, õt követte 1888-ban Rakovszky István, a számszék késõbbi elnöke, majd ennek 1893-ban történt lemondása után Ivánka Imre volt a nagymester 1896-ig. Ekkor Berecz Antal lett megválasztva, azonban már 1897-ben Joannovics György, nyûg. államtitkár áll a magyarországi szabadkõmûvesség élén, akit 1909-ben bekövetkezett halála után dr. Bókay Árpád, egyetemi tanár követett, ki 1918-ban lemondott ezen tisztségérõl, mikor is Rau Gottlób lett az utóda, aki alatt történt a szabadkõmûvesség feloszlatása. Rau Gottlób halála után, mint rangban utána következõ és minden jel szerint titokban meg is választatott Bakonyi Kálmán, nyugalmazott kir. ítélõtáblai tanácselnök, helyettes nagymesteri címmel áll a magyarországi szabadkõmûvesség élén.

Somogyi István élete

Somogyi István 1888. február 29-én született Cserépfalun (Borsod megye), Somogyi

Andor kántortanító és Daragó Róza gyermekeként. 1 Középiskolai tanulmányait Kassán, Lõcsén, Munkácson és Nagykállón végezte, majd az egri érseki jogakadémia hallgatója lett." Szigorlatait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen tette le. Ügyvédjelöltként a "Gyöngyösi Újság"-ot (1916-1917), és az általa 1917-ben megalapított "Gyöngyös és Vidéke" c. politikai hetilapot szerkesztette (1917-1924 és 1927-1932 között). Cikkeket jelentetett meg a magyar katolikus közélet lapjában, az "Alkotmány"-ban, megszervezte a Katolikus Népszövetség helyi csoportját, és - Prohászka Ottokár szellemében - a kereszténységszocialista szakszervezeteket: közülük a gyöngyösi volt a legerõsebb. 1918-ban ügyvédi irodát nyitott Gyöngyösön.

Írásai, beszédei miatt mind a Károlyi Mihály, mind a Kun (Kohn) Béla vezette kormány a nemkívánatos személyek közé sorolta. 1919. február 16-án feleségével az utcán sétált, amikor a kommunista munkások megtámadták, "véresre verték, úgy, hogy több hétig súlyos betegen feküdt".3 Túszként letartóztatták, és április 6-án a városi járásbíróság fogházába zárták. Május 5-én szabadult: ekkor hagyták el a kommunisták Gyöngyöst. Ezután a cseh megszállás elõl Szécsénybe, Losoncra és Nógrád megyébe menekült öccsével.

A 133 napos rémuralom után tért csak vissza Gyöngyösre. Azonnal megszervezte a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártját (KNEP). 1920 és 1922 között Budapesten az elsõ nemzetgyûlés képviselõjeként, és a Mentelmi Bizottság elõadójaként vett részt a közéletben. Képviselõi mandátumának lejárta 4 és a KNEP-bõl való önkéntes kilépése után ügyvédként kereste kenyerét. Több könyvet írt. 5 Tagja volt a Kaszinónak, a Pátria Clubnak, a Nemzetpolitikai Társaságnak, a Szent István Társulatnak.

1 Kilétérõl lásd: Magyar Politikai Lexikon. Szerk.: T. Boros László. Bp. 1929. Magyar Politikai Lexikon Kiadóvállalat, 387. o. - Keresztény Magyar Közéleti Almanach. 2. köt. Bp. 1940. Pátria Rt. 942. o. - Békássy Jenõ: Heves vármegye újjáépítése Trianon után. Bp. 1931. Hungária Hírlapnyomda Rt. 344. o.
2. A Magyar Politikai Lexikon nyilvántartása szerint az egyetemet Kolozsvárt végezte (387. o.), a Keresztény Magyar Közéleti Almanach pedig azt írja: "jogi doktorátust és ügyvédi oklevelet Kolozsváron és Budapesten" szerzett (2. köt. 942. o.).
3 Magyar Politikai Lexikon, 387. o.
4 Legitim ellenzéki programmal lépett fel, de nem kapott újabb mandátumot.
5 A magyar katolicizmus útja. Bp. 1931. Szerzõ. - Falkensteintõl Funchalig. (Egy királydráma története hiteles adatok nyomán.) Bp. 1936. Szerzõ

Életrajzi adatait csak a harmincas évekig tudtuk nyomon követni. Hogy késõbb mi történt vele, hol és mikor halt meg, hosszas nyomozás után sem tudtuk meg. Nevét, könyveit az 1945 után megjelent bibliográfiák és lexikonok még csak meg sem említik. Az egyetlen kivétel a "Magyar Miniszterelnökség Sajtóosztálya" kiadásában 1945-ben megjelent index , amelyen mint bezúzandó sajtótermék szerepel. 7 Aki például nem szolgáltatta be 1945-ben Somogyi most újra megjelent könyvének eredeti példányát, nyolcezer pengõvel és "hat hónapig terjedõ elzárással" büntették. 8

A huszadik századi magyar politikai gondolkodás alapmûveinek egyike "A szabadkõmûvesség igazi arca". A szabadkõmûvesség magyarországi történetérõl 1929 elõtt is jelentek meg ugyan alapvetõ könyvek, de ezek inkább a szabadkõmûvesség történetének dokumentumait tárják az olvasó elé, mintsem szellemi eredetét. Ami az utóbbit illeti, mégis olvasható magyarul két nélkülözhetetlen külföldi munka. Az egyiket G. M. Pachtler írta, 10 a másikat Léon de Poncins." Pachtler a szabadkõmûvesség eredetét,

rítusait és keresztényellenességét bizonyítja, Léon de Poncins a zsidóságnak fõleg az 1789-es francia forradalom óta a szabadkõmûves társaságokban betöltött szerepét. Aki a szabadkõmûvesség mibenlétét vizsgálja, anyanyelvünkön ma sem talál hozzájuk hasonlítható értékelést.

A szabadkõmûvesség céljairól, módszereirõl és európai jelenlétérõl a közfelfogásban még ma is él egy mítosz: "a szabadkõmûves páholyok az emberiesség (filantrópizmus), a humanizmus, a 'felvilágosodottság' hirdetõi". A tizennyolcadik századvégen a francia enciklopédisták és tizenkilencedik századi követõik terjesztették ezt a minden történelmi alapot nélkülözõ felfogást. Magyarországon arról írtak egyes szerzõk, mennyire "szívügye" volt a hazai páholyoknak a vallásosság, a hazaszeretet ápolása. 12 A mai középiskolai és egyetemi oktatás, a tömegtájékoztatás és a sajtó kirekesztõnek, szélsõségesnek, sõt antiszemitának tekinti, aki nem hódolattal, hanem bírálattal illeti a szabadkõmûves mozgalmat. 13 Miután azonban a történésznek nem lehet célja a liberalizmus védelme, csak az igazság keresése, ezért a mozgalom lényegét a saját írott forrásaiból kell megismerni.

6. A fasiszta, szovjetellenes, antidemokratikus sajtótermékek jegyzéke. (Négy jelent meg.) Bp. 1945-1946. (Továbbiakban: Jegyzék)
7. Jegyzék. I. (2. jav. kiad.). 35. o.
8 Jegyzék. I. (2. jav. kiad.), 4. o.
9. Ezeket felsorolja Vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály: A zsidókérdés magyarországi irodalma. Bp. 1943. Stádium Rt. (Új kiadás: Bp. 1999. Gede Testvérek), 250-252. o. -Lásd még: Jegyzék. MI.
10. A szabadkõmûvesség titkos harca trón és oltár ellen... Törd.: Pécsi Növendékpapság Szent Pál társulata. Pécs. 1876. Lyceum ny.
11. A forradalom titkos erõi. (Szabadkõmûvesség, zsidóság) Forc: Vitéz Endre László. Bp. 1939. Stádium Rt.
12. Lásd bõvebben Abafi (Aigner) Lajos: A szabadkõmûvesség története Magyarországon. 6 köt. Bp. 1890-1899. Szerzõ, Boruth E. ny. - Balassa József: A szabadkõmûvesség története. Bp. 1924. Béta. - Fontos források még a "Magyarországi szimbólikus Nagypáholy" nyomtatásban közzétett beszédei.
13. Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen a szabadkõmûvességrõl szerzett mi átlagtudás Kiszely Gábor, L. Nagy Zsuzsa, Nagy Töhötöm, Sumonyi Zoltán közlésein alapszik.

Hazánkban a tizenkilencedik század második felében jelentek meg elõször magyar szerzõktõl tényfeltáró kiadványok a páholyéletrõl. Ezek többsége tömeges terjesztésre szánt népies fûzet: íróik általában katolikus papok, tanárok, újságírók. Részletes, Pachtler említett mûvét megközelítõ munka Sullay Istváné. 15. Szintén magyar alapmû Miklóssy István 16 és Müller Jenõ könyve, 17 továbbá Barcsay Adorján dokumentumgyûjteménye 18 és Palatínus József névtára. A két világháború között még megjelenhetett néhány értékes tanulmány, és külön kiemelendõ az 1917. január 28-30. között Párizsban tartott szabadkõmûves kongresszus magyarul megjelent jegyzõkönyvei, amely Somogyi munkája elsõ kötetéhez fontos politikatörténeti adalék.

Trianon és szabadkõmûvesség: egymástól elválaszthatatlan fogalmak, és ezt meggyõzõen bizonyítja Somogyi István, miként az 1920-ban belügyminiszteri rendelettel feloszlatott Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy "földalatti" tevékenységét is. Mindezekrõl azóta sem jelent meg jobb munka, ezért használata nélkülözhetetlen minden igaz magyar számára.
Ifj. Tompó László

14 Elsõsorban Csápori (Machovich) Gyula és Zimándy Ignác könyveire gondolunk. (Felsorolja õket Kolosváry-Borcsa. 114. és 277-278. o.)
15. Szabadság, egyenlõség, testvériség, vagy: mi a szabadkõmûvesség alapelve, czélja. kiviteli eszközei/eredményei és veszélye az államra és az egyházra? Eger. 1882. Érseki lyceumi nv.
16. A szabadkõmûvesség önleleplezése. (2. kiad.) Bp. 1912. Szent István társulat biz... Stephaneum ny.
17 Müller Jenõ: Világosság a páholyban. Eger, 1918. Érseki líceumi ny.
18 A szabadkõmûvesség bûnei. Függeléke Palatínus József: Egy vidéki páholy titkai (A magyarországi symbolikus nagypáholy védelme alatt mûködött páholyok tagjainak névsora.). Elõszó: Wolff Károly. Bp. 1921. Egyesült Keresztény Nemzeti Liga
19. A szabadkõmûvesség bûnei. 1. köt.: A magyarországi szabadkõmûvesek mozgalma és külföldi kapcsolatai 1920-tól 1937-ig. II. köt..: A magyarországi szabadkõmûves páholyok tagjainak névsora 1868-tól 1920-ig. III. köt.: A hazai és külföldi páholyokban illegálisan mûködõ szabadkõmûvesek névsora 1920-tól 1938-ig. Bp. 1938-1939. Szerzõ, Budai-Bemwallner .1. ny. - Uõ: Szabadkõmûvesek Magyarországon. Elõszó: Vitéz Endre László. Bp. 1944. Könyv- és Lapkiadó Rt.
20 Lásd Doctor Veridicus: Mi a szabadkõmûvesség? Mily eszközökkel dolgozik? Mi a célja? Bp. 1920. Magyar Országos Véderõ Egyesület. - Huszár Károly: A szabadkõmûvesség nemzeti veszedelem. Bp. 1941. Élet ny. - Ludendorff Erich tábornok leleplezése a szabadkõmûvesség titkainak jelentõségérõl. Bp. 1928. Stádium Rt. - Nagy Elek: A jog és a szabadkõmûvesség. Bp. 1936. Szerzõ, Held .1. ny.. Uõ: A demokrácia, a szabadkõmûvesség és a sajtó. Bp. 1937. Szerzõ, Held .1. ny. - Wichtl Frigyes: Szabadkõmûves gyilkosságok. Wien. 1936. Nchardea G. m. b. H.
21 Magyarország feldarabolása és a szabadkõmûvesség. Ford. Kovács István. Bp. 1934. Buschmann F. utódai

A kiadó ajánlása

A "rendszerváltással" a szabadkõmûves páholyok is ismét megkezdték jámbor vakoló tevékenységüket. Az elesettek, a nyomorultak, az emberiség és nem utolsósorban a magyarság elhalmozására jótékony áldásaikkal. Röpke egy évtized alatt máris megajándékozta a korábbi jótetemények alatt megtört gerincû magyarságot az oly nagyszerû demokráciával; a gazdasági élet legragyogóbb intézményével, a tõzsdével, és megszabadította az idegen elnyomó katonáktól. Helyükbe a kedves, daliás, kulturált amerikai néger hõs vitézeket, majd a NATO-t hozta, hogy megvédje hazánkat. Ha kell, vérük hullatásával, mert tört gerinccel mi már erre sem vagyunk képesek. Nem az iránt unk oly sok jószándékkal, megértéssel és szeretettel lévõ szomszédainktól, hanem bizonyára a mindenfelõl ránk vicsorgó "véresszájú, gyilkos fasisztáktól". Talán a legnagyobb érdemük, hogy végre több mint ezer év után bejutunk az ígéret földjére, az oly nagyon áhított Európába. Ahol nem leszünk többé "mucsaiak", mert kultúrát is kapunk, ahol valószínûleg munka nélkül anyagi jólétben fogunk élni, akárcsak közel-keleti, iránt unk nagy szeretettel lévõ "magyar" testvéreink a Kárpát-Duna nagy hazában.

Ennyi jótett után mit adhat még a könnyen feledõ, hálátlan magyarságnak a szabadkõmûves széplelkek, jótékony szívek lázas tevékenysége? Az alig több mint száz éves (rendkívüli szerénységük miatt) titkos páholymunkájuk valós története tükrözheti számunkra a "nagyszerû" jövõ képét.

Ez a kötet a szabadkõmûves "jótékonyság" történetének valóságos enciklopédiája, különös figyelemmel a magyarságra nagylelkûen szórt jótékony ajándékokra. Kezdve a honfoglalás után, Galíciába elkóborolt "testvéreink" hazatelepítésétõl, a "dicsõséges Tanácsköztársaságon" át az 1920-ig "nyûgként" törzsünkhöz nõtt végtagjaink levágásáig.

"Hálánk" örökké hulljon rájuk

---1. rész---